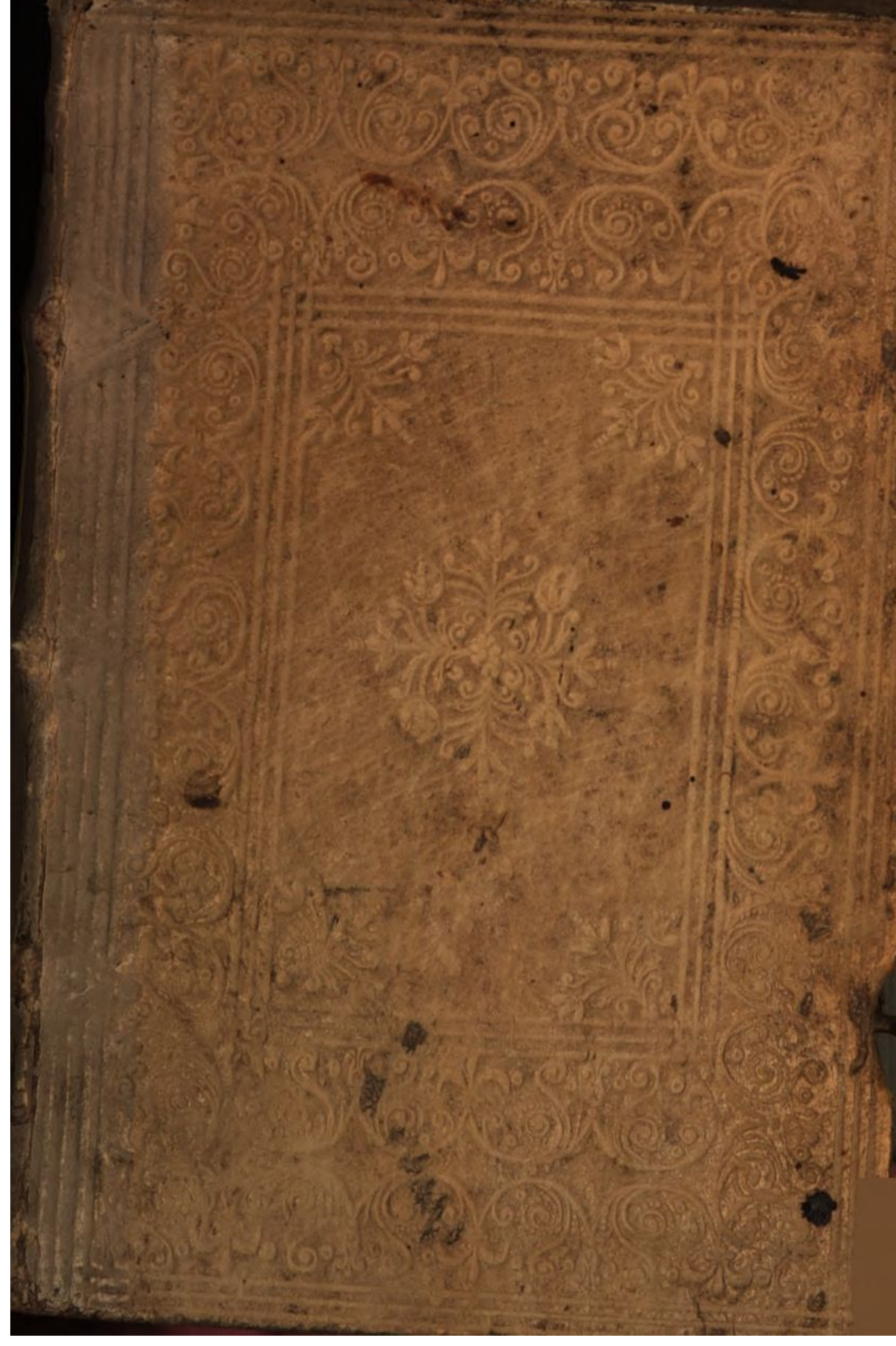

Hist. univ. gen 2130
254.

Petavius.

R

THE
LONDON
MUSEUM

Apud LEONARDUM STIRK 1694
N. 5. 5. 5. 5. 5. 5.

FRANCOVERÆ,
Apud LEONARDUM STRIK. 1694.

Societatis Jesu Colleg. Monac.
D. PETAVII 732.
AURELIANENSIS

E SOCIETATE JESU,
RATIONARIUM
TEMPORUM,
IN PARTES DUAS,

Libros tredecim, distributum.

*In quo etatum omnium sacra profanaque historia
Chronologicis probationibus munita
summatim traditur.*

EDITIO ULTIMA.

Juxta Exemplar Parisinum,

Quod Nonnullis accessionibus auctius factum,
& ab Auctore recognitum.

R

FRANEQUERÆ,

Ex Officinâ LEONARDI STRIK,
Bibliopolæ. clc Ibc Lxxxxiv.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

FRANCOUR
Ex Officio LEONARDI STRIK
Bibliopola. cl. lxxix.

AD CANDIDUM;

ERUDITUMQUE

LECTOREM.

NEQUE meram tibi (erudite Lector) historiam hoc in libro, neque porro Chronologiam institui scribere. quæ duo quantum distent invicem, cum est facilis existimatio; tum in posterioris partis initio docebitur. Medii est ergo generis quod aggredimur, & ex ambobus ita temperatum; ut id ex unoquoque, quo potissimum commendatur, exprimat: quod minus inest commodum, eo careat. Habet hoc historia proprium, uti plenius rei gestæ modum, ordinemque perscribat; nullis ferè neque probationibus, & argumentis; neque testibus, unde singulorum annorum ratio constet. Chronologia verò unum illud inquirens, quibus signis, & vestigiis ad annos suos, ac tempora res quæque dirigatur, earum summa ferè appellatione contenta est: ac neque singulas diffundit latius: nec earum progressionem, & exitum cum initiis contexit. Ita non obscura solum præteritorum cognitio, sed exilis etiam, & jejuna sumi ex illa creditur. Nos hic præcipua, rerum ab exordio, totius historie capita sic exponimus; ut & paullo uberiùs, ac nitidiùs quàm Chronologia solet, atque historico penè more,

tractemus: & uniuscujusque, quantum licet, notemus annos, ac tempora. quæ partim Chronologicis argumentis; partim idoneis auctoribus affirmare studuimus. Huic lucubrationi Rationarii nomen fecimus: quo nomine summam Imperii Romani, hoc est, vectigalium ejus, virium, & copiarum Indiculum ab * Augusto confectum Suetonius appellat.

Cum sit igitur duplex, ut cum Phædro loquar, hujus libelli dos; ac tum perpetuam ab mundi primordio rerum historiam; tum rationem temporis, id est, χρονικὴν ἀπόδειξιν exhibeat: utrumque hic paullo aliter, atque in priori editione, institui tradere. Nam in ista conjunctim ambo illa iisdem & libris, & plerumque capitibus exponebantur; ac suæ cuique historiae subjecta erat Chronologica probatio. tum qui Operis in principio positus erat liber, & primus in Lectoris incurrebat oculos, meram Chronologiam afferebat; hoc est elementa doctrinæ illius, & annorum structuras, computandorumque temporum præcepta. Quæ omnia etsi facilitate summâ, quantam capere res ipsa poterat, explicata illic erant: tamen non defuerunt, qui eorum se difficultate absterreri ab illius lectione dicerent: ac malle se plena historiae spatia continenti peragraræ cursu; quàm toties ad eas tricas, & salebras offendere. Addebant iidem, ne id quidem consilii fuisse, quod in ipso Operis aditu, qui

* Suet. in Aug. c. 28.

AD LECTOREM.

qui quadam suavitatis, & facilitatis illecebra blandiri, ac Lectorem allicere debeat, Chronologica ista collocarim; quæ asperâ fronte, ac tetricâ historia ab sese studiosos arceant: neque Pindari præcepto paruerim admonentis, cujuslibet operis in capite splendentem ac renidentem faciem esse oportere. Hæc cum plerique jactarent; etsi me nondum superioris consilii pœnitebat, tamen illorum obsequi voluntati, quàm in proposito perseverare malui. Quare quidquid ad subtilem, & enucleatam rationem temporum attinebat, quod per libros singulos diffusum erat, & cum historia permistum, secrevi unum in locum, ac seposui: totumque hoc Opus in partes duas distribui. quarum prior nudam ferè, ac simplicem historiam complectitur: eaque rursus in Tomos est divisa duos: è quibus alter ab mundi primordio ad Christiana initia proficiscitur: posterior inde cœptam historiam ad nostra usque tempora perducit. Secunda pars Chronologicas probationes quatuor libris explicat præcipuorum historia capitum, quæ in priori Parte narrantur. Qua etiam in Parte priori, posterioris locos ad marginem notamus; ex quibus probationes illæ repetendæ erunt, si quem ad ista diligentius inquirenda voluntas induxerit. Ac præter hos Chronologicos locos; nomina insuper adscripsimus Auctorum singulorum, eorûmque libros, & capita, unde qualibet historia describitur. Id autem ea cautione fecimus, ut, quoad licuit, quàm vetustis-

* 2

simos,

A D L E C T O R E M.

simos, & illorum vel aequales, vel supparet tem-
porum, hoc est maxime omnium fide dignos adhi-
beremus. In quo & istud commodum est non sanè
prætermittendum, quòd hoc ipsum πᾶσι vice
methodi esse possit, quam in legenda plenius sibi
quisque præscribat. Habebit enim in Scriptorum
notulis, quibus paginarum prætexuntur oræ, hi-
storiarum omnium seriem, & ordinem, qui tem-
poribus singulis accommodantur. Cætera, quæ ex
hujus libelli usu adjumenta capies, tuæ (Candide
Lector) experientia permitto: ne ambitiose jactare
nostra, pluraque, quàm re ipsâ peti ex illius tracta-
tione poterunt, polliceri tibi videar.

Summa

Summa Temporum ab Orbis initio ad etatem nostram.

Annos ab rerum primordio, ad eum, qui Christi putatur
1633, numeramus 5616; proindeque ab initio mundi
ad æram Christianam, five ad eum annum, quo natus
vulgo ponitur Christus, computantur anni 3983, ita
ut horum extremo communis Natalis inciderit. Hunc
annorum numerum per intervalla certa ita partimur.

1 Ab exordio mundi ad Diluvium absolutum anni sunt
1656.

2 Ab eo anno, qui Diluvium proximè secutus est, ad
Abraami quintum & septuagesimum, quo stirpem illi
pollicitus est Deus, anni numerantur 366.

3 Ab anno Abraami 76, ad eum, quo Israëlitis posteri ex
Ægypto profecti sunt, anni 430.

4 Ab eo, qui proximè ab exitu cœpit Israëlitarum, ad
tertium Salomonis, ante Templi conditum anni 519.

5 Ab quarto Salomonis anno, quo Templi fundamenta
jacta sunt, ad annum Cyri 21, five postremum Baby-
lonicæ captivitatis, anni sunt 474.

6 Ab soluta captivitate ad Communem Christi natalem,
anni sunt 538.

Fiunt ab Orbe condito ad natalem Christi anni 3983. ad
quos additi 1633 summam explent annorum à Mundi
conditu 5616.

Pat. 1.
 l. 2. c. 6.
 & Pat. 1.
 §. c. 4. 5.
 §. & l. 4.
 l. 6.

CUM Canonis cujusdam Mathematici sæpè mentionem fecerimus, hoc in Opere, quem Ptolemæus in computandis Regum & Imperatorum annis adhibuit, utile visum est, eum hoc loco describere; cujusmodi veteribus Manuscriptis legitur, & nos eundem in Theonis Commentariis εἰς τὰς δευχέρας Κανόνας deprehendimus. Hunc porro ex Græco codice vetusto Bibliothecæ regię nonnihil hac editione castigavimus; variantes itidem aliquot Lectiones ad marginem adscripsimus. In tertia serie Græcorum regum editiones aliorum, & quæ hanc antecessit Rationarii nostri secunda, istud lemma præfigunt Εὐλώων Βασιλεῖς, tum Alexandrum cum duobus reliquis ei subjiciunt. At codex ille Regius Alexandrum Persicis regibus adscribit. quod hic amplexi sumus, cum eo, quem ibidem reperimus, titulo.

INDICULUS AUCTORUM;

qui in hoc priore Tomo primæ partis
Rationarii Temporum citantur.

A.

A Ben Hexra.
Abul Abulensis.
Abyd. Abydenus apud Jo-
sephum.
Act. Acta Apostolorum.
Ælianus.
Æschyl. Vita.
Africanus.
Albatenius.
Alexan. Alexander Polyhi-
stor.
Animad. Animadversiones
Petavii ad Epiphanium.
Anonymus auctor Argonau-
ticorum.
Anonymus auctor Thebaico-
rum.
Anonymus auctor Troicorum.
Apollod. Apollodori Biblio-
theca.
Apollon. Apollonius Rhodius.
App. Appianus.
Arati Vita.
Arist. Aristoteles.
Arria. Arrianus historicus.
Arund. marm. Arundelliana
marmora.
Ascon. Asconius.
Athen. Athenæus.
Aug. Augustinus.
Auct. Troic. Auctor Troico-

rum à Neandro editus.
Auct. lib. de prog. Aug. Au-
ctor libri de progenie Au-
gusti.

B.

Ber. Berosus.
Burg. Burgensis.

C.

Cæs. Cæsar.
Can. Math. Canon Mathe-
maticus regum Babylonis.
Castor apud Eusebium.
Cedre. Cedrenus.
Censor. Censorinus.
Chion ad Matridem.
Chrys. Chrysostomus.
Cic. Cicero.
Clem. Alex. Clemens Ale-
xandrinus.
Con. Conon apud Photium.
Corn. Nep. Cornelius Nepos.
Ctes. Ctesias.
Curt. Curtius.
Cyr. con. Jul. Cyrillus Ale-
xandrinus contra Julia-
num.

D. Dan.

INDICULUS AUCTORUM.

D.

Dan. Danielis liber.
Dares Phrygius.
Demosth. Demosthenes.
Deut. Deuteronomium.
Dex. Dexippus in collectaneis
 Gracis Scaligeri in The-
 sauro temporum.
Dyc. Cret. Dycetis Cretensis.
Diod. Diodorus Siculus.
Diod. Ecl. Diodori Eclogæ.
Diog. Diogenes Laertius.
Dio historicus.
Dion. Halic. Dionysius Hali-
 carnassensis.
Dissert. var. ad Uran. Dissert-
 ationes variae ad Urano-
 logium.
Doct. temp. Opus de Doctri-
 na temporum.
Don. Donatus.

E.

Epiph. Epiphanius.
Epit. Epitome Livii.
Eratosthenes.
Esl. Esdra liber.
Evag. Evagrius.
Euripid. Euripides.
Eus. Chron. Eusebius Chro-
 nico.
Eus. Pont. Eusebius Pontacii.
Eust. Eustachius Homeri
 Interpres.

Eut. Eutropius.
Excerpta Græca Scaligeri.
Excer. Val. Excerpta Valesii
 ex Polybio, Diodoro, &c.
Exo. Exodus.
Ezech. Ezechiel.

F.

Flor. Florus.
Fron. Frontinus.

G.

Gell. Aulus Gellius.
Geminus.
Gen. Genesis.
Georg. Georgius monachus.

H.

Hal. Halicarnassensis.
Harpoc. Harpocratio.
Heb. Epistola Pauli ad He-
 braeos.
Heges. Hegesippus.
Herodianus.
Herod. Herodotus.
Hier. Hieremias.
Hieron. Hieronymus.
Hipp. Hipparchus.
Hirt. Hirtius.
Hom. Homerus.
Hyg. Hyginus.

I. Idat

INDICULUS AUCTORUM.

I.

Idat. Idatius.
Jos. Josue.
Joseph. Josephus.
Isa. Isaias.
Isoc. Isocrates.
Jud. Judicum liber.
Julianus Toletanus.
Jul. Obse. Julius Obsequens.
Just. Justinus Historicus.

L.

Lact. Lactantius.
Liv. Livius.
Luc. Lucas Evangelista.
Lycophron.
Lyra. Lyranus.

M.

Mach. Machabeorum libri.
Macro. Macrobius.
Man. Manilius.
Aldus Manutius.
Paulus Manutius.
Megast. Megasthenes apud
Josephum.
Miscell. Exercit. Miscellaneæ
Exercitationes ad Julia-
num.

N.

Neem. Neemia liber.

Not. ad Jul. Petavii Notæ
ad Julianum.

Num. Numerorum liber.

O.

Orig. Rom. liber de Origine
Romæ.

Oros. Orosius.

Ovid. Ovidius.

P.

Par. Paralipomenon libri.

Paus. Pausanias.

Philo.

Phlegon.

Phot. Photius.

Pind. Pindarus.

Plato.

Plin. Plinius.

Plut. Plutarchus.

Polyb. Polybius.

Polyb. Ecl. Polybii Eclogæ.

Prosper.

Ptol. Ptolemæus.

R.

Reg. Regum libri.

Rup. Rupertus.

S.

Sallust. Sallustius.

Scal. Scaliger.

Serv. Servius.

* 5

Sig.

INDICULUS AUCTORUM.

Sig. Sigebertus.
 Sigon. Sigonius.
 Simpl. Comm. Simplicius in
 Commentariis ad Aristote-
 lem.
 Solin. Solinus.
 Sophoclis Vita.
 Steph. Stephanus de Urbibus.
 Strabo.
 Suet. Suetonius.
 Suid. Suidas.

T.

Tac. Tacitus.
 Tatianus.
 Tert. Tertullianus.
 Theocr. Theocritus.
 Theod. Theodoretus.
 Teoph. Theophanes.
 Teophr. Theophrastus.
 Thomas Magister.

Thuc. Thucydides.
 Thucydidis Scholiastes.
 Tob. Tobias.
 Trogus Pompejus.
 Tzet. ad Lycoph. Tzetzes ad
 Lycophronem.

V.

Val. Max. Valerius Maxi-
 mus.
 Varr. Varro.
 Vell. Vellejus Paterculus.
 Virg. Virgilius.
 Vita Horatii.

X.

Xeno. Xenophon.

Z.

Zof. Zosimus.

FINIS.

R A

RATIONARIUM TEMPORUM

PARS PRIMA,

Quæ est ἰσοετη.

LIBER PRIMUS.

Annos continens ab orbis initio, sive anno
Per. Jul. 730, ad 3 Salomonis, qui
est ejusdem Periodi 3702.

*Quenam primo hoc intervallo, à mundi conditu ad
diluvium digna memoria contigerunt: ubi de operi-
bus sex dierum, deque anno diluvii.*

MUNDUM à Deo esse factum, si non CAP. I.
divina persuaderet auctoritas, satis
nos ejus per sese contemplatio doce-
ret. Hunc etsi summus ille artifex
constantem partibus suis, & absolu-
tum momento creare potuit, paul-
latim tamen sex intervallo dierum elaborare maluit.

Quocirca principio rerum omnium nihil præter
terram, terræque citcumfusam aquarum immensita-
tem extitit. Aquæ porrò non crassæ erant, & concre-
tæ, quales modò cernimus: sed tenues, ac vaporis
instar, & nebulæ totum hoc inane repleverant, quod
supra terram elementorum cæterorum, ac cælestium
corporum vastitas occupavit. Eas partim aquarum
vocabulo, partim Abyssi declarat Moyse. quas & ini-
Pars I. A tio,

A. 730.

P. I. ad.

A 730.
P. I. ad
2386.
Gen. I.

tio, nondum exorta luce, tenebris obſitas fuiſſe dicit; & iis Dei incubuiſſe ſpiritum. Ex aqua, terraque, velut materia, reliqua deinde formata ſunt corpora, quæ in ſex dierum opere percenſentur. Quòd autem Deum in principio cælum & terram cre-aſſe Moyſes ait, ea generalis eſt ſententia, quæ id omne complectitur, quod ſex illis diebus effectum eſt, quòdque per partes deinceps exponitur.

Prima die lucem procreavit Deus; quam aqua, five tenuis, & immenſus ille vaporum tractus excepit; nondum Sole producto. Et ut diei, noctiſque ſpatia definiret, eandem lucem nebulofi illius corporis agitatione circumtulit.

Secunda die firmamentum à Deo fabricatum eſt. quo nomine tam cæleſtia corpora ſignificari credimus; quàm aërem, & ætherem: hoc eſt totum id, quod à terra ad extremum uſque mundi patet, & inane vulgò creditur. Quibus fingendis omnibus abyſſus, hoc eſt aquæ in vaporem attenuatæ moles infinita materiàm præbuit. Firmamento demùm vis illa eſt indita, ut ſuperiores aquas ab infimis ſepararet: non ut totum ipſum inter ambas medium intercederet; ſed aliqua tantummodo ſui parte, quæ citima terris regio aëris infima dicitur. Hæc enim ut firmamenti pars eſt, hoc eſt inanis illius exporrecti; ſic firmamentum, vel expanſum appellari poteſt. Superiores aquæ, nubes ſunt medio in aëre ſuſpenſæ, è quibus pluviæ gignuntur: inferiores, maria, fluminaque; quæ ſequenti die ortum habuerunt.

Tertio die primùm aquas in unum collegit locum; imò verò totidem in loca, quot maria, & lacus extiterunt. Nam exaggeratis in immenſum montibus, & excavatis alveis, aquarum conceptacula fecit. Exinde reſectam humum herbarum, ac ſtirpium viriditate veſtiri, arboresque juffit educere.

Quarto die Solem, ac Lunam, ſtellasque collocavit in cælo.

Quin-

Quinto pisces & aves ex aqua procreavit.

Sexto demum hominem finxit è terra, & divini afflatu spiritus animavit: cui ab terra Adami nomen imposuit. Post in hortos amcenissimos à Deo confitos novus homo transfertur; quos in Babylonia, vel in hujus & Mesopotamiæ confinio sitos fuisse, juxta suspicio est. Non enim alibi Tigris & Euphrates, quos nominatim Moyses recenset, alveos committunt. Iis in hortis cum alias arbores ad usum hominis, ac voluptatem; tum insignes collocavit duas; alteram vitæ, alteram scientiæ boni & mali. Prior ab effectu nomen invenit; quod ei vis inesset perpetuæ cum vita fovendæ salubritatis, & ut Augustinus, & Prosper, aliique sentiunt. Posterior ab eventu sic appellata est; quod ejus degustato fructu statim intellexerunt, quanto amisso bono, quantum in malum incidissent, ut eidem Augustino videtur, nec non b Mosi bar Cephæ in Commentario de Paradiso. sive quod boni, malique scientiam illa ex arbore serpens promitteret: ut acutè c Rupertus. Ibi dormientis ex Adami latere detractam costam Deus formavit in feminam; quam illi comparem, & adjutricem dedit. Sed ea quovis hoste graviolem ipsi perniciem attulit. Ejus quippe blanditiis infractus, oblatum ab illa interdictæ fructum arboris comedit. Cujus sceleris noxam cum ipse præsentem mox poenavit; tum deinceps derivavit in posteros. Igitur beatissima illa mansione dejectus, cum culpæ socia conjugum talium ab illis orti sunt Cainus & Abelus: quorum ille agricultura; hic pastione pecorum vitam exercuit. qui & Deo propter integritatem fuit acceptior. Ob id furore ardens, & invidia Cainus innocentem fratrem peremit: & in ultionem parricidii huc, illucque vagus oberrans, similem sibi, hoc est insensam Deo, ac rebellem procreavit sobolem. Idem de Henochi nomine urbem primus instituit. Stirpi huic

A 730

P. i. ad

2386.

Paradisus

terrestis.

Gen. 2.

14.

a Augst.

3. Civ. c.

20. Prosp.

2. de vita

Cont.

cap. 18.

a Aug.

14. Civ.

cap. 17.

b Par. 1.

c. 19.

c Rup. 2.

de Trin.

c. 27.

Gen. 4.

Gen 4.

17.

- A 730.
P. i. ad
2386.
Gen.
3. 26.
Gen. 9.
22.
- adversam, hoc est piam & religiosam alteram propa-
gavit Sethus, aliquanto post Abeli necem Adamo
genitus: cujus filius Enos Dei nomen invocare cœ-
pisse dicitur: quod, ut opinio est, Dei cultum ab
Caini posteris oblitteratum publicè constituit. Inter
alios memorandus venit Henoch Jaredi filius. Quem
cùm ob innocentiam adamasset Deus, vivum adhuc
ex hominum oculis eripuit, nondum legitima ætate
confecta. Hujus posterì, quos filios Dei scriptura
nominat, moribus in deteriora lapsis, cum Caini
gente matrimonia junxerunt. quo ex commercio gi-
gantes procreati sunt. Tùm in omne flagitiorum
effusi genus mortales, iram in se numinis verterunt;
cùm virtute ex hominibus extincta, nihil ei jam mor-
ræ posset objici. Ergo infensus Adami posteris Deus
universos aquarum eluvione decrevit perdere. Unus
è Sethi sanguine Noëmus supererat; qui in fide, ac
Dei obsequio perstabat. Hunc de consilio suo centum
& viginti annis antè certiore facit: ac paucis ex
hominum pecudùmque numero servandis moliri ar-
cam imperat. Centum totos annos in ea fabricanda
Patriarcha posuit. Quæ trecentos longa cubitos, lata
quingagenos, in altum tricenos assurgebat, tri-
plici tabulatorum ordine, in quibus suas quibusque
Gen. 7. 2. generibus animantium mansiones attribuit. Octo
in totum hominum capita; purorum animantium
septena; impurorum paria singula eo navigio inclusa
sunt, ac diluvii aquis erepta. reliqua terrarum om-
nium eluvione consumpta sunt: quam quadraginta
dierum continens imber, & effusi latè gurgites effe-
cerant: sicut altissimorum juga montium quindec-
cim cubitis unda supergressa fit. Annus ab rerum ex-
ordio 1656 tunc agebatur, ante Christi æram 2329.

Vide Par.
2. lib. 2.
c. 1.

*Quæ ex sacra profanâque historia intervallo isto gesta
memorantur, quod ab anno Periodi Juliane 2387
ad 2752 pertinet: ubi de Babelis adificatione,*

ortu

ortu Abraami, & migratione: Assyriorum Ægyptiorum, Sicyoniorum regnis.

A 2387

P. I. ad

1752.

CAPUT

II.

Gen. 8.

Josephus

1. Ant.

c. 4.

EXACTO diluvio, Noëmus ex arca digressus sacra ritè Deo fecit in montibus Armeniæ; ubi & Arcae reliquias in longa tempora servatas esse, prodidere veteres aliqui.

Post hæc, versis ad agriculturam studiis, vitem Noë conferit: ac vino, cujus vim adhuc nesciebat, paullo largius epoto, in ebrietatem, ex eaque in somnum solutus est. quem nudatis verendis indecore stratum in tentorio ludibrio Chamus habuit, fratribusque monstravit. hi aversi, retròque gradientes pallium injiciunt. Re pater postea comperta, Chami stirpem execratus, Japheto, ac Semo bene precatus est. Ab his tribus propagatum humanum genus brevi maximum incrementum habuit: ut non una regione capi amplius posset. Et videlicet frequentandæ erant orbis terrarum partes reliquæ. In has antequam immigrarent, à seque mutuo divellerentur, ingentem turrin in campo Sennaar ædificare placuit, quod commune sui monumentum posteris relinquerent. Erat hæcenus mortalium omnium eadem lingua. Hanc frustrandis illorum conatibus Deus in plures distraxit. Ita commercio vocis ablato, ædificandi consilium abjecerunt. Quod ex illa molitione reliquum fuit, Babylonis initium fecisse creditur. Nam *Babel* à linguarum permissione turris illa nominari cœpit. Hæc ut in ortu ipso Phaleci, hoc est uno ab Diluvio vertente sæculo, minime facta putamus: sic in plura proferre nihil attinet. Alterius ergo sæculi elapso jam dimidio, quod ostendam in secunda Parte, perturbatio linguarum, cum populorum, ac regnorum propagatione contigit.

Ab Heberis stirpe, penes quam usus cognominis linguæ, & vera religio constitit; ortum duxit Abrahamus, in ingens pietatis, & obsequii futurus specimen.

Part. 2.

l. 2. c. 3.

Abraa-

mi ortus.

A 2357
P. I. ad
2752.

Partis 2.
l. 2. c. 3.

men. Pater huic Thare, patria Chaldæa. è qua Dei monitu cum patre profectus in Mesopotamiam est ætatis anno 70; accirciter annis quinque Charris habitavit. Ibi patre relicto, mox, ut iussus est, cum uxore Sarai, & Loto fratris filio migravit in Chananæam, annum agens 75, Tharæi patris anno 145. Vixit deinde, patre superstite, annis in Chananæa ferè sexaginta. quibus exactis, anno ipse vitæ 135, in Mesopotamiam, ac paternam domum abiit. unde mox, iubente Deo, in Chananæam regressus est. Sic illa conciliantur, quæ ex Mosis & Actorum historia solent objici.

Part. 2 1.
2. cap. 3.

Assyrio-
rum re-
gnum.

Postquam Noëmi posterii per orbem terrarum dissipati sunt, nationum exinde, ac regnorum discrimina cœperunt. Quorum quidem literis prodita sunt initia, vetustissimum fuit Assyriorum, sive Chaldæorum, quod in Babylonia primùm exortum, ab ea in Niniven, Assyriamque translatum, annis circiter mille, ac trecentis obtinuit. Nam quæ de Arabum & Chaldæorum antiquioribus regnis ex Africano commemorantur ab Eusebio, ea fabulæ, quàm vero propiora sunt.

Belus si-
ve Nem-
broth.

Niayas.

Ninus.

Diod. 2.
Just. 2.

Semira-

Primus in regnum Assyriorum serie Belus ponitur; qui Babylone regnavit, ejusque conditor habetur à profanis auctoribus. ex quo idem videtur esse, qui in sacris litteris Nembroth dicitur. Huic, cùm quinque & sexaginta imperasset annos, successit Ninus: à quo condita Ninive; eoque sedes translata regni, quod deinceps ab Assyriis nomen accepit. Supra hunc profana historia non assurgit. Ac primus proferendi imperii cupiditate bella cum exteris fecisse fertur. Asiâ subactâ, postremò Bactrianos cum eorum rege Zoroastre domuit. Inde Semiramide in conjugium adscita, ex eâque suscepto filio Ninya, moritur post annos, quàm regnare cœperat, duos & quinquaginta.

Semiramis impubere filio circumscripto, regnum arti-

artibus intervertit, quod duobus & quadraginta annis obtinuit. ^{A 2387} Græcorum annales exstructam ab ea ^{P. I. ad} Babylonem asserunt. Verius amplificatam dixeris, ^{2757.} & mirabili mœnium ambitu cinctam; quorum circuitus ^{7015.} quadringenta & octoginta stadia colligebat. ^{4 Diod. 2.} Asiam præterea, Mediam, Persidem, Ægyptum, ^{Just. 1.} Libyam, & Æthiopiam; demùm Indiam cum exercitu ^{Euseb.} aditam ab illa, vastatamque memorant. Ad ^{Chro.} ultimum libidinosa mulier filium ad incestum provocans, ^{6 Herod.} ab eo necatur anno regni 42. Semiramidis anno 23. Abraamus oritur; non, ut falsò persuasit Eusebius, Nini 43.

Ninyas interempta matre, regnum, quod à parentibus amplissimum acceperat per summam fiduciam tenuit; ac per præfectos omnia gerens, raroque conspectus, inter pellicum greges consenuit. Quod institutum sequentes deinde reges amplexi sunt, qui nulla re insignes, ac vix nomine ipso posteris noti, tres supra triginta recensentur in Eusebii Chronico. quaternos amplius numerat Africanus: & imperii totius intervallum justo longius facit. quod, ut suprà demonstravi, annis 1300. circumscribitur.

Per idem tempus, quo Assyriorum regnum primordium habuit, alibi quoque regna constituta sunt; præsertim Ægyptiorum, & Sicyoniorum. Sed illo tempore origines fabularum licentia corrupit. Sicyone duodecim fere post Assyriorum initium annis fundatum est imperium, anno ante Christum 2164, ac mille propemodum perseveravit annis. ^{Lib. 9. de Doct. Temp. 15. Ægyptiorum Dynastia fabulosa.}

Summa historia sacra spatio illo comprehensa, quod ab anno Periodi Juliane 2753 ad 3183 intercessit: ubi de Abraami, Isaaci, Jacobi gestis, & hujus posteris; tum de Jobo.

ABRAMI, & ejus posterorum variæ peregrinationes, resque ab iis gestæ continentur hoc annorum ^{CAP. III. Abraam. mi gesta.}

- A 1753** **P. 1. ad 3183.** **a Gen. 12. 10.** **b Gen. 13.** **c Gen. 14.** **d Gen. 16. 3.** **e Gen. 16. 16.** **f Gen. 17. 1.** **g Gen. 18. & 19.** **Sodomorum conflagratio**
- norum spatio. Abraamus fame urgente, anno ferè, quàm in Chananæam primò transierat, ^a Ægyptum petiit ubi ab regis libidine Saram ejus conjugem tutatus est Deus. ^b Inde reversus in Chananæam ab Loto fratris filio divellitur; quem è Mesopotamia professionis comitem, & hætenus contubernalem habuerat. Is Sodomis domicilium optavit: Abraamus Hebrone, ad convallem Maubre.
- ^c Secutum est bellum, quo à Codorlahomore, tribusque sociis regibus, victis aliis quinque toparchis, è quibus Sodomæ, Gomorrhæque reges erant, ac direptis oppidis; pars prædæ fuit Lotus, cum familia, fortunisque omnibus. Sed re audita, victoribus ex improvviso supervenit Abraamus; iisque per intempestam noctem fusis, ac fugatis, salva omnia cum Loto suo recuperavit. Redeuntem xeniis, ac panis & vini mystica oblatione Melchisedecus excepit rex Salem. hæc est Hierosolyma. vicissimque manubiarum primitiis ab Abraamo donatus est.
- Post ^d annos decem, quàm habitare Chananæam coeperat Abraamus, Sara sterilem se videns, Hagarrem ancillam Ægyptiam viro suo permisit. Ea gravida cum dominam sperneret, ab ea malè habita fugit in desertum. ^e sed Angeli monitu reversa, Ismaëlem Abraamo peperit annum agenti 86.
- ^f Undecentesimo ætatis anno Patriarcha, ex fœdere, quod cum Deo percussit, cum omni familia, & Ismaële 13, vel 14 annos circiter nato circumciscus est.
- ^g Idem annus Sodomæ, Gomorrhæ, Adamæ, ac Seboim exitialis fuit. quæ oppida propter execranda flagitia, ac præposteram libidinem, pice, ac sulphure animata cœlestis flamma consumpsit. Quo ex incendio ereptus ab Angelis Lotus, amissa conjugē, quæ contra vetitum post se respectans in statuam falis est mutata, primùm in urbem Segor, quam imminenti cladi precibus exemit. inde vicinum in collem subiit. ubi pernoctem, & ebrietatem filias incesto

incesto polluit. Hinc orti sunt Moab, & Ammon; à quibus totidem propagati sunt populi.

A 1753

P. I. ad

3183.

a Gen 17,

17 &

cap. 21, 5.

* Centesimum annum agens Abraamus Isaacum de Sara conjugē nonagenaria sustulit anno ante Christum 1936, ac tam illus, quam Dei monitu, post annos aliquot, Agarem cum Ismaele filio domo expulit. Isaacus virili jam ætate, hoc est anno, ut putat ^b Josephus, quinto & vicesimo, à patre immolatus sistitur in monte Morja. Mox ejusdem, à quo mactari jussus erat, Dei imperio liberatus, post Saræ matris obitum, quæ anno 172 excessit è vita, ^c Rebeccam duxit Bathuele natam, Nachoris filio, fratris Abraami. Erat tùm Isaacus ^e annos natus 40. Interim Abraamus Cethura in matrimonium sumpta sex filiis auctus est. ^g Isaacus sexagenarius conjugis sterilitate precibus discussa, geminos ex ea suscepit, Esau, & Jacobum, anno ante Christum, 1876. ^h Abraamus postea moritur vitæ anno 175, ante Christum 1862.

b Jo.

seph. 1.

Orig.

c 14.

c Gen.

23, 1.

d Gen 24.

e Gen. 25.

f Gen.

25, 26.

g Gen.

25, 7.

h Gen. 26,

& seq.

Pòst Isaacus variis peregrinationibus, & incommodis exercitus, grandioribus jam filiis, hoc est 77 annum agentibus, 137 numerans ipse, (ut ex Josephi, & Jacobi, cùm in Ægyptum venit, ætate, & hujus apud Labanum mansione deducitur) Esau filio bene precaturus, venatu prius ab illo parari sibi epulas jubet. Sed hortante matre, furtim obrepens Jacob paternam benedictionem intervertit. Mox fratris insidias veritus, in Mesopotamiam ad Labanum avunculum fugit. Quo in itinere oblata sibi per quietem Dei summis scalis incumbētis specie, ac promissis animatus est. Cùm autem Labano septennem operam in pascendis pecoribus locasset, non antè pactam ab eo Rachelem abstulit, quàm majoris sororis Liæ nuptiis per fraudem implicatus est anno ætatis ferè 84, P. I. 2921. Ex his, & earum ancillis duabus, Bala, & Zelpha, nati sunt Jacobo liberi duodecim. Ex Lia 7, Ruben, Simeon, Levi, Juda,

i Gen. 29.

- A 1755** Juda, Issachar, Zabulon, cum Dina filia. Ex Ra-
P. I. ad chele, 2, Josephus, & Benjamin. **i E Bala, 2, Dan,**
3183. Nepthali. **E Zelpha 2, Gad, Afer.** fiunt mares 12,
i Gen. cum filia unica. Viginti apud Labanem annis exple-
30. tis, Jacob in Chananaeam rediit **a** anno vitæ circiter
a A. C. nonagesimo septimo, ac variis in locis tentoria po-
1780. suit. Præsertim apud Sochotha; & ad Salem Sichimo-
b Ale- rum oppidum, ubi **b** post annos decem, quàm è
xand. Po- Mesopotamia redierat, Dina ejus filia ab Sichemo
ly. apud Hemoris reguli filio vim est passa: quam injuriam
Euseb. 9. uterini illius fratres, Simeon & Levi Sichimitarum
P. 247. interneccione, & urbis direptione sunt ulti. Profectus
 inde Jacob Bethalem abiit, novum jam adeptus
 Israël nomen: **c** quod ei ad patrem è Mesopotamia
e Gen. redeunti Angelus, quo cum luctatus erat, moni-
32, 28. mentum fortitudinis imposuit. **d Rachel Benjami-**
d Gen. num pariens obiit, cùm annos expleisset Josephus **e** se-
35, 19. decim, & decimum septimum iniisset. Qui post pau-
e Gen. lo per invidiam à fratribus distractus, & in Ægyp-
37, 2. & tum deductus, ab Putiphare præposito cubiculario-
dein- rum Pharaonis regis emptus est. Apud hunc cùm
ceps. adolevisset, ab ejus conjugē frustra sollicitatus ad stu-
 prum, ejusdem falsa delatione fidei & innocentiae
 pœnas luit triennali carcere. Unde ad interpretan-
 dum Regis somnium eductus, cùm imminentem
 fertilitatem annorum septem, ac totidem sterilita-
 tem præfagiislet; toti Ægypto præficitur. Eò de-
f Gen. 47. mum **f** Jacobus, hortatu filii, cum familia, & for-
 tanis omnibus, grassante jam tertium annum fame,
 proficiscitur anno ante Christum 1747, annum agens
g Gen. **g** 130, qui erat Josephi quadragesimus. Vixit in
47, 2. Ægypto Jacob annis omnino 17. Eo mortuo, cor-
 pus in Palæstinam, ut optaverat, delatum, & in
 parentum suorum sepulcro conditum est.
h Gen. **h** Josephus anno vitæ expleto 110, mundi 2308
50, 25. moritur, qui 71 circiter fuit ex quo Jacob in Ægyp-
 tum immigrarat. Secundum hæc Jacobi sobole ma-
 jor

jora in dies incrementa capiente, *a* Ægyptiorum Rex quâ invidia, quâ metu, ne deficerent, paulatim accidere illorum genus instituit. Itaque necari, præter feminas, quidquid deinde stirpis nasceretur jubet, aut in profluentem abjici. Ita *b* Moyſes ad flumen expositus, à Pharaonis filia tollitur, & in aula ad spem regni capeſſendi alitur. Hic Amrami filius, Caathi nepos, Levi pronepos, Maria ſorore, & Aarone fratre junior fuit. *c* Annos natus quadraginta, gentiles ſuos inviſens, Ægyptium quendam, à quo Hebræus pulſabatur, occidit. Neque hoc rege clam fuit. Itaque poenam metuens in Madianitidem fugit Moyſes. ubi Jethro ſacerdotis filiam Sephoram duxit.

A 1753
P. 1. ad
3183.
a Exod. 1.
b Exod. 2.
c Act. 7: 30.

d Anno ætatis octogefimo Moyſes, dum ad montem Oreb, qui & Sinai dictus eſt, greges paſceret, ex flagrante rubo divinis animatus oraculis, in Ægyptum ad ſuos revertitur.

d Exod. 3, & 4.

Eodem intervallo Jobum admirabile patientiæ, ac fortitudinis exemplum extitiſſe probabile eſt. Quem ex Eſaü ſtirpe deſcendiſſe cum plerique veterum arbitramur. Hujus ex veriſimili conjectura ſic annos ordinamus. Natus eſt Zara nepote Eſaü ſub annum ante migrationem Iſraëlitarum ducentefimum triceſimum ſecundum, ante Chriſtum 1763. Idem anno vitæ quinquageſimo permiſſus Satanæ, variis calamitatibus anno uno conflictatus eſt. Quibus perfunctus vixit deinde annos 139, ac mortuus eſt ætatis anno 189, *f* ante migrationem ex Ægypto 45.

Job.
e Euseb. 1. de Dem. c. 4.
Epiph. Chryſoſt. Hom. 2. de Job. Auguſt. 18. Civ. c. 47.
f A. C. 1575.

De Argivorum regno, Inachi poſteris, & Ogygis diluvio, Prometheo, & Athenienſium regno.

SEXTO anno poſt Abraami obitum, ante Chriſti æram 1857, Argis in Peloponneſo novum regnum auctore coepit Inacho, quem veteres plerique Moſis æqua-

CAP. IV.
Argivo-

A 2753
P. I. ad
3183.
tum re-
gnum
inii.
Par. 2.
lib. 2.
cap. 5.

æqualem fecerunt: sed aliquot sæculis illo fuisse su-
periore, fidem fecit Eusebius. Nos annum, ante-
quam ex Ægypto migrarent Israëlita, 327 illius regni
finiinus exordio. Post Inachum sedes Argis preserve-
ravit imperii annis 546, sub regibus tredecim. è qui-
bus novem priores, ad Gelanorem usque, Inachidæ
vocantur, quod ab Inacho recta serie descendant.
Galanore ab Argivis expulso, horum consensu re-
gnum Danaus occupavit, ex Ægypto advena, &
ab Inacho ipse stirpis originem trahens, quippe Beli
filius; Epaphi, quem Io Inachi filia Jovi peperit,
pronepos fuisse dicitur. Ab Danao quatuor itidem
Argis sedem habuere regni, ad Acrisium usque. quo
per imprudentiam ab nepote occiso Perseo, Myce-
nas hic transtulit regnum. cujus è sanguine postre-
mus fuit Eurystheus. Eo ab Heraclidis interfecto,
Pelopidæ rerum potiti sunt numero sex. quorum ul-
timi reges fuere Tisamenus & Penthilus Oreste ge-
niti. Mycenis porro regnatum est annis 210. In to-
tum ab Inacho, 756. usque ad annum 80 post exci-
dium Trojanum. Quæ omnia sub conspectum simul
hic data, suis intervallis postea reddentur. Hoc qui-
dem, quod Israëlitarum ex Ægypto profectio ter-
minatur, hæc ferè contigerunt.

a Apol-
lod. 2.
Euseb.
b Paus.

Phoroneus a Inachi, & Melissæ Oceaninæ filius b
rudes adhuc homines & sparsos oppidis legibusque
muniit, ac totam, si c Apollodoro credimus, sub di-
tione sua Peloponnesum habuit.

Cor. p.
95. Phe-
roneus.

c Init. l. 2.

d Apol-
lod. 2.

e Euseb. &

August.

18. Civit.

c. 6.

f Herod. 1

g Euseb.

d Hujus filius Apis, à quo Apia dicta, quæ postea
Peloponnesus, ob mutatum in tyrannidem regnum
invisus suis; ab Thelxione, & Thelchine ex insidiis
opprimitur, nulla relicta prole; e ac post mortem
in Ægypto divinis consecratus est honoribus. Quin
& f Inachi filiam Io in Ægyptum pervectam me-
morant g ibidem pro Dea habitam esse, ac nomina-
tam Isidem. Verum Pausanias recentiori id alteri tri-
buit; Jaso Triopæ filio genitæ, quod & mihi vero
similius videtur.

Sub

Sub eodem Phoroneo Ogyges in Attica regnabat: A 3184
 cujus tempore magnum ibi diluvium accidit, quod P. l. ad
 Ogygium vocant. a Id Olympiadem primam mille 3701
 ac viginti annis antecessisse proditum est ab Acusilao. a Excer-
 qua ratione Christianam æram præcesserit annis 1796. pta Scal.
 quintoq; ab Isaaci morte anno contigerit. b Quan- Græca
 quam alii duobus circiter ac viginti annis tardius refe- p. : 63.
 rant. b Vide c.

Apide regnante Spartam conditam affirmat Eu- 5. l. 2.
 febius. par. 2.

c Septimi Argivorum regis ætate Triopæ, ac Ce- c Tatia-
 crope in Attica regnante, Prometheus Japeti filius, nus.
 ejusque frater Atlas, ambo astrologiæ scientia nobi-
 les, sed fictis Poëtarum fabulis nobiliores extiterunt.
 quod tempus sub discessum ex Ægypto Hebræorum
 incidit. d Siquidem Triopas anno cœpit ante Chri- d Vide
 stum 1557 tertio & vicefimo priusquam Dei popu- loc. cit.
 lus emigraret. eum jam ante annos aliquot Athenis par. 2.
 Cecrops regnum inchoasset. quod initium æra Chri-
 stiana prius esse annis 1558 ponit Eusebius; Arundel- Atheni-
 liana marmora tribus & viginti circiter ante verterunt. ensium
 Ægyptium hunc fuisse doceat veteres: & quod Æ- regnum.
 gyptiacam linguam Græcâque calleret, διφυν e Africa.
 nominatum. Ab hoc reges in Eusebii Chronico re- in Excer.
 censentur numero 17, quorum postremus fuit Co- Scal. p.
 drus. Secuti sunt Prætores perpetui numero 13. dein- 368, &
 de decennales septem. demum annui constituti sunt. Euf.
 quæ quibus temporibus gesta sint, suis locis explicabi-
 mus.

De his, qua post migrationem ex Ægypto ex primis 46
 annis memoriâ digna contigerunt Israëlitis populo.

f MOYSES octogesimo ætatis anno, quod de CAPUT
 Israëlitis ab Ægyptiaca tyrannide liberandis V.
 mandatum sibi erat, aggressus est exequi. g Com- f Ante
 meatu ab Pharaone Rege frustra petito, multiplici- Chr.
 bus 1531.

A 3184. bus prodigiis, & calamitatibus adeò perterriti *Ægy-*
 P. I. ad ptios, ut cum a postremo qui primi in quaque illorum
 3701. familia geniti erant, ab Angelo nocte occisi forent;
 gExod. 5. eadem ipsa egredi permitterentur Hebræi. Quod an-
 6 & seq. tequam facerent, sollemni agni epulo Pascha dedi-
 a Exod. carunt. Is dies festus ad æternam partæ illo die liber-
 12. tatis memoriam deinceps institutus est. b Prima illa
 b Lib. 9. nox ea fuisse videtur, quæ inter Aprilis diem secun-
 de Doct. dum ac tertium intercessit. c Censæ sunt Israhelitici
 Temp. nominis peditum duntaxat virorum millia sexcenta.
 c. 14. d Fugientem populum mox insecutus est Pharaon. Sed
 c Exod. Moyses interrupto mari rubro viam suis aperuit:
 12, 37. quam dum terga premens illorum *Ægyptius* ingre-
 d Exod. ditur, eadem, quâ diductum erat, virga percussum
 14. mare coit, ac trepidantes involvit hostes. Ita trans
 e Exod. finum Arabicum evadentes Israhelitæ e, mense tertio,
 19, 1. qui est Sivuan, legem à Deo conditam accipiunt, qua
 sacra, profanæque populi jura constituta sunt.
 f Exod. Multis deinde stationibus confectis f, anno altero,
 ult. 15. quàm egressi erant, ineunte Aprilis circiter 8 die,
 Moyses tabernaculum erexit; Aaronem Pontificem;
 filios ejus Sacerdotes instituit. At ingratus adversus
 tot beneficia Dei populus, cum & de cælo ad eos a-
 lendos continue Manna plueret g, & interdum cotur-
 nicibus immixtis, etiam delicias indulgisset, jurgari,
 ac Deum, Moysémque provocare non destitit. h Mis-
 si demùm à Moyse in Chananaeam exploratores de-
 cem: qui post dies 40 reversi, cum terrore ac diffi-
 dentia populi animos impleissent, frustra obnitenti-
 bus Josue, & Calebo, qui & ipsi exploratum iverant,
 rem ad seditionem vocarunt.
 i Ob id Chananaeæ terræ aditu prohibiti, ac retrò
 i Num. per Arabiae deserta circumducti sunt: donec rebelles
 14. omnes suo quisque fato consumpti sunt; duobus solis
 è tanta multitudine, qui in fide manserant, relictis,
 Josue & Calebo. Ergo undequadraginta circiter an-
 nis in illa solitudine Nomadum more vagati sunt. Qua
 in

in peregrinatione perpetuæ in Deum, Mosemque
 contumaciæ graves pœnas dederunt. *a* Imprimis Co- *A 3184*
 re, Datan & Abiron nefariæ defectionis auctores, *P. I. ad*
 subito deliscente terra, cum suis familiis absorpti, ac *3701.*
 250 ex ea factione thus adolentes, cælesti flamma *a Num.*
 deusti sunt: eodémque mox incendio correpto millia *16.*
 quatuordecim, ac septingenti cæteris exemplo fue-
 runt. Complures quoque diuturni erroris tædio Mo-
 si obtrectantes, igneorum moribus anguium extin-
 cti sunt. *b* Cæteris, ne eandem necem incurrerent, *b Num.*
 Moyse ænea serpentis effigie sublata consuluit. Hæc *21.*
 anno ab exitu quadragesimo gesta sunt. Quo *c* Aaro- *c Num.*
 ni summo Sacerdoti mortuo suffectus est ejus filius *20.*
 Eleazarus. Seone post hæc Amorrhæorum, & Ogo
 Basanis rege devictis, Balac Moabitarum rex, adjun-
 ctis sibi Madianitis, non tam apetto Marte, quàm
 artibus Hebræos oppugnavit, conducto ad execran-
 dum ariolo Balaamo. Sed in faustam precationem
 divinitus versis ejus carminibus; eleganti specie puel-
 las, eodem hortante Balaamo, rex Israëlitis obtulit,
 ut hac eos illecebra caperet. *d* Quo tempore Phinees *d Num.*
 Eleazari filius pietate in Deum ardens principem *vi- 25.*
 rum una cum scorto sub omnium confodit oculis,
 eoque facto perpetuum sibi sacerdotii decus, populo
 delicti illius gratiam impetravit.
 Anno ab exitu quadragesimo, mense undecimo *e Deut.*
 exeunte, Moyse in monte Nebo, qui è Moabitidis *34.*
 campestribus assurgit, diem obiit; *f* anno ætatis 120. *f Ante*
 Huic suffectus est Josue filius Nun, è tribu Ephraim. *Ch. 1491.*
 qui populum, siccato Jordanis alveo, in Chananæam *g Josue*
 traduxit *g* decima die mensis primi, qui est Nisan, *4. 19.*
 quæ in Aprilis 6 incidit. Exinde arma circumferens,
 oppida quamplurima cum eorum incolis ferro, flam-
 misque consumpsit, *h* ab Hierichunte orsus; cujus *h Jos. 6.*
 urbis mœnia, circumlata septem diebus Arca, ad
 extremum clangore buccinarum, ac vociferatione
 militum in plana subduxit. *i* Quinque regulos Gabao- *i Jos. 10.*
 nem,

A 3148 **P. I. ad** 3701. nem, quæ Hebræis deditionem fecerat, oppugnantes repente irruens in fugam egit. ad quos persequendos; penitusque delendos, quo plus haberet spatii, Solem, Lunamque diei unius intervallo jussit confidere. Denique **a** uno & triginta debellatis regibus, ac sex totis annis majori subacta Palæstinæ parte, eam Hebræorum divisit in tribus circa annum ante Christum 1486.

Reliqua sacræ historiæ ad Templi conditum; quibus tam Judicum gesta, quàm Saulis, ac Davidis, & Salamonis continentur.

CAP. VI. **Josue.** **Vide Par.** 2, l. 2. c. 6. **b** Jos. ult. **Josue** post annos à Moyfis obitu quatuordecim vita functo, ætatis **b** 110, seniores rempublicam administrarunt annis circiter decem: quibus deinceps reliqui successerunt eo ordine ac tempore; quæ in parte hujus operis altera proposuimus. Res autem à singulis, vel sub eorum præfectura gestas uberius exequi instituta hoc in opere brevitatis vetat. Quare paucis istis contenti erimus. **e** Subinde post obitum **e** Jud. 1. Josue, Judæ tribus Adonizebecum regem Chananaum vicit prælio, & in fuga comprehenso, manuum, ac pedum extrema præcidit: pari in eum divinitus constituto supplicio, ac septuaginta ante reges affecerat. Aliæ postea tribus civitates alias partim ceperunt, partim stipendiarias fecerunt; non sine offensione numinis; à quo omnis cum illa gente conditio prorsus erat interdicta.

Michas. Michæ, ac Danitarum historia, quæ Jud. 18 perscribitur, sub illis Senioribus, qui Josue successerunt; accidisse videtur; cum Jonathan Moyfis nepos, ejusque filii Sacerdotes à Danitis electi eodem loco dicantur.

Gabaonites. Per idem tempus bellum quoque civile conflatum est ob stupro violatam à Gabaonitis, qui de tribu Benjamin erant, Levitæ conjugem. Quod flagitium reli-

reliquæ tribus acerrimè vindicarunt, Benjaminitis, qui pro tribulibus suis in armis stabant, prope occisione cæsis tertio prælio, cùm duobus antè victores in acie fuissent. Ideo, quo dixi, tempore contigisse fidem facit, a quod Phinees Eleazari filius, Aaronis nepos, sacris tum præfuisse legitur. A 3184.
P. I. ad
3701.
Gabaoni-
1a.
Jof. 20.
21.

Extinctis senioribus illis, qui utrumque Dei populum auctoritate sua continebant, patria destituta religione, b & ipse à Deo destitutus, ab Chusano Mesopotamiæ Rege octo annorum servitute premittitur: ut cujus secundis suis rebus obliti erant, per adversa meminissent Dei. Resipiscentibus vindex assertorque datus est Othoniel anno ante Chr. 1459. qui oppresso Chusano partam populo suo libertatem annis 40 moderatus est. Eo vita functo pari ad nefariam superstitionem & servitutem gradu rediëre. Hanc enim sub Eglone Moabitarum Rege annis duodeviginti pertulerunt: donec anno Periodi Jul. 3313 Eglone sublato lucem rebus attulit Aodis Judicis virtus, qui longissimo tempore, annis scilicet 80, præfuit.

Anno ante Christum 1301, c Israëlitæ postquam ab Jabino Chananæorum Rege viginti annis oppressi sunt, reconciliato sibi numine, jugum excutiunt. Victoriæ partæque libertatis artifices fuëre mulieres duæ; Debora-Prophetissa, quæ Baracum Nephthalitam ad bellum capeffendum acuit: & Jahel, quæ Sisaram ex acie profugum tabernaculo excepit ac sopitum impacto per tempora clavo trucidavit. Jud. 4.
& 5.
Jabin.
Debora.

d Mortua Debora, rursus in pristina scelera cultusque dæmonum Hebræi relapsi sunt. Ob id Madianitis in servitutem traditi. quibus cùm annos septem serviissent, anno mundi 2730 e per Gedeonem in libertatem asseruntur. Qui jussu Dei trecentis omninò delectis, eos tubis ac fictilibus lagunculis instruxit. Producti in aciem, cùm lagenas, quibus faces erant inclusæ, complosissent, & eodem omnes d Jud. 6.
& 7.
Ante
Chr.
1254.
Gedeon.

A 184. tempore tubis cecinissent, territi hostes mutuam in
P. 1. ad cædem ruerunt.

3701.

a Jud. 9. a Gedeone post annos 40 mortuo, tyrannidem occupat Abimelech ejus filius, Sichimitarum opibus adjutus. qui regnum per nefas partum firmare parri-
cidiis aggressus, 70 fratres suos crudelissimè mactavit; ipseque triennio per summam impotentiam ac sævitiam exacto, postremò dum Thebes oppido capto, turrim illius obsidet atque incautius subit, saxo ab muliere capiti ejus illiso, armigero se jugulandum præbuit.

b Jud. 11. b Interjectis aliquot Judicibus, qui nihil dignum memoria gesserunt, illustris habitus est Jephthe, vir ut obscuro genere, (nam scorto natus est) ita strenuus ac manu promptus. quem cum latronum turba vagantem, Israëlità qui Galaaditidem incolebant, Ammonitarum oppressi jugo, ducem sibi sumpserunt. Hic cum hoste pugnaturus vovit, se, quidquid domum sibi post victoriam redeunti ex ea primùm occurrisset, Deo immolaturum. Damnatus voti, quam primam in occursum habuit, unicam filiam mactavit. Id evenit anno ante Christum 1166, duodev-
Jephthe. ginti circiter post Trojanum excidium, decem amplius post interfectam similiter ab Agamemnone filiam. nisi hæc fabula potius est ad veræ illius historiæ conficta speciem.

c Jud. 14. c Anno ante Christum 1135 judiciariam functionem iniit Samson, heroica vir fortitudine, ad Palæstinorum comprimendam tyrannidem à Deo sub-
& seq. missus. d Natus hic matre sterili Deoque consecra-
Samson. tus ex utero, comam ex a Nazaræorum lege promissam habuit; indeque tantum ei divinitus roboris datum est, ut obvium in itinere leonem quasi hœ-
d Jud. 14. dum manu discerperet. Uxorem è Palæstinorum gente duxit, quæ cum, eo absente, collocata esset al-
Ibid. teri, hac offensus injuria, grassari in illos hostili mo-

e Jud. 5. re statuit. e Trecentis primùm captis vulpibus, &
ad

ad earum caudas invicem junctas illigatis facibus succensisque, cum eas dimisisset, latè per maturas ad messem segetes incendium sparsit. Hinc à Palæstinis postulatus ad supplicium, & ab Hebræis, qui tum illorum imperio tenebantur, deditus, ruptis repente vinculis, arrepta quæ fortè jacebat, asini maxilla, mille hostium mactavit. ^a Quin & Gazæ occlusis portis interceptus, earum unam cum claustris ac postibus revulsam, humeris comportavit in propinqui montis verticem. Post hæc & similia inauditi roboris exempla, mulierculæ captus illecebris, & ab ea Palæstinis proditus, inde excæcatus & ad ludibrium productus, concussis utraque manu columnis quibus ea domus sustinebatur in quam frequentes procures ad epulas ac spectaculum confluxerant, eadem se & illos ruina sepeliit anno vicefimo quàm Judex esse coeperat.

Mortuo Samfone circa annum ante Christum 1115, ^b Heli Pontifex judicis titulo populum gubernavit annis viginti. Nam priores totidem cum Samfone communes habuit, ut alio loco ex instituto docui. Utroque rempublicam administrante, hoc est anno Samsonis secundo, ante Christum 1134, natus videtur Samuel, patre Elcana, ex posteris Caath, Leviticæ tribus: uti ^c Scriptura demonstrat. quem votis, ac precibus impetratum à Deo mater Anna pia femina Templi ministeriis addixit. Per hunc frustra monitum Heli, uti grassantem ad sacrorum injuriam filiorum suorum libidinem coëceret, tandem severè ultus est Deus. ^d Victi ingenti acie à Palæstinis Hebræi: Arca, quam ad ultimum subsidium in castra portaverant, ab hoste capta: ambo Pontificis filii cæsi: pater ipse, nuncio tantæ cladis accepto, è sella corruens subito est extinctus.

^e Exinde Samuel ætatis agens quadragesimum circiter annum, populi curam capeffit; cui quidem & Sauli annos quadraginta liber ^f Actorum imputat. è

A 3184.

P. I. ad

3701.

a Jud. 16.

b 1. R. g.

c. 1. e

seq.

Heli.

Lib. 2.

cap. 6.

part. 1.

Samuelis

ortus.

c 1. Paral.

c. 6.

d 1. Reg.

4.

e Ante

Ch. 1095.

f Act.

13. 20.

- A 3184.** quibus Sauli duodecim, reliquos soli Prophetæ ex
A.I. ad conjectura tribuimus. Ut rempublicam attigit Sa-
3701. muel, statim conversa rerum facie, in melius om-
a 1. Reg. nia cesserunt. **a** Arca septem apud Palæstinos mora-
6. ta mensibus, cum, quocumque portaretur, luem,
b 1. Reg. ac perniciem spargeret; ad Israëlitas remissa, an-
7. nis viginti Cariathiarimis confedit. **b** Post id tempus
 sub annum mundi 2909, solemni apud Maspham
 populi conventu habito, Samuel fœdus cum Deo re-
 dintegravit. Conciliati numinis index insignis sub-
 inde contra Palæstinos victoria fuit. quos superiorum
 bellorum præmiis exutos suis se continere finibus
 Propheta compulit.
- c Ante** **c** Post id tempus, populus libertatis nimix pertæ-
Ch. 1067. sus, **d** sub rege deinceps esse voluit. quem & impetra-
d 1. Reg. vit, **e** Saule Cis filio ex tribu Benjaminica divino
8. prius, quàm humano suffragio ad hoc fastigium
Saul. evecto. **f** Ab eo Jabenses Galaaditæ præsentis erepti
e 1. Reg. discrimine, Naaso Ammonitarum superato rege, qui
9. deditionem ea conditione cogebat facere, dextros
f 1. Reg. ut omnibus oculos erueret. Ab Ammonitis in Pa-
11. læstinos arma convertit: **g** qui tum Hebræis domi-
g 1. Reg. nabantur. quos audaci Jonathæ filii facinore conster-
14. natos toto campo cecidit; tanto id quidem ardore, ut
 ne gustandi quidem cibi potestatem cuiquam sub
 mortis interminatione faceret. cujus edicti Jonathas
 ignarus, cum summa virga paululum ori silvestris
 mellis admovisset, ab irato patre damnatus insons,
 deprecante populo vix est ereptus. Idem verò paula-
 tim mutatis moribus, dum divinis mandatis priva-
 tam libidinem posteriorem ducit, à Deo rejectus
 est: **h** eique successor ex tribu Judæ destinatus est
h 1. Reg. David Isai filius. quem anno ferè ætatis 22 clancu-
16. 13. lum inunxit Samuel, anno ante Christum 1063. ut
 proinde circiter anno ante Christum 1085, videat-
 tur in lucem editus.

Post

Post annos inde sex ^a, obiit Propheta Samuel ^{A 3184.}
biennio ante Saulem, uti Clemens Alexand. Strom. 1 ^{P. I. ad}
refert. ^{3701.}

^b Saul anno regni duodecimo, cum Palæstinis di- ^{a Anno}
micans, ^c cum Jonathane filio cecidit. Cujus in Da- ^{ante Ch.}
gonis templo suffixo capite, corpus pro mœnibus su- ^{1057.}
spenditur. ^{b 2. Reg.}

^d David utriusque necem lacrymis ac luctu pro- ^{c Ante}
secutus regnum capeffit. quod in tribules suos pri- ^{Ch. 1055.}
mum tenuit ^e annis 7, mensibusque sex, cum apud ^{d 1. Reg.}
Hebronem solemni ritu ac frequentibus comitiis ^{1.}
inunctus esset, anno ætatis tricesimo. ^{David.}

^f Interim Isboeth Saülis filius reliquas in tribus ^{e 2. Reg.}
imperium cepit. Nec finis ambos inter affines bello- ^{5.4, & 5.}
rum plus quam civilium fuit; illo paternum jus ^{f 2. Reg.}
regni, isto divinum beneficium armis vindicante. ^{2.8.}
sed divinistandem humana præsidia cesserunt. ^{g 2. Reg.}
^g Octavo, quam patri succefferat, anno domi suæ per sum- ^{4. & 5.}
mum scelus à ficariis oppressus Isboeth, solidam Da-
vidi regni possessionem reliquit.

^h Anno ante Christum 1047, conventu totius ^{h 2. Reg.}
Israëlitici nominis habito, Hebrone denuò rex inau- ^{5.}
guratus est David, bellica virtute vir ac gestis rebus
illustris: sed pietate præstantior. Prima illi rudimen-
ta sub Saüle rege fuerunt. ⁱ cui egregiis moribus, ac
memorabili facinore conciliatus, quo occiso Golia- ^{i 1. Reg.}
tho, egregiam de Palæstinis victoriam adeptus est, ^{17.}
regiam affinitatem meruit, ^l ducta Michole Saülis ^{l 1. Reg.}
filia. Sed vehemens hic amor momento in odium ^{19.}
invidiamque vertit. Quæsitus ad necem sæpius, ac
per deserta loca, & per abrupta montium, ac spelun-
cas feræ in modum latebras captans, ægrè hostiliter ^{Davidis}
insequentis ac curiosè omnia perscrutantis foci ^{calami-}
sedulitatem elusit. Nec semel eundem cum in pote- ^{tates.}
state haberet, interficere noluit. Per hæc tolerantia
ac mansuetudinis exempla annis 7, ut conjicimus, ^{Rex sit}
exactis, mortuo, uti supra dictum est, Saule, in tri- ^{Judæa.}

- A* 3184. *P. l. ad* 3701. *a* 2. Reg. 5. 7. *b* 2. Reg. 6.
- bules primùm suos, inde in reliquos post necem Is-
bosethi, sine competitore principatum obtinuit.
Quem ut adeptus est, *a* Sionis arcem, pulsus inde
Jebusæis, expugnavit, ibique regiam constituit.
b Anno verò ante Christum 1045, ex ædibus Ami-
nadab & oppido Gabaa Arcam transtulit. quæ dum
in Sionem portatur, Ozia, quod eam temere teti-
gisset, repente mortuo, territus David in domum
Obededom Gethæi illam avertit. indeque post men-
ses tres in Sionem magna pompa detulit.
- c* 2. Reg. 11.
- c* Sub annum ante Christum 1039, qui decimus
septimus à Saulis obitu numeratur, Davidis adulte-
rium ac cædes innocentis Uriæ contigisse videtur,
Ammonitico bello. Anno verò sequenti natus est ex
Bethsabee legitima jam uxore *d* Salomon, *e* eodém-
que Amnonis incestus cum sorore Thamar accidit.
- d* 2. Reg. 12. 24. *e* 2. Reg. 3.
- f* 2. Reg. 13. 23. *g* Gap. 15. 7. *Ab*sa-
lom.
- f* Post biennium verò, Amnon Absolomi fratris
uterini Thamaris infidiis inter epulas occiditur.
Anno porro *g* quadragesimo quàm rex Saul factus
est, ab ejus morte septimo & vicesimo, impius Ab-
solom Davidem patrem Hierosolymis ac regno ex-
pulit; occupatâque regia, fœdissimo stupro paternas
concubinas polluit. Sed paulo post prælio victus,
dum per avium saltum præcipiti in fugam mulo ve-
hitur, patulæ quercus & condensæ ramis implica-
to capite suspensus hæsit. Coma, quam ad decorem
prolixam gerebat, pependisse auctor est *h* Josephus,
haud probabili commento. Hærentem, uti credi-
bilius est, collo juvenem Joabus Davidici dux exerci-
tus triplici jaculo confodit.
- h* Lib. 7. c. 9.
- i* David quod regni ac vitæ reliquum fuit, in se-
cundis rebus & otio transacto, demum senio, ac
laboribus confectus, anno regni sui quadragesimo,
ætatis septuagesimo, cùm Salomonem in solio suo
collocasset, moritur. Erat tùm Salomon natus an-
nos circiter 23, cujus initium competit in annum ante
k 3. Reg. 2.
- k* Hic Adoniæ fratri novarum rerum
suspecto

suspecto vitam eripuit. a Pharaonis Ægypti regis A 3184.
 filiam in matrimonium accepit. Deo per visum ap- P. I. ad
 parente sibi, & cujus vellet rei optionem dante, 3701.
 cum sapientiam opibus ac cæteris omnibus ante- 42. Reg.
 posuisset, non illam solum quam petierat; sed re- 3.
 liqua insuper quæ neglexerat, votis majora ab eo-
 dem obtinuit.

*De vetustis Græcorum originibus, quos spatium illud
 amplectitur, quod ab exitu Israëlitarum ad Salo-
 monis 4 annum pertinet: ac de triplici Græcorum
 genere, Æolico, Dorico, & Ionico, qui ab Helle-
 ne Deucalionis filio procreati.*

HOc intervallum vetustissimæ Græciæ origines **CAP.**
 illas amplectitur, quarum qualemcumque ve- **VII.**
 ritatem sic Poëtæ mendaciis suis obruerunt, ut ea
 dijudicari modò nequeat. Adhibenda tamen à nobis
 opera est, ut quæ ex idoneis antiquitatis testibus
 afferri utcumque repurgata poterunt, in sui tem-
 poris ordinem vocentur. Et quoniam in Græcis ferè
 rebus, ac populis illustrandis labor iste vertitur, de
 Græcis ipsi ac primis nominis illius generisque di-
 vortiis par est dicere.

Græcum omne nomen ac genus ab Hellene Deu-
 calionis filio propagatum in tria fastigia dividitur; **Ex Apol.**
 in Æolicum genus, Doricum, & Ionicum. Stirpis **lod. lib.**
 auctor, ut dixi, Deucalion fuit, qui in Thessalia **1. Diod.**
 sedem ac regnum habuisse fertur. Hujus ætate di- **4. Strab.**
 luvium in Græcia contigit: cujus tempus in nonnul- **8. Pau-**
 la sententiarum varietate positum, in annum ante **san. Co-**
 Christum 1529 conjicimus, tertium ab Ægyptiaca **non apud**
 profectio: uti suo loco demonstrabimus, **Phor.**
Cod.
186.

Deucalionis ac Pyrrhae filii duo fuere, Hellen
 & Amphictyon, Amphictyon pulso Cranao Athenis **Part. 2. 1.**
 regnavit. Ab Hellene Græci *Ἕλληνες* vocati. Hic ex **2. c. 2.**
 Orseide filios tres genuit, Æolum, Dorum, & Xu-
 thum,

A 3184. thum. Æolus natus maximus patri successit, ob-
 P. I. ad tinuitque quidquid inter Enipeum & Asopum flu-
 3701. vios interjacet. Ita præter Theſſaliam, Locros ac
 Conon. Bœotiam est adeptus. Doros cessit ea regio quæ
 apud Parnasso subest, ubi Boëum, Cytinium, Pindum,
 Phot. & Erineum condidit. ab eoque Doris regio nomen
 Lib. 27. accepit. Xuthus natus minimus, quod paternas pecu-
 nias depeculatus esset, pulsus à fratribus, in Atticam
 profugit, ubi Tetrapolim condidit & Erechthei fi-
 liam Creüsam conjugem duxit.

Æolida- Æolus ex Enarete Deimachi filia septem mares
 rum sobo- sustulit, feminas quinque. Mares fuere Critheus,
 les. Sisyphus, Athamas, Salmoneus, Deion, Magnes,
 Perieres. Filia vero, Canache, Alcyone, Pisidice,
 Calyce, Perimede. Critheus ex Tyrone Salmonei
 fratris filia Æsonem, Amythaonem, & Pheretem.
 Æsonis filius Jason fuit. Amythaon Pylum in Pelo-
 ponneso tenuit, ac Melampodem, & Biantem ge-
 nuit. Melampus ob Proeti filias à furore liberatas
 regnum Argis cum Biantem fratre à Megapenthis filio
 Anaxagora suscepit. Et ex hujus filia Iphianira An-
 tiphaten, Manto, Biantem, & Pronoen genuit.
 Antiphate nati sunt Oicles, five, ut Pausanias vocat,
 Iocles, & Amphalces. Oicle vero Amphiaras Am-
 philochi pater & Alcmaeonis.

Bias ex Perone Talaum suscepit, Adraſti, Parthe-
 nopæi, & Eriphyles Amphiarai conjugis patrem.

Pheres Admetum & Lycurgum procreavit: ex
 hoc Opheltus natus est, qui & Archemorus. Hi Cri-
 thei filii.

Sisyphus Corinthum condidit, & ex Merope At-
 lantis filia Glaucum genuit Bellerophontis patrem.

Athamas Bœotiæ regulus ex Nephele, Phryxum,
 & Hellen; post ex Ino Cadmi filia Learchum, &
 Melicerten filios habuit.

Salmoneus in Theſſalia primum habitavit, post
 in Elide. cujus filia Tyro, antequam Critheo patruo
 nuberet,

nuberet, Peliam & Neleum ex Neptuno peperit. Qui cum adolevissent, discordes inter se fuerunt. Neleus itaque Messaniam fugit, atque ex Chloride Amphionis filia undecim mares sustulit. qui omnes, præter Nestorem, ab Hercule interfecti sunt. Filiam verò præterea Pero.

A 184.
P. 1. ad
3701.

Pelias in Thessalia regnavit, ex eoque nati sunt Acastus & Alceſtis filia.

Deion Phocidem tenuit. cujus filii cum alii, tum Cephalus fuit Procridis conjux.

Magnetis filii Polydectes, & Dictys Seriphi incolæ. Perieres ex Gorgophione Persei filia Aphareum, Leucippum, Tyndareum & Icarum suscepit.

Hactenus Æolidarum progenies ex Apollodoro. At Diodorus Siculus præter istos Æoli filium refert alium Mimantem, qui fratribus in diversa loca profectis, in Æolide regnavit. Hujus filius Hippotes, qui ex Melanippe Æolum genuit. cujus filia fuit Arne, quæ ab Neptuno compressa, ob idque Metapontino cuidam à patre tradita, apud eum geminos peperit, Æolum avo cognominem & Bœotum. E quibus Æolus insulas occupavit, quæ ab eo dictæ sunt Æoliæ. Bœotus ad avum Æolum rediit, & in Æolide regnavit, Arnénque condidit, ac Bœotiis de suo nomen indidit.

Lib. 4.
p. 187.
Græcæ
edit.

Xuthus verò (nam de Dori stirpe nihil est memorabile scriptis proditum,) Hellenis liberorum natu minimus, pulsus à fratribus, in Atticam concessit: ubi ducta uxore Erechthei regis Atheniensium filia, Achæum & Ionem filios habuit. Achæus cæde præter voluntatem facta, in Peloponnesum abiit (ut auctor est Conon apud Photium) & in ea regione, quæ ab eo dicta est Achaja,) Ægialea antea vocabatur,) Tetrapolim condidit. Inde Atheniensium & Ægialensium auxilio, in Thessaliam profectus, paternam possessionem recepit.

Ionum
stirps.

Ion Athenis constitit, & si Cononi creditur, Erech-

A 3184.
P. I. ad
3701.
Iones Attici dicti,

Erechtheo mortuo, ibidem regnum obtinuit, ab eoque Attici populi Iones appellati sunt. Sed hoc solum iste scriptor asseverat. neque in Atticorum regum catalogo ponitur Ion. Quin Pausanias in Achaicis, Erechtheo mortuo scribit inter hujus filios de successione exortale, Xuthum Ionis patrem & Achæi, arbitrum ab illis esse captum. qui cum Cecropi, tanquam seniori, regnum adjudicasset, ab hujus fratribus solum vertere coactus, in Ægialum, quæ tum erat Achaja, sese recipiens, ibi diem obiit. De Ione quoque refert idem Pausanias, eum in Achaja (quò ex Attica fugisse debuit) adversus Selinuntem regem bellum molientem, pactione nuptiarum conciliatum fuisse, accepta in matrimonium Helice Selinuntis unica filia; atque & socero successisse, & Iones ab eodem appellatos esse qui prius Ægialenses vocati. Postea cum Athenienses inter, & Eleusinos bellum esset ortum, Ionem ab illis electum ducem ex Achaja venisse, & in Attica vitam finisse. Hæc in Achaicis, Atticisque Pausanias.

De Græcorum variis linguis.

Strabo lib. 8. inq.

Operæ pretium nunc est animadvertere, quæ ab illis auctoribus stirpis populorum per Græciam, linguarumque facta sint divortia. Nam populi fuere potissimum tres, Æoles, Doræ, & Iones, quibus adjungi possent Attici, qui se indigenas & αὐτόχθονας esse gloriari solebant, nisi cum Ionibus in unum coaluissent. Strabo quidem ex quatuor Græciæ linguis, Æolica, Dorica, Ionica, & Attica, duas esse primigenias & sinceras ait: reliquas ex corruptela & aliarum permistione factas. Priores sunt Dorica & Attica. quarum illa vetus est Æolica: hæc Ionica vetus. quæ autem Æolica & Ionica deinceps appellatæ sunt, ex diversorum generum commercio ab sui cujusque proprietate desciverunt. Nam priores ob id incorruptæ manserunt, quod ambæ illarum regiones, Doris, & Attica, propter asperitatem & sterilitatem, minus exterorum migrationibus,

bus & coloniis opportunæ, eosdem perpetuò incolashabuerunt. A 3184.
2. l. ad
3701.

Addit scriptor idem, populos omnes qui extra Isthmum erant in Græcia, exceptis Atheniensibus, Megarensis & Doriensibus Parnassi accolis, Æolenses ad ætatem suam usque nominatos esse. Sed & olim intra Isthmum Æolenses habitasse. quibus cum Iones ex Attica profecti, & Dorienses è Doride, postmodum immitti sunt. Hos enim Heraclidæ secum in Peloponnesum reduxerunt. Sed cur redactos ab Heraclidis in Peloponnesum Dorienses asserat Strabo, non satis video. Neque enim, perinde ut Iones, aut Æoles, prius ibi sedem habuerant, quod equidem legerim. At idem auctor lib. 9. scribit Doriensium regem Æpalium ab Hercule restitutum in regnum, in ejus rei gratiam Hyllum Herculis filium adoptasse ac successorem reliquisse: indidemque profectos Heraclidas postea Peloponnesum occupasse. Cæterum Jones (ait a Strabo) ab Achæis Æolensis generis ex Ægialo, sive Achaja facile pulsi sunt. Unde sola in Peloponneso remanserunt genera duo, Doricum, & Æolicum. Strabo
lib. 8.

Arcades porro & Elei qui in pristinis sedibus hæserunt; illi quòd propter montana regionis ac prærupta loca haud facile adiri possent; hi propter religionem, quòd Olympio Jovi erant sacri, Æolicè locuti sunt. Alii mistam usurparunt ex Attica & Dorica. Hæc Strabo initio octavi libri. qui locus non nihil apud auctorem impeditus & corruptus legitur.

Horum omnium exactè computare tempora nullius est humani ingenii. Sic autem rudi Minerva delineare licet. Xuthus è Thessalia pulsus in Atticam ad Erechtheum regem se contulit. Erechtheus autem regnare cæpit anno ante Christianam æram 1400 fere. Deucalionis diluvium circa annum ante Christum 1529 ponitur. Ergo Hellenes Græci nominati;

A 3184. nati, & in varios illos populos distributi sunt decimo
 P. I. ad quinto, ac decimo quarto sæculo ante Christum :
 3701. sub id tempus quo Iraëlitæ Palæstinæ possessione
 adita, sub Judicibus esse cœperunt. Hoc velut car-
 dine posito, singulorum Hellenis posterorum tem-
 pora, partim ex aliis certioribus historiis, quibus al-
 ligata sunt; partim ex conjectura prudenter æstima-
 bimus. quod non est hoc loco necesse facere.

*Mycenæorum regum, qui Argivis successerunt, tem-
 pora, ac de Inachidarum deque Persei stirpe qua-
 dam ad vetustatis notitiam scitu digna.*

CAP. VIII. ANTIQUISSIMAM regum familiam, quæ
 2. Par. I. Argis imperavit, in Acrisio terminat Ensebius;
 2. c. 8. indéque translatum ait à Perseo Mycenæ regnum;
 quam ille urbem condiderat. Sed Argis interea non
 minùs regnatum est. Nam post Acrisium Megapen-
 thes Proëti filius, Talaus, & Adrastus in ea urbe prin-
 cipatum tenuerunt. Ac Megapenthi Talaus successit.
 quo mortuo, Adrastus ejus filius, Argis relictis, Si-
 cyonem migravit, ibique cùm annos aliquot re-
 gnasset, Argos repetiit: ubi & Tydeum, ac Polyni-
 cen profugos excepit. Sanè quo tempore Mycenæ
 regnabat Agamemnon, Diomedes Tydei filius Ar-
 gis dominabatur, ut Eustathius observat ad Iliad. 9,
 & ad hunc versum,

Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἀργεὶ τηλόθι πάτρης.

Ut ad Mycenæos transitum faciamus, explicandum
 hic erit Persei stemma, quo cum pleræque res Græ-
 corum illius ætatis implicantur. Sed altius origine
 repetita, etiam Agenoridarum five Cadmidarum
 stirpem recensēbimus, Apollodorum maximè secuti.
 Inachus filiam Ionem habuit. Ea in Ægyptum pro-
 fecta ex Jove Epaphum genuit Ægypti regem: cu-
 jus ex filia Lybia & Neptuno gemini nati sunt, Be-
 lus & Agenor. Ita quidem Apollodorus. sed nos
 Pau-

Apollo-
 dorus l.
 2.

Esda-
 rum
 stirps.
 & Zaus.

Pausaniæ libentius assentimur, qui Ionem hanc non
 Inachi filiam, sed Iasi multis posteriorem annis fa-
 cit. quod & Danaï ætas exigit. Præter hos duos, Ne-
 ptunus ex Libya & Busirim quoque genuisse prodi-
 tur. qui haud procul Nilo degens, Iatrociniis, hospi-
 tiumque cædibus infamis est habitus, sub id tempus,
 ut apparet, quo ex Ægypto recessere Judæi. Redeo
 ad Epaphi filios è quibus Agenor in Phœnicem abiit.
 Belus in Ægypto regnavit, ac liberos suscepit duos,
 Ægyptum & Danaum. Priorem Belus ad Arabiam
 obtinendam, posteriorem in Libyam misit. Postea
 cum Ægyptus mares 50, totidem Danaus filias pro-
 creasset, hic oraculo monitus sibi ab uno è fratris
 filiis impendere necem, 50 remorum actuaria navi
 fugit in Græciam: ubi mortuo Sthenelo, ejusque
 successore Gelanore pulso, consensu populi dela-
 tum est Danao regnum. Id anno ante Christum 1475
 accidit, triennio post obitum Josue. Ab eo ferunt
 Argivos appellari Danaos. Post Ægypti filii, cum
 Argos venissent, à Danaidibus sponsis suis interfecti
 sunt, uno excepto Lynceo qui Danao successit.
 Lyncei exordium capit annus ante Christum 1425.
 Quare paullo ante hunc cædes illa facta sit oportet.
 Lynceum Abas filius excepit. Huic gemina soboles
 contigit, Prætus, & Acrisius: quorum ille prior
 Argis regnasse perhibetur ab Eusebio. Sed & Pausa-
 nias Corinthiacis ambos ait paternum regnum ita
 partitos esse, ut Acrisius Argos, Prætus Tyrinthem,
 Midiam & Heræum obtineret. & Apollodorus am-
 bos illos fratres, post patris Abantis obitum, de regno
 contendisse memorat; ac victorem Acrisium Argis
 hæsisse; Prætum in Lyciam ad Jobaten fugisse; cu-
 jus filiam Sthenobœam, aut, ut Homero placet,
 Antiam duxit. Inde soceri auxilio fretum, in Pelopon-
 nesum rediisse ac Tyrinthem occupasse. Huic verò
 adversatur Eusebius, qui Prætum in Argivorum Re-
 gum serie collocat ante Acrisium. Quare interjecti
 illius

A 3184.

P. I. ad

3701.

Corin.

p. 58.

& Euseb.

Apoll. 2.

Danaus &

quo Da-

nai.

& P. 58.

& vide

9. de

Doct.

Temp.

cap. 18.

& Apol-

lod. 2.

A 3184. illius anni 17 in Abantem, aut Acrisium refundendi
P. I. ad sunt. Hic ille Proetus est ad quem Bellerophon
 3701. Glauci F. sextus à Deucalione confugit ob patratam
 a Apol. ei morem gerere noluisse, in crimen adductus a
 lod. 2. ab Jobatem missus est in Ciliciam, ubi cum Chimæ-
 ra conflixisse fingitur. quæ res commodè cadit in
 annum ante Christum 1360, Aede judicarium mu-
 nus apud Hebræos exercente.

Perseus. Acrisio, ut opinor, regnante, nascitur ex ejus
 filia Danaë Perseus. quod anno ejus secundo, ante
 Christum 1343 consentaneè ponitur. Idem periculis
 perfunctus istis, quæ ex fabulis sunt notissima, circa
 annum ætatis, ut est conjectura, quintum & vice-
 simum, cum copiis profectus in orientem, ea gessit
 apud Cepheum, quæ Poëtarum celebrata sunt ver-
 sibus: atque Andromedam conjugem habuit. Ea est
σπαρτα Perfei, quam ex antiquis Chronologis
 Clemens Alexandrinus annis ante Trojanam cladem
 quatuor & triginta posuit, errore manifesto: quem
 Strom. 1. paucis antè paginis altera ab eodem instituta tempo-
 rum putatio refellit. Enimverò cum Acrisius à Per-
 seo nepote per imprudentiam occisus esse dicatur,
 b Euseb. obierit autem b Acrisius exactis in regno annis 31,
 Chron. circa annum ante Christum 1312, vel 1311, eodem
 quoque Perseus in Græcia fuerit oportet unà cum
 Andromeda conjuge; atque adeo quinque circiter,
 aut sex annis antea illam ipsam liberarit. Etenim
 Acrisio regnante probabilius est, quàm privato,
 natum esse Perseum, neque tricesimum ætatis an-
 num excessisse, cum Acrisium occidit. c Quo in-
 e Pauf. terfecto, Argis habitare non sustinens, cum Mega-
 Corinth. penthe Proeti filio patruele suo permutavit impe-
 p. 58. rium; ac Tirynthe, quam obtigisse Proeto supra
 docuimus, regnum constituit. quod in urbem à se
 conditam Mycenæ postea transtulit. Megapenthes
 verò cum Argis aliquot regnasset annis, locum Ta-
 lao dedit, ut superius attigimus. Per-

A 3184.
P. I. ad
3701.
Persei f. 4
lii.

Perseus itaque circiter anno ante Christum 1312 regnare est orsus, primùm apud Tirynthem, dein de Mycenis. Qui præter Persen apud Cepheum socerum relictum, à quo Persæ nominati, filios ex Andromeda Mycenis genuit sex, Alcæum, Sthenelum, Helam, Mestorem, Electryonem, & filiam Gorgophonem, quam Perieri Æoli filio Hellenis nepoti nupsisse, paullo antè significavi.

Alcæo & Hipponome Mencecei filia natus est Amphitruo & Anaxo filia. Ex Mestore & Lysidice filia Pelopis Hippothoë genita est. cujus ex Neptuno filius extitit Taphius, qui Taphum coluit urbem Cephallenix, populùmque Teleboas vocavit. Taphii filius Pterelas fuit, quem Neptunus immortalitate donavit.

Electryo ex Alcæi filia Anaxone Alcmenam suscepit, unâ cum maribus 9 & spurium ex Midea Lycymnium. Sthenelus ex Nicippe Pelopis filia Eurystheum genuit; cui in servitutem est addictus Hercules.

Inter initium regni Persei & Stheneli anni sunt 58. Nam Sthenelus circa annum mundi 2730 iniit. Quo toto intervallo non videtur superstes fuisse Perseus, si Apollodoro credimus. Hic enim Mycenis cum Taphio regnasse Electryonem ait. Pausanias autem in Corinthiacis, Mideæ. Potuit idem & Mycenis & Mideæ regnare. Nam Midea, & Tiryns Mycenis contributæ sunt. Proinde in Mycenæorum regum serie numerandi videntur Electryo & Taphius Persei filii, atque ante Sthenelum locandi: nisi eodem tempore plures simul regnasse velimus. quod tunc erat usitatum, cum & oppidorum domini reges appellarentur. Sanè Taphius cum Electryone pariter sceptrum tenuit. cujus filii paterni regni portionem ab Electryone reposcentes, orto jurgio, hujus liberos interficiunt. quos ut ulcisceretur Electryo, Alcmenam filiam Amphitruoni paciscitur, ea

A 3184. ea lege, ut non eam antè contingeret, quàm ab
P. I. ad expeditione rediisset, quam contra Teleboas para-
3701. bat. Sed cùm Electryonem imprudens occidisset

Herculis
ortus.

Eusebius
notatur.

Amphitruo, pulsus à Sthenelo cum Alcmena The-
 bas ad Creontem profugit; à quo expiatus, contra
 Teleboas rem exsententiageffit. Per idem tempus
 genitum Herculem ferunt; quod circa annum ante
 Christum 1289 incidit. Quæ cùm ita sint, apparet
 Mycenæorum regum catalogum haud satis ex fide
 ab Eusebio esse redditum. Nam Perseo mortuo Ele-
 ctryo ante Sthenelum regnavit. neque Perseus an-
 nos 58 Mycenis præfuit, ut ex illius & Pausaniæ
 descriptione olim statuimus.

Pelopida.

a Diod. l.
4. P. 192.

b Huyg.
F. 81. &
seq

Agamemnon.

Persei posteritate in Eurytheo deficiente, Myce-
 nis regnarunt Pelopidæ à Pelope filio Tantali Phry-
 giæ regis oriundi, à quo Peloponnesus nomen est
 sortita. Ex quo conjectari possit aliquis, toti illum
 Peloponneso dominatum fuisse. Sed non est ita: nam
 in Pisæa regnavit; & fortitudine ac solertia plerof-
 que peninsulæ illius incolas adjunxit sibi, ut testatur
 a Diodorus. Hic è Phrygia trajecit in Græciam; &
 Hippodamiam Oenomai filiam fraudis potius, quàm
 celeritatis in cursus certamine præmium abstulit.
 quod sub annum ante Christum 1324 incidit, extremo
 b Hujus filii Atreus & Thy-
 estes parricidalibus inter se odiis & incestis stupris
 clarum sibi nomen apud posteros fecere. Thyestes
 uxorem fratris Aëropem polluit. Atreus vicissim
 epulandos illi filios suos dedit. Post Thyestes Pelopiæ
 filia imprudens vitium obtulit. unde natus est Æ-
 gythus, qui Atrei filium Agamemnonem occidit.
 Hunc tamen Apollodorus Pisthene Atrei filio satum,
 ut & Menelaum asserit; idque auctore Hesiodo
 confirmat Eustathius ad primum Iliados, in hæc
 verba.

Ατρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν.

Igitur

Igitur Mycenæorum regnum à Perseidis ad Pelopidas translatum, eo tempore desitum est quo Heraclidæ Peloponneso potiti sunt. de quo post agetur. Nam Pelopidæ cum Persei stirpe affinitate juncti sunt: siquidem ex Nicippe Pelopis filia Sthenelus Euryftheum suscepit, ut antea dictum est.

De alia duplici Inachidarum stirpe, Agenoridarum, & Pelasgorum, deque Cadmi progenie.

HACTENUS Belidarum, sive Danaidarum, è **CAP. IX.** quibus Perseidæ fuerunt, genus descripsimus. Nunc Inachidarum stirps altera, quæ ab Agenore propagata est, perstringenda paucis videtur. Est enim ad res antiquioris Græciæ cognoscendas non inutilis hic labor.

Agenor ex Telephassa filiam Europam, mares autem tres, Phœnicem, Cadmum, & Cilicem genuit, ut Apollodorus libro 3 prodidit. Sed idem in Phœnicia, quæ est Asiæ regio, liberos istos ab Agenore susceptos indicat in 2 libro. in 3 verò, cum in Europam venisset. cui & consentaneè subjecit, Phœnicem ad quærendam sororem cum Cadmo fratre missum, ea non inventa, in Phœniciam abiisse: quasi inde eum pater non miserit. Igitur cum Europam rapuisset Juppiter, Agenor tres ad illam inquirendam filios destinat, quibus cum profecta est Telephassa mater. Exinde Phœnix Phœniciam occupat; Cilix Ciliciam. Cadmus, Telephassa matre vita functa, venit in Græciam, ac Thebas condidit, urbem patriæ, ut apparet, cognominem. Nam Ægyptiis Thebis oriundus Agenor videtur. Scribit apud Photium a Conon, Europam Phœnicis fuisse filiam, (quod & Apollodorus refert;) Cadmum verò, qui apud Phœnicas auctoritatis erat maximæ, ab eorum rege missum in Europam, novas ut ibi sedes constitueret, simulasse quærendæ sororis se gratia profectum,

Agenor.

Vide Pat. 2, lib. 2, c. 9.

Cadmus.

a Conon lib. 32. 86 37.

A. 3184. P. I. ad 3701. *a Neme. ac. 10.* factum, ac demum Thebas in Bœotia condidisse, de Ægyptiarum nomine sumpto vocabulo; quod Phœnices, qui tūm Asiæ partem maximam obtinebant, sedem imperii Thebis in Ægypto collocarant. Ex eo manasse fabulam, Cadmum ad Europam fororem quærendam navigasse, qui ad occupandum in Europa domicilium venisset. Hæc Conon. & Scholiastes Pindari scribit, Argenorem in Phœnicia regnasse. Utcumque res habet, potest adventus in Græciam Cadmi, conditusque Thebarum imputari primis Judicum Hebræorum temporibus.

Cadmi posteritas. Cadmi ex Harmonia filiæ recensentur, Autonoë, Ino, Semele, Agave: filius Polydorus. Autonoë Aristæo nupsit, Ino Athamanti, Agave Echioni. Semele Bacchum peperit. Cujus ortus competit in annum circiter ante Christum 1354, Aode Hebræorum Judice. Eusebius verò confert in annum Abraami 628, qui est ante Christum 1389. Sed nondum erat nata Semele. Ita Phryxi cum Helle sorore fuga per idem tempus accidere potuit. *b Apoll. 1. Hyg. fab. 3.* *b* quos ambos Nephele Athamanti peperit. Hic verò cum Inonem deinde sibi connubio junxisset, hujus artibus Phryxus & Helle neci à patre destinati in Colchos fugere coguntur. quo in itinere Helle in mare decidens huic de suo nomen reliquit: Phryxus quò intenderat pervenit, ac thesauros, quos secum exportarat, Ætæ regi Colchorum reliquit. Aurei velleris arietem hunc fuisse, eoque pervectum in Colchidem Phryxum, ac prædivitem hanc pellem ibi asservatam esse, carminum licentia Poëtæ finxerunt. Polydorus Thebis regnavit; & ex Nyctēide Nyctēi filia Labdacum genuit. Qui post Pentheum moriens Lajum filium aniculum reliquit. Ideò Lycus Nyctēi frater, (ambo isti ex Eubœa venerant) regnum occupat. Nycteo filia erat Antiopa, quæ de Jove gravida, patris iram metuens, Sicyonem fugit ad Epopeum, eique nubuit. Nycteus moriens Lyco fratri mandat ut Epopeum

35
peum ulciscatur. Quem cum, capta Sicyone, occi- A 3184.
disset, & Antiopam abduceret, ea in itinere gemi- P. I. ad
nos enixa est, Zethum & Amphionem, apud Eleu- 3701.
theras Bœotix: ubi à bubulco sublati educatique
sunt. Interim Antiopa malè ab Lyco ejusque con-
juge Dirce habita, clam evadens, à filiis jam adultis
agnita est: qui occiso Lyco, ac Dirce ad tauri indo-
miti caudam alligata necataque, Thebis potiuntur.
Lajus ab iis pulsus in Peloponnesum abiit, & Zethus
Theben; Amphion Nioben duxit Tantali filiam.
Quibus omnibus extinctis, Lajus in regnum restitu-
tus est, & Iocastam conjugem asciscit Menœcei fi-
liam, è qua natus est Oedipus, cujus incestas cum
matre nuptias, ac filiorum cædes mutuas Poëtæ om-
nes ac theatra omnia personant. De Thebarum
expugnatione paulo post. reliquorum tempora, con-
stituto anno adventus in Græciam, prudenter æsti-
manda sunt. Hæc Apollodorus lib. 3.
Postremò ex Europa 8. A. 6.

Postremò ex Europa & Asterio Cretensium Re-
ge, ut scribit ^a Eusebius, ut Apollodorus, ex Jove, ^a Euseb.
Minos, Radamanthus, & Sarpedon orti sunt. Mi- Chron.
noës porrò duos fuisse auctor est ^b Diodorus, alterum ^b Diod.
Europæ filium, alterum nepotem. 4. p. 183.
Tertium ab Inacho.

Tertium ab Inacho, Poëtarum & Historicorum prædicant literæ, Pelagiscum genus. Nam Pelasgus Jove & Niobe Phoronei filia, Inachi nepte, natus dicitur. c Pelasgi Lycaon filius 50 liberos habuit, qui omnes, Nyctimo excepto, interfecti feruntur. d Habuit & Callistonem filiam Lycaon, è qua natus est Arcas. Hujus filii Elatus & Aphidas. Hic Aleum & Stenobœam genuit Proeti conjugem. Aleo nati sunt Cepheus, & Lycurgus, & Auge amborum foror. d Hæc quæ ex Theuthrante Telephum Myfiæ Regem peperit. Lycurgi filii memorantur, Ancæus, Epochus, Amphidamas, & Idæus. Amphidamantis Melanion, qui Atalantam Jasi, seu Schoenei filiam duxit, Parthenopæi, unius è 7, qui ad Thebas occubuerunt, du-
cibus, matrem.

A 3184.
P. I. ad
 3701.
Strabo
 lib. 5. p.
 153.
Diod.
 Halic. 1.
 1. p. 14.
 Ergo Pelasgi Arcades fuisse videntur: qui Peloponneso pulsi, in Hæmoniam, quæ Theffalia est dicta postea, migrarunt, ducibus Achæo, Phthio, & Pelasgo. Unde sexta ætate à Curetibus & Lelegibus, qui deinde Ætoli ac Locri nominati sunt, ejecti, pars in Cretam abierunt; pars Cycladas insulas; alii Hestiotidem ad Olympi & Ossæ radices; alii Bœotiam, Phocidem, & Eubœam; Asiam & Hellespontioram, ac Lesbum tenuerunt alii. Complures in Saturniam, quæ est Italia, transmiserunt, sequæ Aboriginibus adjunxerunt. Hæc Dionysius. quibus & Strabo consentit.

De Hercule, Jasone, Argonautarum expeditione, Minoë, Theseo, Oedipo, ejusque filiis, ac Thebano bello.

CA.
PUT X.
Vide
Par. 2. l.
2. c. 9.

a Diod.
 sine l. 3.
Hercules
plures.

b Cic. 3.
 de Nat.
 Deor.

Hoc temporis spatium, quod Hebræorum exitum ab Ægypto deinceps est secutum, insignia illa carminibus Poëtarum nomina & fabulosa Græciæ Heroës exiterunt. quorum alii majorum in Deorum gentem adscripti sunt: alii inter minores ac semideos habiti. Horum plerosque sparsim, ut se occasio dabat, attigimus. Nunc illustriores quosdam referemus, ac primum omnium Herculem. quod nomen non uni tributum esse constat. ^a Tres à Diodoro commemorantur, quorum unus omnium antiquissimus fuit Ægyptius; qui cum armis terrarum orbem peragravit. Secundus Cretensis, qui ex Idæis Dactylis fuit, ac ludos Olympicos instituit. Postremus paullo ante Trojanum bellum natus ex Alcmena, qui Eurysthei imperio paruit. Hos tamen in unum conflari vulgo idem Diodorus asserit. ^b Cicero sex enumerat; quorum ultimus idem ille est Alcmena genitus, de quo nos hîc agimus. Alcmenæ pater fuit Electryo, Persei & Andromedæ filius: mater, ut Apollodorus censet, Anaxo Alcæi

cæi filia. ut autem ^a Diodorus ait, Eurymeda, vel Eurydice Pelopis. Illa cum Amphitruoni nupisset patrueli suo, (hic enim Alcæo natus est Electryonis fratre, Persei filio) Herculem de Jove peperit. cuius ætas circa Gedeonis præfecturam convenit. Nam Eurystheus anno Periodi Julianæ 3468, Gedeonis nono regnare cœpit, ante Christum 1246. Natus apud Tirynthem Hercules, Thebas cum Amphitruone translatus est. ^b quam urbem, ut primùm adolevit, ab Ergini Minyarum Regis dominatu in libertatem afferuit, & Orchomenum Bœotiæ oppidum, quæ regni illius sedes erat, evertit. Ob id Creon Thebarum Rex filiam ei Megaram conjugem dedit. Inde Eurystheo in servitutem deditus varia obiit certamina. ^c Cum Jasone quoque inter Argonautas navigavit in Colchos, & ^d cum Amazonibus, earumque Regina Hippolyta ad Themiscyram urbem acie congressus, eas devicit. ^e Trojam inde rediens expugnasse, ac cæso Laomedonte, Priamo regnum dedisse, fertur. Idem in Hispaniam Italiâque penetravit annis ante ultimam Trojæ vastitatem circiter 55, ut mox explicabitur. ^f Olympicis verò celebratis in Græcia ludis, in desperatum morbum incidens, vivus se ardentem iniecit in rogam. quorum omnium certum tempus ex Argonautarum expeditione potest conjici. de qua ideo paucis hic dici convenit.

^g Critheus Æoli filius, Hellenis nepos, Deucalionis pronepos, ex Tyrone Salmonei filia Æsonem genuit Jasonis patrem, & ex eâdem à Neptuno vi-tiata Pelias est ortus. Hic, mortuo Critheo, Thessaliæ regnum invasit, fratre pulso Æsone: cujus filium viribus & ætate florentem Jasonem veritus, eum in Colchos ad aureum vellus reportandum navigare iussit; hoc est ad repetendos thesauros, quos Phrixus fugiens apud illos deposuerat. Ejus expeditionis fama vulgata per Græciam, quæ tum viris for-

A 3184

P. I. ad

3701

Lib. 4.

P. 151.

Herculis

postremis

gesta.

Diod.

4 P. 151.

Diod.

4 P. 183.

Hyg.

Fab. 14.

& 89.

Apoll. 1.

Diod.

4 P. 155.

Apoll. 2.

Diod.

4 P. 155.

Hyg. 89.

Diod.

4 P. 170.

Euseb.

Chron.

g Apoll. 1.

Argo-

nauta-

rum ex-

peditio.

A 3184. fortibus abundabat, complures ex iis in societatem
P. I. ad gloriosi laboris excivit: quorum variè prodita sunt
3701. nomina. ^a Primarii fuisse perhibentur, Hercules
a Vide Alcmenæ filius, Orpheus Oeagro & Calliopa geni-
Hyg. tus, musicæ ac poëticæ artibus illustris, Castor,
Fab. 14. & Pollux, Peleus Achillis pater, Telamon, The-
Apoll. 1. seus, Pirithous, & cæteri. Hi duce Iasone, majore,
Apollon. re, quàm visa erat hætenus, fabricata nave, quæ
Rhod. Argo ab celeritate dicta est, ad Troadem appule-
Val. Flac. runt: ubi Hesionem Laomedontis filiam, ceto in-
Orph. terfecto, cui erat exposita, liberavit Hercules,
&c. eamque sibi ex pacto concessam, cum equis pernici-
Diod. 4. bus apud patrem reliquit, dum ab expeditione re-
Hyg. &c. diens cuncta reciperet. Jason ut in Colchidem venit,
 conciliata sibi Medea regis Æetæ filia, voti compos
 est factus, eamque connubio sibi junctam cum au-
 reo vellere pervexit in Thessaliam. Hercules ab Lao-
 medonte præmium ex pacto repetens, ac perjurio
 ejus illusus, Trojam expugnat, Laomedontem in-
 terficit, filium ejus Priamum regem constituit. Qua-
 dragesimo id anno gestum esse, priusquam Græci
 Trojam funditus everterent, Iliados parvæ testis est
Vide. Par. scriptor. Quare Argonautarum navigatio, si vera
2. l. 2. c. 9. ista sunt, in annum cadet, qui ante Christianam
 epocham numeratur 1226. Paulo hæc aliter à Da-
 rete Phrygio narrantur: Argonautas à Laomedonte
 Trojanis litoribus exclusos, mox ut reversi sunt in
 Græciam, comparata classe, duce Hercule, in
 Troadem profectos, oppidum Ilion cepisse, ac La-
 medontem cum filiis omnibus occidisse, uno exce-
 pto, qui tum fortè aberat, Priamo; Telamoni He-
 sionem in virtutis cessisse præmium. Quam cum Pri-
 amus per legatos incassum reposceret, Alexandrum
 filium suum cum classe misit in Græciam: à quo ab-
 ducta Menelai uxor Helena belli ingentis occasionem
 attulit. Hæc Dares Phrygius.

Diod. 4.
p. 178.

^b Argonautæ, postquam in patriam rediære, sol-
 lemne

lemne ludicrum magno apparatu in honorem Jo-
vis instituerunt facere, ejusque curationem Hercu-
li permiserunt; qui in Elide Peloponnesi provincia
ad Alpheum amnem ludos instauravit Olympicos: *a* Velle.
tamen si auctorem illorum Atreum facit *a* Velleius, 1.
per eosque generis omnis certaminum victorem
fuisse dicit Herculem. Sed fieri potest, ut non semel,
& ab ambobus, brevi interjecto spatio, celebrati sint.
Mors Herculis haud longè ante tentatam ab illius po-
steris Peloponnesum, & Eurysthei necem accidit,
quæ sub annum cadit ante cladem Trojanam vicesi-
mum, ut postea demonstrabitur.

Diod. p.

179.

Apoll. 1.

b Diod.

Ibid.

Interim Jason Corinthi degens apud Creontem Re-
gem, Glaucen ejus filiam, Medea repudiata, con-
jugem duxit: *b* cum jam annos cum illa vixisset de-
cem. quam injuriam barbara mulier in Creontis fa-
miliam & genitos ex Jasone filios suos ulta, The-
bas ad Herculem confugit, ac post longos errores in
patriam longo intervallo rediit. Jason magna ob per-
fidiam invidia collecta, rerum omnium inops sibi
vitam eripuit. Unus ex Jasonis ac Medæ liberis
necem evasit: *c* Thessalus: qui Jolcum postea Jasonis
patriam petens, paterno sibi jure debitum adiit re-
gnum, ab eoque Thessalia nomen accepit: quamvis
id alteri cuidam nominis ejusdem *d* Vellejus assignat.

c Diod.

p. 180.

d Velle. 1.

e Diod. 4

p. 181.

Plu.

Thef.

Apol. 3.

Hyg. 41.

Minos.

e Sub idem tempus Minos in Creta regnabat Mi-
nois alterius nepos, quem Jovis filium ex Europa
fuisse memorant. Hujus filium Androgeon Ægeus
Thesei pater in Attica per sicarios occiderat. Ob eam
causam Atheniensibus Minos intulit bellum. tunc
eodem tempore fame ac siccitate per Atticam
Græciâque reliquam divinitus immissa, principes
civitatum Delphos deliberatum miserunt, quodnam
iis malis remedium caperent. *f* His consulentibus
oraculum editum est, ut Æacum Jovis & Æginæ fili-
um pro communi Græcia deprecatores adhiberent.
Æacus votis ritè susceptis, omnium, præterquam

f Diod.

A 3184. Atheniensium, agris fertilitatem reddidit. His ve-
 P. I. ad. rò rursus adeuntibus Pythia respondit, non prius mali
 3701. finem eos habituros, quàm de nece Androgei ex Mi-
 nois arbitrio satisfacerent. Hujus itaque decreto,
 septimo quoque anno septenos mares ac totidem
 puellas in Cretam mittere jubentur. a Eò cùm The-
 seus, sive sponte sua, sive ex sorte venisset Ægei fi-
 lius, Ariadnæ, quæ ejus amore capta erat, opera Mi-
 notaurò superato, quem Minois ducem fuisse refe-
 runt vocabulo Taurum, periculo se, Athenas servitu-
 te in perpetuum liberas fecit. Id paullò ante mor-
 tem Ægei & initium regni Thesei incidit. Nam
 cùm navem è Creta Thesei nigris velis Atticum in
 portum tendere, non albis, ut inter eos convenerat,
 Ægeus è littore prospiceret, sese in mare præcipi-
 tasse dicitur. b Theseus porro, sive annis ante Troja-
 num excidium septem & quadraginta, sive paullo
 pluribus regnare cœpit. c Postea Minos Dædalum
 ingeniosissimum artificem, qui è Creta in Siciliam
 ad Cocalum regem aufugerat, armis repetens, ab
 eodem Cocalo in balneo suffocatus est. Theseus æ-
 mulatione Herculis rebus maximis confectis, tota
 Græcia celebre nomen est adeptus.

d Inter alia porro, Amazonum copias, quæ ex Pon-
 to classe in Atticam pervenerant, collatis signis cecî-
 dit Boedromione mense, qui ob illius victoriæ me-
 moriam id deinceps nomen accepit. Herculis deinde
 posteros ab Eurystheo Rege armis appetitos, egregia
 fidei commendatione, Atheniensium suorum præ-
 sidio tutatus est: e Postremò cùm decennem Hele-
 nam f quinque & viginti ante Trojanam cladem an-
 nis rapuisset, g magnúmque ab Tyndaridis bellum
 in se provocasset, Menesthei factione pulsus Athenis
 in Scyrum insulam concessit, ibique ex mœrore
 obiit, non sine ingratae patriæ detestatione: h quam
 per pagos divisam, sub regni sui promordium, unum
 in corpus civitatis contraxerat.

i Triste

a Hyg.
 Fab. 41.
 & 42.

b Clem.
 Alex. I.
 Strom.
 c Diod.
 4. p. 194.
 Hyg. 43.
 Theseus
 Vide Par.
 2. l. 2. c. 9.

d Plut.
 Thes.
 Diod. 4.
 p. 163.

e Diod.
 4. p. 185.
 f Vetus
 Chron.
 apud
 Clem.
 Alex. I. I.
 g Plut.
 h Arund.
 marm.
 Plut.

Triste ante hoc tempus Thebis editum est spectaculum. Oedipus, Lajo patre per imprudentiam occiso, Jocastæ matris nuptias in præmium interfectæ à se Sphingis adierat. quo ex conjugio nati sunt Etheocles, & Polynices. Re comperta, Oedipus effossis sibi oculis voluntarias pœnas luit. Ejus filii inter se ita pacti sunt, ut alternis annis regnarent. Etheocles anno suo perfunctus Polynici fratri cedere noluit. qui Argos ad Adrastum se recipiens gener illius est factus. Hinc, ^b Theseo adhuc superstite, motum est adversus Thebanos vehemens bellum, Polynice contra fratrem Etheoclem Adraſti & aliorum principum arma concitante. qui omnes septem numero fuisse narrantur; Adraſtus, qui Argis regnabat, Tydeus Oenei Calydonii filius, Capaneus, Hippomedon, Parthenopæus Atalanta Schenœi filia genitus, Amphiaræus, qui Adraſti sororem Eriphylen habebat in matrimonio, & Polynices. Hi, præter Adraſtum, eo bello universi perierunt, cum ingenti militum strage, quorum omnium cadavera sepeliri Creon vetuit, Iocastæ matris ejusdem & conjugis Oedipi frater. ^c Sed Athenienses duce Theseo pro communi humanitate Thebanis indixere bellum, eorumque capta urbe, parentandi propinquis copiam fecere.

Accidit Thebanum hoc bellum, si veteri apud ^d Clementem Chronologo creditur, annis ante Trojam dirutam septem & triginta. ^e Post annos decem, principum illorum, qui ad Thebas occubuerant, liberi, quos epigonos vocant, duce electo Amphiarai filio Alcmeone, bellum contra Thebanos capeſſunt, iisque acie victis, urbem diripiunt; ^f Tiresiam abducunt, qui in itinere mortuus est: filiam ejus Manto Delphos ablegant; quæ inde in Asiam est profecta. ^g Diodorus eam Daphnen nominat, quam apud Delphos hæſiſſe, & ut præclara erat indole, singulari elegantia oracula ſcriptitaſſe

A 3184.

P. 1. ad

3701.

^a Diod.

4. p. 185.

Hyg. 67.

& ſeq.

Apoll. 3.

^b Apoll. 3.

Diod. 4.

p. 185.

Hyg. 68.

& ſeq.

^c Septem

ad Thebas

ductum

nominat.

^c Apoll.

3.

^d Glem.

Alex. 1.

Strom.

^e Diod.

4. p. 187.

Hyg.

^f Pauſ.

Acha. p.

208.

^g Diod.

4. 187.

A 3184. refert, ex quibus Homerum ait haud pauca sum-
 P. l. ad fisse. a Thebani urbe sua pulsi, Dorienſes viciffim
 3701. oppidis ſuis ejiciunt, ac plerique Thebas poſtea re-
 a Diod. verſi ſunt.
 4. 187.

*De Trojanorum regno, ac Troja excidio, Æneæ in
 Italiam profectione, Jovis & Saturni ætate.*

CAP. XI. A N N O, poſtquam ex Ægypto profeſti ſunt Iſraë-
 Par. 2. 1. litæ, ferè quinquageſimo, paullo ante mor-
 2. c. 10. tem Joſue, b Trojanum regnum in Aſia fundatum
 b Apoll. eſt, auctore Dardano. quanquam primus in Troade
 3. Diod. regnaſſe Teucer dicitur, Scamandri & Idææ nym-
 4. P. 191. phæ filius, à quo Teucrorum populis illis inditum eſt
 nomen. Jovis porro & Electræ Atlantidis filii exti-
 tere duo, Dardanus & Jaſion, ſive Iaſius, qui
 c Virg. 3. ambo primùm in Italia regnarunt, e ac Tuſciæ urbe
 Æn. & Corito. etſi d aliis placet non ex Italia, ſed Arcadia
 Serv. duci illorum originem. Igitur patriis ambo relictis
 d Varro. ſedibus, in Samothraciam venerunt.

Unde poſtea Dardanus in Troadem transmittens,
 ab Rege Teucro humaniter exceptus eſt, ejuſque
 ſiliam Batiæam in matrimonium accepit. e Sunt qui
 ab Dardano fratrem interfectum eſſe velint Iaſium. f
 Apollodorus ob tentatam Cererem fulmine iectum
 eſſe prodidit. Nec g deſunt qui Dardanum prius in
 Troade regnaſſe, quàm Teucrum exiſtiment: atque
 hunc è Creta veniſſe. h Teucro mortuo, Dardanus
 cognominem ſibi urbem condidit ad montem Idam,
 prope mare, populòſque de ſe Dardanos nomina-
 vit. Hujus filius Erichthonius ex Aſtyoche Simoentis
 filia Troëm ſuſcepit, i à quo regioni Trojæ nomen
 impoſitum. k Troi è Callirrhoë Scamandri filia nati
 ſunt Ilus, Aſſaracus, Ganymedes, & filia Cleopa-
 tra. Ganymedem Tantalus rapuit l Paphlagoniæ
 Rex, annis ante Trojanum excidium circiter 192,
 ut ex antiquo Chronologo Clemens Alexandrinus
 aſſe-

afferit. Paulò infra hoc tempus historiam istam sum-
 movet Eusebii Chronicon. quod & Phrygiæ, quæ
 tum Mæonia dicebatur, Regem appellat Tantalum.
 a Hanc injuriam Ilus armis persecutus Tantalum
 exuit regno. Assaraco natus est Capys, cujus An-
 chises filius, Æneæ pater. Ilus in campestri Troa-
 dis regione Ilium condidit, ac Laomedontem ge-
 nuit; cujus filii Tithonus & Podarces, filia Hesi-
 one. Tithonus in Orientem, & Æthiopas usque
 profectus, Memnonem ibi filium suscepit. Podar-
 ces, occiso, ut supra meminimus, Laomedonte,
 regnum accepit ab Hercule, quod *b* annis quadragin-
 ta tenuisse scribitur. Complures hic liberos habuit;
 è quibus Alexander, qui & Paris est dictus, navibus
 in Peloponnesum, ac Spartam delatus, Menelai
 hospitis uxorem Helenam rapuit. ob quam grave
 bellum adversus Trojanos Græci *c* toto decennio
 gesserunt, magno gentis utriusque damno, & oc-
 cis amborum fortissimis ducibus. Sed Græcis,
 quorum erat causa justior, ad extremum cessit vi-
 ctoria, proditione Antenoris & Æneæ urbe capta
 atque direpta. Clades ista certissimè incidit in eum
 annum, qui est Periodi Julianæ 3530, ante Chri-
 stum 1184, sub Jaire Hebræorum Iudice. Victores
 domum redeuntés nihilo commodior fortuna, quàm
 victos excepit. Plerique tempestate jactati, aut op-
 pressi. Agamemnon in ipso conjugis ac Deorum
 penatium complexu, ab Ægistho adultero Thyestæ
 filio confossus est. *d* Sed hujus necem ultus est postea
 filius ejus Orestes: qui cum Electra sorore consili-
 orum omnium particeps, Ægisthum & Clytem-
 nestram matrem sustulit; Diis, ut ferunt, parrici-
 dium approbantibus diuturnitate imperii pariter,
 & felicitate. Nam regnavit annos 70, vixit 90, &
 Hermionen habuit uxorem, Menelai & Helenæ
 filiam, occiso apud Delphos Pyrrho Achillis filio,
 qui ejus pactæ sibi nuptias invaserat, 4 annis viginti
 post eversum Ilium.

A 3184.

P. I. ad

3701.

Alex. I.

Strom.

a Diod.

b Au&

Troic.

Trojanum

bellum.

c Di&ys

Cretens.

Dares

Phryg.

Hyg.

d Velle.

1. Hyg.

Fab. 119.

Me-

A 3184. Melioribus auspiciis ex illo incendio patriæ lon-
P. I. ad ginquas in oras evolarunt Trojani duo, Antenor
3701. & Æneas. quorum *a* ille per Adriaticum mare ad Ve-
a Euseb. netorum appulsus litora, urbem ibi Patavium po-
Æneas suit: *b* alter classe navium duarum & viginti pervenit
in Ita- in Latium, cui Latinus tum præerat Fauni filius;
liam pro- live, ut quibusdam videtur, Herculis. *c* Ante quem
fiscitur. quatuor omnino fuisse Reges accepimus, *d* Janum,
b Dictys Saturnum, Picum, & Faunum. Jano regnante Sa-
1.5. Virg. turnus à Jove filio pulsus ad Italiam appulit; ibique
1. Æn. exceptus hospitio, haud procul Janiculo arcem con-
c Dares. didit, quam de suo nomine Saturniam vocavit. Qua-
Halic. 1 tuor iis regibus annos 150 tribuit Eusebii Chronicon.
Liv. 1. Ex quo videtur initium Jani in annum convenire,
d Euseb. qui ante Christum fuit 1330. *e* indidémque constat
Chron. 1. quanta sit vetustas gentilium Deorum. Nam cum
de Orig. Iano, ut dixi, regnante Saturnus vixerit, post an-
Rom. num ante Christum 1330. non multo antè nasci Ju-
e Halic. piter potuit; adeoque sub Aod Israëliitarum Judice,
Vide Par. ante tria circiter ab hac ætate nostra annorum millia:
2. l. 2. c. circa quod tempus ætas aurea fuit, Poëtarum com-
10. mendata fabulis. Picum Saturno genitum fuisse *f*
f Vide Virgilius, & *g* Ovidius affirmant. Fauno verò re-
Lact. fine gnante *h* annis ante Trojæ excidium sexaginta, Evan-
lib. 1. der ex Arcadia navigavit in Italiam, & Pallantium
Jovis extruxit, ubi Roma est postea condita. Ante hunc
atas, & Pelasgi è Thessalia in Epirum & Dodonam primò,
Saturni. tum inde in eandem Italiam profecti, cum Abori-
g Æn. 7. ginibus, qui ex Arcadia eò pridem appulerant, sese
h 14. Met. conjunxerunt. à quibus ejecti Siculi sub annum vel
i Dion. 60, ut Philisto placuit, vel 90, hoc est *γεveας*
Halic. 1. tres, ut Hellanicus scripserat, in Trinacriam, five
Victor. Sicaniam trajecerunt, quæ ab illis Siciliae vocabu-
de Orig. lum traxit. Quinque post Evandrum annis, ante
Herculis Trojanam cladem quinque & quinquaginta, Her-
adventus cules cum Græcorum manu ad eandem appulsus
in Ita- oram ab Evandro comiter exceptus est.
liam.

Demum

Demum Latino Rege, & anno ejus 35, Æneas A 3184.
anno à calamitate Trojæ tertio, in Laurentem ad- P. I. ad
ductus agrum, pacem cum Latino affinitatémque 3701.
junxit, filia ejus in matrimonium accepta Lavinia, a Dion.
à qua conditum à se oppidum appellavit Lavinium. Halic. I.
Turnus deinde Rutulorum rex Latinum simul & Liv I.
Æneam bello petiit, iratus utrique, quod prius pa- Aliter
ctam sibi Laviniam ille advenæ, quàm indigenæ, da- Conon
re maluisset. Victi acie Rutuli; Turnus, & Latinus apud
occisi quarto anno post Trojam erutam. Ita solus Phot.
Æneas rerum triennio potitus est. cui in prælio, quod cod. 186.
Rutuli ac Mezentius Tyrrhenorum Rex cum eo gef- l. 46.
serunt, interempto successit Ascanius. Is hostibus fufis, Turnus.
paceque cum Mezentio facta, tricesimo post condi- Ænea
tum Lavinium anno, Albam longam extruxit. mors.
in urbe 14 post Ascanium reges imperarunt ad Ro-
mulum usque, Romæque primordium.

De Herculis posterorum expeditionibus in Peloponne-
sum: Melantho, & Codro Athenarum regibus:
tum de Archontibus: de Æolica & Ionica migra-
tione, aliisque nonnullis.

HERCULES Alcmenæ, & Amphitruonis filio CAP.
utrumque genus è Peloponneso ac Mycena- XII.
rum Regibus fuit. Ambo enim illius parentes Persei b Ex A-
nepotes, & patruels invicem erant. Alcæi quippe poll. 2.
Perseo nati filius Amphitruo. Electryonis eodem ge- Diod. I.
niti Perseo filia fuit Alcmena. Amphitruo, fratre 4. p. 181.
eodémque focero per imprudentiam occiso, ab Sthe- & seq.
nelo patruo Mycenis exturbatus Thebas petiit. Paus.
cule mortuo, Mycenarum Rex Eurystheus Stheneli Corint. p.
filius stirpem illius omnem conatus est extinguere; 60. &
veritus ne, si adolevisset, Mycenarum ad se trans- alibi pas-
ferret imperium. Igitur Ceyci Regi, apud quem sim. Eu-
Trachine morabantur, denuntiat, ut suspectum sibi feb. 5. de
genus, nisi mallet dedere, suis finibus expelleret: Præp. p.
hoc 124.

- A 3184. hoc ni faciat, bellum expectare jubet. Hoc mandato
P. I. ad territi Heraclidæ, cum nemo eos Eurysthei metu
3701. recipere auderet, ad Athenienses eorumque regem
a In He- Theseum, non, ut a Euripides ait, Demophoontem,
racl. se conferunt. Eurystheus magnum in illos exercitum
ducit. Fit deinde prælium, in quo ducibus Jolao
Iphicli fratris Herculis filio, & Hyllo, quem ex De-
janira idem Hercules genuerat, ac Theseo, victus Eu-
rystheus ab Hyllo perimitur, unaque proles ejus
b Apoll. 2. omnis occubuit. b Victores Heraclidæ Peloponnesum
occupant, ac brevi amissa omnia recuperant. Sed in-
gruente peste, quod ante constitutum tempus redi-
tum acceleraissent, ab oraculo moniti sponte disce-
dunt. Post hæc Hyllus, consulto iterum Apolline, res-
ponsum accipit, uti fructum tertium expectet. Id eò
valebat, ut in tertiam hominum ætatem differre ju-
beretur. at ille tertium annum significari putans, post
id tempus novam expeditionem comparat, perque
Isthmum copias immittit, ancipiti altero falsius ora-
culo, c quod *per humentes angustias* ducentibus victo-
riam pollicebatur: qua ambage mare ipsum intelli-
gebat Pythia, quo ad easdem illas Peloponnesi fau-
ces contenditur. Ingruentibus Heraclidis Atreus
Eurysthei avunculus d ejusque successor se cum ar-
mis opposuit. Commissa pugna, cadit Aristomachus
unus Heraclidarum. ac demum Hyllus hostium
quemlibet ad ineundum secum singulare certamen
provocat, cum ea lege, ut utrius partis victor esset,
ea Peloponnesum obtineret; Heraclidæ porro, si vi-
cisset hostis, non ante certam diem, (quinquage-
simum annum Diodorus, e alii centesimum finiunt)
illius aditum repeterent. Conditione accepta, pugnat
Echemus Tegeatarum Rex, & Hyllum interficit.
Heraclidæ in Atticam revertuntur. f Prima hæc ir-
ruptio annis viginti Trojanum excidium antecessit.
Exinde post annos a priore centum, ab Trojana
clade g octoginta, rursus Heraclidæ Peloponnesum
aggre-

c Euseb.
5. de
Præp.

d Thu-
cyd. 1.

e Thu-
cyd.
Schol. 1. 1.

f Schol.
Thucyd.
ad lib. 1.

g Thuc. 1.

aggrediuntur. Horum principes erant Aristomachi filii tres, Temenus, five Temenes, Cresphontes, & Aristodemus. qui dum classem moliantur ad Naulopactum, Aristodemus, five a ictu fulminis, five Pyladæ & Electræ filiorum, Tisameni propinquorum, dolo periit: in cuius locum ambo ejus filii, Procles & Eurysthenes, suffecti. Illi ducem expeditionis trioculum adhibere jussi ab oraculo, in luscum, quendam incidunt mulo infidentem; cui nomen Oxylus, genus ex Ætolia. Huic pacti Elidem se daturos, ejus ductu hortatūque classem instruunt, ac Peloponnesum invadunt. Eam regionem per id tempus incolebant ferè populi duo, Achæi & Iones, ab ambobus Xuthi filiis ita dicti. Achæi Argos & Lacedæmonem habitabant sub Pelopidarum, hoc est posterorum Agamemnonis regno, Tisameni & Penthili, quorum pater Orestes fuerat. Iones Achajam tenebant. a Heraclidæ pulsus Achæis trifariam sortes distribuunt. ex quibus Temeni Argos obtigit, Cresphonti Messenia, Aristodemi filii Laconia. e Nec verò regionis istas prius armis, quàm jure ad se pertinere dicebant. quippe Argos antè Persei, quàm Pelopis, tenuisse posteros: Laconicam verò, interfecto, qui eam occuparat, Hippocoonte, Tyndareo commisisse Herculem. similiter & Messeniam Nestori, quam, occiso ejus patre Neleo ac fratribus omnibus, armis acquisierat.

f Oxylus Elidem, ut convenerat, accepit: cuius è progenie Iphitus fuit, qui agones instauravit Olympicos. Soli Arcades pristinis in sedibus hæfere, quod in asperis ac præruptis locis degerent. Elides Ætolos advenas in partem agri receperunt. g Phliasios invasit Rhegnidas Phalci filius Temeni nepos, Hippaso depulso: qui inde Samum contendit, & filium habuit Euphronem, qui Mnesarchum procreavit, è quo natus est Pythagoras.

Heraclidarum hæc incurfio magnis per omnem Græ-

A 3184.

P. I. ad

37ci.

Velle. i.

Tatian.

Eratost.

apud

Clem.

Alex. i.

Strom.

a Apoll. 2.

b Paus.

init. La-

con.

c Apoll. 2.

Pausan.

Eliac. i.

d Paus.

Messen-

113.

Apoll.

e Paus.

Cor. p.

60.

f Paus.

Eliac. i.

p. 130.

Strabo

lib. 8.

g Paus.

Cor.

p. 56.

- A 3184.** Græciam populorum motibus ac migrationibus
P. I. ad originem præbuit: cùm, ut quisque à valentiore se-
3701. dibus suis ejectus fuerat, in alterum imbecilliorum
 incumberet: non secus ac ventis turbato mari fit,
 ut è longinquo concitati fluctus proximum quem-
 que propellant. **a** Achæiis, quas dixi, provinciis
a Paus. coacti cedere, contra Ionas in Achajam erumpunt:
Eliac. I. iisque debellatis & in fugam actis, in illorum im-
& in migravêre locum, Rege amisso Tisameno, qui in
Acha. P. conflictu cecidit. **b** Iones in Atticam fugêre, ubi eos
206. Melanthus excepit, qui cum aliis Neleidis ac Ne-
b Paus. in storis posteris, eodem non multò ante pervenerat.
Acha.
- Hunc Andropompi filium **c** Pausanias fuisse dicit,
c Corint. Bori nepotem; cujus pater Penthilus, avus Peri-
p. 60. clymenus fuit Nestoris filius, & ab Heraclidis ex-
d Conon. pulsum Athenas migrasse. cui & **d** Conon assentitur.
l. 59. Fortè tum Athenienses cum Bœotis super Oenoë
apud bellum gerebant, idque singulari Regum prælio diri-
Phor. mi placebat. Ab eo cùm Thymoetes Atheniensium
cod. 186. rex abhorreret, Melanthus, oblata spe regni, peri-
Suid. in riculum adiit, & Xantho Bœotorum interempto Re-
voce ge, Athenarum imperio mutavit exilium. Mox
Mé- idem pulsos ab Achæis Ionas peregrinus ipse suscepit.
λανθος. Hinc apparet, post Heraclidarum reditum in Pelo-
Melan- ponnesum, Melanthum in Attica regnare cœpisse,
thus. contra quàm Eusebius in Chronico existimasse vide-
e Velle. I. tur. **e** Paternam æmulatus gloriam Melanthi filius
Just. 2. Codrus, majorem etiam virtutem promeruit. Bel-
Paus. lo quippe, quod inter Dorienses novos Peloponnesi
Acha. P. incolas & Athenienses erat, cùm respondisset Py-
232. thia, quorum dux in acie cecidisset, eos fore supe-
Codrus. riores, pastoralis sumpto habitu, hostium agmen
 ingreditur. Ibi temerè jurgium ciens, ab gregario
 quodam milite quem sauciarat, interficitur. Agni-
 to regis cadavere Dorienses sine pugna recedunt.
 Quo in facto utrum magis mirêre nescias, vitæ, an
 regni contemptum; quod utrumque mortales carissi-
 mis

mis omnibus anteferre solent. Ea pugna congruit in annum ante Christianam æram 1071, qui est Per. Jul. A 3184. P. I. ad 3643. 3701.

Codri morte regum Athenis extincta successio est: administratioque reipublicæ magistratibus permissa, quos Ἀρχοντες vocabant: ii que initio fuerant perpetui. & primus horum Medon fuit, a Codri filius, pede altero debilis. quem cum ideo frater ejus Neleus principem se negaret Athenis passurum fieri, re ad arbitrium Apollinis delata, secundum Medontem ille pronuntiavit. a Paus. Acha. p. 206.

Ut de Græcorum migrationibus & coloniis quod institueram absolvam, post Heraclidarum reditum insignes ab auctoribus commemoratæ sunt duæ: altera Æolica, duce b Penthilo Orestis filio, qui statim atque Laconica cessit, in Thraciam primò cum suis penetravit. tum, eo vita functo, in Asiam trajecere, ejusque partem illam, quæ Æolis deinceps appellata fuit. Nam Achæi, qui Laconicam incolebant, Æolenses erant. Altera longè celeberrima migratio, quam Ionicam nominant, annis post Trojæ cladem centum & triginta, vel, ut aliis visum est, decem amplius, evenit. c Iones Athenas profecti, uti supra demonstravimus, post Codri obitum, Neleo & Androclo filiis ejusdem ducibus, transmearunt in Asiam, & oram ejus, quæ ab illis vocata est Ionia, oppidis frequentarunt. c Paus. Acha. p. 206. Strabo 13. Vel. le. 1. Ælian. 8. Var. c. 5. d Herod. lib. 4.

d Medio inter ambas tempore novam è Laconica Minyarum coloniam Theras duxit Autefionis filius, Polynicis Oedipi abnepos, cujus soror Argia Aristodemone nupta Proclum & Eurysthenem peperit. Eran Minyæ Argonautarum è Lemniadibus posteris, qui à Pelasgis Lemno pulsi Lacedæmonem supplices accesserant. ubi comiter accepti, ac civitate donati, cum inolescere cœpissent ac jus etiam vendicare sibi regni, in vincula conjiciuntur. Inde cum uxoribus permutato habitu in Taygetum evadunt. Sed cum

Pars I.

D

ad

A. 3184. ad supplicium Lacedæmonii eos expeterent, The-
 P. I. ad ras condonari sibi illos postulat, ut ad novas capien-
 3701. das sedes secum educeret. His impetratis itineris fo-
 cūis, in Callisten insulam, quæ inter Cretam & Li-
 byam sita est, colonos intulit, ac de suo nomine The-
 ram appellari constituit. Id una antè Ionicam profe-
 ctionem ætate incidisse a Pausanias refert, quod 30
 a Paus. annis æstimari solet.

Acha. P. Post Ionum ex Attica demigrationem, Cumam
 206. Phricotidem, vel Phriconidem, sive Æolicam, in
 Strab. 13. Asia colere coeperunt Æoles, qui eodem, quo Pen-
 thili focii, tempore profecti è Laconia, circa Lo-
 cridem ejusque montem Phricium hæserunt. unde
 in Asiam transportati, Cumam illic ab eo, quem in-
 coluerant, monte nominarunt, b annis post frequen-
 tatam civibus Lesbion viginti. c Hanc verò sub Io-
 num adventum in Asiam novis auctam esse coloniis
 constat.

d Æoles duodevicesimo, postquam ad Cumam ap-
 pulerant, anno Smyrnam condiderunt. hoc est post
 Trojanum bellum 168. quo tempore clarissimum in-
 genii lumen Homerus in lucem exiit annis ante Chri-
 stum circiter mille, Judæis Salomone regnante. et si de
 ejus ætate non planè inter auctores convenit. Huic
 tempore & ingenio famæque suppar Hesiodus vixit:
 quem nonnulli vetustiores, quidam verò recentio-
 rem faciunt. e sed æqualem fuisse, ex Arcturi ortu,
 quem poëta iste describit, eruditi artis illius colligunt.

Cuma fuit altera, f oppidum Eubœæ insulæ; g ex
 qua, & Chalcide, Hippocle Cumeo ac Megasthiene
 Chalcidensi ducibus, coloni profecti, Cumas in Ita-
 lia condiderunt. Quorum cursum ante eos volitans
 columba rexisse fertur, sive etiam strepitus æris,
 qualis per nocturna Cereris sacra fieri consueverat.
 Ajunt sic illos inter se pactos esse, ut amborum po-
 pulorum alterius esset colonia, alter suum illi nomen
 imponeret. Itaque ab Cumæis dicta, propria Chal-
 ci-

cidentium fuit. quam Euboicam idcirco Virgilius ap- A 3184.
P. l. ad
3701.
pellat. Hanc demigrationem omnium, quæ in Sici-
liam Italiamque factæ sunt, vetustissimam esse con-
firmat Strabo, proindeque Troicis rebus antiquio-
rem. at multo citeriorem Vellejus & Eusebius exi-
stimant.

*De Lacedæmoniorum & Corinthiorum regnis, ac de
Cypselo, & Periandro.*

DORIENSES cum Heraclidis, occupata Pello- CAP.
XIII.
Par. 2. l.
2. c. 10.
ponneso, regna ibi præcipua fundarunt duo, Lib. 2.
de Div.
Lacedæmonium, & Corinthiacum. Lacedæmonem, CAP. I.
3. 87. 6.
Salomon.
pulsis Achæis & Orestidis, obtinuerunt Aristodemi
filii Procles & Eurysthenes; quos geminos fuisse,
anno autem Procli vitam breviorē, eūque fratri
rerum gestarum gloria præstitisse, a Cicero prodidit.
a quibus regum in illa urbe familiæ duæ progagatæ
sunt; Eurysthenidarum. quæ præstantior est habi-
ta, & Proclidarum, cui secundæ principatus tribu-
ta. Hæc eadem Eurypontidarum est dicta, ab Eu-
ryponte Proclis nepote. Regum ex priori stirpe se-
ries notata diligentius est: obscurior altera remansit,
sine annorum, quot regnavit quisque, numero. Ini-
tium regni illius proximè ab Heraclidarum in Pello-
ponnesum reditu contigit, sub annum ante Christum
1102: desit in Agesipolide & Lycurgo, b qui post b Polyb.
4. p. 271.
& 304.
Cleomenis obitum, circa annum primum Olymp. Vide
l. 9. de
Doct.
Temp. c.
31.
Corint.
P. 47.
140, utcumque regnarunt.

c Sub idem tempus, quo Heraclidæ Lacedæmone
regnare coeperunt, Corinthi quoque regnum con-
stituerunt, quod hætenus Æolidæ, vel Sisyphidæ
tenuerant, ut refert d Pausanias. Qua ex progenie
postremi Doridas & Hyantidas, ab Alete Hippotæ
filio, Phylantis nepote, pronepote Antiochi, Her-
culis abnepote, ex utroque regno, in eadem urbe privati
constiterunt, ac deinceps Aletæ posterorum potiti
sunt. quorum ultimus Telestes à Pausania recense-

A 3184
P. I. ad
3701.

tur. post quem annui Prytanes substituti, initio ab Automene facto, quem regem facit Eusebius. Solet tamen Corinthiorum Regum nova familia à Bacchide duci, quam Bacchiadarum vocant. Ultimus Heraclidarum Rex Telestes apud Eusebium desit triennio ante primam Olympiadem. ad quem computantur anni 324 ab Aletæ primordio, qui est annus proximus ab Heraclidarum adventu.

Post Automenem optimates ex eodem Bacchiadarum sanguine civitatem gubernarunt uno ex suo grege magistratu annuo creato, quem Πρύτανιν vocabant, usque ad Cypselum, qui à Melane Antasi filio originem trahebat. Erat Melas Goneüsa oppido supra Sicyonem oriundus. qui cum Aleta & Heraclidis Corinthum expugnavit. ab iisque postea in civitatem adscitus est. a Cypselus annis 30 tyrannidem tenuit: Periander verò Cypseli filius annis 44. Itaque ab initio regni Heraclidarum ad Periandri obitum anni sunt elapsi 518.

a Herod.
1. 5. c. 92.
Aristot. 5.
Pol. c. 12.

RATIONALIARI

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ,

LIBER SECUNDUS.

Annos continens 484, à quarto Salomonis, qui est Periodi Jul. 3702, ad mortem Cyri, P. l. 4185.

Regum Juda à Salomone ad Josaphatum, & Israëlitarum regum à Jeroboamo ad Baasam, gestæ res, ac tempora.

ANNO ab rerum conditu 2972, ante CAP. I. Christum 1012, Salomon parta di- 3. Reg. 6. vinitus sapientia, & incredibili co- Salomon. piarum apparatu, quas ad hoc olim pater illius congefferat, instructus, Templum Hierosolymis aggreditur, opus longe magnificentissimum: quod Judaicæ religionis deinceps sacrarium foret. Id anno absolutum est octavo.

Post templum, regias sibi & uxori suæ Pharaonis filia, tum alias ædes Salomon annis tredecim 4 3. Reg. 7. 1. molitus est. Tametsi potest fieri, ut eodem tempore Templum Domini, & palatia ista construxerit, adeoque non anno regni ipsius 24, sed 16, ad exitum ædificatio omnis adducta sit.

Interim opibus ac sapientia mortalibus longè 6 3. Reg. omni. 11.

A 3702
P. I. ad
4185.

omnibus antecellens, cum & regum populorum-
que donis & obsequiis honestaretur, & longius di-
latatis regni finibus, pace otioque frueretur, ad extre-
mum secundarum rerum magnitudinem non tulit.
Quippe vergente jam ætate, uxorum & concubina-
rum, quas utraque ad mille contraxerat, illecebris ca-
ptus, ad vetitas nefariasque superstitiones abducitur.
nec utrum ante mortem resipuerit, hætenus constat.
ex quo anceps de illius salute conjectura posteris est
relicta.

Roboam.
3. Reg.
12.

Regnum paterno vitio pessundatum evertit Ro-
boam. *a* Hic enim rogatus à populo, ut in se paullo
mitius, quam à patre factum erat, exerceret im-
perium, seniorum rejecto consilio, qui justis illius
querelis dandum aliquid putabant, de æqualium
suorum sententia superbe asperèque respondit. Quæ
res sic illorum efferavit animos, ut decem omnino
tribus à Davidis familia divulsæ, novum sibi regem
statuerent Jeroboamum, Nabati filium, Ephraimi-
tam, solis duabus, Judæ, ac Benjamini, Roboa-
mo reliquis factis. Ex eo scissum est in regna duo Ju-
daicum nomen: quorum alterum Judæ, alterum
Israëlis appellatum est: hoc verò posterius etiam E-
phraimiticum ab ejus conditore Jeroboamo, & Sa-
maria vocari solitum, postquam in id oppidum tran-
sportata regni sedes est, quæ hætenus in urbe Sichem,
quam in monte Ephraim Jeroboamus extruxit,
collocata fuerat; nam alterius regni Hierosolymis
arx fuit. Davidis posterii in Judæ tribu regnum te-
nuerunt unus & viginti: Israëlitæ, decem & octo.
Priores post obitum Salomonis annos imperarunt cir-
citer 387, posteriores ferè 254.

Jeroboam.

3. Reg.
12. &
seq.

Ut ad ambos illos reges revertar, neutri vera in
Deum pietas constitit. Citiùs tamen Israëlita defe-
cit. *c* Qui ut rex factus est, veritus ne, si Hieroso-
lymam ad statuta sollemnia commearent sui, paulla-
tim eps divortii illius tædium caperet, ultrà sacrorum
caussa

causâ proficisci illò vetuit : & ut haberent apud se A 3802
quod venerari possent, aureas vitulorum effigies P. I. ad
erexit, præsertim in Bethle, ac Dane : quibus & sa- 4185.
crificulos & profanas religiones verarum æmulas in-
stituit. Quem aureo vituli simulacro thus adolen-
tem Propheta vehementiùs increpavit. Eum verò
rex, indignè id ferens, comprehendi mox jubet :
sed cùm ejus manus, qua ut caperetur innuerat, ex-
aruisset, hoc prodigio territus, & ad preces conver-
sus, poenæ illius gratiam obtinuit. Propheta cò, un-
de venerat, rediens, ab altero Prophetâ domum in-
vitatus est ; ibique, contra quàm à Deo mandatum
sibi fuerat, curato corpore, mox ut digressus est,
à leone interficitur, asino, quo is vehebatur, inco-
lumi relicto.

^a Eadem Deorum superstitione contactus Roboa- a 3. Reg.
mus, suos & ipse traxit in perniciem. Ergo aras & c. 14. &
fana posuere passim, ac lucos in collibus profanis di- 2. Paral.
cavere numinibus. Hinc iratus Deus Sefacum, quem 12.
^b Sefostrim Iosephus existimat, Ægypti regem in b Lib. 8.
eos immisit, qui anno 5 Roboami Hierosolymam c. 4.
veniens, thesauris ac donariis omnibus direptis inde c 3. Reg.
discessit. c. 14. 25.
Abiam

^d Sub Abiamo rege Roboami filio ingentem cla- d 2. Par.
dem Ieroboamus accepit. Octingenta millia hic in 13.
aciem eduxerat. contra quem cum quadringentis
millibus progressus Abiam, ac propè circumventus,
implorata patrii numinis ope insignem victoriam
adeptus est, cæsis hostium quingentis millibus, quod
pro angustiis utriusque regni vix fidem habeat, si alio
quam Deo teste referatur. Nec is tamen tanto benefi-
cio ab imitanda patris impietate absterri potuit.

^e Asæ initia laudatissima fuerunt. Nam aras, & Asa.
idola, ac paternæ superstitionis vestigia sustulit, ex- e 3. Reg.
celsis tantummodo relictis. Erant hæc altaria veri 15. & 2.
quidem Dei cultui, sed passim, & alibi quàm in ur- Par. 14.
be primaria, contra interdictum Moyfis erecta.

A 3802
P. I. ad
4185.
a 2. Par.
16.
b 3. Reg.
15. & 2.
c 2. Par.
16. 1.
d 2. Par.
16. 14.
Jofapha-
rus.
e 2. Par.
17.
f 2. Par.
17.

¶ Eo regnante, Zara rex Æthiopum cum decies centenis millibus militum, ac trecentis curribus irrumpens, piis regis precibus obsecundante Deo interneccione deletus est. *b* Postea Baasâ adversus Asam Ramam muniente, Benadad Syriæ rex donis ingentibus contra Israëlitas evocatus coëptum coëgit omittere, quod *c* anno 36 factum Scriptura memorat; nempe ab eo tempore quo ambo regna divulsa sunt. Sed cum ab Hanani propheta objurgatus esset ideo quod spem suam à Deo ad humana præsidia transtulisset, ægrè id ferens monitorem abduci iussit in nervum: neque deinceps in officio stetit. Itaque pedum doloribus triennio conflictatus, divina ope contempta, in unam medicorum intentus artem periit anno regni 41. *d* Ejus funus ambitiosa pompa & odorum unguentorumque barbarico luxu celebratum est. Sextus à Davide Josaphatus pietate pariter & opibus illustris fuit. Primam in exordio regni constituentem religionis curam habuit. *e* Sublatis enim superstitionis impiæ monimentis, anno regni tertio, principes suos cum Levitis ad erudiendum populum circum oppida dimisit, anno Per Jul. 3802, qui erat Sabbaticus, eoque ad illud institutum aptior. Ea re tantum nominis sui terrorem finitimis gentibus objecit, ut ei certatim tributa penderent. *f* Habuit autem ad regni præsidium, quod incredibile sit, virorum fortium undecies centena sexagena millia.

De aliis Juda & Israëlis regibus ad Ezechiam usque.

CAP. II.
Pat. 2. 1.
1. c. 11.
g 3. Reg.
16. 15.
h 3. Reg.
16. 21.
i Ibid.
vers. 18.

AT in Israëlitide, *g* mortuo Baasa, ejusque filio Ela, qui ambo quatuor & viginti annos, nec eos integros, regnarunt, Zamri, à quo occisus Ela, *g* diebus tantummodo septem rerum potitus est. *h* Exinde populus Israëliticus in duas factiones abiit. Nam altera pars Thebni filio Gineth paruit, altera Amri secuta est; *i* à quo Zamri Therfæ cum esset obsessus, despe-

desperata salute se cum regia succenderat. Ac vide-
tur civilis ista dissensio ad annos quatuor perducta,
hoc est ad Asæ 31, quo Amri regnum ^aauspicatus
est: quod sic interpretamur, ut ab eo tempore so-
lus imperarit, competitore sublato. ^cHic ille est Am-
ri, qui cum sex annis Thersæ regni sedem habuisset,
montem Someron emit à Semere, ibique Samariam
condidit. quò & domicilium regni transtulit, sub
annum ante Christum 923.

A 3702.
P. 1. ad
4185.
^a 3. Reg.
16. 24.
Samaria
condita.

Huic anno regni duodecimo perfuncto successit
^bAchab ejus filius, patre deterior: ^cqui Jezabe-
lem Ithobali Tyrriorum regis filiam infauftis auspi-
ciis duxit, perditam ac turbulentam feminam. Hu-
jus regis implicatus est affinitate Josaphatus. ^dQuip-
pe Ioramo filio suo Achabi & Jezabelis filiam conju-
gem dedit. Per id tempus, & anno circiter Achabi
13, ut in Seder holam asserunt Hebræi, hoc est sub
annum Per. Jul. 3809, ante Christum 905, prodire
coepit Elias Thisbites. cujus parentes & ætatis initia
Scriptura tacuit. ^eHic trium annorum sexque men-
sium siccitatem indixit. Inde ad torrentem Carith
aliquandiu moratus, annonam suppeditante corvo,
ad Sarephtanam viduam perrexit. cujus filium po-
stea mortuum vitæ restituit. Idem, velut arbiter
mundi, ad condictum diem pluviam ac terræ fœcun-
ditatem reddidit; cùm, provocatis ad fidem veri
numinis miraculo sancendam sacerdotibus Baalis,
frustraque satagentibus, ipse cœlitus evocata flam-
ma perlitasset, ac sacerdotes istos numero 850 jugu-
lasset. Ob id quæsitus ad necem, & impiæ Jezabelis
minas fugiens, Dei fruitur alloquio, ^fejusque monitu
Prophetam ac successorem sibi Eliseum designat.

Achab.
^b 3. Reg.
16. 19.
^c 3. Reg.
16. 31.
^d 2. Par.
21. 6.
Elias.
^e 3. Reg.
17. & 18.

^gBenadad rex Syriæ contra Achabum valido exer-
citu bellum iteratò commovens, frustrante conatus
illius omnes Elia, post fœdissimam cladem, in qua
^bSyrorum centum & viginti septem millia occisa
sunt, pacem supplex petiit.

^f 3. Reg.
19. 19.
^g 3. Reg.
20.
^b Ibid.
vers. 29.

- A 3702. *a* Sed Israëlitum rex contra tot Dei beneficia ob-
 P. 1. ad firmatus ad perfidiam, poenas ad extremum dedit cum
 4185. aliorum scelera, tum per calumniam *b* interfecti
a 3. Reg. Nabothis; & in prælio, quod contra Syros commi-
 22. & 2. ferat, tertio quam pacem cum iis fecerat anno, sa-
 Par. 18. gitta confossus mortem oppetiit. Josaphat verò, qui
b 3. Reg. 21. conjunctis copiis in periculi societatem venerat, Dei
c 2. Par. 20. auxilio admirabiliter est ereptus. *c* Post hæc, Moabi-
 tarum & Ammonitarum innumerabiles copiae, con-
 tra Josaphatum positis castris, solis ipsius precibus
 occisione deletæ sunt. Ex quo tantum prædæ fuit,
 ut exportari triduo non posset.
- Ocho-* Achabo mortuo regnum Israëlitum Ochozias
zias. tenuit ejus filius, anno ante Christum 897. Quo
 insuper anno Elias igneo curru raptus in cælum,
Eliseus. pallium ex alto projecit Eliseo, eumque Prophetici
 muneris sibi heredem substituit. Id anno Josaphati
 17 accidisse confirmat Hebræorum Chronicon, quod
d 4. Reg. Seder holam nuncupant. Sed & *d* liber Regum quar-
 1. & 2. tus indicat, non diu post Ochoziæ Israëlitæ mortem
 superstitem in terris Eliam fuisse. Quippe eodem an-
 no moritur Ochozias. qui æger ad consulendum de
 sospitate sua Beelzebubum certos homines allegarat,
 quibus occurrens Elias, graviter incusato principi
 nuntiari jussit, ipsum ex eo morbo decessurum.
- e* 4. Reg. 1. *e* Mox satellites ad se comprehendendum à rege
 missos devocato coelitus igne consumpsit.
- Post Ochoziam frater ejus Israëlitis præfuit Ioram
Joram. f anno 18 Josaphati, paternæ impietatis heres; etsi
f 4. Reg. commodior aliquando fuit. Huic cum Josaphato &
 3. 1. Idumæo rege contra Moabitas exercitum ducenti, &
 & in siticulosa regione potus inopia periclitanti, sub-
 venit Eliseus in Josaphati gratiam: ac præter aquam,
 de hoste quoque victoriam dedit. Quo in bello Mo-
 abitarum rex in eam desperationem venit, ut obfi-
g Ibid. dione vallatus, ac frustra conatus erumpere, *g* he-
 ver. 27. redem regni filium suum parricidali religione macta-
 verit.

verit. Secundum hæc, miraculis ac futurarum re-
rum prædictionibus majorem in modum Eliseus in-
claruit, quæ 4 in 4 Regum capitibus aliquot expli-
cantur,

A 3702,
P. I. ad
4185.
4. 4. Reg.
4. & seq.
Jorami
duo.

Per idem tempus Iorami duo utrique regno domi-
nati sunt, alter Josaphati, alter Achabi filius. Jo-
saphat enim annos quinque & viginti exegit in re-
gno. post cujus obitum Ioramus fratres suos inter-
fecit, ac, pari infelicitate & perfidia transactis reli-
quis quatuor annis, 6 locum dedit Ochoziæ filio ex
Athalia Achabi filia, Amri nepte. Qui vix anno in-
tegro perfunctus, cum Ioramo Israëlita ab Jehu ne-
catus est. Hunc enim ad Achabi stirpem funditus a-
bolendam Dominus evexit ad Israëliticum regnum.
quod ut est adeptus, strenuè quidem Deo istam na-
vavit operam; nam Iezabelem e fenestra præcipita-
ri iussit; cujus cadaver cum ad sepulturam quærere-
tur, nihil ejus præter calvariam ac pedes manusque
summas est repertum. cætera canes devoraverant:
sed & Achabi septuaginta filios eodem momento
trucidandos curavit: Baalis quoque sacrificulos
omnes per speciem sollemnis sacri in unum coactos
jugulari præcepit, simulacrum succendit, ædem
demolitus est: sed, quod reliquum erat, patrii nu-
minis cultum haud restituit; atque in vitulorum,
quos Ieroboamus posuerat, veneratione perstitit.

6 4. Reg.
10. & 2.
Par. 22.
Ocho-
zias.
Jehu res
gestæ.

At Hierosolymis 7 Athalia Iorami Judæ regis
uxor, mortuo Ochozia, quidquid supererat stirpis
regiæ sustulit, ac tyrannidem invasit. Unus Ocho-
ziæ filius Ioas ab amita Iosaba Iojadæ summi ponti-
ficis uxore neci est ereptus. Quem post annos sex,
Athalia necata, Iojadas paternum in solium restituit.

Athalia.
7 4. Reg.
11.

8 Ioas rex Judæ, quoad vixit Iojadas, inter opti-
mos reges censeretur potuit. Eo mortuo 9 anno ætatis
130, aulicorum adulationibus corruptus Ioas, pa-
tria religione spreto, ad lucos & idola respexit. Ad-
didit & nefariæ superstitioni indignissimam 10 necem

Ioas.
8 4. Reg.
12. & 2.
Par. 24.
9 2. Par.
24. 15.

A 3702. Zachariæ Prophetæ filii Jojadæ illius, cui vitam
 P. I. ad regnūque debebat; quod is divino impellente
 4185. spiritu eorum impietatem argueret. Nec diu tanti
 a Ibid. sceleris ultionem distulit Deus. Anno vertente, Sy-
 20. riæ rex Hazaël cum exiguis copiis Judæ regnum po-
 pulatus, principes occidit omnes, & ab Hierosoly-
 mis, quibus jam imminabat, vix ingentibus donis,
 in quæ thesauri omnes effusi sunt, averti potuit. Ioas
 ipse paullo post miserrima confectus ægitudine, à
 suis in lectulo confossus interiit anno regni 40, nec
 4. Reg. in sepulchra regum illatus est.

13. & seq. *Joachaz*
rex
Israëlis. Apud Israëlitas mortuo Jehu, filius ejus Ioachaz,
 tum Ioachazi filius Ioas, annis ambo sedecim re-
 gnant. Inde Ieroboam Joasi filius annis 41; illau-
 dati omnes, & idolis dediti. Porro Ioas Iudæ rex
 successorem habuit Amasiam filium, annis undetri-
 ginta. Amasiam Azarias, qui & Ozias, excepit, ac
 præfuit annis 52.

Amasias. Undecimus à Davide regnavit Amasias Ioasi fili-
 4. Reg. us; b cujus, perinde ut patris, initia laude digna,
 14. & 2. dissimiles exitus fuerunt. Bellum adversus Idumæos
 Par. 25. totis regni viribus adortus, trecenta suorum armavit
 millia. præter quos ex Israëlitico regno centum mil-
 lia conduxit. quæ subinde unius ad Prophetæ vocem
 talium auxilio prohibentis uti, neglectis quos in illos
 fecerat sumptibus, domum dimisit. Eâ regis obe-
 dientiâ delectatus Deus vincere hostem dedit. Sed
 ea victoria, uti secundæ ferè res solent, victoris in
 perniciem vertit. Deorum enim simulacra plurima
 ex manubiis parta cultu ac sacris profecutus est: ne-
 que absterrentem ab eo scelere Prophetam ausculta-
 re voluit. Ideò destitutus à Deo, primùm ab Ioaso
 Israëlitarum rege, quem stolidè provocarat, victus
 atque captus est: Hierosolymorum mœnia diruta:
 gaza omnis tam sacra, quàm regia, direpta. Ama-
 sias demum post annos à Ioasi morte quindecim con-
 spiratione suorum oppressus est.

^a Regnante Ioaso, ejusque, si quid Hebræis creditur, anno decimo, qui est Periodi Julianæ 3884, P. I. ad moritur Eliseus. quem hac ratione per diu propheticum id munus obuisse necesse est, sub Israëlitarum regibus sex. Moriens Ioaso regi triplicem de Syro victoriam promisit; quam & paulo post est adeptus. In ejus verò sepulchrum abjectum cadaver hominis, mox ut ossa sancti viri contigit, ad vitam excitatur.

A 3702.
P. I. ad
4185.
4. Reg.
13.
Eliseus
moritur.

Duodecimus ab Davide regnavit Azarias, sive Ozias. Ozias, princeps satis bonus; ideoque divino tectus præsidio regnum feliciter administravit. ^b Verum oblitus postremo sui, dum quæ sacerdotum erant partes per superbiam usurpat, elephantiacus repente factus, ab omni, etiam civili, functione depellitur, translata in Ioatham filium procuratione regni.

b 2. Par.
26. 16.

Apud Israëlitas Ieroboamus eodem tempore sceptrum gerebat, quo Azarias coepit. Hic enim anno illius 27 iniisse fertur.

c 4. Reg.

Sub hoc & Ozia regibus, complures Prophetæ floruerunt, præsertim in Israëlitico regno, quod ut altero depravatus erat, ita frequentioribus remediis opus habuit. ^d Regnante ergo Ieroboamo Jonas extitit, qui de Syris victoriam ei prædixit. Sub Ozia porro celebres fuerunt Osee, Joël, Amos, Abdias. Isaias quoque eodem rege vaticinatus est.

15. 1.
Propheta.
Jonas.
d 4. Reg.
14. 25.

^e Tertius decimus à Davide in regno Judæ Ioathamus extitit pietate patris Oziæ non dissimilis. Sed ejus filius Achaz regum pessimus fuit, & ab religione patria sic abhorruit, ut Baalem coleret, ei que statuas & aras poneret, filios ritu nefario igne lustraret. Ob id maximis eum vicini reges affecere cladibus, Israëlita, Syrus, &, quem adversus hunc magnis incitabat præmiis, Assyrius; nec non Idumæi, ac Palæstini. Eas ut calamitates expiaret, stolido

Joatham
& A.
chaz.
e 4. Reg.
15.
f 4. Reg.
16. &
Par. 28.
2.

A 3702. lido consilio Damascenos sibi Deos placare sacris in-
P. 1. ad stituit, &, occluso templo, passim aras profanis
4185. numinibus excitavit.

Achazo Judæ tribum regente, Israëlitis præerat
Osee, prioribus Israëlitarum regibus paullo tolera-
bilior: neque tamen inanum Deorum cultum abje-
cit, aut ad veri religionem animum transtulit.

Ezechias. At, qui Achazo patri successit, Judæ rex & Eze-
a 4. Reg. chias post Davidem principibus longè omnibus ante-
18. & 2. celluit. Hic enim Deorum statuas omnes ac fana dis-
Par. 29. jecit, lucos excidit, excelsa fustulit, ac denique
b Ibid. Mosaicæ legi obtemperavit penitus. Hujus b anno
vers. 10. sexto, Osee nono, Per. Jul. 3993, Salmanasar rex
Assyriorum, capta Samaria, Israëlitas omnes tran-
sportavit in Assyriam: atque ita regnum Israëliti-
cum desiit, quod annos ferè tenuit 254.

c 4. Reg. Anno quartodecimo Ezechia, Periodi Jul. 4000,
18. 13. Sennacheribus Salmanasaris filius, rex Assyriorum,
& c. 19. in Judæam irrumpens oppida plurima cepit, aut
evertit. Raphacem deinde obsidendam Hierosoly-
mam cum copiis mittit. Quo reverso, dum ad in-
vadendam urbem Sennacheribus accingitur, una
nocte centum octoginta quinque Assyriorum millia
ab Angelo interfecta sunt.

Eodem anno, post cladem Assyriorum, Ezechias
in lethalem morbum incidit, à quo per Esaïam Pro-
phetam divinitus est sanatus, & in annos quindecim
d Vide 9. illius vita producta. d Præposterè faciunt, qui morbum
de Doct. Ezechia ante stragem Assyriorum collocant.
Temp. cap. 56.

Inter Israëlitas, qui à Salmanasare deportati sunt,
Tobias. e fuit Tobias vir sanctissimus, cujus historia peculia-
e Vide 10. ri Scripturæ libro traditur.

Sextus decimus à Davide regnat Manasses annum
Temp. agens duodecimum, f qui à paternis moribus ita
cap. 4. degeneravit, ut nescias uter utram in partem illu-
Manasses. f 4. Reg. strior extiterit; ille pietate in Deum, ac virtutum
21. & 2. cæterarum officiis; iste contemptu patriæ religio-
Paral. 33. nis,

f 7
3:8
7 f
f 7

3
7 f
f 7

nis, crudelitate, libidine, quibus in sacra pariter
& humana grassatus est. Ideò octavo circiter, ut
conjectamur, anno regni sui à principibus exercitus
Assyriorum regis captus, & compedibus vinctus in
Babylonem perducitur: ubi malis edoctus, ac toto
pectore conversus ad Dominum, ab eo restitutus
est in integrum. Moxque idolis & omnibus supersti-
tionis impiæ monumentis abrais, numinis patrii
cultum repræsentare studuit. *a* Nobis, ut & aliis
plerisque, probabile esse videtur, à Merodacho
Babyloniæ tum regulo, & Assyriorum regi subiecto,
captum esse Manassè. Nam utriusque tempora con-
gruunt, ut postea videbimus. ac per idem tempus
b Judithæ & Holophernis historiam evenisse: siqui-
dem Assyriæ rex Nabuchodonosor, unus ex Assar-
haddonis posteris, Medos & Babylonios aliósque po-
pulos ac dynastas obnoxios habebat: ita tamen ut per
se res illi suas interim agerent, ac privatim & ipsi
regnum exercerent. *c* Quare sub annum ante Chri-
stum 688 Judithæ facinus accidisse credimus.

d Post Amonem Manassè filium, qui priorem pa-
rentis sui vitam imitatus, sceleratissimè regnavit ad
biennium usque, *e* Josias octennis puer ad imperi-
um est evectus. qui sanctitate & religione jam tum à
teneris excelluit: & ab omni penitus simula-
crorum ac gentilium sacrorum memoria, Deum fin-
cerè & ex animo veneratus est. Anno 18 regni sui ex
collatitia pecunia templum instauravit. Ibi reperto
legis volumine, ac coram rege lecto, præ terrore
denuntiatae desertoribus poenæ, vestimenta ille sua
discidit. Eodem anno Pascha celeberrimo apparatu
Hierosolymis indixit. Tandem verò dum Neco,
five Nechao, Ægypti regi adversus Assyrios tendenti
inconsultè sese cum copiis objicit, in prælio cæsus est
anno regni sui 31.

A 3702.

P. I. ad

4185.

a Vide 12.

de Doct.

Temp.

c. 26.

*Judith.**b* Judith.*c* Vide 12.

de Doct.

Temp.

c. 26.

d 4. Reg.

21. & 2.

Paral. 33.

e 4. Reg.

12. & seq.

& 2. Par.

34. &

seq.

A 3702.

P. I. ad

4185.

De Josia posteris, maxime Sedecia, & clade Hierosolymitana, ac de 70 annorum servitute.

CAP. III.

Vide A-

nimadv.

ad Epiph.

pag. 18.

& lib. 9.

de Doct.

Temp.

c. 61.

b Par. 3.

15. 3. 15.

c Cap 22.

d 4. Reg.

23. 30.

Joakim.

e Dan. 1.

f 4. Reg.

24. 7.

g Hier.

25. 1.

h 4. Reg.

24. 1.

i 4. Reg.

24. 36. &

2. Par. 6.

Jecho-

nias.

k 4. Reg.

25. Hier.

52.

Sedecias.

JOSIAE liberi recensentur quatuor, Johanam, Joakim, Sedecias, & Sellum. Ex quibus post patrem regnasse Sellum scribit Hieremias. Idem igitur est cum Joachazo, qui Josia successit, mensibusque sex regnavit, & à Neco Ægypti rege de solio dejectus & in Ægyptum abreptus est; qui regem illius loco constituit Eliacim, sive Joakim, illius fratrem. Johanam porro superstiti adhuc Josia decessisse videtur. Itaque sublato Joachazo, qui populari factione, uti suspicio est, majoribus natu fratribus antepositus erat, regnavit Joakim anno Periodi Julianæ 4104. cujus anno tertio ineunte Nabuchodonosor à patre Nabopolassar missus venit in Syriam, & à victo Necho Ægypti rege, Joakimum anno ejus ineunte quarto sibi subjecit. Qui cum post annos tres rebellasset, ab ejusdem Nabuchodonosori exercitu captus est; proque eo regnare jussus Joachin, qui & Jechonias, ejus filius. Sed post menses tres, Nabuchodonosoro rursus ad obsidendam Hierosolymam veniente, Jechonias sponte se illi dedit, atque in Babyloniam cum matre ac proceribus aliisque compluribus est abductus. Hic octodecim annos natus rex esse factus dicitur in libro 4 Reg. in secundo verò Paralipomenon, octennis. quod sic interpretari licet, ut à patre in regni consortium sit assumptus anno circiter regni sui secundo, ac decem cum illo imperarit annos.

Postremus in locum Jechoniae à Nabuchodonosoro creatus est Judæ rex Mathanias, qui & Sedecias, Josia filius, desertor & ipse religionis ac fidei, tam Deo debitæ, quam ei, à quo rex erat factus, Babylonio præstitæ. Nam ab eo, anno regni sui nono, decivit, eundemque provocavit in sese. Coepta est

igi-

igitur obsideri Hierusalem a anno Sabbatico ineunte, A 3702.
mundi porrò 3393, ut b ex Hieremia colligitur, ac P. I. ad
tertio anno capta, Templumque incendio concre- 4185.
matum. Sedecias è fuga retractus, & oculis, qui- a P. I.
bus jugulari ante se prius liberos suos viderat, orba- 4124. an-
tus, in vinculis Babylonem perducitur. te Chri-
stum 591.

Expugnata urbs est anno ante Christum 589, men-
se quarto, ac die quinta, c ut scribit Hieremias. d at b Cap 34.
idem alibi nonam diem præfinit. Nimirum quinta Hierosoly-
die pars aliqua urbis occupata est; nona verò penitus ma
est perrupta. quæ dies congruit Junii 16. e Sequenti capta.
mense, qui fuit Ab, die 10, quæ incurrit in Julii 20, c Hier.
cum Templo urbs incenditur. 39. 2.
4 Cap.

Sedecia rege insignes extitere Prophetæ, Hierc- 52. 6.
mias, & Ezechiel. Daniel verò tum adolefcebat in e Hier.
Babylonia, quò cum reliquis anno quarto Joakimi 52. 6.
transportatus est: Ezechiel verò cum Jechonia, post
annos octo. f Hieremias, qui annis pluribus, ac præ- f 4. Reg.
fertim obsidionis tempore, crudeliter à suis vexatus 25. Hier.
fuerat, capta urbe, Nabuchodonosoris mandato, à 42.
Nabuzardane honorificè est habitus, facta ubi vellet
habitandi copia. Cùm à patriæ ruinis digredi noluis-
set, Godoliæ, quem populi reliquiis Chaldaeus præ-
fecerat, commendatus: illo paulo pòst ab Ismaele
occiso, in Ægyptum ab suis popularibus cum Baru-
cho invitatus abripitur. Ibi dum Judæorum sceleribus
obsistit, multa perpeffus, g demum ab illis interfi- g Epiph.
citur. de Vitis
Prophet.

De Tyriis regibus, Carthagini conditu, Lycurgo le-
gislatore, ac Medorum & Macedonum initiis.

PER idem tempus, quo ambobus Hebræorum re- CAP. IV.
gnis suæ gentis principes præerant, ac longo post Pat. 2. 1.
extinctum utrumque spatio, regnatum est apud Ty- 2. c. 13.
rum Sidoniorum coloniam; quam annis ducentis &
quadraginta ante fundatum ab Salomone templum
Pars I. E fuisse

A 3702. fuisse conditam, ex Tyriorum Annalibus a Josephus
 P. I. ad affirmat. Cadit id tempus in Gedeonis præfecturam,
 4185. & annum ante Christum 1247, ante Trojanum exci-
 a Jose. 8. dium fere septuagesimum. Sed priorum Tyri regum
 Ant. c. 8. memoriam vetustas oblitteravit: nec ullius antiquior
 anno Per. est, quàm Abibali, & filii ejus Hiram, qui Davidis
 Julianæ & Salomonis ætate vixit; & cum ambobus foedere
 3467. an- amicitiaque junctus, huic etiam ad templum ædifi-
 te Chri- candum materiam atque artifices prolixè suppedita-
 stum vit.
 1247.
 Hiram rex Tyri.

Octavus ab Hiram regnasse proditur Ithobalus
 Ithobaal. Astartæ sacerdos; b cujus filiam Jezabelem in ma-
 b 3. Reg. trimonium accepit impius Achab Israëlitarum rex.
 16 31. Undecimus porro ab eodem Hiram censetur Pyg-
 malion; qui sororis Elisæ, five Didonis, conjugem
 Pygma- Sichæum, opibus ejus inhians, vita privavit. At Di-
 lion. do gaza omni clam in naves imposita, nec paucis fu-
 Dido, & gæ comparatis fociis, navigavit in Africam. c ubi ab
 Carthagi- Hyarba Maurusiorum regulo agrum mercata oppi-
 nis condi- dum condidit: quod Byrsiam primùm, (arcis id no-
 tus. men fuit) exinde Carthaginem vocarunt. Ea profe-
 c Solin. ctio Pygmalionis anno septimo d ab Josepho tribui-
 c. 30. tur ex archivis Phœnicum. Carthago verò fundata
 d Jose. 1. dicitur anno post Templum inchoatum 144, qui est
 con. Ap annus post Trojanam calamitatem 316, ante Chri-
 pio. pag. stum 868. Minimè itaque consentanea est Virgilio
 1043. ratio, qui æqualem Æneæ Didonem statuit, quam
 edit. Cra trecentis ferè annis postea vixisse constat inter Anna-
 col. les. Quamvis enim Carthaginis conditum ante ex-
 Virgilius pugnatum Ilium quidam ex antiquis adscripserint,
 notatur. non ii tamen auctorem illius fuisse Didonem arbitrati
 sunt Pygmalionis sororem.

Eâdem tempestate, qua in Africa novum à Ty-
 Lycu- riis positum est oppidum, e Lacedæmoniorum in
 gus. Græcia rempublicam saluberrimis fundavit legibus
 e Plut. Lycurgus Eunomi filius, ex Proclidarum, five Eu-
 Lyc. Just. rypontidarum, stirpe. cujus fratre mortuo Polyde-
 lib. 3. cto

cto rege, cum ejus uxor filii nece, quem in utero gerebat, pacisci cum illo nuptias vellet, prudenter elusa feminae cupiditate, recentem à partu adhuc infantem in throno collocatum regio, destinavit principem; ac regno se abdicans, pro tutore deinceps procuravit rempublicam. Charilao (nomen id fuit pueri) jam adulto, ut affectati principatus purgaret invidiam, peregrè profectus, variorum ex usu populorum confectam legum ac civilis disciplinae formam reportavit in patriam. Imprimis agrum Spartanum inter omnes ex æquo partitus est: auri & argenti usum, tanquam litium ac scelerum omnium causam, funditus sustulit, nummis è ferro gravibus inductis. Ac ne cuiquam parandarum opum luxus occasionem daret, cum epulari publicè jussit omnes, tum frugali ac duro victu consuescere. Hæc aliæque civibus suis instituta mandanti gravis orta seditio pæne interitum attulit. quam dum fuga declinare studet, Alcander converso capite fortè respectanti suffodit oculum. Hoc spectaculo repente flexis ad misericordiam animis, auctor illi facinoris ad supplicium deditur. quem ille in domum acceptum lenitate & obsequio ita sibi devinxit, nemo ut deinceps amicior fuerit. Ad eum modum publicè receptis legibus, ut iis æternitatem daret, Delphos se ad oraculum proficisci velle denunciat: ac sacramento cives omnes adigit, nihil eos de legibus suis mutatu-
ros antequam revertisset. Sic in Cretam abiens, ibi ad obitum usque permanfit. Vitam sponte inedia finisse ⁴ Tertullianus refert ægrè ferentem leges à se ⁴ Apo I. latas Lacedæmonios mutasse. quin & ossa sua molens in mare projici jussit, ne iis Spartam relatis, solutos se sacramenti religione Lacedæmonii crederent. Harum rerum tempus, ob Scriptorum dissensionem, certò constitui non potest. Nam Lycurgum ⁶ alii ⁶ Paus. sub primam Olympiadem floruisse volunt: alii annis El. 1. p. centum, eoque amplius, antecessisse. 150.

A 3702
P. I. ad
4185.
a Ctesias
apud
Diod. 1.
p 83. &
Athen. 1.
12. Just.
1. Euf.
Chron.
Medo-
rum ini-
tium.

Integro ante primam Olympiadem sæculo vetus
Assyriorum defuit regnum; Sardanapalo postremo
rege ob luxum & socordiam à præfecto Medorum
Arbace contempto, & post fufum illius exercitum
mori compulso. Mos erat Assyriorum principum ex
antiquo traditus, ut se videndos nemini præberent,
quod inter scortorum greges pudendam viris, nedum
dignam regibus, vitam ducerent. Contra hunc
morem admissus Arbaces, cùm Sardanapalum mu-
liebri habitu inter pellices pensa trahentem aspexisset,
rei indignitate commotus ab eo defecit. Póstque ali-
quot eventu vario gesta prælia, postremò victum ad
regni vitæque desperationem impulit. Igitur in re-
giæ se penetrabile recipiens, coacervatis in lignorum
struem thesauris omnibus, sese superinjecit, vivum-
que concremavit, ut hoc solo facinore utcumque
virum imitaretur. Sic Medorum in Asia conditum
est imperium, octavum circiter annum Israëlitis re-
gnante Jehu, Joasi verò Ochoziæ Judæ regis filii
tertio, Per. J. 3838, ante Christum 876. Primus in
Medorum serie imperavit Arbaces: postremus A-
styages, avus Cyri. Novem in totum reges extitere,
qui annis 317 rerum potiti sunt.

Par. 2. 1.
2. c. 14.
Macedo-
num re-
gnum.

At Herodotus de Medis paullo diversa prodidit.
Nam Assyrios narrat annis 520 Asiam obtinuisse: ab
iis defecisse postea Medos: qui cùm per diu sine legi-
bus & imperio vixissent, ad ultimum regem sibi præ-
fecisse Dejocen; cujus in jure dicundo prudentiam
experti fuerant: ab hoc conditum esse Ecbatanorum
oppidum.

b Dexip-
pus in
Excer.
Euseb.
Gr. p 49.
e Euseb.
Chron.

Annis post Medorum initium duobus & sexagin-
ta, regnante Amasia in Judæ sorte, Israëlitis verò
Jeroboamo, b Macedonum imperium fundatum est
à Carano Argivo Phidonis fratre, ejus c qui mensu-
ras & pondera primus invenisse dicitur. Horum ge-
nus ab Hercule deductum; à quo Caranus undecimus
à Dexippo, à Vellejo sextus decimus putatur: qui

con-

contracta ex omni Peloponneso valida manu in Macedonia venit; ibique regnum auspicatus est. Hinc se Macedonia reges, necnon & Alexandrini ab Lagida Ptolemæo Macedone oriundi, Heraclidas ferebant. Initium Carani ex Eusebii Chronico competit in annum Abraami 1204, Periodi Julianæ 3901, qui est octavus & tricesimus ante primam Olympiadem. Postremus Macedonum rex Perseus, Philippi filius, captus est à Romanis anno Urbis conditæ 586. cum jam reges imperassent numero 40, annis 647. Ac principio, angustis clausi finibus, assidua, sed obscura, cum Illyriis & Thracibus bella gesserunt. Per quæ id, Europo vel Aëropa rege, sanè memoria dignum accidit. Philippus, Argæi filius, ordine regum sextus, circa annum Periodi Julianæ 4116, tertium Olympiadis 45 moriens, Europum pæne adhuc infantem reliquit heredem. Cujus ætate contempta, Illyrii bellum Macedonibus inferunt. In primo prælio victi, mox certamine repetito, regem suum in cunis productum ante aciem collocant: atque ex ejus aspectu tantum ardorem animo conceperunt, ut magna strage fuis hostibus, nobilem de iis victoriam referrent. Cæteri ad Philippum & Alexandrum usque Magnum nulla re fere celebres extiterunt.

A 3702.
P. 1. ad
4185.
Sch.
Pind.
Olymp.
11.
a Theoc.
Idyl. 17.

b Just. 7.

De Olympicis agonibus.

CELEBERRIMUM in Græcia certamen institutum est Olympicum anno post Trojam deletam 408, ante Romam conditam tertio & vicesimo, cum Judæis regnaret Ozias annum jam quartum & tricesimum. Hujus instaurandi princeps fuit Iphitus Praxonidæ filius, Eleus, qui genus suum ad Herculem referebat. Hercules porro complures extitere. Ex his qui inter Idæos Dactylos censetur, ludos primus istos edidit: quos ab aliis subinde repetitos Pelops

CAP. V.
Par. 2. 1.
3. c. 8.

A 3702. Iops Tantali filius, nec non Atreus, ac deinde Alc-
P. I. ad menæ filius celebravit Hercules. Ab Iphito demum,
4185. & eo, quo dixi, tempore statim esse cœperunt, ut
quinto quoque ineunte anno redirent: ex quo

πενταετηρεῖαι, id est *quinquennales* agones appellati
sunt. quippe quatuor confectis annis in orbem re-
currebant. Hoc verò quadriennium eo genere con-
stabat anni, quo Græcia vetus utebatur. quod luna-
re fuisse, sed minùs exactum, & alio loco demon-
stravimus. Africanus apud Georgium Monachum
Temp. & referebat, Lunam ab Ægyptiis Olympiadem esse
4. Var. dictam, quòd singulis mensibus Zodiaci dodecate-
Diff. ad morion peragrat; qui circulus à veteribus *Ὀλυμπος*
Uran. nominatur. unde Olympiadas putabat esse dictas.
Sed id minimè est verum. Nam Olympiadum no-
men antiquius videtur apud Græcos fuisse, quàm
Zodiaci partitio in duodecim segmenta, *b*ut alibi
Lib. 2. differimus. Itaque ab loco illis inditum est vocabu-
Var. Dif lum. Pisatis in Peloponneso regio à primaria urbe
fert. ad lum. Pisa, quæ Olympia, auctore Stephano, dicta est,
Uran. c. 1. nomen invenit. *c* Urbem hanc vicini Elidenses ever-
e Pausan. tère, cùm se ex eorum potestate, cui subiecti erant,
Eliac. 1. Pisatæ conati essent eripere. *d* Ad eandem vetustissi-
p. 200. mum Jovis fanum erat, trecentis ab Elide stadiis di-
d Strabo stans, prope Alpheum fluvium. nec longè inde olea-
8. stris confitum nemus, è quibus victorum coronæ
texebantur; tum curriculum, sive stadium, in quo
ludicra spectacula præbebantur.

Templum scribit Pausanias opere Dorico factum
ab ima area ad summum fastigium cæto & sexaginta
pedes habuisse, latum nonaginta quinque, longum
verò 330, cujus architectus Libo fuit. Hujus tectum
e Pausan. pro tegulis, Pentelico stratum marmore. *e* Ara in
eo Jovis erat Olympii; cujus crepido pedum in cir-
cuiu 125, altitudo 22 fuit. Crepidinem appellabant
πρόθυρον, in qua victimæ mactabantur: earum
verò

verò femora in ara summa cremabantur. Itaque A 3702.
 Pausanias è cineribus factam hanc aram fuisse narrat. P. I. ad
 Sed & gradus cùm ad πρῶτον usque lapidei essent, 4185.
 inde ad aram cinerei fuerunt. a Memorabile ibidem a Strabo
 extitit Jovis Olympii simulacrum : quod à Phidia 8.
 elaboratum, Panæus pictor coloribus pinxit.

b Jam ludis ipsis Elei præfuere ; ac Pisatas, qui jus b Paus.
 illud usurpare conabantur, funditus deleverunt. Eliac. A.
 c lidem Jovis & ludorum religione tuti vacationem p. 200.
 ab armis habebant, ac ruri fermè degebant. Sed ea c Polyb.
 contempta quiete, cùm se postea bellis immiscu- l. 4. p.
 issent, in magnas calamitates inciderunt. 537.

d Igitur ex ea gente certaminum arbitri. quos d Paus.
 agonothetas, sive Hellanodicas vocabant, primùm Eliac. A.
 extitere duo ; tùm novem ; postea decem ac duo- p. 156.
 decim ; inde octo ; ac decem denique sunt facti. e Paus.
 Coram his athletæ producti, ad Jovis Fidii statuam, Eliac. A.
 quem 'Opniov nominabant, jusjurandum adige- p. 173.
 bantur, omnes se disciplinæ numeros decem ante
 diem certaminis mensibus expleffe. f Præcipuum f Paus.
 & antiquissimum genus certaminis cursus fuit, quod Eliac. A.
 stadium appellabant. reliqua deinceps addidere. g p. 200.
 Quinque omnino ludis instaurandis attributi sunt g Pinda.
 dies ab Luna undecima ad quintamdecimam. Pleni- & ejus
 lunio quippe agonem obibant, ut ait Pindarus. b Ac Schol. ad
 paullo ante ludicrum, denunciatis per civitates indu- Olymp.
 ciis, si quæ bellum invicem gererent, ab armis absti- 5. Tzet.
 nere jubebantur. ad Ly-
 coph.

i Jam cùm nudi prorsus athletæ certarent, ab iis b Thuc.
 spectaculis muliebrem sexum lex, & pudor, arce- l. 5. p.
 bat. in quo muscas iis k Ælianus anteponit, quæ 380. edit.
 sponte avolantes nusquam per id tempus apparebant. Vech.
 Victorum oleaginea corona præmium fuit. Tùm ad i Dion.
 aras sex, quas singulas per Deorum obtinebat, sacra Halic. l.
 faciebant. Prima omnium Olympias stadionicam 7. sub fin.
 habuit Corœbum Elidensem : quem arte coquum k Lib. 5.
 fuisse prodit Athenæus. Ea porro Olympias iniit de Anim.
 c. 17.
 l Lib. 9.

A 3702. anno Per. Jul. 3938, mundi 3208, qui est ante na-
 P. 1. ad talem Christi 776. actique sunt ludi à Julii 19 die, ad
 4185. 23. Quippe legitimum tempus illorum fuit æstivum,
 sub ipsum solstitium.

De posteriore, ac redivivo Assyriorum imperio, ejusque principibus, deque Juditha, & Holopherne, ac de Sargon, & Thartan. tum de Babylonici regni primordio.

CAPUT
 VI.

Videl. 9.
 de Doct.
 Temp.
 c. 25.

Lib. 4.
 Reg. c.
 15. 19.

Per Jul.
 3943.

FIT in sacris libris Assyriorum regum non infre-
 quens mentio, etiam post illud tempus, quo,
 Sardanapalo mortuo, prius illud imperium a Belo
 vel Nino cœptum, occidisse constat. Id enim anno
 illo contigisse inter omnes convenit, quo Medorum
 imperii jacta sunt fundamenta. quod quidem cen-
 tum annis ante primam Olympiadem, hoc est tre-
 centis ac septemdecim ante Cyri primordium eve-
 nisse, supra cap. 4. demonstravimus. Atque longè
 post illud tempus alii recensentur Assyriorum princi-
 pes, qui & Ninive sedem regni sui collocarunt. Sic
 Azaria regnante, sub ejus nonum & tricesimum an-
 num, Phul Rex Assyriorum Israëlitas vexasse & dici-
 tur. Qui annus ante Christum numeratur 771, & est
 centesimus sextus ab nece Sardanapali, excidióque
 Ninives.

Ne te longius morer; existimo post antiquum
 illud Assyriorum extinctum vel in Medos translatum
 imperium, paullatim exolescentibus Medis, &
 propter ignaviam ac molliem eorum labefactatis vi-
 ribus, nonnullos defecisse; primùm Assyrios; de-
 inde Babylonios. Nam quòd Medi ab Arbace ad De-
 jocem non eundem fortunæ cursum tenuerint, ex
 eo verisimile fit, quod Herodotus interjecto illo
 spatio Medos ait liberos, ac sine rege vixisse. Quo-
 circa Ninive subversa, & prioribus sublatis Assyriis,
 novi postea reges extiterunt, qui urbem illam instau-
 rarunt,

rarunt, latèque dominati sunt, donec à Babyloniiis A 3702. regibus bello superati fuerunt. Horum nomina, & P. I. ad quibus in Judæa regnantibus extiterint, qui quidem 4185. in scriptura memorantur, adscribam.

Laterculum regum Assyriorum.

Reges Assy- rii.	Regnantibus in Judæa.	Anni I. Per. in quos incidit eorum métio.
1 Phu I	Ozia	4. Re. 15. 19. 3943
2 Teglati Pha- lathasar.	Joathan & Phacee	Ib. vers. 29. 3955
3 Salmanasar	Ezechia	4. Reg. 17. 3. 3993
4 Sennacherib ejus F.	Ezechia	Ib. 18. 13. & 4000
5 Assarhaddon Sennache- ribi F.	Ezechia	1. Tob. 1. 18. 4001 4. Re. 19. 37.
6 Nabuchodo- nosor di- versus à Babylonio.	Manasse	Judith. 1. 5. 4025

Hi sunt Assyriorum reges, quorum Scriptura me-
minit: quos initiò Babylonia potitos esse liquet a ex
sacra Regum historia: ubi Salmanasar è Babylone
aliisque regionibus colonos in Samariam misisse di-
citur. Sed & Medis imperasse ex eodem b libro col-
ligitur.

a Reg. 4.
c. 17. 24.

b c. 18. 2.

Vide Isa.
23. 13.

ex He-
bræorum
interpre-
tatione.

A 3702. *a* Salmanasar Israëliticum regnum invasit, &
P. l. ad Israëlitas, quo nomine 10 ferè tribus contineban-
4185. tur, in Mediam, & Babyloniam, ac reliquas O-
a 4. Reg. rientis provincias relegavit. pro iis colonos in illo-
17. & seq. rum vacuas sedes variis ex gentibus infudit: quibus
Samari- cum infestileones essent, Assyriorum rex unum è
tani ex captivis Judæorum sacerdotibus ad eos mittit: à
variis quo Hebræorum numinis religiones edocti, has ip-
gentibus sas cum profanis superstitionibus suæ quisque patriæ
collecti. 6 4. Reg. complexi sunt. Hinc Samaritanorum fœda colluvio,
18. & seq. & in longum propagata tempus, ortum accepit.

b Post Israëliticam vastitatem, quæ sub annum
Ezechiaæ sextum incidit, non ultra regnare Salma-
nasar annum Ezechiaæ 14. potuit. Siquidem Senna-
cheribus circa annum istum illi successit. quo anno
in Judæam duxit exercitum; ac pluribus expugnatis
oppidis, dum Hierosolymam aggreditur, & per
legatos Ezechiaæ regi, & Israëlitarum Deo contu-
meliosis vocibus insultat, una nocte deletis ab An-
gelo 185000. trepidus domum rediit: ubi filiorum
parricidio inter sacra, & in ipso Dei sui conspectu
miserrimè periit, *c* cum prius Judæorum exulum
nece, quos in regnum suum deportatos habebat,
acceptam in illorum patria cladem esset ultus.

c Tobia
1. Nabuchodonosor verò, quem postremum in serie
numeramus, is ille est, qui in historia *d* Judith,
contra Arphaxadum Medorum regem, à quo Ecba-
tana condita erant, inito prælio vicisse dicitur, anno
regni sui duodecimo. Non alius est Arphaxad, quàm
Dejoces Herodoti, atque Ctesia, qui Medorum
primus ab Herodoto rex ponitur. Nam tempora
mirificè congruunt. Hinc Juditham ad Manassis
tempora pertinere cum plerisque credimus. Regna-
re porro coepit Manasses anno Per. Jul. 4016. Dejo-
ces autem 4018. Babylone interim reguli quidam
ab Nabonassaro deinceps regnum statuerant. quod
initio modicum, & Assyriorum dominatui subje-
ctum

Vide l.
12. de
Doct.
Temp.
c. 26.

d Judith,
1.

Juditha
tempus.

ctum fuit. unde *a* Merodach, qui per illud tempus *A* 3702.
 Babylonem tenebat, unus è Nabuchodonosori prin- *P.I.* ad
 cipibus appellatur, à quo captus est & in Babylo- 4185.
 niam perductus Manasses. Quo absente Nabucho- *a* Paral.
 donosorus Holophernem misit in Judæam. qui ab 33.11.
 Juditha laudatissima femina prudenter illusus & oc-
 ciscus est.

Præter hos Assyriorum reges meminit *b* Isaias Sar- *b* c.20.
 gon regis Assyriorum, qui Thartan misit. quem *1.*
 cum Sennacheribo plerique confundunt, & quod hic
 Thartan misisse fertur. Non desunt tamen, qui *c* 4. Reg.
 diversum utrumque faciunt. quibus si auscultemus, 18.17.
 inter Salmanasarum, & Sennacheribum inculcan-
 duserit; & hujus aut pater, aut certè frater fuisse
 putandus. Etsi probabilius est eundem esse cum Sen-
 nacheribo. Siquidem *d* mortuo Salmanasare regnasse *d* Tob.1.
 pro illo dicitur Sennacherib filius ejus. Itaque nullus 18.
 ambos inter collocandus videtur.

Cæterùm quæ de regni Babylonici primordio
 paullo antè obiter injecimus, Ptolemæi ac veterum
 astronomorum testimonio nituntur, qui ab initio
 Nabonassari Babylonix regis tempora sua computant.
 quod initium annis *e* 747 Christi æram antecedit. *e* P.1.
 Hinc vetus Chaldæorum regnum cœpisse videtur. 1967.
 Est in sacris libris prima regum Babyloniorum men-
 tio, sub Ezechix regno, circa annum ejus 14, *f* 4. Reg.
 quo Merodach filius Baladan rex Babyloniorum lega- 20. & 2.
 tos misisse fertur ad Ezechiam, ut interrogarent de Paral.32.
 portento, quod acciderat super terram; tum quod 31.
 illum ægrotasse didicerat. Annus 14 Ezechix ex his,
 quæ superius exposita sunt, incurrit in annum ante
 Christum 714, qui est à Nabonassari primordio tri- *g* Per. Jul.
 cesimus quartus. 4000.

b Vetus est Canon Babyloniorum regum, quo
 Ptolemæus aliique Mathematici sunt usi, qui à Na- *b* In fine
 bonassaro ad Alexandri M. obitum perducitur. In eo Partis hu-
 porrò Mardokempadus, qui Merodach in sacris jus.
 libris

A 3702
P. I. ad
4185.

libris nominatur, regnare coepit anno ab Nabonassar 27. & fortassis Baladan illius pater is est, quem Canon Ilulæum vocat.

Quocirca probabilis est conjectura, post Assyrios, aliquanto spatio defecisse ab Medis Babylonios, ac privatum sibi statuisse regnum duce Nabonassaro. quod regnum initio tenue, & Assyriis obnoxium, ab Nabopolassaro ejusque filio Nabuchodonosor ampliatum est, ut & Medos ipsos Assyriosque sibi subjiceret. de qua re postea. Sed obscurissima sunt illius imperii primordia; de quibus nihil præter conjecturam fere reliquum habet historia.

De Romulo, ac Romæ conditu, deque gestis illius, & sex insequentium regum.

CAP.
VII. Part.
2. l. 3.
Dionys.
Hal. l. 1.
& 2. Li.
1. Plut.
Romu.
Victor
de Orig.
Romæ.

b Plutar.

c Lib. 2.
p. 119.
ed. Vech.
d Per. Jul.
3944.
e Per. Jul.
3961.
Romulus.
f Halic. 2.
p. 100.

DUODECIMUS ab Ænea Latinis regnavit Amulius, a Numitore fratre circumvento, ad quem propter ætatem jus regni pertinebat. Numitoris unica erat filia Silvia, quam Amulius, ne qua posteritatis spes esset, Vestalem fecit. At illa, incertum à quo compressa, geminos est enixa, Romulum, ac Remum: qui jussu regis expositi, & à Faustulo pastore clam educati, postquam adoleverunt, occiso Amulio, avum restituerunt in regnum, & anno ipsius secundo Romam condiderunt. qui b ex Varronis calculo incidit in annum tertium Olympiadis sextæ.

c Dionysius auctor est natum esse Romulum anno 2 exeunte Olympiadis secundæ, d qui est ante Christum 770, & octavo decimo post, id est e ante Christum 753, Urbem auspiciatò condidisse. Hic igitur, anno ætatis 18, primus ab convenarum manu rex salutatus est, cum jam fratrem novi æmulum regni sustulisset. Mox ordinato rerum statu, ac diviso in partes populo, f Sabinorum puellas per ludorum occasionem rapuit anno regni quarto; ex quo vehemens

mens ac diuturnum cum Sabinis bellum gesserunt. A 3702.
 Victi Cæninenses, Antemnates, Crustumini. ac P. I. ad
 demum Sabinis Tatio duce prementibus, interven- 4185.
 tu raptarum inter ambos convenit, uti Romæ com- Liv. Flor.
 muniter habitarent, ac duo simul imperarent, Ro- Plut.
 mulus, & Tatius. Hoc verò post sex annos interfe-
 cto, solus regnavit utrisque Romulus, & 38 annos
 explevit, finitimis interim civitatibus bello supera-
 tis; Fidenatibus imprimis, ac Vejentibus. * Demum Dionys.
 ad Capræ paludem, dum concionem haberet, re- Livius.
 pente caliginosa tempestate suborta, nusquam com- Plut.
 paruit, à Patribus, ut est multorum opinio, di- Flor. Vi-
 scerptus, quibus propter impotentiam invisus esse de 10. de
 coeperat. Mors illius contigit anno 1 exeunte O- Doct.
 lymp. 16, b ante Christum 715, Ezechix circiter Temp. c.
 13. quo anno Maii 26 sub occasum Sol defecit. 21.
 Primus ille civitatem in curias triginta distribuit: b Per. Jul.
 5999.

populum in Tribustres. Tenuis clientelæ potenti-
 orum addixit; quos & Patricios nominavit. Tres
 de hoste victo triumphos in urbem invexit: 1 de
 Cæninensibus, & Antemnatis: quando &, Acro-
 ne rege eorum sua manu cæso, prima Jovi Feretrio
 spolia reportavit: 2 de Camerinis: 3 de Fidenati-
 bus, & Vejentibus.

Post interregnum unius anni rex à Romanis opta-
 tus est Numa Pompilius genere Sabinus, & Curibus Numa.
 oriundus, c anno tertio Olympiad. decimæ sextæ, c Dion. l.
 ante Christianam æram 714, qui ad pacis studia con- 2. p. 120.
 versus, Romana sacra constituit. annum decem Liv. 1.
 hætenus mensibus constantem duobus auxit. Jani Plut. Nu.
 templo clauso perpetuum suis otium fecit. Regnavit
 annos 43.

Tertius Romæ regnavit Tullus Hostilius. d qui d Dion. 3.
 anno 2 Olymp. 27 coepit, ante Christum 671, vir init. &
 pacis insolens, & ad bella factus. Hic, Albanis cæteri.
 victis, urbem eorum excidit, cum opes ejus omnes
 ipsumque populum Romam transtulisset; ac Me-
 tum

A 3702. tum Fuffetium Albanorum Dictatorem perfidiæ con-
 P. I. ad victum inter duos currus religatum actis equis in
 4185. diversa distraxisset. Ter ille triumphavit, de Alba-
 nis, Fidenatibus, Sabinis. Regnavit annos 32, ac
 de cœlo tactus, cum uxore familiâque periit.

Ancus. Quartus regnavit Ancus Martius, Numæ Pom-
 pilii nepos, annos ante Christum 639, secundo O-
 lym. 35. à quo Latini superati, ac plerique in Ur-
 bem recepti, qui in Aventino collocati sunt. Jani-
 culum ab eodem munitum, & sublicio ponte junctus
 Tiberis, Ostia condita. Regnavit annos quatuor &
 viginti.

*Tarqui-
 nus
 Priscus.* Quintus Romæ rex Tarquinius Priscus cœpit an-
 no secundo Olymp. 41, ante Christum 615. Hic
 Demarati Corinthii, ex Bacchiadarum stirpe, profu-
 gi filius, & Lucumo prius dictus, Romam migra-
 vit, & à Tarquiniis, Etrusco oppido, ubi cum patre
 hætenus habitarat, Lucius Tarquinius appellatus est.
 Adeptus imperium Senatum ampliavit: Tusciæ po-
 pulos 12 subegit: ab iis que insignia summæ potesta-
 tis accepit, fasces, trabeam, curules, prætextam, &
 id genus alia. Opera præterea in Urbe magnifica con-
 didit: velut cloacas, quibus in Tiberim aqua deri-
 vabatur. ^a Capitolini Jovis ædem inchoavit. Occi-
 sus est ab Anci filiis, cum regnasset annos 38.

*Servius
 Tullus.* Hujus gener sextus ordine regnavit Servius Tullus
 anno 4 Olympiadis 50. ante Christum 577. Hic O-
 crisia Corniculana captiva matre natus, ac Tarqui-
 nio regi virtute commendatus, regii stemmatis pro-
 ceribus antepositus est. Multa in Repub. præclare ab
 eo sunt ordinata. Primus ^b censum instituit, ac quin-
 de Doct. to quoque vertente anno fieri decrevit. Ex censu po-
 Temp. c. pulum in classes & centurias distribuit. Urbem ipsam
 76. amplificavit. Regno demum summa cum laude per
 annos 44 administrato, generi sui Tarquinii ac filiæ
^c Dion. 4. execrando parricidio vita illi est erepta.

p. 212. Anno, ^c ut refert Dionysius, quarto Olympiadis
 Liv. 1. & c. 61,

61, ante Christum 533, septimus, ac postremus regnavit Tarquinius cognomento Superbus, quem Prisci filium plerique Romanorum veterum, & eos secutus Livius, asseverarunt. nepotem fuisse persuadet Dionysius. Hic regnum scelere partum non melius, quam quæsierat, administravit. Cædibus ac direptionibus in Senatores ac nobiles grassatus est. Latinorum sociorum commune fanum in Albano constituit, Latinasque ferias condidit. Templum Capitolini Jovis, ab avo cœptum, de manubiis exædificavit. Tandem ob stuprum Lucretiæ nobilissimæ feminae ab Arunte filio ejus illatum, absens dum Ardeam obsideret, consensu populi summa illi abrogata dignitas est, cùmque eo regium nomen è civitate sublatum anno Urbis exeunte 244.

A 3702.
P. I. ad
4185.
Tarquinius Superbus.

De bello Messeniaco, ac rege eorum Aristomene, de quo Tyrtæo Poëta.

MESSENIA a Laconicæ finitima regio est, CAP. VIII. quam posteri Herculis occuparunt. Hujus incolæ, gravi ac diuturno cum Lacedæmoniis bello fortiter gesto, tandem victi, ac solum vertere coacti sunt. Causa belli fuisse videtur Lacedæmoniorum cupiditas, & ambitio, ex quibus invidia in vicinis oblatum à Messeniis stuprum per sacrorum speciem, ac Teleclo Lacedæmoniorum regi ab iisdem illata vex; five mutux privatorum injuriæ. quas dum civitates animosius persequuntur, bellum utrinque vehemens exarsit. Initium oppugnandi fecere Lacedæmonii, qui nequicquam provocantibus ad æquas condiciones Messeniis, gravissimo jurejurando prius obstricti, non ante se ab armis cessaturos, quam Messeniam obtinerent, eorum oppidum in clivo positum occuparunt Amphiam. 6 Id accidit anno secundo nonæ Olympiadis, hoc est Per. Jul. 3971, Messen. Eu. P. 116.

a Pausan.
Messen.
Iust. 3.
Excerpta
Diod. à
Vales.
edita.
P. 226.

Bellum
Messenia
cum

6 Pausan.
Messen.

A 3702. Euphaë Messeniis regnante. Quarto post anno, qui
P. 1. ad. fuit Periodi Julianæ 3975, atrox prælium est factum.
4189. tum nova Lacedæmoniorum irruptio. ac denique
 Messenii cæteris oppidis relictis, Ithomen muniunt.
 Mortuo Euphaë, Aristodemus rex à Messeniis eligi-
 tur, is qui filiam ex oraculo jugularat. Id evenit an-
 no circiter Julianæ Per. 3984, tertio Olymp. 12.
 Ab hoc rege magnam cladem acceperunt Lacedæmo-
 nii. **a Just. 2.** quibus adeò placuit, ad prolem sufficiendam,
 uxores suas prostituere. unde nati quos Parthenios
Parthe- vocarunt. de quibus postea. Ea res circa tertium an-
nii. num Olympiadis 13 accidit, Aristodemi quintum.
 Denum Aristodemus desperata patriæ salute, quod
 Ithomen arctissima obsidione premerent Spartani,
 semetipsum ad filia sepulcrum jugulat, postquam an-
 nos sex & maiorem septimi partem imperavit. An-
 no verò primo Olymp. 14 exeunte, Per. Jul. 3991,
 vicesimo quàm initum erat Messeniacum bellum,
 Ithome à Messeniis deserta, & à Lacedæmoniis ever-
 sa est. Ita bello priori finis imponitur. Ex hoc Mes-
 seniorum naufragio quidam, Alcidamida duce, Rhe-
 gium commigrarunt, quod est Italiæ oppidum.

Post annos inde 38, hoc est Olympiadis 23 anno
 4, Per. Jul. 4029, Archonte Athenis Tlesia, ut ait
 Pausanias, Aristomenis hortatu viri Heroica fortitu-
 dine præditi, Messenii bellum contra Lacedæmonios
 instaurant. quo bello Lacedæmonii, ex oraculo, du-
 cem ab Atheniensibus petunt. Hi Tyrtæum poëtam
Tyrtæus. ludimagistrum ad illos destinant. quo imperatore vi-
 cti primùm; postea dolo potius quàm virtute supe-
 riores facti sunt. Messenii in Iram montem se reci-
 piunt anno belli tertio: ubi undecim annos hostibus
b Pausan. restiterunt. **b** Multa per id tempus incredibilia & stu-
Messen. penda Aristomenes edidit. Tandem anno Olymp.
123, & 27 primo, expugnata est Ira, ante Christum 671. ac
seq. bellum desit, quod ex Pausaniæ narratione colligi-
c Vide tur annos tenuisse 14. **c** Justinus tamen bellum secun-
Valef. ad dum
Exc.
Diod p.
38.

dum post annos à priore octoginta ab Messeniis in- A 3702.
 stauratum refert, cùm toto hoc spatio servilem in P. I. ad
 modum à Lacedæmoniis essent habiti. Messenii, ex- 4185.
 cisa patria, vere appetente, in Siciliam navigant, ibi-
 que Zanclem occupant, quam Messanam nominant.

*De Cyaxare Medorum rege, & Scytharum irruptione,
 ac Babyloniorum regibus, præsertim Nabuchodono-
 soro, ejusque posteris.*

HERODOTVS, in primo libro, Medorum im- CAP. IX.
 perium regnante Phraorte Cyaxaris patre au- " Herod.
 ctum & amplificatum esse scribit, ab eoque Persas I. c. 102.
 & Asiaticos bello domitos ac subactos. Qui cùm Af- Par. 2. l.
 syrios oppugnaret, ac Ninum obsideret, ibi cum 3. c. 4.
 maxima exercitus parte periit. Cyaxares Phraortis
 filius, ut patrem ulcisceretur, contra Assyrios bel-
 lum & ipse suscepit. quibus victis, in ipsa Nini obsi-
 dione, subita irruptione Scytharum opprimitur. qui
 Cimmericos insequentes, Madye duce, in Asiam ac Scytharum ir-
 Mediam inundaverant. Idem Asiæ octo & viginti ruptio.
 annis dominati sunt, continuas ex ea prædas agentes,
 ac prohibente nullo impune grassantes; donec post
 annos 28 Cyaxares convivio illos excepit, ac pocu-
 lis largioribus invitatos & temulentos ad unum occi-
 dit omnes, pristinumque recuperavit imperium.

Adeundem postea Cyaxarem Scythici nominis a-
 lii cùm supplices venissent, eos ille benigne habuit:
 quibus & Medorum pueros Scythico fermone, ac sa-
 gittandi peritia, qua illi præ cæteris pollebant, insti-
 tuendos tradidit.

Interim Scythæ quotidie venatum euntes, ferinæ
 semper aliquid offerebant regi. quod cùm aliquando
 prædæ inopia defuissent facere, male ab illo sunt ac-
 cepti. Quam injuriam barbarica crudelitate sunt ul-
 ti. Unum enim de discipulis suis mactatum, ac fe-
 rinæ in modum paratum, ad regem deferunt; & sub-

Pars I.

F

inde

A 3702. inde supplices ad Alyattem Lydiæ regem fereci-
 P. I. ad piunt. Cyaxares, comperto flagitio, profugos ad
 4185. supplicium dedi sibi postulat, ac bellum, nisi impe-
 traret, Lydis minatur. Quinquennali igitur bello
 per eventus varios & ancipites tracto, sexto demum
 anno fit inter ipsos prælium, à quo repentina Solis
 obscuratione territi destiterunt. Tandem Syennesis
 Cilicis & Labyniti Babylonii opera conciliati sunt in-
 vicem. paxque nuptiali foedere sancita. Nam Arienne
 Alyattis filia Astyagi Cyaxaris filio nupfit. Labynitus
 iste idem esse videtur, qui in sacris libris Nabuchodo-
 nosorus dicitur, Nabopolassar filius, qui tum Baby-
 lone regnabat, ac jam Medorum excusso domina-
 tu, Babyloniorum res in majus extulerat, de quibus
 deinceps facienda mentio est.

Post Nabonassarum, quem Babylonici fundato-
 rem imperii jure suspicamur, plures, sed obscuri, ad
 Nabopolassarum usque numerantur in Mathemati-
 co canone, cujus supra meminimus. Nabopolassar
 Babylonicum regnum, quod modicum acceperat, ar-
 mis propagavit. Quippe a Berosus Chaldaicorum
 scriptor Annalium & Alexandri M. temporum æ-
 qualis prodidit, Nabopolassarum Nabuchodonosori
 patrem Ægypto, Coelefyriæ, ac Phœnicia dominan-
 tem, illis præfecisse Satrapam: qui cum defecisset,
 Nabopolassar in graveſcente jam ætate filium suum
 Nabuchodonosorum adversus illum cum exercitu
 misit. qui perduellibus victis, recuperatæque impe-
 rio, cum inter hæc fato functus esset Nabopolassa-
 rus, raptim Babylonem advolavit, copiis omnibus
 unâ cum præda cuidam amicorum relictis, ut ea de-
 portaret in Babyloniam. Regnavit Nabopolassar
 annos unum & viginti, ac cœpit anno Per. Jul. 4089,
 Josiæ regis 17. Porro expeditio illa prior Nabucho-
 donosori, Joakimi Josiæ regis filii anno tertio quar-
 tôte ineunte, contigit Per. Jul. 4107, à quo Nabu-
 chodonosori regis initium auspicati sunt Judæi.
 quam-

• Apud
 Jose. l. 9.
 Ant. cap.
 11. & 1.
 con. App.
 p. 925.
 edit.
 Frob.
 Euf. 9. de
 Præp.
 p. 267.
 Nabopo-
 lassarum.

quamvis biennio post hunc annum superstes fuit Nabopolassar. Nabuchodonosorus porro patre multo clarior longè bella maxima gessit, ac gentes plurimas vincendo peragravit; quod non solum literæ sacræ testantur, sed etiam Megasthenes in quarto rerum Indicarum & apud Josephum de hoc rege scripsit, fortitudine multum ab eo esse superatum Herculem. Nam & præcipuam illum Africæ civitatem, & majorem Hispaniæ partem armis subjugasse. Addit Philostratus in Phœnicum & Indorum historiis, Tyrum ab eodem annis tredecim oppugnatam: quam anno circiter regni sui aggressus videtur decimo sexto Periodi Jul. 4122, anno antequam obuderet Hierosolymam, Sedecia regnante. Tantis elatus successibus Nabuchodonosorus primum coli se pro Deo voluit; & ingentique sibi, ut & quibusdam placet, ex b Dan. 3. auro erecta statua, numinis ritu adorari eam jussit. c Hiero. Tres pueri in fornace m injecti.

quam impietatem liberè detrectantes Hebræos tres, Ananiam, Azariam, Misaëlem, vivos in ardentem fornacem mandavit abjici. sed cum extinctis, qui circum erant, satellitibus, tribus illis flamma pepercisset, & inter eos quartus quidam ignota, sed augustiori, quam est humana, specie conspectus esset, ira in stuporem religionemque versa, rex juvenibus istis & eorum socio Danieli omnem deinceps honorem tribuit; tum quem sibi usurparat impiè cultum, ac venerationem, Hebræorum in Deum pio edicto transtulit. d Dan. 4. Verùm relapsis in superbiam moribus, postquam neque divinis ostentis, neque Danielis horatu revocari se ad officium passus est, in amentiam incurrit: ex qua pecudis ritu, ac pabulo victitans, e Per. Jul. septem totos annos sub dio transegit. donec recepta 4151. mente, ac sceleris exorata venia, in pristinum est f. 4. Reg. restitutus. Moritur deinde anno, post parentis obitum, regni tertio & quadagesimo, e ante Christum 25. 17. Jerem. 51. 31. Evilmerodachus.

563, quo secundus iniit Olympiadis 54. f Evilmerodachus hunc filius excepit; qui statim ut

A 3702. ut regnum adiit, Joachinum, sive Jechoniam, Joa-
 P. l. ad kimi filium, qui se Nabuchodonosoro dediderat, è
 4185. carcere liberatum habuit in pretio, & in contuber-
 a Berof. nium accepit. a Hujus sororem habebat in matrimo-
 apud Jo. nio Neriglossoorus, ex eaque Laborossarchodum
 se. i. con. suscepit. Itaque occiso Evilmerodacho, post ex-
 App. p. pletum regni biennium, quasi tutorio nomine, pro
 226. edit. filio Laborossarchodo, quem nos Baltassarum esse
 Frob. & credimus, imperium gessit annis quatuor. qui qui-
 Euseb. 10. dem Laborossarchodo nonnunquam imputari solent.
 de Præp. b Hic verò, patre mortuo, cum ad luxum & perpo-
 p. 267. tationem sacrilegium adderet, ac sacra vasa, quæ ex
 Baltasar. Hierosolymitano templo avus ipsius transportarat,
 b Dan. 5. profanos ad usus conviviorum inferri jussisset, vidit
 ad parietem moventes sese manus humanæ digitos,
 ac tria verba pingentes. quæ cum interpretari nemo,
 præter Danielem, potuisset, is summum inde ho-
 norem est adeptus. rex verò eadem nocte conspira-
 tione suorum, quos ob pravam indolem alienos à se
 fecerat, interfectus est, novem post parentis obitum
 mensibus exactis.

Naboni-
 dus.

Tum de consensu procerum Nabonido cuidam
 origine Medo, & conjurationis socio, defertur im-
 perium. quod cum ille septemdecim administrasset
 annis, bello appetitus à Cyro Persarum rege, & in-
 tra Borsippenam inclusus arcem, deditioe facta in
 Carmaniam translatus est.

*De postremis Ægypti regibus ex Herodoto, Sethone,
 duodecim principibus, Psammeticho, Neco, A-
 maside, & cæteris.*

CAP. X.
 Pat. 2. l.
 3. c. 7.

ÆGYPTIORUM origines ac Dynastiæ, quas
 ex Africano & Eusebio Georgius Monachus
 collegit, multis fabulis adpersæ sunt. Quare, iis
 omisiss, paucos ex Herodoto reges adducemus in
 medium, quia hanc nostram, & sacram illustran-
 dam

dam historiam necessarii videntur. ^a Ergo ille, commemoratis aliquot regibus, regnasse scribit Vulcani sacerdotem Sethon; qui cum militari genere contempnim uteretur, in ejus offensionem incidit. Itaque cum Sennacheribus Arabum Assyriorumque rex magnis viribus oppugnasset Ægyptum, ab suo exercitu destitutus Sethon numinis imploravit fidem. à quo murium agrestium vis immissa noctu hostium pharetras, & arcuum nervos, ac scutorum habenas arrosit. Ita postero die hostes armis exuti fugam fecere. Non dubium est, quin Sennacheribus ille rex Assyriorum idem fuerit, qui Ezechia regnante Judæam populatus est. Nam utrobique tempora congruunt.

A 3702.
P.I. ad
4185.
^a Herod.
2. c. 141.
& seq.
Sethon.

Post Sethonem, duodecim sibi reges Ægyptii præfecerunt, totidem in partes regione divisa. Horum unus Psammetichus fuit; qui à collegis pulsus, & in palustria loca relegatus, Ionum & Carum auxilio superatis undecim reliquis, universam occupavit Ægyptum; & cum Græcis amicitiam fecit; primūque agrum illis in Ægypto ad incolendum dedit. Initium illius cadit in annum ante Christum 670, Olympiadis 26 tertium: ab eoque annos 54 regnavit, ex quibus undetriginta in Azoti Palæstinæ oppidi obsidione consumpsit.

Duodecim regn-
li.

Post hunc, Necose ejus filius præfuit. quem Syros ad Magdolum acie vicisse auctor est Herodotus. ^b Hic est Necaos Ægypti rex; à quo Josias interfectus est in Mageddo, circa annum ante Christum 611, quo sextum jam annum regnabat Necos: qui annis exactis in regno sedecim, Psammim successorem habuit: hic Apriem, qui ^c Hieremiæ est Ephree.

Necos.
^b 4. Reg.
23. 29. &
2. Par.
35. 20.

Ab eo propter Cyrenaicam expeditionem haudquaquam è sententia gestam defecerunt Ægyptii. ad quos placandos missum ait Herodotus Amasim præfectum; qui, conciliatis sibi rebellibus, regnum invasit ipse; & Apriem in custodia detentum, postulavit.

^c Jerem.
44. 30.
Apriem.

A 3702. lantibus deinde Ægyptiis, neci dedit. Cœpit A-
P. I. ad pries, ex Herodoti ratiociniis, anno Periodi Julia-
4185. næ 4120 & annis 25 regnavit. Ita Amasis anno Pe-
riodi Jul. 4145 iniit. Quem primùm, superstitie ad-
huc Necao, præpositum Ægypto fuisse à Nabucho-
donosoro crediderim; &, post occisum Apriem,
Babyloniorum excusso dominatu, suis auspiciis re-
gnare cœpisse. Quippe Nabopolassar, ut supra
demonstravi, jamdudum Ægyptum subegerat. qua,
ut apparet, propriis permessa regibus, iisque vecti-
galibus factis, curatorem addidit, qui illam in offi-
cio contineret, quod & filius deinceps ejus Nabu-
chodonosorus instituit.

a Herod. Amasim refert a Herodotus, quod plebeio esset
1.2. c. 172. genere, ab suis initio esse contemptum: hos verò
Amasis. consilio & solertia potius, quàm vi ac minis, ad
cultum sui in hunc modum adduxisse. Pelvim au-
ream, in qua pedes cum convivis lavare solitus erat,
comminuit, ac simulacrum ex ea numinis fecit, id-
que in propatulo dedicavit. Quod cum ab Ægyptiis
magno haberi in honore didicisset, vocata concione
dixit, statuam illam, quam adeo venerabantur, ex
ea pelvi fabricatam esse, quam ad sordidos usus ad-
hibere consueffet. Sibi verò perinde ut illi contigisset;
qui cum plebejus antea fuisset, nunc se illorum esse
principem. æquum itaque videri, sibi ut deinceps
ab omnibus honos haberetur. qua oratione statim
quod volebat effecit.

b Herod. b Ferunt & ab eodem latam hanc esse legem, ut
1.2. c. 177. quotannis apud provinciarum præfides profiteren-
tur singuli, undenam victum sibi compararent: qui
aut hoc non faceret, aut vivendi rationem non pro-
baret, morte plecteretur. quam legem imitatus po-
stea Solon Atheniensibus tulisse dicitur. Amasis sex
circiter mensibus decessit antè quàm Cambyfes in
Ægyptum irrueret; de quo paullo post dice-
tur.

De Aſtyage Medorum rege ultimo, & occaſu Medici A 3702.
regni, atque initio Perſici, Cræſo, ac Cyro, & hu- P. 1. ad
juſgeſtis rebus, monarchia, & obitu, ac Judæo- 4185.
rum reditu à Babylonica ſervitute.

MEDIS ultimus regnavit Aſtyages, ut **a** He- CAP. XI.
rodotus, & Cteſias, ex iſſque ceteri deinceps **a** Herod.
historici prodiderunt. Hic, cùm virili careret ſobo- **1**. Cteſ.
le, quam habebat unicam filiam Mandanem, Cam- Juſt. 1.
byſi cuidam Perſæ collocavit homini quieto, neque Vide par.
novarum rerum cupido; quòd ex ſomnio didicerat, 2. l. 3. c. 8.
ſe ab nepote imperio eſſe privandum. Eàdem de
cauſſa prægnantem ad ſe filiam evocat, & ex ea na-
tum infantem occidendum Harpago tradit; quem
unum familiariffimum habebat, & arcanorum om-
nium participem. At ille clam exponendum paſtori
regio dedit, à quo educatus, ubi ad ætatem perve-
nit, ſomniorum implevit fidem. Nam cùm ab A-
ſtyage agnitus eſſet, & in gratiam receptus, demum
hortante Harpago (cujus filium Aſtyages, ob ſer-
vatum nepotem ſuum, interfecerat, epulandum-
que patri præbuerat) ab avo defecit. Aſtyage quid in
Harpagum amiſiſſet oblitus, ſummam ei belli
permittit. qui exercitum omnem ſtatim Cyro pro-
didit. Poſt hæc Aſtyages, novis undique contractis
copiis, cum Cyro confligit. quo in prælio victus
libertatem cum imperio perdidit, in quo **b** quinque **b** Herod.
& triginta annos expleverat. Sic à Medis ad Perſas **1**. c. 150.
poſt annos 317 dominatus tranſiit ineunte Olympia-
de 55, ut antiquorum omnium conſenſus habet, **c** **c** Per. Jul.
qui eſt annus ante Chriſtum 559. 4155.

Aſtyage ſuperato primùm, cum Cræſo Lydiſque
certamen fuit. Cræſus enim affinitate junctus A-
ſtyagi, ut **d** ſuprà retuli; ſimul incrementa Cyri ac **d** Cap. 9.
Perſarum haud æquo ferens animo, bellum iis intu-
lit. In quo victus ipſe cum omni regno maritimis-
que Græciæ coloniis in Cyri poteſtatem venit. Scribit

- A 3702. a Diodorus Eurybatum Ephesium, cum magna vi
 P. 1. ad pecuniæ missum ab Cræso ut in Peloponnesoreli-
 4185. quaque Græcia militem conscriberet, ad Cyrum
 a In Ex- transfugisse. Inde nomen Eurybati probro apud
 cerpt. à Græcos habitum, ut cuius insignem perfidiam &
 Valef. improbitatem notare vellent, eum vocarent Eury-
 editis. batum. Lydorum illa clades Olympiade circiter 59
 p. 241. ineunte, * ante Christum 544, evenisse videtur.
 b Anno Cræsus ab victore Cyro damnatus incendio, cum
 Per. Jul. Solonis identidem nomen appellaret, sciscitanti
 4170. Cyro quid is tandem hominis esset, Atheniensem
 fuisse sapientem respondit, qui se olim admonuisset:
Mortalem ante obitum neminem dici beatum oportere:
 quæ vox quàm esset vera, nunc se demum intellige-
 re. Hoc audito, Cyrus non solum homini peper-
 cit, sed etiam in pretio deinceps habuit. Inde sub-
 acta Lydia, Asiam expugnavit, cui Mazarem præ-
 fecit. à quo Lydi, cum iterum rebellassent, con-
 silio Cræsi, armis atque equis ademptis, caupo-
 nias, & ludicras artes, ac lenocinia exercere sunt
 iussi. de quibus *ludorum* & *ludiorum* vocabula ipsa
 fluxisse creduntur. Post hunc, Harpagus eandem
 e Herod. curavit provinciam; c & Ioniam aliasque propinquas
 1. regiones ditionis Persicæ fecit, orsus à Phocæa ci-
 vitate. cuius incolæ barbaricæ metu servitutis, re-
 bus omnibus suis in naves impositis, ac dira sibi, si
 unquam redirent, imprecati, ad Corsicam, &
 d Isocr. Italiam, oramque Gallicam appulere, d & in hac
 in Ar- nobile condiderunt oppidum, quod Massiliam dixe-
 chid. runt. quod circa Olymp. 60 evenit. Quanquam
 Just. 43. alii haud paullo ante id tempus iisdem ab Phocæis
 e Har- constructam ferunt Massiliam; in eaque fuisse sen-
 poc. In tentia summum virum Aristotelem testis est e Har-
 Mas- pocratio; & Eusebius ad 45 Olympiadem conditum
 σαλία. illius adnotat. Interim Cyrus in Babyloniam tran-
 Vide sportato exercitu, in quatum Nabonidus regnabat,
 Scal. ad (quem Darium Medum appellatum esse superius
 Euseb. ostendit
 1417.

ostendimus, patre Medo Babylonis inquilino geni- A 3702.
tum,) caput gentis Babylonem post longam obfi- P. I. ad
dionem cepit, circiter anno 22, quàm Medorum 4185.
opes everterat, a ante Ghriftum 538, quo tertius a Per. Jul.
iniit annus Olympiadis 60; Darium verò Medum in 4176.
Carmaniam transtulit. Ab hoc anno captæ Babylonis
novum imperii primordium Cyrus accepit; indidè m-
que illius anni in sacris literis putari solent.

Tot elatus victoriis Cyrus Massagetis intulit bel- *Cyrus*
lum. quod initio prosperum, in fine Cyro ipsi Per- *morsus*
sisque calamitosum accidit. Quippe Tomyris regi-
na, cujus filium Cyrus, cum fugam simulasset,
vino atque epulis illectum magna cum Scytharum
strage ceciderat, eundem insidiis exceptum cum
toto exercitu profligavit. Cujus caput præfectum *Tomyris*
Tomyris in utrem humano plenum cruore injecisse
dicitur, exclamasseque, *Satia te sanguine, cujus*
insatiabilis semper fuisti. Hæc ferè Herodotus, ac
Justinus. Paulo aliter Ctesias, qui imprimis Astya-
gem negat ullo jure propinquitatis cum Cyro fuisse
junctum: affinem verò postea factum, cum ejus
filiam Amyntam Cyrus uxorem duxisset. Exinde
Bactrios refert sponte se Cyro subjecisse. Tùm Sa-
cas ab eo victos, eorumque captum regem Amor-
gem. postea Lydos, & Croesum, ad ultimum
contra Derbicas præliantem, accepto vulnere, tri-
duo postea decessisse, diviso in duos filios imperio;
quorum major natus Cambyfes patri successit, juni-
or verò Tanaxarces Bactrianorum, Choramniorum,
Parthorum, & Carmanorum principatum adeptus
est. Obiit Cyrus anno regni tricesimo, quarto Olym-
piadis 62, b ante Christum, 529.

c Hic anno primo Babylonici imperii, qui ab ex-
ordio Persici secundus ac vicefimus fuit, edicto Ju-
dæis redeundi in patriam, & urbis ac templi pariter
instaurandi potestatem fecit. Nam de urbe nomina-
tim d Josephus docet. Itaque Zorobabele Salathie-
lis c. 31.

A 3702. **P. I. ad** **4185.** **a 1. Efd.** **2. 64.** **1. Efd. 4.** **61. Efd. 3.** **lis filio dūce, nec non Josuē filio Josedec summo sacerdote, Judæi numero 42360 profecti sunt. qui primum omnium altari structo, septimo ineunte mense, jnge sacrificium offerunt. Anno verò secundo quān advenerant, secundo mense, qui in Aprilem cecidit, Templi fundamenta jacta sunt. Sed adversariorum calumniis disturbatum opus est, & impeditum superstite Cyro, deincepsque, donec Darii Hytaspis filii anno secundo repetitum est.**

De his, quæ toto hoc intervallo, quod est à Templi conditu ad Cyri mortem, sparsim historiis prodita leguntur, ac de viris eruditione præstantibus etatis illius.

CAP. XII. **c Diodo.** **in Excerpt.** **Vales.** **p. 229.** **d Schol.** **Pind. in** **2. Pyth.** **c** **S** **U B** **primum Messeniæ bellum, inclytis quibusdam civitatibus datum est initium; im-**
primis Syracusis, quarum conditor Archias Corin-
thius, è stirpe Bacchiadarum. qui quatuor expu-
gnatis oppidis, Achradine, Neapoli, Epipolis,
Tyche, unam ex omnibus urbem instituit. ad quam
Ortygia, quæ hætenus insula fuerat, accessit. Utrum-
que & Ortygiæ & Syracusarum nomen vel locis il-
lis dederunt, vel ab iis acceperunt filix totidem
Archix, quas illic genitas Ortygiam, & Syracusam
vocavit. Postea ab Telepho quodam, qui illi in
amoribus fuerat, per dolum occisus, pœnas vete-
ris in patria commissi sceleris dedit, propter quod
Græcia coactus est excedere. Id autem hoc modo se
habuit.
c Melissus erat Corinthi, Abrone natus eo, qui
Phidonis Argivorum regis Corinthiorum imminen-
tis libertati consilia clam illis aperuerat: ob idque ci-
vitate ab iis donatus, eò cum universa domo com-
migrarat. Hujus filium Actæonem, eleganti cor-
poris specie, sed majore pudicitia præditum, cum
donis ac variis illecebris frustra sollicitasset Archias,

vi palam tentavit abripere. Nam magna fervorum
& amicorum manu facta, in Melissi ædes irrupit;
indèque prehensum Actæonem cœpit abducere. Sed
patre ac domesticis resistentibus, utrimque distractus
puer, inter illorum manus extinctus est, & cogno-
minis ac fabulosi illius necem haud absimili repræ-
sentavit exitu, perinde ab suis, ut ille, discerptus.
Melissus frustra legum ac Magistratum implorata
fide, cum indignationem magis ac dolorem om-
nium, quàm quod jus erat, exprimeret, per Isth-
miorum ludicrum ac frequentem illuc Græciæ mer-
catum, in Neptuni templum ascendit, quod erat
in arduo loco positum. Ibi postquam multa contra
Bacchiadas, deque Abronis patris sui meritis in Co-
rinthios perorasset, ad ultimum ultores sibi precatus
Deos, ex alto se præcipitem jecit. Paulo post orta
siccitate ac peste, Corinthii interrogandi Apollinis
caussa Delphos Archiam miserunt. Huic consulenti
oraculum respondit, ita desitutum hoc malum, si
de Actæonis morte Corinthii poenas sumpissent.
Quo audito Archias Corinthum non ausus regredi,
in Siciliam navigavit. Bacchiadæ Corintho ejecti so-
lum vertère. Syracusarum conditum Eusebius à
Pontaco editus assignat anno quarto nonæ Olympia-
dis, qui est ante Christum 741. editio Scaligeri in
quartum annum refert undecimæ.

Naxum quoque b anno ante Syracusas conditam
scribit Thucydides, c auctore Thucle Chalcidensi ex
Eubœa insula: qui & d quinto post Syracusas Cata-
nam, pulsus inde Siculis, frequentavit.

Ex eadem Bacchiadarum progenie Chersicrates,
Corintho & ipse profugus, in Corcyram insulam
colonos duxit, ut e Timæus prodidit. Sed annis post
excidium Trojæ sexcentis id factum addidit. quod
minimè convenit. fuisset enim annus primus Olym-
piadis nonæ & quadragesimæ, qui longè abest ab Sy-
racusarum conditu, pulsisque Corintho Bacchiadis.

Euse.

A 3702
P. I. ad
4185.

Diod.
& Schol.
Apoll.

Thuc.
lib. 2.

Thuc.
lib. 6.

Thuc.
lib. 5.

Steph.
Thuc. 5.

Apud
Schol.
Apol. 1.4.

A 3702. Eusebius ad Olympiadem octavam-decimam Cor-
P. 1. ad cyræ conditum adscribit.
4185.

a Pausan. Bello **a** Messenio Lacedæmonii ingenti prælio ab
Phoc. p. Aristodemo superati, ad prolem sufficiendam, flo-
326. Just. renti ætate milites domum allegant, iisque relictis-
3. Laet. 1. rum ibi feminarum copiam faciunt. Unde orti, quos
1. c. 20. **Parthenii.** *Parthenios* nominarunt. qui tricesimo post anno, ut
 ait Justinus, ad sedes novas quærendas ablegati,

duce Phalanto in Italiam navigantes Tarentum con-
 siderunt. Clades Lacedæmoniorum incidisse vide-
 tur anno ante Christum 726, Olympiadis 13 anno
 tertio. Ideò Partheniorum migratio confertur ex
 Justino in annum ante Christum 696, qui est primus
 Olymp. 21. Quare sub hoc tempus Tarentum à
 Lacedæmoniis est conditum. **b** Haud multo postea
b Euseb. Calchedon à Megarensibus extructa est, nempe an-
Pont. no quarto Olympiad. 22. Triennio post, Cyzicus in
 Asia, & Locri in Italia positi sunt.

c Thuc. 1. Olympiade 39, anno ante Christum 624, **c** Epi-
Strabo 7. damnus à Corcyræis est condita. Nec multo post
Euf. Pont. Cyrenen Battus statuit in Libya. quod Olymp. 45,

anno post Trojam captam 586, accidisse Solinus
 asserit. Hic erit secundus circiter annus Olympiadis
 illius. **d** Plinius verò annum Urbis assignat 143, qui
d Lib. 19. est secundus Olympiadis 43, ante Christum 611.

c. 3. quod & **e** Theophrasto consentaneum est, qui tre-
e Theo- centis circiter annis ante Simonidem Archontem,
phr. 1. 6. constructam esse Cyrenen adstruit. qui est annus se-
de caus. cundus Olymp. 117, ante Christum 311. Idem por-
c. 3. ro Theophrastus Silphium septem annis ante Cyre-
 nen conditam exortum esse scribit, imbre piceo su-
 bitò madefacta tellure, circa Hesperidum hortos,

Syrtimque majorem.
f Clem. Athenis, **f** sub Olympiadem 39, Draco leges edi-
Alex. 1. dit, quas **g** *θεσμὸς* vocarunt, **h** sanguine potius, ut
Siro. Euf. aiebat Demades, quàm atramento scriptas. Tanta
g. Ælia. 8. quippe earum asperitas fuit, ut parvis juxta magnis-
Var. 10. que

b Plut. **Solo. Par.** 2. lib. 3. **c. 9.**

que delictis capitalis irrogata poena sit, ac qui otii A 3702.
damnatus esset, non minus, quàm qui parricidium P. 1. ad
fecisset, morte lueret. Eas leges, præterquàm quæ 4185.
de sicariis erant, postea Solon abrogavit.

In eâdem urbe, circa Olymp. 45, memorabile fuit *Thuc. 1.*
Cylonis facinus unius ex principibus. qui ab oraculo *Plut. Sol.*
monitus arcem ac dominatum occupare, celeberrimo *Cylonis*
Jovis festo die, per Olympicum id ludicrum ag- *facinus.*
greditur, ignarus aliud in patria Jovis esse festum,
quod *Diasia* vocabant. Itaque conatui non respondit
exitus. Obsidione vallatus à popularibus suis, evasit
ipse cum fratre suo. reliqui fame ac siti coacti, ad
aram, quæ erat in arce, supplices assederunt. qui,
fide data hinc abducti, nihilominus interfecti sunt.
Hujus cædis auctores & eorum posterì pro sacrile-
gis & piacularibus habiti fuerunt, ac postea ex urbe
proscripti.

Ut istorum de occupando patriæ dominatu confi-
lia fortuna destituit, ita complures illa ipsa ætate,
quasi ex compacto idem aggressi, quod volebant a-
depi sunt. Memorabiles ex eo tyrannorum numero *Perian-*
fuere, *Periander* Corinthius, *Cypseli* filius, *c* qui *der.*
annos quatuor & quadraginta dominatum exercuit, *b* *Herod.*
cœpitque Olympiade octava & tricesima, ante Chri- *l. 1. & 3.*
stum 628, ac decessit anno quarto Olympiadis 48, *Diog.*
hoc est uno ante Olympiadem 49, ut *Soficrates* apud *c* *Aristot.*
Diogenem refert, ante Christum 585. *d* *Hic* *Lyfi-* *5. Polit.*
dem, quem *Melissam* ipse nominavit, uxorem suam, *c. 12.*
Proclis *Epidauriorum* tyranni filiam interfecit. quod *d* *Herod.*
agrè ferens *Lycophron* ejus filius, ab illo primùm *3. Diod.*
abdicatus, deinde relegatus in *Corcyram*, cùm po-
stea ad capeffendam tyrannidem revocaretur à patre,
ab *Corcyrensis* occisus est. Ob id principum illius
insulæ liberos trecentos ad *Alyattem* *Lydiæ* regem
castrandos misit *Periander*; quos in *Samum* delatos *e* *Herod.*
eripuerunt *Samii*, & in patriam remisere. *lib. 1.*
hunc *Arion* *Methymnæus* fidicen, quem etiam ex
Italia

A 3702. Italia redeuntem, & à nautis in mare coactum se pro-
P. I. ad jicere, ac delphino revectum excepit. *a* Fuit &
4185. Thrasybulus Mileti tyrannus Periandro junctus ami-
a Herod. citia.

ibid.

Thrasy-
bulus.

b Euseb.

Phalaris.

c Polyæ-
nus l. 5.

c. 1.

d Euseb.

Non multo post Periandri obitum, *b* hoc est O-
lympiade circiter tertia & quinquagesima, Phalaris
Agrigenti in Sicilia tyrannidem arripuit. *c* Nam cum
publicanus esset, ac templo Apollinis in arce summa
ædificando præflet, publicis acceptis pecuniis mer-
cenarios magno numero conduxit, & complures cap-
tivos emit. tum questus furto sibi materiam ex ar-
ce furripi, muniendæ arcis potestatem accepit: ita-
que ex improvviso tyrannidem cepit; *d* quam per
summam deinceps immanitatem annis sedecim
exercuit.

Æqualis hujus fuit Pisistratus, *e* qui Athenas bis
occupavit; primum circa Olympiadem 55, & ini-
tium Cyri. *f* Sed brevi post Megacis præpotentis ci-
vis factione pulsus, cum eum sibi nuptiarum pactio-
ne reconciliasset, ab eodem per subornatam Miner-
væ specie feminam in arcem introductus est. Unde
Megacis conspiratione rursus ejectus, undecimo
demum anno restitutus est, sub id tempus, quo Cræ-
sus contra Cyrum bellum agitans, Græcorum cir-
cumspectabat auxilia. Obiit successore Hippia reli-
cto filio, circa annum primum Olympiadis 62, cum
septemdecim haud amplius annis tyrannidis potitus
esset.

Porro Megacles iste Alcmaeonem filium habuit, *g*
qui ab Cræso locupletatus est, & cognominem pa-
tri filium genuit Megaclem, Clisthenis Sicyoniorum
principis generum. *h* Hic enim Agaristam filiam vo-
lens Græciæ totius præstantissimo in matrimonium
dare, certam diem edixit, ad quam proci omnes Si-
cyonem venirent. quorum è numero Megaclem
Alcmaeonis filium elegit. *i* Affuisse tum inter alios
Smindyrides Sybarita dicitur, opibus & luxu per id
tem-

tempus celebris. Atque hoc secunda post Solonem & Cræsum ætate incidisse testis est Herodotus.

Extiterunt illa tempestate ingenii ac sapientiæ laude inclyti; ex Poëtis quidem, Archilochus a Olymp. 23: Stenichorus, qui nascitur Olymp. 37, & moritur Olymp. 57, ait Suidas.

Alcman Lyricus Poëta floruit & circa Olympiadem 24.

Eodem tempore vixit & Alcæus, qui cum Pittaco aliisque potentioribus graves inimicitias exercuit. Eusebius in Chron. Alcæum & Sapphonem adscribit Olympiadi 44. vel 45.

Theognis Olympiade floruit 58. Eusebio teste. quem Megarenses à Sicilia fuisse perhibent & nonnulli. Alii Megaris, Isthmo Corinthiaco vicina urbe, oriundum asserunt.

Hipponax mordacium scriptor Iamborum extitit Olympiad. 60, ut ait & Plinius.

In Philosophia porro claruerunt imprimis illi septem, qui id vocabulum proprium sibi fecerunt. Hos in Protagora Plato, ex eoque Pausanias in Phocicis ita recensent.

Primus fuit Thales Milesius, natus Olympiadis 35 anno 1, Archonte Damasia: obiit Olympiade 58, postquam in expeditione contra Cyrum Cræso adfuit. Quare non 70, vel 90, ut Diogenes dicit, sed 96 vixit annos. siquidem 24 solidas Olympiadas confecit.

Secundus Pittacus Mitylenæus, qui floruit Olympiade 42, & mortuus est anno tertio Olymp. 52, Archonte Aristomene.

Tertius Bias Priennensis: h qui eadem ætate vixit, h Diog. sub Alyatte Cræsoque Lydiæ regibus.

Cujus æterna celebrandum laude facinus: à Diog. In Excerptis nuper editis. Cum enim Messeniæ nobiles virgines à prædonibus captæ essent, 237. eas ille suapte pecunia redemptas domi aluit, & filiarum

A 3702.

P. I. ad

4185.

Archilochus.

a Tatia.

Cyr. 1.

con. Jul.

Stenichorus.

Alcman.

b Euseb.

Alcæus.

Sappho.

Theognis.

c Plato I.

de Leg.

Theod. 5.

con. Gen.

Hippo-

anax.

d Lib. 36.

c. 5.

Septem

sapientes.

e Pausan.

Phoc. p.

340.

f Diog.

Laert.

Cyr. 1.

cont. Jul.

g Diog.

Laert.

A 3702
P. I. ad
4185.

rum habuit loco. Quas cum deinde propinqui al-
quanto post repeterent, nullo neque redemptionis,
neque alimentorum accepto pretio illis reddidit.
Hujus singularis beneficii memores puellæ, ubi do-
mum reverterunt, cum sub id tempus Messenii pi-
scatores æneum tripodem extraxissent, cui inscri-
ptum hoc erat, *Sapientissimo*, apud suos effecerunt,
ut ille Bianti, tanquam omnium dignissimo, mit-
teretur.

a Diog.
Plur.

Quartus Solon. qui a anno tertio Olympiadis
45 Prætor Athenis fuit, Tarquinio Prisco Romæ
regnante: quo & leges Atheniensibus dedit, & eo-
rum rempublicam ordinavit. Mortuus est annos na-
tus 680, eodem, ut apparet, anno, quo Cyrus in
Ælia. 8. Perside imperare cœpit, paulo post occupatum A-
Var. c. 16. thenis à Pisistrato dominatum.

b Diog.

c Ælia. 8.

Var. c. 16.

Quintus Cleobulus Lindius, æqualis Solonis.

Sextus Myson Chenensis ex Laconicæ oppido, vel
Oetæo potius, quas Chenas vocat.

Septimus Chilo Lacedæmonius, quem Olympia-
de 52 senem ait fuisse Diogenes.

Pro Myfone plerique Periandrum Corinthiorum
tyrannum numerant, ait Pausanias: Alii Anacharsin
Scytham, qui eadem tempestate vivebat.

Æsopus quoque fabularum scriptor sæculo illo
floruit. quem Olympiade 54 necatum à Delphis re-
fert Eusebius.

d Diog.

e Id.

Epimenides Cretensis inter illorum temporum
sapientes adscribitur. qui d Olympiade 46 Athenas
veniens, urbem Cylonii piaculi contagione purga-
vit. e Creditus est annos 57 in spelunca dormiisse,
vixisse 154, vel 157, vel 298. Diogenes præterea
scribit ipsum ad expiationem Athenarum aras com-
plures excitasse nulli certo Deo dicatas ad quod Acto-
rum 13 Paulus respexisse videtur.

f Diog.

f Anaximander Milesius anno secundo Olymp. 58
annum agebat 64, pauloque post obiit,

Anaxi.

Anaximenes & ipse Milesius natus Olympiade 63, A 3702, & mortuus circa Sardium ἄλωσιν, ut ait Diogenes: P. I. ad 4185. sed falsò. a Sardes enim captæ sunt à Cyro anno Olympiad. 59. a Vide l. 13. de Doct. Temp. b Diog. Par. 2. l. 3. c. 9.

Xenophanes claruit Olympiad. 60. qua eadem Pherecydes Syrius Philosophus extitit.

Sunt qui Periandrum, ut dixi, Corinthi, & Pisistratum Athenarum tyrannos inter ævi illius sapientes annumerent.

RATIONARIUM

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ,

LIBER TERTIUS.

Tempora continens ab anno Per. Jul. 4186 ad 4430, sive ab initio Cambysis ad Ptolemæi Philadelphi primordia.

Deiis qua sub Cambyse ac Dario memoria digna contigerunt, præsertim de Marathonio conflictu.

CAMBYSES anno 4 Olymp. 62, ante Christum 529, ut ostensum est, CAP. I regnare orsus in Perside, quinto anno, ut in Chronico scribit Eusebius, Par. 2. l. 3. c. 10. invadit Ægyptum. Causam belli hujus ridiculam refert c. Herodotus, c. Lib. 3. Cambysem Amasidis filiam ad conjugem expetiisse: pro ea verò Apriæ filiam Nitetim ab Amaside missam, Pars I.

Bayrische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

A 4186. missam, quod sciret non uxoris legitimæ loco ha-
 P. I. ad bendam esse, sed pellicis. Id ubi Cambyfes rescivit,
 4430. in Ægyptum arma vertisse. Sed cum Apries ante an-
 nos 44 obierit, quàm Cambyfes Ægyptum peteret,
 Cambyfis non est verisimile, Aprie genitam pro puella Cam-
 gista. bysæ nuptiis destinari potuisse. Quare probabilius
 est, quod & nonnullos asserere scribit Herodotus,
 affinitatem illam non à Cambyse, sed à Cyro exam-
 bitam fuisse.

Quod & Polyænus secutus est. Scribit enim Cyro
 Amasidis filiam ad conjugium postulanti, missam
 ejus loco ab Amaside Nitetim Apriæ filiam; quæ,
 dissimulata re, ubi plures è Cyro liberos suscepit,
 inque his Cambysem, Cyro fraudem confessa, eum
 perpulit, ut, quoniam Amasis obierat, in filium
 ejus Psammetichum vindicaret. Sed in apparatu mor-
 tuo Cyro, Cambyfes hortatu matris Ægypti regnum
 in Apriæ posteros transtulit.

a Herod.
 ibid.

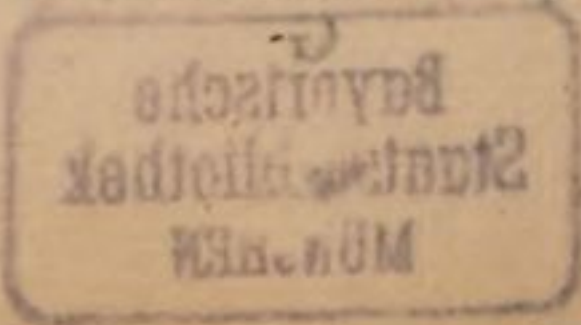
a Antequam in Ægyptum Cambyfes proficiscere-
 tur, Amasis obierat, eique Psammenitus filius suc-
 cesserat. qui à Cambyse captus, aliquamdiu vixit in
 Perside. Cambyfes in ea expeditione Polycratis Sa-
 miorum tyranni classe est adjutus. Ægypto subacta.
 multa ibi crudeliter & impiè fecit. Contra Æthio-
 pas exercitum ducens, ob commeatus inopiam in-
 cepto destitit. Cum autem ad Ammonii Jovis ora-
 culum incendendum 50 millia circiter misisset, ea
 tempestate & arenarum ingestis molibus obruta
 sunt.

Cræsus à
 nece libe-
 ratus.

Cræsum porrò amice quæ officii erant admonen-
 tem duci ad necem imperavit. Sed Persæ clam eum
 subduxerunt. Quo cognito, Cambyfes de illius sa-
 lute gavisus, conservatores ejus capitali affecit sup-
 plicio.

b Herod.
 ibid.

b Demum anno octavo ineunte regni sui, ante
 Christum 522, Cambyfes in amentiam incidit, ac
 fratrem suum Smerdin mandavit interfici; quod
 eum

eum per somnium in folio suo confidentem vidisset. A 4186.
 Prexaspes id mandatum executus est. Ita quidem He- P. I. ad
 rodotus. Ctesias verò nomen illius Tanyoxarem fuisse 4430.
 scribit, pauloque rem aliter exponit. Haud multò Ctesias.
 post Cambyfes lignum incidens, femoris musculum
 oblaxit, atque undecimo post die mortuus est.

* Egrotante Cambyse, Polycrates in Samo anno a Herod.
 11 tyrannidis suæ ab Oroete Sardium præfecto per ibid,
 fraudem evocatus interficitur, ejusque cadaver in
 cruce suspenditur.

Peridem tempus, ante Cambyfis obitum, Ma- Magus
 gus quidam Smerdi simillimus, ejus sibi personam invadit
 imposuit; ac, defuncto Cambyse, regnum mensi- imperi-
 bus septem tenuit. um.

b Quo à septem principibus occiso, unus ex horum b Herod.
 numero Darius, Oebaris stratoris sui opera, & equi 3. Valet.
 hinnitu, regnum est adeptus, annum agens 28. Si- Max. 7.
 quidem Herod. in calce libri 1. ait anno ultimo Cyri cap 6.
 Darium annorum fuisse circiter 20. Is Oroetem pau- Iust. 1.
 lo post interfecit. Intaphernem unum de sex adjutori- Darius.
 bus suis, quod ab admissionali & janitore ad regem DeDario.
 adire prohibitus, utrique nares aurésque præcidisset, Par. 2. l. 3.
 morte damnavit. Tributa certum ad modum rede- cap. 10.
 git. Horum summa ex Asia & Ægypto talentum
 Euboicorum fuit 14560, quæ ad æs nostrum, reda-
 cta scutorum nostrorum efficiunt 10374000. (Edi-
 tio Francof. 9487626.)

Sylofonti Polycratis fratri, à quo privatus adhuc
 veste donatus in Ægypto fuerat, patriæ suæ Sami in-
 sulæ principatum dedit. Quo ferè tempore Babylon
 defecit, quam 20 mensibus obsessam, per Zopy-
 rum egregiæ fidei principem obtinuit. quod sub an-
 num tertium Olympiadis 67 incidit.

c Duplex ab eo insignis expeditio facta. Prior con- c Herod.
 tra Scythas; contra Græcos altera. In priori, pon- 4. Iust 1.
 te Bosphorum injunxit, tum alterum in Danubio Coin.
 fecit. cui servando Ionicarum urbium principes ad- Nep. in
 hibuit. Milt.

A 4186
P. 1. ad
4430.
Darii
Scythica
expeditio

hibuit. à quibus deliberatum est, ecquid ponte rescisso, ad quod Scythæ eos adhortabantur, Darium & Persarum robur iisdem interneccione delendum traderent. Sed vicit Histiaei Milesii sententia, qui ne id fieret ea ratione persuasit, quòd Darii regno ipsorum salus niteretur ac dominatio. Itaque Darius magna exercitus amissa parte, ægrè in Asiam rediit, Megabazo cum 70 M. in Europa relicto, ut eam armis subigeret. Contigit hæc in Scythas expeditio ineunte 68 Olympiade, ante Christianam æram 508.

a Herod.
5.

a Megabazus Thraciam & Macedoniam Darii subjecit imperio. Quo tempore Alexander, Amyntæ Macedonum regis filius, Persarum principes quosdam petulantius in convivio domi suæ lascivientes occidit. Darius in Persidem rediens Histiaum Mileti tyrannum secum per honoris speciem abducit invitum. qui Aristagoram generum & consobrinum suum civitati suo loco præposuit. Quem postea, ut ab Rege deficeret, & in belli societatem Ionas secum traheret, clama est hortatus. Quippe patriæ desiderio & aulae Persicæ tædio id consilii ceperat, ut, prætextu domestici illius incendii restinguendi, comeatum impetraret à Dario. Interim Aristagoras, Milesiis restituta libertate, ac tyrannis, quoad potuit, ubique sublatis, ad Græcorum auxilia respexit. Itaque Lacedæmoniis frustra tentatis, Athenas venit; à quibus classe viginti navium adjutus, palam defecit à Persis. Mox eorundem auxilio captæ sunt Sardes, & incensæ. Id evenit Olympiade 69. Persæ Ionas persecuti fundunt fugantque. Qui ab Atheniensibus destituti, nihilo secius contra Persas utcumque bellum sustinent. Byzantium & alias urbes capiunt. Darius, audito ab Atheniensibus inflammatas esse Sardes, ulciscendi cupidus, quotidie se de bello Atheniensibus inferendo jubet admoneri.

b Herod.
6.

b Aristagora deinde in acie cæso, missus ab Dario Histiaus

Histiæus frustra contra regem cum Ionibus nititur. A 4186.
qui navali prælio superati. Miletus sexto ab Aristagoræ defectione anno expugnata, & incendio consumpta. Histiaëus ab Harpago Persarum duce captus in pugna; & ad Artaphernem Darii fratrem perductus, in crucem agitur. P. I. ad 443°.

Darius Mardonium generum adversus Græcos cum exercitu mittit; qui tyrannis ex urbibus Ioniae sublatis, pro iis popularia imperia constituit. Thraciam inde, Macedoniam, ac finitimas regiones sibi subjicit. Ad montem Athon gravi tempestate jactus viginti amisit hominum millia. Post hæc, legatos Darius misit in Græciam, qui aquam & ignem exigerent. quibus Æginetæ paruerunt.

Demum anno tertio Olymp. 72, Periodi Jul. Pat. 2. l. 3. 4224, ad Marathona pugnatum est. c. 11.

Causam hujus belli Dario præbuit partim pro pagandi in Europam & Græciam imperii, partim ulciscendorum Atheniensium cupiditas, qui auxilium contra se tulerant Ionibus, & Sardes incenderant. Non hoc solum posterius expeditioni prætexuit suæ, sed illud insuper, ut Hippiam Pisistrati filium Athenis ejectum, ac supplicem sibi factum, in tyrannidem restitueret. a Herod. 6. Corn. Nep. Milt. Paus. Att. p. 31. Just. c.

His commotus Darius classem mittit in Græciam sexcentarum triremium, ut ait b Herodotus; ut autem Cornelius Nepos in Miltiade refert, quingentarum; quibus ducenta peditum millia, decem equitum imposuit, si eidem creditur. At Lyfias in Epitaphio quingenta millia numerat. Ea classis, ducibus Dati & Artapherne Artaphernis fratris Darii filio, primum ad Eubœam appulsa, Eretriam cepit. Inde in Atticam venit, & suas copias in campum Marathonem exposuit. Athenienses decem contra illos Prætores creant, qui exercitui præessent: inter quos erat Miltiades. cujus auspiciis perexigua manu (non enim plures decem millibus habebant, è quibus Athe-

A 41² 6. theniensium novem millia, Plataensium mille fue-
 P. I. ad runt) fusi sunt barbari. Centum millia peditum cum
 4430. equitum millibus decem in aciem produxisse Datim
 afferit Cornelius Nepos. Cæsa in eo prælio Persarum
 6400, Athenienses 192, die Boëdromionos 16, ut
 a Plut. in ait a Plut. hoc est Septemb. 29. Celebrantur inter a-
 Cam. lios Callimachus Atheniensium Polemarchus, &
 Cynægirus, qui hostilis navis a plustria manu prehen-
 dens, ea abscissa cecidit.

b Herod. Post hanc cladem Darius majorem contra Græcos
 7, in it. apparatus instruit b triennio toto. Quarto vero anno
 defecit Ægyptus. Dum igitur ad ulciscendos utros-
 que se comparat, orta liberos inter dissensione, qui
 à patre regem eligi de more postulabant, tandem ab
 eo Xerxes designatus est, ac majori natu Artabazani
 antepositus, quod & Cyri filia in Atossa genitus, &
 in principatu susceptus esset. Sequenti demum anno
 ab Ægypti defectione moritur Darius. Hæc Hero-
 dotus. ex quibus id efficitur, Marathoniam pu-
 gnam anno Darii secundo & tricesimo contigisse, hoc
 est quinto ante illius obitum.

*De Pisistratidarum historia, & Hipparchinece, tum
 de Miltiadis dominatu, & Cornelii Nepotis errore
 gravissimo.*

CAP. II. A N N O ante Marathonium prælium vicesimo, ut
 c Lib. 6. auctor est c Thucydides, Pisistratidarum domi-
 Herod. 5. natus Athenis extinctus est Alcmaeonidarum opera,
 & 6 Vide & auxilio Lacedæmoniorum. Pulsus est enim Hip-
 Pat. 2. 1. pias Pisistrati filius, cum annos 18 post patris obitum
 3. c. 9. præfuisset. cujus frater Hipparchus fuit, vir mode-
 d Dial. de ratus, & eruditus, ut testis est d Plato. Tametsi Dio-
 lucri cu- porus Hipparchum & Hippiam violentos & impoten-
 pid. tes fuisse dicit, tertium verò Pisistrati filium Thes-
 In Excer. salum civilem ac bene moratum, qui ejurata tyran-
 Val. p. nide civibus percarus fuit; cui rursus contradicit a
 250. Heraclides, qui Thessalum juniorem & audacia præ-
 e Lib. de cipi-
 Polit.

capitem ait fuisse. quem conjurati volentes occidere, pro eo Hipparchum interemerunt, longè commodiorem fratribus duobus. Hic Harmodii & Aristogitonis conspiratione cæsus est Panathenæorum tempore. Qui ambo à satellibus occisi; plerique alii torti, & supplicio affecti. Inter quos Leænæ meretricis constantia celebratur. ¶ Post Hippias Athenis dominatus est annos tres; & quarto pulsus, ad Darium confugit, anno vicesimo ante Marathoniam pugnam, ut ait Thucydides. Quocirca Hipparchi nex contigit anno 4. Olympiad. 66. quo anno Panathenæa pentaëterica sacra Athenis indici solita indidem colligitur. Fuit autem hic annus ante Christum 513. Hippias verò anno tertio Olymp. 67 est ejectus, Per. Julianæ 4204. Statuæ deinde publicè Harmodio & Aristogitoni positæ sunt, ut scribit *b* Plinius; qui eodem anno id actum esse dicit, quo pulsi sunt reges. Pulsi autem tertio anno exeunte Olympiadis ejusdem, hoc est, Per. Jul. 4205.

¶ Per idem tempus, quo Darius per legatos aquam & ignem à Græcis civitatibus petebat, cum Æginetæ mandata fecissent, & ad eorum causam cognoscendam Lacedæmone Cleomenes rex eò venisset, à collega Demarato in crimen adductus, huic ipsi regnum abrogari fecit, subornata Pythia, quæ legitimum Aristonis filium negaret esse Demaratum. Huic substitutus est Leotychides, à quo ille ludibrio perstrictus ad Persas profugit.

¶ Memorabilis eadem tempestate fuit Athenis Miltiades Cimonis filius, qui in Cherroneso Thraciæ dominatum obtinuit. Hujus enim patruus Miltiades Cypseli filius, eadem qua Cimon matre genitus, à Doloneis Thracibus, qui Cherronesum incolebant, ad principatum, ex oraculo, Athenis expetitus, Croeso regnante, quo cum & amicitiam coluit, regionem illam tenuit. Is moriens Cimonis fratris filium Stefagoram successorem relinquit. Quo ab

A 4186.
P. I. ad
4430.

¶ Paus.
Att.

lib. 34.
c. 4.

¶ Herod.
lib. 6.

¶ Herod.
6. c. 3.

Miltiadis
historia.

A 4186. interfecto, Pisistratidæ, ait Herodotus, Miltiadem
 P. 1. ad Cimonis, quem ipsimet è medio sustulerant, filium
 4+30. eò submitunt, qui rerum ibi potitus est. Tertio
 verò, postquam venerat, anno Scythæ, quos Da-
 rius expeditione in eos facta provocarat, in Thra-
 ciam irrumpunt. quos Miltiades fugiens Cherrone-
 sum reliquit, eodémque postmodum à Thracibus est
 restitutus. Hæc Herodotus. Quæ ut vera sint, neces-
 se est post Hipparchi necem ab Hippia solo missum
 esse Miltiadem, siquidem tertio anno post Scythæ
 impressionem fecerunt.

Cornelii
 Nepotis
 gravis er-
 ror de

Miltiade.

a Lib. 12.

Var. c. 35.

b Herod.

Corn.

Nep. Just.

2.

Cimonis

gesta.

In quo Cornelii Nepotis animadversione dignus
 est error, qui priorem Miltiadem cum posteriore
 confudit, & utriusque gesta adscripsit uni. Recte
 autem a Ælianus in Variis, Miltiadas tres distinguit,
 itidem ut nos fecimus.

b Cimonis filius Miltiades, cum totum illud mare
 Persica classis obtineret, Athenas elapsus est, ac po-
 stea contra Darii exercitum imperator, in campo
 Marathonio secundissimo & gloriosissimo exitu cer-
 tavit. Quam victoriam adeptus, ad ejus persequen-
 das reliquias cum classe mittitur: ac dum per insulas
 bella circumfert, Paron aggressus; indeque quâ ter-
 rore falso ingruentis Persarum exercitus, quâ oblæsi
 corporis ægritudine depulsus, iniquis civium suorum
 sententiis grandi ære mulctatus est; & quia solvendo
 non erat, in vincula conjectus, ubi diem obiit su-
 premum. Hæc proximo anno ab Marathonica victoria
 videntur accidisse.

*De quibusdam viris doctis, qui circa illud tempus ex-
 titerunt.*

CAP. III.

Simoni.

des.

Phocyli-

des.

Hoc temporis spatium, quod ab anno tertio O-
 lympiadis 60, ac Cyri primordio Babylonico,
 ad obitum Darii & Xerxis initium fluxit, memo-
 rantur insignes in omni doctrinæ genere viri. Poëtæ
 quidem,

quidem, Simonides Ceus Lyricus, quem Eusebius A 4186.
adscribit Olympiadi 61. unâ cum Phocylide. P. I. ad

Tum Anacreon, qui Polycrati Sami tyranno per- 4430.
carus fuit, ut refert a Herodotus. At Polycrates O. Ana-
lympiade 64 ab Orcete necatus est. creon.

Floruit & b Æschylus Athenis Cynegiri illius fra- a Lib. 3.
ter, qui in pugna Marathonica fortissimè pugnavit; b Schol.
quo cum & Æschylus in acie stetit, ut scribit Vitæ Æsch.
illius auctor. At in Sophoclis vita refert alius, hunc

Archonte Philippo natum esse, anno secundo Olym- A'chy-
piadis 71, & 17 annis Æschylo fuisse juniorem. Ita lus.

natus fuerit Æschylus anno primo Olympiadis 67,
Periodi Julianæ 4202. & Marathonii conflictus tem-
pore annum agebat circiter 22, aut 23; ac mortuus
erit anno Periodi Julianæ 4267, Olympiadis 83 an-
no secundo. Nam vixit annos 65. Verùm cum Hie-
ronis Siciliæ regis tempore & apud illum mortuus
esse perhibeatur, & Hiero anno Periodi Julianæ 4247
obierit, non consonat ratio. Itaque longè ante O-
lympiadem 67 natus fuerit.

Inter Philosophos recensetur Xenophanes physi- Xenophanes.
cus, idemque Poëtica laude celebratus, quem Dio-
genes & Eusebius circa Olympiadem ponunt 60.

Sed nihil Pythagora nobilius ætas illa peperit, qui Pythago-
ortus insula Samo, post diuturnam peregrinationem, ras
reversus in patriam, Polycrate adhuc in ea dominan- Jambl.
te, Crotonam in Italia petiit, ibique discipulos com- in vita
plures habuit, ut refert Diogenes. alii Sylofontem Pyth.
Polycratis fratrem & successorem ajunt non potuisse Diog.
ferre. Floruit is Olympiade 60, si Diogeni credimus, Diod. in
Iamblichus circa Olympiadem 62 in Italiam abiisse Excerpt.
scribit, qua sanè Polycrates dominari coepit. Mor- Valef.
tuum vero Olympiade 70, ejusque quarto anno re- p. 241.
fert Eusebius, cum vixisset annos vel 80, vel 90, ut
auctor est Diogenes. Cum Phalaride tyranno & Aba- Abaris.
ride versatum esse prodit Iamblichus idem, qui de
ejus vita & dogmatibus scripsit. Fuit autem Abaris

A 4186. Hyperboreus Apollinis sacerdos, qui Pythagoram
 P. I. ad pro Apolline veneratus, mirificam illi sagittam ob-
 4430. tulit, qua fretus flumina trans mittebat, urbes pe-
 stilentia liberabat, & alia pleraque stupenda faciebat.

a In A- Hæc Iamblichus. a Tertullianus verò Pythagoram
 pol. c 46. apud Thurios tyrannidem affectasse scribit.

Pythagoræ præceptis Crotoniatæ rempublicam
 suam instituerunt: ac non moribus solùm, sed etiam
 Diod. 12. virtute bellica adeo profecerunt, ut centum eorum
 millia duce Milone cum trecentis Sybaritarum milli-
 bus ad Sagram fluvium conflixerint, & cæsis hosti-
 bus, urbem ipsam funditus everterint.

Heracli-
 tus.

b Tert. ad
 Mart.
 c. 4.

Heraclitus Ephesius circa Olympiadem 69 floruit,
 auctore Diogene. nec non Zeno Eleates. b Hunc
 hubulo se stercore oblitum exuffisse refert Tertullia-
 nus.

*De ejectis Roma regibus, ac bellis deinceps à Romanis
 susceptis.*

CAP. IV. **R**EGNATUM est Romæ, ait e Livius, ab con-
 c Lib. 1. dita urbe ad liberatam, annos 244. Itaque d an-
 in fine. no ineunte 245, pulsus regibus, Consules primi crea-
 d Dion. ti sunt. Quare cum Urbs condita sit, ex Varronis
 l. 4. Plut. opinione, anno tertio Olympiadis 6, qui incurrit in
 in Popl. annum e ante Christum 753, Regifugium ac primus
 e Per. Jul. 3961. Consulatus convenit in annum quartum Olympiadis
 67, ante Christum 509. quod sic intelligi volumus,
 quasi idem in anno veteri Romano situs mensium
 fuerit, qui hodièque in Juliano cernitur. Palilia 6.
 Cal. Maii celebrata sunt; unde Urbis anni computari
 solent. Olympiadici verò ab solstitio numerantur.
 Itaque initium annorum Urbis in finem Olympiadi-
 corum congruit. At Romani menses per illa tem-
 pora non eodem loco consistebant: quem tum verò
 tenerent, nulla potest divinatio consequi. Ideo com-
 muni nos & hodierno situ sæpius utemur.

Tar-

Tarquinio propter oblatum ab ejus filio Lucretiæ stuprum abrogatum est regnum 6 Cal. Mart. P. I. ad quo die Regifugium notatur in Calendario Romano. A 4186.
P. I. ad
4430.
Vide 10.
de Doct.
Temp.
c. 21.
Consules
creati.

Pro regibus Consules duo comitiis centuriatis à Præfecto Urbis ex commentariis Servii Tullii creati sunt, L. Junius Brutus, & L. Tarquinius Collatinus: quorum hic Tarquiniorum propinquus erat, à Demarato oriundus, ejusque pronepos. Qui, post detectam conspirationem, in qua filii Bruti & ipsius Tarquinii sororum filii deprehensi fuerant, cum se mollius gereret, annitente Bruto, redactus in ordinem exulare coactus est, eique P. Valerius Poplicola suffectus. Post Tarquinio rege bellum inferente, in ipso conflictu Brutus occubuit, ejusque loco primùm Lucretius Consul est factus; deinde M. Horatius. ac deinceps quotannis institutum, nova ut Consulum paria Reip. præessent.

Anno tertio à parta Romæ libertate Porfenna Clusinarum regulus, ad reducendos Tarquinius, bellum Romanis intulit. quo bello M. Horatii Coclitis virtus enituit; qui ingruentes per pontem hostes sustinuit unus, ac reciso ponte transnavit. Tum Mucii Scævola, qui regem aggressus, & conatu suo frustratus, ardentem in focum injecta manu illum adeo terruit, ultrò ut pacem à Romanis expeteret. Nec minùs puellarum fortitudo conspecta est; imprimisque Clæliæ, quæ obses data regi, elusa custodia, trans flumen ad suos equitavit.

Submotis Etruscis, vehemens ab Latinis bellum increbuit, quos Octavius Mamilius Tarquinii gener, Latinus ipse, concitabat, contra quos Dictator anno urbis 258 factus Postumius, ad Regillum lacum insigni prælio victis societatem reddidit. Nec primus hic Dictator fuit. Ante hunc Urbis anno 250 creatus erat T. Lartius Consul, cum plebs ære alieno pressa nomen adversus Latinos dare detrectaret.

Con-

*a Liv. 2.
Dion. 5.
Plut. in
Popl.
Horatius
Cocles.
Scævola.*

*b Liv. 2.
Dion. 6.
Primus
Dictator.*

A 4186. *a* Contra Volscos bellum postea susceptum. qui
P. 1. ad Latinis superiore bello, quæ mitterent, auxilia para-
4430. verant. quod bellum ex intervallo sæpe repetitum
a Liv. 2. ad annos plures propagatum est. Cœpit autem anno
Plut. Cor. Urbis 259. *b* Memorabilis eo bello C. Marcii Corio-
Bellum lani fortuna fuit, qui anno Urbis 263 damnatus ab-
Volsci- sens, in Volscos abiit; iisque auctor fuit instauran-
cum. di belli, cui gerendo dux cum Tullio Accio delectus,
b Dion. cum fufis sæpe Romanis, jam mœnibus ipsis immi-
l. 8. Liv. neret, maternis precibus infractus, cœpto destitit.
Plut. quod anno Urbis conditæ 266 evenit. Extincto Co-
Coriola- riolano, Volsci nihilominus bellum perseverarunt
nus. facere, qui cum Æquis & Hernicis insigniter à Spu-
 rio Cassio ter Consule victi. Sed ea gloria in auctoris
 sui perniciem cessit. Hic enim primus Romæ, post
 ejectos Tarquinius, regnum ausus affectare, in ipso
 conatu est oppressus, ac de rupe Tarpeia præcipitatus
 anno V. C. 269. *c* Hic princeps agrariam Romæ le-
 gem tulit anno eo, qui illum, quo necatus est, an-
 tecessit.

At anno conditæ Romæ 261, cum ob creditorum
 impotentiam ac fœnebre malum plebs trans Anie-
 nem in montem sacrum secessisset à Patriciis, Mene-
 nii Agrippæ consilio & oratione reconciliata est, im-
 petrato prius magistratu, quem ad sui tutelam vio-
 lentia Patrum objiceret. Ii Tribuni appellati sunt.

CAP. V.
Vide Pat. *De expeditione Xerxis in Graciam, Græcorum navali*
2. l. 3. *ad Salaminam victoria, & clade Persarum.*
c. 13.

d Herod. **A** N N O post Marathoniam pugnam decimo Sala-
7. & 8. minia contigit, ut auctor est Thucydides. *d* Xer-
Plut. in xes enim, qui anno 4. Olympiadis 73, & ante Chri-
Them. & stum 485, post parentis obitum imperare cœpit,
Arist. Pisistratidarum & Alevadarum hortatu, tum horribi-
Just. 2. libus spectris incitatus ad hoc bellum, anno impe-
Cor. rii sui quinto, Periodi Jul. 4233, five Olymp. 74
Nep. in anno
Them.
Biod. 11.

anno quarto, in Asiam profectus est, & hieme Sardibus exacta, sequente vere trajecit in Græciam. P. I. ad Herodotus scribit in illius exercitu capitum fuisse 4430. amplius quinquagies & bis centena octoginta tria millia, a Plutarchus quinquagies: b Theodoretus a In Pa- tricies centena millia. Cornelius Nepos peditum ral. septingenta millia, equitum quadringenta. Classis b Orat. porro navium fuit, ut idem refert, 1200. Lacedæ- 10. con. monii, duce Leonida, cum trecentis Spartanis & Græcorum cæterorum millibus quatuor, in Thessa- Græc. liæ faucibus, quas Thermopylas vocant, ingruen- tem illius exercitum aliquandiu represserunt. Di- lapsis deinde Græcis aliis, soli Lacedæmonii à Persis circumventi perierunt. Athenienses ab oraculo mo- niti, ut se muris ligneis tutarentur, auctore The- mistocle, relicta patria se suâque omnia in naves im- posuerunt, quas ducentas numero paratas habebant, ut ait Cornel. Nepos. quibus additæ Græcorum re- liquorum centenæ trecentarum navium classem implebant. c At Herodotus Atticas naves 127, haud c Herod. plures, memorat: id totum verò 271. Xerxes At- 8. init. ticam ingressus, Athenas incendit. Tum navalis ad Salaminam pugna fit; in qua victi sunt Persæ, Boëdromionis die 20, qui in Septembris 23 incidit. Fugit Xerxes, & ad Hellepontum pervenit die post pugnam 45, relicto in Græcia Mardonio cum 300000 peditum. Hoc navale prælium contigit ineunte an- no primo Olympiadis 75, ante Christum 480. An- no insequente, Mardonius à Græcis, duce Pausa- nia Lacedæmonio & Aristide, vincitur ad Plataeas, & occiditur, Boëdromionis tertio, Septemb. 25. d Quæ eâdem die Græci ad Mycalem navali prælio d Herod. lib. 9. Persas superarunt. Diod. 11. Plut. Arist.

Per idem tempus, quo cum Persis maritimo præ- lio certavere Græci, Carthaginenses, quos ad inva- dendam Siciliam Xerxes incitarat, terra victi sunt ad Himeram à Gelone, ut scribit e Diodorus. e Lib. 11.

De

A 4186. De rebus memoria dignis, quæ post Persicum bellum in
P. l. ad Græcia contigerunt, ac civilibus Græcorum bellis.

4430.

CAP. VI.

PERSICI turbinis metu perfuncta Græcia ab
externis bellis ad domestica paulatim arma sua
convertit, nobilissimis civitatibus de principatu
certantibus, Athenis, & Lacedæmone. ad eas cæ-
teræ partitis sese studiis applicarunt.

a Diod.

11. Corn.

Nep.

Themist.

Plut.

The.

a Prima, constitutis rebus, Athenienses cura
tenuit instaurandorum mœnium, quæ Persæ diru-
erant, quod Themistoclis industria perfectum est,
nequicquam Lacedæmoniis obstantibus, ne extra
Peloponnesum paullo aliqua munitior urbs esset,
qua barbari occupata, velut arce uterentur ad oppri-
mendam Græciam. etsi non tam boni publici amo-
re, quàm invidia & metu, ne se alius æmula civi-
tas efferret, id illos prohibere constabat. Quin ejus-
dem consilio b Themistoclis, Athenienses in Piræeo
portum fecêre, cum Phalerico hætenus uterentur.

b Thuc.

l. 1. p. 62.

Corn.

Nep.

c Diod.

11. Corn.

Nep. in

Pausan.

d Thuc. 1.

Diod. 11.

Corn.

Nep.

Plut.

Parall.

c Postea Græci ad depellenda barbarorum præsidia
Pausaniam cum classe miserunt in Cyprum & Helle-
spontum. d Qui, capto Byzantio, moras ibi fa-
ciens, occulta cum Persis consilia de prodendis Græ-
cis iniit. quibus patefactis, domum revocatus, ac
denique damnatus periiit. Athenienses interim Græ-
cos populos Pausaniæ superbia ab Lacedæmoniis
alienatos, per Aristidem adjungere sibi; quibus
commune quoddam ærarium in insula Delo consti-
tuere placuit, in quod singuli quotannis conferrent
aliquid. quod sibi postea Athenienses usurparunt.

Themis-

toclis

fuga.

Inde Lacedæmoniis post necem Pausaniæ Themis-
toclem proditoris accusantibus, fugit ille, & ad
Persas abiit. quod anno secundo Olympiadis 77,
ante Christum 471, Diodorus refert; qui nonus
post cladem Salaminiam fuit. Itaque superstiti adhuc

e Par. 2. l. Xerxe venit ad eum Themistocles, eut alio loco do-
5. c. 10. cuimus.

Sequente anno, Cimon Miltiadis filius cum classe navium 250 invec-tus, ad Cyprum Barbarorum 340 naves prælio superavit; eodémque die militibus suis Persicis vestibus indutis, & in captas naves impositis, terrestres Persarum copias ex improviso adortus, ad Eury medontem fluvium cecidit.

A 4186.
P. I. ad
4430.
4 Diod.
11. Plut.
in Cim.
Corn.
Nep.

At in Peloponneso, vehementi terræ motu confussa Lacedæmone, cum Helotes & Messenii defecissent, primùm acciti sunt à Lacedæmoniis Athenienses ut opem ferrent. sed interim dum in itinere sunt, hostes ab Archidamo compressi, & suspecta jam Atheniensium auxilia dimissa sunt. quæ res illorum alienavit animos, & simultatis initium dedit. Id anno 4 Olympiad. 77 Diodorus adscribit.

Ineunte Olympiade 78, Mycenæ ab Argivis, quod iis se subdicere nollent, everfas esse Diodorus idem asserit. 6 Paus. Cor. 59. Pausanias verò ex æmulatione gloriæ implacabile in eos odium Argivos cepisse prodit; quod Persico bello, domi quiescentibus Argivis, Mycenæi 80 milites contra Persas ad Thermopylas subsidio misissent. Anno verò sequenti mortuum tradit Hieronem Syracusis regnantem, cum annis 11 imperasset, ac Thrasybulum fratrem successorem habuisse; qui Syracusanorum consensione depulsus in Locros abiit. Ita Syracusani deinceps ad Dionysium usque annis 60 in summa tranquillitate vixerunt. quod anno 3 Olym. 78 Diodorus assignat.

Hiero.

6 Diod. 11.

In Perside verò Xerxes anno 4 Olymp. ejusdem occisus est ab Artabano: necnon Darius illius filius ab Artaxerxe fratre, apud quem parricidii, quod ipse commiserat, illum accusarat Artabanus, qui Artaxerxi meritas pœnas dedit. Sic Artaxerxes δὲ μολὼν ἐπὶ τὴν Περσίαν eodem anno regnare est orsus. Hic anno imperii tertio, Olympiad. 79 secundo, Ægyptum, quæ cum Inaro Lybiæ rege defecerat, per Achæmenem patruum oppugnat. At Inarus Atheniensium copiis adju-

4 Diod. 11. Just. 5.

Artaxerxes.

- A 4186.** adjutus Persis restitit. qui & navali prælio victi ab
P. I. ad Atheniensibus anno tertio Olympiadis ejusdem.
4430. sequente verò Memphim confugientes ab iisdem il-
Thuc. lic obsidentur. Demum Olympiade 81 a Athenien-
1. ses ab Ægyptiis destituti, à Megabazo æquis dimissi
conditionibus discesserunt. Inarus in crucem actus
est: Ægyptus recuperata.
- Interim Lacedæmonios inter & Athenienses veli-
tationes aliquot, & atrocissimorum, quæ deinceps
consecuta sunt, bellorum orta sunt initia. Nam
Athenienses, quos opinione comitatis ac justitiæ
sibi conciliarant, socios conversis in superbiam mo-
ribus offenderunt. Illi ad Lacedæmonios sese rece-
perunt, velut **b** Thasii; Æginetæ Olympiad. 79.
b Diod. Quinetiam mutux hinc inde in agros impressiones
11. factæ. Athenienses duce Leocrate, Corinthiis &
Epidauriis victis, in Peloponnesum grassati sunt an-
no 2 Olympiad. 80. Item Olympiade 81, duce Tol-
mide, Laconicam populati sunt, & Æginetas sibi
c Thuc. subjecerunt. **c** Post Cimonis opera quinquennales
1. p. 71. indutiæ factæ, bellique contra Persas conversus est
impetus. Cimon cum classe profectus in Cyprum,
terra marique barbaros vicit, & ad pacem faciendam
adegit Artaxerxem, qua nulla Græcis ad hanc diem
gloriæ, Persis ignominia plus attulerat. Iis enim
conditionibus est accepta, ne ad mare propius inter-
vallo, quantum equi cursus est, accederent: intra
Cyaneas autem & Chelidonias longa navi vel rostra-
ta non inveherentur: & ut Asiæ urbes liberas relin-
queret. **d** Ea pax anno 4 Olymp. 82 tribuitur à Dio-
doro. Eodem anno Cimon in Cypro Citium obli-
dens ex morbo decessit.
- e** Subinde Græcorum inter se recrudescantibus
odiiis, repetitum est bellum. quod tricennalium in-
dutiarum pactione utcunque sopitum est anno 3
e Thuc. 2. Olympiad. 83. Interim Samii ab Atheniensibus de-
Diod. 12. ficientes ad Lacedæmonios, à Pericle perdomiti sunt
anno

anno 4 Olympiad. 84. & Corinthii contra Corcy-
 ræos & eorum socios Athenienses bellum movent. A 4186.
P. I. ad
4430.
 ac sub annum 2 Olympiadis 86, navali certamine
 superantur. Ergo anno 14, quàm factæ erant indu-
 tiæ, ab Atheniensibus eas esse violatas Lacedæmonii
 & eorum focii pronunciant. Ita bellum de integro
 conflatum est, quod Peloponnesiacum appellant.

*Romanorum res gestæ ab A. V. C. 271. ad 323. & ini-
 tium belli Peloponnesiaci.*

ROMÆ. Veiens bellum initum est Urbis anno CAP.
VII.
 271. quod cùm privatis opibus gerendum Fa-
 biorum sibi gens una depoposcisset, & ad Cremeram Liv. 2.
Dion. 9.
Gellius
17. c. 20.
 fluvium castra munisset, circumventi hostium infi-
 diis eodem die periere trecenti sex, anno Urbis 277,
 quarto anno post pugnam Salaminiam, ait Gellius.
 Sed anno sequenti cum Veientibus debellatum est ab
 Servilio Cos.

b Cum Volscis quoque bellum perseveravit. qui Liv. 1. 3.
Dion. 10.
 victi sæpiùs, præsertim à T. Quinctio Capitolino. Is
 anno Urbis 286 Antium gentis caput expugnavit.
 Anno vero 296 adversus Æquos Dictator factus, &
 ab aratro vocatus, Minucium Cos. ab illis circum-
 fessum eripuit, hostesque sub jugum misit.

c Anno post V. C. trecentesimo tertio, ante Chri- Dion.
10 & 11.
Liv. 3.
Decem-
viri.
 stum 451, ut auctor est Dionysius, mutata Romæ
 est reipub. forma. Nam pro Coss. duobus creati sunt
 Decemviri cum summa potestate; qui ex legibus,
 quas hinc inde legati è Græcia superiore anno Ro-
 mam attulerant, populo Rom. jura conscriberent.
 Sed cùm iidem potestate sua ad tyrannidem abuterentur,
 & eorum unus Appius Claudius Virginiam per-
 vim sibi ad stuprum vindicare vellet, eamque suapte
 manu pater occidisset, fit altera plebis secessio: ad
 quam sedandam, redacti sunt in ordinem Decem-
 viri, ac Trib. Pl. & Coss. restituti. quod anno Urbis

A 4186. trecentesimo quinto, a sexagesimo post partam li-
P. I. ad bertatem incidit, ante Christum 449. Ita tertium
4430. annum attigere Decemviri.

a Cic. 2.
de fin.

b Liv. 4.

Val. 1. 5.

c. 3. -

b Anno V. C. trecentesimo decimo quinto Sp. Me-
lius per occasionem prævalidæ famis in plebem fru-
mento diviso, aditum sibi parans ad regnum, jussu
Quinctii Dictatoris à C. Servilio Ahala Mag. Eq. oc-
cusus est. Sequenti verò, Fidenates ad Lartem To-
lumnium Veientium regem deficiunt, & legatos
pop. Rom. trucidant. His in foro statux posita.
Veientes anno, qui proximè secutus est, V. C. 317,
à Mamercio Æmilio Dictatore victi: Tolumnius à
Corn. Cosso est occisus; qui & opima spolia secun-
dus à Romulo Feretrio Jovi consecravit. etsi Sigo-
nius id in illius consulatu factum putet anno 326.

c Liv. 4.
Censores
creati.

c Censores Romæ constituti anno 311. iidemque
quinquennales facti. Sed anno 320, à Mamercio Æ-
milio Dictatore ad sesquiannum contracti.

Anno verò 323, contra Æquos & Volscos Dicta-
tor A. Postumius prosperè rem gessit. sed eam victo-
riam filii sui sanguine cruentavit. quem, quòd con-
tra jussum suum pugnasset, securi percussit.

*De viris excellenti doctrina præditis, qui inter tem-
pus expeditionis Persarum in Græciam & Pelopon-
nesiacum bellum floruerunt.*

CAPUT
VIII.

Anaxa-
goras.

EMINENTES ingenio fuere hoc intervallo Phi-
losophi, Anaxagoras, qui eo anno, quo Xerxes
trajecit in Græciam, annum agebat vicesimum,
quo & philosophari cœpit, ut refert Diogenes. Na-
tus itaque est Olympiade 70, ut scripsit Apollodo-
rus. mortuus Olympiad. 88. Malè apud Diogenem
ἐβδοννῆσι pro ὀγδοννῆσι. Hujus discipulus Pe-
ricles fuit.

Socrates.
d Diog.
Laert.

d Natus est & Philosophiæ parens Socrates anno
quarto Olymp. 77, Thargelionis 6 die. Hic est an-
nus

nus P. I. 4246. ante Christum 468. vixit annos 70. A 4186. P. I. ad
mortuus est anno primo Olymp. 95.

Democritus nascitur anno tertio Olympiad. 77, 4430. anno ante Socratem, ut ait Thrasyllus apud Diogenem: & vixit annos 109. Itaque moritur anno 4 Olympiadis 105. Quod autem librum, qui inscribatur μικρὸς δῶκεμος, se scripsisse testatus est anno 730 ab excidio Trojæ, qui annus ex calculo nostro cadit in annum Per. Jul. 4260, fuit tunc annos natus 15. Sed fieri potest ut ἄλωσιν Trojanam annis aliquot anteverterit.

Hunc se oculis privasse propterea, a testis est Ter- a Apol. 46. Empedo-
tullianus, quod mulieres sine cupiditate intueri non posset.

b Empedocles & Protagoras circa Olympiadem 84 floruerunt. quando & Melissus: nec longè post b Diog. Laert. Euseb.
Parmenides, qui 90 Olympiade insignis est habitus. Item Gorgias, Hippias, Prodicus, Hippocrates Medicus; quos ad Olympiadem 86 adscribit Euse- Hippo- crates. Meto.
bius. Claruit & astronomus Meto, qui anno ante bellum Peloponnesiacum solstitium observavit.

Poetæ verò celebres habiti sunt, Pindarus; c qui c Pind. Vita. Æschy- lus.
anno, quo Xerxes transitum fecit in Græciam, an- nos natus erat 40, Olympiade 65 in lucem editus. Item Bacchylides, quem Eusebius ponit Olympiade lus.
82. Vigebant tum & Tragici insignes, Æschylus, Sophocles, de quo ante dictum est; Sophocles, qui 17 annis ju- cles.
nior Æschylo, natus est anno 2 Olympiad. 71, ante Christum 495, & obiit annos natus 90, anno tertio d Diod. 13.
Olympiad. 93, Per. Jul. 4308, ut scribit d Diodo- rus, qui & Apollodorum in Chronicis referre scri- Euripi- des.
bit, Euripidem eodem anno esse defunctum. qui quidem natus est, ut ait Thomas Magister in illius vita, anno ipso primo Olympiad. 75, quo Xerxes irrupit in Græciam, vixitque annos 75.

Comici quoque Cratinus, Plato, Aristarchus, Olympiad. 81. consignantur ab Eusebio.

A 4186. De bello Peloponnesiaco, ac ceteris qua per illud in
P. I ad Gracia contigerunt.
4430.

CAP. IX.

a Thuc.

2. Diod.

12. Plut.

Peric.

Vide Par.

2. l. 3.

c. 11.

Periclis

mors.

b Thuc.

3. Diod.

12.

c Thuc. 3.

Diod. 12.

Sicula

elades

Athen.

d Thuc. l.

2. Diod.

13.

BELLUM in Græcia longè atrocissimum maxi-
méque diuturnum Athenienses inter & Pelopon-
nesios erupit anno primo exeunte Olymp. 87, Pytho-
doro Archonte, verno tempore, ante Christum 431.
Occasionem dedit Pericles, qui septem millibus ta-
lentum expensis, ne rationes cogeretur reddere,
permiscere maluit omnia.

Hujus belli multiplex fortuna fuit, ac summa
rerum varietas. Pericles post biennium & sex men-
ses, quam bellum coeperat, pestilentia moritur,
quæ sævissima grassari coepit anno secundo. b Lesbii,
& præcipuè Mitylenæi, ab Atheniensibus defece-
runt anno quarto belli. sed insequente, à Pachete
duce recepti, ægréque ab internecione servati sunt.
Anno ejus belli decimo, cum ad Toronam Cleo-
dux Athen. & Brasidas Lacedæmoniorum in acie ce-
cidissent, utrinque quinquaginta annorum indutiæ
factæ sunt. at eæ post annos octo dissolutæ.

c Anno verò belli 16, Olympiade 91, indutia-
rum tempore, Siciliam aggressi sunt Athenienses,
ut Ægestanis & Leontinis contra Syracusanos opem
ferrent. Duces ad eam expeditionem missi sunt Al-
cibiades, Nicias, Lamachus. Sed Alcibiades absens
sacrilegii postulatus, & domum revocatus, aufu-
git Lacedæmonem & ad auxilia Syracusanis im-
portanda Lacedæmonios hortatus est. Itaque misso
Gylippo duce, Athenienses, quibus hætenus res ex
voto fluxerant, terra marique victi omnes in pote-
sta em venerunt hostium. à quibus occisi sunt De-
mosthenes dux fortissimus, & Nicias. Id anno bel-
li 19 contigit, ante Christum 413.

d Ex eo tempore Atheniensium inclinare fortuna
coepit, quam tamen labantem utcunque revocavit d
Alcibiades, cum in patriam restitutus esset, popula-
ri

riimperio sublato, ac penes quadringentos consti- A 4136.
tuta republica, quæ deinde quinque millibus per- P. I. ad
missa. 4430.

a Postremo ab Araco & Lyfandro ducibus victis ad a Corn.
Ægos potamon Atheniensibus, urbēque ipsa in de- Nep. 8c
ditionem accepta, finis bello est impositus, anno Plut. in
vicesimo octavo ineunte, Aprilis circiter 18, hoc Lysan.
est Munychionis 16. Tenuit itaque bellum annos Pind. 13.
solidos 27 ad usque Athenarum ἀλωσιν. b At Xe- Athena
nophon bellum extendit ad autumnum usque se- casta.
quentem, quo Solem defecisse refert. quod anno bXeno. 2.
ante Christum 404, Olympiad. 94 anno primo, Hellen.
Sept. 3 accidit. Siquidem Olympiade nona ineunte p. 270.
idevenisse narrat, adeoque proxima ab illa, quam Græc.
disertè 93 numeraverat initio libri 1.

Cæterum Artaxerxis Longimani anno 34 bellum
inchoatum est. Nam ejus belli anno 7 mortuus est,
ut ait c Thucydides, cū regnasset annos 40. De c Thuc. 1.
fuit autem anno Artaxerxis Memoriosi primo defi- 3. p. 285.
nente, vel ineunte secundo, ut d ex Diodoro con- d Diod.
stat. 13.

Per idem belli tempus, ejus, ut auctor est Dio-
dorus, anno 22, profligatis in Sicilia Atheniensium
opibus, Ægestani, qui illos ad auxilium exciverant,
ad Carthaginenses confugiunt; qui Hannibalem
Amilcaris filium eò cum copiis mittunt. Is Selinun-
tem diripit, Himeram evertit. contra quem Her-
mocrates Syracusanus exul strenuè dimicat; sed idem
anno primo Olympiadis 93 clam Syracusas irrepens,
in foro cum suis occiditur: quos inter Dionysius erat
is, qui postea tyrannidem occupavit anno belli Pello- e Lib. 7.
ponnesiaci ultimo. Siquidem e Dionysius Halicar- i nit.
nass. scribit, Archonte Callia, anno tertio Olympiad. f Diod.
93 (cœpit is anno Periodi Julianæ 4309) f Dio- 13. Xeno
nyfium Syracusis tyrannidem obtinuisse, quod eo- 2.
dem astu, ac Pisistratus Athenis olim, perfecit. Eλλω.

A 4186. De iis, quæ post Peloponnesiacum memoratu digna
P. l. ad gesta sunt, usque ad Philippi Macedonis tempora.
4430.

CAP. X. **P**ost a Athenas à Lyfandro captas, cum 30
a Xenop. viris rerum illuc summa permiffa foret, ii crude-
lib. 2. liter in cives grassantes, à Thrasybulo sunt ejecti, ac
E λ lw. libertas Athenis restituta anno 4 Olymp. 94. quarto
Diod. ab eadem urbe capta. Quo ipso Cyrus junior, Darii
13. & 14. filius, Artaxerxis Mnemonis frater, & à patre Asiæ
præfectus, cum Græcorum & imprimis Lacedæ-
moniorum fretus auxilio contra fratrem arma sump-
fisset, in prælio cæsus est. Græci auxiliares ad quin-
que millia ex decem redacti, duce inter alios b Xe-
nophonte, per Armeniam, & Paphlagoniam, &
Avæ- infestos regis exercitus in Græciam admirabiliter
E α o. evasere anno primo Olymp. 95.

Chion. Interim ab Artaxerxe Pharnabazus & Tissaphernes
ad Ma- Asiæ præpositi. Lacedæmonii ad Pharnabazum con-
tridem. tra Tissaphernem adjungunt sese, & ab eodem Co-
non Atheniensis classi præficitur.

Agefilaus quoque in Asiam profectus ibi multa
e Diod. fortiter gerit. Sed pace cum Persis, occiso ab Rege
14. Xe. Tissapherne, facta, cum Bœoti, Athenienses,
nop. 4. Corinthii, & Argivi contra Lacedæmonios conspi-
E λ lw. rassent, revocatus in patriam adversus Bœotos an-
Plut. in citi exitu pugnavit. Hoc anno 2 Olympiad. 96. re-
Agefil. fert Diodorus.
Cor. in

Agefil. Exinde Lacedæmoniorum vires in deterius versæ.
Quin & ad Gnidum navali certamine vincuntur à Per-
fis Conone duce. quo tempore Sol defecit, ut Xe-
nophon & Plutarch. in Agefilao meminerunt. Id
autem contigit anno Periodi Jul. 4320 Augusti 14.

Athe- Clarissimi per id tempus Imperatores fuere: A-
nienses thenis quidem Iphicrates, Chabrias, Thrasybulus,
illustres Timotheus, apud Thebanos Pelopidas, & Epami-
duces. nondas, vir non solum Philosophiæ doctrinæque
laude, sed etiam militaris rei gloria, & integritate

vitæ

vitæ perillustis, qui Thebanos suos ad capeffendum Græciæ principatum erexit. Nam Lacedæmonios, pristinum recuperare decus perfidia magis quam virtute nixos, fecundis aliquot præliis fregit. Phœbidas dux ab illis contra Corinthios missus Cadmæam Thebarum arcem fraudulenter occupavit, in eâque urbe tyrannos constituit anno tertio Olymp. 99, ut putat Diodorus. Sed Pelopidæ consilio & arte libertatem cum arce recuperarunt post annos quatuor. Hinc adversus Lacedæmonios junctis in unum viribus civitates Græciæ conspirant, ducibus Atheniensibus. Sed Artaxerxes in Ægyptum, quæ defecerat, bellum movens, ne exercitus sui in Græcia detinerentur, edixit omnibus, ut ab armis abstinerent, ac pristinam libertatem, sublatis omnibus præfidiis, reciperent: se eos qui detrectarent, pro hostibus habiturum. Huic pacis conciliatori cupidè Græci omnes obtemperarunt, præter Thebanos, quos ab ea pace Epaminondas deterruit. Sed non diuturna fuit illa Græcorum concordia. Statim enim recrudescente bello acrius inter se dimicarunt. Thebani contra Athenienses arma sumpserunt, ac Plataæas vetere inducti odio subverterunt. Post adversus Lacedæmonios conversus est impetus. qui ad Leuctra Bœotiæ longè plures à paucioribus Thebanis, Epaminonda duce, superati, Cleombroto etiam occiso. Ea clades anno secundo Olympiad. 102. contigit, Diodoro teste.

Deinceps contemptui esse cœpere Lacedæmonii, qui & rursus ab Arcadibus vincuntur. Thebani porro Epaminondam secuti in Laconicam irrumpunt, ac Spartam obsident. Lacedæmonii opem ab Atheniensibus postulant. Sed, utrisque frustra repugnantibus, iterum Lacedæmoniorum agrum populatus est Epaminondas. Demum, anno tertio Olymp. 103, à Persarum rege reconciliati sunt Thebanis Lacedæmonii. Illi contra Alexandrum Pheræum ty-

A 4186.
P. I. ad
4430.
Xenop.
Hell. 5.
Diod. 15.
Plur. Pe-
lop. Just.
6. Cor.
Nep. in
Pelop.

Leuctri-
ca pugna.
b xen.
Hell. 6.
Corn.
Nep. in
Epam.
Videl. 10.
de Doct.
Temp. c.
31.

- A 4126.** rannum arma convertunt. adversus quem pugnans
P. 1. ad Pelopidas, & victor occiditur. Rursus Thebani à
4430. Mantineensibus, qui ab reliquis Arcadibus disside-
 bant, ad auxilium vocati, Epaminonda imperatore
 bellum gerunt. **a** Is ad Mantineam cum Lacedæmo-
 niis & Arcadibus postremo prælio conflixit; in quo
 victor ex vulnere paullo post occubuit anno 2 Olym-
 piad. 105.
- Anno sequente mortuus est **b** Agésilas annum a-
 gens 84, regni 41, in Cyrenaica, cum ex Ægypto,
 in quam Tachoni regi, qui à Persis defecerat, opem
 allaturus venerat, rediret in patriam.
- c** At in Sicilia Dionysius interim assidue bellabat.
 Nec minus cum suis, quam cum externis, hoc est
 Carthagenensibus, illi negotium fuit. Syracusanos
 rebellantes compressit sæpius, Lacedæmoniorum
 etiam opibus adjutus. Contra Carthagenenses verò
 perpetuò certavit. Qui & Imilcone duce Syracusas
 obsidentes, cum ex sacris profanisque prædas age-
 rent, pestilentia pariter & hostili classe à Syracusanis
 & Dionysio terra marique sunt oppressi, anno, ut
 ait Diodorus, primo Olympiad. 96. Sed iidem rur-
 sus ex integro Siciliam adorti sunt. Tum pace cum
 Dionysio juncta, cum idem bellum postea facere
 vellet, in ipso apparatu **d** obiit ex crapula, post-
 quam Lenæis ludis victorem se renunciatum Athe-
 nis audisset. **e** Regnavit annis 38, cum 25 natus ty-
 rannidem occupasset. mortuus est ineunte Olym-
 piade 103, anno ante Christum 368, ac successo-
 rem habuit cognominem filium. **f** Contra quem
 Dio Hipparini filius, cujus sororem Aristomachen
 superior Dionysius habuit in matrimonio, duabus
 onerariis instructus è Græcia proficiscitur, & per
 absentiam tyranni Syracusas occupat. Qui cum ar-
 cem præsidio teneret, nec ullas ab Syracusanis con-
 ditiones impetrare posset, in Italiam navigavit. In-
 terim Dio à Zacynthis mercenariis jugulatur **g** an-
 no

a Diod.
 15. Xen.
 7. Corn.
 Nep. in
 Epam.

**Epami-
 nondæ
 mors**

b Diod.
 15. Plut.

Agel.

Corn

Nep. in

Agel. Xe-

noph in

Encom.

Agel.

Dionysius

pater 17-

rannus.

c Diod.

15.

d Diod.

15.

e Cic.

Tusc 5.

fi Diod.

ib. Cor.

Nep. &

Plut. in

Dione.

Dionysius

junior

Dio.

g Diod.

16. Plut.

Corn.

Nep. in

Dione.

no 3 Olymp. 106. Dionysius Syracusas decimo, postquam ejectus erat, anno recuperavit, secundo Olymp. 108. Postremo Timoleon Corinthius à Syracusanis expetitus Dionysium exuit regno, & Corinthum mittit, ubi privatus in ludo puerili conseruit. Factum illud est anno 2 Olympiade 109, ante Christum 343.

A 4136.
P. I. ad
4430.

Secundum hæc Timoleon tyrannidis sublatis reliquiis, Carthaginenses memorabili pugna superavit, Thargelionis 7, quæ in Maii diem 26 incidit, ex eunte quarto Olympiadis 110. atque ita pacata Sicilia, quod reliquum vitæ habuit, ibidem placidissime transiit.

Timoleon.
Plut.
Cor. Nep.
in Timol.
Diod. 16.

De bello Sociali Græcorum, & sacro, ac Philippi Macedonis rebus gestis.

SOCIALE b porro bellum in Græcia concitatur CAP. XI. Anno tertio Olympiadis 105: in quo adversus Athenienses Byzantii, Rhodii, Coi, Chii, cum Mausolo Cariæ principe conspirarunt. Chabrias eodem anno cæsus in acie dux Atheniensium. Sed idem bellum anno quarto terminatum est.

A b Diod.
16.

Eodem tempore bellum alterum in Græcia conflatum est, quod *sacrum* nominarunt. Amphictyones (Judices hi sunt è communi Græcia delecti) Lacedæmoniis & Phocensibus multam dixerant: illis, quod Cadmeam Thebarum arcem occupassent; his, quod agri sacri non nihil tenerent. Philomelus Phocensibus suis auctor est, ut Delphicum templum diripiant. Eo sacrilegio contacta civitas aliquanto tempore contra Locros ac Thebanos secundo Marte pugnavit. ad extremum ultima gentis clade tantum scelus expiatum est. Qua in re memoria dignum est, quod apud Eusebium & Philo scriptis prodidit. Cùm lex esset, ut sacræ pecuniæ expilatores præcipitio, vel suffocatione in aquis, vel incendio perirent, du-

c Diod.
16. Pau-
san.
Pnoc. p.
318. Just.
3. Oros.
3. c. 12.
Bellum
Phocense.
d Philo
de Pro-
vid. apud
Euseb. 8.
de Trapa.
Evang.
pag. 251.

A 4126.
P. I. ad
4430.

cestres Phocensium sacrilegii participes tribus his poenarum formis esse consumptos. Primus Philomelus à Thebanis victus sese præcipitavit, anno, ut scribit Diodorus tertio Olymp. 106. Post illum, Onomarchus à militibus suis in mare demersus ibidem præfocatus est anno 4 ejusdem Olympiadis, Tertius Phayllus anno sequente in templo, quod apud Abas fuit, vivus concrematus est; quanquam Diodorus aliique tabe periisse referunt. Confectum est hoc bellum à Philippo Macedoniæ rege, cujus ad auxilium Thebani confugerant. Quippe Phocenses à Lacedæmoniis & Atheniensibus adjuvabantur. Ergo Phocensium urbes omnes solo æquatæ, præter Abas, quæ sacrilegii participes non fuerant. Cœptum est hoc bellum, ut ait Diodorus, anno 2 Olymp. 106, à conditu Romæ 399. finitum est anno decimo quàm initum erat, exeunte secundo Olympiadis 108, Per. Jul. 4368. quamvis a Pausanias

a Paus.
Phoc. p.
318.

Prætore Athenis Agathocle, & anno 4 Olymp. 105, inchoatum esse velit, & ineunte 108 Olympiade desisse, Archonte Tkeophilo, biennio ante Diodorum. sed Diodori verior est sententia. Siquidem Demosthenes Orat. de e mentita legat. testatur eodem anno, quo Phocensium urbes everse sunt à Philippo, Pythicos ludos esse celebratos, ad quos propter luctum Athenienses *Ἱερωὺς & Ἱεροφῆτας*, sacros videlicet legatos, non miserunt. Atqui b Pythia exeunte anno secundo tetraëteridos Olympicæ peragebantur.

b De.
moft.

πέρ

πέρ

πέρ

• Diod.
16 Just. 8.
Philippus
Macedo.

Hæc victoria Philippo gratiam & auctoritatem apud Græcos, ac postremò dominatum peperit. Hic Amynta genitus, Thebis obses apud Epaminondam aliquandiu vixit, ejusque disciplina tantum profecit, quantum res ab eo gestæ postea declararunt. Mortuis fratribus tribus, eorumque novissimo Perdicca, anno secundo Olympiad. 105 regnum tenuit. Eo anno victis ad Methonem Atheniensibus, pacem deinde,

deinde cum Amphipoli reddidit, ut eo liberiùs A 4186.
finitimos subjugare sibi posset. Ergo Pæones & Illy- P. I. ad
ricos vincit. Inde Amphipolim capit. Superatis re- 4410.
gibustribus, Thraciæ, Pæonum, & Illyriorum,
Olynthios deinde præpotentem in Thracia civitatem
suis artibus, hoc est dolo ac muneribus, in potesta-
tem redigit, ineunte 108 Olympiade. quo eodem,
Phocensibus deletis, sacro bello, cui adjutor & dux
à Thebanis adscitus erat, finem imposuit.

* Anno tertio Olympiad. 109 mortuo Arymba a Plur.
rege Molossorum, Alexandrum uxoris suæ Olym- Pyt.
piadis fratrem, excluso Æacida Arymbæ filio, Pyr-
rhi patre, regem facit.

Byzantium oppugnans, Atheniensium aliorum-
que Græcorum consensu territus, ab incepto desti-
tit, pacemque cum Atheniensibus facit Olympiade
110. qua anno tertio dissoluta, cum iisdem Athe-
niensibus & Bœotis ad Chæroneam confligit; ac
victoria moderatè usus, hortatu Demadis pacem
cum Atheniensibus societatemque renovavit. b Post b Ælia.
Charonensem victoriam insigne hoc moderati ani- li. 8. Var
mi specimen dedit, quod se quotidie conditionis ad- c. 15.
moneri suæ jussit, adhibito puero, qui ei antequam
prodiret ter illud acclamaret, *Philippe, homo es.*
Denique dux contra Persas Græci nominis electus,
cum se ad bellum compararet, in ipsa celebritate lu-
dorum, quos Ægis in Macedonia peragebat, à
Pausania stipatore corporis sui, incertum an Olym-
piadis conjugis & Alexandri filii consilio, ex impro- e Diod.
viso confoditur, ineunte Olympiade 91, ante 16 Just.
Christum 336. Regnavit annos 24. 8. & 9.

Romanorum res ab initio Peloponnesiaci belli ad obitum
Philippi, id est ab A. V. 373. ad 418.

R O M Æ, ab initio Peloponnesiaci belli ad mor- CAP.
tem Philippi, varia bella confecta sunt. d Nam XII.
præter Eutro. I. a Liv. 4 &
5. Flor. I.
I. c. 12.

A 1468.
P. I. ad
4430.

præter Æquos & Volscos, etiam cum Veientibus negotium fuit. quorum urbs obsessa est; eaque obsidio annos decem tenuit. actum primum sub pelibus hiems agi coepta. Initium obsidendi factum est anno V. C. 349. Capta urbs est anno 358 à Camillo Dictatore. Idem Faliscos, non tam armis, quam justitiæ opinione, ad imperium adjecit anno urbis 360.

• Liv. 5.
Flor. i. c.
13. Plut.
Cam.
Eutr. i.
Vide par.
2. lib. 3.
c. 11.
Capta
Urbs à
Gallis.

• Sed à Gallis victrix ipsa Roma propemodum est deleta. Qui cum anno 363 Clusium obsedissent, ac Romani legatos ad ipsos misissent Fabios tres, iique contra jus gentium prima in acie pugnare conspecti essent, omisso Clusio, ad urbem advolarunt. Primo impetu fusi fugatique ad Aliam Romani, qui obviam iverant. Urbs deinde capta & incensa. Capitolium, quò se flos civitatis receperat, obsessum; &, absque Manlio fuisset, clam invadentibus barbaris captum foret. sed clangore anseris excitatus Manlius, ac deinde reliqui, subeuntes per acclive Gallos egere præcipites. Interim Camillus, qui Ardeæ exulabat, revocatus, absensque Dictator est factus. Is collectis copiis Romam adveniens, inde Gallos ejecit, & ad octavum lapidem delevit penitus.

Post hæc Romanos, relictis Romæ ruinis Vejos migrare cupientes, ægrè Camillus Dictator compescuit, & ad instaurandam patriam adduxit. M. verò Manlius, ob servati Capitolii decus, à quo & Capitolini cognomen acceperat, elatus arrogantia, dum per ambitionem ac popularem gratiam viam sibi affectat ad regnum, à ex illo ipso, quod erat tutatus, Tarpeio saxo dejicitur anno V. C. 370.

M. Man-
lius.

• Liv. i. 6.
Plut.
Cam.

• Liv. 6.
Flor. i. c.
26.

• Magna deinde patricos inter & plebejos altercatio fuit. Nam C. Licinius Stolo, & L. Sextius Tribuni Pl. legem anno V. C. 377 promulgarunt de plebejo altero creando Consule. Huic patribus acerrimè resistantibus, nullum curulem Magistratum passi sunt

sunt fieri Tribuni. Ita Romæ quinque annorum *A 1486.*
αὐτοκράτορ fuit. ac demum pervicit plebs anno 387; & *P. 1. ad*
 anno sequenti primus è plebe Consul factus est L. *4430.*
 Sextius. *a Liv. 7.*
Primus è

b Anno V. C. 392, cum ingens medio in foro ter- *plebe Con-*
 ræ hiatus extitisset, ac responsum foret, id illis di- *ful. 111X.*
 candum esse, quo plurimum Pop. Rom. posset, quid *b Liv. 7.*
 illud esset dubitantibus omnibus, M. Curtius, juve- *Oros. 3. c.*
 nis bello egregius, armatus, & equo insidens in vo- *S. 1.*
 raginem sese demisit, ratus nullum magis Roma- *M. Cur-*
 num bonum quàm arma virtutemque esse. *tius.*

Cum Tiburtibus, Tarquinienfibus, & Faliscis
 bellum deinde fuit; præsertim anno V. C. 398, quo,
 ad terrorem sacerdotibus cum facibus & anguibus
 præmissis, Falisci, & Tarquinienfes acerrimè cer-
 tantes, à Fabio Cos. victi sunt. Utrisque indutiæ in
 annos 40 concessæ anno 403.

Cum Gallis quoque non semel res fuit. His in acie
 stantibus, M. Valerius Trib. militum annos natus
 tres & viginti Gallum quendam Romanos ad certa-
 men provocantem corvi auxilio superavit anno V. C.
 405. unde Corvini cognomen & anno sequente Con-
 sulatum meruit.

Sed nullum gravius ac diuturnius, quàm Samni- *Samniti-*
 ticum bellum, accidit, quod anno Urbis 411 Cam- *cum bel-*
 panorum rogatu susceperè Romani. Illi enim à Sam- *lum.*
 nitibus victi, Romanis deditionem fecerunt. Quare *Liv. 1. 7.*
 pro dedititiis sumpserè bellum, quod *d* ad annos 70, *Flor. 1. 1.*
 vel uno amplius, extensum est. etsi domiti sæpiùs *cap. 16.*
 identidem in fœdus restituti sint. velut anno 423, *Eutro. 2.*
 quo *e* Latini novi hostes successere. Sed ii sequente *d Liv. 3. 1.*
 anno à duobus victi Coss. Torquato, & Decio. quo- *Liv. 2.*
 rum alter filium, quod injussu suo pugnarat, securi *Flor. 1. 1.*
 percussit; alter se pro exercitu devovit: deditio- *cap. 14.*
 nem & ipsi faciunt. Mox rebellantes iterum, anno *Oros. 8.*
 416 penitus subacti sunt. *c. 9.*

A 4186.

P. I. ad

4430.

*Qui ingenii gloria præstiterunt circa idem tem-
pus.*

CAP.

XIII.

Plato.

Diog. in

Plato. ex

apol.

IN Græcia claruerunt ingenii commendatione, ex Philosophis primum Plato, qui natus Olympiade 88, ejusque anno primo, Thargelionis septima, Archonte Aminia, qui Epaminon alias dicitur, quod anno mundi 3556 incidit. (Hoc enim anno Aminia magistratus desiit, paullo ante initium Olympiadis.) Mortuus est anno primo Olympiad. 108, Archonte Theophilo, Urbis conditæ 406, ante Christum 348, annum agens 81. Hic anno ætatis vicesimo Socratem audire coepit. Quare non amplius quàm octo annos auditor illius esse potuit. Mortuus est enim Socrates anno primo Olymp. 95, cum Plato octavum & vicesimum annum ætatis ageret.

b Diog.

c In A-
pol. c 46.Aristote-
les.

d Diog.

Laërt.

Eudoxus.

e Videl. 2.

de Doct.

Temp. c.

6.

Xenophon.

f Diog.

b Platonis scholam excepit sororis ejus filius Speusippus; qui anno secundo Olympiadis 110 moritur, Archonte Lyfimacho. Ita octo circiter annos scholæ præfuit. Hunc in adulterio deprehensum obiisse auctor est c Tertullianus. Speusippo Xenocrates successit annis 25.

d Aristoteles sectæ Peripateticæ conditor natus est anno, ut putat Apollodorus apud Diogenem, primo Olymp. 99. ante Christum 384, Platone junior annis circiter tribus & quadraginta. cui anno ætatis 17 operam dare coepit, audiitque annos viginti. ac mortuus est anno ætatis 63, Olympiadis 114 anno tertio, quo & obiit Demosthenes.

e Eudoxus Cnidius floruit Olympiade 103, ut ait Diogenes: qui & astronomiæ princeps ætate est habitus illa.

f Xenophon, Platoniorum colume, eodem tempore non solum Philosophiæ, sed etiam militaris scientiæ gloria celebris extitit. Hic anno 4 Olympiadis 94, Xenæneto Archonte, anno ante obitum

tum Socratis, contra Artaxerxem cum Cyro ejus A 4186.
fratre profectus, finito bello, Græcos auxiliares in- P. I. ad
columes reduxit in Græciam. Moritur Corinthi an- 4430.
no primo Olympiadis 105, Callidemide Archonte,
quo & Philippus Macedoniæ regnare cœpit. qui est
Mundi 3625.

Historici quoque præstantes hoc sæculum illu- 4 Gellius
strarunt: quorum princeps Thucydides. de quo me- lib. 15. c.
morabilis est Gellii locus ex Pamphylæ libro 11. 23.
*Hellanicus in initio belli Peloponnesiaci fuisse quinque
& sexaginta annos natus videtur: Herodotus tres &
quingenta: Thucydides quadraginta.*

Philistus Syracusanus, Dionysii utriusque tyran-
ni familiaris, obiit Olymp. 106, cùm pro minore
Dionysio contra Syracusanos navali prælio certaret,
ut ex Diodoro suprâ retulimus.

Vixit & Theopompus Isocratis discipulus, & Epho-
rus Cumæus ex Æolide. Ctesias quoque Cnidius
medicus, qui Artaxerxis Mnemonis & Cyri ju-
nioris tempore floruit. Isocrates verò, eloquentiæ
magister, natus Olymp. 86. Archonte Lyfimacho,
quinque annis ante bellum Peloponnesiacum, mundi
3548, uti Dionysius & Plutar. in ejus vita referunt.
Obiit eo anno, quo ad Chæroneam victi sunt Athe-
nienſes, Archonte Charonida, five Charonda,
mundi 3646, undecentesimo ætatis anno. Inter
Poëtas nobiles fuerunt Aristophanes Comicus circa
tempus belli Peloponnesiaci; Eupolis, Cratinus, iti- CAP.
dem Comici; Philoxenus Cythereus, Timotheus, XIV.
Telestes Dithyrambici, ut refert Diodorus li. 14. b Diod.
Sed & Dionysius tyrannus major Tragœdias scripsit. Plut. in
Alexand.
Arria.

*De Alexandro Magno ejusque tempore, ac rebus ab eo
gestis, morte Darii, & occasu Persici imperii,
Alexandri obitu.* Curt. Vi.
de l. 10.
de Boët.
Temp. c.
31 & 32.
al. pag.
256.

ALEXANDER Philippi filius, ob rerum ge-
starum excellentiam Magni cognomen affecu-
tus, 356.

A 4186. tus, nascitur Olympiade 106, anno Urbis 398,
 P. I. ad mundi 3628, ante Christianam æram 356. quod
 4430. Diodorus, Plutarchus, aliique confirmant. Plu-
 tarchus verò sextum etiam diem Hecatombæonis
 adscribit. quo tempore Philippo refert, capta Poti-
 dæa, tres optatissimos nuntios advenisse; victoriæ
 de Illyriis à Parmenione partæ; & alterius Olympi-
 cæ; tum nati filii. quæ omnia potuerunt eodem men-
 se Loo, vel Hecatombæone, contingere; non ta-
 men eodem die nuntiata sunt. Siquidem agones O-
 lympici celebrabantur plenilunio mensis illius, qui
 Hecatombæoni respondebat. nisi fortè mensis pri-
 mus Elidenfium anno illo Hecatombæonem Atti-
 cum, vel Loum antevenerit. Rupertus libro 9 de
 Victoria Verbi Dei, capite 11, nescio quo ex aucto-
 re prodidit, Nectanebum quendam maleficum,
 præstigiis suis in Ammonis ac cornuti Jovis speciem
 conversum cum Olympiade rem habuisse, ex eaque
 Alexandrum genuisse.

Constat eadem nocte, qua in lucem editus est
 Alexander, Dianæ templum Ephesi deflagrasse: de
 quo Timæi dictum extat; *minimè id esse mirandum,*
quòd Diana, cùm in partu Olympiadis adesse voluis-
set, abfuisset domo. Quod ut acute concinnè que re-
 pertum laudat a Cicero. Plutarchus ut ineptum ac
 frigidum jure contemnit.

a 2. de
 Nat. Deo.

b Diog.
 Laërt. in
 Arist.

c Arianus
 in iol. 1.

d Diod.

17. Aria.

1. Plutar.

Just. 11.

Alexander b anno ætatis 15 in disciplinam traditus
 est Aristoteli. Anno porrò vicesimo, Urbis 418,
 ante Christum 348, occiso patre Philippo, regnare
 coepit, c Pythodoro Athenis Archonte, qui & Py-
 thodemus appellatus est.

Eodem, quo Alexander, anno Darius Codoma-
 nus postremus Persarum regnum auspicatus est.

Contra quem communibus Græciæ suffragiis, præ-
 ter Lacedæmonios, Imperator Alexander eligitur.

Sed, ut erant mobilia Græcorum ingenia, dum in
 Thracia bellum gerit d Alexander, ab eo deficient.

Ed

Eò cùm opinione celerius ille cum exercitu venisset, A 4186.
 ab Atheniensibus cæterisque placatus, contra The- P. I. ad
 banos, qui pertinacius in sententia manebant, arma 4430.
 transtulit, & urbem illorum vi expugnatam fundi-
 tus diruit Boëdromionis die 15, qui in Octobris
 quartum diem incurrisse videtur, secundo anno
 Olympiad. 111. a Cæsa Thebanorum ad 90000, in Ælia.
 servitutem abducta 30000. liberi omnes sub corona 13. Var.
 vœnierunt, Philippi exceptis hospitibus, qui puer in 6. 7.
 ea urbe obses fuerat, nec non Pindari posteris, cu-
 jus domum solam intactam reliquit Alexander.

Hinc, Hellesponto trajecto, in Asiam venit anno Zos. 1.
 mundi 3650, regni sui, ut ait Zosimus, tertio.
 Habuit autem in exercitu peditum 30000, equitum
 4500. Tam exiguis copiis, sed fortissimorum ac ve-
 teranorum militum, Persarum evertit imperium.
 Primus ad Granicum amnem Phrygiæ conflictus fa-
 ctus est, quo Persæ superati. victoriæ præmium fuit
 Asia penè omnis, Græcorum frequentata coloniis;
 Memnone interim Græco Darii duce præstantissimo
 insulas populante.

Secunda ad Issum Ciliciæ pugna fuit, ante quam Curtius
 Alexander periculosum in morbum incidit. Sed Phi- L. 3.
 lippi medici ope citò convaluit. Victi denuò Persæ,
 quorum in acie peditum quadringenta, equitum cen-
 tena millia fuerunt. Castra Darii, cum ejus matre,
 uxore, ac liberis, in potestatem Alexandri venerunt,
 qui summa humanitate & abstinentia in captivos u-
 sus est. Id evenit anno ante Christum 333, mundi
 3151. Sequentè verò, qui Olympiadi 112 initium
 dedit, Alexander in Phœniciam venit. a qua univer- Diod.
 sa, præter Tyrum, potitus, cùm ad hanc urbem Curt. 4.
 caduceatores misisset, qui ad pacem hortarentur, Arrianus
 eos Tyrii contra jus gentium interfectos in mare Plut. Just.
 projecerunt. Hac ille exacerbatu injuria urbem ob- Tyrii ca.
 sedit; & jactis in altum molibus, omnique machi- pta.
 narum genere aggressus, cùm illi, quâ veniæ despe-
 ratione,

- A 4186
P. I. ad
4430. ratione, quâ spe ab Carthagenensium legatis, qui
tum fortè aderant, auxilii facta, pertinaciùs resi-
sterent, vitandem expugnavit mense septimo. Tum
exceptis, qui ad templa confugerant, trucidari om-
nes ac domos incendi jubet. quindecim tamen mil-
lia ab Sidoniis, qui Alexandro militabant, occulta-
ta, & Sidona pervecta sunt. Armatorum in urbe
cæsa millia sex: duo, quæ cædi superfuerant, cru-
cibus affixa per totum litus pependerunt. Capta est
a Lib. 2. urbs, ait a Arrianus, Aniceto Athenis magistratum
obtinente, (qui Niceratus à Diodoro dicitur) an-
no ante Christum 332, mense Hecatombæone, qui
circa Solstitium incidit. Huic urbi datum ab Hephæ-
stione regem Balonymum scribit Diodorus, regia
oriundum stirpe, sed propter inopiam suburbanum
hortum colentem. Verùm ante captam Tyrum,
b Curt. 1. non hujus urbis, sed Sidonis, Abdolominum re-
gem esse factum b Curtius refert. Gazam exinde vi-
Alexander expugnat.
c Jofeph. Per idem tempus c Hierosolymam veniens à Jad-
lib. 11. dua Pontifice est exceptus; & in templo sacrificavit,
c 8. ac Judæis quàm plurima largitus est, professus se Dii
in Macedonia eadem, qua summus Pontifex sibi in
occursum venerat, specie Deum vidisse, qui ad Per-
ficam expeditionem hortans victoriam polliceretur.
d Diod. 1. Post Ægyptum ingressus, Ammonis Jovis ora-
17. Curt. culum adiit, & inde revertens Alexandriam condi-
4. Plu- dit. e Demum ultimo prælio ad Arbella cum Dario
tarch. debellavit anno secundo Olympiadis 112, ante Chri-
Alex. stum 331. Urbis conditæ 423. Darium porrò in ex-
Just. 11. ercitu decies centena militum habuisse millia idem
e Par. 2. l. refert Plutarchus, qui cum Arriano conditum Ale-
3. c. 12. xandriæ ante profectiorem ad Hammonis sacrarium
& 10. de collocat. Curtius verò, Diodorus, & Justinus po-
Doct. steriorem faciunt.
Temp. c. Quocirca annus idem ab orbe condito 3653, ante
31. Plin. Christianam æram 331, Alexandrinæ urbis initium,
1. c. 70. cladem
Clades ul-
tima Da-
rii, &
Persici
imperii. cladem

cladem Persarum ad Arbella sive Gaugamela, tum A 4186.
Persici finem imperii, & Macedonici sive Græci in P. I. ad
oriente primordium attulit, qui & sextus putatur 4450.
Alexandri ab Philippi patris obitu.

Darius ægrè dilapsus è pugna, persequentem A-
lexandrum equorum celeritate frustratus est; ac dum
novis coactis copiis bellum rursus aggreditur, à Besso
Bactrianorum præfecto indignè perimitur anno al-
tero post Arbellicam cladem. Interim Alexander Su-
sianapotitus, & Perside, caput gentis Persepolim
diripit: regia quoque Persarum inibi succensa.

Nec minùs in Græcia secundo Marte contra Lacc-
dæmonios pugnavit Antipater præfectus Alexandri,
quo in certamine rex Agis occubuit.

At in Oriente victoriis magis quàm passibus omnia
peragrans Alexander, Hyrcaniam, Paropamisadas
Caucasi incolas, Indos, victo priùs & capto illo-
rum rege Poro, subjugavit, tum varias latè nationes
& provincias. Bessum anno primo Olympiadis 113
deditum sibi iusto supplicio punivit. Tot igitur pro-
sperarum rerum successibus elatus, ad postremum
fortunæ magnitudinem non cepit. ac primum hu-
manæ fortis oblitus Deo se genitum haberi voluit.
tum adulatione, luxu, & crapula in crudelitatem
conversis moribus, complures amicos optimèque de
patre ac de se meritos occidit. In his Parmenionem
ducem fortissimum, ac Philotam ejus filium in su-
spicionem temere vocatos: Clitum in convivio per
violentiam suapte manu confodit. Biennio ferè an-
tequàm vita excederet, Hephæstionem amisit ami-
corum summum, cujus obitum infracto ac mulie-
bri animo tulit. cujus corpus Babylonem deportari,
ibique magnificentissimè sepeliri jussit. Quinetiam
pro Deo haberi voluit. Auctor Lucianus in libro de
calumniis.

Diod. l.
18. Arrian.
7. Plut.
Alex.

Tandem anno regni sui decimotertio, hoc est
duodecim integris annis ac mensibus septem exactis,

Just. 12.
Curt. 10.

A 4186. Babylone ex morbo, quem ebrietate contraxerat,
 P. 1. ad seu veneno, ut creditum est, obiit, ætatis annum
 4430. iniens tricesimum tertium.

¶ Part. 1.

l. 3. c. 12.

*Quæ in Oriente ac Græcia memoria digna gesta sunt
 post mortem Alexandri ad Pyrrhum usque.*

CAP.

XV.

6 Diod. l.

18. Dexi-

pus apud

Phot.

cod. 82.

Cur. l. 10.

Arrian.

de rebus

post A-

lex. obi-

tum ge-

stis apud

Phot.

Cod. 82.

Successo-

res Ale-

xandri.

ALEXANDRO mortuo, quod is successorem
 designare noluiſſet, totidem pene reges emerſe-
 re, quot erant præfecti ac duces. Summa tamen ini-
 tiò penes Perdiccam potentiæ fuit, cui moriens A-
 lexander annulum tradiderat. Alternantibus deinde
 ſententiis, Aridæus ex Philinna Theſſala Philippi
 ſcorto genitus, rex nomine ac ſpecie tenus factus eſt,
 eiſque Philippi nomen attributum, ac Perdiccas cu-
 rator appoſitus; tùm ſatrapia præfecturæque om-
 nes in principes diſtributæ. Ptolernæo Lagi filio Æ-
 gyptus; Laomedonti Mitylenæo Syria; Philotæ
 Cilicia; Pithoni Media; Eumeni Paphlagonia, &
 Cappadocia, cum finitimis provinciis; Antigono
 Pamphylia, Lycia, & Phrygia major; Caſſandro
 Caria; Melagro Lydia; Leonnato Phrygia minor;
 Lyſimacho Thracia; Antipatro Macedonia; Aſiæ
 ſuperioris provinciæ iis, qui tùm præerant, permiſſæ;
 Seleucus ſociorum equitibus præfectus. Craterus ab
 Alexandro miſſus jam erat in Ciliciam cum 10000
 emeritorum. cui quidem unà cum Antipatro Græ-
 cia conceſſa.

Iuterim Græci, nuntiato Alexandri obitu, ubi-
 que tumultuati ſunt; imprimis Athenienſes, qui
 Leosthene duce Græcos ad libertatem vocarunt; An-
 tipatrum victum Lamia, quod Theſſaliæ oppidum
 eſt, obſederunt. unde Lamiaco bello nomen impo-
 ſitum eſt, quod anno proximo ab Alexandri obitu
 cœptum. Sed inſequentem, cùm ſe ad Antipatrum
 Craterus adjunxiſſet, victi ſunt ad Cranonem Athe-
 nienſes, Metagitnionem menſe, qui in Auguſtum in-
 cidit;

Lamia-
 cum bel-
 lum.

6 Auſt.

cit. &

Plut. in

Demost.

cidit; ac Boëdromione, hoc est Septembri, Macedonum præsidium in Munychiam acceperunt.

At in oriente Perdiccas in sese transferre omnia cupiens, opprimendorum ducum initium à Ptolemæo instituit facere. contra quem validum ducens exercitum, in ipso Nili transitu conspiratione suorum, quibus ob superbiam invisus erat, occiditur anno ante Christum 322. Eumenes verò, qui Perdiccæ favebat, paulo antè cum Cratero & Neoptolemo facto prælio, utrumque vicit, ambobus cæsis, hoc etiam manu sua perempto. Itaque tam iste, quàm Alcetas Perdiccæ frater hostes judicati; reliqua ex Ptolemæi & Antipatri voluntate composita, penes quos & Antigonus principatus tunc erat. Antigonus contra Eumenem & Alcetam profectus, utrumque in Pisidia superavit. Antipater, Polyperchonte regis Aridæi & Eurydices ejus conjugis tutore facto, Cassandro verò filio chiliarcho, moritur. qua sorte non contentus iste ad Ptolemæi societatem transiit. Polyperchon Olympiadem Alexandri matrem, quæ Antipatri metu in Epirum fugerat, in Macedoniam revocat. Ea postquam restituta est, Philippum Aridæum, ejusque conjugem Euridicen, ac plerosque principes Cassandri amicos interficit. Id anno ante Christum 318 accidisse Diodorus indicat: qui sex annis ac mensibus quatuor Aridæum regnasse perhibet.

Cassander cum Polyperchonte in Græcia, Eumenes Polyperchontis & Olympiadis fautor in Asia cum Antigono eodem tempore bella gesserunt. Athenæ in Cassandri potestatem veniunt. quibus, populari sublato dominatu, curator adhibitus est Demetrius Phalereus Theophrasti discipulus, vir facundia & Philosophiæ studio ætate illa longè præstantissimus. Ea mutatio reipublicæ incidit à Archippo Præto, anno tertio Olymp. 115, cum paulo ante Phocionem capitis damnatum, & à Polyperchonte

A 4186.

P. I. ad

4430.

a Diod.

Dex.

Corn.

Nep. ac

Plut. in

Eum.

Eumenes.

b Diod.

19.

Demetri-

us Phale-

reus.

c Diod. 19.

Phocion.

A 4186. te comprehensum, Athenasque missum, & cives
 P. I. ad sui cicutæ haustu necassent. Cassander anno 1 O-
 4430.lymp. 116 Macedonia potitus Olympiaden occidit,
 a Plutar. Theflalonice Alexandri M. sororem conjugem du-
 Phoc. cit.
 Corn. *b* In Asia verò Eumenes, fatigato per diu Antigo-
 Nep. no, tandem veteranorum militum Argyraspidum
 b Corn. perfidia proditus, ab eoque sublatus est, anno de-
 Nep. & cimo ab Alexandri M. obitu. Ex eo tempore opibus
 Plut. in ac potentia auctus Antigonus, contra Cassandrum
 Eum. & Ptolemæum bellum instauravit unâ cum Deme-
 Diod. 19. trio filio, qui Poliorcetæ cognomen adeptus est,
 utroque profitente se Græciæ civitates, quarum li-
 bertatem Cassander opprefferat, recuperare velle.
 r Diod. c Harum plerasque per Demetrium filium legibus
 Plut. suis restituit. imprimis Athenas quintodecimo anno
 Alexandri suc- postquam Lamiaco bello in servitutem venerant, de-
 cessores tracto præsidio, pristinae libertati reddidit anno an-
 reges sa- te Christum 307, quo eodem anno tam illi duo,
 lutati. quàm cæteri successores Alexandri, regium sibi
 nomen & insignia sumpserunt. Sub hæc. anno post
 Alexandri mortem quarto & vicesimo, Ante Chri-
 stum 301, ultimo Olympiadis 119, cum Antigo-
 nus & Demetrius nimiam ob potentiam formidolosi
 reliquis essent, Lyfimachus, Cassander, & Seleu-
 cus conjunctis copiis, in quibus peditum erant
 74000, equitum dena & quingenti, currus 120,
 adversus ambos illos, quibus peditum erant 70000,
 equitum decem, cum elephantis 75, pugnam fe-
 cerunt ad Ipsum Phrygiæ oppidum. Victus Antigo-
 nus in acie cecidit. Demetrius in Græciam fugiens
 ab Atheniensibus exclusus est. d Verum paulò post
 a Plut. in viribus & copiis reffectus Athenienses oppugnat, ur-
 Demetr. bémque annua obsidione vallatam obtinet, pulso
 Lachare, qui pro tyranno se in illa gesserat, anno
 1. Olymp. 121. Summa tùm in victos, & extrema
 omnia uti meritos, sic pati formidantes, regis hu-
 mani-

manitas extitit. Leni verborum castigatione contentus, pristina illis, præter libertatem, restituit P. I. ad omnia; &, imposito præsidio, contra Lacedæmonios tetendit; quibus cum rege Archidamo superatis, dum se ad Spartam obsidendam accingeret, nova eum spes in Macedoniam avertit. ^a Mortuus ibi paulò antè Cassander, (tertio videlicet Olymp. 120) filios è Thessalonica tres reliquerat. quorum maximus Philippus uno anno regnavit. reliqui duo, Antipater, & Alexander, de imperio certabant. Antipater, Lyfimachi regis Thraciæ gener, matrem, quòd in Alexandrum videretur propensior, vitam etiam per ubera materna deprecantem, occidit. Alexander itaque Pyrrhum in auxilium vocat; qui partem Macedonia in auctoramentum accepit. Eò verò Demetrius adveniens, quem eodem quoque tempore Alexander acciverat, Pyrrho & Antipatro pulsus, Alexandro interfecto, Macedonia potitus est anno tertio Olympiad. 121.

^a Just. 16.
Cassandri
mors.

^b Sed cum ad Asiam recuperandam ingentem appararet exercitum duodecentenorum M. peditum, equitum 12000, cum classe quingentarum navium, Seleucus, Lyfimachus, Ptolemæus, & Pyrrhus communibus eum consiliis oppugnant. Ejectus Macedonia, accivitatum reliquarum defectione territus, Seleuco se tradere cogitur. qui Stratonicen ejus filiam in matrimonio habitam, Antiocho filio, quòd eam ad usque vitæ periculum perditè adamasset, sponte cesserat. Apud hunc inter luxum ac delicias vitam inglorius anno post tertio finiit, anno itidem tertio 123 Olympiadis.

^b Plut. in
Pyr. &
Dem.

Demetrii
exitus.

^c Nec multo postea victores primi tres extincti sunt. Ptolemæus Lagi filius, translato in Philadelphum filium regno, moritur anno primo Olymp. 124. Lyfimachus anno tertio Olymp. ejusdem, ante Christum 282, in Asiam contra Seleucum trajecit, ibique pugnans occubuit annos natus 74.

^c Just.
17. Paus.
Pho.
335. De
xip. apud
Euf. in
Collec.
leucus Gr. p. 49.

A. 4186. leucus verò annum agens 77, & Alexandri commi-
 P. I. ad litonum ultimus, post menses admodum septem,
 4430. Ptolemæi Cerauni Philadelphi fratris infidiis oppres-
 sus, regnum Macedoniae, quod Lyfimacho eri-
 puerat, cum vita pariter amittit.

Mortuo Demetrio, ejus posterii in Macedonia re-
 gnarunt usque ad Perfen Philippi filium, de quo
 postea dicitur.

Regna
Græco-
rum qua-
tuor.
a Dan.
7. 6.
6 Diod.
20.

Atque hæc sunt præcipua regna, quæ post Ale-
 xandri obitum ex ejus cineribus enata sunt; quæ nu-
 mero quatuor à Daniele a Propheta obscuris signifi-
 cationibus adumbrata sunt. Horum principes fuere
 Ptolemæus Lagi filius in Ægypto; Seleucus Baby-
 lone, & in Syria; Cassander in Macedonia, & Græ-
 cia; Antigonus in Asia. Qui omnes, ut & Lyfima-
 chus in Thracia, regium sibi nomen & insignia
 sumpserunt anno, ut scribit a Diodorus, Olympia-
 dis 118 secundo, ante Christum 307. quorum æmu-
 latione tyrannus Agathocles, qui tum fortè in A-
 frica cum Pœnis bellum gerebat, regium & ipse de-
 cus assumpsit. Porro Antigono victo, ad regna tria
 rerum summa pervenit, Ægyptiacum, Syriacum,
 Macedonicum. quibus & Pergamenum succrevit,
 cujus Lyfimacho rege jacta sunt primordia.

Ptolemæi
Roges
Ægypti.

Ptolemæorum Alexandriae & in Ægypto re-
 gnum, noménque, pervasit ad posteros ab ejus con-
 ditore Lagi filio Ptolemæo, five, ut Pausanias in
 Atticis refert, Philippi patris Alexandri Magni. Qui
 tametsi anno demum post obitum Alexandri octavo
 decimo titulum regis usurpaverit, ejus tamen ini-
 tium regni ab illo ipso sumitur, quo mortuus est
 Alexander. Hinc ergo Ptolemæi regnare orsi sunt in
 Ægypto. Nam quadraginta illi tribuuntur anni ab
 Eusebio, & cæteris; qui ab anno mundi 3660, quo
 Alexander excessit, ad 3699 usque perveniunt. Hoc
 enim anno Ptolemæum filium cognomento Phila-
 delphum, ex Berenice genitum, vivus adhuc sibi re-
 gem substituit.

De Agathocle, Pyrrho, & Gallorum in Græciam expeditionibus variis.

A 4186.

P. I. ad

4430.

CAP.

XVI.

*Agathocles**a* Diod.

l. 19.

b Diod.

l. 20. Just.

20. &

seq.

PER idem tempus ^a Agathocles in Sicilia regnavit, obscuro loco natus, Carcini Rheginensis adscriptitii civis filius, à quo figlinam edoctus, tyrannidem Syracusis occupat anno quarto Olympiadis 115, mundi 3667. quam ad annos circiter octo & viginti admirabili fortunæ varietate pertulit. ^b Domitis non semel Siculis, cum Carthaginensibus confligit. à quibus ingenti ad Himeram fluvium victus prælio, tertio anno Olympiadis 117, nec opinato transvectis in Africam copiis, acceptam ibi victoribus cladem reposuit. Curtius hanc Syracusanorum expeditionem in Africam & obsidionem Carthaginis in idem tempus conjicit, quo ab Alexandro Tyrus obsidebatur; in quo duobus & viginti annis aberrat. Annus, quo in Africam trajecit Agathocles, insigni Solis defectione notatus ab Diodoro, & Justino, quæ Augusti 15, hora octava matutina, Syracusis accidit anno Per. Jul. 4404, ante Christum 310. Carthaginenses prope ad desperationem adducti Saturno liberos suos immolant, & Amilcarem ducem è Sicilia revocant. At is Syracusas obsidens, ab obsessis ipsis captus interficitur. ^c Demum Agathocles anno 4 Olympiadis 122, ante Christum 289, cum in Bruttios transfretasset, veneno sublatu est ab Archagatho nepote. ^d Diodorus in Excerptis nuper editis Agatharchum nominat.

^c Diod.

20. & in

Ecl. l. 21.

Just. 23.

^d Excerpt.

Valef.

p. 250.

^e Plut. in

Pyrrho.

Diodori

Eclogæ.

Just. l. 16.

& seq.

Pyrrhus.

^e Non minùs stupenda fortunæ varietas in Pyrrho, sed major, ut in legitimo principe, virtus enituit. qui Æacida patre (Arybæ filio, rege Molossorum) natus, a regno pulsus, sub Demetrio Poliorceta, cui soror ejus Deidamia nupserat, prima tyrocinia rei militaris habuit. Nam in illa celebri pugna, qua ad Ipsum victus est cum Antigono patre Demetrius,

A 4168. in hujus castris militabat adhuc adolescens. Postea,
P. I. ad Ptolemæi Lagidæ & uxoris ejus Berenices affinitate
4+30. & opibus adjutus, regnum recuperavit. cujus ini-
a Velle- tium Vellejus ^a attribuit anno illi, quo Consules e-
jus l. r. rant Q. Fabius quintum, & P. Decius Mus. qui est
Urbis 459, mundi 3689. Quo eodem anno ab Ale-
xandro Cassandri filio vocatus in Macedoniam, par-
tem ejus sibi vendicavit. unde pulsus à Demetrio Po-
liorceta, aliquot annis, partim per sese, partim jun-
ctis cum Lysimacho, Ptolemæo, & Seleuco viri-
bus, bellum gessit, cujus præmium occupata septem
haud amplius mensibus Macedonia fuit. Mox à Ta-
rentinis excitus in Italiam, contra Romanos iteratò
bellavit. Nec minùs Siciliam interim aggressus, ac
deinde tam hac, quàm Italia, coactus excedere, in
regnum revertit. Hinc Macedonia rursus potitus
est, ejecto Antigono Demetrii filio. Postremò à
Cleonymo Spartano Arei filio, evocatus in Pelopon-
nesum adversus Antigonum, apud Argos oppetiit
primo Olympiadis 127, ante Christum 272, regni,
ut apparet, tertio & vicesimo; siquidem anno Ur-
bis 459, ante Christum 295, regnare cœpit. Triste
illa nocte, qua Argos est ingressus, auspiciu ei no-
ctua fecit, summæ ipsius hastæ insidens, ut scri-
bit ^b Ælianus.

^b Lib. 10.
Hist. An.
cap. 37.
Gallorum
irruptio
in Thra-
ciam &
Graciam.
^c Paus.
Phoc. p.
335. Jult.
lib. 34.
Dexip-
pus in
Coll.
Scal.

^c Gallorum quoque in Thraciam & Græciam ex-
peditio in idem intervallum incidit. Ea triplex à
Pausania describitur. Primò Cambaule duce in
Thraciam usque penetrarunt; cujus populatione
contenti domum redierunt. Secundò divisisti fa-
ciam copiis, alii Thraciam duce Cerethrio, Panno-
niam alii, Brenno & Acichorio ducentibus, adie-
runt. reliquos in Macedoniam & Illyricum egit Bol-
gius. Huic resistere ausi Macedones ingentem cla-
dem accipiunt, occiso Ptolemæo Cerauno. Despe-
ratas Macedoniae res unius principis virtus Sosthenis
erexit, qui barbaros exultantes victoria repressit,

ac Macedonia finibus expulit; eoque merito regnum est consecutus. ^{A 4186. P. I. ad 4430. a Polyb. 2. p. 128. & 155.} Scribit Polybius reges quatuor, Ptolemæum Lagidam, Lyfimachum, Seleucum, & Ptolemæum Ceraunum, intra 124 Olympiadem extinctos esse. Quare Cerauni cædes rectè anno quarto exeunti Olympiadis istius imputabitur, mundi 3704.

Sequens annus tertiam Gallorum irruptionem attulit in Græciam, Imperatoribus Brenno & Acichorio. quorum exercitus constabat peditum millibus 152, equitum viginti millibus, & quadringentis, quorum singulis equites erant adjuncti famuli duo, qui mortuis heris succederent. quod *συνταγμα* vocabant *τεταρτησίαν*. Nam *μάρκων* Galli nominabant equum, ait ^{b Paus. Phoc. P. 335.} Pausanias. Sic equitum millia unum & sexaginta, & ducenti amplius, fuerunt. Victi primùm ad Thermopylas. tum ad Parnassum, quò potiundi Delphici templi ac spoliandi gratia perruperant. Brennus ipse multis acceptis vulneribus, largius hausto mero vitam sponte finiit. Ea Gallorum calamitas notatur à Pausania Archonte Anaxicrate, hiemis tempore, hoc est anno secundo Olympiadis 125, ante Christum 279.

Insequente rursus anno, Democle Athenis Prætor, in Asiam infudère se Galli, ut idem Pausanias refert. ^{c Polyb. 4. P. 313.} Polybius verò scribit eodem anno Gallorum reliquias Comontorio duce in Thraciam invasisse, ac tributum à Byzantiis exegisse.

Res ab Romanis, ab anno U. C. 419 ad 472, gesta.

DUM in Oriente atque Græcia ab Alexandro ^{C A P. XVII.} M. ejusque successoribus bellis ac tumultibus omnia miscentur, non minores Italia procellas armorum tulit; quibus se Romana virtus ad orbis terrarum dominatum exercuit. ^{d Liv. 9. Eutrop. Samniti. cum bellum.} Diuturnum præ cæteris maximèque formidolosum

- A 4186. lofum Samniticum bellum fuit, de quo ^a supra me-
P. I. ad mini, quod hoc intervallo acerrimè gestum est;
4430. nonnulla interim clade Romanorum & ignominia:
^acap. 12. sed majore, &, quod caput est, ultimâ Samnitium.
qui postremò domiti anno Urbis conditæ 482 finem
belli fecerunt, anno, ut jam diximus, uno & septu-
^b Liv. 9. agesimo, nempe ab anno Urbis 411, ad 481. ^b Quo
Flor. 1. spatio Caudinæ furcæ Romanorum dedecore nobiles
^c. 16. factæ sunt anno Urbis conditæ 433, quarto post A-
Caudina alexandri M. obitum, quando deditionem hostibus
furcæ. fecit Romanus exercitus, & sub jugum missus est
cum utroque Consule, Sed eam infamiam sequente
anno majori Samnitium clade, ac pari ignominia,
rependit Papyrius, Imperator illa ætate fortissimus.
præter quem & complures alii percensentur ab Li-
^c Liv. 9. vio, ^c qui Alexandro, si in Italiam, ut erat fama,
venisset, pares esse potuerunt.
- ^d Liv. 9. ^d Alexander alius Eripi rex, avunculus Magni,
Just. 12. ab Tarentinis accitus in Italiam, cùm adversus
Oros. 3. Samnites, Bruttios, ac Lucanos sæpè fortiter pu-
^c. 11. gnasset, pace cum Romanis facta anno U.C. 422,
ab Lucanis tandem occisus est ad Acheruntem flu-
vium, anno U.C. 428. tertio Olympiadis 113, su-
perstite Alexandro M.
- ^e Polyb. ^e Cum Gallis quoque repetitum identidem in Ita-
2.p. 100. lia certamen. quorum varias irruptiones ex Polybio
Liv. 7. ac Romanis annalibus hic breviter attingam. Trice-
Bella fimo anno, postquam Roma potiti sunt, haud pro-
cum Gal cul Collina porta, magna utrinque edita cæde, vix
lis inita. averfi sunt, Dictatore tumultus istius causa creato
Servilio Ahala, anno urbis conditæ 394. Duodeci-
mo post anno, qui fuit Urbis 405, rursus à Camillo
Corvinus, cæsi. quo tempore Valerius Corvinus Gallum pro-
vocantem auxilio corvi superavit. Post annos tre-
decim pacem cum Romanis ac foedus faciunt. in
quo annos triginta perseverarunt. Itaque sub annum
Urbis conditæ 450, Cisalpini Galli cum Transalpi-
nis

nis & Etruscis Romanorum agros populati sunt. Inde cum ingenti præda reversi domum Cisalpini, de hac ipsa inter se digladiati sunt. Anno postea quarto cum Samnitibus Etruscisque conjuncti, commisso prælio legionem Romanam ceciderunt, cui præerat L. Scipio Proprætor. Quo tempore flagrante altera pugna, & sinistro jam inclinante cornu, P. Decius Coff. caput devovit, ac victoriam morte sua peperit, anno U. C. 459.

A 1486.
P. I. ad
4430.
Decius.

Decem post hæc elapsis annis, iterum Galli Senones à Lucanis, Bruttiis, Samnitibus, & Etruscis exciti Aretium obsederunt; ac L. Cæcilio Præ-tore victo, Romanorum millia tredecim occiderunt. Quam cladem Consul Dolabella mox ultus est; Gallisque profligatis, Sena eorum urbe capta, coloniam eò deduxit. Boii Senonum calamitate commoti, & cum Etruscis conspirantes, ad Vadi-monis lacum pugnam faciunt: in qua cæsi plerique omnes Etrusci, Bojorum pauci admodum evaserunt. Id accidit anno Urbis 471. Sequenti verò, Boii rursus à Romanis funditus deleti pacem ac fœ-dus impetrarunt, tertio anno antequam Pyrrhus in Italiam veniret.

a Polyb
p. 107.
& 108.
Eutrop.
Epir.
Liv. 13.

Palæpolitani præterea, ubi nunc Neapolis est, ausi Romanis inferre bellum, tertio anno, qui fuit U. C. 428, à Publilio Procos. domiti sunt.

Liv. 8.

Sic Etruscorum duodecim populi in excidium Romani nominis incitati anno U. C. 442, à Con-sule Fabio anno 444 ingenti prælio devicti sunt, in quo cæsa aut capta hostium millia ad sexaginta.

a Liv. 9.
Flo 1. c.
17. Oros.
3. c. 21.

De viris doctrina præstantibus.

ATHENIS post Aristotelis obitum, qui tertio Olympiad. 114 anno mortuus est, Peripateti-cam Scholam rexit Theophrastus Eresius, cum biennio antè Diogenes Cynicus excessisset è vita,

C A P.
XVIII.
a Diog.
in Arist.
Theo-
codem phrastus.

- A 4186. eodem scilicet quo & Alexander M., natus annos
P. 1 ad fere nonaginta.
4430.
a Idem b Xenocrates Platonice sectæ magister, cum ei
in Diog. quinque & viginti præfuiſſet annis, nimirum ab ſe-
Cyn. cundo 110 Olympiadis, & Archonte Lyſimacho,
b Diog. moritur anno tertio Olympiad. 116. c Floruerunt &
in Xeno. Polemo Xenocratis auditor; Crates Polemonis; &
crat. illius Crantor Solenſis; Crantoris item Arceſilaus,
Xenocra- illius auctor Academiae, ex Pitana Æolidis oppido:
tes, qui Olympiade 120 celebris eſt habitus.
c Idem. Epicurus anno tertio Olymp. 109 editus in lucem,
Epicurus. Diog. in obiit anno ſecundo Olympiad. 127. natus annos 92.
Diog. in Epic. Zeno Stoicæ conditor ſectæ, Cratetis antè discipu-
Zeno lus, idem ſæculum ornavit; quem Olympiade 129
Stoicus. obiſſe perhibet Euſebius. Demetrius item Phale-
reus Theophrasti diſcipulus, non minùs adminiſtran-
dæ reipublicæ, quàm philoſophiæ & eloquentiæ fa-
cultate nobilis, Athenis præfuit annos decem, ut ait
d Diog. Diogenes Laërtius. d Cœpit autem anno tertio O-
18. Plut.lympiad. 115. quo Caſſander Athenis potitus eſt. At
Phoc. anno ſecundo Olympiad. 118, Demetrio Poliorce-
ta Athenas obtinente, fugit in Ægyptum ad Ptole-
mæum Lagi filium. e Quo mortuo, ab ejus filio
e Diog. Ptolemæo Philadelpho relegatus, ac dolore conta-
in Deme. tr. beſcens, aſpidis morſu periit anno circiter primo
f Ptolem. Olymp. 124. f Aſtronomiæ ſcientia clarus Timo-
7. c. 3. charis fuit circa Olympiad. 121.
Demost- Sed nominis celebritate vicit cæteros Demosthe-
henes. nes; g qui anno tertio ab Alexandri obitu, eodem
g Plutar. quo Ariſtoteles, fato conceſſit in Galauria inſula,
Demost. quò ſe metu Macedonum receperat.
Menan- Menander Comicus poëta Archonte Philippo
der mortuus perhibetur, ut eſt in veteri inſcriptione,
cùm natus eſſet tertio Olympiad. 109, Archonte
Sofigene. Ita quinquagenarius obierit.
h Diod. b Hiſtoriam ſcripſit Timæus Siculus Tauromeni-
in Exerc. ta Agathoclis tempore, à quo Sicilia pulſus, ſtulo
Valeſ. p. ſeſe
258.

sefe vindicavit, quo in illum intemperantiore usus
dicitur. * At è contrario Callias Syracusanus, quod
magnis ab eodem tyranno beneficiis affectus esset,
in historia sua turpiter ei assentatus est.

At Alexandro M. regnante b Berosus Ægyptius, apud
sub ejus verò successoribus Ptolemæis Lagida, &
Philadelpho, Manethon Diospolitanus historici
memorantur.

A 4186.
P. I. ad
4430.
* Idem.
b Tatian.
apud
Euf. de
Præp.
289.
c Jose. i.
Ant. c. 3.
Theoph.
ad An-
tol. 3.

RATIONARI

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ,

LIBER QUARTUS.

Rerum historiam continens ab A.

P. I. 4431 ad 4713.

*Romanorum res ab anno U. C. 472 ad 536. ac potissi-
mum de bello Epirotico, Punico primo, & Gallico.*

RATISCENTIUS, oppressa jam
libertate, Græcorum animis ac vi-
ribus, efferre se Romana res cœpit.
Itaque major deinceps in Italia, &
Africa, quàm in Oriente, seges hi-
storiæ nascitur. Ideò Romana bella
primo loco memorabimus.

* Tarentini Græca levitate majus, quàm pro viri-
bus suis, bellum contra se provocarant, Romano-
rum classe direpta, & eorum legatis, qui de injuria
questum venerant, temerè pulsatis anno Urbis con-

CAP. I.
d Epit.
Liv. 15.
Plut. in
Pyr. Eu-
trop. 2.
Flor. l. 1.
c. 18. O-
ros. l. 4. c.
4. Just.
24. Diod.
in Eclo.
Bellum
cum
ditæ Pyrrho.

- A 4431. ditæ 472. Ob id Tarentinis indicto bello, L. Aimi-
P. 1. ad lius Barbula Tarentinos, Samnites, & Salentinos
4713. acie devicit. Ea clade permoti Pyrrhum ad auxilium
evocant. qui anno Urbis 474 in Italiam trajecto ex-
ercitu, cum Romanis bellum gerit, quod sex an-
nos tenuit. Primo congressu Romani, Lævino du-
ce, non tam viribus quàm elephantorum inusitata
victi specie, cesserunt. Captivos reposcente C. Fa-
bricio, sine pretio Pyrrhus remisit omnes. Mox per
Cineam legatum frustra pace tentata, (hanc enim
Appius cæcus fieri prohibuit) bis ancipiti Marte cum
Romanis congressus est. Tum à Syracusanis contra
Pœnos accitus in Siciliam, ibi rebus ex voto mini-
mè fluentibus, in Italiam revertit anno Urbis 479.
ac victus, & castris exutus, Tarentoque pulsus in
Epirum rediit, cum sex annos in Italico ac Siculo
bello posuisset.
- a Epit. Pyrrho fugato, Tarentini cum Samnitibus,
Liv. 14. Bruttiis, & Carthagenensibus, qui isti bello contra
Oros. 4. foedus intervenerant, acie victi in Romanam vene-
c. 3. re ditionem; ac pacem & libertatem acceperunt
b Eutr. 2. anno U. C. 482. cum eo, qui antecessit, b à Ptole-
c Flor. 1. mæo Philadelpho societas cum Romanis esset inita.
c. 19. re ditionem; ac pacem & libertatem acceperunt
Eutr. 2. anno U. C. 482. cum eo, qui antecessit, b à Ptole-
d Polyb. mæo Philadelpho societas cum Romanis esset inita.
1. Epit. Secutum est Picens bellum, ac Salentinum, &
Liv. omnium denique gravissimum, ac longissimum, d
e Polyb. Punicum: quod primum anno U. C. 490 cœptum
1. p. 12. & est, undecimo postquam Pyrrhus in Epirum rediit.
seq. Epit. f Primi ergo Punici belli causa fuit utriusque ci-
Liv. Flor. vitatis ambitio, ac mutuò suspecta & formidolosa
2. c. 2. potentia. Occasionem dedere Mamertini, & Hiero
Eutr. 2. Syracusarum rex, ac Carthagenensium socius. g
Appian. Hic, anno Olympiad. 126 secundo, à Syracusanis
Oros. 1. primùm factus imperator; rex deinde salutatus
4. c. 7. quarto Olymp. 127, Mamertinos, qui Messanam
f Polyb. occuparant, armis aggreditur. Hi Romanorum
1. p. 8. implorant opem: qui in insulam trajectis copiis cum
Pausan. Hierone, Pœnisque bellandi fecerunt initium. Ejus
Eliac. 2. belli
p. 189.
Bellum
Puni
cum.

belli anceps diu fortuna fuit, Pœnis mari, Romanis terra vincentibus. qui anno demum belli quarto, U. C. 493, rem nauticam attigerunt. Sed ea identidem omiſſa, repetitâque, ad extremum superiores fuerunt. Memorandus eo bello cum primis venit Attilius Regulus, qui maritimo ac terrestri prælio fractis Carthagenensium viribus, cum pacem petentibus nisi iniquis conditoinibus dare nollet, Xanthippo Lacedæmonio dute victus, & in acie captus est cum millibus 15, occisis 30 M., anno Urbis duodequingentesimo. Post à Carthagenensibus Romam missus, ut de permutandis captivis cum Senatu ageret, id ne fieret intercessit; & Carthaginem ad certissimam carnificinam sponte rediit. Primus navalem victoriam Romanorum adeptus est C. Duilius, belli anno quinto. posteriorem C. Lutatius anno 23 & ultimo, qua ad Ægatem insulam cum Pœnis debellavit; quibus pax his legibus concessa est, ut insulis omnibus cederent, quæ Italiam inter & Africam interjacent, ac bis mille & ducenta in annos 20 talenta penderent. Id actum est anno U. C. 513, ante Christum 241.

*Attilius
Regulus.*

A 443 1.
P. I. ad
471 3.

a Perfunctos externo bello Carthagenenses majus domi periculum excepit. Nam mercenarii milites, quo genere plurimum usi sunt Pœni, stipendia sua & militiæ præmia postulabant: quod exhausto ærario præstari non poterat. Ideo grassantibus per Africam, & latè omnia vastantibus, ægrè obfisti potuit. b Tandem post annos tres & menses quatuor bello isti finem imposuerunt.

a Polyb. 1. p. 65.
Appian. in Pun.
Diod. in Excerpt. p. 275.

b Polyb. 1. p. 88.

c Anno Urbis 519, quod Romæ perrarò accidit, templum Jani clausum est, bellis ubique pacatis. Sed subinde novis coortis motibus apertum est. Ligures, Sardi, Corsi subacti. Cum Illyriis deinde ac Teuta regina anno Urbis 524 initum bellum, tertio post anno confectum est. ac tum primum legati victoriæ nuntii per Græciam missi. d Corin-

c Eutr. 3. Plutarc. Numa. Orof. 4. c. 11.

d Polyb. 2. p. 101.

A 44 31. thii Romanos in societatem Isthmiorum accepe-
P. I. ad runt.
47 13.
a Polyb. Gallorum præterea formidolosa fuit irruptio.
2. p. 109. Insubres & Boii ob ereptum Senonibus Gallis & a-
Flor. 2. c. graria lege divisum b à Flaminio Trib. Pl. agrum Pi-
4. Oros. cenum (quæ lex anno Urbis conditæ 522 lata est,)
4. c. 13. accitis Transalpinis Gallis *Gæfatis*, ita mercenarios
b Cic. 2. vocabant, Romanos oppugnarunt. contra quos pe-
Acad. ditum, quod vix credibile sit, c millia septingenta,
quæst. equitum septuaginta conscripsere Romani. Victi sæ-
c Polyb. pius Galli, ac trans Padum anno primùm Urbis con-
2. p. 113. ditæ 530 copiæ ductæ: Insubresque domiti: d ac
Eutr. 2. Gæfatarum rex Virдумarum à C. Marcello Consule
d Eutr. 2. trucidatus opima de se spolia dedit. e Ad hoc bellum
e Diod. Siciliæ rex Hiero, qui sub initium Punici belli victus
Ecl. 25. à Romanis, victorum in partes amicitiamque tran-
fierat, frumenti vim maximam misit, cujus pre-
tium confecto bello recepit.

Bellum Punicum secundum.

CAP. II. **P**UNICUM inde bellum alterum secutum est
f Polyb. f anno à prioris fine quarto & vicesimo; quod
2. Liv. 1. spatio quidem minus temporis fuit, sed adeo cla-
Dec. 5. dium atrocitate terribilius, ait Florus, ut si quis con-
Flor. 2. c. ferat damna utriusque populi, similior victo sit po-
6. Plut. pulus, qui vicit. Belli causa eadem, quæ superio-
Fab. & ris, dominandi cupiditas; & in Pœnis, impatien-
Marc. tia servitutis; quòd annum jam, ut dixi, quartum
Appian. & vicesimum Romanorum victi armis cesserant.
Oros. c. Præcipuam huic incendio facem subjecit Hannibal
14. Hamilcaris filius, ejus qui bello priore Carthaginen-
g Polyb. sium imperator pacis leges mœrens acceperat; qui-
init. l. 1. que compositis in Africa rebus, anno Urbis, ut ex
Liv. l. 21. Polybio g colligitur, 517 missus in Hispaniam, Han-
Corn. nibalem novem annos natum secum duxerat, cum
Nep. in eum prius ad aram adductum jurare jussisset, nun-
Hannib. quam
Plin. de
Vit. Ill.

quam se in amicitia cum Romanis fore. Hamilcare A. 443 i.
 post annos circiter novem occiso, suffectus est Has- P. I. ad
 drubal illius gener, qui Hannibalem accivit, eum- 4713.
 que post octo annos interfectus successorem habuit,
 Urbis 534, cum ætatis circiter septimum ac vicefi-
 mum inchoasset. qua ratione natus videtur anno Ur-
 bis conditæ 507, ante Christum 247. Igitur statim
 atque Imperator est factus, totam intra flumen Ibe-
 rum Hispaniam sibi subjicit. a Hinc Saguntum Ro- Liv. 21.
 manorum sociam magnis adortis viribus, post se- Polyb. 3.
 ptem menses capit. Saguntini omnes, frustra ex-
 pectato Romanorum auxilio, partim hostili gladio,
 partim suapte manu ceciderunt. Ita bellum con fla-
 tum Punicum secundum: quod initium anno Urbis
 conditæ 536, b P. Cornelio Scipione, T. Sempro- Liv. 30.
 nio Longo Coss. decimo septimo exitum habuit,
 Coss. M. Servilio Gemino. T. Claudio Nerone, U.
 C. anno 552.

c Habebat Hannibal in exercitu peditum, ut scri- c Polyb.
 bit Polybius, millia 90, equitum duodecim. variè 3. p. 189.
 de numero prodit Livius. Primo impetu uterque Liv. 21.
 Consulum victus, P. Cornelius ad Ticinum: Sem-
 pronius ad Trebiam. Sequenti anno U. C. 537,
 major ad Thrasumenum lacum clades accepta; cum
 interim Q. Fabius Maximus Prodictator à populo fa- d Polyb.
 ctus cunctando rem utcunque sustentavit. d Sed 3. p. 264.
 omnium atrocissima plaga Cannensis anno U. C. Liv. 2.
 538, alterius temeritate Consulis Terentii Varronis Appian.
 accidit. In ea pugna cæsa Romanorum 40 M. Neque Flor. &
 tamen infractis ob eam calamitatem animis, Can- alii cit.
 nensi prælio captos redimere noluerunt. Tum Sy-
 racusas, quæ urbs post Hieronis obitum, qui anno
 U. C. 539 contigit, ab societate defecerat, Marcel- e Polyb.
 lus e Consul obsedit anno Urbis 540. Quam ab ve- 8. p. 515.
 hementi illius oppugnatione unius hominis indu- & seq.
 stria tutata est. Archimedes is fuit, qui cœli fide- Liv. 3.
 rumque contemplator ea ætate præstans, sed ma- Dec. 4.
 china Marc.

A 4431.
P. l. ad
4713.

a Liv.
Dec. 3.
lib. 5.
Archimedes.

b Polyb.
in Exer.
Valef. p.
10. & l. 1.
Hist.
p. 16.

c Liv. l. 4.
Dec. 3.
d Polyb.
in Excer.
Val. p. 13.
Liv. l. 4.
Dec. 3.
Pausan.
El. 2. Ju.
stin. 28.

e Liv. 3.
Dec. 4.

chinarum operumque bellicorum inventis multo clarior, Romanorum apparatus omnes perlevi negotio ludificatus est. Itaque vix anno demum tertio, Urbis 542, capi Syracusæ potuerunt. ^a Quo tempore proditum est Archimedes, intento in ea studia, quibus deditus erat, animo, ac nihil eorum sentiente, quæ per hunc tumultum gerebantur, ab ignoto milite, frustra que sciscitato quis esset, interfectum; ejus ex morte magnum dolorem cepisse Marcellum, qui ut vitam illi conservarent, irrum-pentibus in urbem militibus edixerat; ac sepulturæ curam habuisse.

Hæc Syracusarum calamitas finem ^b attulit regii in Sicilia dominatus, quem is, cujus paullo antè meminimus, instaurarat Hiero, ac legitimum ex tyrannico & acceptum etiam vulgo fecerat comitate ac clementia, cum nihil ex tanta dignitate præcipuum sibi præter curam ac liberalitatem assumeret. Regnavit autem annos quatuor & quinquaginta, exorsus ab anno Urbis conditæ 485, sexto ante bellum primum Punicum, quo ineunte victus ab Appio Consule, ab Carthaginiensium societate ad Romanos descivit, & in eorum amicitia ^c prope quinquaginta perseveravit annos. ^d Iisdem moribus filium habuit Gelonem, qui ante patrem obiit quinquagesimo ætatis anno; & Hieronymum ex Nereide Pyrrhi Epirotarum regis filia susceptum reliquit aviti heredem regni; quod anno Urbis 539 adiit, Hierone mortuo, annum agens quintum decimum. Sed ut pessima erat indole, effusus in omne flagitii ac crudelitatis genus, conjuratione suorum eodem anno perimitur.

^e Interim Philippum Macedoniæ regem, pacta cum Hannibale societate, imminentem Italiæ Lævinus Prætor compressit, & in Macedoniam se suam incensa ultro classe coëgit recipere anno Urbis conditæ 542. At in Hispania P. & Cn. Scipiones fratres, qui

qui Hasdrubali transitum in Italiam ad Hannibalem fratrem hætenus intercluserant, multaque ibi fortiter gesserant, deleto exercitu ambo ceciderunt.

A 443 r.
P. l. ad
4713.

L. Marcius eques Romanus, in trepidatione dux militari suffragio creatus, labantem rem sustinuit.

Liv. 3.
Dec. 5.

cujus ductu una nocte ac die bina hostium expugnata sunt castra, & ad triginta septem millia hostium interfecta. quod anno illo Urbis 542 contigit. Eo-

démque Tarentum, præter arcem, captum ab Han-

nibale: & Capua ab Romanis obsessa: à qua ut eos

Liv. 3.
Dec. 6.

averteret, Romam contendit Hannibal. Sed coorta

subitò tempestas hunc ab ejus mœnibus conspectu-

que repulit. Capua deinde Romanis tradita; cujus

principes veneno sibi vitam eripuerunt: Senatores

securi percussi; urbs in Præfecturam redacta.

P. Scipionis ejus, quem in Hispania cæsum esse

Liv. ibi.
Val. 3. c.
7. Plin.
de Vir.
Illust.

meminimus, filius erat P. Scipio; qui post Hispa-

niensem illam cladem territis omnibus, quatuor &

viginti natus annos imperium in Hispaniam petere

se professus est; eoque pro Consule est missus anno

urbis 543. Ibi rebus gestis maximis, & Hasdrubale

Liv. 3.
Dec. l. 6.

Gisconis filio ac Magone superatis, anno quinto

quàm venerat, Carthaginenses tota ejecit Hispania.

Polyb. 11.
p. 638.

Inde in Africam profectus amicitiam junxit cum Sy-

phace Masylorum, deinde cum Masanissa Masæsu-

lorum regibus. Gesta hæc sunt anno Urbis 548,

tertio ab Marcelli clade Consulis; qui anno 546 se-

Liv. 3.
Dec. 7.

cundis cum Hannibale præliis aliquot factis, ejus-

dem circumventus insidiis opprimitur. f Sequentē

Plut.
Marcell.

verò, à duobus Consulibus Claudio Nerone & Livio

Liv. ibi.
Polyb

Salinatore Hasdrubal Hannibalis frater, qui cum no-

vo exercitu in Italiam pervenerat, antequàm se cum

init. l. 11.

fratre conjungeret, cum suis copiis deletus est. Erat

tum in Apulia Hannibal, cui se Nero Consul oppo-

suerat. Livius in Cisalpina Gallia castra contra Has-

drubalem habebat. Interceptis Hasdrubalis literis,

Nero clam, inscio Hannibale, sex dierum spatio

totam

A 4431.
P. I. ad
713.

totam emensus Italiam, ad collegæ castra cum copiarum parte venit; ac victis, uti memoratum est, hostibus, antè ad stativa sua rediit, quàm eum discessisse Hannibal sentiret. Cæsa feruntur eo prælio quinquaginta sex hostium millia, capta quinque millia, & quadringenti. Caput Hasdrubalis ante stationes Pœnorum ab Nerone projectum tristi acceptæ cladis indicium Hannibali fuit.

⁊ Liv. 28.
Appian.

⁊ At P. Scipio, ut ab Italia revocaret Hannibalem, transportare bellum in Africam statuit. quod anno demum Urbis 549, quo Consulatum ipse gessit, aggressus est. Sed initio, cùm id temerarium consilium haberetur, nihil neque pecuniæ, neque militum publicè suppeditatum est. Ita nemine nisi voluntario milite conscripto, & accepta mutuò corrogatâque pecunia, primùm ad Siciliam Consul, inde in Africam anno Urbis 550, belli quintodecimo, cum classe Proconsul appulit. ^b Quo anno Pessinunte in Phrygia simulachrum Idææ matris Romam ex oraculo devectum, à P. Scipione Nasica Cn. filio, quem adolescentem Senatus virum optimum indicarat, exceptum est.

⁊ Liv.
Plin. de
vir. ill.
Herodia.
lib. 1.

Liv. App.
Flor. &c.

Scipioni dux ab Carthagenensibus objectus est Hasdrubal Gisconis filius, qui Masanissæ filiam Sophonisbam desponderat. Sed eam, absente patre ac sponso, Carthagenensium populus Syphaci, qui amore puellæ captus agros eorum vastabat, publicè collocavit, ut eum ab Romanorum amicitia ad suam transferret. Qua commotus injuria Masanissa totum se Romanis addixit, magnùmque deinceps ad Pœnos debellandos momentum attulit.

Scipioni Uticam oppugnantem anno eodem Urbis 550, Syphax & Hasdrubal cum centum armatorum supervenere millibus. Quorum castra eadem die deleta sunt, millibus occisis quadraginta, captis sex; ambòque rursus redintegratis copiis altero prælio superati. Syphax à Lælio & Masanissa rege vivus est captus.

Ejus

Ejus uxorem Sophonisbam cum Masaniffa duxisset, increpitus ab Scipione venenum ad eam misit, quo sibi mortem illa conscivit. • Hannibal à Carthaginensibus revocatus, Italia relicta, decimo sexto belli anno, Urbis 551, rediit in Africam; *b* sociis, qui sequi nollent, quâ occisis, quâ in servitutem redactis; ac tentata frustra per colloquium pace, congressus acie ab Scipione vincitur. post eum Vermina Syphacis filius, qui auxilio Pœnis venerat. Scipio pacis leges Carthaginensibus dixit, auctore Senatu populoque Romano. Hannibal ad Antiochum per-
fugit.

A 4431.
P. I. ad
4713.
• Liv. 3.
Dec. 10.
App. &c.
Polyb. 15.
b Diod.
in Exer.
Valef.
p. 290.

• Finitum est bellum anno septimodecimo, Urbis 552, Coss. M. Servilio Gemino. T. Claudio Nero. ac sequente pax Carthaginensibus ab Senatu data, & triumphans in urbem invectus est Scipio: *d* in eoque triumpho ductus Syphax paullo post Tibure in custodia mortuus est. • At Livius ante triumphum obiisse narrat, *f* ac publico elatum funere. ubi & Polybium id quod dixi, sentire asserit. *Hunc regem* (ait) *in triumpho ductum Polybius haudquaquam spernendus auctor tradit.* quæ historici præstantissimi commemoratio nimis angusta ac jejuna mihi videtur.

• Liv. 3.
Polyb. 15.
d Polyb.
16. p. 733.
• fine l.
10. Dec. 3.
f Valer.
Max. l. 5.

De Achæorum initiis, Pyrrhi rebus gestis & obitu, ac Pergami regum & Parthorum origine.

IN Græcia porro & Oriente ad historiam hæc præcipua contigerunt. Achæorum respublica paulatim in Peloponneso coaluit. *g* cujus fundamenta jacta sunt Olympiade 124 sub Pyrrhi transitum in Italiam; quando Dymæi, Patrenses, Tritæenses, & Pharæenses concordiam inierunt; ad quos se reliqui deinceps applicarunt. Hi principio scribam unum, & Prætores duos, in orbem constituerunt. Post annos quinque & viginti unicum Prætorem placuit eligere. Is circa Plejadis exortum creari solitus, *h* ut
auctor

CAP.
III.
g Polyb.
21. p. 129.
h Polyb.
init. 5. p.
330.

A 4431.
P. 1. ad
4713.

a Diod.
20. Paus.
in Lacon.
p. 87.
Plut. in
Ag. &
Cleo.
Vide l.
10. de
Doct.
Temp.
c. 5.
b Diod.
26.

c Liv. 10.

d Plut. in
Pyrrho.
Just. 25.

Pyrrhi
mors.

auctor est Polybius; ac primus singularium Prætorum Marcus Carynensis ab eodem proditur, cujus anno quarto Aratus Sicyonius vicesimum agens annum, rebus gestis cœpit inclarescere. Quocirca anno ultimo Olympiadis istius orta est illa respublica, anno ante Christum 281, Urbis 473. Siquidem anno sequente Pyrrhus in Italiam transfretavit. Lacedæmonii domestica vexati seditione prope sub Pyrrhi venêre dominatum. Cleomenes, annis in regno sexaginta & decem exactis mensibus, obiit, Diodoro teste, Prætor Athenis Demetrio Phalereo. Is est quartus Olympiadis 117. a Hic filios genuit duos, Acrotatum, qui superstiti patre mortuus filium reliquit Areum, & juniorem Cleonymum. Nata de successione controversia, Senatus Areum anteposuit Cleonymo. hunc verò, ne quid contra rempublicam consilii caperet, honoribus ac præfecturis delinire conati sunt. Nam inter alia Tarentinis contra Lucanos & Romanos missus auxilio, Lucanos vicit. Tarentum, quod defecerat, expugnavit, anno Urbis conditæ 451, Olympiadis 119 secundo, ut auctor est b Diodorus. Post urbe Salentinorum capta, ab Romanis, duce Aimilio Consule, anno 452 fugatus cum classe sua, ad Patavina litora prædabundus pervenit. ubi pessimè accepta classis, vix quinta parte incolumis domum rediit, ut scribit Livius c, qui hunc regem Lacedæmoniorum haud recte nominat. Verum ille post annos plures cum repulsæ memor, tum nova provocatus injuria, quod Acrotatus Arei filius Chelidonidem conjugem suam corrupisset, d Pyrrhum excivit in Laconicam, d, anno eodem, quo ex Italia reversus Macedoniam occupavit, Antigono pulso: qui est Urbis conditæ 481. Sequenti igitur anno Pyrrhus in Laconicam impressione facta, pæne urbem defensoribus vacuum cepit. Sed oppidanorum virtute pulsus contendit Argos. quam urbem ingressus, contraque Antigoni pugnans, illisa

illisa capiti tegula ab muliere peremptus est, ineunte Olymp. 127. Is est annus ante Christum 272, ad quem ab eo anno, quo Cleonymus à regno est reiectus, qui fuit ante Christum 309, intercedunt anni circiter septem & triginta.

A 4431.
P. I. ad
4713.

¶ Per idem tempus, quo Achæorum civitates in unum corpus redigi sunt coeptæ, Pergami Phrygiæ majoris oppido ad Caycum amnem novi regni fundamenta jacta sunt. Circa Olympiadem 124, ultimo anno Ptolemæi Lagidæ, Philetærus spado ærario præfectus ab Lyfimacho, Agathoclis ejus filii necem agrè ferens, quem pater ab Arsinoë conjugē falsis criminibus accusatum veneno sustulerat, ab illo defecit, ac novi apud Pergamum imperii princeps extitit. Hic fratres habuit duos, Eumenem & Attalum; qui & in regnum successerunt. primus autem regium nomen usurpavit Attalus, ut ait Strabo. Postremus fuit Attalus prioris Attali nepos, qui moriens populum Romanum hæredem instituit anno U. C. 621, Ita annis circiter 152 Pergami regnarunt.

¶ Strabo
l. 13.
Pausan.
Att. p. 7.
Pergami
regnum.

Parthorum in Oriente regnum, Romani quondam æmulum futurum, Arsace conditore, cœpit eodem tempore, quo Punicum bellum primum in Occidente flagrabat. Sed in incerto est propter antiquorum de illius origine dissidium.

Parthorum
initium.

¶ Justinus quidem primam defectionem Parthorum primo Punico bello accidisse memorat. L. Manlio Vulfone, Attilio Regulo Coss. regnante Seleuco; cujus cum Antiocho fratre discordia impunitatem illis defectionis dedit. Consules isti annum occupant Urbis conditæ 540, ante Christum 250, quo regnabat in Syria Antiochus δ' Θεός Seleucidarum tertius, Seleuci Callinici pater. Seleuco geniti sunt Seleucus Ceraunus, qui post patrem Callinicum anno regni vicesimo mortuum, tribus annis imperavit; & Antiochus magnus, qui Callinico fratri successit. Justinus,

¶ Just. 41.

A 4431.
P. I. ad
4713.

Error
Justini.

a Strabo
13. Ap-
pian. in
fine Syr.

b Arria.
in Par-
thic.
Phot.
cod. 58.

Vide par.
2. lib. 4.
cap. 7.
c Hero-
dia. 6.

stinus, qui ab Seleuco Antiochi Soteris pronepote defecisse Parthos ait, non Callinicum, sed ejus filium Ceraunum intellexit, cujus frater Antiochus fuit. In quo mirifice fallitur. Seleucus Ceraunus regnum iniit anno secundo Olympiad. 138, primo sequentis obiit. Triennio quippe regnavit. Initium itaque illius convenit in annum Urbis 527, qui est quintus decimus à pace Poenis data, & à Consulatu Vulfonis & Attilii quartus & vicesimus. Eusebius porro sub Antiocho Θεῶν ad Olympiadem 133 adscribit biennio post memoratos à Justino Consules.

a At Strabo regnante Callinico fugisse scribit Arsacem, quod satis cum Eusebio congruit. Appianus eo tempore defecisse Persas ait, quo Antiocho Deo mortuo Laodice Berenicen alteram illius conjugem occidit. cujus necem frater ejus Ptolemæus Evergetes ulcisci cupiens, in Syriam ac Babylonem usque profectus est. Hæc gesta sunt anno ipso primo Seleuci Callinici, paullo post Antiochi Dei mortem. Quamobrem sub Callinico Parthorum exordia posita credimus, eoque primitus imperante circa annum ante Christum 246. Siquidem b Arrianus apud Photium auctor est Arsacem cum Teridate fratre Phereclum ab Antiocho Deo regioni suæ præfectum obtentatam ab eo pudicitiam alterutrius occidisse. Unde vel superstitite adhuc Antiocho Θεῶν, vel paullo post ejus obitum verisimile est id evenisse.

Ab Arsace deinceps Parthorum principes nomen acceperunt, velut ab Cæsare Augustoque Romani Imperatores Augusti ac Cæsares appellati sunt. Horum imperium ad annos circiter 472 perstitit. ab anno ante Christum 246, ad 220 post Christum, & quintum usque Alexandri Mammeæ filii; c quo Artaxerxes genere Persa Artabano Parthorum rege occiso rerum summam in Persas transtulit.

Theo-

^a Theodotus quoque Bactrianorum præfectus eodem, quo Arsaces, tempore novi factus est regni conditor. quod ipsum minimè diuturnum fuit, atque in Parthorum ditionem concessit. A 4431.
P. 1. ad
4713.
^a Just 41.

Quanam in Græcia pèrque Orientem gesta sunt ab anno ante Christum 252 ad 219, & initium belli secundi Punici.

ACHÆORUM ^b in Peloponneso respublica Arati Sicyonii virtute magnis auctibus excrevit. CAP. IV.
^b Polyb.
2. p. 130.
Plut. in
Arato.
Pausan.
Cor. 51.
Aratus.
^c Polyb.
2. p. 130.
Hic ætatis anno vicesimo (qui & Punici belli prioris undecimus, & ab Achæorum fundata republica undecimus putatur, ^c hoc est quartus Præfecturæ Marci Carynensis) Græcas urbes, quæ ab tyrannis pleræque per id tempus obtinebantur, ab eorum, nec non Macedonum jugo extricare est aggressus. Cujus rei à patria fecit initium. quam, expulso Nicocle tyranno, libertate donatam ad Achæorum concilium adjunxit anno ante Christum 253, Urbis conditæ 501. Cùm autem exules amplius quingenti Sicyonem reversi bona sua repeterent, Aratus in Ægyptum profectus, à Ptolemæo Philadelpho 150 talenta, quibus illis satisfaceret, expressit. Octavo post anno Prætor primùm factus est, & ^d anno interjecto iterum eundem magistratum cepit. per quem ^e dejecto ex arce Macedonum præsidio, cui Perseus Stoicus præerat, Corinthum liberavit. quod exemplum in oppidis plerisque valuit, quæ eandem societatem secutæ sunt. Id verò anno ante Romanorum ultimam de Pœnis victoriam contigit, ut refert Polybius. Punici belli prioris secundo & vicesimo, Urbis 511.

^f Sub idem tempus Lacedæmone tumultus extitit, Agide ac Leonida regnantibus: quorum ille ex Eurytionidarum, five Eurypontidarum erat familia, sextus à magno illo Agefilao, qui in Asia contra f Plut.
Ag. &
Cleom.

A 4431.
P. I. ad
4713.

a cap. 4.
Agidis
historia.

VI. TAC.
dylog.
s. p. 130.
P. I. in
A. 4431.
s. p. 130.
P. I. in
A. 4431.
s. p. 130.

tra barbaros præclaras res olim gesserat. Leonidas ex Agidarum, sive Eurysthenidarum stirpe oriundus fuit, quæ dignatione anteibat alteri; patre natus Cleonymo; quem Cleomenis superioris filium, Acrotati fratris Areo filio posthabitum, Pyrrhus in Laconicam adduxisse supra ^a significavi. Agis nondum vicesimo ætatis anno collapsam Lycurgi disciplinam instaurare cupiens, ab novis tabulis & agrorum divisione id aggressus est facere. Cui cum civitatis principes, & inter eos Leonidas rex alter, intercederent, nihilominus in incepto perstitit, adiutorem nactus consiliorum Lyfandrum Ephorum. à quo Leonidas iudicio postulatus, abrogato regno, & in Cleombrotum ejus generum translato, supplex in Chalchiœcæ templo consedit. Postea, novis succedentibus Ephoris, ac Lyfandrum aliosque fautores Agidis ad causam dicendam citantibus, reges ambo magno cum amicorum stipatu in forum veniunt; Ephoros in ordinem redigunt: pro his cum alios suarum partium substituunt, tum Agefilaum, latissimè arantem hominem, sed ære obrutum alieno. qui propterea auctor Agidi fuit, ut ante legem agrariam novas ad deliniendam plebem tabulas proponeret. Ejus cum Agis consilio paruiisset, ubi ventum est ad agrorum partitionem, miris artibus ludificari ac tergiversari Agefilaus institit. Quæ res ab Agide civium alienavit animos. Igitur conspiratione inimicorum illius revocatur ab exilio Leonidas, ac regno restituitur. Agis & Cleombrotus supplices ad delubrum Minervæ Chalchiœcæ confugiunt. Cleombrotus per Chelonidem uxorem, Leonidæ filiam, vita impetrata solum vertit; eoque virum, nequicquam patre retinente, Chelonis est secuta. Agis ab Ephoris comprehensus, capitique damnatus, laqueo vitam finit: eodemque supplicio mater ejus Agefistrata & Archidamia avia sunt extinctæ. ^b Archidamus frater fuga necem evasit. quem ab Leonida

& Plut.

da paullo post revocatum, & in regni collegium assumptum, eo mortuo, Cleomenis metu fugisse de-
nuo, ab eoque demum occisum a Polybius demon-
strat. Agiatis uxor Leonidæ filio Cleomeni adhuc
puero coacta nubere; quem prioris exemplo viri ad
eandem persequenda cœpta suapte concitatum sponte
vehementius accendit. Agidis ista calamitas sub Pu-
nici prioris belli exitum incidit, & occupatam ab
Arato Corinthi arcem.

A 4431.
P. I. ad
4713.
Lib. 5.
p. 383.

Leonida aliquanto post vita perfuncto, Cleome-
nes regnavit, sub annum, uti suspicamur, ante
Christum 235, Urbis conditæ 519, ingentis animi,
sed fervidi ac ferocis, adolescens, & imprimis bel-
lo strenuus. qui Achæos viribus & imperio florentes,
ac tota Peloponneso Arato duce volitantes, haud se-
mel acie profligavit; cum ab eorum fœdere, quod
publicè hætenus coluerant, ad Ætolorum, quibus
cum bellum iis erat, societatem Lacedæmonii trans-
issent.

Cleomenis
gesta.

Etenim Achæi, quod perpetuò concupiverant, & Polyb.
multo id magis per hoc tempus auctore persevera-
bant Arato, uti ex omnibus Peloponnesi civitatibus
republicam unam facerent. quod metuentes Mace-
donum reges, in illarum plerisque tyrannos aut ipsi
collocaverant, aut jam per sese constitutos suo præ-
sidio firmabant. In his quâ vi dejiciendis, quâ spon-
te in commune fœdus adducendis sedulam operam
præstitit Aratus; ad idque perficiendum multum
industria consilioque valuit. Itaque superstite adhuc
Antigono Gonata Demetrii Poliorcetæ filio, præter
alia oppida, Sicyonem & Corinthum, ejecto il-
linc tyranno, hinc Macedonum præsidio, ad suo-
rum fœdus adjunxit. Tum verò Gonata mortuo an-
no tertio Olympiadis 134, Urbis conditæ 512, ac
Demetrio filio, qui decem exactis annis obiit anno
Urbis 522, ante Christum 232, in liberandam Græ-
ciam studium omne suum contulit. Quo tempore
Atti-

2. &
Plut.
Arato.

Arati res
gesta.

A 443¹. Atticam primùm jugo Macedonum exsolvit, Dio-
 P. 1. ad gene, qui illi præerat, ad eam prodendam magnis
 471³. præmiis illecto; dehinc Argivos, Hermionenies,
 Phliasios, aliósq; sponte se dedentibus proditionis
 metu tyrannis, & ad commune Achivorum appli-
 cantibus. Quorum tam secundis rebus Ætoli, &
 rex Lacedæmoniorum Cleomenes, moras objece-
 re; illi invidia & calliditate; aperta iste vi, & ar-
 mis; quibus Aratum, & alios Achæorum imperato-
 res haud semel, ut jam diximus, vicit, ac fugavit.
 Quod bellum suis ut auspiciis, non ad aliorum nu-
 tum, administraret, fecit quod jamdudum cogita-
 bat, ut, sublati Ephoris, jus & imperium sibi omne
 vindicaret; veterémque disciplinam domi repræ-
 sentavit, anno regni decimo, Urbis Romæ 528,
 aut sequenti. Exinde domestico metu solutus ac li-
 ber in Achaicum bellum totus incubuit. Huic susten-
 tando cùm Achæi impares se viderent, fatisciente
 ac languente jam Arato, magnisque à Cleomene
 cladibus acceptis, auctore eodem illo, ad Macedo-
 num auxilia respexerunt. Macedoniæ tum regnabat
 Antigonus cognomento Δῶρων, hoc est *profuturus*.
 quod nomen ex eo fortitus est, quia se daturum quod
 petebatur identidem agebat. Hic pro Philippo De-
 metrii filio regnum curabat ex anno ante Christum
 232, Urbis 522, ineunte Olympiade 137; nempe
 paullo antequam Romam in Illyricum trajicerent,
 ut ait Polybius. Igitur Antigoni societatem Ara-
 tus cum Achæis suis expetit, cùm hætenus Ptole-
 mæi amicitia usi essent. quod novum foedus magno
 auctoramento pacti sunt arcis Corinthiæ, qua Ma-
 cedoni cesserunt, & eundem mox Græci ducem no-
 minis terra marique renuntiarent. *b* Venêre in com-
 munionem illius foederis Macedones, Achæi, Epiro-
 tæ, Phocenses, Bœoti, Arcades, Thessali. Cleome-
 nes irrumpenti cum ingentibus copiis Antigono
 cùm ad Isthmum occurrisset, Argivorum defectio-
 ne

ne territus ad defendendam patriam retrò pedem re-
tulit. Ita Macedones prohibente nemine Pelopon-
nesum adiêre anno mundi 3761, Urbis 531, quo se-
cundus iniit Olympiadis 139. ac sequente multis op-
pidis potiti sunt, haud interim cessante Cleomene,
qui Megalopolim ex improvîso cepit, evertitque
funditus; quòd societatem inire secum cives patria
licet profugi renuissent, ita suadente Philopœme-
ne, ^a qui tùm triginta erat annorum. Postremò an-
no Urbis 533, ante Christum 221, quo quartus in-
cepit Olympiadis ejusdem, ^b commisso prælio ad
Selasiam Laconicæ oppidum, ab Antigono victus
est Cleomenes, cùm hic viginti, ille triginta mil-
lia in aciem eduxisset. Elapsus è pugna Cleomenes
ad Ptolemæum Evergetem transfretavit in Ægy-
ptum, vacuam propugnatoribus Antigono relin-
quens Lacedæmonem; quam ille adiens, libertatem
ei ac pristina omnia jura restituit. Postridie certior
factus incurfari ab finitimis barbaris Macedoniæ fi-
nes, eò quàm celerrimè contendit. In transitu Ne-
meis ludis interfuit, per quos magnis Græcorum
acclamationibus atque omni genere honoris est acce-
ptus. Ut autem Macedoniam attigit, profligatis Il-
lyriis, aliisque barbaris, confecto jampridem tabe
corpusculo decessit, & Philippo reliquit imperium,
qui adversus Romanos postea bellavit. Anno id Ur-
bis evenisse 533, mundi 3763, quo quartus nume-
ratus est annus Olympiadis 139, suadet Nemei ludi-
cri mentio, quod sub finem anni tertii Olympici, ac
prope Solstitium committi solebat, ^c ut alias osten-
dimus.

Cleomenes à Ptolemæo Evergete perhonorificè
& amanter exceptus, eo post paullo mortuo, in
suspicionem venit apud Evergetis successorem Phi-
lopatorem. qui illum redire properantem in Græ-
ciam, de Sosibii consilio, cujus auctoritate regnum
administrabatur, custodia sepsit. è qua tandem erum-
pens

A 4431.
P. I. ad
4713.

^a Plut. in
Philop.

^b Polyb.

^c Plut. in
Ag. &
Cleom.

^c Not. ad
Jul. p.
323. &
seq. Po-
lyb. 2.
p. 155.

A 4431. P. I. ad 4713. a Polyb. 4 p. 304. b Plut. Ag. & Cleom. c Lib. 9. p. 385. pens cum paucis, ac districtis gladiis tota urbe discursans, Alexandrinósque nequicquam ad libertatem vocans, sibi ipsi manus attulit a tertio quàm Ægyptum adierat anno, b regni confecto decimo sexto. Quippe statim post Cleomenis necem Coelen Syriam ab Theodoto proditam esse Antiocho, testis est c Polybius. quod anno conditæ Urbis 535, secundo Olympiadis 140 contigit. Ad hunc modum affirmatur Cleomenis initium, quod secundo anno Olympiadis 136, Urbis 519 ascripsimus. Nam ab eo ad Urbis annum 535 pleni sedecim intercurrent.

De bellis Antiochi M. & Ptolemæi Philopatoris pugna ad Rhapsiam, Achæirebus gestis.

CAP. V. **I**N Syria principum luxus & crudelitas calamitosos habuit exitus. Antiochus Seleuci Nicanoris nepos, ab eoque tertius, uxorem habebat Laodicen Ptolemæi Philadelphi filiam, ut narrat d Appianus; ex eaque liberos duos Seleucum Callinicum, & Antiochum Hieracem. Cùmque reges ambo maxima inter se bella gessissent, in eam tandem convenere pacis conditiones, uti Berenice altera Philadelphi filia Antiocho nuberet, Laodice aut repudiata, aut concubinæ loco habita. Mortuo deinde Philadelpho, anno Urbis 507, ante Christum 247, Antiochus amore victus Laodicen revocavit, quæ viri levitatem verita, veneno ei vitam eripuit. tum, Berenice ejusque filio adhuc infante cæsis, Seleucum filium ad regnum evehit. Hæc Berenice amita fuit illius, quam à Ptolemæo Philopatore cæsam indicat e Polybius.

f Ptolemæus Evergetes, qui Philadelpho successerat, in Syriam invehctus, sororis necem cæde alterius est ultus. Nec eo victoriæ fructu contentus magnam incurfavit Asiæ partem; ac domestico tumultu revocatus, Syriam, quam fuisse Coelen arbitror,

bitror, per suos obtinuit. ^a Ciliciam verò Antio- ^{A 4431.}
 cho Hieraci permisit. Moritur anno regni 26, mun- ^{P. I. ad}
 di 3763, quo tertius desuit Olympiadis 39. Ea verò ^{4713.}
 Olympiade decessisse auctor est ^a Polybius, qui & ^{a Hier.}
 morbo ait extinctum; ^c Justinus verò filii parricidio ^{b Lib.}
 sublatum asserit, cui propterea per ludibrium Phi- ^{2. p. 50.}
 lopatoris cognomen impositum esse scribit. ^{c Lib. 30.}

Igitur anno illo, quem posui, Ptolemæus Philo-
 pator in Ægypto sceptrum tenere cœpit. ^d qui sta- ^{d Polyb.}
 tim Magam fratrem interfecit, & Berenicem, ut ^{5. p. 380.}
 narrat Polybius; ^e ac se totum ludis, comestationi- ^{Just. 30.}
 bus, luxuriæque tradidit. Quod eo licentiùs faciebat, ^{e Polyb.}
 quòd sibi domi forisque in longum tempus securita- ^{5. p. 380.}
 tem partam arbitrabatur. Nam & occiso fratre, ^{Plut. Ag.}
 aliisque propinquis, terrorem suis objecerat; & An- ^{& Cleo-}
 tigonò Macedoniæ, ac Seleuco Syriæ regibus extin- ^{men.}
 ctis, in eorum locum pæne adhuc pueri venerant ^{Just. 30.}
 Antiochus, & Philippus, ab quibus nihil tum sibi
 metuebat.

^f Commodum enim mortuo Seleuco Callinico, ^{f App.}
 qui viginti regnavit annis, ejusque successore filio ^{Syr.}
 Seleuco, post infelicem cum Ptolemæo Evergete
 pugnam, amicorum infidiis extincto, Antiochus Se- ^{Antiochus}
 leuci frater, Callinici filius, Babylone accitus est ad re- ^{M. exor-}
 gnum capeffendum, propemodum puer, incunte ^{dium.}
 Olympiade 139, conditæ Urbis 530. qui ob res ge-
 stas, & recuperatam imperii partem haud modicam,
 Magni cognomen meruit. Nam hujus exordium tu-
 multuosum & exercitum fuit, præfectis provincia-
 rum per contemptum ætatis ab eo deficientibus. ^{g Polyb.}
 Primus Molo Mediæ rector, & Alexander Perfidis ^{1. 5. p.}
 illius frater, jugum excutiunt. ad quod consilium ^{386.}
 Hermiæ Caris hominis nequissimi, qui apud regem
 poterat omnia, metus illos potissimum impulit. Hi
 paucis annis, hoc est non integristribus, quantum
 ex Polybio conjicimus, vexato Antiocho, & ejus
 victo occisóque duce Xencæta, multis expugnatis

- A 443 I. urbibus, ab ipso tandem rege superati, voluntaria
P. I. ad morte meritas poenas anteverterunt. eodémque an-
4713. no Hermias in regis caput nefaria molitus, eo ju-
bente per infidias opprimitur, qui fuit annus Urbis
Romæ 533, idem prorsus, quo & Cleomenem Spar-
tæ regem ab Antigono superatum esse capite supe-
riori retulimus.
- Achæus*
regnum
usurpat.
a Polyb. a Occiso, uti dictum est, Seleuco Cerauno, A-
1. 4. p. chæus ejus propinquus, vindicata ipsius nece, quid-
271. & quid citra Taurum erat armis recuperavit; & An-
314. tiocho spreto, regnum sibi sumpfit. b quo tempore
b Polyb. Molone debellato contra Artabazanem Satrapam
4. p. 99. ducebat Antiochus, ipso, quem memoravimus, an-
c Polyb. no Urbis 533, quarto Olymp. 139. e ac post annos
4. p. 315. duos ab nece junioris Seleuci fratris Antiochi. Sed
antequam in Achæum moveret Antiochus, prius
Cœlen Syriam decrevit aggredi: d quam provinciam
d Polyb. ex antiquo Ægypti reges obtinebant, ejusque pos-
5. p. 380. sessionem pluris etiam atque Ægyptum ipsam facere
C. & consueverant, quòd adversus Syriæ regnum perop-
428. A. portunus illius situs esset. Igitur anno mundi 3765,
Just. 30. Urbis 535, tertio ante Rhaphiensem pugnam, quod
e Lib. 5. e Polybius indicat, f in Cœlem Syriam duxit Antio-
p. 409. D. chus, ac prius Seleuciam expugnavit. Secundum
& 385. quæ Theodotus Ætolus genere, Cœlæ Syriæ à Pto-
C. lemæo præfectus, partim hujus contemptu, partim
f Polyb. quod ejus erga se procerum suspectam haberet vo-
5. p. 402. luntatem, ad Antiochum defecit, eique provinciam
& 405. illam prodidit. Ptolemæus, g magno apparatu belli
g Polyb. clam instructo, contra Antiochum pergit: h quem
5. p. 407. collatis signis ad Rhaphiam oppidum Phœniciaë su-
& 7. & peravit. i Fuisse produntur in exercitu Ptolemæi
seq. millia peditum septuaginta. equitum quinque, cum
h Polyb. elephantis tribus & septuaginta. Antiochus peditum
5. p. 422. numerabat sexaginta duo, equitum sex millia, ele-
i Pol. 5. phantes duos supra centum. k Lævuni Ptolemæi
421. C. cornu ab dextro Antiochi, hujus sinistrum ab illius
& Pol. 5. dextro
p. 420.
& seq.

dextro fufum eft: pugnam utrinque phalanges refti-
 tuere. in qua Antiocheni poftremo campo cefse-
 runt. Horum defiderata ad decem ferè millia cum
 equitibus trecentis. E Ptolemaicis peditum mille
 quingenti, equites feptingenti. Hic ille conflictus
 eft, cujus liber tertius Machabæorum apocryphus
 initio meminit; qui infuper Theodoti Syriæ prodi-
 toris audax factum refert, cùm in Ptolemæi tento-
 rium ante pugnam cum duobus irrumpens, eo fortè
 non reperto, alium pro illo trucidavit: a quod & Po-
 lybius memoriæ prodidit. Addit Machabæorum ter-
 tius, Arfinoën Philopatoris fororem illi pugnae in-
 terfuiffe, ac fortiter ex adverfo repugnantibus An-
 tiochenis, fuos ad prælium acuiſſe, cùm per ordines
 paſſis crinibus lacrymahunda diſcurreret, ac ſingulis
 binas auri minas polliceretur. eo factum, ut ſupe-
 riores acie fuerint Ægyptii. Eodem anno pugnatum
 ad Rhaphiam eſſe auctor eſt b Polybius, quo Roma-
 ni ad Thraſumenum in Etruria victi ſunt ab Hanni-
 bale, Olympiadis centefimæ quadrageſimæque ter-
 tio. c idemque verno id tempore contigiffe ſigni-
 cat, quo & ad Thraſumenum certavere Romani.
 Quin eandem pugnam Lunæ defectio anteceſſit, d ut
 ſcribit Polybius; quæ autumnſuperiore incidit an-
 ni Urbis 536, ante Chriſtum 218, Calendis Septem-
 bris.

e Tanta præter ſpem ac meritum adepta victoria e Polyb.
 uti Philopator nesciit. qui ſi ad fortunam animum & p. 428.
 induſtriam adjunxiſſet, ſpoliare Antiochum regno Juſt. 30.
 poterat. Nunc quæ amiſerat recuperare contentus,
 petenti pacem Antiocho dedit. tum in Syria & Phœ-
 nicia menſes tres moratus eſt. f quo tempore cùm f3. Mac. i.
 ad eum gratulatum Judæi miſiſſent, Hieroſolymam Prole-
 adiit. ibique celebratis ritè ſacrificiis, in ipſum Tem-
 pli penetrale ſanctius tentavit ingredi. Quod dum mam Phi-
 illis fruſtra renitentibus aggredi cupit, occulta vi lopator in
 abjectus in terram, diſſoluto corpore, intercepta-
 que tur.

- A 443¹.
P. I. ad
47¹³. que voce, ab stipatoribus suis metu & horrore per-
fusus abducitur; atque è vestigio furens inde mini-
tânſque deceſſit. Reverſus Alexandriam, quidquid
Judaici per Ægyptum nominis fuit, decuriari, &
compedibus vinctum Alexandriam abripi, atque in
circum includi jubet; tum eòdem elephantos indu-
ci, ut eorum pedibus obterendos in conſpectu po-
puli totius objiceret. Ad hoc ſpectaculum cùm cer-
tam ſæpe condixiſſet diem, ea quoties venit, omni
ejus, quod decreverat, divinitus illi erepta memoria
eſt, nec unquam deſtinata potuit exequi. Ergo in
miſericordiam & amorem deinde gentis repente
mutato illius odio, dimiſit omnes; ac deinceps
multo, quàm quiſquam antea regum, liberalius &
honestius habuit. quinetiam permiſit, ut in patriæ
deſertores religionis ſui generis animadverterent. ^a
Hieron. Perfunctus his curis Philopator conſeſtim priſtinos
ad meres rediit; ac regiæ majeſtatis & pudoris omnis
oblitus, dies & noctes in ſtupris flagitiisſque con-
ſumpſit. Nam Eurydice occiſa ſorore, eadẽmque
conjugẽ, Agathocleæ meretricis blanditiis irretitur;
eique ſe totum, adjuncto fratre illius Agathocle &
Oenanthe matre, permittit. quorum ex arbitrio
maxima minimaque omnia tractabantur.
- ^b Polyb. ^b At in Aſia, quæ cis Taurum eſt, Achæus inte-
rim, dum de Cœleſyria cum Ptolemæo contendit
ſ. p. 415. & ſeq. Antiochus, regnum ſuum firmare & quàm latiffimẽ
proferre ſtudebat, continua finitimis regibus acci-
vitatibus inferens bella. ^c Cui Pergami rex Attalus
^c Polyb. haud ſegniter reſiſtebat, conductis è Thracia uſque
p. 420. auxiliaribus Gallis Tectoſagis; quibus deinde mili-
tiam detrectantibus, &, quod ſuper Megiſtum My-
ſiæ amnem poſitis caſtris Luna defeciſſet, in reli-
gionem trahentibus, miſſionem dedit, anno tertio
Olympiadis 140, Urbis 536. Nam eo anno Luna
Calendis Septemb. obſcurata eſt. Eoſdem poſtea
^d Polyb. Gallos effuſe omnia populantes ^d Prufias Bithyniæ
ſine 1.5. rex
P. 447.

rex hand procul Hellesponto ad unum concidit anno 4713.
Urbis 538.

^a Antiochus, compositis cum Ptolemæo rebus, ^a Polyb. amissaque Cœlesyria, belli molem in Achæum ver- l. 5. p. tit. Quem & Sardibus obsessum Cretenfium duo- 444. & rum proditione in potestatem redegit, ac vita per l. 7. p. summos cruciatus exiit circa annum Urbis 539. 506. & l. 8. p. 522.

^b Per idem tempus, quo victus ad Raphiam An- ^b Polyb. tiochus in Achæum parabat bellum, Rhodiorum l. 5. p. urbs ingenti terræ motu concussa est, quo mœnium 428. ac navalium magna parte disiecta, ingens quoque colossus corruit. Quam jacturam regum ac civita- tum profusa in illos liberalitas pòst paullo sarcivit. Colossus annos complures in solo jacuit, ^c donec eum ^c Cedre. Saracenorum rex Mauvia, capta Rhodo, mercatori ^{Colossus} cuidam vendidit sub annum Christi 653. Hunc 70 ^{Rhodius.} cubitorum altitudinis fuisse, & post quinquagesi- mum sextum annum, quàm à Charete Lyssippi disci- pulo factus est, terræ motu prostratum scribit ^d Pli- ^d Lib. nius; paucos pollicem ejus amplexos; majores 34. c. 6. fuisse digitos quàm plerasque statuas; duodecim an- nis effectum talentis 300. Hanc ruinam Eusebius confert in annum secundum Olympiadis 139. in se- ptimum ab eo, uti dixi, Polybius.

*De Sociali contra Ætolos bello Philippo rege Macedonia
duce facto, de qua Philippi ejusdem rebus gestis.*

ANTIGONVS, qui ab liberalibus promissis CAP. VI. Δῶρων cognominatus est, ab Achæis contra Cleomenem vocatus in auxilium, eo victo ^e pacem ^e Polyb. tota Græcia constituerat, cujus inter alias conditio- 4. p. 172. nes ea fuit, ut ne Ætoli cum exercitu Achajam in- & 276. trarent. Huic paullo pòst vita functo Philippus suc- ^f Polyb. cessit pæne puer; ^f nondum enim septimum deci- ib. p. 274. mum annum excefferat, ^g egregiæ indolis, & ad ^g Polyb. virtutis magnasque res capeffendas factæ specimen l. 4. p.

A 443.1. ætate illa præferens; quam & oris dignitas, ac to-
 P. I. ad tius corporis species quædam regia commendabat.
 4713. Sed subinde improborum usu, & præsertim Tarenti-
 a Diod. ni Heraclidæ, & flagitiorum licentia tot illa natu-
 in Excer. ræ bona, spēsque de se hominum evertit. b Ætoli
 Val. p. hujus ætate spreta, cum jampridem eos quietis pu-
 293. blicæ pigeret, quod alioqui rapto vivere ac prædas
 b Polyb. undecumque agere consueissent, turbandæ pacis ini-
 4. p. 272. tium fecerunt à Messeniæ populatione, quæ in eo-
 & p. rum societate tunc erat. Præerant Ætolis c Dori-
 285. B. machus & Scopas; quibus cum Aratus & Achæi fru-
 c De hoc strâ denuntiaissent, ut à Peloponnesiorum finibus ar-
 vide ma sua & injurias abstinerent, res ad bellum dedu-
 Diod. citur exeunte Olympiade 139, qui fuit annus ante
 Excerpt. Christum 220, Urbis conditæ 534. d Primum inter
 Val. p. illos prælium ad Caphyas oppidum Arcadiæ gestum
 278. est, in quo Achæi superati sunt. Ætoli ex eo fidu-
 d Polyb. cia majore sumpta Peloponneso tota grassati sunt.
 4. p. 281. Contra quos evocatus Philippus, de communi So-
 283. ciorum sententia, quorum in numerum Messenii
 Bellum recepti sunt, bellum iis indicit, quod *Sociale* voca-
 Sociale. tum est, e ex anno primo cœptum Olympiadis 140,
 e Polyb. ante Christum 220, U. C. 534, cum Aratus Prætor
 4. p. 295. esset Achæorum. Eodem anno primo f Olympiadis,
 D. & sed ante Christum 219, vere jam adulto, hoc est
 298. sub Vergiliarum ortum, quo tempore Achæorum
 f Polyb. Prætores magistratum inibant, Arato juniore Arati
 4. p. 305. filio, in patris locum subrogato, oppugnare Æto-
 Magni los aggressus est Philippus, dum eodem tempore
 motus Hannibal ad obsidionem Saguntinorum sese compa-
 ubique rat, Romani contra Demetrium Pharium Illyrio-
 Olymp. rum principem, Æmilio Consule imperatore bel-
 140. ine- lum movent. qui subinde victus ad Philippum se re-
 ante. cepit. tum Lycurgus rex Lacedæmonis statim post
 obitum Cleomenis creatus facto cum Ætolis fœdere
 Achæos infestat. Rhodii, adjuncto Prusia Bithyniæ
 rege, contra Byzantios certant; quod Gallis tribu-
 ta

ta coacti persolvere, portoria quædam negotiatori-
bus imponerent. Sinopenſes adverſus Mithridatem
Ponti regem imminentem civitati ſuæ Rhodiorum
ſe præſidio defendunt. Tot illa bellorum initia anno
eodem primo Olympiadis 140 contigiſſe *a* Polybius
obſervat; eorūque cauſſam eò rejicit, quòd tunc
orbis ferè totius cogniti regna & imperia novi prin-
cipes adirent.

Bellum Sociale Philippus ad annum tertium admi-
niſtravit, *b* Arato uſus plurimum; quem cū pro-
cerum ſuorum calumniis permotus à ſe non nihil a-
lienafſet, mox ut, quantus viresſet, rei ſiſa cogno-
vit, majore habuit in pretio. *c* Sed eundem deni-
que rursus in invidiam adductum veneno interficien-
dum curavit circa annum Urbis 541, quartum O-
lympiadis 141, *d* paullo poſt naves ab Romanis in-
cenſas Philippi, ac *e* circa Syracuſarum obſidio-
nem a Marcello cœptam Urbis anno 542. Quare ſexa-
geſimo ſecundo ineunte anno ætatis Aratus obiit.
qui quintus fuit ab Socialis fine belli. Hoc enim anno
Urbis 537, tertio deſinente Olympiadis 140, finitum
eſt, pace cum Ætolis facta; cū audita clade Ro-
manorum ad Traſumenum lacum Philippus in Ita-
liam navigare cuperet, ac cum Pœnis in partem ve-
nire victoriæ. *g* Claſſe igitur Illyricum verſus inve-
ctus, Romanorum metu ſubitò reſreſſus ab incepto
deſtitit. Poſt anno Urbis 539 cum *h* Hannibale fœ-
dus iniit. Ex quo in apertum cum Romanis bellum
erupit anno U. C. 540, quo Illyrici ora tentata, *i* à
M. Valerio Lævino per terreſ factus, ſubductis aut in-
cenſis navibus, terrâ Macedoniam petiit. Lævinus
cum Ætolis ſocietatem contra Philipum facit *k* Ur-
bis anno 542. Cum his & Attalo rege Romani Ma-
cedonas oppugnant, eorūque ſocios, quorum
primarii erant Achæi. *l* Horum princeps Philopœ-
men ætate illa inſignis extitit, à quo Lacedæmonio-
rum tyrannus Machanidas ad Mantinæam oppreſſus

A 4431.
P. 1. ad
4713.

a Lib. 2.
fine & 4.
p. 271.

b Polyb.
l. 4. p.
338. &
ſeq. Plut.
Ara.

c Polyb.
8. p. 519.
Plut.
d Plut. in
Arato.

e Polyb.
8. p. 519.
Arati
mors.

f Polyb.
l. 4. p.
297. & l.
4. p. 442.

g Polyb.
ib. p. 446.

h Id. l. 7.
Liv. l. 3,
Liv. l.

i à 24.

k Liv. 26.

l Polyb.
l. 11. p.
629. Liv.
Dec. 4. l.

eſt, 4. & 5.

A 4431. est, circa annum Urbis 548, a quem Nabis longè
P. l. ad isto crudelior excepit. Cum autem neglecta ab Ro-
 4713. manis in Græcia res forent, quòd domestico cum
 a Polyb. Pœnis bello essent occupati, tandem Epirotis inter-
 l. 13. p. venientibus, pax inter ipsos & Philippum amborum-
 674. & que socios convenit anno Urbis 549.
Diod. in
Excer. b Pacatis in Europa rebus, ad Ægyptum occu-
Val. p. pandam Philippus intendit animum. Commodum
 285. è vivis excesserat Ptolemæus Philopator ante Chri-
 b Polyb. stum 204, Urbis 550, relicto quadrimo filio Ptole-
 l. 15. mæo Epiphane. Itaque cum Antiocho Philippus de
Hier. in invadendo illius regno consilium iniit. Sed Alexan-
 c. 11. Dan. drini, Agathocle tutore ejusque sorore Agathoclea
Just. l. 30. sublatis, legatos misere Romam, qui tutelam iis
 permitterent. Antiochus interim Coelefyriam, &
 Phœnicen recuperat. Ac tùm Onias sacerdos cum
 Judæis plurimis in Ægyptum profugit; ubi, sub
 Philometore, Heliopoli postea templum extruxit.

*De præstantibus ingenio viris, qui ab Olympiade 125
 ad 145, sive ab anno Urbis condita 474 ad 554
 extiterunt.*

C A P.
VII.
Chrysip-
pus.
Strato.
cLaërt. in
Lycone.
d Diog.
Laërt.
c Diog.
Eratof-
thenes.

CHRYSIPPUS Stoicus Cleantis discipulus hoc
 tempore celebris fuit. Eum mortuum esse scri-
 bit Diogenes Olympiade 143. natum annos 73. Ita
 sub initium Olympiadis 125 in lucem prodiit. Stra-
 to Lampfacenus Peripateticæ scholæ post Theophra-
 stum præfuit annis 18, Diogene teste. Quare cum
 docere orfus sit Olympiade 123, sub finem obiit O-
 lympiadis 127. ut idem c Diogenes indicat. Lyco
 Stratonem excepit, d & annis 40 scholam duxit, vi-
 xit autem annos 74. Lacydes Cyrenæus novæ au-
 ctor Academiæ docere cœpit e anno quarto Olym-
 piadis 134. ac 26 annis ludum tenuit.
 Eratosthenes varia vir eruditione præditus, ac Be-
 ta cognominatus, quòd in unoquoque genere scien-
 tiæ

tiæ secundas teneret, natus est Olympiade 126, & annos natus 80 inedia vitam finit, ait Suidas.

A 443 r.
P. I. ad
4713.

4 Inter Poëtas celebratus est in Græcia Callimachus, Cyrenæus, Ptolemæo Philadelpho regnante.

a Suidas.
Callima-
chus.

6 Tum Aratus, qui sub Antigono Gonata floruit.

Aratus.

Romæ verò Livius Poëta anno U. C. 514. primum fabulam docuit. Nævius Olympiade 144 decessit, ut in Eusebii Chronico ponit Hieronymus.

b Arati
vita.
Livius
Poëta.

Sequenti verò Olympiade Plautus obiit, Urbis anno 554, auctore eodem.

Nævius.
Plautus.

Q. Ennius natus anno U. C. 515. sæculum idem nobilitavit.

Ennius.

Romanorum res gestæ contra Philippum Macedonum regem, Antiochum Syria, & Perseum Macedonum itidem reges.

BELLO secundo Punico confecto, Macedonibus cum successit cum Philippo rege, quod decem ferme annis antè cœptum (ait Livius) triennio prius depositum erat. Nimirum ante annos ferè tredecim, Urbis 540, à Lævino Prætore vexari Philippus cœperat. anno verò U. C. 549 in concordiam redierunt. Pace Carthagenensibus data, bellum de integro cum Macedone sumptum, quod anno Urbis 554 indictum est. Ad id Romanos perpulere cùm veteres injuriæ Philippi, tùm recens sociorum infestatio, præsertim Atheniensium, qui ab rege pervastati, ad Romanos confugerant.

C A P.
VIII.
c Livius
l. 31. Flor.
2. c. 7.
Plut. in
Flami.
Just. 30.
Eutr. 4.
Macedo-
nicum I.
bellum.

4 Initium belli gerendi ab oppugnatione fecit A. bydenorum Philippus; quos in eam desperationem conjecit, ut Saguntinorum exemplo universi in mortem ruerent. Tandem quarto anno, postquam instauratum fuerat, Urbis 557, à T. Quinctio Flaminio finitum est, victo ad Cynoscephalas in Thessalia Philippo. Cæsa refert Polybius, ex eoque

d Polyb.
l. 16. p.
735. Plut.
in Fla-
minio.
e Polyb.
l. 17. p.
Plu- 762.

- A 4431.** Plutarchus, Macedonum octo millia, capta quin-
P. 1. ad que. Pretium victoriæ libertas Græciæ fuit, quam
4713. per solemne **a** Isthmiorum ludicrum præconis voce
a Polyb. pronuntiatam tantus cum applausu clamor excepit,
Ecl. 9. ut supra stadium volantes corvi in terram deciderint.
Plut. in Florus id per Nemea factum asseverat ludis quin-
Flam. quennalibus: errore non levi. Nam nec quinquen-
Flori er- nalis agon Nemeorum fuit, & Isthmiis hoc evenisse
ror. Polybius & Plutarchus asserunt. **b** Nemeis porro so-
b Liv. lis Argivis pronuntiata libertas est.
1. 34.
c Liv. 33. **c** Titi frater Lucius eodem tempore fractos Acar-
 nanas in deditionem accepit.
d Liv. 35. **d** Exinde Nabidi Lacedæmoniorum tyranno bel-
Polyb. lum movit T. Quinctius; sed Argis liberatis pacem
Ecl. 22. eidem dedit. Ita Græcis ex urbibus Sparta sola in
Plut. in servitute relicta; quam anno U.C. 562 Philopœmen,
Philop. Nabide ab Ætolis occiso, ad Achæorum societatem
 adjunxit.
Antio- Paucis post Macedonicum annis bellum cum An-
chicæm tiocho rege gestum est. **e** qui recuperata Syria, ac
bellum. Ptolemæo Epiphanis duce Scopa devicto, Romanis
e Polyb. jam formidolosus esse cœperat. Contra quos illum
1. 16. præcipuè incitavit Hannibal, **f** qui eosdem metuens
f Liv. 1. hostes, ad eum confugerat anno Urbis conditæ 559.
33. fine Ætolorum quoque legati, qui à Romana societate
Corn. alienati jam erant, haud parvum momentum attu-
Nep. in lere. **g** His impulsus Antiochus, composita cum
Hann. Ptolemæo pace, cui Cleopatram filiam in matrimo-
g Liv. 34. nium dedit, ac dotis nomine Coelem Syriam & Ju-
& seq. dæam concessit, Romanis intulit bellum; quod an-
Flor. c. 2. no Urbis conditæ 562 susceptum, triennium omni-
8. Ap- nò tenuit. Siquidem anno Urbis 564 L. Cornelius
pian. Syr. Scipio Consul cum P. Cornelio Africano fratre lega-
Just. 31. to profectus in Asiam, hujus potissimum consilio
Eutr. 4. superavit Antiochum. Ad quinquaginta millia pedi-
Oros. 4. tum cæsa uno prælio **h** Livius refert, equitum qua-
c. 20. tuor millia. Antiocho data pax cum aliis conditioni-
h Livius bus,
1. 17.

bus, tum illa, uti regionibus omnibus, quæ erant A 443 r.
cis Taurum montem, cederet. P. I. ad 4713.

* Victo Antiocho, mox Ætoli perdomiti sunt à a Liv. I.
Fulvio Consule anno Urbis conditæ 565. eodémque 38. Flor.
Gallogræci à Cn. Manlio altero Consule subacti. 2 c. 9.

Olympiade 149 tres eximii imperatores obierunt, P. Scipio, Hannibal, & Philopœmen. Publius à P. Scipionis,
Petilliis b Tribunis dicta die de capta ab Antiocho ob Hannibal, &
dandam pacem pecunia, Liternum in Campaniam Philopœ-
secessit. Lucius frater ejus peculatus damnatus est. menis

* At Publius anno illo Juliano mortuus est, qui Urbis mors.
570 cœpit, quo Coss. fuere P. Claudius, L. Porcius, b Liv. ib.
ante M. Catonis Censuram, quam iisdem Coss. gef- c Liv. sub
sit. Hannibal anno, vel biennio pòst, d nam variant fin. l. 39.
Scriptores, apud Prusiam Bithyniæ regem à Roma- d Liv. ib.
norum legatis quæsitus ad necem, veneno vitam fi- Corn.
niit. * Anno Urbis 571 Philopœmen Achæorum Nep. in
dux à Messeniis captus & interfectus est, cùm qui- Hann.
dem Lacedæmonios ab Achæorum societate descif- e Liv. ib.
centes muris legibúsque nudatos suis jugum pati coë- Plut.
gisset.

f Hujus necem Lycortas Achæoram Prætor ultus f Polyb.
est, ac Messenios Lacedæmoniósque in concilium Excerpt.
Achæorum restituit. Nam utrique, sed hi præfer- Legat. 52.
tim, ægrè obtemperabant, Romanorum freti po- & 53.
tentia, qui Achæorum societatem coalescere inviti patiebantur.

Interim Philippus à Romanis repressus magis su-
periori certamine, quàm victus, in apparatus novi g Liv. I.
belli totus incubuit. g Qui cùm filios haberet duos, 40. Po-
Perseum natu majorem, ac Demetrium, & hunc lyb. Ec-
Romanis, apud quos obses aliquot annos vixerat, cl. 50.
longè gratissimum, orta inter ambos simultate, De-
metrium & Romanorum amicitia & fratris calum-
niis suspectum morte affecit, Olympiade ineunte
150, Urbis conditæ anno 574.

b Sequenti igitur anno, qui 150 Olympiadis se- b Liv. I.
cundus 45.

A 4431. cundus putatur, mundi 3805, U. C. 575, Macedo-
 P. l. ad num postremus rex iniit Perseus, à Carano, qui pri-
 4713. mus inibi regnavit, unde quadragesimus. Hic, pa-
 Perseus terni in Romanos heres odii atque consilii, bellum
 ultimus in eos gessit. quod quarto anno tam illius, quàm to-
 rex Ma- tius Macedonici imperii clade ac servitute, finitum
 cedon. est anno primo Olympiadis 153, Urbis conditæ 586.
 Liv. l. Romanorum imperator eo prælio fuit Consul Æ-
 44. Vel- milius Paulus; quo Macedonum cæsa sunt in acie ad
 lejus i. viginti millia, capta undecim. Romanorum non plus
 Plut. in centum cecidere. Insignis ea victoria, regni que Ma-
 Æmilio. cedonici occasus fuit lunari defectione, quæ pridie
 Just l. 33. ejus diei, quo certatum est, accidit ea nocte, quæ
 Flor. 2. inter 4 & 5 Romani Septembris intercessit, quæ in
 c. 12. Juliano Calendario inter Junii 21 & 22 media fuit.
 Eutr. l. 4. Ea non alterum in annum congruere potest, quàm
 4640. qui 6 ante Christianam æram 168 fuit, mundi 3816.
 Hoc igitur ipso Macedonum imperium à Romanis
 extinctum est, undecimo Persei regis anno. Nam
 totidem ei Livius assignat. uno minus Eusebius;
 quem & antea secuti sumus. nunc Livium antepo-
 nimus.

c Ibidem. c Belli Macedonici ac victoriæ Romanis accessio
 fuit Illyriorum rex Gentius; qui à Perseo per frau-
 dem inductus in periculi societatem, L. Anicio Præ-
 tori Illyrici triumpho materiam dedit. quem eodem
 anno deportavit, quo de Perseo ac Macedonibus Ai-
 milius; utroque rege victoris sui antecedente cur-
 rum, anno Urbis 587. Macedonia & Illyricum in
 provinciæ cedere formam.

*De Judaïcis rebus, & calamitatibus, quas sub An-
 tiocho Epiphane passi sunt, ac de Epiphanis expe-
 ditionibus in Ægyptum, & de Templo Hierosoly-
 mitano ab eo rege polluto.*

CAP. IX. **D**UM Europa, & Asia Romanis armis quatitur,
 Judæam quoque externi pariter ac domestici
 turbi-

A 4431.

P. I. ad

4713.

Strabo

l. 16. Just.

l. 32. Vide

10. l. de

Doct.

Temp.

c. 45.

Heliodo-

rus fla-

gellatus.

62. Mach.

c. 3.

App. in.

Syr.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

Diod.

Valef. p.

306.

f Lib. 1.

Mac. c. 4.

d 1. Mach.

l. 11.

Vide l.

3. c. 13.

Par. 2.

Exer.

- A 443¹.** quitatis nomine vendicabat. Nam & Apollonium
P. 1. ad ducem ejus rei gratia misit in Ægyptum, & à regni
4713. primatibus, ut **a** ait Scriptura, voto suo frustratus
a 2. Mac. est. Tum verò Hierosolymam adiens, ab Jasone
4. 21. summo cum honore est exceptus: indèque classis
 exædificandæ causâ in Phœnicem abiit. quod anno
 Græcorum 139 evenisse videtur, Urbis 580. Dum
 igitur magno utrimque apparatu bellum reges ambo
b Polyb. moliuntur, **b** legatos misere Romam, per quos sese
 in Legat. invicem accusabant. nec segniter interim Antiochus,
71. & 72. cunctantibus Ægyptiis, **c** in Ægyptum tetendit. Ibi
e Hieron. Pelusium inter & montem Casium pugna commit-
 titur, **d** qua Ægyptii superati; & occisione deleri
d Diod. poterant, nisi Antiochus ipse inter suorum ordines
 in Excer. adequitans, parcere cædi jussisset, ac vivos tantum
Vales. p. capere. qua humanitate plus quàm armis profecit.
310. Nam statim Pelusio, ac tota deinceps Ægypto po-
 titus est.
- e Liv. 44.** **e** Philometor, clade hac accepta, contemptus à
 suis, & ab minore Evergete pulsus Alexandria, ab
 Antiocho est exceptus. qui per honestam speciem il-
 lius reducendi in regnum, Alexandrinis intulit bel-
 lum; à quibus Evergetes, qui & Phylcon dictus est,
 renuntiatus rex erat. **f** Excerpta Græca Georgii Mo-
f Euseb. nachi, quæ Eusebio Scaliger inscribit, Ptolemæum
 Chron. Philometorem ajunt solum regnasse annos undecim,
 ptiore. dehinc ab Antiocho victum, regnòque pulsum. Ve-
P. 54. rùm **g** Livius, cui potius accredimus, non ab An-
g Liv. 44. tiocho ejectum, sed à fratre minore, Philometorem
 refert; Antiochum verò, quod jam dixi, per spe-
 ciem reducendi majoris, bellum cum minore fratre
 fecisse, & ad Pelusium navali prælio victorem Ale-
 xandriam obsedisse. Ideo Ptolemæum & Cleopatram
 legatos ad Senatum misisse. quo commoti Patres, ex-
 templo C. Popilium cum duobus aliis, Alexandriam
h Liv. 45. ad conciliandos inter se reges ire jusserunt. **h** Antio-
 chus ergo frustra tentatis mœnibus Alexandriæ, reli-
 cto

cto Memphi Philometore, & Ægypto cætera ei tra-
 dita, validum Pelusii præsidium reliquit; indèque
 abiit in Syriam, & Hierosolymam venit. Ibi tem-
 plum diripuit, cædem fecit, ingentemque luctum
 Judæis attulit. Hoc anno Græcorum 143 incidisse
 a Scriptura testatur his verbis: *Et convertit Antiochus,* a Mach.
postquam percussit Ægyptum in centesimo & quadra- l.1.c.1.22.
gesimo tertio anno, & ascendit ad Israël. Qui Græco-
 rum annus incurrit in Urbis conditæ quingentesimum
 octogesimum quartum, Olympiadis centesimæ
 quinquagesimæ secundæ tertium, & b Consules ha- b Fasti
 buit A. Hostilium Mancinum, & A. Attilium Serra- Capit.
 num. Sequens verò annus Urbis 585. Coss. notatur
 Q. Marcio Philippo II. & Cn. Servilio Cæpione, qui
 Græcorum annus erat 144. Ut manifestus sit eorum
 error, qui pugnam illam Antiochi cum Ægyptiis Ca-
 sium inter & Pelusium Philippo II. & Cæpioni Coss.
 adscribant, contra Scripturæ fidem. Porro initium bel-
 li hujus, quod ob Cœlesyriam commotum est ab
 Ægyptiis, capit annus Urbis 582 C. Popilio, & P.
 Ælio Coss. ut c Livius indicat, qui sequenti anno, c Lib.42.
 Coss. P. Licinio Crasso, & C. Cassio, jam impulsam
 hoc fuisse bellum demonstrat.

a Paulo antequam Ægyptum peteret Antiochus, d Mach.
 hoc est post triennium ab indepto Pontificatu, adéo- 4. 23.
 que anno Græcorum 142, Jason Pontifex Menelaum Pontifices
 ad Antiochum misit cum pecuniis. at is trecentorum Judæo-
 amplius, quàm Jason pendebat, talentorum pa- rum im-
 ctione summum ab rege sacerdotium mercatus est. pti.
 Sed cum fidem non exsolveret, à sacerdotio remo-
 tus est, successore, seu vicario potius dato ei fratre
 Lyfimacho. Nam Græca Menelaum reliquisse sa-
 cerdotii successorem fratrem Lyfimachum ferunt. e e Ibid.
 Latina verò amotum à sacerdotio Menelaum. Nec vers. 9.
 invito ipso id esse factum in sequens historia demon-
 strat. Nam subinde Antiochiam veniens, Oniam Onias
 sanctissimum ac legitimum Pontificem, qui se apud sanctus
 Daph- occiditur.

A 4431.

P. I. ad

4713.

Daphnem asylo concluderat, per fraudem extractum, Andronici opera necavit. Cujus morti Antiochus illacrymans Andronicum capitis damnavit. Menelaus deinde Hierosolymam rediens Lyfimachum ad sacrum ærarium expilandum impulit. Sed in ipso scelere oppressus Lyfimachus; Menelaus apud regem postulatus, gratia & corruptela superior fuit, occisis accusatoribus.

De duobus istis fratribus haud vana quæstio est, fuerintne ex Aaronis stirpe, penes quam solam sacerdotii jus esset, an ex aliena tribu, maximè Benjaminica, quod Menelaum Simonis fratrem Scriptura nominat? Simonem porro de tribu Benjamin eadem fuisse testis est. Josephus ambos Jasonis & Oniæ fratres, & sacerdotalis originis facit. quod & nos amplectimur. fratris autem vocabulum ad affinitatem aliquam potest referri.

a 2. Mac.

4. 23.

b 2. Mac.

3. 4. Jo-

seph. 1.

11. c. 8

Vide 10.

de Doct.

Temp.

c. 50.

c Luc. 45.

d Lib. 45.

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

ax

ay

az

ba

bb

bc

bd

be

bf

bg

bh

bi

bj

bk

bl

bm

bn

bo

bp

bq

br

bs

bt

bu

bv

bw

bx

by

bz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

da

db

dc

dd

de

df

dg

dh

di

dj

dk

dl

dm

dn

do

dp

dq

dr

ds

dt

du

dv

dw

dx

dy

dz

ea

eb

ec

ed

ee

ef

eg

eh

ei

ej

ek

el

em

en

eo

ep

eq

er

es

et

eu

ev

ew

ex

ey

ez

fa

fb

fc

fd

fe

ff

fg

fh

fi

fj

fk

fl

fm

fn

fo

fp

fq

fr

fs

ft

fu

fv

fw

fx

fy

fz

ga

gb

gc

gd

ge

gf

gg

gh

gi

gj

gk

gl

gm

gn

go

gp

gq

gr

gs

gt

gu

gv

gw

gx

gy

gz

ha

hb

hc

hd

he

hf

hg

hh

hi

hj

hk

hl

hm

hn

ho

hp

hq

hr

hs

ht

hu

hv

hw

hx

hy

hz

ia

ib

ic

id

ie

if

ig

ih

ii

ij

ik

il

im

in

io

ip

iq

ir

is

it

iu

iv

iw

ix

iy

iz

ja

jb

jc

jd

je

jf

jg

jh

ji

jj

jk

jl

jm

jn

jo

jp

jq

jr

js

jt

ju

jv

jw

jx

jy

jz

ka

kb

kc

kd

ke

kf

kg

kh

ki

kj

kk

kl

km

kn

ko

kp

kq

kr

ks

kt

ku

kv

kw

kx

ky

kz

la

lb

lc

ld

le

lf

lg

lh

li

lj

lk

ll

lm

ln

lo

lp

lq

lr

ls

lt

lu

lv

lw

lx

ly

lz

ma

mb

mc

md

me

mf

mg

mh

mi

mj

mk

ml

mm

mn

mo

mp

mq

gatus virga, quam tenebat, circumscripsit, ac priusquam circulo hoc excederet, responsum dare jussit, quod Senatui referret. Qua libertate territus rex, in Senatus se potestate respondit fore. Sic legati unius voce & auctoritate terrestres & maritimæ Antiochi copiæ ab Ægypto depulsæ sunt.

A 4431.
P. I. ad
4713.
Popilius
legatus
Antio-
chum
deterret.

Hac spe alienæ ditionis occupandæ falsus Antiochus, ac furore amens, Hierosolymam venit, audito præsertim Jasonem, a falso de morte sua rumore sparso, contra Menelaum arma movisse, atque urbem cepisse. Ob id Judæis iratus, b promiscua cæde atque incendio vastatis Hierosolymis, templum polluit; ac cum idolis & abominandis sacris omnia replevit post duos annos ab adventu priore, die quintadecima Casleu, qui in Novembrem incidit. Ad hæc cives plerisque ad ejurandam patriam religionem diris suppliciis compulit. Reverfus Antiochiam Eleazarum, ac septem fratres cum eorum matre, quod contra divinum interdictum fuilla vesci renuerent, excarnificatos neci tradidit.

a 2. Mac.
5.

b 1. Mac.
1.

Templi
profana-
tio.

1. Mac. 1.
30. & 57.
Jose. lib.
12. cap. 1.

c 2. Mac.
c. 6. & 7.

De Judæorum rebus à Templi profanatione ad Simonis mortem; ubi de Juda Machabæo, & Syria regibus.

ANTIOCHO in Judaïci nominis & sacrorum perniciem impiè grassante, d Mathathias de stirpe Joarib sacerdos, occiso regio satellite, qui ad profanos ritus populum adigebat, ex Modin oppido profugit; & collecta Judæorum manu, regis minas contempsit. Moriens anno Græcorum 146, Urbis conditæ 587, filios quos habebat quinque fortissimos viros ad tuendam libertatem animavit. Horum principes erant Judas cognomento Machabæus, Jonathas, & Simon, qui sigillatim populo præfuerunt.

CAP. X.
b 1. Mac.
2 Vide
li 10. de
Doct.
Temp.
50.

Judas
Machabæus.

Primus Judas Machabæus secundis aliquot præliis

Pars I.

M

c 1. Mac.
3. & 4.

A 443¹. liis factis cum Antiochi ducibus, eo in Persidem
P. I. ad profecto, templum repurgavit, ac divinum cultum
47¹³. restituit, qui annis tribus intermissus erat. Id acci-
dit anno Græcorum 148, Casleu 25, qui in No-
vembrem incurrit.

a Interim Antiochus, dum in Dianæ templo,
a1. Mac. quod in Elymaide erat, expilando paterni sacrilegii
6 & 1.3. imitatur exemplum, concursu oppidanorum eje-
c. 9. ctus in Babylonem abiit. Sed in itinere, audita Ju-
Mors An- dæorum defectione, mœrore amens & iracundia,
tiochi. gravem in morbum incidit, horrendisque visce-
rum doloribus ac vermibus consumpto corpore, fru-
stra sceleris veniam à Deo postulans, miserandam

b Ibid. mortem obiit b anno Græcorum 149, Urbis condi-
vers. 16. tæ 590, cum regnasset annos solidos undecim.

Antio- Successit ei filius Antiochus Eupator, curante
chus Eu- Lyfia. qui ad opem suis ferendam, qui in arce ob-
pator. fidebantur à Juda, Hierosolymam adduxit exerci-
tum, & eam oppugnavit anno currente Sabbatico,
c 1. Mac. c Græcorum 150, ante Christum 163. Denique pa-
6. vers. ce cum Judæis constituta intra urbem admissus,
50. & 53. contra fidem muris everfis, Antiochiam profectus
Vide est: cum jam ad Pontificatum consensu populi Judas
Par. 2. 1. esset evectus.

3. c. 5. Quippe triennio ipsum in eo magistratu fuisse
d Joseph. Josephus & Eusebius referunt. Hac ratione anno
1. 12. c. circiter Græcorum 149, quo Antiochus obiit, ex
17. duce populi summus est factus sacerdos.

Demetrius So- Biennio post, Græcorum 151, Demetrius So-
ter. ter Seleuci, qui frater fuit Epiphanis Antiochi, fi-
ei Mach. lius, olim obses à patre pro Antiocho Romanis da-
c. 7. Po- tus, cum ab iis, Epiphane mortuo, dimitti se fru-
lyb. Ec. strà postulasset, clam ex Urbe profugit in Syriam,
114. & Antiocho Eupatore ac Lyfia jussu ejus occisis,
f Polyb. regnare cœpit annos natus tres & viginti, ut scribit
Ecl. 107. f Polybius, & Appianus. Ad hunc g Alcimus è sa-
Appian. cerdotali stirpe veniens, homo perditus, sacerdo-
Syr. tium
g Lib. 1. cerdotali stirpe veniens, homo perditus, sacerdo-
Mach. 7. tium

tium obtinuit. Sed Judas ei acerrimè restitit: ^a qui A 443 r.
 & fuso regis exercitu, ejus ducem occidit Nicano- ^{P. I. ad}
 rem anno Græcorum 151 exeunte, mensis Adar ^{4713.}
 die 13, qui incidit in annum ante Christum 161. ^{b 4 I. Mac.}
 Sub hæc missis Romam legatis fœdus cum Romanis ^{c. 7. ver.}
 ac societatem iniit. Demum anno Græcorum 152, ^{49. & 2.}
 cùm Demetrius Bacchidem & Alcimum cum 20000 ^{b 1. Mac.}
 peditum & 2000 equitum contra Judæos misisset, ^{8.}
 & Judas à suis desertus, octingentisq; non amplius ^{c 1. Mac.}
 stipatus, prælium ausus est committere. quod cùm ^{9.}
 tota die sustinisset, gloriosam mortem oppetiit,
 vir pietate ac fortitudine bellica nemini secundus. ^{Juda}
 Successit ei Jonathas frater, qui octodecim annis ^{mors.}
 circiter præfuit. Alcimus verò dum templi opera ^{d Lib. 10.}
 demolitur, inflicto divinitus morbo periit, anno ^{Doct.}
 Græcorum 153. ^{Temp. c.}

Demetrius porro, ut Romanos sibi conciliaret,
 Leptinen, & Isocratem Grammaticum, quorum
 ille Cn. Octavium legatum ad Antiochum Eupato-
 rem Roma profectum occiderat anno Græcorum
 150, iste factum probaverat, vinctos misit anno ^{e Polyb.}
 Græcorum 152, ut ex Appiano & ^{e Polybio colligi-} ^{Ecl. 120.}
 tur. Ariarathen Cappadociæ regem mille talentum & seq.
 pactione ab Holopherne fratre illius adductus regno
 expulit. quo Romam profecto, ^{f Senatus decrevit,} ^{f Polyb.}
 utambo fratres simul regnarent. Porro tribus in ^{Ecl. 125.}
 se concitatis regibus, Ptolemæo Ægypti, Attalo ^{App. Syr.}
 Asiæ, & quem nominavi, Ariarathe Cappadociæ,
 ab iisdem subornato Prompalo quodam fortis extre-
 mæ juvene, qui se Antiocho genitum ferret, re- ^{g 1. Mac.}
 gno detruditur. ^g Nam ille Alexandrum se nomi- ^{c. 10 Ju.}
 nans cognomento Balam, anno Græcorum 160, ^{sti. 35. 10-}
 contra Demetrium arma commovit, eique post ^{seph.}
 biennium regnum ac vitam eripuit, conciliato sibi ^{Jonathas}
 Jonatha Judæorum Pontifice. Mox Cleopatram ^{Pent.}
 Ptolemæi Philometoris filiam duxit, natam exitio
 Syriæ, ac Seleucidarum fœminam. Ita præter spem

A 443¹. ac meritum ad summam eveetus potentiam, dum
 P 1. ad vitam in regia luxu & inertia perditam degit, a
 4713. Demetrius Nicator, Demetrii Soteris filius, è Creta
 a 1. Mac. veniens illum aggreditur anno Græcorum 165. Pto.
 10.67. & lemæus quoque Philometor in Syriam navigans, &
 c. 11. à genero magnificè exceptus, insigni perfidiare-
 Demetri- gnum illi abstulit cum Cleopatra filia, quam De-
 us Nica- metriò collocavit. Inde cum Alexandro acie con-
 tor Ptole- gressus eum fugere compulit in Arabiam; ubi b ca-
 mai re- pite truncato, veteris & ipse in Demetrium Soterem
 ges. 61b. vers. injuriæ poenas luit, anno Græcorum 167, Urbis
 19. Epit. Romæ 608. Triduo post obiit Philometor ex vul-
 Liv. 52. nere, relicto successore fratre Evergeta Physcone,
 c Excerpt- quo cum simultatem habuerat. c Etenim cum am-
 ta Euf 62. bo Alexandria vixissent annis sex, à 12 Philometo-
 p. 54. Po- ris ad 17, postea diviso regno, Philometoris an-
 lyb. E- no 18, Græcorum 150, Evergetæ Libye, &
 clo. 113. no 18, Græcorum 150, Evergetæ Libye, &
 117. Cyrenaica obtigit. qua ille minimè contentus, Ro-
 mæ apud Senatum querelas suas exposuit. qui Cy-
 prum illi decrevit dari, ut auctor est Polybius, &
 Eusebius in Chron. Mortuo Philometore accitus
 d Just. 38. Cyrenis d Evergetes Alexandria regnavit, vultu de-
 formis, & sagina ventris belluæ similior, quam ho-
 mini. qui ipso die nuptiarum, quas cum sorore ac
 fratris olim conjuge Cleopatra junxerat, parvulum
 utriusque filium in ipso complexu matris peremit.
 Nec minori crudelitate deinceps regnum tenuit: ad-
 eò ut exacerbatis civibus in Cyprum fugere sit coa-
 ctus cum uxoris ejusdemque sororis ex Philometore
 filia, quam, repudiata matre, prius stupratam conjugio
 sibi sociarat. Ibi audito statuas suas ab Alexandrinis
 esse disjectas, filium, quem ex Cleopatra suscep-
 rat, membratim dissectum ad eam misit in cista.
 e 1. Mac. Demetrius interim ab Antiochenis seditione
 1. Jose. vexatus præsidio Judæorum militum eos compe-
 lib. 13. c. scuit. Sed cum omnibus invisus esset, Diodorus,
 9. cognomento Tryphon, qui Alexandri Balæ satelles
 fuerat,

fuerat, Antiochum ejus filium, qui apud Emalchuë-
lem, five Malchum regem Arabum, educabatur, A 4431.
regem constituit, ac Jonatham sibi demereri studuit P. I. ad
anno Græcorum 168: quo & societatem cum Ro- 4713.
manis & Spartanis Jonathas instauravit. Insequente Tryphon
anno ^a Tryphon tyrannidem affectans, ne qua per ^a 1. Mac.
Jonatham mora suis consiliis esset, exceptum illum c. 12.
infidiis occidit. Cujus loco Simon ejus frater popu- Simon
li dux & Pontifex factus est. qui cum Demetrio ini- Pont.
to fœdere, immunitatem ab eo nactus est, b anno b 1. Mac.
Græcorum 170, Urbis 611; quo ex tempore Si- 13. 41. Vi-
monis Pontificatus anni putari cœpti sunt. Idem & de l. 10.
Gazam expugnavit, & Hierosolymitanam arcem; de Doct.
quam & muniit, & deinceps habitavit. Temp. c
53.

Demetrius, ut adversus Tryphonem auxilia com-
pararet, in Mediam profectus est, ut ait Scriptu-
ra. c Justinus verò ad Parthos oppugnandos illò ve- c Just. 1.
nisse testatur. à quibus captus, & benignè est habi- 36 & 38.
tus: adeò ut Rhodogunen filiam rex Phraates illi in App. Syr.
matrimonium daret.

Capto Demetrio, Tryphon Antiochum pupillum Deme-
interfecit, ac diadema sumpsit, quod ad tertium trius cap-
circiter annum tenuit, auctore Josepho, licet Ap- tus a
pianus unor egnasse dicat. Unde conjectura est, Parthi.
quod in 1 Mach. cap. 14, Demetrii expeditio post d Joseph.
Antiochi Alexandri filii necem exponitur, in eo l. 12. c. 13
non temporis, sed narrationis ordinem observasse
Scriptorem.

Dum hæc aguntur, e Antiochus Sidetes Deme- e Just. 56.
trii Soteris filius, Nicatoris frater, in Syriam venit, Joseph.
atque à Cleopatra uxore fratris accitus eam duxit, ac ib.
Tryphonem occidit anno Græcorum 174. f Simoni
postea per Cendebæum ducem bellum intulit, qui à f 1. Mac.
Joanne Simonis filio superatus est. 16.

Prosperas Judæorum res Ptolemæi (Simonis ge- Simon
neris fuit) perfidia conturbavit. qui convivio ex- Pont.
ceptum socerum cum duobus filiis interfecit. Joan- occisus.

A 4431. nes verò cognomento Hircanus evasit ejusdem Si-
 P. l. ad monis filius; qui annis deinde 31 Judæis præfuit.
 4713. Ea clades incidit in finem anni Græcorum 177,
 a1. Mac. 16.14. mense undecimo Schebat; qui annus Sabbaticus
 Joseph l. fuit, inchoatus anno mundi 3848, Urbis 618 ab
 13. c. 15. autumnno, b uti Seleucidæ putare consueverant.
 Euseb. 8. Judæi verò ab mense Nisan, à quo Schebat unde-
 de Præp. cimus numeratur. Et hætenus sacra historia pro-
 b Vide 2. greditur.
 Par. lib.

3. c. 13. Antiochus Sidetes anno quarto regni sui (ait e Jo-
 e Joseph. sephus) Hyrcani primo, Hierosolymam arctissima
 l. 13. c. obsidione vallavit, anno scilicet Græcorum 178,
 16. ante Christum 135. ac per festum Scenopegiæ se-
 ptem dierum concessis induciis, Hyrcanum adeo
 permovit, ut æquis conditionibus ab eo pacem im-
 petraverit.

*Romanorum res gesta, bellaque varia, Achaicum, Pu-
 nicum 3, Macedonicum 3, Numantinum, Servile.*

CAP.
 XI.

M A C E D O N I B U S post Antiochum Magnum
 altero bello domitis, eorūque regno in for-
 mam provinciæ redacto, servire deinceps Romanis
 neminem puduit. Horum igitur obsequio certatim
 sese populi ac reges addixerunt, ab iisque pacis inter
 se ac belli arbitria sumpserunt. d Ex regibus duo præ
 cæteris illorum gratiam allicere conati sunt, Eume-
 nes Asiæ, & Prusias Bithyniæ, qui a Venator co-
 gnominatus est; quorum ille occulti in Perseum fa-
 voris suspectus, purgandi sui gratia Attalum fra-
 trem Romam misit, Senatui, quod nutante fratre
 mansisset in fide, gratissimum. qui ne regnum sibi
 privatim peteret, à Stratio medico deterritus est,
 quem eo consilio comitem illi dederat Eumenes. Id
 anno Urbis factum esse Livius ostendit 587.

d Polyb.
 Ecl. 93.
 Liv. l. 45.
 Epit.
 App.
 Mith.

e Polyb.
 Ecl. 97.
 Liv. 45.
 App. in
 Mith.

e Prusias, qui cum Perseo affinitate junctus neu-
 tras partes foverat, cum Nicomede filio Romam

pro-

profectus, servilem in modum Patribus adulatus est, adeo ut sospitatores Deos salutando illos appelleret, seque eorum libertum nominaret. Idem Nicomedem filium discedens Romæ alendum reliquit anno Urbis eodem.

A. 4431.
P. 1. ad
4713.

Eumene verò Pergami rege mortuo circa annum Urbis 596, (Regnavit enim annos solidos 40.) cum filium imbecilla adhuc ætate reliquisset Eumenem, pro eo tutor regnum procuravit Attalus illius frater annos 21. a quo cum anno sequente Prusias bellum gessit: quod anno Urbis conditæ 601 Romanorum jussu pacatum est.

a Polyb.
Ecl. 128.
135. &
136.

Liberorum populorum Rhodii iram, maximè Romanorum, veriti, & verò commeriti fuerant. Nam & Perseo studuerant, & superbè pacem illis non tam suadere, quàm imperare ausi, minas etiam adjecerant, eos se pro hostibus habituros, per quos ne pax fieret, stetisset. Itaque, victo Perseo, parum abfuit quin contra eos bellum decerneretur. Quod cum infimis precibus avertissent, Lycia & Caria iis adempta.

App.
Mith.
Epit.
Liv. 30.
b Liv. 44.
Polyb.
Ecl. 80.
& 90.

At non simplici rerum suarum damno, sed civitatum exitio populi duo Romanorum expiarunt odia, Achæi, & Carthaginenses. Priores, multis in unum reipublicæ corpus partim allectis, partim vi coactis urbibus, Græciæ totius erant potentissimi. Idem invitos Lacedæmonios, moenibus ac pristinis ademptis legibus, in eandem societatem compulerant, ut jam suprâ meminimus. Quorum querela permotus Senatus, cum semel Achæorum conatibus intercessisset, ac, ne nimia forent eorum opes, distrahere studeret, singulasque urbes juris proprii facere, tandem Urbis conditæ anno 606, mundi 3836, legatos misit in Græciam; qui non solum Lacedæmonem, sed etiam Corinthum, Argos, Heracleam, & Orchomenios Arcadas ab suo corpore juberent divellere. Hæc illis edicentibus, Critolao

Achai-
cum bel-
lum.
a Polyb.
Ecl. 142.
Paus.
Ach.
Just. 34.
Oros. l. 5.
c. 3. Flor.
l. 2. c. 16.
Velle. 1.
Epit.
Liv. 52.

A 443¹.
P. I. ad
4713.

Corinthus
everſa

a Vide

Plin. l. 8.

Ep. ult. &

Notas

noſtras

ad Ep. 35.

Iul.

Æ. Co.

rinthium.

b Plin. l.

33. c. 2.

c Flor. l.

2. c. 15.

Epit.

Livii 52.

App. Li

byc. Eu

rr. 4.

Orof. 4.

c. 23.

Bellum

Punicum

3. & Car.

thago

excifa,

potiſſimum inſtigante, tanta repente orta ſeditio eſt, ut peregrinos omnes, maximè Lacedæmonios, trucidarent; ac ne legatis quidem ipsis peperciffent, niſi fuga eorum antevertiſſent impetum. Quibus de cauſſis bellum iis denuntiaturum anno Urbis 607, ac primùm à Prætore Metello duobus præliis ad Thermopylas, & in Phocide ſuperati; quorum altero dux erat Critolaus, altero Diaeus; demum eodem anno, qui fuit Urbis 608, à L. Mummiſio Conſule omnis Achaja in deditiſionem accepta, Corinthus ipſa caput gentis incenſa eſt. Tum de legatorum decem ſententia, ſublato Græciæ conſilio, ac tributi forma deſcripta, conſtitutum eſt, ut quotannis Prætor juris dicundi cauſſa mitteretur. a quo ex tempore Græcia omnis Achajæ nomen accepit, ut teſtis eſt Pausanias.

Flagrante Corintho, ex auro, argento, atque ære liquefactis, invicemque confuſis, genus illud æris pretioſiſſimi caſus invenit, quod Corinthium dixeret, mirè apud antiquos laudatum. b Clades urbis nobiliſſimæ, Plinio id diſertè teſtificante, contigit anno tertio Olympiadis 158, Urbis 608, ante Chriſtum 146.

c Idem etiam annus tertio in Africa Punico bello cum occaſu Carthaginiſis exitum dedit. Huic bello ex Maſaniſſa rege quæſitus color, quem Pœni fines ſuos invadentem armis propulſaverant; cauſſaque ad Romanos delata, eorum judicio agro in ſuperac pecunia multati fuerant. Sed Carthaginem funditus delere quacumque ſpecie Romani decreverant; inſtante præſertim Marco Catone Cenſorio, qui hoc in Senatu ſententiis ſuis omnibus ſolebat adjicere. Igitur anno Urbis 605, à duobus Coſſ. Manilio, & Cenſorino oppugnari coëpti ſunt Carthaginenſes, cum fruſtra idem, quod Uticenſes fecerant, Romanis ſeſe dedidiſſent. Juſſi extemplo, urbe ſua diruta, decem ab mari paſſuum millibus ſedes ponere,

in

in rabiem desperationemque versi, supra vires restiterunt. donec anno quarto, eodem, ut dixi, quo Corinthus excisa est, à P. Cornelio Scipione Proconsule, qui Paulo Æmilio genitus à Scipionis Africani filio adoptatus erat, capta & incensa Carthago est, penitusque subversa. Sub initium belli Massanissa rex Numidarum per annos sexaginta fere (verba sunt Æ Eutropii) amicus populi Romani, annovitæ suæ 97 mortuus est, 44 filiis relictis. cujus rogatu Scipio missus à Manilio Consule extremum morientis spiritum excepit, ac regnum in ejus filios divisit.

A 4431.
P. 1. ad
4713.

Æ Eutr. 4.

Per idem tempus in Hispania Lusitani foeda clade Romanos afficiunt, Viriathus dux; qui ex venatore latro, ex latrone subito dux atque Imperator, Romanorum exercitus non semel cecidit. Memorabilis inter cæteras clades illa fuit, qua anno U. C. 608 Vetilium Prætorem, fuis ejus copiis, captum trucidavit, ut scribit Appianus. Orosius de anno testatur; sed evasisse fugientem Vetilium refert. Nec solus ille à Viriatho victus est; sed alii præterea, de quibus Æ Annales meminerunt. Contra quem pri-
mum C. Lælius Æ Prætor anno 609 egregiè pugnavit. Post Q. Fabius Maximus Æmilianus Proconsul, restituta militari disciplina, eundem devicit. Tum Q. Fabius Maximus Servilianus Consul, alterius frater, fufum fugatumque in Lusitaniam compulit anno 612. Sequentem verò cum à Viriatho circumventus opprimi posset, pacem præoptanti æquis conditionibus dedit. Sed, ea neglecta, Q. Servilius Cæpio anno 614, repente Viriathum adortus, corruptis ejus legatis, dolo illum interemit, majore populi Romani dedecore, quàm operæ pretio.

b Velle.
init. 2.
Florus l.
2. c. 17.
App.
Iber.
Oros. l. 5.
c. 4. Epit.
Liv. 52.
Bellum
Viriathicum.

Æ Vide Sigon. Fas.
d Cic. in
Læl.

Numantinum
bellum.

Nam atrocius multo coortum est in Celtiberia bellum. Quippe Segidenfes socios suos, è Romanorum manibus elapsos, Numantini cum recepissent, à Metello Procos. jussi supplices dedere, arma 2. c. 18.

Æ App.
Iber. Epit.
55. &
seq. Flor.
2. c. 18.

- A 443¹. arma ipsi deponere, utrumque detrectarunt. Exin-
P. I. ad de, numero licet opibúsque tanto impares, annos
4713. aliquot Romanis fortiter repugnarunt. ^a Cæsus ab
^aEpit. 55. iis anno Urbis 616 M. Popilii Procos. exercitus. nec
Front. 1. non sequente, triginta Romanorum millia duce
3. App Mancino Consule fusa sunt à Numantinorum milli-
Eutr. 4. bus quatuor. quam ignominiam turpior consecuta
Plin. de pax est. Eam verò Senatus ratam habere noluit. Ita-
Vir ill. que anno Urbis conditæ 618 Mancinus Numantinis
deditus est ea lege, quam suavit ipse. Sed eum Nu-
^bEpit 59. mantini non acceperunt. ^b Tandem duce Scipione,
App. &c. qui Carthaginem exciderat, victi ac fugati sunt Nu-
Numan- mantini, & intra urbem suam obsessi extrema def-
tia ever- peratione mori coacti sunt. Ita nullo superstiti (nam
sa. sibi omnes necem conscivère) solo æquata Numan-
tia est nono anno postquam ab Romanis defecerat;
^c Eutr. 4. qui idem decimus quartus ^c ab Eutropio numeratur
ab everfa Carthagine, Urbis verò conditæ 621. Sic
^d Flor. 1. est ^d Florus interpretandus, qui Numantiam ait
2. c. 18. sine muro, sine turribus, modicè edito in tumulo
apud flumen Durium sitam, quatuor millibus Cel-
tiberorum 40 millium exercitum per annos 14 so-
lam sustinuisse. quod de sola Numantia intelligi non
potest, sed ita ut Viriathi cum Romanis bellum unà
comprehendatur.
- Nondum Achæi Carthaginensésque Romanis
^e Flor. 1. Imperatoribus cesserant, cùm ^e Macedonia tertio
2. c. 14. ab illis domita est; quam Andriscus quidam infimæ
Eutr. 4. fortis homo pro Philippo Persei filio se gerens occu-
Epit. 49. paverat anno Urbis 605. Qui anno 606 à Q. Cæci-
lio Metello Prætore devictus est, occisis ex ejus co-
^{Macedo-} piis viginti quinque millibus. Inde Metello Mace-
^{nicum} donici cognomen inditum.
^{bellum} 3. Dum in Hispania Celtiberico & Numantino bello
^{Servile} Romani distinentur, servilis in Sicilia tumultus ex-
^{bellum.} ortus est anno, ^f ut putat Orosius, Urbis 619. nem-
^f Oros. pe Ser. Fulvio Flacco, & Calpurnio Pisone Coss.
1. 6. c. 6. Syrus

* Syrus quidam nomine Eunus fanatico furore fi- A 4431.
P. I. ad
4713.
a Flo. l. 3.
c. 10. Ep.
59. Val.
Max. l. 2.
mulato, dum Syriæ Deæ ceremonias jactat, ad li-
bertatem & arma fervos, quasi numinum imperio,
concitavit, ut ait Florus. Hinc magnis collectis co-
piis, adusque septuaginta millia, ac Romanis Præ-
toribus victis quatuor, anno denique quarto, Urbis
622, à P. Rupilio Consule profligatus est.

*Qui ingenii laude celebres habiti ab Olympiade 145
ad 162, sive ab anno Urbis 554 ad 622.*

CÆCILIVS Comicus Infuber Gallus, & En-
nii contubernalis, clarus habitus est Olympia-
de 150, Urbis 574, ut Hieronymus scribit in Chro-
nico.

Ennius annos septuaginta natus obiit Coss. Cæ-
pione, & Philippo iterum, Urbis 585, auctore Ci-
cerone libro de Senectute.

Decem post annis, hoc est Urbis 595, fato fun- Teren-
tius,
ctum esse Terentium Comicum, ejus vita testatur.

Celebrati sunt & Pacuvius, & Accius; quorum
ille ab Hieronymo floruisse dicitur circa annum Ur-
bis 600. hic 614.

Ex Philosophis, tres imprimis ætatem illam ex-
ornarunt, Diogenes Stoicus, Carneades Academi-
cus, & Critolaus Peripateticus. qui legati Romam
Athenis missi sunt, uti multam remitti civitati pete- Carnea-
des.
b Paus.
Acha. p.
216. Ci-
cero.
Arcad.
Gell. l. 7.
c. 14. & l.
17. c. ult.
rent quingentorum talentum, quam fecerat, pro-
ter b Oropi vastationem, Sicyoniis damnantibus,
quibus illius causæ judicium à Senatu permissum
fuerat. Legationis istius tempus mira auctorum dis-
fensione traditur. Gellius lib. 17 sub bellum Puni-
cum alterum illos advenisse refert; ac posteriorem
eorum adventu facit Ennium. quod ego falsum arbi-
tror. siquidem obiit Ennius anno, ut dictum est,
Urbis Romæ 585. At Cicero Academ. 2. legatio-
nem istam assignat P. Scipioni, & M. Marcello Coss.
qui

A 443¹. qui est annus 599. Verùm Pausanias in Achaicis sub
P. I. ad annum Urbis ^a 603 illos advenisse significat. Nam
4713. Menalcida præfecturam Achæorum gerente, paullo
a Eodem post illam legationem, Oropum ab Atheniensibus
anno Ca- direptam esse scribit; ac non longè postea Metellum
saub. id contra Andriscum exercitum duxisse.
evenisse
putat in

Synopsi Eodem intervallo Astronomiæ princeps extitit
ad Polyb. Hipparchus, cujus observatio prima Æquinoctii
Hippar- autumnalis congruit anno mundi 3822, Urbis 592,
chus. ut ^b auctor est Ptolemæus. verni autem æquinoctii
b Ptol. 2. ultima cadit in annum Mundi 3856, Urbis 626.
Videl. 4. Quocirca Lunares Eclipses, quas ex Hipparcho Pto-
de Doct. lemæus refert in fine quarti, quarum prima incurrit
Temp. in annum Mundi 3783. Urbis 553, non videntur
c. 26. Hipparchi ipsius oculis notatæ, sed ab aliis acceptæ.
 Nam intervallum ab hac eclipsi, ad ultimum æqui-
 noctium ab Hipparcho deprehensum, annorum
 est 74.

c Hippar. Vixit & Attalus eadem ætate non ignobilis Gram-
l. 1. ad maticus, nec astronomiæ rudis, ^c qui Aratum com-
Arati mentariis illustravit.
Phæn.

*Seleucidarum, & Ægyptiorum regum bella, nec non
 Judæorum, ab anno M. 3854, qui fuit Urbis 624,
 ad Mundi 3865, Urbis 665.*

CAP. XIII. **A**NTIOCHUS Sidetes anno regni sui nono, &
 ultimo, (totidem enim regnavit, ut testis
 est Eusebius in Chron.) contra Parthos exercitum
 duxit, per speciem recuperandi fratris Demetrii, ut
 indicat ^d Appianus. Justinus verò longè causam ali-
d App. am refert. Profectus est unà cum Judæorum auxiliis
Syr. Just. Joannes Hyrcanus. Phraates Parthorum rex De-
 metrium in Syriam ad occupandum regnum cum
 Parthico præsidio mittit; & Antiochum interim ex
 improvviso aggreditur, qui desertus à suis occiditur,
 ait Justinus. Appianus sua manu interemptum asse-
 rit.

rit. Plerique verò Antiochum illum esse sentiunt, A 4431.
cujus mentio fit in epistola Judæorum Hierosoly- P. I. ad
mitanorum ad Ægyptios, ubi occisus dicitur An- 4713.
tiochus in Templo Nanæ, cùm ejus pecunias di- 4 Lib. 2.
ripere vellet. Fieri potest, ut amissa victoria cum Mach.
reliquis exercitus sui in illam prædam involare cu- c. 1.
piens, & inclusus, sibi necem intulerit. Contigit
hoc, ut ex illius initio ac regni spatio colligitur,
anno Græcorum 183, mundi 3854, circa hiemem,
ut Justinus ostendit.

^b Hyrcanus paullo antè dimissus, ut apparet, ab Hyrcanus
Antiocho, ejus audita nece, oppida quædam ex- Pontifex.
pugnat, inque his Garizim Samaritanorum, ubi ^b Josep. l.
templum eorum conditum ante annos ducentos A- 23. c. 17.
lexandri tempore, subvertit.

Demetrius secundò regno Syriæ potitus, quatuor
id annis tenuit: donec invisus omnibus, & ab A-
lexandro Zebina victus, quem Ptolemæus regem
Syris postulantibus miserat, ab uxore Cleopatra in-
terfectus est, indigne ferente, quod Rhodogunem
duxisset, ut auctor est Appianus. Justinus, cùm
Tyrum peteret, navi egredientem præfecti jussu in-
terfectum asserit. quod anno mundi 3859 accidit. ^c App. Syr. Just. 39. Vide

Demetrio ex Cleopatra filii nati sunt duo, Seleu- l. 10. de
cus & Antiochus Grypus. Antiocho Sidetæ ex eâ- Doct.
dem Antiochus Cyzicenus. Seleucus, quòd injussu Temp.
matris diadema sumpisset, ab ea sagitta confossus c. 45.

est, ait Appianus. Grypus Ptolemæi filiam Gry- ^d App. Syr. Just. 39.

phinam, Tryphænam alii vocant, duxit; Alexan-
drum occidit; matrem venenum sibi propinantem
bibere ipsam coëgit anno regni quarto. Siquidem
duodecim regnavit annis, ut in Chronico scribit
Eusebius. Justinus verò post matris necem octo ip-
sum annis pacificè imperasse narrat. & videlicet alios
17 adjecit, quibus cum fratre perpetuis certavit o-
diis, ut ^e Josephus indicat, qui 29 annis illum re-
gnasse scribit.

^e Josep. l.
23. c. 21.

Ptole-

A 4431. Ptolemæus porro Grypi socer Evergetes fuit, cu-
 P. 1. ad jus scelera vitamque perditam antea perstrinximus.
 4713. atque is a reconciliata libi, quod valde mirum fit,
 a Just. 39. sorore Cleopatra, quo tempore contra Alexandrum

Zebinam Antiocho Grypho favebat, moriens sub
 annum mundi 3867, Urbis conditæ 637, a ut Æ-
 gyptiorum regum series ostendit, regnum Cleopa-
 træ conjugii reliquit, sororis & olim conjugis Cleo-
 patræ filia, & ei ex liberis, quem illa legisset. E-
 rant ii duo, Ptolemæus Lathurus, & Ptolemæus
 Alexander, ac præter hos tertius ex pellice natus
 Ptolemæus Appio, cui pater Cyrenarum regnum
 testamento concessit, auctore a Justino. qui sub an-
 num U. C. 657 vita excedens Populum Rom. fecit
 heredem.

Pronior in minorem filium Alexandrum erat Cleo-
 patra; sed à populo majorem eligere coacta Lathu-
 rum, priusquam ei regnum daret, carissimam ei
 conjugem ac sororem Cleopatram ademit, pro qua
 minorem Seleucen ducere iussit. Cleopatra Antio-
 cho Cyziceno nupsit, quæ, Antiochiâ à Grypo
 capta, jussu sororis suæ Gryphinæ Grypi uxoris oc-
 ciditur in templo. Nec multo post Cyzicenus Gry-
 phina vicissim interfecta conjugii parentavit. Cleo-
 patræ nex anno Grypi tertio decimo videtur evenisse,
 Urbis 642, post octo nimirum illos pacificos, quos
 ex Justino suprâ memoravi; Gryphinæ verò, inse-
 quenti anno.

a Just. 39. In Ægypto Ptolemæum Lathurum, cum an-
 Euseb. nos regnasset 17, Cleopatra mater expulit. proque
 Chron. eo Alexandrum regem constituit anno Urbis 654.
 Paus. At Olympiade incunte 170, ut ex Chronico Eusebii &
 Sic. p. 7. Ægyptiorum regum serie colligitur. Pulsus iste Cy-
 prum obtinuit, & cum Alexandro Judæorum rege
 bellavit. Sed eum Cleopatra implacabili odio perse-
 cuta, Judæa fugavit, ac tandem ab Alexandro fi-
 lio necata est, anno Urbis 664. ideo ab Alexandri-
 nis

A 4431.
P. I. ad
4713.

nis hic ejectus, postquam annos regnavit decem, & ipse Urbis anno 665 à Chærea navarcho trucidatur. Tum verò revocatus Lathurus octo deinceps exegit annos. Hic est ille Ptolemæus octavus à Lagi filio, quem Pausanias Philometorem appellat; per ludibrium ita dictum asserens, quod mater ipsum plusquàm novercalibus odiis exagitarit, quæ res An- naliū scriptoribus quibusdam imposuit, qui Pau- sania narrationem istam ad sextum Ptolemæum Phi- lometorem falso transtulerunt.

^a Judæorum interea res sub Hyrcano primū Pontifice floruerunt, cum Seleucidarum potentia parricidalibus odiis ac mutuis cædibus consumpta paulatim exolesceret. Hyrcanus itaque longè latè- que ditionis suæ fines protulit. Idumæos imprimis bello subactos Judaicos ritus cum circumcissione co- egit accipere, teste ^b Josepho, neque tamen diade- mate, aut regio nomine est usus. ^c quod primus ejus filius Aristobulus instituit; qui annis uno & triginta Pontificatu functo patri successit, homo execrandus, & impius. Nam & matrem, & An- tigonum minimum fratrem sustulit; reliquos tres in vinculis habuit, anno Urbis 651. Ejus uxor Sa- lome, sive Saalina, Alexandrum unum ex tribus regni ac conjugii sui compotem fecit. Qui fratrum alterum rebus incubentem novis occidit; alterum privata vita otioque contentum retinuit. Invisus idem Judæis, & eorum odiis ac factionibus exagi- tatus; quos vicissim crudeliter est ultus. Nam non minùs illorum quinquaginta millia sex annis interfe- cit. ^d Crebra super hæc bella cum Ptolemæo La- thuro, & Demetrio Eucæro, aliisque gessit. ac per summam fortunæ vicissitudinem amplificatum vi- hilominus imperium ad annos septem ac viginti per- duxit, ut scribit Josephus.

^a Ioseph. l.
13. c. 7.

Hyrcanus.

^b Ioseph.
13. c. 19.^c Iose. ib.

Primus

Judæo-

rum rex

post Ma-

chabæo-

rum tem-

pora.

^d Ioseph.

l. I. de

Exc. c. 3.

& 4.

A 4431.

P. I. ad

4713.

Romana res ab anno Urbis condita 621 ad 662: imprimis Gracchorum seditiones: Marii cum Cimbris & Teutonibus bella. nec non Jugurthinum.

CAP.
XIV.

a Strabo.

l. 13. Vell.

l. 2. Flor.

l. 2. c. 20

Eutr. 4.

Oros. 5.

c. 10.

b Iust. fi-

nel. 36.

Graccho-

rum se-

ditio.

c Livii

Ep. 58.

Velle. 2.

Flo. l. 3.

c. 13. App.

l. Civil.

Plut. in

Grac.

d Idem

Flor. 3.

c. 15.

e Aug. 3.

Civ. c. 24.

UT Romanas res, quæ in illud tempus incidunt, attingam, Attalus Eumenis filius, Attalo patruo, qui post Eumenis obitum regnum pro tutore curaverat, vita functo, quinque regnavit annis; ac moriens sub annum U. C. 621, a ut ex Strabone colligitur, Populum Romanum instituit heredem. quod ægrè ferens Aristonicus Eumenis ex pellice filius invadit Asiam, & Crassi Prætoris exercitum delet. Post à Consule Perperna profligatus est anno 624. cujus belli reliquias M. Aquilius Consul sequente anno confecit. qui annus Scipionis Africani, ac Numantini morte funestus extitit; qui non sine veneni ab uxore dati suspicione in lecto mortuus est repertus, ut scribit Velleius. *Asia facta Romanorum*, ait b Justinus, *cum opibus suis vitia quoque Romam transfemisit.*

Quo Attalus anno populum Rom. fecit heredem, Romæ atrox est orta seditio. c Nam Tib. Gracchus Trib. Pl. lege lata agraria, ne quis amplius quingenta possideret agri jugera, cum intercedenti collegæ Octavio magistratum abrogasset, ac præterea Attali regis pecuniam in populum dividi vellet, nec non Tribunatum in sequentem ambiret annum, comotis ea re Patribus, P. Corn. Nasica auctore, in Capitolio, quò se receperat, interfectus est.

Post Tiberii mortem, d Cajus ejus frater eandem sectam persequens ab Opimio Consule anno U. C. 633, est oppressus, cum eoque Fulvius Flaccus Consularis. Mox Opimius sævissimam quæstionem exercuit, in qua tria millia hominum occisa sunt, ut refert Augustinus.

In Galliis cum Transalpinis populis primum dimica-

micavere Romani anno U. C. 629. Initium à Salyis A. 4431.
 & Allobrogibus est factum, quos Fulvius Flaccus P. I. ad
 idem, qui post annos, ut dixi, quatuor cum C. 4713.
 Graccho interemptus est, bello perdomuit. Anno 6 Epit. 6.
 verò 633 Allobrogicum bellum confecit Fabius Cos. Flor. 3. c.
 qui Bituitum Arvernorum regem acie vicit, cæsis 2. Eutr. 4.
 ad Isaram ex ejus exercitu 120 M. rex ipse Romam Allobro-
 veniens ad satisfaciendum Senatui, Albæ in custo- gicum
 diam datus est. Tum & Narbonensis Gallia provin- bellum.
 cia facta; ac Narbonem deducta colonia est anno, Narbo
 ut docet Vellejus, U. C. 636. colonia.
 Continuum ferè deinceps cum Gallis certamen ha- Velle. 1.

buere Romani, à quibus multas maximasque clades
 acceperunt. Cimbri Teutonésque præ cæteris ter-
 rori fuerunt, qui interclusa Gallia, & Hispania, c. Ascon.
 cum Italiam petissent, nec ab Senatu agrum impe- in Corn.
 trassent, M. Silanum Consulem fuderunt anno, ut Tac. de
 ex Asconio liquet, Urbis 645. Sequenti itidem mor.
 anno Consul alter Scaurus à Cimbris vincitur, au- Ger.
 ctore d Tacito. à Tigurinis Helvetiis. L. Cassius c. Cæf. 1.
 Cos. anno 647 in Allobrogum finibus. quod ex Cæ- comm.
 sare constat. Sed memorabilior cæteris Q. Cæpionis Epit.
 calamitas fuit, ejus qui Consul, Tolosa direpta in Liv. 75.
 Tectosagis, 110 M. auri pondo, argenti pondo Flo. 3.
 quinquies decies centena millia abstulit, ut scribit c. 3. Iust.
 Justinus. quod anno U. C. 648 factum est. f Epit. 63.
 quente verò, Proconsul cum C. Manilio Cos. inter- Oros. 1. 5.
 necione Romani exercitus sacrilegium luit. Cæsa c. 19.
 constat eo certamine fuisse Romanorum & socio- g Plut.
 rum millia 80, calorum lixarumque sexaginta. Mar.
 Cæpioni Romæ imperium abrogatum est. Epit. 68.
 Demum à Mario IV Consule Teutoni & Ambro- Oros. 5.
 nespenæ omnes trucidati, interfectis millibus du- c. 16
 centis, captis septuaginta M., Urbis anno 652. Idem Flor. 10.
 Consul anno 653 cum Catulo Procos. Cimbros per co. cit.
 Noricum irrumpentes cecidit, interemptis milli- Eutr. 5.
 bus 120, captis 60 M. Marii
 victoria
 de Cim-
 bris.

A 4431. P. I. ad 4713. a Salust. de bello Jugur. Plut. Mar. & Sulla. Epit. 62. Eutro. 4. Orof. 5. c. 15. *Jugurthinum bellum.*

a Tot victoriis partam Jugurthino bello gloriam cumulavit Marius. Etenim anno Urbis 643, ut ex Sallustio colligitur, bellum cum Jugurtha rege Numidiæ sumptum est, quod Hiempfalem & Adherbalem, Micipsæ filios, Masanissæ nepotes, ac patruales suos, regno ac vita spoliavit. Sed cum auro potius quam armis Romanos aliquot expugnasset annis, à Metello primum Cos. antiquæ severitatis Imperatore fractus; postremò à Mario Consule anno U. C. 647, ac sequenti anno Proconsule, debellatus, proditione Bocchi Mauritanæ regis, ad quem confugerat, in victoris potestatem venit. cujuscohonefatto triumpho, in carcere necatus est.

Prosperum foris Romani cursum imperii crebræ deinceps ac foedissimæ domi tempestates interpellarunt. quarum ab Tribunis nata sunt initia. b Saturninus agraria lege lata, ut quem agrum C. Marius pulsus è Gallia Cimbris peperisset, populo divideretur, Metellum Numidicum resistentem sibi multavit exilio, ac tandem à C. Mario sextum Consule, anno ab Romæ conditu 654, peremptus est. Metellus sequenti anno ab exilio revocatus.

c Epit. Liv. 71. Flor. 3. c. 17. App. 1. Civ. Orof. 1. 5. c. 18. *c* Post hunc Livius Drusus Trib. Plebis, sed Patribus favens, cum Senatui pristinum recuperare splendorem, ad eosque judicia transferre vellet, quæ C. Gracchus cum equitibus communicarat, leges easdem agrarias tulit, ac spem sociis fecit civitatis obtinendæ. quod cum præstare non posset, in omnium incurrit odium, & clam gladio confossus est anno Urbis 663.

Seleucidarum in Syria postrema res, & eorum occasus: tum Ptolemaorum in Ægypto.

CAP. XV. **S**ELEUCIDARUM in Oriente regnum luxu regum & discordia paullatim concidit. Antiochus Grypus infidiis Heracleonis occiditur anno ætatis

45, regni 29, ait ^a Josephus; qui regno ejus impu- ^{A 4431.}
tat illud omne tempus, quo aliis regnantibus super- ^{P. I. ad}
stes fuit, quòd interim aliqua in Syriæ parte domi- ^{4713.}
naretur. Nam duodecim solos annos regno illius Eu- ^{a Joseph.}
sepii Chronicon assignat. Ille igitur circa annum ^{13. c. 21.}
Urbis 658 moritur, relictis liberis ^b quatuor, Se- ^{b Lib. 10.}
leuco, Antiocho, Philippo, Demetrio Eucæro, ut de Doct.
est auctor Josephus. Successit patri Seleucus, qui ^{Temp.}
Antiochum Cyzicenum patrum occidit anno 659. ^{c. 45.}
ipse ^c anno sequente ab Antiocho Pio Cyziceni filio ^{c Joseph.}
pulsus, apud Mopsuestiam civili seditione vivus ^{& App.}
exustus est. ^{Syr.}

Antiochus Pius Selenen, quæ prius patri Cyzi-
ceno & patruo Grypo nupserat, uxorem duxit, ex
eâque Antiochum suscepit, cognomento Asiaticum.
Idem Antiochum Grypi filium exercitu ac vita pri-
vavit. At Ptolemæus Lathurus Demetrium Eucærum
provexit ad regnum. Sic eodem tempore plures in
Syria reges extiterunt, donec Syri tot civilium bel-
lorum ac parricidiorum tædio Tigranem Armeniæ ^{Tigranes.}
regem illa tempestate præpotentem advocarunt;
qui annos, ut scribit ^d Justinus, 18, ut autem Ap- ^{d Iust. 40.}
pianus, 14, Syriam tranquillè tenuit. ^e Eo victo ^{e Appia.}
Lucullus anno U. C. 686 Antiochum Asiaticum re-
gem Syriæ salutavit. Quare detractis annis 18 ab
686 colligitur annus Urbis 669, quo Tigranes regna-
re cœpit in Syria. adeoque Antiochus Eusebes no-
vem circiter imperavit annis.

Pompejus anno Urbis 688, Tigrane in deditionem
accepto, Antiocho Asiatico Syriam ademit. Regna-
tum igitur est in Syria ab initio Seleuci primi ad Ti-
granis exordium annis 228. ad ultimum Asiatici,
annis 247.

In Ægypto Ptolemæus Lathurus obiit anno U. C. ^f Cic. de
673, quo L. Sulla ^f Alexandrum Alexandri Lathu- ^{leg. Agr.}
ri fratris filium regem fecit Ægypti. Sed eo post ^{1. & 2.}
dies 19 ab Alexandrinis occiso, ejusdem nominis ^{Trogus}
^{Pom. 39.}
^{App. 1.}
alter, Civil.

A 4431. alter, illiusque germanus regnum obtinuit, quod
 P. 1. ad a alio in opere demonstramus. Atque hic sub an-
 4713. num 689 à suis pulsus Tyrum secessit; ubi & mo-
 a Lib. 10. riens Pop. Rom. heredem esse iussit. Itaque annis
 de Doct. 16, vel 17, regnavit.

Temp. 16, vel 17, regnavit.
 c. 46. Post b hunc Ptolemæus, Auletes dictus ab tibia-
 Ptole- rum studio, secutus est, Ptolemæorum alienus
 maus stemmate; qui & generis sui, & testamenti Alexan-
 Auletes. dri sibi conscius, Populi Romani societatem & ami-
 b Strabo citiam infinita pecunia mercatus est. ob quam tribu-
 17. Clem. tis immanibus Ægyptios onerans, eorum consensu
 Alex. 1. pellitur anno regni sui octavo, Urbis 697. Itaque
 Strom. coepit anno circiter 690. Eo absente Alexandrini
 Euseb. sceptrum ejus filiae natu majori deferunt, eamque
 Chron. nubere cogunt Cybiosactæ cuidam è Syria homini
 Epiph. foedo & obscuro, quem regina paucis post diebus
 de mens. interfecit. Inde Archelao Comanorum in Ponto sa-
 Chr. cerdoti nupsit. Auletes biennio postea, U. C. 699,
 Alex. à Gabinio jussu Pompei restitutus, filiam cum ejus
 c Lib. 17. conjuge sustulit, quæ omnia c Strabo memoriæ pro-
 d Lib. 8. didit. Videtur hic anno U. C. 703 fato esse functus,
 Epist. fa. quod indicat d Cælius ad Ciceronem scribens. Ita-
 1 p. 5. que annos 13 regnavit.

e Vide 10. Hujus filius Ptolemæus cognomento Διόνυσος,
 de Doct. id est Bacchus, cum sorore primùm Cleopatra, mox
 Temp. ea anno, ut videtur, Urbis 706 pulsa, solus re-
 c. 45. gnum tenuit. f Quo enim tempore Cæsar in Ægy-
 f App. 2. ptum venit, Ptolemæus, ejecta sorore, ut eam re-
 Civ. gni arceret aditu, cum copiis aderat; quem ex Dio-
 Dio. 42. ne constat annum fuisse 706. g Sequentem porro con-
 g Hier. tra Cæsarem pugnans cecidit, ac sorori Cleopatræ
 de bello. reliquit imperium.
 Alex.

C A P. XVI. De bello Sociali, Mithridatico, Sulla & Marii, Ser-
 h App. 11. toriano, Servili, conjuratione Catilinaria.

Civ. Ep. R O M A N I b eodem pæne tempore duo difficilli-
 71. Flot. ma ac formidolosissima bella gesserunt; quo-
 3. c. 18. rum
 Plut. Sul.
 Eutr. 5.
 Orof. 5.
 c. 12.

rum alterum in Italia, alterum extra Italiam contigit. Illud Sociale, vel Marficum appellatum est, quod à Marfis primùm concitatum fuerit. Etenim Latini omnes, ac plerique Italiæ populi, indignè ferentes se laborum omnium ac periculorum participes, ab communione imperii & honoris excludi, frustrà per Drusum sperata civitate, quod jure non poterant, armis consequi studuerunt. ac primùm per Latinas ferias Coss. ambos Philippum, & Cæsarem anno U. C. 663. interficere conati sunt. re detecta palam defecerunt. Q. Servilium Procons. Fontejum legatum, ac Romanos omnes Asculi peremerunt. Post hæc vario eventu cum illis dimicatum est. Præcipuum adversus eos victoriæ decus Cn. Pompejus Strabo Magni pater meruit; primùm legatus P. Rutilii Coss. anno Urbis 664; quo, eruptione facta ex oppido Firmo, obsidentes Latinos repulit, & Asculum fugavit. deinde Consul anno 665, quo Asculum cepit. Vestinos, & Pelignos ad deditiōnem redegit, de quæ iis triumphavit. Lucius quoque Sulla Lucii Cæsaris Cos. legatus anno 664, multis maximisque præliis egregia cum laude confectis, Consulatum adeptus est anno 666, eoque belli Socialis reliquias est persecutus. Scribit Appianus, isto bello primùm libertinos ad sacramentum vocatos fuisse.

¶ Bellum alterum contra Mithridatem in Asia susceptum est, qui à Persarum regibus originem traxit, & sextus decimus à Dario Hystaspis filio numeratur, (sic enim apud Appianum legi necesse est, *ἐκκαίδεκάτος ὢν ἐκ Δαρείου τοῦ Υἱοῦ*, non ut vulgo *ὑστάτου*,) octavus ab illo Mithridate, qui paullo post obitum Alexandri à Macedonibus defecit; etsi Appianus antea putaverat. Ortum inde bellum est, quod Mithridates, Ariarathe Cappadociæ rege sororis suæ marito per insidias oc-

A 443.
P. I. ad
4713.

¶ App. I.
Civ. Ma
ciob. I.
Sat. c. 11.
¶ Vell. 2.
App.
Mithr.
Ep 76 &
seq Flor.
3 c. 5.
Eutr. 5.
Oros. 5.
c. 19.
Mithri-
daticum
bellum
¶ App. in
Mithr.
P. 249.
Græcol.
¶ p. 176.

- A 443¹.
P. I. ad
471 3.
a Epit.
74. Vide
Sigo.
b Ep. 74.
App.
Mithr.
Plut. Sul.
& Pomp.
Fl or. 3.
c. 5. Eut.
5. Oros.
6. c. 2.
- ciso, tùm ejus cognomine filio, regnum illius occuparat; ac postea iniqua possessione pulsus, a Ariobarzanem regem à Senatu Cappadocibus datum expulerat. quem quidem L. Sulla Proprætor restituit anno U. C. 660.
- b Post hæc iterum Ariobarzanes Cappadocia, Nicomedes Bithynia opera Mithridatis expulsi, ex Senatus consulto regna sua recuperarunt. Quod ægrè ferens Mithridates, & à Nicomede ac Romanis insuper armis laceffit, Cappadociam & Bithyniam invadit. Romanos exercitus profligat; Italos omnes ad conditum diem per totam Asiam interficit; Macedoniam, Thraciam, Græciam, & Athenas in ditionem suam redigit. Contra hunc Sulla Consul profectus anno U. C. 668 Athenas capit. Mithridatis ducibus victis, ipsum ad pacis conditiones adigit, uti Asia, Bithynia, & Cappadocia cederet.
- c Instabat enim civile bellum, quod etiam proficiscenti Sullæ Consuli moras injecerat. Quippe ante hoc tempus, anno U. C. 666, Marius, licet senio confectus, Mithridatici belli gerendi cupiditate flagrans, per C. Sulpicium Trib. Pleb. eam Sullæ provinciam eripuerat, & in se transtulerat. Quare Sulla commotus Urbem occupat, occisóque Sulpicio, Marium fugat. Eo verò absente, Cinna Consul anno 667 rempublicam perturbans, ab Octavio collega pulsus Urbe, adjunctis sibi Mario, Carbone, & Sertorio, quadrifariam partitis copiis patriam oppugnat. Ea captâ, multi cives interfecti. Marius anno sequente morbo est extinctus.
- Sulla. Pace cum Mithridate facta, Sulla in Italiam reversus anno 671 civile bellum, Carbone, Norbano, juniore Mario, aliisque profligatis, biennio confecit; ac Dictator anno 672 renuntiatus est, plurimóque vicissim Marianarum partium proscriptione sustulit.

^a Q. Sertorius anno 671, desperatis partibus, in ulteriorem Hispaniam recessit. ubi bellum annos aliquot pari virtute atque industria sustinuit.

A 4431.
P. I. ad
4713.

Sertorius.

Vell. 2.

Plut. in

Sert. Ep.

96. Oros.

5. c. 23.

6 Plut.

Sul. App.

1. Civil.

Vell. 2.

Flor. 3. c.

22.

Oros. 5.

Lepidi

civile

bellum.

Mithri-

aticum

bellum

confe-

ctum.

c Vell. 2.

Epit. 72.

Plut. Luc.

App. 1.

Civil.

Dio 35.

Eutr. 6.

ni illud

d Apud.

Phot.

Cod. 97.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

Lex Ma-

nilia.

^b Sulla, Dictatura cum se abdicasset anno 675, sequenti obiit pediculari morbo, annos natus 60. Post cujus mortem Lepidus Consul de actis illius rescindendis perniciose consilia molitus, à collega Catulo fugatur, anno U. C. 676. Eo verò, qui secutus est, anno ad Urbem cum exercitu veniens, ab eodem Catulo, & Cn. Pompejo victus, in Sardiniam fugit, ubi ex morbo interiit. Idem Pompejus in Hispaniam adversus Sertorium missus, ut Metello succurreret, nihil admodum promovit. Verùm perfidia suorum oppresso illo provinciam facile recepit anno U. C. 681.

Interim Mithridaticum bellum vivo adhuc Sulla recrudescit, quod à L. Muræna anno U. C. 672 gestum est, ut Epitome Liviana docet. Post Sullæ mortem, cum rex foedus etiam cum Sertorio pepigisset, ac Bithyniam, quam Nicomedes moriens anno 679 Populo Romano reliquerat, armis occupasset, L. Lucullus anno 680 Consul eò profectus, secundissimis præliis terra marique factis, Mithridatem in Pontum primò, indeque mox in Armeniam ad Tigranem fugere compulit anno Urbis conditæ 683. Ita Ponto subactò, ambos reges cum ducentis peditum millibus, equitum sexaginta, congressos acie devicit anno 685. quod & Phlegon testatur, quarto Olymp. 177 id assignans. Sub hæc capta Tigranocerta Armeniæ caput; tum Nisibis, urbes maximæ. Sed à militibus suis postremò destitutus Lucullus tot laborum victoriarumque fructu Cn. Pompejo cedere coactus est anno 688. Pompejus, lege à C. Manilio Trib. Pl. lata anno, quem dixi, cum utroque bellum suscepit. Tigranem ad deditionem adactum sola contentum Armenia esse iussit. Iberos, & Albanos, dum Mithridatem per-

A 4431. sequitur, Romano adjecit imperio Urbis anno 689.
 P. I. ad Mithridates denique anno 691 undique pulsus, des-
 4713. peratis domi rebus, fugam in Gallias meditans,
 Pharnacis filii & exercitus defectione perterrefactus
 a Dio. sibi ipsi vitam eripuit. Quæ ratio temporum ex a ve-
 36. Plut. teribus Historicis Fastisque constat.
 Pomp. Ita Mithridaticum bellum eo anno, quo Consul
 App. fuit Cicero, Urbis 691, terminatum est. quod an-
 Mithr. nos 40 durasse b Elorus asserit, duos amplius Appia-
 b Flor. 3. nus initio Mithrid. in fine verò, 40. totidem Eutro-
 c. 5. App. pius. Orosius verò nonnisi 30 tribuit ab anno 662
 init. Mi- ad 691, quo Consul fuit Cicero. Verum anno, ut
 thr. Eut. 6. Oros. supra memoravi, 660, Sulla contra Mithridatem
 6. Præprætor Ariobarzanem restituit. Inde ad Consu-
 latum Ciceronis anni sunt pleni 32. Appianus Mi-
 c Vell. 1. thridaticum motum ab Olympiade 173 repetit, quæ
 Epit. 96. coepit anno U. C. 666, quo in apertum bellum res
 Plut. est deducta, & in Græciam Sulla navigavit. Hac
 Cras. Fl. ratione sex & viginti anni, non 40 imputandi erunt.
 3. c. 20. Vixit, ut idem scribit Appianus, annos 68, vel 69,
 Eutr. 6. regnavit 57. Eutropius 40 regnasse putat.
 Oros. 5. c. 24. e Flagrante Mithridatico bello Servile conflatum
 Spartaci bellum. est. Anno Urbis 681, Spartacus, Oenomaus, &
 d Plut. Crixus gladiatores, effracto Capuæ ludo Lentuli,
 Pomp. ac perditorum haud exigua collecta manu. Roma-
 Ep. 99. nos non semel fuderunt exercitus, ac tandem à
 Pirati- Crasso Prætorè & Pompejo profligati sunt anno 683.
 cum bel- d Piratas quoque, qui à Mithridate sollicitati ma-
 lum. ria omnia & oras infestabant, Pompejus anno 687
 a Sall. in brevissimo tempore perdomuit, extraordinarium
 bel. Cat. nactus imperium lege Gabinia.
 Cic. e Dum foris à Pompejo Romanum amplificatur
 Orat. imperium, pænè ipsum caput imperii nefariorum
 Cat. Dio. civium conjuratione deletum est; qui Catilina duce,
 30. Jose. 14. c. 8. Lentulo Prætorè, Cethego, aliisque Senatoribus
 Plut. Cic. adjunctis, de Ciceronis Consulis nece, deque in-
 Ep. 102. flammanda ac diripienda Urbe conspirant. Sed
 Fl. 4. c. 1. Catilina, ho-

horum conatus vigilantia Consulis elusit. Ejectus A 4431.
moenibus Catilina ad paratum exercitum profugit. P. 1. ad
de Lentulo cæterisque conjuratorum principibus, 4713.
supplicium sumptum, ipso exeunte Consulatu Cice-
ronis, anno 691. Sequenti, à Petrejo Antonii Pro-
cos. legato victus Catilina in pugna cecidit.

Quæ in Judæa contigerunt sub Hyrcano, & Aristobulo, utque libertate amissa in Romanorum potestatem reducti sunt.

JUDÆORUM respublica ambitione principum, CAP.
ac civilibus discordiis, in extremam est adducta XVII.
perniciem. Primus, uti dictum est, in ea gente Vide 10.
regnum ex Hasamonæis usurparat Aristobulus Jo- de Doct.
annis Hyrcani Pontificis filius, Simonis Machabæi Temp.
nepos. qui uno cum regnasset anno, regni here- c. 54.
dem & sacerdotii habuit a Alexandrum Jannæum a Jose. 13.
fratrem anno Urbis conditæ 650, Olympiadis 169 Ant. c.
primo. qui ex Salome, sive Alexandria, aut Saali- 24 He-
na, Aristobuli antea conjuge, filios suscepit duos, ges. 1.
Hyrcanum pacis & otii, quàm belli ac regni cupi- nus &
diorem, & Aristobulum feroci hominem ingenio, Aristobulus.
& dominationis avido. atque anno U. C. 676 mor-
tuus regni annum 27 attigit, ut Josepho auctore
constat. b Salome post viri obitum annis novem re- b Joseph.
gnum administravit, & Hyrcano Pontificatum per- ib. 15. c.
misit, ac 73 vixit annos. Aristobulus anno incunte 23.
nono ab Alexandri morte, à matre deficiens occu-
pare per vim urbes aggreditur. Ea defuncta anno
tertio (ait Josephus) Olym. 177, Coss. Hortensio, c Joseph.
& Metello Cretico (est hic annus Urbis Varronianus l. 14. c. 1.
685. quo desuit tertius Olympiadis & quartus iniit)
bellum Hyrcano Pontifici movit Aristobulus. Sed
mox pace composita, Hyrcano sacerdotium cessit, d Joseph.
regnum Aristobulo. Paulo post Hircanum ab ea c. 2. He-
concordia divellit d Antipater Idumæus homo pecu- ges. 1. c.
niosus, & novarum rerum appetens; cujus hortatu 14.

A 4431. clam ad Aretam regem Arabum confugit Hyrcanus,
P. I. ad donec à Pompejo captis Hierosolymis Olympiade
4713. 179, Coss. Cicerone & Antonio, qui est urbis an-
 nus 691, Hyrcanus Pontificatum recepit. Ex eo ve-
Judæo-
rum ser-
vitus. rò tempore Hierosolyma tributum Romanis cœpit
 pendere; ac plerisque urbibus, quæ Judæis hæte-
 nus contributæ fuerant, proprio Præsidi permissis,
a Joseph. gens ipsa intra veteres terminos redacta. *a* Hæc Jo-
l. 14. c. 8. sephus.

Quæ rerum mutatio velut cardo quidam Judæi-
 cæ, quæ deinceps nascitur, historiæ, præ oculis est
 habenda. Igitur Hyrcanus ab anno U. C. 676, quo
 mortuus est pater ejus Alexander, usque ad annum
 688 Pontificatum gessit, annis duodecim. Hoc enim
 anno ad Arabum regem profugisse videtur. quando-
b Lib. 20.
c. 6. quidem *b* Josephus ait Aristobulum post Hyrcanum
 annis tribus, totidemque mensibus gessisse Pontifi-
 catum, donec à Pompejo Hierosolyma caperentur.
c Lib. 14.
c. 8. quæ anno U. C. 691, mense tertio capta eodem cau-
 ctore produntur.

Pompejus Aristobulum cum Alexandro filio, &
 Antigono, ac filiabus totidem, Romam abduxit.
 Alexander clam dilapsus contra Hyrcanum in Judæa
 tumultuari non destitit, donec eum expelleret; *d*
d Joseph. quem Gabinius anno U. C. 698 restituit; qui & ju-
l. 14. c. ridicos conventus quinque in Judæa constituit. *e*
10. Idem Gabinius Aristobulum è vinculis elapsum, &
e Ios. ib.
c. 11. in Judæa turbantem, Romam remisit. Qui à Julio
 Cæsare anno U. C. 705 solutus carcere, veneno su-
 blatus est. Alexander verò Pompeii jussu à Scipione
 securi percussus. Denique *f* Antigonus Asinio ac Do-
f Ios. ib.
c. 19. mitio Coss., qui est annus Urbis conditæ 714, Par-
 thorum auxilio patrum Hyrcanum auribus mutila-
 tum abducendum iisdem barbaris dedit. Hanc
 Parthorum irruptionem Dio confert in annum,
 quem dixi. ut propterea rectè Josephus post capta à
 Pompejo Hierosolyma 24 annos imputet Hyrcano
 Pon-

Pontifici. At anno 717, opera Sosii Herodes expugnata urbe Antigonum oppressit, de qua re paullo post. Ex iis liquet incredibiliter à Pompejo Romanum esse amplificatum imperium, infinitis additis populis; & adeò ut in concione gloriatus sit, se *A-Asiam* (minorem intellige) *ultimam provinciarum* accepisse, eandemque patriæ reddidisse. A 4431.
P. I. ad
4713.
Pompeii
laus.
A-Plin. 7.
c. 26.

De Civili bello Pompeii, ac Caesaris.

JAM toto fere terrarum orbe domito ad eum statum Romani imperii fortuna pervenerat, ut nec ulterius efferre sese, nec in eo, quem tenebat, gradu posset consistere. Ergo huic evertendæ cùm per externa nulla vis esset, suis se demum opibus ipsa consumpsit. Quam ei calamitatem principum ambitio, ex eaque conflata discordia civilis attulit.

C. Cæsar ex Urbana Prætura Lusitaniam nactus provinciam Urbis anno 693, ac rebus ibidem præclare gestis, triumphum meruerat. Sed hujus certam spem Consulatus honori posthabuit. quem dum enixè anno Urbis 694 peteret, eodem tempore Pompejus, actis suis, quæ ab Senatu rata fieri vellet, obstrepente Lucullo, aliisque primoribus, se cum Cæsare Crassoque conjunxit. Ita Cæsar Consulatum est adeptus anno 695; quo & Pompeii acta per Senatum approbavit, & agrum Campanum in cives plerosque divisit, & publicanos ex equestri ordine remissionem petentes tertia mercedum parte relevavit. Julia filia Pompejo collocata, Calpurniam Pisonis ipse duxit. His artibus & infinita largitione cùm sibi ordinum omnium gratiam patraffet, Galliam provinciam obtinuit, quam ab anno Urbis 696 administrare cœpit, ac novem annis rexit, ut auctor est Suetonius. Quo intervallo Galliam omnem, quæ à saltu Pyrenæo, Alpibusque, Rheno, Rhodanoque fluminibus continetur, in provinciæ fore-

CA P.
XVIII.

Plurar.
Cæsar.

Dio. 37.
App. 2.

Civ. Vel.
le. 2.

Suet.
Cæsar. Flo.

4. c. 2.
Ep. 109.

Eutrop.
6. Oros.

c. 15. &
seq.

Cæsar.
gesta.

Suet. im.
Jul. c. 25.

Vide Cæ.
sarem.

- A 4431.** formam redegit, eique in annos singulos stipendii
P. I. ad nomen imposuit. primus etiam Romanorum Ger-
4713. manos trans-rhenanos ponte super Rhenum imposi-
 to laceffivit. Britannos quoque adiit, quò nullus
 antea penetrarat. Inter hæc anno Urbis conditæ
 698, cum Pompejo Crassoque ita pactus est, ut sibi
 provincia Gallia prorogaretur, Pompejus Hispani-
 am, Crassus Syriam sortiretur, Parthicumque bel-
 lum, ad **a** quod iste profectus anno 699, tertio inde
 miserrimè cum majori exercitus parte periit. Post
 eam cladem irruentes in Syriam Parthos Cassius
 egregiè propulsavit.
- b** Mortuo Crasso, cum neque parem Pompejus,
 neque superiorem ferre Cæsar amplius posset, civile
 bellum est exortum. Pompejanis id agentibus, ut
 expleto tempore, provincia Cæsar exercitūque ce-
 deret, Cæsarianis porro vicissim idem ut Pompejus
 faceret annitentibus; anno denique 705, C. Clau-
 dio Marcello, & L. Cornelio Lentulo Coss. & Sena-
 tus decrevit, ut ante certam diem Cæsar exercitum
 dimitteret. Tribb. Pl. Antonius & Cassius nequic-
 quam intercedentes fugere coguntur ad Cæsarem.
 qui cum copiis ad Urbem properans, ita Pompejum
 aliosque perterruit, ut sine mora Urbe ac deinde tota
 Italia relicta in Græciam navigarint. Cæsar in Hispa-
 niam profectus Afranium Petrejumque superavit,
 & eorum exercitus in deditionem accepit. In reditu
 Massiliam expugnavit, ac Dictaturam primam iniit.
 d quam quidem quater, ac postremò perpetuam ob-
 tinuit.
- Anno 706 in Pharsalicis campis victus à Cæsare
 Pompejus in Ægyptum abiit, ibique Ptolemæi iussu
 trucidatur, ætatis anno 59. Eodem cum Cæsar an-
 no sequente venisset, Alexandria periculosissimo
 prælio confecto, Ægypti regnum Cleopatraz ejus-
 que fratri permisit. Insequenti anno Scipionem &
 Catonem in Africa cum Juba rege devicit. Cato a-
 pud

pud Uticam voluntariam sibi necem attulit. *a* Qui A 443.
 hunc consecutus est annus, Urbis conditæ 708, pul- P. I. ad
 cherrimæ rei dedit initium, Fastorum annique ca- 4713.
 stigationi, quam hoc anno Cæsar auspicatus est; *a* Vide 2.
 unde Juliani anni profecti sunt. quorum exordium Par. I. 3.
 ex Cal. Jan. anni Urbis 709 duci consuevit. quo C. 14.
 etiam anno 709 Pompeii liberos maximo difficilli-
 moque bello cum vicisset, sequente, qui Urbis
 conditæ 710, Julianæ editionis secundus numera-
 tur, Bruti, & Cassii, aliorumque conspiratione in
 Senatu ipso confossus est anno ætatis quinquagesi-
 mo sexto, ut ait Plutarchus. quare natus est anno Ur-
 bis conditæ 654, C. Mario VI. & Flacco Coss.

Civile bellum Cæsaris ac Pompei cum portenta *b* Lib. 10.
 alia significarunt, *b* tum horrenda Solis defectio, de Doct.
 quæ anno mundi 3933 incidit, qui illum annum Ju- Temp.
 lianum proximè præcessit, quo civile bellum in- c. 18.
 choatum est. Contigit autem Martii hodierni septi So'is de-
 ma die, dodrante post meridiem, de quo prodigio fectio.

Præter hos armorum motus, quibus totus orbis
 terrarum concussus est, minores alii Romæ interim *c* Dio. 39.
 coorti sunt. *c* Clodius Pulcher à patriciis translatus App. 2.
 ad plebejos, & factus Tribunus Plebis, Ciceronem, Civ.
 quod indicta causa nobiles cives Catilinæ socios Plut. in
 morte damnasset, multavit exilio anno U.C. 696. Cicer.
 quam ille calamitatem mollius, quàm pro reliqua Clodius
 vitæ dignitate, pertulit. Sed anno sequente Pom- Cicero
 peii & Lentuli Consulis opera revocatus, ac summo *d* Plut. in
 honore est exceptus. Idem Clodius Cyprum adju- Cato. &
 dicavit Populo Romano ad quam possidendam misso Crasso.
 Catone, Ptolemæus ejus insulæ rex, pecuniis in Dio. 39.
 mare projectis, voluntaria morte ignominiam an-
 tevertit anno U. C. 698. *d* Romam reverso Catoni
 Præturam Senatus citra comitia decrevit. quo is ho-
 nore uti noluit, magis illam legitimis populi suffra-
 giis impetrare cupiens: sed eum spes fefellit. Nam
 Pom-

A4431. Pompeii & Crassi factione eo, quem petebat, ma-
 P. I. ad gistratu excidit, eique Vatinius antelatus est. Exin-
 4713. de Tribunum Plebis agente Trebonio, Crassus Sy-
 riam, Pompejus Hispaniam in annos quinque obti-
 nent. Cæsari Gallia in triennium prorogata. Cras-
 sus in Consulatu profectus est in Orientem anno Ur-
 bis 699.

a Plut. Fervente porro in comitiis ambitu, ac foedè
 Pomp. miscentibus omnia candidatis, cum diu interre-
 Dio. 40. gnum Romæ fuisset, Cn. Pompejus novo more,
 Vell. l. 2. nec hactenus audito, Consul sine collega creatus est
 anno 702. quo in magistratu cum de aliis criminibus
 severissimè quæstionem instituit, tum de nece Clo-
 dii, quem Milo anno eodem interfecit, ideoque
 in exilium abiit.

*De viris eruditione præstantibus, quos ætas illa pepe-
 rit, ab anno circiter Urbis 622, ad 710.*

GAP. **M**AGNA præ cæteris commendatione sapien-
 XIX tiæ Carneades in Græcia floruit, patria Cy-
 b Vide renæus, Academicorum antesignanus. de cujus obi-
 Miscell. tu mirum est tam incerta, immo falsa, prodidisse
 Exercit. veteres Chronologos. Nam apud Diogenem Apol-
 nostras lodorus in Chronicis obiisse illum assererat anno 4.
 ad Julia- Olymp. 162, in quem cadit annus Urbis 626. c quo
 num. c. 8. tempore defecisse lunam proditum est memoriæ.
 c Diog. Verum longè post id tempus decessisse potest ex Ci-
 Carn. cerone colligi; apud quem in primo de Oratore di-
 Hesych. cit Antonius se, cum in Asiam pro Consule profi-
 Carneadis cisceretur, Athenis convenisse Carneadem Acade-
 obitus. micum, qui patrio sectæ more omnibus adversaba-
 tur in disputando. Annus iste Proconsulatus Anto-
 d Cic. 4. nii fuit ab Urbis conditu 652, Mario 4, & Catulo
 Acad. Coss. Ergo adhuc superstes erat tempore illo Car-
 Valer. neades. d Quem ad 90 annos ætatem propagasse le-
 Max. 8. gimus.
 c. 7.

Metro.

^a Metrodorus quoque Scepsius Philosophus, & orator insignis, ac memoria, ut & Carneades, præstante præditus, Mithridatis & Tigranis regum ætate vixit, apud quos in amicitia fuit.

A 443r.
P. I. ad
4713.
Strabo
13. Cic. 2.
de Orat.
Geminus.

^b Geminus item Mathematicus circa annum Urbis 677 extitit, ut ex Gemino ipso demonstravimus.

Lib. 2.
de Doct.
Temp. c.
6. & in
Notis ad
Gem. p.

Sed Romæ, & in Italia, velut translata cum imperio literarum gloria, multo plures eo sæculo doctрина præstiterunt. Oratores quidem etiam vetere Græcia nihilo inferiores multi; ut M. Antonius, ut L. Crassus, ut alii plerique, quos, Cicero percenset; interque cæteros Hortensius. Verum unus Græcorum ac Latinorum omnium splendorem obsecuravit eloquentiæ laude Cicero; ad quam etiam Philosophiæ decus adjunxit. Hic anno Urbis 648 tertio Non. Jan. ut ait ^d Gellius, (quo novem post mensibus ortus est Pompejus, ^e quem prid. Kalend. Octobr. natum testis est Plinius) amplissimis in re-publ. gestis honoribus, cujus, oppresso Catilina, parens ac conditor appellari meruit; anno ætatis obiit sexagesimo quarto, Triumvirali proscriptione, Urbis conditæ 711.

411.
Lib. de
Clar.
Orat.
Cicero.
d Gell. 1.
15. c. 28.
e Plin. 1.
37. c. 2.
Vell. 1. 2.
Plat. Cic.

Ut de Cæsare taceam, qui inter doctissimos ac disertissimos annumerari potuit, nisi imperii ac triumphilauream, quàm ingenii, ferere maluisset, eruditionis primas sæculo isto est adeptus M. Terentius Varro. Fuit & alius ejusdem nominis Poëta P. Terentius Varro vico Atace in Narbonensi natus f

Cæsar.
Varrones
duo.

f Hieron
Chron.
g Valer.
Max. 1.
c. 7.

Celebratus est & L. Cælius Antipater historiæ scriptor sub annum Urbis conditæ 630, g Gracchorum scilicet ætate. Item C. Crispus Sallustius. E Græcis Diodorus Siculus, ut ex libro 1 ejus apparet. Vixit & Didymus Grammaticus Alexandrinus cognomento ^h Chalcenterus. Poëtæ verò in fama fuerant Turpilius Comicus, & Lucilius Satyricus, quos

Sallustius
Diodorus.
Didy-
mus.
h Suid.
Lucres
tius.

A 443^r. quos Hieronymus ait obiisse sub annum Urbis con-
P. I. ad ditæ 651. Nec non T. Quintius Atta Togatarum
4713. scriptor mortuus anno Urbis conditæ 676, ut idem
a Hier. perhibet. Lucretius præterea, a qui sub annum U.
Chron. Catullus. C. 700 sibi necem conscivit annos natus 44. Catul-
b Phleg. lum Hieronymus asserit natum Urbis anno 668. b
apud Decimo septimo post anno Urbis 684, natus est Poë-
Phot. tarum princeps Virgilius, Eidibus Octob.
Cod. 97. Vitruvius quoque sub Julio Cæsare architecturæ
Don. in vitaVirg. scientia clarus extitit; quod ex ejus scriptis apparet.
Vitrui
vias.

*Quæ ab Cæsaris obitu ad Actiacam victoriam Roma-
nis rebus acciderunt.*

C A P.
XX. **O**B I I T Cæsar, ut supra memoravi, anno Ur-
c Plin. bis conditæ 710, Juliano 2, Eidibus Martiis.
1.2.c.30. qui quidem annus inusitato pallore Solis teter fuit ac
Virg. 1. luridus, ut scribit c Plinius, & Virgilius. non ulla
Georg. tamen Solis defectio anno isto contigit, ut d suo
d Lib.10. loco docuimus. e Occiso Cæsare, Antonius Consul
de Doct. seditiosa concione populum ita commovit, ut illius
Temp. corpus publicè concremaret, & civium ædibus fer-
c. 63. rum ac faces intentaret. Post sedatis tumultibus
e Plut. Dictaturam abrogat; Cæsaris testamento corrupto,
Anton. per vim ac tyrannidem multa molitur. Octavius
Dio. 44. Cæsar Accia sororis Julii filia genitus, & testamen-
& seq. to Julii Cæsaris adoptatus, cum ab Antonio despi-
Ap. 2. & ceretur, veteranorum cogit exercitum, seque ty-
seq Epit. rannidi illius opponit. Antonius provinciam Galliam
17. & a populo per vim impetrat. cujus ei aditum, occu-
seq Vell. patâ Mutinâ, Decimus Brutus intercludit. ideo ab
2. Cic. Antonio ibidem obsidetur.
Phil. 1. f Consulibus Hirtio atque Pansa, Urbis anno 711,
f Plut. in Cicerone classicum canente, adversus Antonium
Ant. & hostem judicatum bellum suscipitur, & utrique
Bruto, ac Consuli Octavius adjungitur, cum Proconsulari po-
Cic. Dio. testate, g vicesimum circiter agens ætatis annum.
45. & Fl. 4.c.5. g Vell. 2.
seq. App. 3. Civit. Ep. 117. Fit

Fit ad Mutinam vehemens & cruentum prælium, A 4431.
 4 in quo Prætoriani Cæsaris milites ad unum omnes P. I. ad
 occubuere. Sed victus est Antonius, & solutus ob- 4713.
 fidione Brutus: Consules tamen ambo trucidati. 4 App. 3.

6 Quæ dum in Italia geruntur, anno ipso condi- 6 Dio. 47.
 tæ Romæ 711, Dolabella ubi in Asiam pervenit, App. 3.
 Trebonium Smyrnæ comprehensum, verberibus Civ. Cic.
 ac tormentis per biduum quæstione prius habita, ca- Phil. 11.
 pite multavit. 7 Cassius in Syria magnis confectis co- 6 App. 4.
 piis ad legiones duodecim, obsessum Laodiceæ Do- Civ.
 labellam vicissim adegit ad necem.

8 In Macedonia Brutus Cajum Antonium Marci 8 App.
 fratrem infidias sibi struentem interemit, ac firmum &c.
 & ipse comparavit exercitum. 9 Exinde Senatus O- 9 Plutarc.
 ctavium, ne altius ascenderet, in ordinem cogere Cic. Ap.
 paullatim instituit. quod ille metuens cum Antonio Dio. Vell.
 ac Lepido conspirat. Ita Triumviri reipublicæ con- &c.
 stituendæ Novem. 27 facti sunt. qui trifariam Ro- Trium-
 mano distributo imperio, cives quamplurimos viri.
 proscripserunt. in his M. Tullium Ciceronem, qui Ciceronis
 in Græciam molitus fugam, dum paullulum subsi- exilus.
 stit, à Popilio centurione, quem in causâ capitis
 defenderat, capite abscisso moritur Decembris 7,
 ætatis quarto & sexagesimo. f In illa proscriptione
 multa & in utramque partem memorabilia exempla
 sunt edita, ac summam in proscriptos uxorum fidem f vide
 extitisse, libertorum mediam, servorum aliquam, App. 4.
 filiorum nullam, scribit g Vellejus. Epitome Livii Civ.
 Senatorum 130 nomina fuisse refert. h Idem annus g Lib. 2.
 Urbis conditæ 711, nobilissimo in Galliis oppido Lug- h Dio.
 duno dedit initium, auctore Munatio Planco Procos. Strab. 4.
 ad confluentes Araris, & Rhodani. Hier.
Ghron.

Sequente verò anno cum M. Bruto, & conjura- Bruti &
 torum principibus, Octavius & Antonius acie de- Cassii
 certarunt in Thessalia ad urbem Philippos eventu bellum.
 vario. i Siquidem utrinque dextra cornua vicerunt, i Ep. 123.
 & utrinque castra direpta sunt. Sed Cassius, qui in Dio. 47.
Plut. Bru.
App. 4.
Civ. Flo.
co 4. c. 6.

- A. 443¹.
P. I. ad
4713. eo cornu erat, quod pulsum est, ratus totum esse
fusum exercitum, mortem ultrò sibi conscivit. Bru-
tus altero prælio victus vitam & ipse manu sua finiit,
annum agens septimum & tricesimum, ait Vellejus.
Percussorum porrò Cæsaris nullus triennio amplius
superstes fuit; & omnes violenta morte sublatis
sunt, ut ait Suetonius: quidam eodem pugione,
quo Cæsarem confoderant, seipsos interfecerunt.
- a Dio. 48.
Ep. 127.
& seq.
Flor. 4. a Post victoriam Antonius in Asiam, Octavius
Cæsar in Italiam profectus est. Hic adversus L. An-
tonium Triumviri fratrem, & hujus conjugem Ful-
viam virilis animi feminam, bellum habuit Cæsar;
ac pulsum Urbe Lucium, & hostem judicatum, in-
clusumque Perusia, ad deditionem compulit. b In-
terim Parthi ab Labieno Pompejanarum partium
Flor. 1. 14. exciti in Syriam irrumpunt anno Urbis conditæ 714.
c. 9. quos sequente Ventidius maxima clade affectos,
occiso rege eorum, expulit, Syriamque recuperavit.
- c App. 9.
Civ. Dio. 49.
Epit. 128. &
seq. Flor. 4. c. 8. c Sex. Pompejus Cn. filius classi imperans mare
latrociniis infestum habebat. quo cum pace prius
facta, moxque rescissa, Cæsar navali prælio con-
gressus, victum egit in fugam anno Urbis conditæ
718. Eodem Lepidum, qui ex Africa in Siciliam
trajecerat, exutum imperio, privatum permisit
vivere. d Sextus verò Pompejus ad Antonium sese
d App. in
fine Civ. cùm idem paulo antè adversus Parthos suscepta ex-
Flor. 4. peditione magnam cladem accepisset Antonius.
c. 10. e Ad extremum Antonius, cùm se totum Cleo-
patræ dedidisset, repudiata Octavia sorore Cæsaris,
e Ep. 132. ei bellum indixit, ac tandem classe victus est ad A-
& 133. ctium Epiri promontorium. Cæsar 400 amplius
Dio. 50. naves, Antonius 200 circiter habebat, sed ingenti
Plut. Ant. mole, ut castellorum urbiúmque per mare ambu-
Flor. 4. c. 11. lantium præberent speciem. Anceps alioqui certa-
Actia- men Cleopatræ consternatio in Antonii vertit exi-
cum cer- tium, qui fugientem persecutus in Ægyptum, &
tamen. Alexan-

Alexandriæ circumfessus ab Octavio, se ipsum interemit. quem mox consecuta Cleopatra, ne ad victoris arbitrium viveret, admota sibi aspide periiit.

A 4431.
P. I. ad
4713.

De Romanis rebus ab Aëtiaca victoria ad ortum Christi. Tum de eruditis viris, qui Augusto rerum potiente vixerunt.

MORTUIS Antonio & Cleopatra, Ægyptus C A P. in provinciæ redacta formam, anno 294. XXI. quàm in ea Lagidæ dominati sunt. a Cæsar anno ab Dio. 51. Urbis conditæ 725 tres egit triumphos, Dalmaticum, Aëtiacum, & Ægyptiacum eodem mense b Sextili. Secundum quos de imperio deponendo b Macro. feriò, an simulatê, cum Agrippa & Mæcenate de Satur. 1. liberavit. Illo suadente, hoc verò deterrente, cum c. 12. hujus sequi consilium statuisset, ad Senatum nihilo minus de imperio abdicando retulit. e atque hac arte perfecit, ut Sibi à Senatu populòque firmaretur c Dio. 52. & 53. anno Urbis conditæ 726. Sueron.

d Cornelius Gallus eques Rom. Ægypto præfectus, ob insolentiam damnatus exilio seipsum occidit anno 728. Cum Cantabris & Asturibus Augustus annis aliquot per duces suos bellum gessit, ab anno 729 ad 735, quo ab Agrippa perdomiti sunt; e qui quidem reversus oblatum sibi triumphum detrectavit. Phraates Parthorum rex anno 734 Romana signa Crasso erepta restituit.

d Dio. ib.
Cornelius
Gallus.

e Dio. 54.

f Duos autem præ cæteris amicos coluit, Mæcenatem, & M. Vipsanium Agrippam. Ille equestri gradu contentus obiit anno Juliano 38, literarum ac literatorum omnium singulare præsidium. Agrippam Augustus generum fecit, data in matrimonium Julia filia, quàm è Scribonia suscepserat, è qua nati C. & L. Cæsares, Agrippa posthumus, Agrippina nupta Germanico Drusi filio Liviae nepoti,

Macenas,
& Agrippa.
f Dio. 55.

- A 443¹. P. I. ad 4713. a Dio. Sueton. ti, & Julia, quam L. Æmilius duxit. a Liviam porrò prægnantem à priore marito Tiberio Nerone abduxit Augustus; ex qua prolem nullam habuit, cum ea ex Nerone Tiberium, qui postea imperavit, & Drusum peperisset, qui in Germania periit b anno Juliano 37. mortuo jam c Agrippa anno Juliano 34. Porro C. Cæsar Agrippa & Julia natus est anno Juliano 26. Lucius verò an. 29.
- b Dio. 55. c Dio. 54. Tiberius Tribuni d Tiberius anno Juliano 40 Tribunitiam potestatem in quinquennium adeptus, mandata sibi Armenia in insulam Rhodum secessit anno sequenti; ubi privignorum veritus offensionem septem confedit annis. Præcipua secedendi causa fuit Juliae uxoris odium, quæ per omnia flagitiorum genera ætatem trahebat. quam anno Juliano 44 hujus infamiae compertam relegavit Augustus.
- Viri do-
ctrina
præstan-
tes. e Hier. Chron. f Hier. Chron. g Ibid. h Ibid. i Hier. Chron. k Dona in vita Vicg. l Vita Horatii. Hujus Imperatoris ætas magnorum ingeniorum foecunda fuit. Inter Græcos historiam insigniter attingere Dionysius Halicarnassensis, qui se Augusto imperante vixisse prodit, & Nicolaus Damascenus, qui Augusto pariter atque Herodi carus in paucis fuit. Ex Latinis Cornelius Nepos Attici gener. e Salustius, qui quadriennio ante Actiacum prælium obiit. M. Portius Latro oratoria facultate celebris tædio quartanæ duplicis sibi vim attulit f Augusti anno 40. g In Asia Hybreas orator sub Antonio & Cleopatra floruit. h Romæ Hyginus Grammaticus cognomento Polyhistor. Poëtæ quoque totius ævi clarissimi magno numero vixere: i Virgilius Sentio Saturnino, & Lucretio Cinna Coss. anno mundi 3965, ante Christum 19 Brundusii moritur annum agens 52. k Natus est enim anno U. C. 684, Pompejo & Crasso Coss. ante Christum septuagesimo, mundi 3914. l Horatius Censorino & Gallo Coss. obiit vertente anno ætatis 57. Siquidem natus est Cotta & Torquato Coss. anno U. C. 689, sexto Id. Dec. mortuus est Censorino & Gallo Coss. Urbis

746, 5 Cal. Dec. eodem quo & Mecænas anno, duodecimo verò quàm Virgilius exceſſerat. Tibullus etiam, ac Propertius elegorum ſcriptores, & æqualis eorum Ovidius, qui natus Hirtio & Panſa Coſſ. eo ſcilicet anno, *Quo cecidit fato Conſul uterque pari*; ut ipſe cecinit, a vitam in exilio apud Tomos finiit anno Chriſti 17, Urbis 770, ætatis 60.

A 443 r.
P. l. ad
47 13.

a Ibid.

Herodis hiſtoria.

AD inveſtigandum Chriſti Salvatoris ortum, neceſſaria prorsus eſt Herodis hiſtoria; cujus initium, annòſque, quibus regnavit, hoc capite complectemur.

C A P.
XXII.
Vide l. 10.
de Doct.
Temp. c.
65. & l.
11. c. 1.
& ſeq.
b Euf. 1.
hiſt. c. 7.
c Joſeph.
14. c. 2..
Vide l. 11.
de Doct.
Temp.
c. 5.

Fuit hic Antipatri Idumæi filius, genere proinde Idumæus & ipſe, non Aſcalonita, quod b Africanus apud Euſebium ex quorundam relatione prodidit. Nos Joſepho magis credimus, qui c hunc Idumæum facit. Quod ut veriſimilius eſt, ſic illud minimè redarguendum, quòd antiqui ferè Patres Herodem alienigenam fuiſſe dicunt. Nam Idumæi alienigenæ cenſentur, hoc eſt alieno orti genere, non utique ab Jacobo; quamvis eandem cum Jacobeis religionem ſecuti, Judæi profeſſione, non ſtirpe fuerint. At de ſatu & natura, non de fide ac religione, agitur, cum de nativo, & alienigena quæritur, ut in illa de Herode controverſia. Antipater in illa fratrum diſſenſione, de qua d antea diximus, ad Hyrcanum adhæſit; ac e Judææ procurator à Julio Cæſare conſtitutus eſt, qui mox Herodem filium Galilææ præfecit natum annos circiter 25, non 15, ut hallucinatur f Joſephus. Poſt à Sex. Cæſare Cœleſyriæ præpoſitus eſt Herodes anno U. C. 707. Hoc enim anno Sex. Cæſar legionibus Syriæ præficitur, auctore g Hirtio. poſt Philippenſem pugnam h Tetrarchiam cum Phafaëlo fratre ab Antonio meruit anno Juliano 5. Exinde Parthis ab Antigono Ariſto-

d cap. 17.
e Joſe.
14. c. 15.
f Lib. 14.
cap. 17.
g Hirt. de
bell. Ale.
h Joſeph.
14. c. 23.

A 413¹. buli filio mille talentorum pactione in Judæam ex-
P. 1. ad citis, Herodes ad Antonium profugit: per quem
4713. Judææ rex à Senatu præter spem factus est a Calvi-
a Joseph. no & Pollione Coss. anno Juliano sexto, ineunte
1.14.c.26. Olympiad. 185. Nam eo consilio Romam advene-
rat, uti regnum conjugis suæ fratri Alexandro Ari-
stobuli nepoti peteret. Reversus in Judæam cum
Antigono Aristobuli filio biennio amplius certavit.
Demum Sosio Antonii duce opem ferente, Hiero-
solymam, qua se Antigonus clauferat, obsedit, ac
b Dio.49. cepit mense tertio, in die jejunii. Dio b Sabbatum
Joseph. fuisse scribit. Josephus annum Sabbaticum Coss.
14.c. ult. Agrippa & Gallo. His annus necessariò mundi nu-
meratur à nobis 3947, Julianus 9, Urbis 717. Ita-
que castigandus Dio, qui Claudio & Norbano Coss.
c Vide assignat, hoc est anno Juliano 8. c Sed cum Sabba-
Par. 3.1. tici anni character falsitatis arguit. Antigonus ad pa-
2.c.7. lum alligatus, ac virgis cæsus, & subinde securi
percutus est, ut Dio ac Josephus referunt.

Sic Hasamonæorum principatus desiit post an-
num, ait Josephus, 126. quod est verissimum. Ju-
das enim primus ex illa stirpe Pontifex creatus est
anno Mundi 3820, Urbis 590. à quo centesimus vi-
cesimus sextus est Urbis annus 717.

*Duplex
initium.*

Herodis.

d Joseph. re, rex ab Senatu renuntiatus est; posteriore solus,
17.c.10. ac sublato competitore, regnavit. d Josephus porro
e 1.15.c.7. à priore initio scribit Herodem regno potitum esse
12.13.14. per annos 37: à posteriore, 34. idémque e sex cir-
1.16.c.9. citer in locis aliquot illius annos commemorans, à
1.17.c.17. posteriore deducit.

Vide 11.
de Doct.

Temp.
c. 1.

f 1.14.c.
27.

g Joseph. 18.
15.c.3.

Mariamnem duxit Herodes anno tertio, quàm
rex à Romanis declaratus fuerat, hoc est illo ipso,
quo capta sunt Jerosolyma, f Josepho teste. cujus
g fratrem Aristobulum Pontificem fecit anno ætatis
eundémque mox in piscina præfocavit, quòd
eum

eum videret populo esse gratissimum. Idem bello
 contra Cæsarem secutus Antonii partes, eo victo,
 occiso prius Hyrcano Mariamnesavo, Rhodum ^a ad
 Cæsarem adiit, à quo benignè est habitus; eique
 regnum ex illius auctoritate ac novo Senatus decreto
 confirmatum est. Ubi ^b Jerosolymam rediit, Ma-
 riamnem conjugem, tum ejus matrem Alexandram,
 interficit.

^c Anno regni sui 18. qui est Julianus 28, Tem-
 plum Hierosolymis, vel à fundamentis instaurare
 coepit, ut scribit Josephus, vel refarcire instituit.

^d Postremò majori in dies efferatus rabie, filios, ^d Ib. 16.
 quos ex Mariamne genuerat, præclaræ indolis ado-
 lescentes, Alexandrum, & Aristobulum, falsis ab
 Antipatro fratre criminibus circumventos, occidit
 paucis ante obitum annis. qui incidit in annum Ju-
 lianum 42, si Josepho & Dion creditur. quorum
 ille ab anno Juliano 9, quo Antigonus interemptus
 est, regnasse scribit Herodem annis 34. ^e Dio verò ^e Dio 55.
 anno Juliano 51, Lepido, & Arruntio Coss. He-
 rodem Palæstinum ait à fratribus accusatum trans
 Alpes ab Augusto esse relegatum, ejusque tetrar-
 chiam provinciæ contributam. Hic non alius esse
 potest, quàm Archelaus, qui Herode mortuo,
 Judææ tetrarchiam impetravit ab Augusto, & anno
 decimo ab eodem ejectus est. Deductis annis novem
 solidis de 51, reliquus est annus Julianus 42, quo
 Herodes obiit. ^f cujus etiam exitum Lunaris defectio
 præcessit, teste Josepho, quæ eodem anno depre-
 henditur Martii 13, hora fere tertia ab nocte media.

A 4431.
 P. I. ad
 4713.
 a Ib. c. 10.
 b Ib. c. 11.

c Ib. c. 14.

d Ib. 16.
 c. ult.

e Dio 55.

f Joseph. h.
 l. 18. c.
 15. l. 17.
 c. 8. & 15.

RATIONARI
DIONYSII
PETAVII
E SOCIETATE

JESU
RATIONARI
TEMPORUM
PARTIS PRIMÆ
TOMUS POSTERIOR.

Tempora complectens Christi
ortum deinceps secuta.

DIONYSII
PETAVII
E SOCIETATE
JESU
RATIONARI
TEMPORUM
PARTIS PRIMAE
TOMUS POSTERIOR

Tempora complectens Christi
ortum deinceps seculum.

RATIONALIARI

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ

LIBER QUINTUS.

Annos continens à Christi 1. ad 37.

De Augusti Caesaris obitu, ac Tiberii Neronis Imperio, & morte. Tum de Christi ortu, ac nece, & iis, qua primis illis temporibus Christianis cecidère.

ANNO Christi 14 Nolæ in Campania **CAP. I.**
 mortuus est Augustus, decimo-quarto
 Calend. Sept. 4 anno ætatis 76; cum **a Sueton.**
 annos à primo adito Magistratu vixisset **August.**
 56; ab Antonii nece, tres & quadra- **100.**
 ginta solidos; princeps longè præstantissimus, ac **Dio. 56.**
 Romanæ reipublicæ necessarius. quam nimia felici- **Augustus.**
 tate laborantem, nec fortunæ capacem suæ, sed in
 præceptis incumbentem sustinuit; ac tum optimis
 legibus, tum opibus, atque omni rerum copia sic
 excoluit, urbe ipsa quoque magnificis operibus
 exornata, ut secundus illius conditor, Patêrque
 patriæ, & Augustus jure diceretur.

Cujus magnum per se desiderium auxit Tiberii, **Tiberius.**
 quem successorem habuit, immanitas, ac turpitu-
 do. Hic Livia matre, patre Nerone genitus 16 Cal.
 Decemb. anno Urbis conditæ 712. Juliano 4, 6 post 6 **Suet.**
 bellum Philippense, annum ætatis agens 55, illo Tib. 5.
 ipso, quo mortuus est Augustus, imperavit anno;
 mor.

A. i. Chri
sti ad 37 mortalium tristissimus, ac sævitia, rapacitate, li-
bidine, arrogantiaque invisus omnibus, quæ ta-
men vitia sub principatus initium mira arte dissimu-
lavit, Germanici metu, quem ille fratris filium
jussu vitrici adoptarat, omni tum virtutum acre-
rum gestarum laude florentis, & quod imperio esset
aptior, maximè suspecti. Hunc è Germania, ubi
maxima bella feliciter confecerat, transtulit in O-
rientem, ac Parthis opposuit ^a anno Urbis condi-
tæ 769, misso per idem tempus in Syriam ordina-
rio Præsede Cn. Pisone, quo cum Germanico gra-
ves erant inimiciæ. Ideo non sine veneni ab illo
dati suspicione Germanicus exstinguitur ^b anno Ur-
bis conditæ 772, Tiberii sexto. Ob id Romæ judi-
cio postulatus ab Agrippina Germanici conjuge Pi-
so ^c voluntaria morte damnationem antevertit.

^d *Ælius* inde *Sejanus* equestri genere ab Tiberio
provectus, post multa scelera, summa quæque jam
animo destinans, unis Tiberii literis contra ipsum
datis ad Senatum, ex illo fastigio dejicitur, & car-
nificis manu cum omni sua stirpe necatus est ^e anno
Tiberii 18, Juliano 76.

Biennio ante hoc tempus, hoc est Tiberii 16.
Christi 29, mater Tiberii *Livia* decesserat ^f ætatis
anno 86. Erat tum in insula *Caprea* *Tiberius*, quò
anno imperii circiter 13, Christi 26, secesserat, nun-
quam deinceps ad Urbem rediturus. ubi remotis ar-
bitris per omnia se flagitiorum genera volutavit. In-
ter hæc dedecora non magis omnibus aliis, quàm
sibi execratus ipsi, moritur 17 Cal. Apr. Imperii
anno 23, Christi 37, vitæ agens octavum & septua-
gesimum.

*Tiberii
mors.*

Rerum Augusto potiente **JESUS CHRISTUS**
Vide l. 12. Dei filius è virgine **MARIA** nascitur sub *Olympia-*
de Doct. dem 194. ac Tiberio imperante, cum ætatis quar-
Temp. tum & tricesimum expleisset annum, pro recupe-
randa humani salute generis, voluntarias crucis sup-
plicio

plicio poenas luit. Tiberio V. & Sejano Coss. Martii
23. Tertio exinde confurgens à mortuis die, qua-
dragesimo quàm revixerat, sub Discipulorum ocu-
lis in cœlum revector est.

A. 1.
Christi
ad 37.

Post Christi necem, & illapsum in Discipulos
Spiritus sanctum, audacter illis quæ viderant pu-
blicèque profitentibus, Judæi in eos acerbè sævie-
runt. ^a Stephanus unus è septem, qui ad profana sa-
cræque ministeria in cœtu Christianorum obeunda
delecti erant, quòd in Christi prædicandam gloriam
ardentius incumberet, ab æmulis comprehensus, ac
saxis est obrutus.

Quæ sub
passionis
annum
accide-
runt.
^a Act. 6.
& 7.

Ex eo tempore Christianum nomen quibuscumque
poterant modis abolere conati sunt Judæorum prin-
cipes, sed imprimis in illos Saulus ^b exarsit: qui am-
plissima sibi ab Pontifice facta potestate, cùm ad
illos opprimendos Damascum tenderet, Christi vo-
ce aspectuque territus, ac prostratus, totum se re-
pente ad illius cultum applicavit. Id evenit anno à
Christi, Stephanique, morte tertio. Quippe anni
illi 35, quibus Paulum Christo serviisse veteres af-
firmant, cût antè docuimus, ab anno Neronis 13, ^c Par. 2.
Christi 67, retro numerati, in eum desinunt, qui l. 4. c. 4.
est ab anno Passionis tertius.

^b Act. 6.
Pauli
conversio.

De Cajo Caligula, Claudio, ac Nerone, quorum
gesta perstringuntur.

A 37 Christi ad 68.

CAjus Cæsar Caligula dictus à militari calceamen-
to, quo puer in castris uti solebat, patre Ger-
manico, matre Agrippina M. Agrippæ, ac Juliæ
filia, Tiberio successit, eodem, quo ille obiit,
anno Christi 37: ^d cui jam animam agenti suapte
manu fauces elisisse dicitur. Annum tunc ingressus
erat quintum & vicesimum; quippe natus Antii prid.
Cal. ligula.

CAP. II.
Par. 2. l.
4. c. 5.
^d Suet.
Cajo 12.
Cajus Ca-
Cal. ligula.

- A. 37. Cal. Sept. (ait a Suetonius) patre suo, & Capitone Coss. qui est æræ Christianæ duodecimus. Magna, ut primum imperium attigit, populi lætitia, nec minor spes extitit similem fore Germanici patris augurantium; b cui virtutes omnes animi corporisque contigisse, memoriæ proditum est. Et quidem, ut optima plerumque solent esse pessimorum Principum initia, haud pauca tum moderati ac civilis animi signa protulit. sed subinde, tanquam hominem exuisset, feras ipsas inmanitate vicit. Graefatus per ordinum omnium cædes, c Macronem quoque Prætorianis præfectum, cujus opera factus erat Imperator, occidit. Consuetudinem stupri etiam cum sororibus fecit. Exhaustis infinitis opibus, ac vix anno vertente toto illo consumpto vices ac septies millies HS, quod Tiberius congefferat (quæ ad coronatorum 72561500 propemodum attingunt) ad proscriptiones & rapinas convertit animum. Inter alia crudelitatis indicia excepta vox ejus est: *Utinam populus Romanus unam cervicem haberet!* d In extructionibus operum nihil tam efficere cupiebat, quàm quod posse effici negaretur.
- e Suet. 19. e Bajarum medium intervallum, & Puteolanas moles trium millium & sexcentorum passuum ponte conjunxit anno Christi 39. f Idem pro Deo coli se toto orbe terrarum, ac templa sibi constitui jussit.
- Ant c. 1. Ad extremum 9. Kal. Febr. à Chærea Cassio Tribuno cohortis prætoriæ, & aliis conjuratis, interfectus est anno Christi 41. cum imperasset annis 3, mensibus 10. ac diebus 8, ut scribit g Suetonius, vixisset autem annos 29.
- g Cap. 59. h Claudius Nero Caji Caligulæ patruus, Drusi filius, post Cajum præfuit, homo natura minime malus, sed vecors, ac stolidus. Itaque non tam suapte spontè crudelis fuit, quàm alieno ductu & arbitrio, præsertim libertorum, & conjugum; quorum potestati se omniaque permisit. i Uxorem pri-
- a Suet. c. 8. b Suet. ib. 3. c Dio. 59. Suet. 26. d Suet. 37. e Suet. 19. Dio. 59. f Suet. Philo. de Legat. Jo. seph. 19. Ant c. 1. Suet. 58. g Cap. 59. Dio. 59. h Suet. Claud. Dio. 59. Pat. 2. l. 4. c. 5. i Tac. 1. r. Suet. Dio. 60.

primū habuit Messalinam; cujus stupra & inaudita flagitia ignota nulli solus nesciit, donec palam ausa nubere Silio equiti, jussu illius cum adultero perimitur, impellente Narcisso, qui cum Pallante altero liberto apud ipsum omnia poterat. Id evenit anno imperii ejus 8, Christi 48, Dione ac Tacito testibus.

A. 37.
Christi
ad 68.

Alterum stoliditatis indicium, quod occisa Messalina, è qua Britannicum filium & Octaviam susceperat, Agrippinam Germanici fratris filiam duxit, Neronis ex Domitio matrem, anno imperii nono. Christi 49. idque Pallantis hortatu; cujus & Agrippinæ precibus Neronem adoptavit anno imperii 10, præteritōque Britannico, successorem destinavit. Idem Romæ Judæos anno Christi 49, a Mathematicos Italia pepulit anno 52. Expeditione in Britanniam insulam facta intra dies 16 universam domuit, ut ait 6 Dio, anno imperii tertio. Moritut Marcello & aviola Coss. 3. Eid. Oct. anno Christi 54, cum ei venenum in boleto datum esset ab Agrippina. Imperavit annis 13, mensibus 8, diebus 20; vixit annos 64.

a Tac. 12.
Sueton.
6 Dio. 60.

c Suet.
Dio.

a Irato Romanis Deo, post vitrici mortem Domitius Nero cepit imperium annos natus e septemdecim; quod initio sic gessit, ut inter optimos principes haberi potuerit; quamdiu scilicet Senecæ præceptoris monitis obtemperavit. Post ætatis licentia, & adulatione, corruptus, monstri quàm hominis similior extitit. f Parthos capta Armenia grassantes per Corbulonem repressit, strenuum & antiquæ virtutis ac severitatis ducem. qui & Armeniam recepit g anno Neronis 7, Christi 60; & Tiridaten Vologesis Parthorum regis fratrem Romam venire compulit, & ab Nerone diadema petere. quod h anno Christi 66, Neronis 13, factum. quo & Corbulonem honorificè revocatum mori coëgit. Britannicum statim, ut imperare est orsus, veneno sustulit.

d Suet.
Dio. 62.
Neron.
e Suet.
Nero. 8.
f Tac. 13.
Dio. 62.
Corbulo
dux eximius.

g Tac. 14.

h Tac. 16.
Dio. 63.

A. 37
Christi
ad 68.
a Suet.
34. Tac.
14. Dio.
61.
b Sueton.
Dio. 62.
Tac. 14.
c Tac. 15.
Dio. 62.
Sueton.

lit. a Agrippinam matrem honore prius omni spoliatam, ac palatio pulsam, ad extremum iussit occidi. quod parricidium, ne quid ad illorum temporum infelicitatem deesset, Senatus probavit. Id evenit anno Christi 59, Neronis 6. b Post hæc inducta Poppæa, quam ab Othone abstraxerat, Octaviam relegatam interficit. c Conjuratone in ipsum Pisonis aliorumque detecta, Lucanum poetam, Senecam philosophum, cum aliis quamplurimis anno Christi 65 morte multavit. eodemque Poppæam gravidam ictu calcis exanimavit. Adjecit ad hanc immanitatem turpissimi dedecoris infamiam, quod in scenam prodire, & inter histriones aut citharædos operam dare, & Circensibus equos agitare non est veritus. Quinetiam, ut ardentis Trojæ speciem velut per ludicrum exprimeret, incendit Urbem d anno Christi 64. Quibus flagitiis cum in odium suorum contemptumque venisset, destitutus ab omnibus, & ad supplicium quæsitus, carnificis in se partes occupavit anno imperii decimo quarto, æræ Christi 68, e eo die, quo Octaviam interemerat.

Judaicares, & Christiana, sub Cajo Claudio, & Nerone.

A. Christi 37 ad 68.

CAP. III.
Vide l. II.
de Doct.
Temp. c.
10. & seq.
Agrippa
rex.
f Joseph. 18
Ant. 8.

A Grippa Aristobuli filius, senioris nepos Herodis, à Tiberio victus, quod Cajo Caligulæ studens ei precatus esset imperium, mox ut Tiberius obiit, à Cajo vinculis solutus est, ac Philippi & Lyfaniæ tetrarchiis cum regis appellatione donatus, fauctore Josepho. ac sequente anno, Caji secundo, ut idem refert, ad regnum suum navigavit. cujus æmulatione soror ejus Herodias, quæ Philippo viro suo relicto incestas cum ejus fratre Herode Antipa-

Antipa Galilææ tetrarcha nuptias junxerat, hunc ipsum Romam ad regium decus obtinendum adire compulit. Sed ibi Agrippæ literis offensum sibi Cajum reperit, ac speratum regis honorem mutavit exilio, & Lugdunum relegatus est, ejusque Tetrarchia auctus est Agrippa. quòdanno Caji tertio, vel ineunte quarto, contigisse paulo pòst constabit. Quo tempore Vitellio Syriæ præfidi successor datus est Petronius, cui mandatum à Cajo, ut imaginem suam Hierosolymis in templo collocaret. sed differente Petronio *b* mortuus est interim Cajus. Alexandria quoque Judæia Flacco Avilio præfecto indigne habiti *c* Philonem gentis suæ nobilem ac disertum virum Romam allegarunt ad Cajum, à quo illusus & ejectus est. Quin eodem anno Pilatum vitæ peritæsum sibi necem attulisse, *d* ex Eusebio didicimus. Cajo vivis exempto, qui successit ei Claudius anno Christi 41, eo ipso regnum amplificavit Agrippæ, addita Judæa & Samaria. Sic regnum Herodis post ejus mortem in lacinias divisum, ex asse primus Agrippa possedit. Qui statim Hierosolymam abiens Christianos instituit persequi, quo sibi Judæos conciliaret, ac primùm *f* Jacobum occidit; deinde Petrum in carcerem conjecit, unde ab Angelo est ereptus. Nec diu crudelem ambitiosumque principem cælestis ira distulit. Post tres annos, quàm Palæstina totius rex erat factus, Cæsareæ cùm esset, quæ Stratonis Turris dicitur, *g* próque tribunali verba faceret, tanquam Deo acclamari sibi passus, subita numinis ira, scatentium è corpore vermium tabe confectus est. Paulo ab Luca diversam narrationem apud Josephum mortis illius invenies. Sed de tempore, quod diximus, affirmat. Nam quatuor annis regnasse illum imperante Cajo, tribus sub Claudio, in totum septenis annis asserit. Eo defuncto, Judæa deinceps contributa est Syriæ, ac proprios reges habere desiit.

A. 37
Christi
ad 68.
Joseph.
ib. c. 19.

b Joseph.
c. 11.

c Philo. l.
de Legat.
Joseph.
ib. c. 10.

d In Chro.
& 2.
Hist. 7.

e Joseph.
l. 19. c. 4.
f Act. 9.

g Act. 12.
Joseph. 19.
c. 7.

A. 37
 Christi
 ad 68
 Christiana
 res incre-
 menta.

Interea per Judæam, & Syriam, ac longius quo-
 que propagari pietas Christiana cœpit, incumbenti-
 bus in eam rem naviter discipulis; præsertimque
 Petro, ac Paulo. quorum ille peragrata Syria, An-
 tiochiæ sedem Pontificiam fixisse creditur anno post
 passionem Christi septimo, æræ communis 37. cui
 annos sex integros præfuit. Romam inde a circa

a Euf. 2.
 Hist. c.
 24.
 Petri ca-
 thedra
 Romana.
 b Hier.
 Sctip.
 Eccl.
 Prima
 persecutio
 sub Nero-
 ne.

Claudii secundum migravit annum, ut in Chronico
 scribit Eusebius, qui & annis 25 Urbis episcopum
 Petrum fuisse refert. Dionysius Alexandrinus apud
 Eusebium auctor est, primum omnium Petrum Ro-
 mæ Christi prædicasse fidem, five Ecclesiam ibi fun-
 dasse. Hujus sedis principium cadit in annum Clau-
 dii tertium, Christi 43, qui est ab ejus profectio-
 ne proximus, cum Paulus nondum eò pervenisset; qui
 in Asia, & Græcia, Macedoniæque interim procu-
 rabat Evangelium; atque anno post passionem Chri-
 sti 25, Neronis 2, victus Romam adductus est,

c Tac.
 Ann. 15.
 Suet. 16.
 d A& 8.

ut testatur Hieronymus. qui est annus Christi 56.
 Itaque diu ante Paulum Romam Petrus adiit.
 Paulus ab Nerone coram auditus, & absolutus

e Arno. 2.
 Cyril.
 Car. 6.
 Chrysol.
 Ser. 47.
 Sulp. l. 2.
 Chrysost.
 Hom. 18.
 in Acta.
 Ephræm
 Serm. de
 Hæret. p.
 803. &
 alii.
 Petri Pau-
 lique mors.
 f Ambr.
 in Ps. 118.
 Oct. 21.

est. Sed cum utriusque, ut apparet, Apostoli studio
 Romæ Christiana fides adolesceret, primus eam in-
 sectatus est Nero. qui cum Urbi, ut supra dictum
 est, subjecisset ignes anno imperii 11, æræ Chri-
 stianæ 64, falso sceleris hujus in Christianos deriva-
 vit invidiam. Ideo comprehensi plerique, & hor-
 rendis affecti suppliciis, eadeo ut nonnulli sebo,
 adipe, ac pice obliti, facium instar, in usum no-
 cturni luminis arserint. Eodem ferè tempore Simon
 Magus, qui a Samariæ Christianam religionem im-
 portante Philippo, ei nomen dederat, & ad malefi-
 cas artes postea redierat, Romam advenit, ac præ-
 stigiis suis Romanos illudit. e quem Petrus à Dæ-
 monibus in aëra subvectum, ac volitantem, ora-
 tione sua dejecit. Ob id Neronis jussu tam ille, quam
 Paulus,

Euseb. 3. de Dem. p. 75. Aug. ser. 28. de Sanct.

Paulus, capitis damnati sunt 3. Cal. Jul. anno Christi 67, Neronis exeunte 13. a Petrus inversis vestigiis cruci suffixus est. b Paulus eadem die gladio truncatus est.

A 37
Christi
ad 68.
a Hier.
Scip. de
Chrysost.
Hom. 2.
in epist.
ad Rom.
b Iren. 1.
2. c. 1.
c Jacobus
minor.
d Hier. de
script.
Eccl. Euf.
Chro.

Reliquorum Apostolorum acta nulla fere certa ac fide digna historia comprehensa in obscuro latent. De Matthæo scribit e Irenæus scriptum ab eo tunc Evangelium, cum Petrus Romanam instituit Ecclesiam. Jacobum quoque minorem fratrem Domini, qui primus Hierosolymorum antistes ab Apostolis ordinatus est, d anno sedis suæ 30, Neronis septimo, Judæi peremerunt. quod in annum incidit Christi 61. Jacobo successit Simon, Petro Linus, qui hæcenus Chorepiscopus fuisse putatur.

Demon-
stratur ca-
thedra
Romana
tempus,

Utriusque cathedræ tempus auctoritate nititur. Sed Romanæ intervallum plures, quàm Antiochenæ, testes habet. Hujus enim solus vindex est Eusebius in Chronico, qui ad annum ultimum Tiberii initium ejus adscribit, à quo septimo deinceps anno Romam profectum esse Petrum adnotat. Sed prior illa de Antiocheni sede lacinia germana non est, cum nec in veteribus libris appareat, & absurdè Petrum Antiochiæ doceat annos 25 mansisse. de Romana constantius antiqui loquuntur, cujus finis in Petrine factus est, anno Christi 67, Neronis labente adhuc 13, & instante 14; sed is decimus quartus computatur ab Hieronymo, qui Apostolos ambos eo ipso mortem obiisse scribit, eundemque numerat post passionem Christi 37. e Ad hæc Petrum ait annis 25 Romanam sedem obtinuisse. Unde videri potest circa annum Christi 43 illius initium fecisse: Antiochenæ vero ante annos sex, Christi 37.

Vide 11.
de Doct.
Temp. c.
13.
d Hier. de
vit. Illust.
& in Chr.

Neque vero Romanam tantum Ecclesiam à Petro fundatam esse veteres produnt. Sed etiam Innocentius primus in epistola prima manifestum esse, ait, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atque Siciliam, insulasque interjacentes nullum

A 37
Christi
ad 68.

instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut ejus successores, constituerint sacerdotes. Aut legant, inquit, si in his provinciis alius Apostolorum, aut legitur docuisse.

De Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, Tito, Domitiano, deque Hierosolymorum excidio.

A 68 Christi ad 96.

CAP. IV.

• Suet.

Nero. c.

40. & 41.

Xiph.

Galba

h Suet.

Galba.

Xiphil.

Otho.

• Tac. 1.

Hist. &

2. Suet.

in Otho-

ne &

Vitel.

Plut. in

Othone

Xiphil.

Vitellius.

d Suet.

Tac. Xi-

phil.

Vespasia-

nus.

• Tac.

Hist. 2.

PAULÔ ante Neronis obitum, • C. Julius Vindex, qui pro Prætore Galliam regebat, palam deficiens, Sergium Galbam Hispanias administrantem ad imperium capeffendum impulit. quod ille, subinde interempto manu sua Vindice, perseveravit facere. *b* Ita sublato Nerone, imperavit menses circiter septem, grandi jam natu; ac sequente anno, Christi 69 ineunte, periit cum eo, quem adoptarat, Pisone, cùm jam M. Silvius Otho imperator acclamatus esset. Sed huic perbreve imperandi spatium fuit, ac trium circiter mensium.

Interim • Vitellius Germanicarum legionum, quibus Consularis legatus præerat, fiducia, Imperatoris nomen usurpat, & ad Bebriacum Othonis levi prælio vincit exercitum. qui civilium pertæsus armorum voluntariam sibi necem conscivit Aprili circiter mense, ætatis anno 37.

d Vitellius post Othonem imperium octo admodum mensibus gessit, eodem anno Christi 69. quod intervallum haud solus implevit. Nam Flavius Vespasianus, qui ad comprimendos Judæos à Nerone missus fuerat, adjuvantibus Tiberio Alexandro Ægypti præfecto, & Muciano Syriæ præside, triumphæ de principum quasi fluctuans & incertum suscepit imperium. • Primus Tiberius Kalendis Juliis anni Christi 69 legiones in illius verba sacramentum adiegit, isque primus principatus dies in posterum celebratus,

bratus, ait Tacitus. ^a Decem annos imperium rexit summa æquitate, ac clementia. Obtreçantium libertatem, maximèque philosophorum, patientissimè tulit. Helvidium tamen Priscum, Thraseæ generum, secta Stoicum, & Prætorem, nimia ejus insolentia coactus relegavit, ac jussit occidi; tùm Philosophus, uno excepto Musonio, urbe submovit anno Christi 73. Ingenia doctrinæque magna liberalitate complexus est. Primus enim Latinis Græcisque rhetoribus à fisco annua centena constituit. Sola in eo culpabatur pecuniæ cupiditas; quam tamen excusare solebat ærarii fiscique inopia, asserens quadringenties millies opus esse, ut respublica stare posset. Ea summa ad nostram pecuniam redacta coronatorum circiter efficiet 107500000.

A 68
Christi
ad 96.
^a Suet.
Xiphil.

Bellum eo Imperatore confectum est Judaicum, ad quod privatus adhuc ab Nerone missus erat, ut supra docui. Id à seditiosis quibusdam ortum habuit, quorum ^bdux Eleazarus, Ananiæ Pontificis filius; qui per speciem religionis adversus Romanos arma moverunt. Dehinc strage suorum, qui à Cæsariensibus, Scythopolitanis, aliisque passim trucidabantur, efferata gens contra Romanos pertinacius contendit. Cestius Gallus, Syriæ legatus, Hierosolymam obsidens cum magna copiarum suarum cæde in fugam agitur ^c anno Neronis 12, Novembri mense, Christi 65. Victores Hierosolymam reversi cum alios belli duces eligunt, tum Josephum Mathiæ filium. ^d Anno Christi 67, Vespasianus per Galilæam ac Judæam arma circumferens, præter oppida pleraque, ducem ipsum belli Josephum in potestatem redigit. à quo & illi prædictum est imperium. Postremò caput gentis Hierosolymam aggreffus, mox interruptam Neronis aliorumque cæde principum obsidionem per Titum filium jam Augustus instaurat anno imperii secundo, Christi 70, per Azymorum dies; ac demum ^e Loi decimo,

Vide Par.
2. l. 4. c. 5
Hierosoly-
mitanum
excidium.
^b Jose. 2.
de Exc. c.
17. & seq.

^c Jose 1.
2. c. 24.
Josephus
historicus.
^d Jose. 1.
de Exc. 1.
c. 14.
Suet.
xiph.

^e Jose. 6.
de Exc.
five c. 26.

A 68

Christi

ad 96.

a Ib. lib.

6. 47.

b Joseph.

Lib. 7. de

Excid.

Dio. 66.

e Hiero.

in 8.

Zach

d Joseph.

7. C. 24.

vel. 10 :

Id. c. 30.

vel a

1954

Suet.

ерс. с.

4. Die

6.

sive Angusti 5 die, Templo succenso, urbs est capta penitus, a Gorpiaei 8, qui Sept. 1 respondet, feria 7, ut Xiphilinus ex Dione prodidit.

Ea clades Judaicæ genti, ac nomini exitum attulit; tantæque vis calamitatis, ac tam multiplex malorum species fuit, ut appareret ob unius Filii Dei indignissimam necem poenas istas esse persolutas. ^b Nam & horrenda fames inclusos mœnibus in eam rabiem impulit, ut humanis vescerentur carnibus, ac natorum etiam corpora matres absumerent: & undecies centena millia, quod fando vix auditum erat, una illa obsidione perierunt. Urbs ipsa denique solo æquata; ^c cui & aratrum victor impressit. Anno imperii tertio, Christi 71, ^d Vespasianus cum Tito filio de Judæis triumphavit; ac tum Jani templum occlusit, & Pacis ædificare cœpit. Eodem anno tumultuantibus Alexandriae Judæis, ^e Lupus præfectus templum ipsorum Onion dictum ab Onia pontifice, qui illud fundarat, obstruxit. Dehinc Consulatu suo nono, quem cum Tito filio gessit, ^f decessit ex morbo, dum legationibus operam daret, asserens Imperatorem stantem mori oportere. Fuit hic annus Christi 79, dies, VIII Cal. Jul. cùm annos vixisset 69, mensem 1, dies 7, imperasset aunos decem.

g Inter optimos Imperatores jure numeratur, qui Vespasiano patri suffectus est, Titus. etsi antequam imperaret, crudelitatis, avaritiæ, ac libidinis suspectus fuerit. Sed qualescúmque mores suos in principatu sic in melius convertit, ut amor ac delicti generis humani vocari meruerit. Præcipua in illo mansuetudinis ac facilitatis laus extitit. Nulli negare quicquam solitus, agebat, *Neminem a principe tristem oportere discedere.* Cùm super cœnam recordatus esset, nihil se cuiquam eo die præstitisse, *Amici*, inquit, *diem perdidit.* Eo imperante, anno Christi 80, ex Vesuvio monte ingens vis flammarum,

marum, ac mox cineris erupit. ^a Hæc vero in Afri-
cam, Syriam, & Ægyptum usque pervasit. Oppi-
da periêre duo, Pompeji & Herculaneum. Amphithe-
atrum & thermas suo nomine dedicavit.

A 68
Christi
ad 96.
^a Xiphil.
Plin. Jun.
l. 6. Ep.
16.

Moritur anno Christi 81, Eid. Sept. post annos
duos, ac menses totidem, diésque 20, quàm suc-
cesserat patri, ^b altero & quadragesimo ætatis an-
no, non sine dati ab fratre Domitiano veneni suspi-
cione.

^b Suet.
Domitia-
nus.

Incredibile sui desiderium Titus moriens Senatui
populôque reliquerat. Auxit id ^c Domitianus frater
ejus ac successor, pæne omnium, qui hæcenus
fuerunt, ac deinde vixerunt, principum teterri-
mus. Atqui inter initia principatus clementiæ justi-
tiæque nonnullum specimen ediderat. Sed mox in-
dolem prodidit, ac sævitia, rapacitate, luxuria
æmulum se Neronis ostendit. In muneribus ac spe-
ctaculis effusus, quinquennale inter alia certamen
instituit. Capitolino Jovi triplex, musicum, eque-
stre, gymnicum anno Christi 86. Primus se Domi-
num ac Deum appellari voluit. Initium imperandi
cùm habuisset anno Christi 81, conspiratione suo-
rum opprimitur anno 96, decimo quarto Kal. Oct.
anno ætatis 45, cum imperasset annos 15, dies 6.

^c Suet.
Xiph.

^d Suet. 4.
Censor.
c. 18.

*De Christiana re ab exitu Neronis ad ultimum annum
Domitiani, sive*

A 68 Christi ad 96.

Christianæ res illius temporis haud magna in luce
versantur, scriptorum magis inopia, quàm
quia mandari quod posset literis extaret nihil. Nam
neque parva, neque scitu indigna credibile est Apo-
stolos, ac Christi discipulos, toto orbe gessisse. sed
pleraque fabulis & incertis narrationibus aspersa
sunt. Tum nos præcipua tantùm capita rerum, non

CAP. V.

A 63

Christi
ad 96.Romani
Pontifi-
ces.a Iren. 1.
3. c. 3.
Terr.

Carm.

con. Mar.

1. 3. Euf.

Chron.

Epiph.

har. 28.

b Euseb.

Chron.

c Hier. de
scrip.

Eccl.

d Iren. 1.

5. c. 30.

e Hier. l. 1.

in Jovin.

f Dio. l.
67.

Hæretici.

g 2. Tim.

1. & 2.

& 4.

h Epiph.

Har. 30.

exactam singulorum historiam mandare huic libro decrevimus.

Petro ab Nerone interfecto, Romanam Ecclesiam Linus regendam suscepit, ut antiqui Scriptores asserunt. quibus suffragatur vetus Indiculus Romanorum Pontificum Liberii tempore contextus, quem penes nos habemus. Huic annos 11, menses 2, cum diebus aliquot assignant; ut anno Christi 78 decesserit. Cui Cletus deinde successit, quem Anacletum vocat Irenæus, ut & Græci complures, ac duodecim annis sedit, mensibusque septem; & martyrium fecit anno Christi 91, ac successorem habuit Clementem. Anno porro Domitiani 13, vel 14, Christianum in nomen ardere persecutio cœpit; in qua S. Joannes Apostolus in Patmon insulam relegatus scripsit Apocalypsin, & sub exitum Domitiani, cum antea Romæ in fervens demersus oleum illæsus abiisset, quod ex Tertulliano Hieronymus approbat. Passi sunt & Flavius Clemens Consul Domitiani consobrinus, & uxor ejus Flavia Domitilla ejusdem Imperatoris cognata; quibus αἰθερίτης, & iudaismi crimen impactum, ut scribit f Dio. Domitillam ait Eusebius, sive Hieronymus in Chronico, Clementis Consulis ex sorore fuisse neptem, & eandem virginem Romanum Martyrologium nominat.

Hæretici porro eodem intervallo complures extiterunt. præcipui verò Simon Magus à Petro Apostolo de sublimi dejectus; Nicolaus, à quo Nicolaitarum secta profluxit; g Hymenæus, Philetus, Phygelus, Alexander, quorum Apostolus meminit. h Ebion post excidium Hierosolymitanum hæresis suæ venena sparsit, ut scribit Epiphanius. Menander item, ac Cerinthus, temporibus iisdem vixere,

De viris doctrinæ laude præstantibus, qui ab ortu ad 96.

Christi ad Domitiani obitum sæculo ferè integro
floruerunt.

Illustravit hanc ætatem Judæi Philonis eloquen- **CAP. VI.**
tia pariter, ac sapientia, a qui publica pro Judæis *Philo*
Alexandrinis legatione functus est apud Cajum Im- *Judaus.*
peratorem. Tum Musonius Tyrrhenus Vulsiniis *a Philo.*
oriundus, secta Stoicus, qui Neronis tempore vi- *de Legat.*
xit, ut ait Suidas. Apollonius Tyaneus Musonii fa- *Musonius*
miliaris. Demetrius Cynicus multum ab *b Seneca* *Tyaneus.*
laudatus. Longè verò clarissimus habitus est Seneca *b Sen.*
ipse Stoicus, ac Neronis præceptor, & ab eodem *ep. 63.*
mori coactus. Sub Tiberio floruit *c Strabo* Philoso- *c Strabo*
phus pariter & Geographus scriptor. Sub Nerone *13.*
Poëtæ celebres fuere Lucanus; Silius Italicus, quo *Poëtæ*
Nero Consule mortuus est; Persius Satyricus. Pau- *celebres.*
lo post sub Domitiano, Martialis, Valerius Flac-
cus, Statius, Juvenalis. Historici, Suetonius, Ta-
citus: inter Judæos *d Jose. in*
tiani *13,* Christi circiter 93, Antiquitates Judaicas *fine l. 20.*
absolvit, ætatis anno 56, ut ipse profitetur. Ita
natus erit anno Christi 37, Caji Caligulæ primo;
quod in vita ipse sua testatur. Ejus æqualis & æmu-
lus fuit Justus Tiberiadensis, de quo *e Phot.* *Ve-*
spasino quoque principe extitisse fertur Q. Curtius *cod. 35.*
politissimus historicus. Eruditionis variæ palmam
tulere sub Tiberio, Grammaticus Appio Alexan-
dria oriundus; Plinius senior, qui Titi anno 2, dum *Plinius.*
Vesuvii montis incendium propius, quàm tutum
erat, intuetur, *f* extinctus est Christi anno 80; Pli- *f Plin.*
nius item junior illius sorore natus sub Domitiano ac *Jun. l. 6.*
Trajano celebris fuit; eodémque tempore Quin- *ep. 16.*
tilianus. Asconius Pedianus Ciceronis interpres lon- *Asconius,*
gè nobilissimus anno Vespasini 7, ut scribit Hiero- *& Quin-*
nynaus *tilianus.*

A 96
Christi
ad 138.

nymus in Chronico, natus annos 73 luminibus captus, duodecim postea vixit annos.

De Narva, Trajano, & Hadriano, & quæ ab iis, veleorum temporibus gesta.

A 96 Christi ad 138.

C A P.
VII.

Coccejus Narva oppido Narniensi genitus, grandi jam ætate post Domitianum suscepit imperium anno Christi 96, & ad annum integrum menses 4 diésque 11 adjecit, princeps optimus, sed propter ætatem contemptus. Domitiani acta rescidit; & quæ per vim & injustitiam erant adempta, restituit. Ita se demum in imperio vixisse dicebat, ut, quo minus tutò privatus posset vivere, nihil metueret. Sed ei ad compescendum militem auctoritas defuit. Itaque Domitiani interfectores, à quibus imperium acceperat, illo repugnante à Prætorianis jugulati sunt. Ideo Trajanum Germaniam administrantem in filium adoptavit; cum quo tribus vixit mensibus. Obiit 6 Cal. Febr. cùm vixisset annos 65, menses 10, dies 10. Eutropius annos vitæ ejus numerat duos, & septuaginta.

Trajanus.

Anno ergo duodecentesimo Christi Ulpius Trajanus cepit imperium apud Agrippinam Coloniam, annum agens 42, ex urbe Tudertina oriundus, ut scribit d Victor. Eutropius Italicæ natum in Hispania memorat. Bellicæ vir rei peritus imprimis, ac strenuus; prudens idem, moderatus, ac mitis; ut *Optimi* cognomen omnium consensu meruerit. Amicis eum culpantibus, ait Eutropius, quòd nimis circa omnes comis esset, respondit; *Talem se Imperatorem esse privatis, quales esse sibi Imperatores privatus optasset.* Daciam Romanis provinciis addidit, victo rege Decebalo, qui suapte manu periit anno Christi 102. In Orientem profectus, Armenios, Ibe-

e Dio.
Euseb.
Chron.

Iberos, Colchos, Sarmatas, Osrhoënos, Arabas, Bosphoranos perdomuit. In Parthos inuectus Seleuciam, Ctesiphontem, & Babyloniam, aliasque subegit urbes. Sed dum in mare rubrum navigat, omnes illi ferè populi defecerunt. quos statim per sese ac per suos duces recepit. ^a Ingens illo impetrante terræ motus Antiochiam evertit anno Christi 115, quo Coss. fuere Messala, & Pedit; quorum hic ruina subito est oppressus. Trajanus per fenestram eductus vix evasit. Judæi quoque Cyrenenses in Romanos & Græcos omni crudelitatis genere grassati sunt per Ægyptum atque Cyprum. quos Trajanus per Martium Turbonem infinita strage compescuit. Tandem rebellantibus Parthis, qui ab Romano Imperatore datum sibi regem expulerant, dum in illos arma molitur, in ægritudinem incidit; ob quam Selinuntem in Ciliciam delatus obiit ^{iv} Eid. Aug. anno Christi 117, ab eoque Trajanopolis urbs ipsa nomen accepit. Vixit, ut scribit Victor, annos 64. minus uno habet Eutropius. Imperavit annos 19, menses 6, dies 15, ait ^b Dio.

^c Ælius Hadrianus Trajani consobrinus, ejusque popularis, (nam Italicâ ortum accepit) Plotinæ favore, quæ uxor Trajani fuit, imperare cœpit anno Christi 117, vir ingenio varius ac multiplex, & ad virtutes periinde atque vitia factus. Artium in eo studium pæne omnium fuit, etiam minutissimarum, quarum peritos, tanquam æmulos, obterere consueverat. Præstanti idem memoria, & in obeundis provinciis assiduus ac diligens. Itaque tantum terrarum nemo peragravit. Mortuo Trajano, Parthis Armenia, Assyria, Mesopotamia cessit; Daciam quoque relicturus, nisi tot Romanorum civium, quæ illic erant, millia perdere esset veritus.

^d Sub hoc Judæi tumultuantes primùm à Mattio Turbone compressi sunt anno ejus imperii secundo. Postea Hierosolymam instauravit, quam Æliam

A 96
Christi
ad 138.

Capitolinam vocavit, eoque coloniam deduxit: atque in eodem loco ubi Templum steterat, alterum in honorem Jovis constituit. Quæ res Judæorum animos ita commovit, ut ad arma conversi atrocius, quàm unquam alias, bellum excitarint, duce Barcocheba, contra quos Hadrianus cùm alios belli peritos Imperatores, tum Julium Severum è Britanniiis accivit; à quo paulatim oppressi Judæi, & internecione deleti sunt. Cæsa Judæorum eo bello quingenta octoginta millia scribit Dio, præter innumerabilem multitudinem, quam fames, morbus, aut incendium absumpsit; adeo ut Palæstina pæne ad solitudinem redacta sit. Ex illo tempore Hierosolymam adire Judæis sub pœna mortis vetitum fuit; nisi quod uno quotannis die lugendi gratia adire concessum est. Belli hujus exitus in annum Christi 135 incurrit, quo Hadrianus imperii viceesimum iniit.

a Greg.
Naz. O.
12.

b Spart.
Dio. 69.
Eutrop.
Viç.

Ad extremum ævo jam ingravescente, morbisque confectus, prole cùm careret, Cejonium Commodum Verum adoptavit, quem Ælium Verum nominavit, ac Cæsarem fecit anno Christi 137. At is Cal. Januar. anni sequentis extinctus est, ut scribit Spartianus. Hadrianus itaque affecta valetudine Arrium Antonium, qui postea Pius est dictus, adoptavit, ea lege, ut ille sibi duos adoptaret, Anni-um Verum Ælii Veri filium, & Marcum Aurelium Antonium. Demum occiso Serviano sororis suæ viro nonagenario, aliisque plurimis, cùm vitæ tædio sibi mortem afferre tentasset, apud Bajas periit in conspectu Antonini Pii, VI Id. Jul. anno Christi 138, cùm vixisset annos 62, menses 5, dies 17. imperasset annos 21, menses 11.

a Dio. 69.
Xiphil.
Spart. Vi-
de 11.
de Doct.
Temp.
e. 21.

De Antonino Pio, M. Aurelio, Vero, Commodo.

A 138
Christi
ad 192.

A 138 Christi ad 192.

Antonius Pius adoptatus ab Hadriano Romanæ **C A P.**
 rei præfuit anno Christi 138, tanta virtute, ac **VIII.**
 bonitate, ut exempla omnia superarit. Patris enim **Antoni-**
 potiùs affectu, quàm Principis, rempublicam tra- **us Pius.**
 ctavit; atque orbem terrarum sine bello, quamdiu **a Capito-**
 imperavit, sola auctoritate rexit; ideóque cum Nu- **linus.**
 ma comparatus est. Hunc exteri, ac longinqui re- **Victor.**
 ges & populi, adeo veriti sunt, ut controversiarum **Eutr. 8.**
 suarum arbitrium ab eo poscerent. In eos, qui con-
 tra se conspiraverant, inquire vetuit. Moritur a an-
 no ætatis 70, imperii 24. Victor annos ætati illius
 assignat 72. In 161 porro Christi annum mors ejus
 incidit, Nonasque Martias, cùm coepisset anno
 138, ex ante diem v 1 Eid. Jul. Ita viginti duos an-
 nos cum octo fere mensibus gessit imperium.

Post hunc imperavit M. Antoninus Verus, Pii ge- **M. Au-**
 ner. Hujus enim filiam Valeriam Faustinam in ma- **relus.**
 trimonium habuit. Is ab incunte ætate cum cæteris
 artibus, tùm sapientiæ studiis excultus, hanc ipsam
 non minùs vita moribùsque, quàm sermone ac pro-
 fessione præ se tulit. Principiò L. Ælium Verum,
 cui Lucillam filiam collocarat, imperii participem
 fecit. ac tum primùm duo Imperatores Augusti no-
 mine rempublicam gesserunt. *tantùmque hujus rei*
& novitas & dignitas valuit, ut Fasti Consulares
nonnulli ab his sumerent ordinem Consulum, ait **b Spart.**
 Spartianus. Ambo igitur ad undecimum annum **in Vero.**
 communiter imperarunt, ut idem testatur cum Eu- **Eutr. 8.**
 tropio, vitæ institutis inter se dissimillimi. Nam **Verus.**
 Verus iners, luxúque perditus, ac parum civili in-
 genio fuit, quod fratris reverentia moderabatur. **c Capitol.**
 a quo missus adversus Parthos, quadriennio toto per
 duces

A 138
Christi
ad 192.

Marci
Aurelii
virtus.

a Xiphil.
Euseb.
Chron. &
5. Hist.
c. 5.

b Volcat.
Callus.

c Xiphil.
Capitol.
Herodia.
I. Vict.
Eutrop.
Commo-
dus.

duces suos rem prosperè gessit. Itaque de Parthis ambo triumpharunt. Marcomanium postea bellum ab iisdem suscipitur. Sed in ipsa profectioe Verus apoplexia correptus inter Concordiam & Altinum periit anno Christi 171, si undecimum imperii annum attigit: vel 169, si nonum haud excessit. Nam utrumque refert Eusebii Chronicon. Solus ergo cum Marcomanis, quibus Quadi, Vandali, Sarmatæ, Suevi, ac barbari se omnes adjunxerant, M. Aurelius triennio confligit, ait Eutropius, ac periculossimo bello perdomuit: a in quo siti aliquando laborantem exercitum Christiana legio impetrata de cælo pluvia recreavit; quod sub annum Christi 174 contigisse Eusebius ostendit. Ad hujus belli sumptus, exhausto ærario, ne quem exactionibus oneraret, imperatoriam omnem suppellectilem ornatumque distraxit; & post victoriam, emptoribus, qui reddere comparata vellent, pretia restituit. b Avidius Cassius falso mortis illius allato rumore tyrannidem cepit, ac post tres menses occisus est. M. Aurelius, annis 19 ac mensibus undecim in imperio transactis, apud Vindobonam, sive Viennam, morbo est extinctus anno Christi 180, natus annos 59, ait Victor. quippe editus est in lucem avo suo Vero & Augure Coss. auctore Capitolino, qui in annum competunt Christi 121. c Optimo patri nequissimus filius suffectus est Aurelius Commodus Antoninus, crudelitate, libidine, avaritia, fœdis & imperatore indignis artibus Neroni simillimus. Cum Germanis initio rebus compositis, Romæ triumphavit. Idem Lucillam sororem, quæ cum aliis plerisque contra se conspirarat, occidit, Perenni præfecto Prætorio quæstionem habente. qui & ipse postea simili in culpa deprehensus capite pœnas luit. Exinde Prætorio præfecti sunt duo. Perennis potentia succedit Cleander populo propter sævitiam & avaritiam invisus; qui exorta sedi-

seditione jussu Commodi interemptus est. Denique suorum infidiis, quibus necem destinarat, operatur. A 138 Christi ad 192. primitur anno imperii exacto duodecimo, superque mensibus 6, ac diebus 14, ait Xiphilinus, cum vixisset annos 31, menses 4. Lampr. Siquidem natus est patre M. Aurelio, L. Vero Coss. anno Christi 161. mors autem ejus incidit in annum Christi 192. pridie Kalendarum Januarii.

Christiana res, & à quibus vel sanguine, vel stilo, sub illis Principibus defensa, tum qui inter Gentiles doctrinæ celebres. item Hæretici.

TRajano rerum potente non statim in Christianos nova indicta persecutio est; sed Domitiani edicto semel orta martyres aliquot dedit, è quibus insignis fuit S. Clemens Rom. Pontifex. CAP IX. S. Clemens. b Hier. de Script. Ec. qui anno tertio Trajani mortuus est. cum sedisset annos 9, mensesque sex. cui successit Anacletus.

In Bithynia verò C. Plinius Proconsul de Christianis habita quæstione, cum eos falsis criminibus passim accusari deprehendisset, ex Trajani rescripto inquirere desiit; sic ut oblatos tantum, obstinatosque puniret. c Plin. l. 10. Ep. 98. Euseb. 3. Hist. c. 33. & in Chr. ex Tert. Apol. Persecutio Trajani. d Euseb. Chron & 3. hist. c. 32, & seq.

Porro anno Trajani circiter decimo, tertia ab eodem a mota persecutio est, in qua Simeon Cleophae filius annos natus 120 cruci suffigitur. necnon Ignatius Romam ex Asia perductus in amphitheatro leonibus objicitur anno Christi 108. & errat videlicet Maximus martyr, qui quod Dionysius in cap. 5 de Divinis nominibus Ignatium citat, ante Domitianum necem ejusdem Ignatii collocat. Onesimus item S. Pauli discipulus Ephesi Episcopus pro Christo patitur; & Anacletus Papa, cum sedisset annos 9, menses 3. quem Evaristus excepit.

Trajani persecutionem successor ejus propagavit Hadrianus, & in martyres plurimos sæviit. Evaristus

A 138 **Christi** **ad 192.** **A. & S.** **Faust. &** **Jov.** **Justinus** **Martyr.** **Euſeb. l.** **4. hiſt. c.** **16. Hier.** **de ſcript.** **Polycar-** **pus.** **Iren. l. 3.** **c. 3. Euſ.** **l. 4. hiſt. c.** **14. & ſeq.** **& in** **Chron.** **d Euſ. l. 5.** **Hiſt. c. 1.** **& ſeq.** **Lugdun-** **enſes** **Martyres.** **e Lib. 2.** **f Marty-** **rol. Rom.** **g Euſeb. 4.** **Hiſt.** **Hier. de-** **ſcript.** **Scriptores** **Eccleſia-** **ſtici, Pa-** **pias.**

ſtus Papa ſub illo cæſus Alexandro ſedem reliquit; quam hic anno Hadriani 15 martyrio perfunctus Sixto tranſmiſit; • cùm jam Fauſtinus, & Jovita Brixiani illius juffu necati eſſent circa annum ejus 4. Imperante Antonino Pio Juſtinus Martyr 6 Apologeticum unum edidit; alterum M. Aurelio, & L. Vero: quorum ſub initium illuſtre martyrium obiit.

Romani verò Pontifices pro Chriſto cæſi ſunt, Sixtus anno ſecundo Antonini, cùm annos ſediſſet propemodum decem; Teleſphorus anno ejusdem 14; Hyginus anno 18. Aurelii verò anno 5 paſſus eſt Pius. • Huic ſucceſſit Anicetus, occiſus & ipſe anno illius 13. Eo Eccleſiam adminiſtrante Polycarpus Smyrnæ Epicoſpus Romam adiit, ac paulo poſt circa annum ſeptimum M. Aurelii, egregium in Aſia pro Chriſto certamen obiit. In eadem provincia paſſus eſt & Pionius. Soter poſt Anicetum Romæ cùm ſediſſet annos 4, agonem implevit, eique ſubrogatus eſt Eleutherus anno circiter M. Aurelii 17, d quando in Galliis ferali Imperatorum edicto Chriſtiani complures occiſi ſunt, inter quos Lugdunenſes martyres excelluerunt; præſertim Photinus epicoſpus, Attalus, Alexander medicus, Blandina. *Ac tum primùm (ait • Severus) intra Gallias martyria viſa, ſerius trans Alpes Dei religione ſuſcepta.* Id anno evenit Chriſti 177. Paſſa eſt Romæ quoque ſub Aurelio S. f Felicitas cum filiis ſepem. Chriſtianam fidem contra gentiles & hæreticos ſtilo propugnarunt eodem ſæculo quàm plurimi. Velut g Agrippa Caſtor, qui ſub Hadriano contra Baſilidem hæreticum ſcripſit, Quadratus, & Ariſtides Athenienſis, qui pro Chriſtiana religione apologeticos edidère eodem imperante.

Æqualis item fuit illorum Papias Joannis auditor, & Hegesippus, qui ſub Aniceto, & Eleuthero vixiſſe Romæ ſcribitur ab Hieronymo, hoc eſt Imperatoribus

toribus M. Aurelio, & Commodo, quando & Me- A 138
Christi
ad 192.
lito Sardenfis, & Apollinaris Hierapolitanus, &
Dionysius Corinthius episcopi, nec non Athenago-
ras Atheniensis philosophus, pietatis & doctrinæ fa-
mam latè sparsere.

Inter gentiles philosophus insignis habitus est sub
Trajano Chæronensis Plutarchus, ac Dio Prusæus;
sub Hadriano Phavorinus, Euphrates Stoicus a Xiphil.
& Euf.
Chron. qui a morbi ac senectutis tædio cicutæ haustu vitam finiit
& Hadriano permittente. Sextus item, Agathobulus,
& Oenomaus. b Capit.
Euseb.
Chron. Sub Antonino Pio Taurus Berytius
Platonicus vixit; tum Arrianus Nicomediensis
philosophus, & historicus; Maximus Tyrius; A-
pollonius Chalcidicus Stoicus; Basilides Scythopo-
litanus; qui omnes M. Aurelii præceptores fuere. Peregrini-
nus. quo imperante Peregrinus philosophus, cognomen-
to Proteus, apud Pisas per Olympicum ludicrum
extructo rogo se ipsum cremavit Olympiade 236, ut
scribit Eusebius in Chron. meminit & Lucianus pe-
culiarilibro, quem de ejus morte confecit. c Ptol. 1.
7. p. 270.
Græc. c Me-
nelaus Mathematicus Trajani anno primo Lunam in
spica Virginis notavit anno Christi 98. Paulo post,
sub Hadriano & Antonino Ptolemæus astronomiæ
princeps extitit.

Eruditi ingenii ac sermonis primas tenuere Traja-
no Imperatore C. Plinius junior; d Philost.
Euseb.
Chro.
Suid. d Dio Prusæus, quem Trajanus mirificè coluit; e Polemo Laodicea,
quæ est ad Lycum, oriundus, Rhetor, & Sophi-
sta, Aristidis magister, qui & ipse sub Hadriano
floruit; Fronto insignis orator; Philostratus Lemni-
us; Herodes Atticus, f Suid. f qui imperantibus Trajano,
Hadriano, & Antonino celebris fuit. Hermogenes
Tarsensis, quem Suidas prodit, sub Marco anno
ætatis 18 rhetoricam magna cum admiratione pro-
fessum, anno 24 omnium prorsus oblitum, nulla,
quod quidem appareret, ægritudine, in extrema
inscitia consenuisse; Phlegon Hadriani libertus, g Suid. g qui

A 138
Christi
ad 192.

ad Olympiadem 229, hoc est Hadriani obitum, & annum Christi 137, opus suum perduxit. Eadem tempestate Galenus medicinæ princeps habitus est.

a Capit.
b Euf. 4.
hist.
Epiph.

Historias edidere Pausanias Herodis æqualis, Ap-
pianus, Justinus, Ælianus Prænestinus, qui Græ-
cos ipsos suapte elegantia superavit. Lucianus item,
& qui illum imitatus est Apulejus, circa hæc tempo-
ra vixisse creduntur. Jurisconsulti Trajano & Anto-
nino imperantibus memorantur Neratius Priscus,
Domitius Labeo, Salvius Julianus, Volufius Mæ-
tianus. a Grammatici Aper, Pollio, Euty chius,
Proculus Siccensis, Aulus Gellius.

Hær. 19.
& 27. &
seq.

Heretici.

c Vide

animad.

ad Epiph.

p. 83.

Iren. l. 3.

c. 4. Euf.

4. hist.

c. 10.

d Euf.

Chro.

Epiph.

Hær. 48.

Interpre-

tes scri-

ptura

Græci.

e Epiph.

de Mens.

& Pond.

f In Ani-

mad. ad

Epiph.

p. 399.

b Heretici sub Trajano & Hadriano, Elxai, qui
se ad Offenos adjunxit, ut ait Epiphanius, Satur-
ninus Antiochenus, Basilides Alexandrinus, Car-
pocrates; à quibus nefanda Gnosticorum secta pro-
fluxit; Prodicus; nec non Marcio Ponticus, quem
circa annum Christi 134, hoc est extrema tempora
Hadriani, virus sparsisse suum c ostendimus. Sub An-
tonino fuerunt Ophitæ, Cainani, Sethiani, Apelles,
Valentinus, qui circa annum Christi 153 Romam
advenit, Cerdo, Tatianus Justinus martyris disci-
pulus. d Cataphrygum hæresis auctore Montano,
& Priscilla Maximillaque infans foemina, M. Aure-
lio imperante nascitur, ut annales testantur.

Sunt & hæreticis annumerandi Bibliorum inter-
pretes, qui illo sæculo vixere, duo; Aquila semi-
Judæus homo, ac semi-Christianus, quem ad tem-
pus Hadriani refert e Epiphanius; & Symmachus,
qui sub M. Aurelio scripsit. Ab his non longè abfuit
Theodotio, f ut olim animadvertimus.

De Commodo, Pertinace, Juliano, Severo Caracalla,
Geta, Macrino, Alagabalo, Alexandro.

A 193
Christi
ad 235.

A 193 Christi ad 235.

Occiso Commodo, anno ineunte Christi 193, CAP. X.
P. Helvius Pertinax ab iisdem, qui Commo-
dum oppresserant, Imperator est factus. Qui cum
republicam optimis institutis regere, ac militari
cupiditati obviam ire vellet, intra octogesium
octavum diem è medio sublatus est. Cujus obitu
fluctuantem, & quasi caducam, imperii possessio-
nem licitari ausus est Didius Julianus. Sed post men-
ses 2, dies quinque, quod integrum donativum re-
præsentare non posset, ab iisdem destitutus, Septi-
mii Severi jussu necatur.

Herod.
2. Xiphi.
Capitoll
Eutr. Vi-
tor.
Pertinax.

Julianus.

Severus,

Hic enim oriundus Africa, cum Pannoniæ præ-
fesset, per speciem ulciscendi Pertinacis imperium
arripuit. Ac primum Prætorianos ob indignam il-
lius necem à suis circumventos exauctoravit. tum
Pescennium Nigrum Syriæ, Clodium Albinum Bri-
tanniæ præfectos, & imperii competitores, singil-
latim aggressus est. Primus Niger acie superatus,
Antiochia, quò se receperat, capta, ad Euphra-
tem fugiens interemtus est, ut scribit Herodianus.
Spartianus haud procul Cyzico interfectum refert.
Oppresso Nigro, Byzantium quod in ejus fide per-
stabat, triennali obsidione Severus expugnavit, ac
muris & libertate spoliatum Perinthiis contribui
jussit anno circiter imperii quinto.

Spart.
& alii su-
periores.

Byzan-
tium ca-
pitum.

Rebus in Oriente pacatis, vertit in Occidentem
arma contra Clodium Albinum, quem hætenus Cæ-
saris oblata dignitate sibi conciliarat. Cum eo ad
Lugdunum in Gallia congressus, cæsis utrimque
plurimis, ipsoque inter alios Albino, solus rerum
potitus est. urbs direpta & incensa. caput Albini

Albinus.

Lugdu-
num

eversum.

A 193
Christi
ad 235.

Romam missum; in ejusque fautores & amicos acerbissimè sævitum est.

a Spart.

Hinc denuò profectus in Orientem, Parthos, Adiabenos, Arabasque devicit: Alexandrinis Buleutarum jus dedit; Plautiano interim Romæ omnia gubernante, cujus filiam Plautillam Antonino filio desponderat. Nuptiæ deinde anno Severi circiter decimo celebratæ sunt; ac tantum dotis numeratum, quantum Reginis quinquaginta satis esset. Verùm paullo postea anno circiter Christi 204, Plautianus idem contra Imperatores conspirans, ab Antonino genero interimitur, & complures post eum interfecti, qui illi studuerant.

b Xiph.

Severus in Britannias abiit anno imperii 15, cum duobus filiis, Bassiano, quem Antoninum cognominarat, & Augustum anno circiter imperii septimo fecerat, ac Geta Cæsare adhuc, an Augusto? Ibi quatuor circiter annis re prosperè confecta reledit; & muro per transversam insulam ducto eam munivit. Ibidein denique majoris filii infidiis haud semel appetitus, Eboraci moritur prid. Non. Febr. anni Christi 211, b cùm imperasset annos 17, menses 8, dies 3. Moriens septem annorum canonem reliquit; sic ut quotidiana modiorum quinque & septuaginta millia possent expendi; olei verò, quantum Italiæ toti per quinquennium sufficeret.

c Spart.

Herod. 4.
Xiphil.
Eur. Vict.
Caracalla
& G. ta.

Antoninus Caracalla, & Geta, duo Severi filii, pari jure post parentis obitum ad imperium evecti sunt, anno ut dictum est, Christi 212. quorum ex indolis morumque dissensione perpetua discordia fuit. Miti erat ac civili, ut ferunt, ingenio Geta: truculentus alter, & furore præceps. à quo, anno imperii altero, ut è Xiphilino constat, Christi 212, in ipso sinu matris per colloquii speciem frater est occisus anno ætatis 23. Cæsa postea est amicorum illius ac fautorum ingens multitudo. In his Papinianus Jurisconsultus, quòd parricidium illius excusare legi-

Papinia-
nus.

legi-

legibus nollet. Post hæc in Orientem abiit Antoni-
 nus. Alexandria verò ingentem civium stragem e-
 didit, quòd in ipsum aliquando dicta jecissent. Ar-
 tabanum Parthorum regem fraudulenter invasit, ac
 regnum ejus populatus est. Annis demum à patris
 obitu sex, mensibus duobus exactis, ab Opilio Ma-
 crino Præfecto Prætorio per Martialem centurio-
 nem interficitur Edessam inter & Carras, vi Eid.
 Apr. ut ait Xiphilinus, anno Christi 217, ætatis il-
 lius 29, eodem auctore; Spartianus 43 imputat.

Macrino post annum, mensēsque duos, quàm
 imperium assumpserat, à militibus occiso, unà
 cum Diadumeno filio, imperavit Aurelius Antoni-
 nus Alagabalus Varius, ex Jovis vel Solis sacerdote,
 Caracallæ filius vulgò, sed falsò creditus, anno
 Christi 219. Hic mortalium omnium foedissimus
 fuit; adeo ut in mulierem, abjecta virilitate, spon-
 te se deformaret, & quidvis corpore suo pateretur.
 Igitur annis tribus, mensibus novem exactis, con-
 sensu militum cum matre Semiamira, sive Julia,
 cæsus anno Christi 222. unco impacto in cloacam,
 inde in Tiberim tractus est anno ætatis 18, ut nar-
 rat Xiphilinus, plerique duos annos & menses ali-
 quot assignant imperii, vitæ 16. sed Xiphilino ma-
 gis assentimur; cujus ratio, cùm de Alexandro di-
 ctum est, alibi est reddita.

Anno Christi 222, M. Aurelius Severus Alexan-
 der ad imperium pervenit, cùm jam Cæsar esset an-
 no superiore factus: princeps longè omnium opti-
 mus, ac pace bellòque præstantissimus. Summam
 vel in dicendo, vel à Judicibus exigendo jure, di-
 ligentiam adhibuit, in eosque, qui favore aut cor-
 ruptela justis fines excederent, severiùs animadver-
 tit. adulatores, scurras, & aulicorum dedecora pro-
 cul amovit; Magistratus venales esse prohibuit, as-
 ferens non posse fieri, quin, quod emisset aliquis,
 hoc venderet. Itaque provinciarum rectoribus, ne

A 193
 Christi
 ad 235.

Macri-
 nus.

Capitol.
 Lam-
 prid. He-
 rodianus.
 Xiph.
 Vict. Eu-
 trop.

Alaga-
 balus.

6 Par. 2.

1. 4. c. 6.

& 7.

Alexan-

der.

ibidem.

A 193
Christi
ad 235.

populis oneri essent, instrumentum ex ærario præbebat.

a Lam-
prid. Zo-
simus 1.
Ulpianus.
b Herod.
6. Agath.
1. p. 61.
Vide. Par.
2. l. 4. c. 7.
Persa
imperium
recupe-
rant.
c Hier. in
Chron. &
Euseb.
Oros. 7.
c. 18.
d Lam-
prid. in
Alex. He-
rod. 6.
&c. Zo-
sim. 1.

Idem à Christo non abhorruit. cui cum divinos honores habere, ac templum condere per Senatum minimè licuisset, eum in larario coluit. Usus est in administrando jure clarissimorum ejus scientiæ viro- rum industria a Ulpiani, Pomponii, Celsi, Mode- stini, Pauli, Proculi, Venuleii. Ex his Ulpianus ad Præfecturam Prætorii provectus, militari seditione interemptus est, ut affirmat Zozimus. Sed & bel- licam laudem pacis artibus adjecit. b Eo quintum jam annum imperante, Artaxerxes Persa cum Par- thos tribus præliis superasset, interfecto rege eorum Artabano, Persarum in Oriente instauravit impe- rium. ex quo Magi in pretio esse cœperunt, ut scri- bit Agathias. Hunc Romanos fines incursantem frustra literis abstertere conatus Alexander, in eum duxit exercitum, vicitque, ut ex Actis Senatus docet Lampridius, ac triumphavit 7. Cal. Oct. et si longè alia Herodianum scripsisse idem referat. Hac functus expeditione, novam contra Germanos sus- cepit; in qua conspiratione paucorum militum oc- ciditur, c Moguntiaci cum matre, cui se, quam- diu vixit, ad invidiam usque morigerum præbuit. Ita Lampridius, Herodianus & Zosimus à Maxi- mino, qui tyrannidem usurparat, cum matre jus- sum interfici prodit. In anno Christi factum est 235. d Imperavit annos paullo plus 13. vixit novem & vi- ginti cum mensibus 3.

*De Christiana re per illorum Imperatorum tempora,
& illustribus pietate ac doctrinâ viris.*

CAP. XI.

e Euf. 5.
Hist. c.
27.

Eodem, quo Commodus interemptus est, an- no Eleutherus Papa moriens Victorem genere Afrum successorem habuit. e Qui Theodotum By- zantinum coriarius de Christo prave sentientem

eje-

ejecit ab Ecclesia; ortamque de Paschate contro-
versiam cum Romæ, tum aliis in locis, indictis
Synodis composuit. *a* Quin etiam Asianos Judaico
more celebrare perseverantes à communione segre-
gare voluit. Sed hunc Irenæus ab eo consilio dedu-
xit. *b* Gravis eo sedente procella persecutionis in
Christianos incubuit; quam anno Severi decimo
Eusebii Chronicon assignat, Christi 202. Per hanc
Leonides Origenis pater Alexandriæ, *c* Irenæus Lu-
gduni cum omni ferè populo suo passus est. cujus
persecutionis quædam in Africa velitatio fuit, *d* Sa-
turnino primùm, deinde Scapula provinciam illam
administrante.

A 193
Christi
ad 235.
a Euf. 1b.
Questio
de Pa-
schate.
b Euseb.
6. hist.
Persecu-
tio Severi.
c Martyr.
Rom.
Jun 28.
d Tertul.
in Scap.

Alexandro Imperatore pacem habuit Ecclesia.
Nam & Christianis ille favisse dicitur. Verùm cum
eos in consilium adhiberet, qui ut juris peritissimi,
ita Christianis iniquissimi erant, nonnullæ marty-
rum cædes extiterunt. *e* quos inter Cæcilia claruit,
cum Tiburtio, & Valeriano. Urbanum quoque,
qui Zephyrino subrogatus annum septimum agebat
in Pontificatu, gladius abstulit.

e Martur.
S. Cecilia.

Eadem tempora quâ insigni sanctitate, quâ do-
ctrina, fecerunt illustriora *f* Pantæus è Stoico
Christianus, qui cum Alexandrinæ scholæ præfuis-
set, Indias Evangelii proferendi causa petiit, ac
sub Severo & Caracalla floruit; Rhodon Asianus
Tatiani discipulus sub Commodò, ac Severo; Cle-
mens Alexandrinus auditor Pantæni, & Origenis
magister; Miltiades, & Apollonius, qui contra
Montanum, ac Priscillam, & Maximillam scripse-
re; Apollonius Senator, qui pro Christiana religio-
ne apologiam in Senatu recitavit, ejusque decreto
capite truncatus est imperante Commodò; Poly-
crates Ephesiorum Episcopus, qui Victori Pontifici
pro quartadecimanis vehementius obstitit. In A-
frica Tertullianus Severo & Caracalla principibus;
Romæ Minucius Felix; Origenes Alexandriæ. qui

f Hier.
de Scrip.

Tertul.
ianus.

A 235
Christi
ad 276.
Euf. 6.
Hist. c. 3.
& in
Chron.
Hier. de
Script.
Eccl.
Origenes.

quidem anno Commodi sexto, Christi 185 circiter in lucem editus, Severi decimo anno, decimum septimum ætatis agebat annum, quando Leonides ejus pater martyrium obiit, ut narrat Eusebius. E- minebat & Julius Africanus, ad quem Origenes de Susanna sub Alexandro scripsit; Gregorius Thaumaturgus; Heracles Alexandrinus Episcopus; Ammonius Christianus in eadem urbe Philosophiam professus, cujus auditor fuit Plotinus Lycopolitanus, teste Porphyrio in illius vita. De his, ac cæteris, quos omittimus, consulendus est præsertim S. Hieronymus.

De Maximino, Gordianis, Philippo, Decio, Gallo, & Volusiano, Valeriano, Gallieno, Claudio, Aureliano, Tacito, Tyrannis 30, nec non Odenato, & Zenobia.

A 235 Christi ad 276.

C A P.
XII.
b Lampr.
Herod.
7. Eutr.
Victor.
Maximi-
nus.
Vide Par.
2. l. 4. c. 7.
Gordia-
nus.

Maximinus b Gotho patre, Alana matre genitus, five occiso, ut Herodiano placet, Alexandro, five post ejus necem nulla sua fraude patratam, Imperator factus est anno Christi 235. qui confecto prosperè bello Germanico, apud Sirmium hyemavit, ac dirè interim Romæ per Præfectos suos grassatus est, pluresque maximè nobilium interfecit. Inter hæc Gordiani ambo, pater & filius, Carthagine imperium usurpant. Romani, auctore Senatu, à Maximino deficiunt; & legati ubique mittuntur, qui provincias in Senatus potestate continerent. Romæ verò viginti viri ad tuendam rempublicam delecti sunt. Gordianis in Africa post annum ac dies aliquot à Maximini duce Capeliano cæsis, Balbinus & Maximus Pupienus ex vigintiviris à Senatu ad imperium provecti sunt anno Christi 237; quo Maximinus, dum Aquilejam obsidet, à militibus

tibus interfectus est cum filio adhuc puero, post annos duos ac menses aliquot in summa potestate transactos. A 235 Christi ad 276.

^a Balbinus & Pupienus cum Gordiano puero, Gordiani illius, quem in Africa cum filio periisse supra memoravi, nepote, ut Capitolinus ait, ut autem Eutropius, filio, annum solidum tenuere republicam. ^b Postea Gordianum, a quo favore superabantur, amoliri cupientes, à militibus trucidati sunt anno Christi 238. quo ex tempore Gordianus ^b Zof. 1. solus imperavit magno omnium favore, natus annos vel 11, vel 13, vel 16. (id enim ambigè proditum est) optima & ad omnem virtutem facta puer indole; quam Misithei doctissimi ac disertissimi viri, cujus filiam duxerat, prudentia temperabat: quo cum, aperto Jano gemino, magnis copiis contra Persas tetendit anno imperii quinto; ab iisque Carras, Nisibin, aliàque oppida recepit, & eosdem in regionem suam compulit. Anno insequente Philippi Arabis insidiis sublato Misitheo, paulo post Gordianus ipse, seditione per corruptos milites ab eodem concitata Philippo, perimitur, ^c cum sexen- ^c Vict. Euf. Zof. sim. 1. nium regnasset, anno Christi 244. Cujus in locum ille ipse parricida successit; qui pace cum Sapore constituta Romam rediit. Hujus anno quarto lap- ^{Philip- pus.} ^d Vide l. bente, quo Consul ipse tertium, filius ejus Philip- ^{11. de Doct. Temp. c. 15.} pus Cæsar secundum fuere, ^d Romæ ludi sæculares, anno Urbis vertente millesimo, celebrati sunt, ^e Zof. 2. Christi 248. circa messis tempus, ut ex colligitur. Quinque demum annis in imperio decursis, sextum auspiciatus senior Veronæ Philippus, Romæ junior à militibus jugulantur, anno Christi 249, cum jam purpuram sumpisset.

^f Decius ex inferiore ortus Pannonia, excellente vir animi virtute ac bellandi usu præditus, ut eum Victor prædicat, imperavit eodem teste menses 30, & contra barbaros pugnans, in promiscua turba palu-

A 235 Christi ad 276. paludis haustus gurgite periit; sic ut ne cadaver quidem inveniri potuerit. Galli, ut scribit Zosimus, fraude cum barbaris occultè conspirantis, ea clades est accepta. Decii filius eodem bello est extinctus anno 251.

Gallas, & Volusianus. a Gallus inde Hostilius limitanei in Moesia dux exercitus militari suffragio creatus imperator, ac Volusiano filio in consortium assumpto, post bienium ac menses 4 cum eodem ab militibus trucidatur apud Interamnā, dum adversus Æmilianum res novas in Moesia molientem pergeret. Id anno 254. b Eo imperante, pestilens morbus, quantus nunquam antea, totum penè vestivit orbem anno Christi 252. in quo Christianorum etiam adversus persecutores suos caritas enituit.

c Trebel. Eutrop. Victor. Zosi. 1. Oros. 7. c. 22. Persæ verò Orientalem limitem armis invadentes Antiochiam diripuerunt. Scythæ in Asiam transgressi latè omnia populati sunt. Quibus strenuè Æmilianus obstitit; & iis repressis, imperium militari- bus suffragiis est adeptus, occiso, uti dictum est, Gallo. Tertio c postea mense Æmiliano sublato, rerum potitus est Valerianus cum Galliēno filio, quo cum annum septimum libavit imperii. ac multis per id tempus barbarorum incursionibus res Romana lacerata est. Auctor est S. Augustinus epistola 80, barbarorum impressiones Galliēno imperante tales fuisse, ut mundi finem appetere putare possent. Tyranni quoque complures variis in locis exorti, qui triginta numero percensentur à Trebellio Pollione. Cum igitur adversus Scythas, à quibus capta Chalcedon, Nicæa succensa, Ephesinæ Dianæ templum crematum fuerat, Valerianus iisset, indeque contra Sa-

d Euseb. Orat. Constan. ad Sanc. c. 24. A. gath. 1.4. p. 129. porem Orientali limiti infestum progressus esset, ab eo captus, & vilis more mancipii habitus est, ut quoties equum conscenderet, incurvato eo pedem cervicibus ejus imponeret. Demum d illum cute nudari, ac saliri iussit, ut testatur Eusebius. Ea clades

des in annum Christi incidit 260. Secundum quam Odenatus Palmyrenorum decurio, cui Zenobia nupserat, a Persas Romanis finibus ingruentes forriter compressit, ac Romanam rem sustinuit, cum regium sibi nomen assumpsisset.

A 235
Christi
ad 276.
a Trebel.

b Interim Gallienus luxu nequitiisque perditus lacerrari undique tam a barbaris, quam ab tyrannis, passus est imperium. Ad hunc cum Odenatus, capta Nisibi, & Carris, vindicata Mesopotamia, Persarum rege fugato, caesisque quamplurimis, victos Satrapas misisset, quasi vicisset ipse, triumphare non erubuit. Ea Odenati victoria Coss. Gallieno & Saturnino ab Trebellio notatur, qui est annus Christi 264. Paucis post annis Odenatus Imperator a Gallieno renunciatus, infidiis consobrini sui una cum Herode filio trucidatus est, cujus uxor Zenobia, virilis animi femina, suscepit imperium. Gallienus a Martiano & Cecropio ducibus contra Aureolum tyrannum excitus, ad Mediolanum occiditur cum fratre Valeriano. Imperavit annos cum patre fere septem, solus octo.

Gallienus.
b Trebel.
Victor.
Eutrop.
Oros. 7.
c. 22.

Odenatus.
Zenobia.

c Anno itaque Christi 268 Claudius circiter ix Cal. Apr. ut ex Trebellio constat, imperare coepit, frugi, ac moderatus, & utilis reipublicæ princeps; qui, Aureolo sublato tyranno, contra Gotthos egregie pugnavit. Horum caesa constat trecenta viginti millia, navium duo millia depressa. quod reliquum barbarorum fuit, ad Hamimontum fames ac pestis absumpsit, d Atticiano, five Antiochiano, & Orfito Coss. qui in annum congruunt Christi 270. Paullo post eadem peste contactus moritur Claudius, postquam anno 1, mensibus paulo plus 9, imperavit, Eusebio & Cassiodoro testibus. Verum cum anno 270 illum decessisse Trebellius confirmet, videtur biennium fere clausisse; alioquin fine anni 269 mortuus esset.

Claudius.
c Trebell.
Victor.
Eutrop.
Zosi. l. 1.
Oros. 7.
c 20.

d Trebell.

Frater illius Quintillus cum imperium usurpasset, post
lus.

- A 235
Christi
ad 276.
*Aurelia-
nus.*
a Vopif
cus. Vi
etor Eu-
trop. Zof.
Oros. 7.
c. 13.
*Zenobia
capta
cum Te-
trico.*
b Hier.
Chron.
c Victor.
d Vopif.
Eutr Zof.
Victor.
Tacitus.
e Victor.
- post dies 16 à militibus obtruncatus est, à quibus
jam electus erat a Aurelianus obscuro genere editus,
sed inter laudatissimos principes ab ethnicis numera-
tus; nisi quod ad crudelitatem fuit propensior. Ab
eo victi sunt Alemanni, & Marcomanni, à quibus
maximam cladem Romani prius acceperant; ob
quam Sybillinos adeundos libros Aurelianus censuit,
quod tertio eid. Jan. anno Christi 271 contigisse ex
Vopisco constat. Romam post victoriam veniens
plurimos interfecit è Senatoribus. Muros urbis am-
plificavit. In Orientem profectus Zenobiam vicit,
& in triumpho duxit cum Tetrico tyranno, quo
apud Catalaunos in deditionem accepto Gallias re-
cuperaverat. Utrumque postea vivere passus, hunc
Lucaniæ Correctorem fecit, illam in Urbe retinuit;
à qua Zenobiam familiam propagatam esse scribit b
Hieronymus. Auctor est Aurelius Victor primum
illum è Romanis Imperatoribus innexuisse diadema
capiti suo, ac gemmis & aurata usum esse veste.
Idem porcinam carnem largiri in populum instituit.
Periit anno imperii vertente quinto, Christi ineun-
te 275, fraude Mnesthei secretariorum notarii, ad
Cænophrurium, inter Byzantium & Heracleam.
Eo mortuo c interregnum fuit mensium circiter
septem, quod de eligendo Imperatore Senatum in-
ter & milites amica, & ad hanc diem rara esset orta
contentio, eas mutuo sibi partes utrisque deferen-
tibus. d Tandem ab Senatu 7. Cal. Octobr. creatus
est Tacitus, vir egregiè moratus, & tractandæ rei-
publicæ imprimis idoneus; qui ad Historicum Ta-
citum genus suum referebat. At idem e ducentesi-
mo post die apud Tarsum febris mortuus est; eique
Florianus ejus frater cum successisset, ab majori
exercitus parte imperator factus est Probus. Floria-
nus intra dies 60 incisus sponte venis obiit anno Chri-
sti 276.

De Christianis rebus ac persecutionibus, nec non hereticis, tum clavis pietate, vel sanctimonia, aut eruditione viris, qui à Maximino ad Aureliani usque tempus extiterunt.

A 235

Christi

ad 276.

E A P.

XIII.

Maximi-

ni perse-

cutio.

a Euf. l. 6.

Hist. c.

28. & in

Chron.

Oros. 7.

c. 19.

Decii

persecu-

tio.

b Euf. 6

Hist. c.

32. Oros.

6.

Orig. ido-

lis sacri-

ficat.

c Epiph.

Hær. 64.

Vide &

Animad.

nostras.

d Euseb.

Hist. 7.

c. 1.

e Ep. 55.

ad Pam-

mach.

f Cypr.

Epit. 55.

Epiph.

Hær. 59.

Novatia-

ni schis-

ma.

Maximinus a Itatim atque imperio potitus est, in Christianos sæviit, ac sextam, uti vulgò computant, persecutionem instituit. In ea Pontianus Rom. Pont. martyrium obiit, eique successus Anterus paulo plus uno mense functus, ineunte Christi anno 236 eundem martyrii titulum obtinuit.

^b Septimam verò persecutionem Decius ipso imperii exordio, Christi circiter anno 258, commovit. in qua Fabianus Pont. Romæ cæsus est Januarii 20, cum sedisset annos 15. In ea persecutione comprehensus ^c Origines, ne iufanda pateretur, thus idolis adolere maluit; ac Tyrum inde secedens, anno post quinto moritur sub Valeriano & Galliëno, ætatis undeseptuagesimo, ut ex ^d Eusebio colligitur. Tyri porro mortem obiisse fidem facit ^e Hieronymus. Anno Decii ultimo, Christi 251, cum Romana sedes annum amplius vacasset, Fabiano subrogatus est Cornelius; contra quem ^f Novatianus schisma conflagavit à paucissimis suæ partis electus. ad quem se Novatus episcopus ex Africa veniens adjunxit; quem plerique cum Novatiano promiscuè habent.

Sub Decio cum alii complures passi sunt, tum Agatha in Sicilia, Alexandria Apollonia, quæ se ardentem in rogam iniecit, ut scribit ^g Eusebius.

Eodem imperante Decio, ejusque anno 1, vel secundo, Christi 250, hoc est Decio & Grato Coss. ait ^h Gregorius Turonensis S. Saturninum Tolosæ episco-

^g Vide Euf. 26. Hist. c. 41. ^h Greg. Tur. l. 1. Hist. c. 30. S. Dionysius Parisiensis Episcopus.

A 235
Chrilli
ad 276.

episcopatum iniisse, cum eoque missos esse Gratianum Turonorum, Dionysium Parisiensium episcopum: & hunc ibidem cum Rustico & Eleutherio mortem pro Christo subiisse.

Cui suffragatur Auctor vitæ S. Audomari apud Surium die ix Sep. Qui refert, Fuscianum & Victorinum S. Dionysii socios eodem prædicasse tempore Christi fidem, quo S. Quintinus apud Ambianenses idem facitabat. At illi Novembris xi, Maximiniano imperatore, passi sunt. Non multum igitur Maximiani tempus Dionysii antecessit obitus; hoc est quinquaginta circiter annis.

Eandem Christiani populi carnificinam, qui Decio succedere, persecuti sunt Gallus & Volusianus. Itaque Cornelius Papa post annos 2, menses totidem, Romæ passus est; eique Lucius est successus; qui sub Valeriano & Gallieno cæsus, Stephano sedem reliquit.

S. Cyprianus.

Per idem tempus clarissimum Africanæ lumen Ecclesiæ Cyprianus Carthagenensis Episcopus floruit, qui Philippo Aug. III, & ejus filio Cæsare II Coss. hoc est anno Christi 248, ad Episcopatum electus est. ^a Nam scribit post quatuor, quàm sedere coepit, annos, ortum esse in Africa schisma Felicissimi, sub ipsum Cornelii Romani Pontificis exordium, quod anno Christi 251 congruit.

^a Cyprianus.
Epit. 55.
^b Cyprianus.
Epit. 70.
& seq.
Aug. de
Bapt.
cont.
Don.
Vincent.
Lirin.
Synodus
Carth. de
iterando
baptismo
hereticorum
Cypriani
martyr.

^b Stephano sedente, sub annum Christi 256, Carthagine concilium Episcoporum à Cypriano celebratur; in quo baptismus hæreticorum pro falso habitus est, repetique jussus, quod ipsum & Firmilianus Cæsareæ in Cappadocia, Dionysius Alexandria, decreverunt. Sed iis omnibus Apostolica auctoritate restitit Stephanus. Hanc verò qualemcumque labem post paullo cruore suo S. Cyprianus diluit, Valeriano & Gallieno Imperatoribus, à quibus instaurata persecutio est anno circiter quarto imperii sui, Christi 257, hoc est Valeriano IV, Gallieno III Coss.

Coss. ut ^a Acta passionis S. Cypriani testantur. Hoc enim anno in exilium pulsus, sequenti Christi 258, pro Christo vitam finiit 18 Cal. Oct. Ita decem solidos annos, ac menses aliquot, in episcopatu trans-

A 235
Christi
ad 276.
^a Acta
Pass. S.
Cypr.
Hier. de
Scrip.

Eadem Valeriani persecutio primùm Stephanum Papam, annis 2, mensibus 3, obito Pontificatu. inde successorem ejus Sixtum post annum 1, menses fere 2, abstulit anno Christi 259 octavo eid. Aug. quartòque post die S. Laurentium, inde Hippoly-

S. Larentius.

tum, aliòsque non paucos. Sed hujus crudelitatis meritas subinde poenas Valerianus exsolvit, captus à Persis, & ad pudenda vel mancipio coactus obsequia, ac demùm cute nudatus, ut antea meminimus. ^b Gallienus, pater-

^b Euf. 7.
hist. c. 13.
Oros. 7.
c. 22.

no doctus exemplo, persequi ultra Christianos vetuit. Externo represso, domesticus Ecclesiam turbajactavit. ^c Paulus Samosatenus Antiochenus episcopus Sabellium æmulatus, qui Ptolemaide in Libya nefarium adversus sanctissimam Trinitatem dogma paullò antè vulgaverat, Filii & ipse divinitatem op-

^c Euf. 7.
hist. c. 8.
Epiph.
Hær. 65.
Paulus
Samosa-

pugnare cœpit. ^d Contra quem prima Antiochiæ Synodus est habita sub annum Christi 260; cui Firmilianus Cæsariensis, Gregorius Neocæsariensis, & ejus frater Athenodorus interfuerunt. Sed tum subdola tergiversatione Patrum studia Paulus elusit. Postea verò altero in Concilio Antiochiæ celebrato damnatus, ac sede sua deturbatus est; qua cùm cedere nollet, interpellato, qui tum imperabat, Aure-

tenus, &
Sabellius.
^d Euf. 7.
hist. c. 22.
23. & 24.

liano, vi detrusus est anno Christi 270. Tum enim nostris ab rebus haud alieno erat Aurelianus animo; qui biennio post, Christi 272, nona, ut plerique computant, persecutione grassatus, innumerabiles martyres fecit. cui finem Tacitus imposuit, ut Charitonis martyris acta testantur.

Aureliani persecutio.

^e Surius
28. Sep.
S. Paulus
heremita.

Eidem sæculo splendorem attulit Paulus Heremitarum

A 235
Christi
ad 276. *tarum signifer; qui, Decio Christianos insectan-*
te, per occasionem vitandæ necis a speluncam
a Hier.in adiit; in qua solitariam vitam amplexus est, anno
Paulo. ætatis 23, Christi 250. qui annus & Magnum An-
bIdem in tonium in lucem edidit, ut ex Hieronymo colligi-
Chron. tur. b Dionysius item Alexandrinus c obiit anno
c Euf. 7. Gallieni 12, ait Eusebius; nec non Gregorius
hist. c. 28. Thaumaturgus. E gentilibus Plotinus Philosophus
sub initium Aureliani, hoc est anno circiter Chri-
sti 270 moritur, ut ex Porphyrio in ejus vita colli-
gitur.

Suidas illum refert senem sub Gallieno admodum
vixisse, atque hujus auditorem Amelium fuisse,
Amelii Porphyrium, hujus Jamblichum; Por-
phyrium verò Aureliano imperante floruisse, & ad
Diocletiani usque tempora pervenisse. Verum Eu-
napius Porphyrii condiscipulum, non magistrum,
facit Amelium, unà cum Origine, & Aquilino. ac
Porphyrii ætatem ad Aurelianum ac Probum perdu-
cit, qua & Dexippum historicum vixisse memorat.
Longinus. Longinus præterea inter sæculi istius eruditissimos
censetur; à quo Porphyrium institutum, & eo af-
fectum nomine, cum prius Malchus vocaretur,
idem auctor est Eunapius. Sed & Zenobia ad Græ-
cas literas magistro eodem usa Longino est, quem
propterea Aurelianus jussit occidi, ut scribit Vo-
piscus.

De Probo, Caro, Numeriano, Carino, Diocletia-
no, Maximiano, Constantio Chloro, & Armen-
tario.

C A P.

XIV.

a Vopisc.

Victor.

Eutrop.

Idatius

in fastis.

Zofi. 2.

probus.

A 276 Christi ad 304.

T Acito & ac Floriano ejus fratre mortuis, M.
Aurelius Probus militari consensu ad principa-
tum extollitur anno Christi 276, è Pannonia Sir-
mieni,

mienſi, vir omni laude cumulatus. Nam & bello præclarus, & incorruptis moribus fuit. Qui ſimul atque renunciatus eſt Auguſtus, in eos milites animadvertit, qui Aureliano manus attulerant. Hinc Gallias adiens, ſexaginta de barbaris oppida recuperavit, & eorum ſeptingenta millia propemodum occidit. Pacatis Galliis recepit Illyricum, ac Getas populos ſubegit omnes. In Orientem verò profeſtus Perſas bello laceſſivit: iisſque ſuperatis, & expugnatis aliquot urbibus, dum in Italiam rediens per Illyricum iter faceret, Sirmii à militibus eſt occiſus, quos ob nimiam ſeveritatem inſenſos habebat, anno Chriſti 282, imperii ſeptimo, quem menſibus circiter 4 inchoarat.

Suſſectus eſt Probo a M. Aurelius Carus, Narbonæ ortus in Gallia; qui ſtatim Carinum & Numerianum filios Cæſares creavit, & Carino ad tuendas Gallias miſſo, cum Numeriano contra Perſas tendit in Orientem. Ibi ſubacta Meſopotamia, ad Cteſiphontem uſque progreſſus, ictu fulminis exanimatus eſt anno circiter imperii uno vertente, Chriſti 283. Numerianus patris obitum ægrè ferens nimio fletu ocularem in morbum incidit; ac dum in lectica vehitur, Apri ſoceri inſidiis oppreſſus eſt anno Chriſti 284.

Carinus, patris fratrisſque diſſimilis, ac ſceleribus flagitiisſque contaminatiſſimus, vixit. Nam ab eo probrum nullum abſuiſſe, nullum in eo virtutis ac bonæ mentis veſtigium fuiſſe dicitur. Quamobrem ſummis æquè ac minimis in viſus, aliquanto poſt patris mortem tempore, non magis cum Diocletiano, quam cum publico in ſe odio luctatus eſt, ab eo, quo Diocletianus imperare cœpit. Tum enim apud Margum Mœſiæ oppidum à ſuis proditus, ab exercitu Diocletiani victus interemptuſque eſt. Anno igitur Chriſti 284, Septembri circiter 25. menſe,

Pars I.

R

a Vopi-
ſcus. Vi-
tor. Eu-
trop. 9.
Zofim. 2.
Oroſius
7. c. 24.
Carus, Ca-
rinus, &
Nume-
rianus.

b Ibid.
Carinus.

c Victor.
Eutrop.
10. Euseb.
Chr. Faſti
Siculi. O-
rof. 7. c.

A 276
Christi
ad 304.
Diocle-
tianus.
Maximi-
anus.

a Idat.
Cæsares
creati à
Diocle-
tiano Con-
stantius
& Gale-
rius Ma-
ximianus.

menſe, Diocletianus, qui antè Diocles vocabatur, poſt extinctum Numerianum, oblatam ab exercitu purpuram accepit, natus in Dalmatia obſcuro gene- re (fuiſſe quippe libertus Anulini Senatoris tradi- tur) ſed militari fortitudine præſtans. Is prima ſta- tim concione iuravit nulla ſua fraude Numerianum occidiſſe, ac ſubinde interfectorem ejus Aprum manu ſua peremit; eoque vaticinium illud imple- vit, quod olim acceperat, tum ſe Imperatorem fore, cùm aprum ſua manu occidiſſet. ex quo in venatu, quoties in aprum inciderat, eum per ſeſe venabulo conficere ſolebat. Tùm vero poſtquàm Aprum interemit, fatalem ſe denique aprum inve- niſſe jactavit. Poſtea ruſticos in Gallia tumultuan- tes, qui ſe *Bacaudas* nominabant, miſſo Maximia- no Herculeo, compeſcuit anno 285, quo Cæſar primùm hic eſt factus. Nam ſequenti 286 Augu- ſtum eundem creavit ex Cæſare Diocletianus Cal. Apr. quod ſcribit Idatius, ut labantem quâ barba- rorum, quâ tyrannorum graſſatione rempublicam fulciret. Quippe ſub idem tempus & Carauſius oc- cupatis Britanniiſ, & Achilleus in Ægypto purpu- ram ſumpſerant; & ab Oriente Narſes imminebat Perſarum rex; & à Quinguegentianis Africa vaſta- batur. quibus undique ſævientibus procellis aliquot annos jactatus eſt Romanus orbis. Ergo a anno 7 imperii, Chriſti 291, ut omnibus occurreret, duos Cæſares creavit Conſtantium Chlorum, qui Claudii II nepos per filiam traditur, ait Eutropius, & Ga- lerium Maximianum in Dacia natum haud procul Sardica, qui Armentarius cognominatus eſt, quòd armentorum paſtor fuiſſet. Hos ut affinitate ſibi jungeret, Diocletianus Valeriam filiam Armenta- rio, Maximianus Hercuſius Theodoram privignam Conſtantio collocavit. Inde quadriſariam partito bello, Diocletianus in Ægyptum, Hercuſius in Africam, Armentarius in Orientem, Conſtantius in

A 276
Christi
ad 304.

in Britanniam profecti sunt. Ab his omnibus longis & laboriosis expeditionibus Romanus pacatus est orbis Diocletiani anno imperii 12 labente, Christi 296, ut in Chronico testatur Eusebius, obsessa mensibus octo Alexandria, captaque, cum Ægypto rediit ad obsequium.

Carausius ab Alecto socio post annos quàm defecerat septem interemptus est, anno Christi 293. Alectus verò ab Asclepiodoto Præfecto Prætorio post annos tres opprimitur, Christi 296. ^a Ita Britannia decimo anno recuperata, ait Eutropius. Eodem tempore & Quinquegentiani à Maximiano Herculio perdomiti, & Galerius Armentarius à Narseo victus, à Diocletiano arroganter exceptus, sequenti anno Christi 297, acceptam ignominiam ultus est, fufis Persarum copiis, ac Narsei conjugibus, ^b Idat. honorificè Diocletianus in Mesopotamia suscepit. ^c Eutrop.

^d Demum post magnificum de tot confectis bel- ⁹ Victor. listriumphum Romæ ab utroque Augusto celebra- ^d Idem & tum, ambo deposita purpura eodem die Calend. ^{Zosim.} April. ut auctor est Idatius, privati facti sunt, Dio- ^{Euseb. 8.} cletianus Nicomedia, Mediolani Maximianus. Sed ^{Hist. c. 13.} & in ille sponte, siue ingravescente jam ætate fatiscens, ^{Chron.} siue Christianæ rei, cui par opprimendæ non erat, ^{Oros. 7.} tædio fractus, Salonas in hortos secessit. Maximia- ^{c. 25.} nus auctoritate magis collegæ, quàm voluntate, ^{Diocletia-} idem ut faceret adductus est. Id anno 20 Diocletia- ^{nu, &} ni, Christi 304 contigit, quo Coss. fuere Diocle- ^{Maximi-} tianus IX, Maximianus VIII, ut scribit Idatius. ^{anus pur-} qui & Augustos eadem hora renuntiatos ait esse ^{puram} Constantium Chlorum, & Galerium Maximianum ^{ponunt.} Armentarium; Cæsares verò duos alios, Seve- rum, & Galerium Maximinum forore Armentarii genitum, ut ait Victor.

Constantius ita cum Galerio Maximiano Romanorum orbem partitus est, ut huic Illyricum, Asia, Oriens-

A 276
Christi
ad 304.

Oriensque cederet, Constantio Gallia, Italia, & Africa. qui postea Italiam, & Africam collegæ remisit. Itaque Maximianus Severum Italiae, Maximianum Orienti præposuit. Constantinus interim Constantii Chlorig filius obses à patre Diocletiano & Galerio Maximiano traditus, cum ab eodem patre reposceretur, variis à Galerio periculis objectus, clamque dilapsus, Gessoriacum ad patrem profugit. Ita scriptor quidam Anonymus, quem manuscriptum penes nos habemus.

CAP.
XV.
Mani-
chaus.
a Leo
Hom. 2.

de Pent.
Vide
Epiph.
Hær. 66.
& Ani-
mad.
nostras.
Cyr. Cat.
6.

Diocle-
tiani per-
secutio.

b Vide
Par. 2. &
l. 4. c. 9.

c Apud
Sur. Jan.
20.

d Euf. in
Chron &
hist. 8.

Oros. 7.
c. 25.

De Christiana religionis statu ab anno Christi 276, quo Probus est exorsus, ad Constantii Chlorig obitum, & initium Constantini, hoc est annum 305, vel 306. Ubi de persecutione Diocletiani, Donatistarum origine, & plerisque sanctitate ac doctrina inclytis.

PAUCIS iis annis, quos hoc capite complectimur, maximi in Ecclesiam motus extiterunt. Ipso Probi Imperatoris exordio, hoc est secundo ejus anno, Christi 277, Manichæorum hæresis erupit, ut in Eusebiano Chronico legitur. ubi & ærarum aliorum quot annis tempus idem notatur, Antiochenorum, Laodicenorum, &c. Hunc annum Probo & Paulino Coss. inscriptum a Leo papa illius præfinit origini. Quo tempore Archelaus, Cascharæ in Mesopotamia Episcopus, sanctitate & eruditione florens Manetis se furori strenuè ac constanter objecit. *b* Sub Diocletiano verò gravis, & quanta hactenus non fuerat, in Christianos exorta persecutio est, sub extremum illius imperii tempus. Etsi longè eum ante sævire in illos cœpisse ex Actis S. Sebastiani colligit Baronius. *c* quem anno 2 Diocletiani passim vult cum Tiburtio, Chromatio, aliisque.

Sed vehementius illud exarsit incendium anno ipso labente Diocletiani 18, sive ut *d* Eusebius putat,

tat, 19, quem à Paschali mense numerare incipit. A 276
Igitur per eos dies, quibus Passionis Dominicæ me- Christi
moria colitur, Imperatores edicto jusserunt Eccle- ad 304.
fias dirui, & sacros libros ad incendium tradi; tùm
ut Christiani honoribus functi gradu suo deciderent,
cæteri capite minuerentur. Innumerabiles ergo pro
Christi fide vario cruciatuum genere consumpti
sunt. quorum Eusebius nonnullos recenset; ut Pro-
copium apud Cæsaream Palæstinæ, Alphæum,
Zacchæum, &c. passim verò Ecclesiasticis in tabu-
lis illius temporis martyria leguntur; velut Marci,
& Marcelliani; Cosmæ & Damiani fratrum; Vin-
centii; Agnetis; Luciae; Mauricii, ac legionis
Thebæorum. Marcellinus item Papa anno Christi
304, redactis jam in ordinem Imperatoribus, 6
Cal. Maji pro Christo mortem pertulit. Anno quip-
pe persecutionis altero ambo Imperatores imperio
se abdicarunt, ait Eusebius.

Martyres
varii.

Porro qui metu pœnisve fracti sacros libro tradi-
derunt, *Traditores* in Africa vocati sunt. quod se-
men Donatistarum schismatis postmodum fuit. a
Ac primùm Cythæ in Numidia Concilium ab infa-
mibus plerisque isto crimine celebratum est episco-
pis, cui Secundus Tigisitanus Primas Numidiæ præ-
fuit. In eo vitandi caussa schismatis *Traditores* re-
cepti sunt, anno Christi 303.

Traditores
semen Do-
natista-
rum.

Optatus
. 1. Aug.
3. con.
cresc. c.
26.

Neque martyrum cruore tantùm, sed eruditione
quoque nobilitata est Ecclesia. b Sub Probo enim
vixit Anatolius Laodicens vir doctissimus. Sub
Caro & Diocletiano Pierius Alexandrinus Presbyter;
Pamphilus, qui sub Maximino postea passus; Lu-
cianus eadem persecutione cæsus; Methodius O-
lympi Lyciæ, ac deinde Tyri, episcopus, qui sub
Diocletiano martyrium obiit. alii sub Decio & Va-
leriano putant, ut refert Hieronymus. Sed prius
placet; quandoquidem & contra Porphyrium, &
contra Origenem scripsit; quorum ille ad Diocle-
tianum

b Euf.
Chr.
Hieron.
de Script.
Viri docti
& pii.

A 276
Christi
ad 304.

tianum usque pervenit; hic Decio supervexit: Arnobius, qui sub Diocletiano Siccae rhetoricam docuit, & Christianus postea factus est; ejusque discipulus Lactantius. Ex gentilibus Poetae sub Caro & Diocletiano celebrati sunt Calpurnius Siculus, & Nemesianus. Historici Lampridius, Capitolinus.

RATIONARII

TEMPORUM

PARTIS PRIMAE

LIBER SEXTUS.

In quo anni continentur ab 304
Christi ad 491.

De Constantio Chlora, & ejus filio Constantino, Licinio, & horum inter se bellis, deque Indictionum origine.

CAP. I.
Pat. 2. l. 4.
c. 10.

a Idatius
in fast.
b Eutrop.
l. 10. Vi-
ctor
Schotti,
& in Cæs.

Oros. 7. c.
25. Zon.

A 304 Christi ad 337.

DIOCLETIANO & Maximiano sponte privatum ad genus vitae re-
ductis anno Christi 304, eodem an-
no, ac die, hoc est Cal. Apr. ut au-
ctor est *a* Idatius, Julius Constanti-
us Chlorus, & Galerius Maximia-
nus Armentarius à Cæsaribus *b* Augusti & Imperato-
res facti sunt, quorum ille Galliis & Britanniiis con-
tentus

tentus fuit; hic Romanum reliquum possedit orbem. cui administrando cum solus intentus esse non posset, curam illius cum duobus partitus est, Severo, & Galerio Maximino in Illyrico natis; hoc verò sororis filio. quos etiam Cæsares creavit a eodem, quo Constantinus Cæsar est appellatus tempore; hoc est anno 305, vel 306. Severo Italia, Oriens Maximino permittitur; Maximianus in Illyrico resedit.

Constantius Chlorus, vel uno tantum anno, vel biennio, ut plerisque placet, Augusta dignitate potitus est, b atque Eboraci in Britannia diem obiit. Miti ac civili fuit ingenio, planeque liberalis; c qui neque contra Christianos quæstionem haberi passus est, & quos ejus professionis in comitatu suo esse sciret, cæteris antetulit. d Ad hunc Bononiæ, sive Gessoriaci, degentem Constantinus accurrit, Galerii Maximiani insidias veritus; in ejusque complexu paulo post Eboraci moritur Constantius, anno, ut vulgò ferunt, Christi 306, quo sextum Consules erant Chlorus, & Armentarius, e Jul. 25. auctore Socrate.

Ex hoc anno Constantini procedit initium, etsi tum Cæsaris contentus appellatione f sequenti anno Augusti ab Maximiano socero nomen accepit. Natus tunc erat annos 32, vel 33; quod ex mortis illius tempore post intelligetur. Ortus itaque est anno circiter 273 ex Helena Bithyna, quam concubinam g plerique fuisse dicunt: h Ambrosius stabulariam, alii legitimam, sed obscuriore loco natam conjugem. i Zonaras in incerto rem relinquit.

k At Romæ, ubi Constantini allatæ sunt imagines, Maxentius Herculi filius à Prætorianis militibus subito Imperator acclamatus est. qui initio, populi demerendi gratia, l Christianis favere visus est, ac

R 4

defun. Theod. k Zona. To. 3. Maxentius, l Eutr. 10. Victor, Euseb. 8. hist. c. 14. & de vita Const.

A 304

Christi

ad 337.

a Victor

Schotti.

Anony-

mus

scriptus.

b Victor

Schotti.

Constan-

tius

Chlorus.

c Eutr. 10.

Victor

Schor.

Euf. 1. de

vita

Const. &

in Chr.

Oros 7. c.

25. Zona.

d Euf. de

vita Conf.

Sozo. 1. c.

7.

e Vict. A.

nonym.

Zona.

f Socr. 1.

c. 1.

g Paneg.

Const. &

Max.

dictus.

h Hier.

Chr. Zo-

sim. 1. 2.

Oros. 7. c.

25. Chr.

Alex.

i Ambr.

A 304 ac persecutioni modum adhibuit. at mox in omni se
 Christi crudelitatis ac flagitii genere volutavit. *a* Contra
 ad 337. hunc Galerius Maximianus Severum Cæsarem mi-
a Euf. 8. fit; qui destitutus à suis Ravennam fugit. Galerius
 hist. c. 14. Romam cum exercitu petens, frustra que Maxenti-
 Optatus um generum suum per legatos hortatus, ut preci-
 l. 1. bus potius quam armis mereretur imperium, foedè
b Viæ. & ipse desertus à suis in Illyricum abiit; *b* ubi Lici-
 Sch. Eutr. nium Cæsarem constituit anno Christi 307. *c* Quo
 10. Anon. Herculus ad spem evectus imperii resumendi, quo
 Zosim. 2. invitatus cesserat, è Lucania Romam revertit, Dio-
c Eutr. 10. cletianumque Carnunti in Pannonia degentem,
 Viæ. Sch. (non Carnuti in Celtica, ut malè narrat Zosimus)
d Eutr. 10. vel, ut victor scribit, Salone, idem ut faceret lite-
 Viæ. ris horatus est, quod ille renuit. *d* Postea Severum
 Epit. perjurio deceptum, & Ravenna retractum, captivi
 Oros. 7. habitu in urbem perduxit, & in Appia via tricesimo
e Anon. ab Urbe milliario jugulavit, eodem anno 307, ut
 Zos. 2. confirmat Idatius. Herculus Maxentio filio suo in-
 Viæ. Sch. fidias struens Roma pellitur, & ad Constantinum
 Oros. ib. fugit in Gallias; *e* cui Faustam filiam in matrimoni-
f Paneg. um dedit cum Augusti appellatione.
 Const. & Anno deinde 308, quo Herculus X. & Armen-
 Max. Eu- tarius VII Consules ponuntur, *f* Licinio Carnunti
 tr. 10. Zo- Imperatore creato, Id. Nov. ut scribit Idatius, *g*
 sim. 2. quatuor ab Augustis respublica regi cœpit, Constan-
Aug. 4. tino & Maxentio Augustorum filiis, Galerio Maxi-
g Hier. miano & Licinio novis hominibus. *h* Herculus an-
 Chr. Ida. no 310, dum adversus generum suum Constanti-
 fast. Viæ. num nefaria molitur, re per Faustam ejus filiam
 Sch. detecta, Massiliam fugiens poenas ibi perfidiæ luit.
h Eutr. 10. De tempore fidem facit Idatius. *i* Galerius Maximia-
i Eutr. nus sequente anno foedo morbo consumptus est *k*
 & cæteri. octavo suo Consulatu; quem Maxentius gener *l* in-
 Maxi- ter Divos adscripsit.
 miani
 mors
k Euf. 8.
 Hist. c. 17.

Anno

l Euf. & Idat. fast. Vetus inscr. Nummi apud Baron. An. 306.

^a Anno 312. Constantinus cælesti crucis ostento ^{A 304}
 contra Maxentium animatus, & Alpes transgressus, ^{Christi}
 victis ad Veronam illius ducibus, eundem non lon- ^{ad 337.}
 gè ab Urbe superavit. ^b qui per pontem, quem ^{4 Vide 2.}
 Tiberi imposuerat, raptim properans, ejus ruinâ ^{Par. 2. l.}
 oppressus, ac demersus periit. Caput ejus Romæ ^{4. c. 10.}
 ac per Africam circumlatum est; quod Nazarius in ^{Maxentii}
 Panegyrico dixit. ^{clades.}

Ordinatis in Urbe rebus, ^c Constantinus in Ger- ^{b Euf. 1.}
 maniam profectus Mediolani sororem Constantiam ^{de vita}
 Licinio collocavit anno 313. & eodem Galerius ^{Const. c.}
 Maximinus Christianorum carnifex contra ambos ^{22. & 9.}
 Imperatores stolidè bello suscepto, in Illyriis ab ^{d Hist. c. 9.}
 Licinio victus in Asiam aufugit, & apud Tarsum ^{Zof. 2.}
 Ciliciæ horrenda morte consumptus est. Nec diu- ^{Vict. Sch.}
 turna inter ambos principes concordia fuit. ^e His ^{Eutr. 10.}
 enim quartum Consulibus, ut Idatius refert, anno ^{c Zof. 2.}
 Christi 315, rupto foedere, ad Cibolim primò, ^{Eutr. 10.}
 quod est Pannoniæ oppidum, Id. Octob. deinde in ^{d Euf. 8.}
 campo Mardensi pugna facta est. utrobique fusi ^{hist. c. 9.}
 fugatique Liciniani. Tandem reconciliata pace ^{& 10.}
 de integrò divisum est imperium. Interim Salonæ ^{Zof. l. 2.}
 Diocletianus obiit 3 Non. Dec. ait Idatius. ^{Eutr. 10.}

^f Anno 324, cùm Licinius adversus Constanti- ^{e Iidem}
 num rursus arma cepisset, caussatus illum ultra li- ^{auct.}
 mites suos in alienam ditionem erupisse, (quan- ^{f Ano.}
 quam Gotthos Thraciam Mœsiâque populantes ^{nym.}
 necessariò propulsarat) prope Hadrianopolim ma- ^{Zosim. 2.}
 ximam cladem accepit Non. Jul. (quod Idatius ad- ^{Euf. 1. de}
 notat) cæsis millibus 35, cùm 150 M. peditum ^{vita}
 haberet, equitum 15 M. Inde Byzantium se prori- ^{Const.}
 piens denuo pugna navali vincitur. ac demum no- ^{&c.}
 vissimo ad Calchedonem prælio debellatus, in vi- ^{g Idat.}
 çtoris potestatem venit. à quo vitam, interposita ^{Licini}
 conjuge sorore Constantini, pactus, ac Thessalo- ^{mors.}
 nicam relegatus, sequenti anno 325, quòd novas ^{Crispus}
 res ^{occiditur.}

- A 304
Christi
ad 337.
a Oros.
7. c. 28.
b Amm.
14.
c Zof. 2.
d Idat. Fas.
Hieron.
Chron.
Constanti-
nopolis
extructa.
e Hieron.
Chron.
Zof. 2.
Socr. 1.
c. 16.
Vide II.
de Doct.
Temp.
c. 42.
f Hieron.
Chron.
Anonym.
Idatius.
g Euf. 4.
de vita
Const.
Hiero.
Chron.
Ambr.
Orat. in
fun.
Theod.
Socr.
Theod.
Soz.
h Perron.
in Resp.
p. 239.
i Vide II.
de Doct.
- res moliretur, in eadem urbe peremptus est. Hic
finis civilium armorum fuit.
Hostili perfunctum metu Constantinum dome-
stici turbines excepere. a Crispus Cæsar, ex priori
conjugæ Minervina ejus filius, egregia juvenis in-
dole, cum in suspicionem tentati cum noverca stu-
pri venisset, Polæ in Istria, ut scribit b Ammianus,
occiditur. Romæ c Zosimus id factum asserit. an-
num d verò Idatius indicat, qui est Christi 326. Nec
diu innocentis ultionem distulit Deus. quippe con-
sequens annus Faustæ, quæ privignum accusarat,
necem attulit; quam falsi compertam Constantinus
balnei calore jussit occidi.
e Eo Imperatore Byzantium instauratum est, ac
pene totius orbis locupletatum spoliis, sic ut Ro-
mam exæquaret, cum imperii sede conditoris no-
men accepit. Eam V. Id. Majas anno 330 dedicatam
prodit in fastis Idatius. Lege autem lata, & in lapi-
deam columnam incisa, novam Romam appellari
jussisse Socrates refert.
f Sarmatis post hæc subactis, ac per varia Romani
imperii loca distributis, quarto post anno, qui
erat Christi 337, ipso Pentecostes die moritur Con-
stantinus in suburbano Nicomediæ; ubi paullo ante
mortem baptizatum esse g plerique veterum affir-
mant; quibus h Card. Perronius nuper adstipulatus
est, dum post Nicænam Synodum baptizatum ab
Eusebio Nicomediensi Constantinum asseruit.
i Indictionum origenem vulgò Constantini ætate
prodiisse putant, ejusque anno 6, Christi 312. Sed
ego, qui sic sentiunt, divinare eos arbitror, non
certum dicere. Nam nullum idoneum testem ci-
tant. Apud k Ambrosium fit ejus mentio verbis
istis: *Indictio enim Septembri mense incipit.* Et in l
Cod. Theod. *Valentiaca Indictio* nominatur. Anti-
quior
Temp. c. 39. & seq. k In Epist. ad Episc. Aemiliæ, l Leg. 9
Cod. de Indul.

A 304
Christi
ad 337.

quiorem his auctorem, qui quidem explorata sit fidei, non facile reperias. Unde porro *Indictionis* vox manaverit, quæque sit ei subjecta notio, non magis perspicuum est hætenus. Illud inter doctos convenit, *Indictiones* nihil aliud esse, quam præstationes & tributa, quorum canon, id est modus, quotannis indicebatur. Sed cur spatium 15 annorum, quot orbis Indictionum colligit, finiri placuerit, & qua de causa quove tempore primum id usurpari cœperit, cum multæ multorum conjecturæ sint, nulla satis probabilis adfertur. Est autem Indictionis usus triplex. Nam alia Calendis ab Septembribus proficiscitur, eaque Constantinopolitana dicitur. alia ab 8 Cal. Octob. quæ Cæsarea vocatur. Harum utra sit vetustior, nondum mihi constat. Tertia Pontificia, seu Romana, nominatur, quæ in Pontificiis diplomatibus adhibetur, & à Cal. Jan. quæ priores duas illas epochas sequuntur, sumit exordium.

Derebus Ecclesiasticis, quæ Constantino Imperatore contigerunt; persecutione Maximiani; Donatistarum schismate; Arianorum hæresi; & Nicæna Synodo. Tum de viris pietate ac literarum scientiâ claris.

CHRISTIANI nominis vexationem à Diocletiano CAP. II. Cœceptam, post ejus & Herculii secessum, propagavere Galerius Maximianus, & alter Galerius Maximinus. Constantinus verò, qui Gallias obtinebat, non modò Christianorum abstinuit sanguine, sed illos etiam habuit in pretio. a Præ cæteris a Euseb. in Oriente bacchatus est Maximinus, qui innume- Hist. rabiles martyres occidit. Eximii fuere Pamphilus Martyres Cæsariensis presbyter eruditissimus; Procopius in sub Ma- eadem urbe passus; Petrus Alexandrinus Episcopus, ximino. qui Arium ob schisma Meletii à communione sub- movit;

A 304
Christi
ad 337.
a Pallad. movit ; a S. Potamiena Alexandrina ; Lucianus
Lauf. c. 1. Nicomediæ , &c. Quinetiam b jussu Maximini
b Euf. 9. detestandus quidam liber sub Actorum Pilati nomi-
hist. c. 4. ne vulgatus est , in quo multa de Christo nefaria
xentius. Modum crudelitati Constantinus victor ad-
hibuit. cujus auspiciis & favore dilatata Christi re-
ligio longius se Romanis finibus extendit.

c Euf. in
Vita
Const.
Chro. So- Licinius c postea hostis ex fautore factus Chri-
cra. 1. c. stiani nominis , non paucos & ipse martyres dedit ,
8. Oros. quos inter egregiâ fortitudine memorantur 40 mi-
7. c. 22. lites , qui in Cappadocia frigore enecti sunt ; Basi-
lius Amaseæ Episcopus , & alii , donec à Constan-
tino Licinio interfecto pax est reddita.

Dum ferro ac flammis in Ecclesiam tyrannicus
exardet furor , domestica quoque illam tempestas
exercuit. Nam duo præsertim schismata sub Con-
stantini & Maxentii exordium nata feruntur ; Dona-
tistarum in Africa ; Meletianum in Ægypto. Prius
d Opt. 1. his de causis conflatum est.
Aug. 5.
cont.

a Lucilla fuit Carthagine Hispana mulier , præ-
Potens & factiosa , quæ à Cæciliâno Archidiacono
reprehenso ulciscendi sui occasionem captabat. For-
tè accidit , ut Mensurius Carthaginensis Episcopus
à Maxentio Romam evocatus senioribus quibusdam
Ecclesiæ vasa commendaret. Quo mortuo Cæcilia-
nus in ejus locum ordinatus est à Felice Aptungita-
no ; qui cum ab istis depositum repeteret , hi com-
munionem ejus averfati sunt , iisque se Lucilla con-
junxit. Hæc origo fuit Donatistarum , qui ab Do-
nato à Casis nigris præcipuo schismatis auctore , à
quo Majorinus ordinatus est , nomen adepti sunt.
etsi ab altero cognomine Donato , qui Majorino
suffectus est , appellari se postea maluerunt. c
Maxentio sublato , cum Donatistæ Constantinum
interpellassent adversus Cæcilianum , quem à tradi-
tore Felice ordinatum asseriebant , Imperator Mel-
chiadi

chiadi Romano Pontifici, & aliis Episcopis, quorum tres erant Gallicani, causam commisit. à quibus anno 313 damnati sunt schismatici cum eorum principe Donato. At hi in Africa denuò tumultuantes, & Æliano Procos. iterum condemnati, ad Imperatorem provocant. cujus mandato Arelate in synodo causa illorum denuò disceptata est, & secundum Cæcilianum dicta sententia anno 314, Volusiano & Aniano Coss. Cùmque nihilominus Constantinum iterum appellassent, Romam primùm, deinde Mediolanum venire jussi, ibi postremò damnati sunt, addita exilii pœna, quam idem postea Constantinus remisit.

A 304
Christi
ad 337.

Alterum schisma Meletianorum fuit. a Auctor ejus Meletius Lycopolitanus Episcopus, qui à Petro Alexandrino Episcopo propter varia crimina, tum quod idolis sacrificasset, exauctoratus ab eo descendit. Natum illud est eodem quo Donatistæ tempore.

a Athan.
Apol. 2.
Socr. 1.
Soz. 1.
Theod.
1. c. 9.
b Athan.
passim.

Ex ea factione prodiit b Arius Alexandrinus presbyter, qui contra Dei filium impiam hæresim effudit; ob quam ab Alexandro Episcopo ejectus Ecclesia, patronos sibi quæsit Eusebium Nicomediensem, & alterum Cæsariensem Episcopos, cum pluribus aliis. quod incendium frustra per litteras perque legatum Hosium conatus restringere Constantinus, Nicænam denique synodum haberi jussit anno 325. cui interfuere 318 Episcopi.

Socr.
1, 28.
Soz. 1.
25. The.
od. 1. c.
30. Epi-
ph. Har-
69.
Arius.

Ab hac Ariana damnatur hæresis, & de Paschate celebrando controversia dirimitur. c Arius, nec non octo partium ejus Episcopi, Nicænæ assensu fidei suscepti sunt, ut scribit d Hieronymus; Arius quidem ea lege, ut ne Alexandriam rediret. e cujus quidem cremari libros, f ejus verò fautores dogmatis Porphyrianos dici Constantinus edixit. Quod autem in illa omni actione præcipuas sibi partes vendicaret Athanasius Alexandri Episcopi Alexandrini

c Athan.
Apol. 2.
d Hier.
con. Lu-
cif.
e Gelas.
1. 2. c. 6.
f Socrat.
Trip. 2.
c. 15.

Dia-

A 304. Christi
 ad 337.
 a Theod. tuo Alexandro, in ejus substitutus est locum; neque
 l. 15. c. ut Arium Alexandriam redire pateretur, precibus
 26. ullis ac minis ab eo impetrari potuit. Ob id Meletia-
 b Athan. norum & Arianorum calumniis exagitatus, b de-
 Apol. 2. mum in famoso illo apud Tyrum conventiculo fal-
 Socrat. 1. sis criminibus damnatus est anno 335. cumque ad
 Theod. Imperatorem Constantinopolim venisset, novis ini-
 Soz. 1. micorum fraudibus apud illum in suspicionem ad-
 25. Ruff. ductus, Treverim relegatur anno 336. Arius com-
 1. Atha- munitionem ab Alexandro Constantinopolitano Epi-
 nasti scopo per vim extorquere conatus, dum ad Eccle-
 vexatio. siam properat, infamem vitæ exitum habuit.
 c Rut. 1. c Imperante Constantino, Helena ipsius mater
 c. 8. Socr. crucem domini Hierosolymis reperit; d ac basilicas
 1. 17. erexit duas; Constantinus unam in ipsa urbe ma-
 Soz. 2. 1. gnificentissimam.
 Ambr. de In Perfide Sapore Christianos vexat, & Acepli-
 fun. mam, e Aithalem, aliosque plurimos interficit.
 Theod. quem literis ad eum datis mitigare Imperator stu-
 Pauli. ep. duit. f In India porro Frumentius Tyrius Philoso-
 11. Sever. phus Christi propagavit fidem; & eodem ab Atha-
 Sulp. l. 2. nasio factus Episcopus rediit, circa annum 327;
 d Euf. 3. quando & Iberos Christianæ cujusdam captivæ ope-
 de vita ra Evangelii lux afflavit. Ut autem secundo cursu
 Const. Christiana res pcederet, quamplurimis ei legibus
 e lid. & pius Imperator consuluit. g quarum una fuit insignis,
 Theopha. ut Episcoporum sententiæ in civilibus etiam causis
 Cedren. ratae essent, lata anno 314. Immunitatem quoque
 f Ruf. l. 1. Clericis alia lege concessit. h Tum hæreticos con-
 c. 9. Socr. ventus habere prohibuit, ædésque illorum dirui, &
 1. c. 15. de Episc. Catholicis attribui jussit.
 Theo. 1. i Synodi prætereà variis in locis habitæ Eccle-
 c. 23. Soz. siasticam sanxere disciplinam; præsertim Ancyra-
 1. c. 23. na, cui Basilius Amasæ Episcopus subscriptus legi-
 g L. 1. tur,
 Cod. Th. i To. 1. Conc. *Illustrés viri.*
 de Episc.

tur, is qui ab Licinio mori iussus est; & Gangrensis, incertum quo anno.

A 304
Christi
ad 337.

Nec minus sanctitatis & doctrinæ ferax illa ætas fuit. Prætereos, quos sparsim attigimus, illustri pietate commendantur eorum plerique, qui in Synodo Nicæna convenerunt; uti Nicolaus Myrensis Episcopus; & Spyridio Trimithuntis in Cypro; Eustathius Antiochenus; Paphnutius Thebarum; innumerabiles alii. Rhæticius item Augustodunensis inter doctos habitus est; qui cum Melchiade iudex ab Constantino Donatistis est datus. Arnobius ad hæc ex Siccensi rhetore, ac gentili, Christianus anno 20 Constantini factus scribitur ab Hieronymo in Chronico. quod ego longiùs infra tempus suum ab illo positum arbitror. Nam libros adversus gentes, pignus quoddam seriò susceptæ Christianæ pietatis obtulisse dicitur. at illos sævientibus adhuc persecutoribus scripsisse, ex iis perspicuè colligitur. Tùm in secundo testatur, ab Urbis conditæ primordio annum agi 1050; qui ex Varronis calculo incidit in Christi 297; paulo ante Diocletiani persecutionem. Omnino sub Diocletiano scripsit Arnobius. Sed & Lactantius Crispi Cæsaris magister ei superstes vixit, vir omnium, ait Hieronymus; suo tempore eruditissimus *b* sed adeo pauper, ut plerumque etiam necessariis indiguerit. Poëtica Juvenus excelluit Hispanus presbyter, & Publius Optatianus Porphyrius, qui panegyricum morosiliterarum artificii Constantino dicavit. Nazarius in Galliis, & Patera oratores insignes extiterunt.

a Socr.
I. c. 10.
& 11.

b Hier.
Chron.

De Constantini M. filiis, & successoribus, maxime Constantino. deque Gallo Cæsare, Vetraniōne, ac Magnentio tyrannis, & de bellis Persicis.

A 337 Christi ad 361.

Constantinus ex Fausta Maximiani filia liberos **CAP. III.**
tres imperii reliquit hæredes; qui & Romanum orbem

- A 337** orbem inter se partiti sunt. **a** Constantinus natu
Christi maximus Gallias, & quicquid trans Alpes erat,
ad 361. fortitus est. Constans minimus natu Romam &
a Victor. Italiam, Africam, Siciliam, insulasque reliquas,
Zosim. 2. Illyricum, Thraciam, Macedoniam, & Græciam.
Ruf. 1. c. Constantius inter ambos medius à freto Propontidis
15. Asiam, & Orientem, cum Ægypto.
- b Socr. 1.** **b** Habuerat Constantinus horum pater fratres
2. c. 1. Zo- duos, Constantium Juliani patrem, & Dalmati-
sim. 2. Vi- um; alii Anabalianum vocant. Hujus filii erant
etor. Eu duo, Dalmatius, qui Cæsar anno 335 factus dici-
itop. tur in fastis Idatii, ac Censor nominatur apud **c** So-
Anon. cratem: & Anabalianus, vel Annibalianus, quem
e Lib. 1. regem regum, & Ponticarum gentium Constanti-
cap. 27. nus esse jusserat, ut Anonymus refert. unde & ab
d Amm. **d** Ammiano rex appellatur.
lib. 14. Quos omnes statim post Constantini obitum
Constanti- militaris oppressit seditio, incitante vel dissimulan-
ni filiorum te Constantio Imperatore. Cum his etiam Optatus
initia Patricius novo & ab Constantino excogitato titulo,
cruenta. & Ablanius Præfectus Prætorio trucidati. tum
Constantii fratris Constantini filius, Galli & Julia-
ni frater; quod Julianus ipse testatur ad S. P. Q.
Ath. scribens. Gallum ægritudo, Julianum tenera
ætas (erat enim quinquennis) vix neci subtraxit.
His parricidalibus auspiciis imperium inière fratres
tres, quos inter haud diu concordia tenuit. **e** Quar-
to post mortem patris anno, Christi 340, Constan-
tinus Constanti fratri bellum movens, in ejusque
fines irrumpens, interfectus est prope Aquilejam.
e Eutr. 10. Constans ipse post annos decem, Christi videlicet
Socr. 2. c. anno 350 ineunte, ut ex Idatio colligitur, à Ma-
5. Zosim. gnentii duce Gaifone, prope Pyrenæos, in castro,
Victor. cui Helenæ nomen est, occiditur, annos natus 30,
Idat. ut in Chronico scribit Hieronymus. et si Aurelius
Constanti- Victor 27 tribuat. **g** Cujus morte cognita, Vetra-
nus junior nio magister militum in Pannonia apud Mursam,
occisus.
Tum Con-
stans. Nepo-

Nepotianus Eutropia Constantii sorore natus Romæ A 337
 imperium arripiunt, ille Kal. Maji, hic 3 Non. Christi
 Junii. a Vetrano octavo post mense, nempe 8 ad 361.
 Cal. Jan. in ordinem redactus, privatam vitam co- a Idat.
 luit. Nepotianus vicesimo octavo die ab Magnentii Julianus
 ducibus oppressus est. b Cum magnentio periculo- Orat. 1 &
 sius certatum est 4 Cal. Oct. auctore Idatio, ad 2.
 Morsam in Pannonia. Victus primo impetu Con- b Victor.
 stantii exercitus, postea superior fuit; eoque præ- Socr. 2. c.
 lio ingentes Romani vires imperii consumptæ sunt. 31. Soz. 4.
 Id anno 351 accidit. c Post biennium, Christi sci- c. 7. Oros.
 licet 353, desperatis rebus, apud Lugdunum in 7. c. 29.
 Gallia, 3 Id. Aug. Magnentius sibi mortem attu- c Idat.
 lit. Decentius ejus frater apud Senonas 15. Cal. Socr. 12.
 Sept. c. 32.
 d Gallus Cæsar à Constantio creatus anno 351, & Soz. Vict.
 Orienti præpositus, dum summa potestate per vim Eutrop.
 ac libidinem abutitur, ab Constantio accitus, in &c.
 Illyrico jussu ejusdem morte est affectus. e Julianus Gallus
 ejus frater, interventu Eusebiæ uxoris Constantii Cæsar.
 servatus, & Athenas studiorum causa missus est. d Amm.
 f Post anno 355 Cæsaris dignitate est auctus, data 14. Idat.
 in matrimonium Helena sorore Imperatoris, & Socr. 2. c.
 Galliis præpositus. quò cum pervenisset, multa 34. Vict.
 contra Germanos, Francos, & Alemannos egregiè Eutr. 10.
 gessit. Horum regem Chonodomarum vinctum Soz. 2.
 Romam ad Constantium misit. Cujus secundis re- e Julia.
 bus invidens Constantius milites ab eo abstrahere, Orat. 3.
 & in Orientem contra Persas transportare studuit. &c.
 h At illi Julianum Lutetiæ Parisiorum Augustum f Amm.
 salutarunt, Constantio interim bellum contra Per- 15. Soz. 3.
 sas apparante: quo utcumque terminato, vel di- Vide Ep.
 lato, cum adversus Julianum ulciscendi cupidus ad- Jul. ad
 volaret, 3 Nonas Novemb. prope Tarsum obiit S. P. Q. A.
 Mopsucrenis. i Victor anno ætatis 44 mortuum Julianus
 Pars I. S esse fit Impe-
 1. 3. c. 1. &c. sup. eist. Constantii mors. h. Vict. Epit. de Const. rator.
 Vide Par. 1. 4. c. 11. g Amm.
 Hier.
 Chr. Idat.
 Zos. Socr.

1. 3. c. 1. &c. sup. eist. Constantii mors. h. Vict. Epit. de Const.
 Vide Par. 1. 4. c. 11.

- A 357
Christi
ad 361.
a Socr. l.
2. c. 46.
b Lucif. l.
1. pro S.
Ath.
c Hieron.
Chron.
d Meta-
phr. 12.
Sept.
e Julia.
Orat. 1.
Theod. 2.
hist. c. 30.
& in
Philo-
theo.
f Zof. 3.
Notæ
nostræ ad
Jul. p. 251.
- esse Constantium ait, imperii 39, Augustum fuisse 24. Eutropius anno ætatis quinto & quadragesimo, imperii quinto & tricesimo decessisse refert. At Ammianus vitæ & imperii supra annos 40, paucos dies attribuit. Sub mortem baptizatus est ab Euzoio Ariano Episcopo, ut ait a Socrates. Sane b Lucifer Calaritanus Episcopus illum admonebat, per Athanasium sive coepiscopos ejus, salutarem consequi baptismum.
- Eo imperante ter à Sapore Nisibis est obsessa, ut scribit Rufus. c Primùm statim post Constantini mortem, anno 338, duobus fere mensibus obsidione vallata est, cùm Antiochiæ Constantius esset. d ubi & à S. Spiridone Trimithuntis Episcopo morbo levatus est. Secundò anno 350, cùm adversus Magnentium ab Oriente profectus esset Constantius. Eo enim absente Saporem iterùm aggressum esse testis est e Julianus. atque hæc obsidio quadrimestris fuit, ac S. Jacobi Episcopi precibus soluta est; & immisso culicum agmine fugati sunt barbari. Tertiò, cùm jam Cæsar esset Julianus, ac Francos, Salios, Quadosque vicisset, ab eoque Constantius legiones duas repeteret. Ita anno 360 obsessa videtur Nisibis, quando eam urbem Lucillianus strenuè defendit, ut auctor est f Zosimus.

De Ecclesiasticis rebus Imperatore Constantio, variisque Conciliabulis, Athanasii persecutionibus; deque viris sanctitatis ingenique laude prestantibus.

CAP. IV.

g Ruff. l.

1. c. 11.

Socr. l. 1.

c. 26. Zof.

l. 1. c. 34

& l. 2.

e. 1. Theod.

od. 2. c. 3.

GRaves, imperante Constantio, & continuo tumultus Ecclesiam infestam habuerunt. Nam Ariana perfidia, quæ Constantini se metu hætenus represserat, caput erexit. Una tanti causæ mali femina fuit. Constantia, g quæ Licinio nupserat, moriens presbyterum quendam Constantino fratri com-

men-

mendarat Ariana imbutum hæresi. quem ille magni A 337
deinceps fecit; eique moriens testamentum suum Christi
commisit. quod ubi Constantio in manus tradidit, ad 361.
non minore apud hunc loco esse cœpit. Quare ut de Constanti-
Ario revocando Constantino persuaserat, sic apud Arianam
Constantium perfecit, ut is hæresis illius fauto- hæresim
rem se profiteretur acerrimum, ejusque dilatandæ propagat.
studio cuncta misceret. a Athan.

Omniū deinde Arianiorum curæ cogitationes. Apol. 2.
que unius in exitium Athanasii conversæ sunt, quo Theod. l.
præcipuè per id tempus res catholica nitebatur. 2. c. 1.
a Hunc verò Constantinus Junior è Galliis, b ubi Socr. l. 2.
jam annos duos ac menses 4 egerat, Alexandriam c. 3.
cum honorificentissimis literis remisit anno Christi b Theod.
338. Sed Eusebio Nicomediensi aliisque turbanti- l. 2. c. 1.
bus, Julius Papa Romam ad causam dicendam u- Athana-
troque citavit. Eusebianis tergiversantibus, Atha- sires.
nasius cum vadimonium obiisset, ac Romæ annum gesta.
unum mensesque tres moratus esset, anno 341 c Athan.
Alexandriam rediit. e At eodem anno Conciliabu- Apol. &
lum Antiochiæ ad dedicandam Constantini basili- Ep. ad
cam celebratum est; in quo ejecto Athanasio, Orth.
stitus est ei Gregorius Cappadox, qui ingenti patra- Socr. l. 2.
tacæde, sedem illam occupavit, clam dilapso A- c. 10. Soz.
thanasio ac Romam profecto. quò & Paulus Con- l. 3. c. 10.
stantinopolitanus, & alii Catholici Episcopi ab Aria- Theod.
nis expulsi tanquam ad asylum sese receperunt. d 2. c. 4.
Horum in causa Constantis & Constantii jussu Sar- Sardicen-
dicæ generalis est habita synodus anno 347. à qua se Conci-
Arianis se subducentibus, restitutus est Athanasius, lium.
ac cæteri Episcopi, & damnatis hæreticis, Nicæna d lid. &
fides iterum approbata. e Eodem tempore Ariani e Socr. 2.
Philippis in Thracia conventiculum celebrant, quod c. 20. Soz.
& Sardicensis vocabulo nuncuparunt: in quo Con- 3. c. 10.
substantialis vocem audiri ultrà vetuerunt; fidque f Extat.
decretum ad Africanos miserunt. Tum verò Con- apud
stantis minacibus literis coactus Constantius Atha- Hilat. in
nasium frag

A 337
Christi
ad 361.
a Sulpit.
2. Socr.
2. c. 21.
Theod.
2. c. 5.
Soz. 4.
c. 2.

In causa
Athana-
sii gravis
persecu-
tio.

nasium Alexandriam redire iussit. a Paulus verò Constantinopolim regressus, paulo post inde ejectus, ac Cucufum perductus, ab Arianis strangulatus est. Brevi postea Athanasius & ipse pellitur: atque in ejus perniciem Constantius totius imperii opibus certans, Episcopos partim vi ac verberibus ad illius damnationem adigit, partim scelus detrectantes carcere aut exilio multat. Relegantur Eusebius Vercellensis, Dionysius Mediolanensis, Liberius Papa; qui biennio postea recuperandæ amore sedis Athanasii condemnationi subscripsit. Osius verò Cordubensis, cum initio constanter obstitisset, plagis ac terroribus infractus eidem est assensus.

Inter hæc Athanasius ad necem anxie quæsitus, b Athan. divino tectus præsidio admirabiliter evasit. b Ariani &c. cita- verò novas identidem fidei formulas recudebant; ti. Vide cujusmodi 11, aut 12 intra annos viginti condiderunt. Anim. nostras ad Epiph.

Nunquam aliàs frequentiores, quàm hoc Imperatore, synodi Episcoporum fuerunt. quod ab c Ammiano ethnico scriptore egregie notatum ejus verbis libet exponere: *Christianam religionem absolutam & simplicem anili superstitione confundens, in qua scrutanda perplexius, quàm componenda gravius, excitavit dissidia plurima; quæ progesta fusiùs aluit concertatione verborum; ut catervis antistitum juvenis publicis ultrò citroque discurrentibus per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad suum trahere conatur arbitrium, rei vehicularia succiderit nervos.* d Præcipuæ autem ab hæreticis indictæ memorantur, Sirmienfis anno 351, in qua Photinus Marcelli Ancyрани discipulus e sæpe aliàs postulatus judicio, ac damnatus, postremò redactus est in ordinem, Basilio potissimum Ancyrano reum peragente. f Item Ariminensis, & Seleuciensis, eodem

Hær. 73.
c Amm.
in fine
l. 21.
d Hilar.
de Syn.
Socr. l. 2.
c. 29.
Soz. l. 4. c. 6.
Vide
Anim. ad
Epiph.
Hær. 73.
e Vide
Append.
hujus
operis.
f Athan.
de Syn.
Sever. 2.
Socr. 2. c.

29. Soz. 4. c. 16. Ruff. l. 1. c. 21. Theod. 2. c. 13.

dem habitæ tempore, anno 359: in quibus Arianorum improbitate, ac fraude, perfidiæ robur est additum.

A 337
Christi
ad 361.
a Epiph.
Theod.
de Hær.
Aug. de
Hær.
Sever. 2.
b Epiph.
Hær. 76.
Soc. l. 2.
c. 35.
c Epiph.
Hær. 70.
& 75.
Paulus
Eremita-
rum prin-

Hæreses, præter Arianam, emerfere, Semianorum, qui filium Dei non ejusdem, sed similis cum Patre esse substantiæ profitebantur; Marcellianorum, qui a Sabellianum instauravere dogma; Photinianorum, qui Christum merum hominem ausi sunt asserere; Macedonianorum, five Pneumatomachorum, qui Spiritum S. in creatarum rerum ordinem relegarunt; b Anomœorum item hæresis, sine Eunomianorum, ab Aëtio Syro, ejusque discipulo Eunomio, qui Patris dissimilem esse filium asseriebant. c Tum, Audianorum & Aërianorum; de quibus Epiphanius, Theodoretus, & alii.

ceps, &
Antonius
d Lib. 1.
Hist.
Franc.
c. 38.

Sanctitate præstantes viri decesserunt S. Paulus eremitatum primicerius, & Antonius Monachici instituti propagator eximius. Hieronymus in Chronico scribit anno 19 Constantii decessisse Magnum Antonium; quod & d Gregorius Turo-nensis secutus est. qui annus in editione Scaligeri adscribitur anno 4 olympiadis 283. in Pontacena, anno 1 Olymp. 284. & Christi 359. Verum annus 19 Constantii cceptus est anno Christi 355, Arbetrione & Lolliano Coss. Unde mors Antonii contigerit anno sequente, 356, Januario mense. e Natus erat annos 105. quare ortus illius congruit anno Christi 250, Decio imperante, ac Christianos persequente, ut idem habet Hieronymi Chronicon.

e Ath. In
vita ejus.
Hier.
Chron.

Paulus Antonio major natus fuit annis tribus & viginti. Siquidem in Pauli vita refert Hieronymus nonagenarium Antonium fuisse, quando Paulus obiit vitæ anno 113. Hac ratione Paulus natus est anno circiter 227. vel 228. mortuus anno 340, vel 341, & in eremo vixit annos 90.

At Hieronymus in Paulo perplexè loquitur. Nam

A 361
Christi
ad 363.

ait Paulum, quo tempore ad eum venit Antonius, coelestem vitam in terris jam annos 113 peregisse. tùm anno ætatis 15 declinandæ causâ persecutionis in speluncam se abdidiſſe. quæ minimè cohærent. Si annos 113 in solitudine degisset post Decianam perſecutionem, mortuus poneretur anno 363, post Constantii & Antonii ipsius obitum, vixissetque annos 128 aut certe Antonius, qui ei supervixit annos 15, excessit 378. quod est absurdissimum.

a Epiph.
Har. 30.

Floruerunt per idem tempus S. Jacobus Nisibis Episcopus, Eustathius Antiochenus ob fidem ab Arianis pulsus anno 340, Hilarius Pictavensis anno 355 relegatus à Constantio, a Josephus Comes à Judæo Christianus, Eusebius Vercellensis, Paulinus Trevirensis. Doctrinæ laude celebrantur Eusebius Cæsariensis, qui anno 340 decessit, Victorinus Rhetor, Donatus Grammaticus Hieronymi præceptor.

De Juliano, ac rebus ab eo gestis.

CAP. V.

Julia. ad

S. P. Q.

Ath.

Amm. 15.

Zofi. 3.

Soc. 3.

Theod. 3.

Sozo. 4.

Sulp. 2.

Oros. 7.

c. 30.

c Idat.

Fast. Soc.

2. 34.

d Amm.

21. & 22.

Socr. 3.

c. 4.

e Amm.

24. & 25.

Zosim. 3.

A 361 Christi ad 363.

JULIANUS, Constantio patruele mortuo, solus Imperavit anno 361, cùm jam c Cæsaris titulum ex ante diem 8 Id. No. anni 355 obtinuisset à Constantio, Augustus verò à militibus acclamatus esset anno 360 Lutetiæ Parisiorum. Simulacrerum potitus est, Constantii amicos omnes quâ nece, quâ exilio multavit; d Idolorum fana reſeravit; ejuratîſque Chriſtianæ fidei sacramentis omnibus, in Pontificem maximum profanis ritibus consecratus est. Exinde contra Persas anno 362 profectus, Antiochiæ cùm esset, ab ejus urbis populo derisus, Satyrico se libro ultus est, quem Misopogonem inscripſit.

e Post hæc, anno 363, tertio Non. Mart. contra Persas ductis copiis, secundo Marte aliquantum

pro-

progressus, oblatas pacis ab illorum rege satis honestas condiciones stolidè rejecit. Demum pari imprudentia navigiis, quæ ad subsidium exercitus secundo fluvio comitabantur, exustis, omnique intercluso commeatu, à barbaris interceptus, & omnium rerum laborans inopia, in medio conflictu periit, incertum cujus emissio manu jaculo confossus, ^a Junii 26, anno 363, ætatis 31, imperii post Constantii obitum anno uno, & mensibus 7 circiter transactis. ^b Moriens exceptum cava manu cruorem in coelum jecisse fertur, cum hac voce; *Vicisti Galilæe.*

A 361
Christi
ad 363.

a Socr. 5.
c. 21.
b Theod.
3. c. 25.

c Hier.
Chr. Ruf.
1. c. 32.
&c. supr.
cit.

d Martyr.
Rom.

e Socr. 3.
c. 7. 8. 9.
Theod. 1.
3. c. 4. &
5.
Luciferi
Schisma.

^c Blanda sub hoc Imperatore Christianorum persecutio fuit, illiciens magis, quàm impellens ad sacrificandum. Occultis enim artibus Christianam oppugnavit fidem. Magistratus ac Præfecturas, nisi gentili, nemini commisit. Pueris in scholis Christianorum gentiles enarrari scriptores vetuit. Variarum hæreseon antistites suo quemque arbitrio vivere permisit, eo animo, ut ne inter se concordessent. Quidam tamen morte ab illo sunt affecti; ut inter alios Artemius, Augustalis Ægypti præfectus; qui sub aliornm specie criminum perductus Antiochiam, cùm ad fidei constantiam libertatem, etiam increpandi Imperatoris adjungeret, gladio animadversus ^d est 20 Sept.

^e Cùm autem exules Julianus edicto revocasset, reversus Alexandriam Athanasius synodum collegit anno 362. In qua statutum est, ut Episcopi lapsi cum pristino gradu reciperentur in Ecclesiam. Lucifer Calaritanus Antiochiam paullo post venit, scissam in factiones tres. Nam alii Eustathiani erant, à magno illo Eustathio dicti, qui Antiochia ab Arianis ejectus est. alii Meletiani, à Meletio, quem Arianorum consortio pollutum, quamlibet Catholicum averfabantur isti. alii denique Ariani, quibus præerat Euzojus. Eo itaque cùm venisset Lucifer,

A 361
Christi
ad 363.

fer, Paulinum Eustathii Presbyterum in parte Catholica fecit Episcopum. Ita tres in ea urbe fuerunt Episcopi. Postea Eusebius Vercellensis eodem profectus Luciferi factum improbavit. quare offensus ille, qui & permissum alioqui lapsis ad Ecclesiam cum honore pristino reditum molestè ferebat, se à Catholicorum communione divulsit. Hinc Luciferianorum schisma initium habuit.

^a Ruff. 1. ^a Arianis autem instantibus, Julianus Athanasium Alexandria pelli jubet. qui ad necem quæsitus, ^b Idem 2. c. 34. astuto consilio persequentium manus elusit. ^c Imperator ab Donatistis interpellatus, eos in integrum restituit. ^d Gentiles porro crudelitatis genere omni grassari Christianum in populum vel ^e Socr. 1. jussit, vel impune permisit. ^f Georgium inter ^g Amm. 22. Jul. alios in Athanasii locum intrusum cum Alexandrini ^h Ep. 10. obitu vacuum sedem repetiit Athanasius, quem denudò Julianus mandavit ejici.

ⁱ Hier. Chr. Eunap. ^j Viri insignes. ^k Auct. citati, & Suid. Claruerunt hoc Imperatore doctrinæ fama, ^l Prohæresius Sophista Christianus, qui ob edictum Juliani, quo Christianos liberalium artium doctores esse vetuerat, sponte schola cessit, tametsi Julianus nominatim eum excepisset; natus tum annos 85, ut ex Eunapio colligitur: Aimerius & ipse Sophista Prohæresii æmulus, ut scribit Suidas; ^m Themistius item Philosophus; Libanius Sophista; Oribasius Medicus; Maximus Philosophus; Eccebolius.

CAP. VI.

ⁿ Amm. 25. Ruff.

De Joviano, Valentiniano, Valente.

2. c. 1.

A 363 Christi ad 378.

^o Socr. 3. c. 24. & seq. ^p Sozom. 4. ^q Theod. 4. ^r Vict. Eur. 10. Zo. ^s Amm. 3. **I**ovianus ^t g Singidone in Pannonia natus, anno 363, quinto Kal. Julias, ut scribit Idatius, militari suffragio Imperator acclamatus est, vir excellenti corporis specie, sed animi pietate præstantior.

stantior. qui statim milites ab gentilitio cultu Christi-
 stianam ad religionem traduxit, atque idolorum Christi
 delubra claudi & aboleri sacrificia penitus edixit. ad 378.
 Cum Sapore necessaria magis, quàm honesta, pace
 in annos 30 facta, qua Nisibi, & maxima parte
 Mesopotamiæ cessit, Romanam rem erexit. Sed
 dum Constantinopolim revertitur, Dadastanæ in
 confinio Galatiæ & Bithyniæ moritur ex cruditate,
 sive odore prunarum, ac recenti tectorio, XI
 Cal. Martii, anno ætatis 33, octavo imperii mense.

Hic Catholicæ tenax fidei, ejus regulam ab
 Athanasio præscribi sibi petiit; & Arianos callidè
 sibi obrepentes respuit. quos quidem Antiochiæ
 collectos in Nicæni concilii conspirasse formulam,
 duce Meletio, & Acacianis suffragantibus, auctor
 est Socrates, & Sozomenus. At Hieronymus in
 Chron. homoufion illos communi decreto sanxisse
 refert, repudiato homoufio pariter, & anomœo;
 hoc est Macedonianorum, ac Semiarianorum
 dogma probasse.

Extincto Joviano, anno eodem Christi 364,
 Valentinianus proximo post bisextilem die apud
 Nicæam Imperator electus est, cum bisextilem
 ipsum quasi ominosum declinasset, ut scribit Am-
 mianus. Hic patre Gratiano apud Cibolim Panno-
 niæ oppidum scholam secundam Scutariorum re-
 gebat, sed ab Juliano propter Christianæ con-
 stantiam fidei ordine motus est. Qui eodem anno
 Valentem fratrem suum Augustum appellavit
 Constantinopoli in milliario septimo, (ait Idatius)
 4 Kal. April. & ac permissio illi Oriente, in Occi-
 dentem ipse concessit. Multa in eo virtutum egre-
 giarum decora fuere. Sed justitiæ amore imprimis
 excelluit; ut in puniendis sceleribus etiam nimius
 aliquando fuerit. Oris eximia species, solers in-
 genium, ac variarum artium peritum; tempe-
 rantia singularis; catholicæ verò integritatè fidei

A 363
Christi
ad 378.

eo prædicandus magis, quod ab ea frater ejus magna sua infamia discessit. Bellum contra Alemannos, Saxones, Quados, aliosque populos gessit. Quadis demum, sive Sarmatis incurstantibus, cum adversus eos pararet exercitum, atque illi legatos ad eum supplices misissent, in eos acrius invehens, apoplexiâ subito correptus interiit, 30. *b* Idatius. 15 Cal. Decembr. apud Pannoniam, in castello *Valens*. Brigitione, ut ait Idatius, *a* anno ætatis 55, Imperii duodecimo. Successorem reliquit Gratianum *c* Amm. 26 & seq. *b* filium jam Augustum antea factum. *b* Valentini- Zos. 4. nus verò alter è Justina filius sexto post die apud *Socrat.* 4. Acincum in Pannonia ab exercitu idem ad fastigium *c.* 3. & 5. est evectus. Zos. 6. c. 8. *Theod.* 4. c. 12. *Them.* *e* Valens ipso imperii sui primordio Procopium *Orat.* 9. Cilicem, Juliani propinquum, arrepta Constan- *Oros.* 7. tinopoli tyrannide infestum habuit. quem anno 366 oppressit in Phrygia, & crudeli affecit suppli- *d* Amm. 27. *Vide* cio 6 Cal. Jun. *d* Inde contra Gotthos bellum conti- *Jornan.* nuum habuit. quorum regi Athanarico pacem pe- *e* Amm. 31. tenti tribuit anno 369. anno verò 376 eundem & *f* Hier. *Chr.* Fritigernem ab Hunnis expulsos humaniter excepit, *Amm.* 31. & in Thracia cum Gotthis suis collocavit. Hi post- *Zos.* 4. modum Lupicini ducis avaritia commoti, in Ro- *Soc.* 4. c. manos insurrexerunt. *f* Valens ipse postremò con- *Zos.* 7. tra illos ad Hadrianopolim dimicans, sagitta con- *c.* 40. fossus, & cum tugurio, quò se receperat, vivus *Ruff.* 1. 2. à barbaris exustus est 5 Id. August. anno 378, ut *c.* 13. testis est Idatius. Obiit anno ætatis fere 50, imperii *Oros.* 7. anno 14, superque mensibus 4 exactis. Hujus mo- *c.* 33. res & indolem nonnullis virtutibus, sed vitiis tem- *Theod.* 4. peratam pluribus, Ammianus expressit, ira præ- *c.* 36. fertim, crudelitate & invidia; quibus impietas in *g* Amm. 29. *Zos.* Deum, & Arianæ contagio perfidiæ faces subjecit. *4.* *Soc.* 4. *g* Crudentatis illustre specimen dedit annus 370, *e.* 19. *Zos.* quo multi jussu illius occisi sunt, eo quòd de suc- *6.* *c.* 35. cessore curiosis inquisitum artibus ferebatur, ac *prima*

prima nominis illius elementa prodita THEOD. A 363
 * Unde & Theodotius senior Theodosii post Impera- Christi
 toris pater in Africa post susceptum baptismum in- ad 378.
 terfectus putatur; haud digna mercede tot in rem- a Hier.
 publicam meritorum suorum. Siquidem Firmum Chr.
 tyrannum, qui Maurorum praesidiis armatus Afri- Oros.
 cam pervastabat, bello fractum & oppressum ad 7 c. 33.
 mortem coegerat.

*Ecclesiastica res sub illis Imperatoribus historia digna;
 nec non Illustres pietate, ac scientia viri.*

PER id tempus Catholica res in Oriente sub Ariano
 principe laboravit. b Valens enim Arianorum
 consuetudine ad eam haeresim implicatus, Nicæni
 fautores dogmatis agitare non destitit; maximè
 ubi ab Eudoxio Constantinopolitanæ invasore sedis
 in ipso procinctu expeditionis Gotthicae baptizatus
 est, & illo praeeunte juravit, neque se ab impio
 dogmate desciturum unquam, & contraria pro-
 fitentes quibus posset opibus expugnaturum esse.
 Utrumque ex fide cumulatè praestitit. Nam atrox
 ab illo commota persecutio est; in qua plures acti
 in exilium Episcopi, aliorumque ordinum Catholi-
 ci; cæteri variis modis vexati; non pauci extrema
 perpeffi sunt. c Macedoniani & Semiariani, Lam- c Socr. 4.
 placii coitione facta, legatos Romam ad Pontifi- c. 4 & 11.
 cem miserunt, & Nicæna probata fide plerique in Basil. Ep.
 integrum restituti sunt, præcipuè Sebastenus Eu- 54.
 statheus subdolanus Arianus.

d Eam consensionem ægrè ferens Imperator, d Bas Ep.
 Nicomediae suorum conventum haberi voluit; quo 195. Soc.
 Eunomius Anomæorum princeps Cyzici creatus est 4. c. 7.
 Episcopus, Eleusio pulso; sed paulo post à Cyzi-
 cenis exturbatus est.

e Post Eudoxii obitum, anno 370, cum Catho- e Soc 4. c.
 lici Evagrius, Ariani Demophilum subrogassent, 13. & seq.
 ambos 14. & seq.

A 363
Christi
ad 378.

a lidem
& Naz. in
Enc.
Basil. &
Ep. 20.
Basilius
& Grego-
rius.

b Socr. 4.
Theod. 4.
Sozom. 6.

c Soc. 4. c.
29. The-
od. 4. c. 2.

d Soc. 4. c.
36. Zos.
6. c. 38.
Ruf. 2.
c. 6.

ambos Valens relegavit. Catholici deinde ab Aria-
nis oppressi octoginta Ecclesiastici ordinis viros
questum ad Imperatorem miserunt. quos Valentis
jussu Modestus Præfectus in navem impositos me-
dio mari aquis & incendio consumpsit. Monachis
præ cæteris fuit infestus, quos in militiam conscri-
bi edicto compulit. Nec defuit turbulento illo statu
rerum Ecclesiæ suæ Deus. Nam complures sancti-
monia literarumque præstantes scientia viros hæreti-
cis opposuit. *a* Inter cæteros eminebat par illud
amicorum, Basilus, & Gregorius; qui ex soli-
tudine ad subsidium Catholicarum partium accurre-
runt. Basilium Cæsareæ in Cappadocia creatum
episcopum anno 370, frustra Valens aggreditur:
cujus & filius Galates in pœnam paternæ impietatis
extinctus est. Gregorius Sasimorum ordinatus Epi-
scopus; post Nazianzum translatus est. Floruit &
Gregorius alter Nyssenus Episcopus Basilii frater,
quem Valens relegavit; ut & Meletium Antioche-
num, & Eusebium Samosatenum. *b* Athanasium
verò cum itidem exturbare vellet, Alexandrinorum
tumultum veritus, à cœpto destitit. at illo vita
functo, eique successore ab Catholicis Petro, Luci-
um Arianum Valens Episcopum præcepit fieri, ac
Petrum carcere concludi. Misera exinde facies A-
lexandrinæ Ecclesiæ fuit; quam cæde Catholico-
rum, raptatione Virginum, ac Monachorum,
aliorum proscriptione, ac direptione Lucius in-
festam habuit. Moritur Athanasius, ut refert *c* So-
crates, Coss. Gratiano II. & Probo; qui est annus
371; cum annos 46 in summa rerum vicissitudine
præfuisset. Eodem tempore *d* cum Mauvia Sarace-
norum regina pacem Romanis ostendisset ea condi-
tione, ut suæ genti Moyse sanctissimus eremita da-
retur episcopus, in Alexandriam perductus, nun-
quam sibi ab Lucio manus imponi passus est; pervi-
citque, ut ab Catholico antistite consecraretur.
Orientali

Orientali quoque Ecclesiæ splendorem attulit S. A 363
Epiphanius, qui Panarium suum inchoavit anno Christi
375; necnon a Didymus Alexandrinus, qui ab ad 378.
quinto ætatis anno captus oculis, in omni floruit eru- a Hier.
ditionis genere. Chr. So-
cr. 4. c. 25.

b Obiit anno Christi ineunte 379 Cal. ipsis Janua- Ruf. 2.
riis magnus ille Basilius, c cuius post obitum nono c. 7.
mense Antiochiæ ab Catholicis Episcopis conventus b Vide
est habitus, in quo ad componendum illius Ecclesiæ Par. 2. l. 4.
dissidium, de Paulini ac Meletii consensu decretum c. 13.
est, ut alterutro vita functo solus alter esset Episco- c Socr. l. 5.
pus. d Ex eodem concilio Gregorius Nazianzenus c. 5. Zof. l.
Constantinopolim ad rem Catholicam ordinandam 7. c. 3.
mittitur. d Soc.
Greg. ipse
de vita
sua.

In Occidente, quem Valentinianus princeps Ca- a Hilar.
tholicus obtinebat, nihil ab hæreticis admodum con. Au-
turbatum est; nisi quod e Auxentius Mediolanen- xent.
sis Episcopus ex Ariana parte, e mentita pietatis Sulp. 2.
specie Imperatorem illudit; qui S. Hilarium Galli- f Amm.
canæ columnen Ecclesiæ cum Auxentio congregari pa- 27. Socr.
ratum iratus urbe iussit excedere. 4. c. 29.
Ruf. 2. c.
10.

f At Romæ post Liberii Pontificis obitum anno g Paul. in
367 schisma pestilens erupit, Urcisino contra Da- vita Am-
masum legitime electum suffragiis ordinato Episco- br. Hier.
po, ex quo tam atrox orta seditio est, ut in Basilica Chr. Ruf.
Sicinini uno die 137 cadavera reperta sint, ut testa- 2. c. 11.
tur Ammianus. Socr. 4.
c. 30.

g Mediolani porro cum diem obiisset Auxentius, Ambro-
in ejus locum Episcopus creatur Ambrosius vir Con- sius.
sularis anno 375, octavo postquam baptizatus est b Greg.
die. Et eodem anno h S. Martinus in Gallia Turo- Tuc. 1.
nis præficitur. i Quinquennio ante hoc tempus c. 47.
nempe anno 370, vivendi finem fecere S. Eusebius h Hieron.
Vercellensis, & Lucifer Calaritanus, qui sui no- Chron.
minis schisma conflagavit. Nec longe ab hoc anno k Hier.
ponendus est obitus Hilarii Pictavorum Episcopi. Chron.
In Africa verò claruit k Optatus Milevitanus episco- S. Hila-
pus, rio.

A 364
Christi
ad 378.

pus, qui Parmenianum Donati successorem luculento opere confutavit.

Palæstinam quoque admirabili sanctitate decoravit S. Hilario, monastici in illa provincia princeps instituti; qui anno circiter 372 octogenarius obiit, ut in ejus vita scribit Hieronymus, qui tunc in Syria degebat. Vixit & sanctissimus Ephrem Edessenæ decus Ecclesiæ.

Melania. In eadem Palæstina Melania senior Marcelli Cos. filia Romanarum mulierum nobilissima sanctitatis celebre nomen habuit. tametsi postea Ruffini consuetudo Origeniani dogmatis illi virus adperserit.

a Hier. Inter gentiles doctrinæ præconio censetur *b The-*
Chr Ruff. mistius cognomento Euphrades, qui ab Constantii
25. c. 7. imperio ad Theodosium & Arcadii usque primor-
Pall. dia philosophiæ pariter & facundiæ principatum te-
Lanf. nuit. Historici celebrantur, Amianus, qui sub
b Vita Valente militavit, & Aurelius Victor.

Them. ex Hæresis hoc intervallo est exorta potissimum A-
ejus scri- pollinaristarum; quorum auctor *c Apollinaris La-*
ptis colle- odicenus, quem cum Vitali ejus discipulo Dama-
cta. 4. c. sus Papa Romæ in Synodo damnavit anno 373.

32. Valentiniani epocha illustri caractere notatur an-
c Zozo. 6. ni bisextilis, qui est Christi 364, ut ex *d Ammiano*
c 25. Naz. constat. atque hic esse cardo Chronologiæ debet il-
Ep. ad lorum temporum; qui cum Fastis Consulium, &
Cledon. Imperatorum ætatis illius compositus, singulorum
Valenti- initia, exitusque, cujusmodi constituimus,
niani epo affirmat.
cha com-
probat.
d Amm.
23.

Quæ Gratiani, Valentiniani junioris, ac Theodosii
temporibus evenerunt; de quæ Tyrannis Maximo,
& Eugenio.

A 378 Christi ad 395.

CAP.
VIII.

Valentiniano Augusto nati sunt filii duo; Gra-
tianus anno 359 Christi, 14 Cal. Majas, ut est
in

in Fastis Idatii, & Valentinianus Junior ex altera A 378
conjugē Justina (quam Magnentio tyranno antè Christi
nupsisse refert *a* Zosimus) anno, ut Idatius me- ad 395.
morat, 366, Januarii 18. *b* Gratianum Valenti- *a* Zosim.
nianus Augustum renunciavit apud Ambianum in 4.
Galliis anno 367, die 9 Cal. Septembr. *c* Valentinia- *b* Idat.
nus autem junior anno 375, statim post patris obi- *c* Amm.
tum militaribus suffragiis ad eundem honorem est 30. Socr.
evehctus annum agens decimum. 4. c. 31.
Idat.

d Gratianus præclara fuit ad omnem virtutem *d* Amm.
& honestatem indole, quam eximia corporis orna- 27. Vict.
bat species; literis haud mediocriter eruditus. sed à
negotiis publicis abhorrebat animo; barbarum mi-
litem Romano ac veteri anteferre solitus. *e* Hic Va- *e* Zos. 4.
lente mortuo, cum impune Gotthi Thraciam aliàs- Socr. 5. c.
que Romani imperii percurfarent provincias, quod 2. Soz. 7.
solus oneri ferendo par non erat, Theodosium Theo. 5.
Theodosii ejus, quem in Africa innocentem occi- c. 9. Vict.
sum esse *f* suprà memoravi, filium accitum ex Oros. 7.
Hispania in communionem assumpsit imperii, an- c. 24.
num 33 agentem, ut scribit Victor. *g* Quod anno *f* cap. 6.
379, die 14 Februarii apud Sirmium contigit. *g* Proper.
Chron.

Theodosius victis profligatisque barbaris, pacem
restituit; ac paullo post Athanaricum eorum regem
à suis pulsum per honorificè Constantinopoli profu-
gum excepit anno 381; & eodem, quo venerat,
mense Januario vitâ functum regio more sepelivit. *b* Sever 2.
Insequente porro anno Gotthorum gentem o- Vict. Zos.
mnem cum rege suo Romanis se tradidisse testis est 4. Mar-
Idatius, quibus Imperator agrum assignavit. quod cell. Socr.
in Orat. de Regno Synesius indicat. 5. c. 11.
Soz. 7.

h Post hæc Maximus tyrannidem in Britannii ar- c. 13.
ripuit anno 382, ac Treviris sede imperii constituta, *i* Lat. Pac.
per Andragathium ducem, desertum à suis Gratia- Paneg.
num apud Lugdunum dolo peremit 8 Calend. Se- Idat.
ptemb. anno 383. Perijt itaque Gratianus anno æta- Marcell.
tis 25. Cujus necem ultus est Theodosius; simul Ruff. 2.
pul Socr. &c. c. 32.

- A 378
Christi
ad 395.
a Ambr.
Ep. 57. pulsum Italia Valentinianum juniorem in imperium restituit, & cum Ambrosio Catholicaque reconciliavit Ecclesia: cui deinceps utrique, sprete matre Arianaque perfidia, totum se constanter addixit. Quod evenit anno 388, quo Maximum singulari Dei præsidio fretus ad Aquilejam superavit, & occidit b 5 Calend. August. Victor ejus filius post paucos dies ab Arbogaste Comite necatus est. Andragathius se in mare præcipitavit.
- c Victor.
Ambr. in
fun.
Theod. Erat Theodosius omnibus Imperatore Christiano dignis ornatus virtutibus, ac nulli priorum posteriorumve principum secundus. Militia præclarus, nulla, nisi necessaria, bella suscepit. Clementia verò & humanitate singulari præditus, & in omnes officiosus fuit. Paullo tamen erat in iracundiam proclivior; sed ut non nisi rebus indignis moveretur, atque ut cito se flecti pateretur: quod Ambrosius in ea oratione testatus est, quam in ejus obitum dixit.
- d Paul. in
vita Am-
br. Ruff.
1. c. 18.
Theod.
5. c. 18.
Sozom.
7. c. 14.
e Chryf.
Orat. 10.
ad Pop. d Hujus indolis specimen præbuit in vindicanda Thessalonicensi seditione. Nam cum Bothericum Illyricianorum militum præfectum populus occidisset, Theodosius plurimorum cæde civium, etiam innocentium, id facinus est ultus. Ob id Mediolanum venientem Ambrosius Ecclesiæ aditu prohibuit; quod ille non solum tulit patienter, sed ex Pontificis præscripto satisfaciens, lege insuper sanxit, ut latæ in reos sententiæ executio in dies 30 differretur. Hoc anno 390 evenisse videtur. e At ante hoc tempus, in apparatu belli contra Maximum, ut Zosimus refert; & anno circiter 388, Antiochenis, qui in seditione quadam Flacillæ conjugis statuas dejecerat, intercedente præfule Flaviano, pepercerat.
- f Zosi. 4.
Marcell.
Socrat. 4.
c. 72. Soz.
7. c. 25.
Oros. 7.
c. 35. Haud diu post f Eugenius Arbogastis Comitis fretus potentia tyrannidem usurpat anno Christi 391. ac sequente Valentianus ab eodem Arbogaste Vienne

na in Galliis occiditur. Auctor est ^{A 378} Epiphanius il-
lum in palatio strangulatum Arcadio II & Ruffino ^{Christi}
Coss. Idibus Maji, Sabbato, pridie Pentecostes, ^{ad 395.}
qui necessario annus est Christi 392. ut annos tum ^{Epiph.}
natus fuerit 26, mensēsque 4. Erat tum catechu- ^{de Menē}
menus, & baptismum ab Ambrosio flagitarat, ^{& Pond.}
quem singulari observantia coluit; ut ipsemet Ora- ^{Idat.}
tione illa meminit, qua ejus funeri parentavit, at- ^{Fast.}
que eximiam ejusdem pietatem virtutēque cæteras
posteritati tradidit.

^b Theodosius anno 394 Eugenium non tam hu- ^{b Ruff. 2.}
mana vi, quàm Deo pro ipso pugnante, victum ca- ^{c. 33.}
ptumque sustulit. Arbogastes suapte manu periit. ^{Theod.}
Hæc victoria Theodosio postrema contigit. Quip- ^{4. c. 24.}
pe ^c anno 395, die Januarii 17, Mediolani obiit, ^{Prosper.}
cùm imperasset annos 16, vixisset 50, ut ait Victor. ^{Marcell.}
Socrates 60 tribuit. quinque amplius Alexandrinum ^{Aug. 5. de}
Chronicon. ^{Civ. c. 26.}
^{Oros.}

Ecclesiasticarum rerum historia, quæ per superiorum
Imperatorum tempus accidere. Constantinopolita-
na Synodi series. Priscillianistarum hæresis. Am-
brosii certamina. Tum insignes doctrinæ & sancti-
moniæ viri. ^{Victor.}
^{Socr. 5. c.}
^{26. Idat.}
^{Chr. Alex}
^{Theo. 4.}
^{c. 15. Soz.}
^{7. c. 28.}

A 378 Christi ad 395.

Catholicæ religionis incensus amore Theodosius ^{CAP. IX.}
ad eam tuendam ornandamque omnem adhi- ^{d Soc 5. c.}
buit operam. quem animum, suapte concitatum ^{6. Sozo.}
sponte, majorem auxit in modum baptismus, ^{7. c. 4.}
ab ^{L. 5.}
Ascholio Thessalonicensi Episcopo susceptus, cùm ^{cod. de}
ex morbo periclitaretur. ^{Har. &}
Igitur adversus hæreses ^{1. 2. cod.}
omnes sanctionem edidit, ac solam obtinere jussit ^{de fide}
Catholicam fidem, quam Romæ Damasus Pontifex ^{Cath.}
teneret. Constantinopolim ingressus deinde ^{f Socr. 5.}
Calend. Decemb. anno 380, ademptas Arianis Ec- ^{c. 7. Idat.}
clesiæ. ^{Soz. 7. c.}
^{12. Max.}
^{cle eel.}

A 378
Christi,
ad 395.

a Sozo.

l. 7. c. 6.

b Theod.

l. 5. c. 19.

clesias, quas jam annos 40 possidebant, Catholicis addixit. ^a Quo tempore cum Ariani, qui frequentes erant Constantinopoli, Theodosium sibi adungere studerent, atque Eunomius præ cæteris acer ac versutus disputator, hujus audiendi cupidum Imperatorem avertit ejus uxor Flaccilla ^b pia sanctaque mulier. Movit & illius animum Episcopi cujusdam prudentiæ ac libertatis plenum facinus, qui cum Theodosium honorifice salutasset, atque ejus filium Arcadium, qui tunc assidebat, tanquam unum è plebe puerulum appellasset, fremente ob id Imperatore, & extrudi foras illum jubente, Tu verò, Imperator, dixit, qui ob negatum filio tuo honorem irasceris mihi, quo tandem animo ferre putas Deum, cum ab hæreticis contemni filium suum videt, ac non eodem honore affici? Quæ tempestitiva libertate gavissus Imperator, revocatum illum in pretio habuit, veniamque ab eo petiit, & hæreticos audire ultra renuit.

c Gregor.

Naz.

Carm. de

vita sua.

Ruff. l. 2.

c. 9. Socr.

l. 5. c. 6.

& 7.

Theod.

5. c. 8.

Soz. 7. c.

7. Tri-

par. 9.

Constanti-

nopolita-

na Syno-

dus.

d de qua

To. 1.

Conc.

^c Paulo ante profectus eodem Gregorius Nazanzenus, ut Catholicæ fidei reliquias fovêret, contemptim habitus est initio; paullo post admirationi esse cœpit; sic ut Episcopatum popularibus suffragiis, ac Petro Alexandrino assentiente, caperet. At hic subinde mutato consilio, Maximum Cynicum Philosophum ad eam sedem evexit. Theodosius, ut & Nicænam professionem & Gregorio partam dignitatem assereret, œcumenicam in illa urbe ^e Synodum coëgit Episcoporum 150, quæ & Maximum, ab eoque temerè factas ordinationes, damnavit; & Nicæno probato symbolo, de Spiritus sancti divinitate contra Macedonium decrevit. Secundum hæc, mortuo Meletio, cum ei Flavianum subrogari Gregorius cerneret, constanter obstitit, quod ex pacto integram illam diœcesin Paulino cedere oporteret. Sic enim convenerat, uti, cum duo Catholicæ partis essent Episcopi, Paulinus & Meletius, uter prius

prius vivere desiisset, ne altero superstite secundus A 378.
ordinaretur antistes. Hinc altercatione suborta, tum Christi
Timotheo Petri successore, Alexandrinóque præ- ad 395.
fule injussu suo negante Constantinopoli dari Epi-
scopum potuisse, Gregorius pacis studio sponte se
abdicavit. In ejus locum Nectarius suffectus est.
Post hæc sui cuique diœcesi limites constituti: &
Constantinopolis, quasi novæ Romæ, Episcopo ea-
dem, quæ veteris Romæ Pontifici, secundo ta-
men ab eo loco, jura concessa sunt. quod decre-
tum ratum esse vetuit Romanæ sedis auctoritas. Id
Concilium Oecumenicum secundum fuit; quod
Constantinopoli celebratum est anno Christi 381. a Tom. I.
quo & Aquilejæ in Italia Synodus alia, cui Am. Concil.
brosius præfuit, Palladium & Secundianum Aria-
nos condemnavit Episcopos.

b At in Hispania Priscillianistarum nova efferente Priscillia-
se hæresi, quæ ex Manichæorum aliorumque per- nistarum
fidia coaluerat, Cæsaraugustæ per idem ferè tem- secta.
pus Concilium celebratur, in quo cum Episcopis b Severus
aliquot sectæ parens Priscillianus homo laicus per Sulp. l. 2.
cellitur. Hunc damnati Episcopi Abulensem Epi- Hist.
scopum constituunt. At hos omnes Idacius & Itha- Prosp.
cius Episcopi Gratiani edicto relegandos curarunt. Chro.
etsi subinde per fraudem obrepentes in integrum Aug. de
restituti sunt. Burdegalæ postea altera coacta Sy- Hær.
nodo Priscillianus damnatur; qui ad Maximum
tyrannum provocans, jussu ejus auditus Treviris,
gladio est addictus cum aliis plerisque. Ithacius
Episcopus, ejusque participes; quod se, præter
fas ordinis illius, causæ capitis immiscuissent, ab
Ecclesiastica communione alieni judicati sunt. quod
in annum congruit 385, c Sequenti verò, Treviris cSever. in
collecta fautorum suorum synodo, Ithacius absol- vita Mar-
vitur. quò cum S. Martinus, qui eodem Maxi- tini.
mum interpellaturus accesserat, communicare cum
initio detrectasset, mox, ut id, cujus gratia ve-
nerat,

A 378
Christi
ad 395.

nerat, impetraret, Imperatoris cessit precibus. cujus etiam adhibitus convivio, incredibili ab hoc & ejus conjuge honore est exceptus.

Ambro-
sius.

a Mediolani interim Ambrosius ab Justina Valentiniani Junioris matre Ariana femina indigna multa in perpeffus, ejus impotentiae sacerdotali constantia restitit. ac per idem tempus sanctorum reliquias vita Am. Gervasii & Protasii divinitus ostensas in Ambrosia-
br. ipse in nam basilicam transtulit. quarum cultum magnis
Auxent. tum prodigiis sancivit Deus, ut tam b Ambrosius

& Ep. 13.

14 & 36.

b Ep. 53

& 54.

c L. 9.

Conf. c. 7.

d L. 7.

con. Per-

ron. cap.

11.

e Aug. 5.

Civ. c. 26.

Prosp. de

Prom. l.

3. c. 38.

f Ruff. 2.

c. 29.

Socr. 5.

c. 16. Soz.

7. c. 15.

g Ambr.

Ep. 9. So

cr. 5. c. 15.

Theod. 5.

c. 23.

Viri infi-

gnes. Bas.

lius.

h Nyssen.

de S. Ma-

crina.

Naz. de S.

Basil. quæ

est 20.

testatur ipse, quàm qui unà iuterfuit c Augustinus. ex quibus d Molinæi Calviniani ministri inscitia pari conjuncta temeritate convincitur; qui non solum totam illam inventorum corporum narratio- nem fictam esse credidit; sed etiam epistolam illam, qua hoc describit, Ambrosii, haud esse germanam ejus existimat. quo nihil dici possit obtusius. Am- brosius legatus tandem ab Justina missus ad Maxi- mum, pari fortitudine imminentem Italiæ tyran- num redarguit; ac tam ejus quàm Ithacianorum communionem averfatus est.

e Theodosius post necem Maximi idolorum fana disjici, confringi statuas, ac ceremonias aboleri jussit. f Inter alia famosum Serapidis templum A- lexandriæ demolitus est Theophilus Episcopus. qui sub idem tempus utilem Antiochenæ Ecclesiæ na- vavit operam. g Nam hujus Episcopum Flavianum in Siricii Romani Pontificis gratiam communio- nemque restituit, à qua ob instauratum post Me- letii obitum schisma pridem exciderat.

Plurimum his temporibus ornamenti contulere literis ac pietate præcellentes viri, Basilus, qui anno ineunte 379 Calendis Jan. decessit, nono E- piscopatus anno. quippe Christi 370 Eusebio vita functo subrogatus est. quare annos 8, cum mensi- bus aliquot Cæsareæ præfuit, h ut Gregorii ambo, Nyssenus; & Nazianzenus, asserunt; magnum

uterque

uterque decus ætatis ejusdem. quorum ille, Basilii
 germanus, à Valente multa pro fide Catholica pas-
 sus est, & a octo circiter annis exulavit. alter Ba-
 filii amicorum intimus obiit anno 389; ut ex *b* Hie-
 ronymo colligitur. De Basilii initio ac morte per-
 suadet *c* Socrates, qui Antiochenam Synodum ad
 ejus statum Ecclesiæ componendum post Theodo-
 sii renuntiationem esse celebratam refert; quam
 Nyssenius Oratione de obitu Macrinæ nono post
 mortem Basilii mense contigisse scribit. Theodosius
 porro anno 379, Januarii 16, creatus est Augu-
 stus ut idem Socrates asseverat.

A 378
 Christi
 ad 395.
 Gregorii
 Nazian-
 zen. &
 Nyssen.
 a Nyssen.
 de S.
 Macr.
 b Hier. de
 Scrip.
 c L. 5 c. 5.

d Amphilo-chius Iconii, Gelasius Cæsareæ in Pa-
 læstina, Theodorus Mopsuestenus, Ambrosius
 Mediolanensis, *e* Exuperius Tolosæ, Simplicius
 Viennæ, Amandus Burdegalæ, Mauritius Ande-
 gavi, Episcopi insignes habiti sunt. Item *f* Phila-
 strius Brixien-sis. Sed & *g* Joannes Anachoreta in
 Ægypto vixit admirabili sanctitate; cujus monitis,
 & consilio plurimum usus est Theodosius Impera-
 tor. Nec non *h* Arsenius; qui à Damaso Pontifice
 ad erudiendum Imperatoris filium missus est, &
 clam aula postea dilapsus solitudinem petiit.

d Hier. de
 Scrip &
 histor.
 cit.
 e Greg.
 Turon. 2.
 Hist.
 Franc.
 c. 13.
 f Aug. de
 Har.
 g Aug. 5.
 Civit.

Vidux præterea sanctissimæ, Monica, Augu-
 stini mater, *i* quæ anno 389 ad ostia Tiberis excessit
 è vita anno ætatis 56. & Paula Romanarum mulie-
 rum nobilissima; *k* quæ contemptis opibus, ut
 Christo se totam dicaret, Bethleemum migravit an-
 no circiter 384, quod in ejus Epitaphio scribit Hie-
 ronymus; qui & ipse in eodem tum loco degens,
 doctrinæ virtutisque fama totum implevit orbem.

c. 26.
 Ruff. 2.
 c. 32.
 h Vitæ PP.
 i Aug. 9.
 Conf. c.
 11.
 k Hier.
 Ep. Pau-
 la.

Disertissimum tulit ætas eadem Symmachum;
 qui præfectus Urbi anno 384 de ara Victoriæ instau-
 randa Valentinianum interpellavit, quem Ambro-
 sius refellit. Macrobius item Theodosio imperante
 vixit.

Hæreses extitère per idem tempus nonnullæ; ut

A 395
Christi
ad 408.

Joviniani, quem anno 390 Siricius Papa damnavit; & vigilantii, qui ambo Hieronymi stilo confossi sunt. Flagrabat & Origenis fautorum insania; quorum è numero fuere Joannes Episcopus Hierosolymitanus, Ruffinus Aquilejensis presbyter, Palladius Galata: quos S. Epiphanius & Hieronymus scriptis suis exagitarunt.

De Arcadio, & Honorio, deque precipuis illorum temporum rebus. de Stilichone, Eutropio, Ruffino, Radagaiso, Alarico, Romanae urbis expugnatione, ac Barbarorum in Gallias & Hispanias irruptione.

A 395 Christi ad 408.

CAP. X.

a Idat.
Marcel.
Chron.
Alex.
b Chron.
Alex.
c Prosp.
Marcell.
Arcad.
dinus.

MOriens Theodosius anno, ut dixi 393, filios heredes reliquit imperii duos, Arcadium, cui Orientem concessit, & Honorium, cui Occidentem attribuit. Ille annum agebat ætatis 18, iste 11. a Siquidem natus est Honorius Ricimere & Clearcho Coss. 5. Id. Sept. qui est annus 384; cum antecedente jam Arcadius Augustus à patre renuntiatus esset, 17. Cal. Febr. b Honorius verò anno 389, Timasio & Promoto Coss. idem decus est adeptus. c Alii Theodosio III, & Abundantio Coss. anno 393 id esse factum referunt.

d Oros. 7.
c. 38.
e Zof. 4.
Marcell.
Jornan.
de reg.
succ. c.
94. Soc.
6. c. 1.
R. & finis.

Arcadius Eudoxiam statim post patris obitum duxit, conciliante has nuptias Eutropio, ne Ruffini filiam sibi in matrimonium ascisceret. Summa tum erat principum in republica duorum dignitas & potentia; Ruffini, qui Constantinopoli degebat, & in Occidente Stilichonis. Stilicho genere Vandalus, ut scribit d Orosius, cum post e Theodosii mortem utriusque sibi tutelam arrogaret imperii, & in Orientem proficisci vellet, ejus avertendi causa, Ruffinus Græciæ aditus armis occupavit.

tum

tum Alaricum Gotthorum regem excivit; quem A 395
eandem incurfantem Græciam fugavit Stilicho; ac Christi
ducem Gainam Gotthici generis cum copiis ad Ar- ad 408.
cadium misit. Cujus opera Ruffinus à militibus ob-
truncatus est eodem, quo Theodosius obierat, an-
no, quem Elusa oriundum Aquitaniæ oppido a a 1. Con.
Claudianus indicat. Hujus cum Stilichone consilii Ruf.
particeps fuerat Eutropius spado; qui & ipse post Eutropius.
paullo Stilichonem veritus, eum ab imperatore ac
Senatu pro hoste proscribendum curavit, b & Gil. b Zosi. 5.
donem Comitem paganum, Africæ ab Theodosio Jornand.
præfectum, sibi conciliavit. qui assumptâ tyrannide, Marcell.
cûm frumentum ad Urbem prohiberet advehi, a Oros. 7.
Mascezele fratre, quem adversus illum miserat c. 36.
Stilicho, per exigua manu fusus; fugatusque sibi
vitam eripuit. Nec diu post Mascezelem ipsum in
Italiam reversum Stilicho per suos de ponte præci-
pitavit in fluvium. c Africana illa victoria anno
Christi 398 evenit. e Idac.
Marcel.

d Manlio Theodoro, & Eutropio eunucho Coss. d Zosi. 5.
qui annus fuit undequadringentesimus, Gainas Socra. 1. 6.
Gotthici dux exercitus à Stilichone, ut jam dixi, Zosom.
Constantinopolim missus, contra Imperatorem 6. Oros. 7.
Arcadium cum Trigibildo propinquo conspirat; Prosper.
ita temperatis artibus, ut hic apertè deficeret, il- Marcelli-
le dux in eum belli delectus, rem ex utriusque op- Gainas.
portunitate gereret. Eodem agente Gainas, omni- Eutropii
bus spoliatus ornamentis Eutropius, & interemptus mors.
est anno ipso, quo Consulatum gessit; ejusque de
fastis ac monumentis publicis abrasa memoria est. Eo
sublato, nihilo secius tumultuari Gainas instituit,
& apertè rempublicam oppugnare. Cujus comper-
ta fraude, occultis que de Constantinopoli diripi-
enda patefactis consiliis, hostis ab Arcadio judica-
tur; & Fravittæ potissimum Gotthi gentilis auxilio
victus, in Thracia mortem oppetiit sub finem anni
400, vel initium sequentis, ut Alexandrinum

- A 395** Chronicon ostendit. **a** Moritur post hæc nulla re-
Christi gesta memorabilis Arcadius anno Christi 408, paca-
ad 408. to, vel inertipotiùs ingenio, & uxori nimium ad-
a Soc. 6. dictus. cui dum impensius obsequitur, publicam
c. 23. non minus rem, quàm Christianam, pessundedit.
- b Procop.** **b** Moriens Theodosii filii tutelam Iezdegirdi Persa-
l. 1. Persic. rum regi testamento reliquit. qui eam ex fide ca-
init. pessens, pupilli curam mandavit Antiocho eruditissi-
Agath 1. mo viro; & qui contra illum molirentur aliquid,
4. p. 132. iis se hostem venturum esse deuuntiavit. Mortuus
 est Cal. Majis annum agens 31.
- c Zof. 5.** In Occidente multiplex barbarorum excursio Ro-
Prosper. manæ rei propemodum exitialis fuit. **c** Radagaisus
Marcellin Gotthorum princeps cum quadringentis millibus,
Chron. uti Zosimus prodit, vel ducentis, ut Orosius &
Oros. 7. Marcellinus, totam inundavit Italiam; hostis lon-
c. 37. gè omnium teterrimus, ac Christianis infensus.
Aug. 5. de Quam omnem multitudinem Stilicho mira felici-
Civ. c. 23. tate Fesulanis inclusam montibus internecone de-
Jornan. levit, duce ipso capto, & occiso: quod anno 407
des. Prosper, sequenti Marcellinus assignat.
- d Zof. 5.** **d** Post hunc Alaricus Gotthorum & ipse rex,
Oros. 7. Balthici generis, cum populata Græcia, in Epiro
c. 39. Jor. diu moras egisset, (ita jubente Stilichone, qui Il-
nan. de lyricum ab Arcadii dominatu ad Honorium transfer-
reg. suc. c. re cupiebat) in Italiam deinde penetravit. quem ut
96. & de averteret Honorius, Gallias & Hispanias habitandas
rebus ei concessit, quòd eas provincias retinere non posset.
Get. c. 30. Quò cum Alaricus pergeret, Saulus gentilis dux,
Miscel. cui exercitum Stilicho commiserat, ipso Paschæ die
l. 13. inconsideratè barbaros aggressus, ab illis vincitur.
 Quo successu elatus Alaricus propius ad motis copiis,
e Zosim. ac peragrata Italia, Romam expugnavit. **e** Quod
6. Jornan. antequam faceret, Stilicho Honorii jussu interfectus
Marcell. est. Cum enim post Theodosii obitum imperium
Stilicho. ad sese transferre, & Eucherium filium suum, genti-
vis mors. lem & Christianis inimicum, Imperatorem appellare
 vellet,

vellet, quo facilius voti compos fieret, turbare A 395
omnia constituit. Itaque barbaros clam ad laceran- Christi
dum excivit imperium. Vandalos enim, Alanos, ad 408.
Suevos, Burgundiones in Gallias & Hispanias im-
misit. quò illos anno 406 progredi cœpisse scribit
Prosper in Chronico. Addebat animos Imperatoris
affinitas; quod & Serenam Theodosii fratre geni-
tam habebat in matrimonio, & ex ea susceptas filias
duas Mariam primo, tum ea mortua, Therman-
tiam Honorio collocaverat. Sed occultis illius arti-
bus ab Olympio detectis, anno Christi 408 Raven-
næ, cùm ad Ecclesiam confugisset, occiditur He-
raciani manu; qui Africam provinciam cum Comi-
tativa eo facto meruit, ut scribit Zosimus, a tum a Zosi. 5,
anno sequenti Eucherius cum Serena matre peri-
mitur. Sublato Stilichone, cum Honorio pacisci
cupiens Alaricus. stolido consilio repulsus est. b Ex- b Prosper.
templo igitur Gotthorum Hunnorumque stipatus Chron.
copiis, cum Athaulpho uxoris fratre Romam ob- Socr. 7.
sedit, obtinuitque anno Christi 410. quam cùm c. 10. So-
deprædari suis permetteret, mandavit, ut qui ad 209. c. 6.
basilicas confugerent, præsertim Apostolorum Pe- Olymp.
tri ac Pauli, incolumes haberentur. Sexto die di- apud
gressus inde, Placidiæque sorore Imperatoris A- Phot.
thaulpho tradita, Rhegium abiit, ut Siciliam & num. 80.
Africam peteret. sed ibidem morbo periit. Cujus Oros. 7. c.
in locum substitutus Athaulphus. Româ denuo po- 39. Jor-
pulatâ, Placidiam abduxit, & apud forum Corne- nand.
lium sibi copulavit. Marcell.
c Dum hæc in Italia tempestas furit, Galliam & Alaricus
Hispaniam haud dispar calamitas oppressit. Alani, Roman
Vandali, & Suevi, populatis Galliis, Pyrenæum capit.
transgressi, Hispanias occuparunt, d anno Christi eldat. O-
409. Gallæciam Vandali & Suevi. Alani Lusita- ros. 7. c.
niam, & Carthaginensem provinciam. Silingi, 40.
quod Vandalorum genus alterum fuit, Bæticam in- d Idat.
vadunt.

A 395
Christi
ad 408.

Ecclesiastica res; & Illustriores quidam etatis illius viri. ac de S. Martini obitu, & Chrysostomi exilio nonnulla.

CAP. XI.

Paul. in
vita S.

Ambros.

S. Am.
brosii obi-
tus.

a Severus
in Dial.
Greg. Tu-
ron. L. I.
Hist.

Franc. c.
26. & l. 10.
c. ult.
S. Marti-
nus.

b Pag. 2. l.
4. c. 12.

S. Ioannes
Chrysosto-
mus.

Theodosio Imperatori Christianissimo trienni-
um ferè supervixit Ambrosius, ait Paulinus;
qui & ipso die Sabbati sancti illum defuisse vivere
scribit. prorsus Aprilis 4, Christi anno 397, Cæsa-
rio & Attico Coss. Qua ratione annos 22, mensēs-
que circiter tres Episcopatum tenuit. Etenim anno
374, Decemb. 7. hoc est anno antequam Valenti-
nianus excederet, mortuo Auxentio suffectus in
Hieronimi Chronico memoratur. Marcellinus ta-
men Honorio & Eutychiano Coss. id est anno 398.
Ambrosii obitum adscribit; contrā quā in Eccle-
siasticis Annalibus illius opinio refertur.

Alterum occidentalis Ecclesiæ lumen extinctum
est anno 401, Turonorum sanctissimus antistes
Martinus, Sabariæ natus in Pannonia. qui Hilarium
ab exilio revertentem secutus in Gallias, post mo-
nasticum ibidem vitæ genus excultum, Turono-
rum Episcopus creatur eodem ferè tempore, quo
Mediolani ordinatus est Ambrosius, nempe 375
anno Christi; vir ob excellentiorem quolibet præ-
conio sanctitatem sæculis omnibus admirandus,
quem Imperatores ipsi impense venerati sunt, ut in-
ter alios Maximus. qui ad se anno 386 venientem con-
vivio excepit, quod suis manibus Imperatrix uxor
ejus apparaverat, quæ tunc eidem famulæ ritu mi-
nistravit. De anno illius exitus, quia nonnullis tri-
cis implicatus est, b in Parte hujus Operis altera
dicetur.

Orientalem autem Ecclesiam splendore suo de-
coravit S. Joannes ex Antiocheno Presbytero Con-
stantinopolitanus factus Episcopus, post Nectarii
mortem, quæ anno 397, Septembris 27 contigit,
ut

ut ait *a* Socrates, qui Joannem sequente anno, A 395
 Februarii 26, in throno sedisse refert. Ad eam di- Christi
 gnitatem evectus, dum in corruptos hominum mo- ad 408.
 res, præsertim Clericorum ac principum, acrius *a* Pallad.
 invehitur, multorum in se concitavit odia. In his in vita
 Eudoxiæ Imperatricis; quæ ab eo reprehensa, Theo- Chrysf.
 philum Alexandrinum ad causam dicendam Con- Socr. 6. c.
 stantinopolim accitum perpulit, ut eundem *b* tu- 2. Theod.
 multuaria collecta synodo damnaret anno Christi 5. c. 34.
 403 in suburbio Calchedonensi, loco *ad Quercum* Soz. 8. c.
 dicto. Sed ingenti populi seditione, ac terræ motu 17. & seq.
 statim exorto, territus Imperator subinde illum re- *b* Photius
 vocari iussit. Anno verò sequenti, quod eadem Cod. 59.
 libertate cum alios, tum Eudoxiam increparet, Soc. 6. c.
 ejus opera *c* damnatus iterum, in exilium deporta- 15. Soz.
 tur Junii 20, cum ante duos menses circa Pascha 8. c. 17.
 ab Episcopali administratione prorsus abstinuisset. *c* Soz. 6. c.
 Eudoxiam narrant historiæ Græcæ post menses 18. Soz. 8.
 tres, quàm ejectus est Chrysostomus, vita esse c. 22.
 functam Octobris 4 die, anni 404, cum quatriduo
 ante inusitatae magnitudinis grando cecidisset.
d Chrysostomo subrogatus est Arsacius, homo *d* Soc. 6. c.
 elinguis, & imperitus, tum eo post menses 14 19. & 20,
 mortuo, Atticus monachus Armenus. Chrysosto- Soz. 8. c.
 mus interim in Armenia & Isauria magnis conflictis. 23.
 tus ærumnis, certatim pro eo Catholicis laboranti- Chrysosto-
 bus Episcopis, & Innocentio præ cæteris Romano mi obitus.
 Pontifice, cujus fidem appellarat, obiit Comanis
 ad Pontum Euxinum, 18 Cal. Decemb. anno 407.
 Vixit annos 52, menses 8. sedit verò annos 9,
 menses 6, dies 20. Itaque natus est anno 355, cir- *e* Soz. 8.
 ca Martium mensem. *e* Innocentius porro, cum eó- c. 26.
 que Occidens omnis non prius cum Attico & Orien- *f* Socr. 6.
 talibus commune habere quicquam voluit, quàm c. 12. So-
 erafo Arsacii nomine, Joannis ipsius in diptycha, 20. 8. c. 14.
 quæ sunt Ecclesiasticæ tabulæ, referretur. *Origeni-*
sta exagi-
tati.
f Per idem tempus doctrinæ ac sanctitatis in-
 clytus

- A 395**
Christi
ad 408. clytus fama vixit Epiphanius Salaminæ in Cypro
Episcopus; qui cum Joanne Chrysofomo super
Origene vehementer altercatus est. Hujus enim er-
rores exagitari tùm cœperunt. qui quidem hæte-
nus per Ægypti monasteria impunè spargebantur.
- a Epiph.** sed & fautorem habebant *a* Joannem Hierosoly-
Epist. ad mitanum Episcopum, nec non Ruffinum Aquile-
Joan. jensem presbyterum, & Palladium Galatam; à
Hier. con. quibus Epiphanius & Hieronymus præcipuè dissi-
Ruff. & debant. Theophilus verò circa annum 399 congre-
con. gata Synodo primus Origenistas damnavit; & Sy-
Joan. nodicam misit ad Anastasium Romanum Pontifi-
Hieros. cem, qui anno 398 Siricio successerat; tum ad
b Hier. Epiphanium, & Joannem Chrysofomum. *b* Ana-
Ep. 8 ad stasius, Origene condemnato, circulares literas
Demetr. mittit. *c* Chrysofomus rem accuratius consideran-
& Apol. dam ratus, nequicquam Theophilo & Epiphanio
con. instantibus, Origenis libros damnare noluit. Ob
Ruff. & id iratus ab eo discessit Epiphanius, ambòque in-
Ep. 78. ad vicem, ut narrant, quæ sibi erant eventura di-
Pam. & ad vinitus prædixerunt.
Marcell.
- c Socr. &** Floruit itidem S. Asterius Amaseæ præsul, cu-
Sozo. cit. jus politissimæ extant homiliæ circa annum 400
S. Asteri- elucubratae. Theophilus quoque Alexandrinus Epi-
us. Theo. scopus, odio Chrysofomi & avaritiæ sordibus in-
philus. famis, sed eruditus, & Hieronymi familiaris; qui
d Syn. Ep. *d* Synesium ex gentili philosopho Christianum,
66. Ptolemaidis Episcopum fecit anno circiter 410;
nempe tertio post obitum Chrysofomi, recon-
e Martyr. ciliatùmque fautoribus ejus Theophilum: quod
Rom. 26. statim ab illius morte contigit.
Jun. &
- e S.** Vigilius Tridentinus Episcopus Stilichone
Ufu. Consule martyrium passus est, ut scribit Ufuardus;
S. Porphy- &, ut apparet, anno 400. *f* Gazæ porro S. Por-
rius. phyrus Episcopus pietate, miraculis, & laboribus
f Vita S. pro Christi fide tolerandis Arcadio imperante præ-
Porphy. stitit. Severianus Gabalitanus ut disertus fuit, ita
apud Sur. ob
26. Febr.
S. Paula.

ob æmulationem Chrysostomi minùs secundam posteritatis famam meruit. Quam eximiam est af-
secuta S. Paula; quæ anno 404, Januarii 26, apud Bethlehem obiit, nata annos 56, menses 6, dies 11: quorum 5 annos Romæ in sancto proposito, Bethlehem 20 transegit, ut testatur Hieronymus.

A 399
Christi
ad 408.

a Hier.
Ep. Pau-
læ.

Pruden-
tius.

b Prud. in
Cathem.

Prudentius Hispanus poëta eodem scribebat tempore, natus Philippo & Salia Coss. anno 348, ut ipse b prodit: & anno vitæ 57 carmina meditabatur. Proinde Christi 404 τὸ Χριστιανὸν edebat.

Ruffinus Aquilejensis presbyter, & monachus, doctrinarum usu, famæque clarus; sancti tamen Hieronymi primùm amicitia, tum offensione clarior, obiit paullo post Romam ab Alarico captam, ut est conjectura Baronii. Quo etiam tempore S. Marcella vidua mortua est, ut Hieronymus affirmat.

Ruffinus.

a Hier.
Ep. 10.

Inter gentiles poëtica facultate facilè princeps Claudianus extitit, Stilichonis fautor acerrimus. Historici verò Zosimus, Eunapius.

Quæ sub Theodosio Juniore, Honorio, ac Valentiniano 3, in utroque imperio digna memoria contigerunt. Vandalorum in Africam impressio.

A 408 Christi ad 450.

Romanum, Arcadio mortuo, sub duobus principibus imperium stetit. Honorio parebat Occidens; Theodosius Orientem tenebat. Hic anno 401, Aprilis 10 die natus, & sequenti renunciatus Augustus, anno 408 sub tutela Persarum regis, Antiocho curatore, solus in Oriente regnare cœpit. Sorores erant illi Flaccilla, Pulcheria, Arcadia, & Marina, è quibus Pulcheriam Theodosius Augustam appellavit anno, ut Marcellinus cum Alexandrino

CAP.
XII.

a Socr. 4.
c. 6. Mar-
cel. Chro.
Alex.
Theopha.

A 408

Christi

ad 450.

a Soc. 7. c.

22. Soz.

9. c. 1.

drino Chronico sentiunt, 414, non, ut Theophanes, 411. Ea porro nata proditur anno 399. a Ab hac institutus Theodosius, sororesque cæteræ, tantum in virtute, ac pietate profecerunt, nihil ut à monachis differrent, & in religiosum domicilium aula verteretur.

b Marcell.

Chron.

Alex Zo.

nat. Ce-

dre. The-

oph. Hist.

Misc. 4.

c The-

oph. Socr.

7. c. 18.

Occiden-

talis im-

pericla

des sub

Honorio.

Varii Ty-

ranni.

d Zof 5. &

6. Olymp.

apud

Phot. 80.

Theodosius anno ætatis 20 Athenaidem Leontii philosophi filiam de consilio sororis Pulcheriæ duxit, rara feminam indole, corporisque specie, quam Eudociam nominavit. Ex hac Eudoxiani suscepit Valentiniano tertio nuptam. b Imperavit Theodosius ad annum usque 450, quo excessit è vita Cal. August. revocata prius sorore Pulcheria, quam Eudociæ conjugis, & Chrysaphii Eunuchi calumniis adductus in ordinem redegerat. Hoc Imperatore pax ab armis in Oriente fere perpetua fuit, præter pauca quædam, minimèque diuturna bella. è quibus c Persicum à Vararane Isdegerdis successore motum, anno 422 per Ardaburium ducem, non sine ingenti miraculo, confectum, perterritis, ac fuga consternatis barbaris.

At in Occidente, sub Honorio, ac deinde Valentiniano, domestici pariter externique motus assidui, ac fædissima Romani facies imperii fuit. Erat Honorius natura mitis, & placidus: ludis, ac socordix deditus, & à cura reipublicæ, ac negotiis abhorrens: sed in pietatem religionemque propensus: cui pluribus edictis consultum voluit. Post Gotthicam eruptionem, quæ anno 410 Romanam urbem turbinis instar oppressit, varii in diversis locis orti sunt tyranni. Primùm d Attalus Alarici jussu ab Senatu factus Imperator, cum Honorium communionem imperii per legatos offerentem superbè respuisset, ab eodem Alarico privatam re-tractus ad sortem; ac sæpius deinde resectus, & destitutus; ad postremum resumpta in Gallia tyrannide, neglectus à Gotthis, à Constantio Comite

te captus anno 415, ^a in potestatem venit Honorii, ^{A 408.}
 ab eoque truncata manu vitæ relictus est. quod ^{Christi}
 Marcellinus anno 412, reddit, contra quàm Prosper. ^{ad 450.}
 Eodem tempore Constantinus tyrannus Gallias ^{Prosper.}
 obtinebat. Qui ex infima militia ob solam nominis ^{Chron.}
 speciem in Britannii Imperator acclamatus est anno ^{Marcell.}
 407. ut ^{Oros. 5. c.} Olympiodorus, Prosper, & Zosimus ^{42. Paul.}
 indicant: cùm ante illum Martus, & Gratianus ^{Diac. 14.}
 ibidem tyranni prodissent; Britannicis exercitibus ^{6 Olymp.}
 contra Vandalos, & Alanos, quos in Gallias eru- ^{apud}
 pisse anno superiore iidem auctores asserunt, hoc se ^{Phot. 80.}
 tueri præsidio cupientibus. Inde digressus in Gal- ^{Prosper.}
 lias cum duobus filiis Constante, & Juliano, à ^{Chron.}
 Constantio Comite victus, & Honorii jussu ad Ra- ^{Zos. 6.}
 vennam jugulatus est, anno 411: ^{Idat. Chr.} cùm se Arela- ^{Marcell.}
 te ad Oratorium fugiens sacerdotio initiandum antè ^{6 Olymp.}
 curasset.

Post hunc, ^d Jovinus, & Sebastianus fratres ar- ^{Idem.}
 reptæ tyrannide, ab Athaulpho Gotthorum princi- ^{Olymp.}
 pe Narbonæ capti & occisi sunt anno 414, ut Ida- ^{Idat. Mar-}
 tius, & Marcellinus testantur. ^{cel. Prosper.}

Heraclianus item Comes Africæ, tyrannus ibi- ^{Oros. 7.}
 dem factus, cum 700 navium classe, ac tribus mi- ^{c. 41.}
 litum millibus ausus in Italiam contra Honorium
 transfretare, à Marino Comite ad Utriculum supe-
 ratus est: & in Africam reversus, Carthagine in
 æde Memoræ jugulatur ^e anno 413. Marinus ad ^{e Prosper.}
 ordinandam missus Africam, incertum livore, ^{Idat.}
 an auro corruptus; Marcellinum Tribunum, qui ^{Marcel.}
 pro Catholica fide contra Donatistas fortiter se gesse. ^{Oros. 7.}
 rat, occidit; ac statim ex Africa revocatus est, ut ^{c. 42.}
 scribit Orosius. ^{Barbaro-}

Super hanc tyrannorum multitudinem; barba-
 rorum quoque grassatio infestum habuit Occiden-
 tem. Gotthi Athaulpho rege Gallias ingressi sunt ^{f Prosper.}
 anno 412. ac sequenti anno Burgundiones Ger-
 manicæ populi partem Galliæ Rheno propinquam
 occuparunt.
 Athaul-

A 408.
Christi
ad 450.

a Olymp.
apud
Phor. 80.
Jornand.

b Prosp.
Marcell.
Idat.
Oros.

c Olymp.
Prosper
Jornand.
d Prosp.

Constanti-
us fit
Imperat.

Athaulpho Placidia nupserat, quæ nuptiæ anno 414 Cal. Jan. celebratæ sunt, ut scribit Olympiodorus; natusque illis est Theodosius, qui paulò post Barcinone obiit. a Placidia opera & consilio inductus ad amorem pacis Athaulphus, cum frustrâ Romanum in Gotthos imperium noménque transferre studuisset, de restituendo illis hoc ipso imperio cogitavit; ac se cum Gotthis suis Narbona pelli, & in Hispaniam relegari patienter tulit. Hæc dum agigaret animo, b à Gottho quodam occiditur anno 415; regnumque Sigericus occupat Sari frater, qui Placidiam indignis modis habuit, & post dies septem interfectus est. eique Wallia successit. qui, pace cum Romanis facta, Placidiam Honorio restituit, acceptis, ut refert Olympiodorus, frumenti modiorum 600000. & contra Vandalos, Alanos, Suevos, aliasque gentes, quæ Hispaniam infederant, bella convertit. c Placidiam invitam Constantio Comiti collocavit Honorius anno 417; & eodem anno nata illis est Honoria. Valentinianus verò Junior d anno 418, Ravennæ, 6 Non. Jul. in lucem editus est. Constantius pacem cum Wallia firmavit. eumque revocavit in Galliam, ac sedes in Aquitanica à Tolosa usque ad Oceanum concessit, quod scribit Idatius. Hinc Gotthici in Gallia regni, seu Vefegotthici, caput Tolosa fuit. atque hoc anno 419 contigit. Sequenti vero anno, Christi 420, Constantius ab Honorio invito, ut ait Olympiodorus, in imperii consortium assumptus, septimo post mense moritur anno ipso 420, si Marcellinum audias. Prosper enim in sequentem rejicit. Natus hic in Illyrico, oppido Panæso, multis sub Theodosio præfecturis claruit. ac post summum adeptum fastigium, ejus pertæsus sæpe conqueri solebat, quod, ut antè consueverat, jocis ac ludicris indulgere non posset, ut scribit Olympiodorus. qui hoc præterea narrat, Theodosium Imperatorem ratam illius

illius Augustam dignitatem habere noluisse, ob id- A 408. A
Christi
ad 450.
que Constantium bellum contra illum decrevisse
iunere.

^a Extincto Constantio, inter Honorium & Placidi- Olymp.
diam sororem summa primùm familiaritas; mi-
nus etiam secundâ utriusque famâ. mox, Elpi-
dia nutrice Placidia & Leontio ejusdem curatore id
agentibus, tanto exarsere invicem odio, ut, post
frequentes Ravennæ rixas & jurgia, demùm anno
423 Placidiam cum filiis Honorius extruserit, & in
Orientem abire coegerit.

Moritur paullo post Honorius anno ipso 423; five Honorii
obitus.
Augusti 15, ut scribit Theophanes, five 27, quod
Olympiodorus prodidit, anno ætatis 35. Theodo- Prosper.
Marcell.
Olymp.
sius ^b Placidiam cum Augustæ titulo, & Valenti-
nianum Cæsarem prius appellatum, agentem æta-
tis annum 5. in Italiam misit anno 424. qui mox
Augustus Romæ salutatus est. ^c Interim Joannes Soc. 7. c.
23. &
seq.
primicerius Notariorum cum tyrannide Ravennam
occupat. contra quem Theodosius Ardaburium
misit; qui tempestate jactatus in tyranni potesta-
tem venit. Sed Angelus pastoris specie aperto per
invias paludes itinere, Asparem Ardaburii filium
Ravennam deduxit.

Sic, extincto Joanne, ^d Valentinianus apud Idem
& Chr.
Alex.
Ravennam factus est Imperator anno 425, Octo-
bris 23, ut est in Alexandrino Chronico.

Secundum hæc Vandali, quos ab Africæ litori- Vandali
Africam
occupant.
bus Bonifacius Comes hætenus repulerat, Geiseri-
co duce in illam ex Hispania penetrarunt. Nam cum
Bonifacius ab Aëtio proditionis accusatus esset,
missoque contra se Sigisvulto, parem se non esse
Romanis viribus animadverteret, ad Vandalorum,
quibuscum affinitatem antea junxerat, confugit
auxilia. ^e Anno itaque 427, ut ex Chronico Pro- Prosper.
Misc. 14.
Victor.
Utic. l. 1.
speri colligitur, Geisericus cum 80000 Vandalorum
& Alanorum transfretavit in Africam; eamque paul-
Pars I.

- A 408
Christi
ad 450.
a Pro-
cop. 1.
- latim subjecit sibi. a Interim Bonifacius reconcilia-
ta Placidia, cum Barbaris reditum persuadere non
posset, armis eos conatus pellere, ab illis vincitur:
& anno 432 ex Africa Romam veniens, adepto ma-
gisterio militum, haud diu postea vel morbo, ut
scribit Prosper, vel, ut Marcellinus ait, ex vulne-
re, quod acceperat ab Aëtio, decessit. b ac Pela-
giæ conjugii moriens præcepit, ut ne alteri, quam
Aëtio, nuberet.
- b Marcel.
Aëtius.
c Prosper.
Idat.
- c Aëtius in Galliis contra Francos, Gotthos, Bur-
gundiones, Hunnos, aliosque barbaros Romanam
rem utcumque sustentavit. Franci haud procul Rhe-
no devicti sunt, d Felice, & Tauro Coss. anno
428. Burgundiones cum eorum rege, Guadica-
rio anno 435: quibus & pacem Aëtius indulgit, ut
scribit Prosper. e Idem Gotthos ab Narbonæ obfi-
dione repulsi anno 436, per Litorium Comitem.
- d Prosp.
e Idat.
Prosp.
- Hunnos Aëtius circa annum 432 è Pannoniis ex-
civerat, quorum adversus Gotthos auxilio est usus.
Ita f Prosper vulgatus. at Pithœanus Aëtium eun-
dem Gaudentii filium ejus, qui à militibus occisus
est, Hunnos ad opem Joanni tyranno ferendam ad-
duxisse refert, eodem, quo is interfectus est, an-
no Christi 425. His ergo sollicitasse eum Hunnos
oportet. Sed & anno 434 Honoria Valentiniiani so-
ror, ob stuprum cum procuratore suo commissum
ejecta palatio, & ad Theodosium transmissa, At-
tilam contra Occidentalem rempublicam incitavit,
ut scribit Marcellinus. His præpositus Litorius dux
Romanus, dum Aëtii gloriam superare nititur, &
haruspicum ac dæmonum responsis fidem adhibet,
contra Theodoricum Gotthorum regem bellum
infimis precibus detrectantem inconsultè dimica-
vit; & magna accepta clade; captus & occisus est,
Theodosio & Festo Coss. anno 439. g Quo etiam
Carthago à Vandalis per speciem pacis ex improvviso
irruentibus occupatur, 4 h Cal. Nov. Eam urbem
diri-
- f Prosp.
Salvian.
7. Idarius.
Chron.
Ibid. Chr.
Miscella.
24.
Hunno-
rum irru-
ptiones.
- g Prosper.
Jorn. de
reb. Ger.
Carthago
à Vanda-
lis capta.
h Prosp. &
Idat.

diripere barbari. ac cum reliqui cives variistor-
mentorum generibus excruciatī sunt; tum in no-
biles & Clericos præcipuè sævitum est. Tandem
anno 442 cum Geiserico Valentinianus pacem in-
stituit, & certis spatiis inter utrumque divisa est
Africa.

Per quod tempus a Bleda & Attila Hunno-
rum ducibus Illyricum Thraciamque populantibus,
Theodosius pacem ab iis redemit pactione pecuniæ.
b Biennio post Attila, fratre suo cæso, solus Hun-
norum genti dominatus est.

In Britanniam porro Picti ac Scoti sæpius incur-
sionem fecerunt; maximè sub annum 446, Aëtio
tertium Consule: quo rebus aliis ac muniendis
maximè adversus Hunnos Galliis intento, frustra
ejus aures querelis suis pulsarunt, quas c Gildas ex
eoque Beda describunt.

*De Francorum origine, & constituto ab iis in Gallia
regno.*

Nobilissimi toto orbe Francorum regni jacta
sunt intervallo isto primordia. Cujus gentis
incerta est origo, neque veterum satis expressa li-
teris. d Falli constat eos, qui ab Trojanis eam re-
petunt. quod ab Gaguino & Æmilio mandatum hi-
storiæ fuisse mirari subit. Vero mihi propior vide-
tur e illorum opinio, qui non unius populi nomen
hoc initio putant fuisse, sed plurium, qui in idem
conspirantibus animis, Romanorum se ab jugo
vindicarunt, Francique ab libertate sunt dicti.
Hos esse volunt Bructeros, Chamavos, Ansivari-
os, Chattos, Usipios, & Tencteros, qui ambo
Sicambrorum vocabulo continentur, Frisios, Del-
gibinos, Chassivarios & Angrivarios, qui Albim
flumen inter ac Rhenum vastissimos Germaniæ
agros obtinebant ad Oceanum usque; ubi nunc

A 408
Christi
ad 450.

Prosper.

a Marcell.
Alex.

Chr Jor-
nan.

b Prosper.

c Gilda.
Beda. 1.
Hist. c. 13.

CAP.

XII.

Vide l. 11.

de Doct.

Temp. c.

48.

d Gesta.

Franc. ex

Greg. c. 1.

e Phil.

Cluver. l.

3. Germ.

ant. c. 20.

A 408 Christi ad 450. Westfalia, Frisia, Saxonia, Thuringia, Hestia, Misnia, &, quæ nomen commune retinet, Francia collocantur.
 a Greg. Tur l. 2. c. 9. Reges utrum antiquitus habuerint, ignotum esse testatur a Gregorius. Nam *duces* tantummodo Francorum, aut *subregulos*, vel *regales* appellatos. Maximo tyranno Galliis imperante, Merem & Sunnonem *regales* Francorum extitisse sta Fr. Sulpicius Alexander prodidit, eosdémque mox epit. c. 4. *subregulos* vocat; tùm *reges*, ut hæc vocabula c Prosp. 2. promiscuè videantur habita.
 Pith. editus. Primus in Regum appellatione ac serie Pharamundus in nostris Annalibus ponitur, b Marcomiri filius; de quo nihil apud Gregorium extat. d Ita c Prosperi Chronicon ad annum Honorii 26, hoc est Christi 420, illius adscribit exordium. Post 9. hunc verò d Chlogio, vel e Clojo, five f Clodius e Ita Si. g Pharamundi Filius regnavit; qui apud Dispargum don. Car. resedit; quod in Thoringorum esse finibus asserit V. Ver. 212. Gregorius. Hoc modo Thuringia longè apud Gregorium alia fuerit ab ea, cui hoc nomen hodie tribuitur. Nam Dispargum oppidum fuit in Sicambria, aut iis proximum. Clojo anno 428, aut 429 g Aim. 1. c. 4. Ivon. init, h quinque ab morte Honorii annis elapsis Chr. Ge. atque hic trans Rhenum primus in Gallias erupit. sta Franc. i Sed ab Aëtio duce repressus, citimam Rheno partem illam amisit Galliæ, quam cum suis occuparat. epic. c. 5. Clodio. Post annos deinde circiter 18, longius etiam in Atrebatum & Cameracensium fines transducto Francorum exercitu, Romanos profligavit, & ad Suminam usque fluvium ditionis suæ fines extendit & k Sigeb. sub annum 445. l Videtur tamen ab Aëtio & Majoriano tùm cladis aliquid accepisse, quod Sidonius Greg. 2. c. 9. Aim. 1. c. 5. indicat. Præfuit Clojo annos m ferè 20. Siquidem l Sidon. ad annum Theodosii 25 n Prosper adnotat, Meroveum in Francia coepisse regnare: qui est Christi Car. V. 448, ver. 212.

m Aim. 1. c. 6. n Prof. Pith. Meroveus,

448, vel 449. Ita Pharamundo anni reliqui erunt octo. A 408 Christi

^a Meroveus, affinis Clojonis, Francorum in Gallia ditionem amplificavit; quem Aëtio duci adversus Attilam auxilio venisse, magnamque partem victoriæ fuisse ^b Annales Francorum referunt. ad 450. ^a Greg. 2. c. 9. Ai. mo. c. 6. Gest. Fr. c. 5.
 Filium hujus heredemque ^c Childericum flagitiorum ac libidinum licentia, quam ne ab nobilissimis quidem corporibus abstinebat, brevi invisum suis reddidit. Omnibus itaque conspirantibus in eum ordinibus, ad Thoringos profugit. Winomado quodam, cujus amicitia plurimum fidebat, domi relicto, qui absenti Francorum reconciliaret animos: quod is astuto consilio perfecit. Nam Egidium Romanum patricium sibi ut regem caperent Francos est hortatus, eoque beneficio devinctum facile adduxit, ut primores gentis, quos ab Childerico abhorrire maximè sciebat, tanquam suspectos interficeret. Ita Francis ab novo abalienatis regem persuasit, uti Childericum ab exilio revocarent. ^b Gag. Æm. Childericus. ^c Greg. Tur. l. 2. c. 12. Aimo. 1. c. 7. Ivo. Gesta. Fr. c. 2. & 7.
 qui ^d octavo, postquam pulsus erat, anno receptus, Egidium acie superatum in oppidum Sueffionum compulit; ^e Odovacrium Saxonem vicit; ^d Greg. Turon. cit. ^e Greg. 2. c. 18. Aimo. 1. c. 7. Gest. Fr. c. 12.
 Aurelianos & Andegavos subegit, ^f exactisque 24 annis Chlodoveo filio, quem ex Basina suscepit Thuringorum regis hospitis sui conjuge, reliquit imperium. ^f Aimo. 1. c. 12. Ivo. g 1. 7. c. 2.
 Qui cum anno 482 exorsus sit, ^g uti postea demonstrabitur, Childericus anno cœpit 457, vel 458, ut 24 annos impleverit; Meroveus verò circiter 10.

De Gothorum initiis, eorumque discrimine, ac regnis ab illis in Gallia, Hispania, & Italia conditis.

PLurimum ad illius ætatis historiam intelligendam conferet Gothorum originem & incrementa. CAP. XIV.

A 408
 Christi
 ad 450. ta cognoscere, qui per Europam longè latèque
 dissipati florentissima sibi regna pepererunt. Et nos
 ex Jordano; sive Jornande Gotho ac Paulo Diaco-
 no repetita hoc in caput utiliter coniecimus.

a Jorn. de
 reb. Get. Gothicum omne nomen è Scanzia, sive Scan-
 c. 3.4. & dinavia profectum est, quam insulam a Jornandes
 seq. vocat, cùm peninsula sit Norvegiæ, ac Suediæ
 b Paul. continens regna. Hi cùm vicinam oram Balthici
 Diac. in maris aliquandiu tenuissent, in Scythiam inde trans-
 Misc. l. 12. gressi, ad Euxini Ponti littora confederunt. b quo-
 c. 21. Jorn. rum qui ad Orientem longius recesserunt Ostrogothi,
 c. 14. id est *Orientales Gothi* nominati sunt. qui ad Occi-
 dentem habitabant, *Wisegothi*, id est, *Occidenta-*
 c. 5. *les Gothi*. Etsi ab Ostrogothia quodam rege ex A-
 d. 14. malorum stirpe nomen id acceptum nonnullis pla-
 cet. e Duæ quippe Gothorum erant regiæ familiæ;
 e. 29. Amalorum, quibus Ostrogothi parebant, & Bal-
 f Soc. l. 4. thorum, qui Wisegothis imperabant. Priores ab
 c. 33. & d. Amala antiquissimo gentis illius rege dicti. poste-
 seq. Paul. riores ab audacia nominati; e quia *Balth* audacem
 in Misc. significat. f Cùm igitur ambo illi populi summa
 12. c. 12. concordia diu illic habitassent, Valente denique
 g Paul. 12. Imperatore civile inter eos ortum est bellum. Wi-
 Misc. c. segothis præerat Fridigernus, sive Fritigernes;
 12. Ostrogothis Athanaricus. Fridigernus impar viri-
 Gothi bus à Valente petit auxilium, per Ulphilam suæ
 Ariani gentis Episcopum Arianum. g & ut illi vicissim gra-
 fiunt. tificaretur, Christianam sub Arii professione fidem
 h Vide amplectitur. quam, pace ambos inter populos re-
 præter stituta, longius propagavit Ulphilas. Ita Gothi in
 cit. au- Ariana hæresi deinceps obfirmati sunt. Athanaricus
 etores Procop. l. 4. Gothi. verò complures suorum ob Christi nomen neci de-
 p. 323. dit. qui pro martyribus in Ecclesia celebrantur. b
 Sozo. l. 6. Post hæc Hunni, rege Balamire, trajecto Bospho-
 c. 37. ro Cimmerio, repente in Ostrogothos impressio-
 Jornan. nem faciunt, eosque sibi subjiciunt. Quorum clade
 de reb. Get. c. 24. territi Wisegothi Valentem rursus implorant, qui
 in

in Mœsia agros illis ad habitandum attribuit. Sed à A 408.
 Lupicino aliisque limitaneis præfectis contumelio- Christi
 sius accepti Romanos armis appetunt; ab iisque ad 450.
 Valens imperator, a ut jam memoravi, bello su- a Supr. c.
 peratus, & exustus, pœnas violatæ religionis de- 6.
 dit. Compositis postea cum Theodosio rebus Ro- b b Jor nan.
 manam in amicitiam, sac fœdus ab illo recepti, c. 18.
 & fœderati propriè sunt dicti. Theodosio mortuo
 Alaricus ex Balthica stirpe cum Wisigothis suis in
 Italiam perrupit, eumque, quem supra c retuli, c Cap. 10.
 exitum militiæ hujus habuit. d Cujus successores, d Vide
 Gallia & Hispania subacta, Wisigothorum regnum sup. c. 12.
 ibi statuerunt. cujus sparsim mentionem facimus. e Jor n. c.
 43.
 Interim Ostrogothi sub Hunnorum dominatu
 cum privatis regibus pristinas sedes obtinebant.
 Hermanaricus, quo regnante Hunnorum excursio
 illa contigit, ut f Jor nandus narrat, tametsi cæ- f Cap 25.
 teri, quos attigi suprâ, Athanarico id factum re-
 ge memorent, g Hunnimundum habuit filium, g Jor n.
 e quo genitus est Thorismundus. cujus filius Beri- c. 14.
 mud Hunnicæ pertæsus servitutis ad Wisigothos in
 Galliam transfugit, cum Theodoricus ejus nomi-
 nis primus, occiso jam Wallia, regnaret. Berimudis
 nepos fuit Eutharicus, cui Ostrogothorum rex
 Theodoricus Amalasuntham filiam in matrimo- h Jor n.
 nium dedit. Ad hanc familiam, ut quæ recto ab c. 48.
 Hermanarico stemmate descenderet, Ostrogothici
 jus regni propriè spectabat. b Verùm Berimude di-
 gressio, Wandalaris Hermanarici fratre genitus
 velut caducum principatum tenuit. Hujus filii ar-
 mis ac mutua concordia nobiles extitere tres, Wa-
 lamir, Theodomir, & Widemir; qui cum Attila
 adversus Aëtium & propinquos suos Wisigothos in
 Gallia decertarunt. Extincto demum Attila, cum
 reliqui populi, tum Ostrogothi Hunnorum excus-
 ferunt jugum. i Theodomiri filius è concubina i Jor n.
 Theodoricus fuit, qui Leoni Imperatori ad sancien- c. 51.
 dam

A 408
Christi
ad 450.

dam pacem datus obses apud Romanos adolevit. Tum imperante Zenone, cum à Theodomiro patre traditum Gothorum regnum accepisset, Imperatoris hortatu ad recuperandam Italiam, quam Odovacrius invaserat, perrexerit; ibidemque, quod postea dicetur, Ostrogothorum condidit regnum, quod Justinianus deinde subvertit.

CAP.

XV.

Pelagiana
heresis

historia.

a Hier.

Præf. ad

l. 1. & 3.

in Hier.

b Aug ep.

106

c Hier ib.

Aug. 2 de

Pec. Orig.

c. 3.

d Ep.

Conc.

Carth. ad

Innoc.

Papam.

Aug 2. de

Pec. Orig.

c. 3.

e Aug. 2.

Retr. c.

47. & de

ges. Pel.

35. Phot.

eod. 3 4.

f Aug. 1.

c contr. Jul.

c. 3. & de

ges. Pelag.

g Oros.

Apol.

Ecclesiastica res sub illis principibus. ac primum Pelagiana heresis, & Nestoriana, nec non Ephesina Synodi accurata descriptio.

HONORIO ac Theodosio regnantibus, varii in Ecclesia motus extitere, celeberrimique cum hæreticis Catholicarum partium conflictus. ac contra duas præsertim hæreses, Pelagii, & Nestorii, certamen fuit. Pelagius a natione Scotus ex insula Britannia oriundus; unde b & Brito nominatur; primum monachus in Palæstina vixit; ubi adversus gratiam Christi pestilentissimum dogma concepit animo, c cujus ei Ruffinus auctor fuisse proditur. Hic discipulum habuit Cælestium, qui prior in Africa palam hæresim prædicans, d anno 412 Carthagine damnatus est, accusante Paulino Diacono Carthaginensi. Postea Eros & Lazarus, Episcopi duo Gallicani, Pelagii nomen detulere apud Palæstinæ Episcopos. Sed cum morbus alteri eorum incidisset, in tempore adesse prohibiti sunt. quare excerpta de Pelagii & Cælestii libris capitula miserunt. Ita Diospoli in Palæstina Synodus est habita anno 415, f cui Episcopi 14 interfuerunt. Ab iis interrogatus Pelagius facile Græcos homines linguæ illius ac fraudis ignaros captiosis responsionibus elusit. Absolutus itaque Joannis potissimum Hierosolymitani, Ruffini, & Origenis fautoris opera, quod Orosius g indicat,

indicat, majores sumpfit spiritus. Sed Hieronymi A 408
 primùm stilo, tum Africanorum Patrum sententiis Christi
 vexari cœpit. Anno quippe 416 provinciales a duæ ad 450.
 Synodi celebratæ sunt, una Carthagine, cui præ- a Tom. 1.
 fuit Aurelius: altera Milevi in Numidia, præfide Conc.
 Silvano, cui Augustinus interfuit: indidémque
 Synodicæ ad Innocentium Papam editæ, quibus
 Pelagii & Cælestii ita damnatos à se errores prædi-
 cant, ut auctoribus ipsis parcerent. Utrisque re-
 spondit b Innocentius sequenti anno, quo Coss. b Tom. 1.
 notantur Honorius & Constantius, (is est Christi Conc. &
 417) mense Januario. ac Pelagium & Cælestium Ep. Aug.
 censuit Ecclesiastica communione privandos. Qua 91. 93.
 re comperta, Pelagius ad Innocentium scripsit.
 c sed eo mortuo illo ipso Christi 417 anno, 5 Kal. c Aug. 2.
 August. literæ ad Zosimum pervenêre. d Qui Cæ- de Pec.
 lestii primùm ficta professione, (Hic enim Ro. Orig. c. 5.
 nam purgandi sui causa venerat) tum subdola & 17.
 Pelagii epistola deceptus, qua cum Praylii, qui in d Zos. ep.
 sedem Hierosolymitanam anno 416 successerat, Tom. 1.
 commendatitiam miserat, in Africanos Patres, Conc.
 nec non Erotem & Lazarum, paullo fuit commo- ubi &
 tior. Neque tamen Pelagium ac Cælestium com- Pelagii
 munioni restituit. sed bimestrem huic diem præ- confessio.
 fixit, ad quam accusatores adessent. Interim Afri- e Aug.
 canis Episcopis satagentibus, Romæ ab Zosimo con. duas
 hæreticorum calliditate detecta, cum se clam Cæ- Epist. Pal.
 lestius ex Urbe subduxisset, e cum Pelagio pariter c. 3 & 4.
 est damnatus anno 418. Secutum est f Honorii f Vide
 edictum eodem anno prid. Cal. Majas, quo ambo Bar. A.
 perculsi sunt. Africani verò Episcopi, accepto Zo- 418. Prof.
 simi decreto, Calendis ipsis Maji anni ejusdem in vita
 418, in plenaria Synodo, ut scribit Prosper, Aug.
 Episcoporum 213, contra Pelagianam hæresim cano- De Mile-
 nes octo condiderunt; qui Milevitana Synodo vitana Sy-
 cundæ perperam vulgò tribuuntur. Sed nihil Mi- nodo vul-
 levitana ista contra Pelagium statuit. & g ex illis ipsis gatus er-
 octo Gall.

A 408
Christi
ad 450.
Julianus
Pelagianus.
mus.

octo canonibus, tertius, quartus, & quintus à Cælestino Papa sub Carthaginensis Concilii nomine citantur. Denique in generali totius Africæ Synodo, non in provinciali, tanta de re pronuntiatum oportuit. Hoc modo synodalibus ad Zosimum perlatis decretis, ait Prosper, & per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est. Cujus pene profligatæ patrocinium suscepit Julianus Memorii Capuani Episcopi filius, & successor; qui ob hæresim eandem sede sua pulsus, cum Augustino grande certamen iniit, homo lingua promptus, ac disertus, sed procax, & temerarius.

Semipe-
lagiani.

a Aug.
L. L. de
Præd.
Sanc.

Pelagiani dogmatis appendix quædam fuit Semipelagianorum factio; qui initium à nobis esse salutis asseverabant, ac de Prædestinatione aliter atque Augustinus sentiebant. *a* quam in Galliis occultè grassantem paucis ante obitum annis oppugnare instituit Augustinus, ac post eum Prosper Aquitanicus.

b Cod.
Vat. apud
Bat. ad
an. 419.
Nestorius.
Marcell.
Chron.

c Socr. 7.
c. 7.

Mortuo Zosimo Papa 7. Cal. Jan. anni 418, creatus est Bonifacius; & sub idem tempus à schismaticis Eulalius, cui Præf. Urbis Symmachus favebat. Sed ille paulo post caussa cecidit anno Christi 419. Post Bonifacium anno 423 Romanæ præfuit Ecclesiæ Cælestinus. cujus anno labente 6, Christi 428, *b* Nestorius Antiochenus in locum Sisinnii Constantinopolitanus ordinatur Episcopus, qui subinde novam vulgavit hæresim, Christum asserens persona constare duplici, ac B. Mariam haud esse Dei matrem adstruens, sed hominis tantummodo Christi. Ad hoc restinguendum incendium præ cæteris accurrit Alexandrinæ Antistes Ecclesiæ Cyrillus; qui ex anno *c* 412 avunculo suo Theophilo suffectus erat; Cælestini maximè literis incitatus, quibus ipsum in Nestorii causam inquirere, ac denos illi ad resipiscendum dies præfinire jussit. quod anno 430 frustra tentatum est à Cyrillo.

a Quo-

^a Quocirca anno Christi 431 Ephesi congregata Synodus est. ad quam Cælestini Papæ legati profecti sunt Arcadius & Projectus Episcopi, & Philippus Presbyter. Episcopi porro supra ducentos interfuerunt; atque ad prohibendos tumultus, Comites ab Imperatore Theodosio sunt appositi, Candidianus, & Irenæus, Nestoriana labe contacti. Orientales autem, qui cum Joanne Antiocheno vocati erant, tardius affuerunt, utpote ad damnandum popularem suum ingratis adducti. Itaque cum ex a. d. 10. Cal. Jul. inchoata Synodus esset, ac ter citatus Nestorius è sede sua depositus, quinto inde die Joannes cum suis advenit, quos inter Theodoretus Cyri Episcopus eminebat; qui statim, tumultuario coacto Conciliabulo, legitimæ acta Synodi resciderunt, ac Cyrillum & Memnonem Ephesi Episcopum damnarunt. Comites, interceptis Catholicorum literis omnibus, Imperatorem contra ipsos calumniæ plenis epistolis inflammaverunt; adeò ut Cyrillus ipse in carcerem conjectus fuerit. Tandem per fidum hominem, qui mendici habitu Constantinopolim profectus inclusas arundine literas Catholicorum detulit, certior fit de omnibus Imperator; & Monachis annitentibus, atque allaborante Pulcheria, Synodi acta Imperatoris auctoritate comprobata sunt; ejectoque Nestorio, Maximianus ei subrogatus est. ^b Eadem porro Pulcheria in honorem sanctissimæ Dei genitricis basilicam condidit in Blachernis ad mare, quæ Græcorum deinde religione celebris fuit.

Finita Synodo, ^c in qua Pelagianam quoque damnatam hæresim auctor est Prosper, Joannem inter & Cyrillum, & utrique contributos Episcopos, aliquandiu simultates mansere. quæ Theodosii studio, & magni illius interventu ^d Symeonis Stylitæ compositæ sunt. ^e Nestorius primum in pristinum suum monasterium S. Euprepî, quod erat

A 408
Chilli
ad 450.
Acta
Eph. Syn.
& Ep.
Cælest.
Prosper.
soc. l. 7.
c. 34.
Evag. l. 1.
Matcell.
Theoph.
Zona.
Cedren.
Ephesina
Synodus.

^b Niceph.
4. c. 2.

^c Prosper
con. Col.
lat.

^d Vita S.
Sym.

apud Sur.
5. Jan.

^e Acta
Eph. &
Evag. 1.
c. 7.

A 408.
Christi
ad 450.

Nestoris
memoria.
bilis
exitus.

Leporius.

a Facun-
dus l. i. &
extat li.
bellus

Leporii

Cas. i. de

Incar. c. 4.

b Soc. 7.

c. 18.

Theod.

s. c. 39.

Marcel.

c Prosp.

Victor.

Utic. i.

C A P.

XVI.

d Prosp.
Chron.

e Baron.
ad an.

372.

f Prosp.

g Possid.

in vita s.

August.

h Aug. 9.

Conf. c.

2. & seq.

erat Antiochiæ, relegatus. inde, quod multos contagione sui erroris afflaret, in Oasin amandatus est anno 436, ubi postmodum, verminante lingua, miserabilem vitæ fortitus est exitum. Libri ejus Theodosii edicto flammis addicti sunt.

a Nestoriana porro hæresi prælusit Leporius quidam Gallicanus monachus; qui ab Augustino deductus, oblato libello erroris sui veniam petiit. quod anno circiter 420 factum est. b Quo etiam anno novæ in Christianos turbo persecutionis infestam habuit Persidem, Isdegerde, an ejus filio Varane regnantibus. Id enim ambiguè proditur. c Sed & Africana Ecclesia sub Vandalorum tyrannide gravia perpessa est Geiserico rege; qui inter alios Sebastianum Comitenti Bonifacii generum, qui ad ipsum confugerat, summa perfidia necavit.

Insignes ætate illa viri, ac femina.

Multum iis temporibus non vita solum, sed etiam obitu suo, splendoris contulerunt Ecclesiæ duo sidera, Hieronymus, & Augustinus. Horum prior excessit anno 420, pridie Cal. Oct. natus annos, ut ait d Prosper; 91. at e Annales Baronii non nisi 78, vel 79 adscribunt.

f Augustinus anno 430 obiit 5 Cal. Sept. ætatis 76, Episcopatus 36: post conversionem 43: quo tempore Vandali Hipponem tertium jam mensem obsidebant, ut ait g Possidius. Natus est anno 354, Idibus Novemb. ut in libro de vita beata, & primo de Ordine testatur ipse. conversus est ad Christum anno 387, circa h vindemiales ferias; & sequenti anno circa Pascha baptizatus est. neque biennio catechumenus fuit, ut quidam opinati sunt. Ita anno ætatis 34 inchoato baptismum suscepit. Hic adversus hæreses ac sectas omnes, quæ tum in Africa prebuerant, acerrimum bellum ac perpetuum habuit;

buit; præsertim Manichæorum, Pelagianorum, & Donatistarum. ^a Contra hos verò memorabilis facta Collatio est anno 411, coram Marcellino Tribuno viro religiosissimo, quem ad pacificandam Ecclesiam Honorius in Africam miserat; cujus pars magna fuit Augustinus. Secundum hanc ^b variis edictis Donatistarum ab Imperatore fracta contumacia est. ^c Quinetiam Jovinianum hæreticum Honorius idem anno 412 in Boam insulam relegavit.

A 408
Christi
ad 450.
^a Collat.
CARTH.
^b L. 51. 54.
55. Cod.
Theod.
de Hæc.
^c Ibid. l.

Claruit inter illustres sanctitate doctrinæque præfules ^d Paulinus, patria Aquitanus, qui paupertati Christianæ posthabitis opibus ac nobilitate generis, Nolanus deinde factus est Episcopus. quæ in dignitate memorandum sæculis omnibus caritatis ac sui despicientiæ specimen edidit, dum se, ut captivum viduæ cujusdam filium redimeret, Vandalis in servitutem dedit. Hic Ambrosii, Augustini, Hieronymi, Martini, aliorumque laudibus & amicitia celebratus obiit 10 Kal. Jul. anno 431.

53. de
Hæc.
^d Greg.
Papa 3.
Dial. c. 1.
Sur. 22.
Junii.
S. Paulinus.
S. Leo.
^e Marcel.
Chron.
S. Hilarius.

^e S. Leo Papa Romanum Pontificatum, quem anno 440 adeptus est, eruditione, pietate, ac rebus gestis mirificè decoravit. ^f Hilarius quoque Arelatensis Antistes claruit. quem S. Leo, quod in alienam diocesim grassari videretur, severiùs castigavit. ^g Atque hic annum 449 excessisse non videtur. ^h siquidem eo ipso S. Leo 7 Cal. Sept. datis ad Episcopos Provinciæ literis, Ravennium Hilarii successorem sententia sua confirmavit. quem etiam Hilarium *sanctæ memoriæ* nominat. Cæterum diversus ab hoc Hilarius ille fuit, qui cum Prospero super Pelagianorum reliquiis scripsit ad Augustinum. Is enim laicum se fuisse significat. Unde Arelatensis vocabulum in illas epistolas irrepsisse videtur.

Arelat.
^f Vita S.
Hilar.
apud Sur.
Mat 5.
^g Novella
Valent. 1
7. Tit. 24.
de Episc.
ord.
^h Thom.
1. Con.
Gall.

Revennæ quoque floruit S. Petrus ab eloquentia nominatus Chrysologus; ⁱ qui ab Sixto Papa S. A pollinaris admonitu urbi illi datus est Episcopus sub annum 433.

ⁱ Rubens
in Hist.
Raven.

Oro-

- A 408
Christi
ad 450.
Orosius.
a Marcel.
b Epist.
Luciani
apud Sur.
3. Aug.
*Vincen-
tius Li-
rinensis.*
c Vinc.
Lirin.
Commo.
Cassianus.
d Prosp.
Chron. &
con. Col-
lat. Beda.
5. Hist.
Aug. c. 13.
S. Ger-
manus
Antissi-
ol.
e Const.
in ejus
vita Prof.
Scalig.
edit.
f. Beda l.
1. c. 17.
S. Geno-
vesa.
g Vita
S. Genov.
3. Jan.
apud Sur.
- a Orosius Hispanici generis presbyter scribenda historia claruit, quam Augustini hortatu suscepit; & ab eodem missus in Orientem, S. Stephani reli-
quias inde sub annum 416 in Africani attulit. b Quas quidem reliquias Lucianus Presbyter superiore anno divinitus ostensas è latebris eruerat.
c Vincentius Lirinensis anno 434 aureolum edi-
dit libellum adversus hæreses, nempe tertio anno post Ephesinam Synodum, ut ipse testatur. Cassia-
nus item genere Scythæ, S. Joannis Chrysostomi discipulus, Massiliæ postea monasterium condidit quem in Semipelagianorum incumbentem hæresim (quæ multorum tunc in Galliis occuparat animos) S. Prosper Aquitanus vir ætate illa doctus, & diser-
tus, libro contra Collatorem edito confutavit.
Sanctitatis præterea maximè laudem adepti sunt in Occidente, d Palladius, qui sub annum 429 à Cælestino Pont. ad Scotos primus Episcopus mitti-
tur.
e Tum Germanus Antissiodorensis Episcopus vir sanctissimus: quem Prosper in Chron. memorat, agente Palladio Scotorum Episcopo, à Cælestino missum in Britanniam, ut Pelagianam hæresim ex-
tingueret, Florentio & Dionysio Coss. id est anno 429. f At Beda, Sigebertus, aliique, priorem istam cum S. Lupo Trecenti S. Germani profectio-
nem imputant anno 446. atque ex Gallicana qua-
dam Synodo missum esse, idem Beda testatur. Se-
cundam verò, quam cum Severo Treverensi Epi-
scopo S. Lupi discipulo suscepit, paullo post acci-
disse Beda narrat; hoc est, ut Sigebertus ait, anno 449.
g Per id tempus Lutetiæ Parisiorum admirabili virtutum omnium luce radiabat S. Genovesa, Ne-
metodoro pago quodam ejusdem civitatis oriunda; quam S. Germanus in priori profectio-
ne illac fortè transiens divinitus agnovit, ac deinceps summa ve-
neratione coluit.

Orien-

Orientalem Ecclesiam illuminavit Alexandrinus Episcopus Cyrillus, qui avunculo suo Theophilo anno 412 successit, ut jam diximus; ac multis pro Catholica fide sanctissimæque Virginis dignitate tuenda functus laboribus, excessit anno 444, Junii 9. quod & ex ejus Paschalibus colligitur.

A 408
Christi
ad 450.
S. Cyril-
lus.

^a Synesius Cyrenensis, ex gentili philosopho Christianus, & ejusdem urbis Episcopus, circa annum 410 à Theophilo factus, quandiu ibi federit haud compertum est.

^a Syn. Ep.
66. &
Notæ ad
eand.

^b Theodoretus Cyri Episcopus in Syria sub annum 423 præesse cœpit Ecclesiæ illi, ac doctrina & eloquentia præstitit.

^b Vide
Baron. ad
A. 423.

^c Vivebat tunc Stylites ille Symeon, à columna ita dictus, in qua dies noctesque stans, Angelis, quàm hominibus, propiorem in mortali corpore vitam instituit.

^c Vita
ejus apud
Socr. 5.
Jan.

^d Claruit & virginitatis ac sanctimonix titulis Eustochium S. Paulæ filia, quæ matri superstes annis 15. mortua est anno 419.

^d Hieron.
Ep. 79.

Doctrina vero celebres extitere sceminae duæ; ^e Eudocia Theodosii junioris uxor, & Hypatia Theonis philosophi ac Mathematici filia, quam Synesius summo habuit in pretio, ac magistram suam sæpe nominat. ^f Ea verò ab Alexandrinis anno 415 in populari seditione laniata est, quòd Orestem præfectum ab Cyrilli amicitia putaretur abducere.

^e Niceph.
114 c. 23

^f Socr. 1. 7
c. 13. 10.

De Marciano, Leone, Zenone, Anastasio, & iis, quæ in Orientali imperio sub illis acciderunt; ubi de Aspare, Ardaburio, & Basilisco, tyrannis.

A 450 Christi ad 491.

M Arcianus humili loco natus in Illyrico, sed militiæ clarus, g ex Tribuno Imperator à Pulcheria factus est; cui & ipsa convenit in manum, g Theod.

CAP.
XVII.
Marcia-
nus.
g Theod.
ea Lect.

A 450
 Christi
 ad 491.
 a Marcel.
 Chiron.
 Alexand.
 Theoph.
 Miscel.
 Evag. 2.
 c. 1. Zon.
 Ced.
 b Marcell.
 Chr.
 Alex.
 Theoph.
 Martyr.
 Rom.
 c Theod.
 Lect. 2.
 Collect.
 Leo Imp.
 d Candi
 apud
 Phot. 79.
 e Cedre-
 nus Ni-
 ceph. 15.
 c. 27.
 f Marcel.
 Evag. 2. c.
 15. Theo-
 pha. Jorn.
 g Candin.
 apud
 Phot. 1
 b Theod.
 Lect.
 Procop.
 de bello
 Vand.
 Niceph.
 15. c. 17.

ea tamen lege, ut virgini sibi liceret esse. a quod
 anno Christi 450 contigit. Ab utroque summa con-
 cordia gesta est respublica, cum justitiæ ac pietatis
 Catholicæ tuendæ par in ambobus inesset studium.
 Sed Marciano, quamvis ætate jam provecto, prior
 obiit Pulcheria, post egregiam Ecclesiæ navatam
 operam, b anno 453, Sep. 10. qua die Ecclesiasti-
 cis tabulis consecrata legitur. Marcianus quinto post
 anno moritur, nempe 457 Christi, c exeunte Ja-
 nuario, cum annis 6 ac totidem mensibus imperasset.
 Marcianum excipit Leo genere Thrax, d opera
 promotus Asparis, cujus filii erant Ardaburius, Pa-
 tricius, Hermenaricus. e quibus Patricium se fa-
 cturum Cæsarem Leo sponderat. quod cum diu
 distulisset, f anno demum imperii 12, Christi 468,
 perfecit, desponsa eidem Ariadna filia; Ardaburem
 verò Patricium creavit. g Hac fraude deceptum
 Asparem cum Ardaburio spadonum gladiis obtrun-
 dus apud cat. Patricius præter spem, vulneribus acceptis,
 evasit incolumis. Hermenaricus, qui tunc aberat,
 in Isauriam fugit; & Zenone imperante Constanti-
 nopolim reversus, spuriam illius filiam duxit, ait
 Theophanes. h Leo in Tarasicodisam Isaurum,
 quem prius sibi conciliarat, Zenonem nominatum,
 affinitatem transtulit, eique Ariadnam filiam &
 Orientis præfecturam tradidit.
 Erat Verinæ Augustæ Leonis conjugis frater Ba-
 filiscus, homo perfidus, & hæreticus; qui ingenti
 classi, quam contra Vandalos pararat, à Leone
 præfectus anno 468, rem prodidit; sive à Gense-
 rico pretio corruptus; b sive hujus perfidiæ merce-
 dem Romanum ab Aspare & Ardaburio pactus im-
 perium. Qui Constantinopolim reversus, ad Ec-
 clesiam confugit, ac Verinæ sororis precibus dona-
 tus ab Imperatore, Perinthum relegatus est; nec
 multo post restitutus in integrum, Ostryu Asparis
 protectorem, & Theodoricum Triarii filium, cujus
 Aspar

Aspar sororem duxerat, ab Constantinopolis ob-
dione, unâ cum Zenone depulit a anno 472.

A 450

Christi

ad 491.

^aTheoph.

Marcell.

^bTheoph.

Theodor.

Lect.

Evag.

2. cap. 17.

Chron.

Alex.

Zon. Ced.

Zeno.

- A 480
Christi
ad 491.
a Evag. 3.
c. 8. The
oph. Lect.
Marcell.
Theoph.
Zonar
Cedr.
b Candi-
dus.
- annus 477, in qua de recuperato imperio Zenoni
gratulatur. ^a Sed dum Basiliscus malè parto impe-
rio per tyrannidem abutitur, &, instigante uxore,
pessimos hæreticos Timotheum Ælurum & Petrum
Fullonem in eas sedes, unde erant ejecti, restituit,
Acacio Constantinopolitano Episcopo subdolo hære-
tico, ac Daniele Stylita fortiter obfistentibus, ^b ac
Verina, mutato generi in favorem animo, clam id
agente, Zeno anno 477 recuperavit imperium, post
20 menses, quàm ejectus erat, ut auctor est Victor
Tununenſis, & corrupto Basilisci consobрино Arma-
to Magistro militum, qui Zenonidi hujus uxori per
consuetudinem stupri conciliatus omnia poterat,
^c Basiliscum ab Ecclesia detractum Limnis inclusit
Cappadociæ castello; ibique cum uxore Zenonide
mori fame coëgit. ^d Auctor est Malchus Basiliscum
cum uxore ac liberis gladio subiectum. Armatus
paullo post, pro militari Præfectura, quam ei Ze-
no promiserat, ejusdem jussu interfectus est. Ejus
^e Theoph. filius à Zenone ex pacto Cæsar appellatus, ^e in Cle-
rum adscriptus est, & Cyzicenus postea factus Epi-
scopus, ei Ecclesiæ cum laude præfuit.
- Post hæc novi contra Zenonem motus extitere.
- ^f Evag. 3.
c. 26.
- ^f Primum Marcianus Anthemii filius, ejus qui Oc-
cidentis Imperator fuerat, Leontiam Verinæ filiam
& Ariadnæ sororem habens in matrimonio, impe-
rium uxoris jure sibi arrogabat; quod ea Leone jam
imperium obtinente nata erat, non, ut Ariadna,
privato. Rem itaque graviter aggressus, pulso Ze-
none, ad extremum partam victoriam luxu &
inertia corrupit. Mox ergo Illi Patricii genere Isauri
fraude superatus, ab Acacio Patriarcha presbyter
^g Theoph. consecratur, ^g anno 479.
- Sequente dehinc anno in Zenonem altera tem-
pestas incubuit. Hic Verinam focrum, Illi consilio,
in castellum quoddam relegavit, cum Marciano &
Leontia filia. ac mox Illum ipsum, instigante
Ariadna,

Ariadna, a per Alanum quendam tentavit occidere. Sed amputata tantum auricula, evasit Illus. quem ut leniret Zeno, Ducem eum Orientis cum summa potestate constituit. b At is injuriæ memor, anno 482 Verinam Augustam è Papyrio castello Isauriæ liberatam impulit, ut apud Tarsum Ciliciæ oppidum Leontium Patricium crearet Augustum.

A 450
Christi
ad 491.
a Candid.
b Evag. &
Theoph.

Biennio post mortua Verina, anno scilicet 484, ab Joanne Scytha Zenonis duce victi sunt Leontius, & Illus, ac se castello Papyrio clauferunt; quo post annos quatuor expugnato, ambobus præfecta sunt capita, & Constantinopolim allata anno 488.

Adversus tot Dei beneficia ingratus Imperator ad hæreticam impietatem crudelitatem addidit; & cum à Mariano Comite futurorum præscio didicisset, imperii & conjugii successorem sibi quendam è Silentiariorum fore Schola, innocentes aliquot affecit nece; imprimis verò Pelagium, virum bonis artibus ac virtutibus eximiè præditum, qui ab Schola Silentiariorum ad Patriciam dignitatem pervenerat. Id anno 490 contigit. Proximo ab eo, Zeno epilepsia correptus, quam è crapula contraxerat; identidem Pelagii nomen appellans, excessit è vita, ut scribit Evagrius. Alii vivum adhuc infossam esse narrant, & ab Ariadna, cum expergefatti vox esset audita, vetitum extrahi, ibidem miserabiliter extinctum; ita Pelagii preces sanciente Deo, quem ille testem ac vindicem innocentiae suæ moriturus appellaverat.

De Valentiniano 3, Maximo tyranno, Avito, Majoriano, Anthemio, Olybrio, Glycerio, Nepote, Augustulo Occidentis Imperatoribus. Item de iis, quæ in Occidentali imperio contigerunt, ab anno 450, ad 491. De Attila, Odovacre, Theodorico.

Valentiniano tertio adhuc superstite, Attila, qui è anno 444, occiso fratre Bleda, Hun-

CAP.
XVIII.
c Prosp.

- A 450 A nis regnare coeperat, sexto post anno, qui fuit
Christi Christi 450, in Gallias contendit, quas per id
ad 491. tempus obtinebant Gotthi, quos Wisigothos no-
minant, Franci, Burgundiones, Alani, alique
barbari; partem earum Romani ægrè tuebantur
Aëtio duce, qui Occidentis imperium, ne fundi-
tus periret, unus illa tempestate sustinuit. Gotthis
a Jornan. regnabat Theodoricus; a cujus filiam Geisericus
de rebus Hunerico filio nuptam, ob veneni suspicionem trun-
Get. c. 36 cis naribus, & auribus dehonestatam, ad patrem
remiserat. Ab hoc sibi metuens Vandalus Attilam
in eum magnis concitavit muneribus.
- b Jornan. b Qui ad Aureliam adduxit exercitum. Hanc
de rebus enim urbem Sangibanus rex Alanorum se illi tradi-
Get. c. 36. turum spoponderat. qua re cognita, cives ab ejus
se infidiis tutati sunt. Erat in ea urbe tum c S. Ania-
c Gregor. nus Episcopus sanctitatis & doctrinæ claritate cele-
Turon. 2. bris; qui & ad famam adventantis Attilæ, Arelatem
c 7. Si ad Aëtium, implorandi auxilii causa, iverat; &
don 1. 8. epist. 15. cum hujus, tum multo magis divinæ opis fidu-
cia, trepidantes suorum confirmabat animos. Ob-
sidenti igitur Aurelianos Attilæ ex improvise super-
venit Aëtius cum foederatis regibus; quem ille fu-
giens, in Belgicam concessit. d Ibi anno 451, ma-
d Marcell. gno commisso prælio fusus est in campis Catalau-
Idat. Chr. nicis, qui & Mauriaci nominantur, ait Jornandes.
Alexandr. quos centum *leugas*, ut Galli vocant, in longi-
Theopha. tudinem patere, latos esse septuaginta, idem au-
Paulus etor affirmat. *Leugam* porro passus habere mille &
Diac. l. 15. quingentos. e In eo prælio, ait Jornandes, Roma-
nis adfuere Wisigothi, Franci, Sarmatæ, Bur-
gundiones, Saxones, aliæque nationes. Hunnis
f Carm. 7. Gepidæ & Ostrogothæ, duce Valamiro. f Sido-
310 niustamen Francos & Burgundiones in Attilæ fuisse
castris asserit. quod de amborum parte aliqua potest
intelligi. Theodoricus Wisigothorum rex occubuit.
ac cæsa ab utrisque partibus, ut ait Jornandes,
170000.

170000. Idatius 300000. Satis constat debellari cum Hunnis potuisse, nisi veritus esset Aëtius, ne his funditus extinctis, Gotthi in Galliis sustineri non possent. *a* Itaque Thorismundo Theodorici filio, per speciem adeundi paterni regni, in Narbonensem redire persuasit. *b* qui anno vertente à fratribus Theodorico & Friderico jugulatus est.

A 450
Christi
ad 491.
a Greg.
Tur. l. 2.
c. 7. &
alii cit.
b Idat.
Chr.

c Attila præter spem ereptus, in Italiam infudit exercitum; ubi Aquilejam obsidione captam solo æquavit. Inde Mediolano, Ticino aliisque vastatis oppidis, Romam petens, S. Leonis, qui ad Minicium ei annem occurrit, legatione commotus, abcessit in patriam anno 452. Unde rursus in Gallias contra Alanos, qui trans Ligerim confederant, profectus, à Thorismundo itidem, ut in campis Catalaunicis, fugatus est, ut ait Jornandes. *d* Anno verò 454 cum puellam duxisset, hausto largius merito, vomitu sanguinis extinctus est.

c Jornan.
Cassiod.
Chr.
Paul.
Diac. 15
d Priscus
apud
Jorn.
Marcell.
Theoph.
e Blond.
Dec. 3. l. 1.
Sabell.

e Ferunt Venetiarum civitatem ex illa barbarorum incursione originem accepisse, Italis plerisque, maximèque Patavinis, ex urbium suarum incendiis, & ruinis ad æstuarium receptum habentibus.

Ennead.
8. l. 1. Sig
de Imp.
Ital. l. 1. 3.
Venetia-

f At Valentinianus Placidia matris obitu, quæ anno 451 decessit, laxatis licentiæ frænis, imperio per libidinem & crudelitatem abutitur. & cum Maximi Senatoris uxori stuprum obtulisset, illius callido consilio suspectum sibi redditum Aëtium obtruncat in palatio anno 454: & sequenti, ejusdem dolo Maximi per Aëtii satellites in campo Martio confoditur *g* 16 Calend. April. natus annos 36, imperii 31. *h* Maximus Eudoxiæ Valentiniani conjugis potitus nuptiis, cum se ejus amore factus esset in Valentiniani conspirasse mortem, id indignè illa ferens Genfericum in Italiam evocavit ex Africa. cujus adventu territus Maximus, in fuga, pridie Eidus Junias laniatus à suis, & in Tiberim

rumorigo.
Valentini-
anus
occisus.
f Marcell.
Idat. di. 17
Paul.
Diac. 15.
Jornan.
de reg.
succes.
Cassiod.
g Anon-
ym.
Cusp.
Maxi-
mus.

X 3

pro-

h Procop. 1. Vand. *i* Anon. Cuspin. De Maxim. vide Sidon. l. 2. ep. 3.

A 450
Christi
ad 491.

a Paulus
Diac. l. 15.
c. 5.

b Anon.
Cuspin.

c Theoph.

d Cassiod.
Marcell.
Idat. Paul.
Diac. l. 15.

e Avitus
Paulus
15. c. 5.

f Lib. 2. c.
7.

projectus est, vix altero Imperii mense confecto. a Gensericus Urbe capta, S. Leonis Papæ oratione mitigatus, incendio accedibus abstinuit. Direptis tamen b per dies 14 sacris, ac profanis opibus omnibus, c Eudoxiam Augustam, ejusque filias ambas, Eudociam, & Placidiam, in Africam abduxit; atque illam Hunerico filio copulavit; hanc, quod Olybrio jam erat nupta, servavit. Eudoxiam anno 462 Constantinopolim remissam auctor est Idatius. Ejus filia cum annis 16 cum Hunerico vixisset, & Ildericum peperisset, clam dilapsa in loca sancta profugit anno 472, ut scribit Theophanes.

d Interim Avitus Gallus eodem anno 455, sexto Eid Julias, ut ait Anonymus Cuspiniani, ab exercitu Gallicano Tolosæ renuntiatus Imperator pacem cum Gotthis firmavit. Cujus hortatu Theodoricus Hispanias ingressus, Suevos, occiso eorum Rege Rechiario, perdomuit anno 456. Avitus tertio, quam creatus fuerat, destitutus à Gotthis, imperio vitæque caruit, ut scribit Idatius. e Paulus Diaconus posito imperio Placentinum esse factum Episcopum refert. Id anno accidit 457; quo & Marcianus in Oriente fato functus est. Anonymus Cuspiniani Avitum 13 Cal. Oct. captum ait Placentiæ anno 456, quo Joannes & Varanes Coss. fuere. Sanè quidem Evagrius f non plures Avito, quam menses decem ac dies octo tribuit. Sed ex Anonymo isto, menses amplius 14 competent: atque inter regnum mensium sex, dierum 15, fuerit. Si quidem Majorianum anno 457 Cal. Apr. levatum ait, cum prid. Cal. Mart. Magister esset militum factus. quo etiam die Ricimer ex Magistro militum creatus est Patricius. Hoc modo verum esse potest, quod ait Idatius, tertio anno, quam imperare cepit, Avitum esse detractum, imputato videlicet illi

illi interregni spatio. Igitur anno 457, Leonis Au-

A 450
Christi
ad 491.

^a Majorianus Ravennæ sumpsit imperium, in-
gentis animi princeps. ^b qui recuperandæ cupidus
Africæ, bellum contra Vandalos aggressurus, le-
gati specie ad Gensericum profectus est. Sed à Ri-
cimere patricio, & utriusque militiæ magistro,
apud Dertonam comprehensus, & abdicare coa-
ctus, interficitur anno 461, cum imperasset an-
nos 4, menses 4, quippe Dagalaipho & Severino
Coss. id est anno 461, à Ricimere imperio est exu-
tus quarto Non. Aug. & occisus 7 Id. Aug. ad Hy-
ram fluvium.

Majora-
nus.
^a Marcell.
Idat. Paul.
Diac.
^b Nov.
Major.
Tit. 3. ad
Sen. Pro-
cop. 1.
Vand.
Jorn.
Cassiod.

Severum ex pacto deinde Ricimer Imperatorem
constituit anno eodem 461, Novembri mense, ^c
13 Calend. Decemb. quem & anno tyrannidis quarto
veneno sustulit, ^d 18 Calend. Sept. Christi 465.
Post interregnum unius anni ac mensium aliquot
fuit. Tum anno 467 Leonis Imperatoris auctori-
tate in Occidentem missus est Imperator.

Anon.
Cuspin.
^c Anon.
Cusp. Cas-
siod. Idat.
Marcel.
&c.

^e Anthemius Patricius, Anthemii, qui sub The-
odosio Juniore principem in republ. locum obtinue-
rat, nepos, patre Procopio. ^f Is Romæ Imperator
appellatus est prid. Eid. Apr. Ita porro Leonem in-
ter & Ricimerem convenerat, Græcus ut Romam
mitteretur Augustus, cujus filia Ricimeri nuberet.
Sic barbarus iste Anthemii gener factus solita per-
fidia socerum g bello civili prius appetitum, Romæ
peremit ^h 5 Eid. Jul. anno 472, cum imperasset
annos 5, ac præterea menses aliquot.

^d Anon.
Cuspin.
^e Cassiod.
Marcell.
Sidon.
Paneg.
Evag. 2. c.
13.
^f Anon.
Cuspin.
Anthe-
mius.

ⁱ Anthemio suffectus est Olybrius a Ricimere;
^k qui post dies 40 ab Anthemii nece mortuus est 13
Calend. Septemb. nec diu superstitem habuit Oly-
brium. Eo quippe 1 eodem anno, 10 Calend. No-
vembris. vita functo, septimo postquam creatus erat
mense, Gundibalo hortante, quem Olybrius Pa-

^g Id.
^h Marcell.
Cassiod.
ⁱ Cassiod.
Marcell.
Paul. Dia.
15. Jorna.
de Reg.
succ.

X 4

tricium

^k Anon. Cuspin. / Id.

- A 450
Christi
ad 491.
a Anon. Mart. quo supra annum mensibus ferè 4 admini-
Cusp. strato.
b Marcell. b Julius Nepos anno 474 in illius successit locum;
Cassiod. c 8 Calend. Jul. qui Glycerium in Portu Romano ex
c Anon. Augusto fieri passus est Episcopum. d Jornandes
d Cusp. verò Salonis creatum ait Episcopum. At Marcelli-
de reb. nus anno 475 Glycerium cepisse scribit. Salonas igi-
Get. tur ab Oreste fugatus est e 5 Calend. Sept. & post an-
e Anon. nos 5 f haud procul inde sua in villa est occisus, an-
Cusp. no 480, septimo Eid. Majas, ut apud Cuspinianum
f Marcell. testis est Anonymus.
Jornan. g Momyllus, qui & Augustulus, ab Oreste pa-
g Cassiod. tre h prid. Calend. Novemb. substitutus est, Ro-
h Anon. manorum Imperatorum in Occidente postremus.
Cusp. i Nam Odovacer Turcilingorum rex, cum Scyris
i Jornan. & Herulis auxiliaribus Italiam occupavit k decimo
de rebus Calend. Septemb. & 5. Calend. ejusdem, Oreste
Get. c. 46. cæso, ejusque fratre Paulo, Prid. Non. Septemb.
Marcell. Augustulum relegavit in Campaniam. l Ita Impe-
k Anon. rium Occidentale desitum est Basilisco & Armato
Cusp. Coss. Indictione 14, anno Christi 476.
l Marcell. m Cassiod. Odovacer regio nomine, m sine ejus insigni-
Cassiod. bus, Italiam tenuit annis circiter 17, antequam
Anon. Ostrogothi Theodorico rege in illam advenirent. n
Cusp. Ab eo Rugorum rex Pheletheus, sive Phœba, de-
m Cassiod. victus est, & cum Gisa uxore pessima captus anno
Odovacer. 487, o Novemb. 18. quam ei cladem S. Severi-
n Cassiod. nus p Noricorum Apostolus prædixerat. Fredericus
Chron. Phelethei filius Theodorici opera recuperato regno,
o Anon. ab Odovacre pulsus est, tota in Italiam gente trans-
Cusp. lata.
p Eugip. Anno vero 489 q Theodoricus rex Gothorum,
in vita Zenonis hortatu, Italiam adiens Odovacrem ge-
S. Sev. mino prælio superatum ad Montium fluvium, &
q Marcell. ad
Iorn. Goth. Chr.
Procop. i. Cassiod. Chr.

ad Veronam, sequenti verò, ad Ducam fluvium A 450
 tertio victum, Ravennam coëgit fugere Eid. Jul. Christi
 ut ait Anonymus Cuspiniani, ubi triennio illum ob- ad 491.
 fedit. at postremo fraudulenta cum eo pactione
 facta a 3 Non. Mart. ut Italiam communiter obti- a Anon.
 nerent, ad convivium adhibitum eundem interfe- Cuspin.
 cit anno 493. quo initium habuit Gothorum in Ita-
 lia regnum.

De rebus Ecclesiasticis ab anno Christi 450 ad 491.

*Ubi de Calchedonensi Synodo, deque hæreticis
 Petro Fullone, Cnapheo, Moggo, Acacio, &
 de Zenonis Henotico, ac viris sanctis, & eruditis.*

Quarta Synodus Oecumenica, imperante Mar- CAP.
 ciano, ac Leone summo Pontifice, celebra- XIX.
 tur anno Christi 451, in qua damnatus est Eutyches.
 cujus ordinem brevi compendio pertexam.

Eutyches Constantinopolitanus Archimandrita
 novæ auctor hæresis, quæ naturarum in Christo
 discrimen omne tollebat, b postulatus iudicio ab
 Eusebio Dorylæi Episcopo, damnatus est in Syno-
 do Constantinopoli, ab S. Flaviano ejus urbis an-
 tistite anno 448. Sequenti anno opera Chrysaphii
 eunuchi, qui Flaviano infensus erat, apud Ephe-
 sum alia Synodus est habita, quam λησεμκην, Entychi-
 hoc est *latrocinalem* nominant; cui Dioscorus A
 lexandrinus præerat is, qui anno 444 Cyrillo suc-
 cessit. In ea communioni restitutus est Eutyches,
 Flavianus depositus, c eique subrogatus Anatolius
 Presbyter. & Apocrisiarius Dioscori. Sed & Theo-
 doretus & Domnus Antiochenus in ordinem re-
 ducti; etsi hic Conciliabulo isti subscripisse legitur,
 unà cum Juvenali Hierosolymitano. Flavianus,
 dum Rom. Pontificem appellat, in exilium pulsus,
 ac pugnis & calcibus malè multatus interiit. Legati
 Romani Pontif. vexati. Hanc Synodum Leo Papa

*Entychi-
 ana hære-
 sis, & Cal-
 ched. Sy-
 nodi se-
 ries.
 b Conc.
 Calch.
 A& 1. Li-
 beratus in
 Breviar.
 Vi& Tur-
 nun.
 Marcell.
 Niceph.
 Chron.
 Ephesina
 Synodi
 latrocini-
 um.*

A 450
 Christi
 ad 491.

Theodosii
mors.

a Marcell.
 Chr.
 Alex.
 Concil.
 Calch.
 Libera-
 tus. Evag.
 l. 1. c. 4.
b Vict.
 Tun.
Calche-
don. Con-
cilium.
c Leo Ep.
 6 & seq.
 Gelas.
 Opusc. 1.
 de Anath.
 Anast. ad
 Joan.
 Diac. in
 Collect.
 P. Sirm.
Timothe-
us. Aelu-
rus.
d Liberat.
e Theod.
 Lect. 2.
 Collect.
 Evag. l. 2.
 c. 8. Vict.
 Tun.
 Chron.
 Liberatus
 Theoph.

condemnavit. cui vicissim Alexandria ausu nefario
 Dioscorus communionem abrogavit. Hæc omnia
 connivente Theodosio principe alioqui religiosissi-
 mo, sed à Chrysaphio illuso, peracta sunt, cum
 abesset Pulcheria, quæ spadonis istius & Eudociæ
 Augustæ calumniis anno 447 imperii administratio-
 ne cesserat. Tandem agnito errore Theodosius
 objurgatam acriter Eudociam Hierosolymam misit,
 ac Pulcheriam revocavit, anno 430. quo eodem
 anno mortuo, Marcianus cum Pulcheria conjugæ
 imperium accepit. *a* Ea jubente occisus est Chrysa-
 phius.

b Anno porro 451 Chalcedone generalis est ce-
 lebrata Synodus 630 patrum; cui Romani Pont.
 Legati interfuere, Paschasius Lilybætanus, ali-
 ique tres; necnon Dioscorus ipse. Sed & Marcia-
 nus Imp. cum Pulcheria, & Magistratibus, ac
 Senatoribus, adfuere. Cœpta est 8 Eid. Oct. &
 post 13 sessiones absoluta Cal. Novemb. quibus la-
 trocinantium abrogata Synodo, damnatus est Dio-
 scorus, & Eutyches, ac Flaviani memoria cum
 honore restituta. *c* Dioscorus Gangram Paphlago-
 niæ relegatus, ibi vitam finiit. *d* Ejus Concilii Ca-
 nones 29 à Leone minimè sunt recepti. Pulso Dio-
 scoro, & in ejus locum ordinato Proterio, Alexan-
 drini amore Præfulis sui ad seditionem versi sunt.
 Sed eos Marcianus facilè compescuit. Post ejus
 mortem, anno 457 iterum tumultuari cœperunt,
 turbantibus omnia Monachis hæreticis, quos Ti-
 motheus Aelurus ex Monacho Presbyter Alexandri-
 nus *e* à Proterio unà cum Petro Moggo Diacono
 damnatus, vaser, & impurus homo, in Proteri-
 um commoverat, *f* cum per illorum cellas circum-
 cursans, Angelum se esse mentiretur ad hoc mis-
 sum, ut Proterio discedere ac Timotheum ejus lo-
 co juberet Episcopum facere. Nec tam stolidi com-
 menti vana spes fuit. Proterius ipso die Parasceves
 sanctæ

sanctæ in baptisterium fugiens, ab efferata plebe, ^{A 450}
 & sive ab militibus, quos Timotheus occupata jam ^{Chrilli}
 sede submiserat, obtruncatus est, anno Christi ^{ad 491.}
 457, duobus à Marciani obitu mensibus elapsis. ^{S. Proteri-}
 Testis est victor Tununensis in Chronico, Con- ^{us occisus.}
 stantino & Rufo Coss. qui est annus 457, Proteri- ^{a Evag.}
 um sexta feria ultimæ jejuniorum hebdomadæ cæ-
 sum esse. Eo anno Pascha pridie Calend. April. inci-
 dit. Ita Parasceve 4 Calend. accidit: ex quibus Vi-
 ctoris locus castigandus est, qui vulgò mendosus
 erat. Episcoporum Ægypti literæ ad Leonem Im-
 peratorem ipso die Paschæ jugulatum ferunt Pro-
 terium. Fortasse Parasceven ita nominarunt, ut
 olim plerique consueverant, ^b Liberatus die Cœnæ
 Dominicæ gestum illud asserit. De anno certam
 fidem facit Leo Papa in epistolis 73, & sequenti-
 bus, quæ anno 457 datæ Alexandrinam illam tra-
 gœdiam deplorant.

Tam immanis auctores facinoris ^c linguarum
 abscissione multavit Leo; Timotheum Episcopo-
 rum judicio reservavit; ac denique instante Papa ^d
 Leone, longius deportari jussit. primùm Gan-
 gram, deinde Chersonam.

Sub idem tempus pestis altera Antiochenam infe-
 cit Ecclesiam. Petrus Fullo Ecclesiæ S. Bassæ apud
 Chalcedonem presbyter, Zenonem, qui postea
 imperavit, ducem Orientis secutus, anno 463,
 Antiochiæ contra Episcopum ejus urbis Marty-
 rium concitata multitudo, eam sedem invasit, ac
 Theopaschitarum instauravit hæresim, ^f additis ad
 Trisagium vocibus istis, *Qui passus es pro nobis.*
 Sed mox ab Imperatore damnatus exilio, in Acœ-
 metarum monasterio Constantinopoli latuit; donec,
 Leone mortuo, ^g Basiliscus tyrannus arrepto impe-
 rio, anno 476, tam hunc, quàm Timotheum re-
 stituit. Quos rursus Zeno, recuperato principatu,
 anno 477 expulit. ^h Eodémque anno mortuus est

Ælurus.

^b c. p. 15.
^c Theoph.
 Libera-
 tus.
^d Leo P.
 ep. 99 &
 100. Evag.
 2. c. 11.
 Vict.
 Tunu.
 Petrus
 Fullo.
^e Theoph.
 Felix P.
 ep. 3. 4.
 Trisagi-
 um cor-
 ruptum.
^g Liberat.
 c. 16. The-
 oph.
^h Vict.
 Tun.

A 450. *Ælurus*, quem veneno sibi vitam ademisse *Libe-*
Christi ratùs asserit. Cujus in locum Hæretici Petrum
 ad 491. Moggum Episcopum crearunt. à Catholicis verò
 a *Liberat.* Timotheus Solophaciolus Proterii successor sedi est
 c. 16. restitutus. Moggus à Zenone non occisus, ut *b E-*
Petrus vagrius scripsit, sed exulare coactus est.
Moggus.
b Evag. 3. c. Ejecto Cnaphéo, Antiochiæ ordinatus est Ste-
 c. 11. phanus Catholicus; qui anno 479 à Fullonis affec-
 c. *Simpl.* in baptisterio confossus est. post quem alius Ste-
 Papa phanus; huic Calendio successus est, ambo Ca-
 epist 14. tholici.
 & 16. *d Constantinopolitanam sedem regebat tunc A-*
Evag. 3. c. 10. *The-* caciùs; qui Gennadio anno 471 subrogatus erat;
oph. homo versipellis, & clam Eutychianæ favens hæ-
 d *Niceph.* resi, sed mirus simulandi artifex. e Hujus hortatu
Chron Zeno Joannem Talaidam, qui post obitum Timo-
 e *Simpl.* thei Solophacioli Alexandriae creatus fuerat Episco-
 ep. 17. & pus, ejecit, & Petrum Moggum ad sedem redire
 18. *Libe-* permisit anno 482. Tum novam fidei formulam
 ra. c. 17 & promulgavit, ita callidè conceptam, ut in eam
 18. *Evag.* hæretici perinde ac Catholici consentire possent;
 3. c. 14. quod ἐνωπινόν, id est, *Conciliatorium* appellavit.
Vict. Tu. sed in eo tacita inerat Concilii Calchedonen-
nun. sis abro-
Zenonis gatio. Id Trocundo Cos. publicatum ait Victor.
Henoti- qui est annus 482. Huic nefario Imperatoris edicto
cum. Catholici Episcopi restiterunt; atque inter alios
 caput omnium Felix Romanus Pontifex, qui anno
 f *Liberat.* 483 post Simplicium electus est. f Is ex Romano
 18. *Eva.* Concilio legatos tres Constantinopolim misit, Vi-
 3. c. 20. talem Troentinum, Misenum Cumanum Episco-
 & 21. pos, & Felicem Romanæ Ecclesiæ Defensorem;
 qui & Acacium ad Romani tribunal Pontificis cita-
 g *Epist.* rent, & Moggum pellendum Alexandria curarent.
Synod. Misenus & Vitalis ab Acacio vexati cum hoc & Pe-
 Romani tro Moggo communicarunt. Felix cum ob morbum
 Conc. 2. substitisset, postea Constantinopolim veniens in
 sub Feli-
 ce. carcerem conjectus est. g Ob eas res Felix Papa le-
 gatos

gatos duos exauctoravit, & in Acacium anathema-
tis sententiam dixit. qui vicem rependens, Felicis
nomen erat in diptychis, quæ sunt Ecclesiasticæ
tabulæ. Id anno 484 contigit.

A 450
Christi
ad 491.

a Alexandria porro Petrus Moggus, Henotico
recepto, dum Catholicos perinde atque hæreticos
demereri studet, & inter utrumque natans Calche-
donensem Synodum nunc rejicit, nunc adsciscit,
in amborum incurrit odium. Complures enim Eu-
tychiani ab illo deficiunt; qui quod neque Catholi-
carum erant partium, neque cum Episcopo suo
convenirent, Acephali, quasi *sine capite*, sunt vo-
cati. Idem in varia sectarum abiere divortia. de
quibus paullo post agetur.

a Leon-
ius de
Sectis.
A. 5.

Aceph-
alorum ori-
go.

b Eodem tempore, hoc est circa annum 485,
Xenajas, qui & Philoxenus, genere Persa, fervili
conditione, Hierapolitanus à Fetro Cnapheo crea-
tus Episcopus, contra sacras imagines primus im-
pietatis vexillum sustulit.

b Anast.
Diac. in
Nic. Syn.
2. ex
Theod.
Lect.

c Moritur deinde Cnapheus anno 486. Petrus
Moggus Alexandria anno 498. Acacius verò anno
488. de cujus in tabulis Ecclesiasticis retinenda
memoria per diu cum Romanis Pontificibus luctati
sunt Episcopi Constantinopolitani cæteroqui Catho-
lici; ut d Euphemius, qui post Flavitam hæreti-
cum ad illum thronum evectus anno 489, commu-
nionem Apostolicæ sedis ea de causa non meruit.

Theoph.
Primus
sacrarum
oppugna-
tor ima-
ginum.

c Theoph.
d Niceph.
16. c. 9.

e In Galliis Prædestinatianorum hæresis extitit,
quæ ex Augustini libris malè intellectis ortum ha-
buit. Ex ea secta Lucidus quidam à Fausto Regi-
ensi castigatus in viam rediit. Fausti epistolæ sub-
scripsere Episcopi undecim in Arelatensi Concilio
anno 475. à quo impositam sibi de gratia & libero
arbitrio disputandi provinciam Faustus ipse asserit.
Sedis ultra fines jaculo expedito, nonnulla parum
Catholica suis libris adpersit. Eodem tempore &
apud Lugdunum celebrata est Synodus Episcopo-
rum 27.

e Faustus
ep. ad Le-
ontium.
to. 3.
Conc.
Gall.

Prædesti-
niani.

In

A 450
 Christi
 ad 491.
 Vandali
 Ecclesiam
 Africa
 nam in-
 festant.
 a Vict.
 Utic. l. 1.
 in fine &
 l. 2. ac 3.
 Huneri-
 cu.
 b Marcell.
 c Aeneas
 Gaz. Mar-
 cell. Vict.
 l. 3. Vict.
 Tun.
 Viri docti,
 & sancti.
 d Marcell.
 e Marty-
 rol.
 S. Leo.
 f Ennod.
 in ejus
 vita.

In Africa sub Arianis ac barbaris principibus gra-
 viter oppressa est Ecclesia; primùm Geiserico re-
 ge, qui annis 37 post captam Carthaginem trans-
 actis, anno 476 mortuus est, a ut ex Victore col-
 ligitur. Post hunc Hunericus ejus filius, cùm se
 moderatum satis initio & à Catholicis minùs præ-
 buisset alienum, octavo tandem & ultimo anno
 regni sui, Christi 484 b Februario mense, inau-
 ditam in eos crudelitatem exercuit. Episcopos
 supra 334 in exilium extrusit; complures linguis
 truncavit, ac manibus. c qui Constantinopolim
 & in alia loca delati miraculo fuere, cùm integra
 nihilominus voce loquerentur. Quam piorum car-
 nificinam horrenda tyranni mors brevi est consecu-
 ta; qui exitu anni 484 à vermibus consumptus
 periit.

Summo Ecclesiæ temporibus illis ornamento
 fuere sanctitate cum literis conjuncta, Magnus im-
 primis Leo Romanus Pontifex, d qui ab anno 440
 ad 461, annis 21 ferè, Romanam cathedram te-
 nuit, & e Aprilis 11 defunctus successorem habuit
 Hilarium, pietate vir, & scientia, ac dicendi fa-
 cultate præstans. quibus præsidii & Ecclesiam uni-
 versam ab hæreticorum labe, & Italiam ab ingru-
 entium barbarorum immanitate defendit; ut me-
 ritò Magni penès eum cognomen adhæserit.

In Italia quoque f sanctus Epiphanius Ticinensis
 antistes anno 466 Pontificatum iniit: quem Theo-
 doricus Gothorum rex singulari observantia coluit.
 Ejus vitam scripsit Ennodius Ticinensis.

In Galliis S. Anianus Aurelianensis Episcopus, de
 quo suprà memini. Hunc verò biennio post victum
 ab Aëtio Attilam in cælum transiisse Novemb. 17,
 anno Christi 453 veteres historiæ testantur. Sed
 quod eundem S. Euortio, vel Eortio, successisse
 narrant, id si est, per diu alterutrum sedisse oportet.
 siquidem Euortius est ille, qui Valentino Con-
 cilio

cilio subscripsit anno Christi 374. Anianum Pro-
 sper excepit, ut Sidonius ostendit. Iisdem in Galliis
 S. a Sidonius Apollinaris claruit, illustri natus ge-
 nere, qui Aviti Imperatoris filiam Papianillam du-
 xerat: & Arvernorum postea ex præfecto ordinatus
 est Episcopus circa annum 472. quo etiam anno vel
 antecedente S. Remigius ad Remensem Episcopa-
 tum admodum juvenis assumptus est. Quippe *b* in
 Epistola, quam anno 523 scripsit, ait se jam annos
 53 eam dignitatem obtinere.

Obiit & c S. Lupus Trecensis Episc. circa annum
 478, cum ei sedi præfuisset annos 52.

d Florebant eodem tempore Principius S. Remi-
 gii frater Sueffionensis Episcopus; Vedastus Atre-
 batenfis postea creatus Episcopus; Solemnis Car-
 notensis.

e Victorius Aquitanus rogatu Hilarii Papæ cyclum
 Paschalem annorum 532 edidit anno 463.

f In Oriente Gennadius Constantinopolitanus E-
 piscopus, qui Anatolio anno 458 successit, doctrina
 & sanctitate morum antecelluit.

g S. Severinus Noricorum Episcopus obiit anno
 482, Januar. 8.

h Moritur circa *b* annum 461 admirabilis ille Sy-
 meon Stylites, cum annum 109 attigisset, i ac na-
 tus esset anno 351. cujus obitu divinitus cognito,
 k S. Daniel idem vitæ institutum arripuit.

l Studius quidam Constantinopoli nobile condi-
 dit Monasterium, in quod ex Accemetarum domo
 nonnullos transtulit anno 462.

A 450
 Christi
 ad 491.
 a Sidon.
 l 5. ep 16.
 Greg.
 Tur. 1.
 Hist.
 Franc.
 c. 21.
 S Sidoni-
 us. S. Re-
 migius.
 b To. 1.
 Conc.
 Gal. p.
 205.
 c Mart.
 Rom. 29.
 Julii.
 d Sigeber.
 & Mar-
 tyr.
 e Gennad.
 Vide l. 2.
 de Doct.
 Temp. c.
 62. &
 Append.
 f Marcell.
 g Sur. 8.
 Jan.
 h Theoph.
 i Raderus
 in Virid.
 Par. 3.
 k Vita ejus
 apud Sur.
 Dec. 11.
 l Theoph.

RATIONARIII

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ

LIBER SEPTIMUS.

*De Anastasio, & Justino; quæque illis regnantibus
in Orientali gesta sunt imperio ab anno 491 ad
527.*

CAP. I.

a Theod.
lect.

Evag. 3.
c. 29.

b Vict.

Tun.

Marcell.

Theo-
phan.

c Leonti
us de Sect.

Anastasi
virtutes

vitiis ad
mista.

d Evag. 3.

c. 39.

Theoph.

Cedren.

ORIENTIS *a* imperium, Zenone mortuo, cum hujus conjuge Ariadna suscepit Anastasius anno 491, *b* Olybrio solo Consule, ex ordine Silentiariorum, nondum adscriptus in Senatum. Patria illi Dyrrachium fuit: ac priusquam imperium capefferet, Euphemio Patriarchæ Calchedonensis professionem fidei chirographo suo testatam dedit. *c* Erat enim Eutychiani fautor dogmatis, & ex *Hæsitantium* grege, quibus Zenonis Henoticon placebat. Ideo coustringendum illum cautione ista credidit Euphemius, quam in archivis Ecclesiæ reposuit. Verum ubi voti compos est factus, palam ad perfidiam rediit, & Catholicos oppugnare non destitit; utilis alioqui reipublicæ princeps, cui tributis nimis oppressæ summa omnium approbatione subvenit.

d Laudatur in eo genere præsertim, quod *Chrysargyrum* sustulit. Id erat vectigal, quod tam capitibus singulis, quàm jumentis, & pecoribus, sed & canibus impositum fuerat; imo fœdissimis ex rebus capie-

capiebatur, Hoc nono imperii anno vetuit exigi. Si-
mulatque imperium adiit, negotium illi cum Isau-
ris fuit, qui sub Zenone populari suo multum in
republica poterant. Longinus Zenonis frater spe
potiundi frustratus imperii in Isauriam extrusus est,
cum eoque Isauri urbe iussi omnes excedere.

a Inde bellum Isauricum Longino duce confla-
tum: quod anno Christi 492 coeptum, 497 deni-
que terminatum est, qui belli sextus fuit, ut ait
Marcellinus.

*Isauri-
cum bel-
lum.*

a Marcel.
Theoph.

Evag. 3.

c. 35.

b Marcel.
*Persicum
bellum.*

c Marcel.
Theoph.

b Biennio post, hoc est Christi 499, Bulgari pri-
mum ausi Romanos in fines excurrere, Thraciam
populati sunt, ac deinceps formidolosi esse coepe-
runt. *c* Persæ præterea, ne quid ad impium coër-
cendum principem deesset, Orientalem pervasere
limitem; & Amidam expugnarunt, proditione
monachorum, quos victor Cabades extemplo iussit
interfici anno 502. Anastasius duces contra illum
misit tres cum copiis, quantæ nuquam hætenus
visæ fuerant, ait *d* Procopius. Marcellinus 15000
haud amplius numerat. Sed illorum discordia tantos
apparatus irritos fecit. Mox tamen Celeris Officio-
rum Magistri viri strenui virtute fractus Cabades pa-
cem cum Romanis pepigit; & ingenti accepto pre-
tio, Amidam aliâque oppida restituit anno 505, ut
Theophanes indicat, & Marcellinus. Quo eodem
anno haud mediocre ducum temeritas Romanis in-
tulit damnum, cum Sabinianus contra Mundonem
Getam infelicitè pugnavit. Anastasius adversus tot
irati numinis argumenta obstinato ad perfidiam ani-
mo, rem Catholicam obterere, ac suam hæresim
vulgare non desiit.

d Procop.
apud
Phot.
N. 63.

e Marcel.

f Nam & Trisagium hymnum cum appendice
nefaria, *Qui crucifixus es pro nobis*, non semel pu-
blicè cani in Ecclesia iussit, haud levi suo periculo.
Gravis quippe, præsertim anno 514, ex eo populi
orta seditio est, quæ Anastasium ad quærendas late-

*Trisa-
gium ab
Anastasio
deprava-
tum.*

f Theoph.

A 491
 Christi
 ad 527.
 a Marcel.
 Vict.
 Tun.
 Evag. 3.
 c. 24. Zon.
 Theoph.
 Cedren.
 Vitalia-
 nus.

bras impulit, exprobrante illi impietatem suam A-
 riadna conjuge. Sed & anno eodem a Vitalianus Scy-
 tha dux *Fœderatorum* (ita Gothi nominati sunt, ut
 refert Jornandes) per speciem Catholicarum tuen-
 darum partium, ab Anastasio defecit; ac multis
 interfectis, & ad urbem admoto exercitu, pacem
 ea conditione dedit, ut Hormisdæ Papæ auctoritate
 collecta Synodo, Ecclesiæ consuleretur: quod an-
 no 515 transactum. Sed Anastasius Catholicorum
 studia solitis elusit artibus, cum ex Manichæorum
 disciplina, quâ erat imbutus, mentiri ac pejerare
 pensi nihil haberet. Scribit Evagrius navali quoque
 prælio certatum fuisse, atque à Marino Syro victum
 esse Vitalianum. Zonaras verò Procli Mathematici
 industriâ, speculis ex ære fabricatis Vitaliani conflagrasse naves, & insignem contigisse victoriam,
 quam pax illa secuta est. b Ea tempestate, ait Mar-
 cellinus, anno salutis 515, Hunni Armenia trans-
 missa totam Cappadociam devastantes, Lycaoniam
 usque pervenerunt: & Ariadna Augusta 60 annis
 in palatio exactis vita decessit.

b Marcel.
 Vict. Tun.
 c Evag. 3.
 in fine
 Marcell.
 d Theop.
 Misera-
 da mors
 Anasta-
 sii.

e Vict.
 Tun.
 f Marcell.
 Zon. Ced.
 Theoph.
 Paul.
 Diac. l. 15.
 Justinus.
 g Evag. 4.
 Marcell.
 Vict.
 Tun.
 Theoph.
 Zon. Ced.
 Niceph.
 17. c. 1.
 Chron.
 Alex.
 Vitaliani
 mors.

c Postremò anno 518, cum ob Trisagii hymni
 depravationem quantus antea nunquam tumultus
 extitisset, Anastasius, imperii positus insignibus,
 populum ad misericordiam inflexit, qui ipsum,
 ea ut reciperet, hortatus est. d At idem Aprilis 11
 die, feria 5 majoris Hebdomadæ, fulmine, ut
 plerique produnt, exanimatus est, e anno ætatis
 88, cum imperasset annos f 27, menses 3. Fama
 est paulo ante mortem virum ei apparuisse terribi-
 li specie, qui librum manibus tenens, annos ex
 eo vitæ illius 14 se ob ipsius impietatem delere te-
 status est; ut mirum sit, tam longum vitæ desti-
 natum illi fuisse spatium; quod si impleisset, cen-
 tum & duos annos attingeret.

Justinus ætate jam provectus Anastasio mortuo
 successit, anno eodem g 518, Julii 9. Fuit hic
 gene-

genere Thrax, obscuris majoribus, sed religione pietatēque præstans. cujus uxor Lupicina mutato nomine Euphemia vocata est. Sumpta purpura, statim Amantium Cubiculariis præpositum, & Andream cubicularium, necnon Theocritum, quem Amantius spado Imperatorem facere voluerat, vita privavit. Vitaliano, quo familiariter utebatur, Magisterium militiæ contulit. qui Consul anno 520, septimo mense Consulatus sui, ait Marcellinus, in palatio confossus est; sive repente orto populi tumultu, ut Theophanes asserit; sive, aut Evagrius habet, ipsius dolo Justinī; sive Justiniani Patricii factione; quod Victor Tununensis affirmat.

A 491
Christi
ad 527.

a Evag. 4.
c. 3.

b Chr.

b Lazorum rex Tzathius à Persis deficiens, ad Justinum venit Constantinopolim anno 522; & postquam Christiana sacra suscepit, regiis ornamentis ab Imperatore donatus est. quod ægrè ferens Cabades Persarum rex bellum Romanis indicere statuit. sed mox pacem cum illis & amicitiam sanxit. c Postea cum filium Chosroën natu minimum, quem successorem designarat, adoptari peteret à Justino, Proclo Quæstore dissuadente, rejectus est.

Alex.
Theop.
Zon. Ced.
&c.

c Procop.

Petf.

Theop.

Zon.

d Evag 4.

d Magna hoc Imperatore clades Antiochiam afflixit. Nam valido terræ motu pene omnis est eversa. qui Mæji 29 die, feria 6, cœpit, ut ait Evagrius. Proinde anno Christi 526 contigit, Justinī 8 labente; non, ut Evagrius, 7. Terræ motum vehemens incendium est consecutum.

c. 5. Theop.

oph. Nic.

ceph. 7.

c. 4.

e Marcel.

Vict.

Tun Chr.

Alex.

Theop.

f Chr.

Alex. 1

Theop.

Paul. Dia.

in fine 15.

Justinus

rudis litte-

rarum

Justinus denique anno 527, e Mavortio Consule, Justinianum sororis filium, quem Nobilissimum prius, deinde Cæsarem fecerat anno 524, ut Victor Tunun. prodit, Imperatorem creavit Calendis Apr. Post quatuor deinde menses, Calendis ipsis Augustis moritur ex vulnere Justinus f. anno ætatis 77, Indiēt. 5, cum imperasset annos 9, mensem 1. Mirè hunc imperitum ac rudem fuisse literarum testis est in Suppressa Historia Procopius: sic ut suis

A 491
Christi
ad 527.

ain Not.
ad Pro-
cop.

ne suum quidem nomen posset scribere. Quare quod de Justiniano legitur apud Suidam, fuisse ἀμάθητον γραμμάτων ἀπάντων & ἀναλφάβητον, *ignarum literarum omnium*, id de Justino capiendum esse, non de Justiniano, censet a Ale-
mannius; hunc enim vel doctissimum fuisse probat idem. Quod autem apud Suidam pro Ιουστίνου irrepsisse putat Ιουστιανός, de eo amplius cogitan-
dum.

*De rebus Occidentis sub Theodorico rege, ac de Fran-
cis, & eorum Principe Chlodoveo, Burgundioni-
bus, Wisigothis, & Alarico.*

Ab anno Christi 491 ad 527.

CAP. II. **I**N Occidente, victo Odovacre, Italiam Theo-
Theodori-
cus Ostro-
gothorum
rex.
b Cassiod.
c Aimo.
2. c. 1.
d To. 2. l.
5. c. 18.
Franco-
rum gesta
sub Chlo-
doveo.
e Greg. 2.
c. 27. Ai-
moius
1. c. 12.

doricus Ostrogothorum rex obtinuit anno 493, b Albino Consule. Qui vicinorum principum affini-
tatibus regnum suum firmare studuit. Etenim Chlo-
dovei Francorum regis c sororem Audeflendem five
Audefledam duxit, ut rectè Aimoinus narrat; non
filiam, quod Jornandes, ex eoque d Freulfus
memorant. Filiarum, quas ex concubina suscep-
erat, alteram Alarico Wisigothorum, Sigismundo
alteram Burgundionum regi collocavit. Ac princi-
pio quidem ita rempublicam gessit, ut cum optimis
quibusque Romanorum Cæsarum comparandus
fuerit. & quamvis, populari ex instituto Gotho-
rum, Arianam sectam teneret, Romanæ jus acli-
bertatem Ecclesiæ summa fide tutatus est. Inclinan-
te jam ætate, ad crudelitatem ac barbariem defle-
xit.
e Interea Francorum in Gallia regnum Chlodovei
regis auspiciis longè latèque prolatum est, victo &
occiso Syagrio Egidii Comititis filio, qui Sueffioni-
bus

bus præerat, anno regni sui 5, Christi 486. ^a Thuringis itidem anno decimo, id est Christi 491, perdomitis. Idem Chilperici Burgundi, qui Gundobaldi frater erat, filiam Chlotildem conjugem duxit. à qua sæpiùs de amplectenda Christiana religione monitus, ^b tandem anno 496 ejus consilio paruit, postquam in prælio, quod contra Alemannos ad Tolbiacum in Ubiis gessit, invocato Chlotildis Deo, præsentem ejus opem esset expertus. Victis hostibus ^c apud Remos à S. Remigio ejus urbis Episcopo Christianis sacris initiatus est. ^d cum eoque soror illius Albofledis, quæ paulò post obiit: nec non altera soror Lanthildis ex Ariana hæresi Catholicas ad partes transiit. Baptizatus est ipso die Natali Christi, ut ex ^e Aviti constat epistola, qua illi de suscepta Christiana fide gratulatur. Addunt ad hanc historiam ^f Hincmarus, & cum secuti ^g Flodoardus & Aimoinus, cum puerille, qui ampullam ferebat, in qua sacrum chrisma continebatur, concursu multitudinis interclusus esset, ad beati preces antistitis columbam cælitus advolasse, quæ ampullam alteram rostro attulit, è qua Chlodoveus inunctus: reliqui deinde Franciæ reges ad ætatem usque nostram apud Remos ritè consecrantur. cujus rei nulla apud Gregorium mentio.

^b Nec longè postea cum Burgundionum rege Gundobaldo bellum Chlodoveus gessit, ut focii Chilperici necem ulcisceretur. Gundericus enim gentis illius rex ab Athanarico Gothorum principe trahens originem, quatuor filios reliquerat, Gundobaldum, Godegisilum, Chilpericum, & Godomarum. Gundobaldus, Chilperico ejusque conjugem nec non Godomaro interfectis, cum Godegisilo regnabat. Ergo instigante Chlotilde & Godegisili precibus Chlodoveus adductus ⁱ Gundobaldum aggreditur; & ad Divionem castrum acie victum parte regni contentum esse jubet; alteram Godegisilo

A 491
Christi

ad 527.

^a Greg. 3.

c. 27.

Aim. 1.

c. 12.

^b Greg. 2.

c. 31. Aim.

c. 19.

^c Greg.

Turon. 1.

2. c. 31.

^d Tom. 1.

Conc.

Gall.

^e Tom. 1.

Con. Gal.

Hincm.

in c. Cat.

Cal. 35.

^f In vita

S. Rem.

apud Sur.

13. Jan.

& in cap.

Car. Cal.

35.

^g Lib. 1.

c. 15.

^b Greg.

Aimo.

Chlodovei

cum Bur-

gundioni-

bus bel-

lum.

ⁱ Gregor.

Turon. 2.

c. 32.

Aimo.

filo 2. c. 19.

A 491
Christi
ad 527.

Gundo-
baldi
leges.

a Greg.
2. c. 39.

b Greg.
2. c. 43.

Alaric
cum, Go-
thosque
vincit in
Gallia
Chlodo-
veus.

c Isidor.
Chron.

filo tradit; utrique vectigal imponit. Digressio Chlodoveo, Godegisilum nec opinato circumfessum Viennæ, capta urbe, Gundobaldus interficit; tum excusso Francorum jugo, tractum illum recuperavit omnem, qui Burgundiæ censetur nomine, ac genti suæ leges constituit, quas Avieni Consulatū notatas anno 501, vel sequenti, editas oportet esse.

a Hæc Francorum incrementa haud secus, quàm par erat, metuens Wisigothorum rex Alaricus Chlodovei amicitiam expetiit. Sed ea, ut in dispari cultu religionis, (erat enim Gothus Arianus) diuturna non fuit. Paulo quippe post ex occultis simulatibus apertum erupit odium, & ex odio bellum. Quinto ante mortem anno Chlodoveus, ut testatur b Gregorius, Christi 507, cum Alarico dimicavit in campo Vocladensi, decimo ab urbe Pictavorum milliario, ac cæso ejus exercitu regem ipsum suapte peremit manu, c annos jam 23 in Gallia & Hispania dominantem. Hinc victoriam persecutus, quicquid illius regni trans Ligerim Rhodanumque fluvios erat, cum Tolosa, suis rebus adjecit. At reliqua Narbonensis, quæ prima dicta est, provincia Galliæ in Gothorum ditione mansit: indeque vocari cœpta Gotthia est. Amalaricus enim, Alarico patre mortuo, properè in Hispaniam fugiens, hanc cum Galliæ parte, quam dixi, in sua potestate retinuit. Theodoricus Italiæ rex quæ cis Rhodanum erant, hoc est Narbonensem secundam, Alpèsque maritimas, occupavit. Hanc Alarici necem anno 507 adscribit Isidorus in Chron. hoc est æræ 545. quo etiam anno Giselicus Alarici ex concubina filius regnum occupare conatus, à Theodorico pulsus est. qui Amalarici nepotis tutela suscepta annis 15 Hispaniam cæteraque Wisigothicæ ditionis per præfectos suos administravit, ut refert Isidorus.

Tam lætos armorum successus uni ex omnibus orbis

orbis principibus Catholico regi Chlodoveo singu-
 laris indulſit numinis favor, quem inuſitata per id
 bellum teſtata ſunt miracula, quæ a Gregorio Tu-
 ronenſi memoriæ produntur. è quibus id inſigne,
 quòd aduerſus Alaricum properans, cùm ad Vigen-
 nam fluvium caſtra poſuiſſet, cervæ præeuntis in-
 dicio vadum reperit, quo in ulteriorem ripam trans-
 portavit exercitum. Poſt victoriam deinde Ingoli-
 ſmam obſidere paranti, ſponte ruentia urbis illius
 mœnia facilem ad eam aditum dederunt. *b* Quibus
 cognitis rebus, Anaſtaſius Imperator illo ipſo, qui
 proximè Vocladenſi victoriæ ſucceſſit, anno Con-
 ſulatus inſignia miſit ad Chlodoveum: iſque apud
 Turones in æde S. Martini, cujus maximè præſidio
 tantum ad decus niti ſe putabat, in blattea tunica,
 chlamyde, ac diademate, proceſſit. Poſtea Lute-
 tiam Pariſiorum veniens, tam felicibus auſpiciis
 conſecratam ibi ſedem regni conſtituit anno 507.

A 491
 Chriſti
 ad 527.
 a Greg.
 2. c. 37.
 Aim.
 1. c. 21.

b Greg.
 2. c. 38.
 Aim.

Lutetia
 regni ca-
 pit con-
 ſtituta.

Celere ac Venantio Coſſ. qui eſt annus Chriſti
 508, & Vocladenſi prælio proximus, auctor eſt
 Caſſiodorus à Theodorico rege Oſtrogothorum
 Francos eſſe ſuperatos, deque eorum poteſtate re-
 ceptas eſſe Gallias. Cæſa tum Francorum ampliùs
 triginta millia ab Hibba Theodorici duce Jornandes
 aſſerit; de quo nihil apud noſtros comperi. Illud à
 Procopio traditum eſt, Francos à Carcaſſonæ ob-
 ſidione depulſos, Narbonenſi omiſſa Gallia, Aque-
 taniæ obtinuiſſe, eamque partem Theodoricum,
 quòd eos inde pellere non poſſet, illis reliquiſſe.
 Sed & Arelatenſem urbem iſdem ab Francis valido
 Gothorum præſidio deſenſam eſſe, teſtis eſt in vi-
 ta Cæſarii Cyprianns.

c Procop.
 1. Got.

d d Caſſiod.
 8. ep. 10.

e Nec illud omiſerim, quod ab noſtris perinde
 tacitum apud Procopium eundem legitur, Francos
 cum rege Theodorico contra Burgundiones belli
 foedus iniſſe, ac moram conſultò trahentes Gothos
 conſecto prælio ſuperveniriſſe; atque ita nullo ſuo
 peri-

e Procop.
 1. Got.

A 491
Christi
ad 527.

a Greg.
3. c. 5.

b Ado.
Chron.
an. 492.

c Greg. 2.
c. 42. &
43. Aim.
1. c. 13.
Mors
Chlodovei.

d Tom. 1.

Gonc.
Gall.

e Greg.
Tur. 1. 3.
c. 1.

f Procop.
1. Goth.
Theodori-
ci deprava-
tio &
obitus.

g Isidor.
Chron.

CAP.
III.

h Evag. 3.
c. 30. &
31.

periculo in partem prædæ receptos, partito inter
ambos Burgundionum regno. quod anno circiter
508, post Wisigothicam cladem oportet accidisse.
etsi nondum Burgundionum in Gallia regnum peni-
tus extinctum fuit. * Quippe Gondebaldo fugato
ac mortuo, Sigismundus ejus filius reliquias illius re-
nuit. b qui sancti Aviti Viennensis Episcopi monitis
obsequens Arianam hæresim Catholica mutavit fide.

c Chlodoveus interim in propinquos sæviens, pe-
nè omnes interemit, ac denique anno ætatis 45,
regni 30, ab obitu Sancti Martini 112, ut ait Gre-
gorius, Lutetiæ decessit. Qui videtur annus esse
Christi 511, Secudino & Felice Coss. Nam Felice
Consule, 6 Id. Jul. d prima Synodus Aurelianensis à
Chlodoveo collecta notatur.

e Hujus regnum ex æquo inter se, uti moris tunc
erat, diviserunt quatuor illius liberi. Theodoricus
ex concubina natus sedem apud Metas regni habuit:
Chlodomirus apud Aurelianos: Chlotharius in Sues-
sionibus: Childebertus Lutetiæ.

f Theodoricus Ostrogothorum rex sub vitæ fi-
nem pristinis ab moribus, quos laudabiles hætenus
fuisse diximus, in crudelitatem degenerans, Sym-
machum ejusque generum Boëtium, falsò ad se de-
latos crimine, capitali affecit supplicio. Quo pera-
cto scelere, cœnanti ipsi cùm caput piscis miræ
magnitudinis appositum esset, visus est in eo sibi
Symmachi intueri caput. quo portento territus bre-
vi post moritur, anno post Odoacris obitum 35,
Christi 526, æræ scilicet Hispanicæ 564, ut putat
g Isidorus.

*Ecclesiastica res sub Anastasio cæterisque principibus,
ab anno 491 ad 527.*

Sub Imperatore Catholicarum partium inimicissi-
mo nonni si turbulentus esse status Ecclesiæ po-
tuit.

Anastasius ex h Acephalorum & Hæsitantium nu-
mero,

mero, imò & Manichæis addictus; potestatem cuique fecit quam vellet sectam profitendi. Ipse interim Catholicos antistites hostili insecutus animo Euphemium Constantinopolitanum multis appetitum insidiis sede sua pepulit, cuius in locum ordinatus est Macedonius ^a anno 495, Anastasii 5, qui Zenonis Henotico subscripsit. Ob id communio- nem ejus averfati Catholici multa perpeffi sunt.

A 491
Christi
ad 527.
Anasta-
sius hære-
ticus Im-
perator.
a Marcel.
Theop.
Theod.

Scissa per id tempus ab Romanæ societate sedis Constantinopolitana erat Ecclesia; quòd Acacii, qui in hæresi ac schismate decesserat, e iâcris tabulis nomen eradere illius urbis nollent, aut non auderent Episcopi. Quos ut ad officium concordiamque re- vocarent, nihil omisere Pontifices Romani: b Ge- lasius imprimis, qui anno 492 Felici Papæ subroga- tus est. c Hic sequenti anno per Faustum Magistrum Officiorum à Theodorico missum Constantinopoli, frustra Euphemium & Anastasium aggressus est. Idem & Anastasius Papa, qui anno 496 Gelasio suc- cessit, & qui Anastasium excepit anno 498 Symma- chus, obtinere conati sunt. Sed adeo Imperatori Anastasio pax & concordia persuaderi non potuit, ut is in hortatricem ipsam Romanam Ecclesiam dis- fidii sui pestem refunderet. Festus quidam Roma- nus Senator Constantinopolim missus à Theodori- co, clam Anastasio Imperatori pollicitus, effectu- rum se, ut Henotico Zenonis Romanus Pontifex Anastasius subscriberet, Romam ut rediit, defun- cto jam Anastasio, cùm legitimis suffragiis Summa- chus esset electus, corruptis pecunia factiosis qui- busdam, alterum ei Pontificem opposuit Lauren- tium, anno 498. Ex quo cædes in Urbe grassatio- nésque factæ. Quibus ut obviam iretur, totius controversiæ disceptatio, ex Odoacris lege, ad regem (is tunc erat Theodoricus) rejicitur. hic secundum Symmachum sententiam dixit. Ita compressum ad tempus incendium paullo pòst vehe-

Leet.
Schisma
Ecclesiæ
Constanti-
nop. ob
Acac-
cium.
b Anast.
c Gelas.
Episc. To.
2. Conc.

Schisma
Romæ
sub Sym-
macho
Papa.

- A 491** Christi
ad 527.
a Tom. 2.
Conc. in
Synodis
tempore
Symma-
chi.
Ennodius
Ticinensis.
b Theop.
Severi
hæretici
primor-
dia.
c Marcell.
Evag. 3.
c. 32.
d Marcel.
e Anast.
Biblioth.
f Hor-
misda
epist.
Tom. 2.
Concil.
Pax Ec-
clesiæ à
Constanti-
no reddi-
ta.
- mentius exarsit. **a** Quare anno 501, & sequentibus aliquot, Theodoricus regis auctoritate frequentes super ea re Synodi Romæ sunt habitæ. ac Laurentius anno ipso 501 damnatus. Sequenti verò Odoacris abrogata sanctio est, qua Romani Pontificis electionem sine consensu regis ratam esse vetuerat. In his omnibus laudata est præ cæteris Ennodii Ticinensis opera; qui contra schismaticos Symmachi causam egregiè peroravit. Anastasius interim ad amplificandam hæresim suam conatus adhibebat omnes. Itaque Xenaïam Manichæorum principem Constantinopolim induxit **b** anno 506. & anno 509 Severum ex Acephalorum secta nefandum hominem cum Monachis 200 eodem venientem honorificè suscepit. Atque hoc initium fuit impuri illius Severi, qui **c** anno 513 Antiochenam sedem, è qua Flavianus ob constantiam Catholicæ professionis superiore anno deturbatus fuerat, per vim occupavit, & Orientales omnes Chalcedonensis ad Synodi damnationem tentavit adducere. resistentes verò Catholicos episcopos sedibus ejecit suis; imprimis Eliam Hierosolymitanum. **d** Macedonius porro jam ex anno 511 exauctoratus erat.
- e** Symmacho Papa anno 514 ex hac vita substracto, qui suffectus ei est Hormisda, totus in repræsentandam Ecclesiæ utriusque communionem incubuit; præsertim annitente Vitaliano duce, qui ejus rei causa contra Anastasium arma sumpserat. Sed hic veteratoriis artibus ambobus illudit. **f** Eo mortuo, & imperante Justino religiosissimo principe, quod tantopere studebat Hormisda consecutus est anno 519, legatis Constantinopolim missis; inter quos Germanus Capuanus episcopus fuit, vir sanctissimus. Horum igitur opera damnata est cum hæreticis omnibus Acacii, Euphemii, Macedoniique memoria, nec non Zenonis & Anastasii Imperatorum; plenèque cum Romana sede Orientalium redinte-

dintegrata pax. ^a quam dum per urbes Græciæ Hormisdæ legati circumferunt, unus ex his Joannes episcopus Dorothei Thessalonicensis episcopi factione ab hujus urbis populo crudeliter ignominio-
 sequē est habitus. quam ob causam citatus ab Justino Dorotheus, corruptis iudicibus, levi pœna defunctus est. Dissidium illud Orientalis & Occidentalis ecclesiæ annos fere 40 tenuit, ut ^b Facundus scribit, hoc est, ut exactè putemus, annos 36, qui ab 484 Christi numerati, quo ab Felice Papa anathema dictum est in Acacium, ad 519, sextum Hormisdæ, pertinent.

^c Justinus porrò hæreticos variis edictis pœnisque constrinxit, & Catholicos episcopos restituit. Severo, qui Antiochenam sedem per latrocinium occuparat, linguam jussit excidi. qui cum Juliano Haliarnassensi fugit in Ægyptum ^d anno 1 Justinianus Septembri mense, eique provinciæ contagionem sui erroris aspersit. ^e adeò ut Alexandriæ sub idem tempus varia sectæ illius divortia facta sint; dum alii corruptibile Christi corpus assererent, ut Severus; alii incorruptum facerent, ut Julianus Haliarnassensis. Timotheus Alexandrinus Severum sequebatur; Julianum Themistius ejus Diaconus. qui se à Timotheo sejungens, novam Agnoëtarum condidit hæresim. Exinde Corrupticolarum & incorruptibilium, sive Phantastarum, orta sunt delicta crimina.

^f Quin & otiosa Constantinopoli commota questio est à Scythis Monachis, utrum unum de Trinitate passum dici oporteret. de qua Catholici inter se ipsi non leviter altercati sunt. ^g Ex istorum monachorum numero fuit Maxentius; qui contra Hormisdæ Pontificis epistolam, qua notatus cum suis erat, apologeticum edidit.

^h Cum autem hæreticos, ac præsertim Arianos, Justinus in Oriente vexaret, & horum Ecclesias

A 491
 Christi
 ad 527.
^a Sugge-
 stio lega-
 torum ad
 Hormis.
 Tom. 2.
 Conc.
^b Lib.
 cont.
 Mocio. p.
 565.

^c Evag.
^d Evag.
 4. c. 4.
 Severus
 Æy
 ptum
 inficit.
^e Libera-
 tus c. 19.
 Leont. de
 sectis.
 Act. 5. &
 10. Vict.
 Tun.
 Themis-
 tius
 Agnoëta.
^f Epist.
 Hormis.
 Tom. 2.
 Conc.
^g Tom. 4.
 Bibl. PP.
^h Marcel.
 Theoph.
 Diac. 15.
 Greg. Pa-
 pa 3. Dia-
 log.
 Niceph.
 Ca- 17. c. 2.

A 491
Christi
ad 527.

a Anast.
Bibl.

Theodori-
ci crude-
litas.

b Greg. 4.
Dial.

Catholicis adjudicaret, graviter id ferens Arianus princeps Theodoricus Joannem Papam, qui Hormisdæ anno 523 successerat, legatum misit ad Justinum, ut ab Arianis injuriam abstinere; minitans se, nisi id faceret, in Catholicos vicissim tota Italia sæviturum. Imperator perhonorificè Pontificem excepit. ^a ab eoque primus Imperatorum omnium imperii cepit insignia. Ejus precibus Justinus adductus ab Arianis insequendis destitit, si Miscellæ Diaconi creditur. Sed Joannes ipse in epistola ² alia omnia significat. tum quòd reversus in Italiam à Theodorico conjectus est in vincula; ubi confectus ærumnis obiit Ravennæ 12 Cal. Junii, ait Anastasius, anno 526. quo in Boëtium ac Symmachum idem postea gladio Theodoricus animadvertit. qui ab Joannis morte nonagesimo nono die decedens, ad inferos præcipitari visus est monacho cuidam. ^b quod in Dialogis S. Gregorius retulit.

De viris præstantibus sanctitate, ac doctrina, qui ætatem illam exornarunt.

CAP. IV.

c Vita

Fulg.

d apud Sur.

Jan. 1.

S Ful-

gentius.

d Isidor.

Chron.

S. Cæsa-

rius.

e Tom. 1.

Con. Gal.

SANCTITATIS palmam literis excultæ ea ætate tulit S. Fulgentius. ^c qui Romam adiit eo anno, quo Theodoricus eandem ingressus ponitur à Cassiodoro, hoc est 500. Anno verò 504 Ruspensis factus episcopus, à Thrasamundo rege cum aliis relegatus est in Sardiniam. ac denique post Thrasamundi obitum, ^d anno 522, restituta Africanis Ecclesiis ab Hilderico Hunerici filio pace, reversus est. Hujus discipulus fuit Ferrandus Diaconus scriptor ætatis illius insignis.

In Gallia S. Cæsarius Arelatenfis episcopus enituit; ^e qui Concilio Agathensi anno 506 subscriptus legitur, & ad Vigilii tempus usque pervenit, à quo anno 538 epistolam accepit.

Avitus

Avitus quoque Viennensis episcopus; à quo Burgundiones Catholicam fidem acceperunt.

^a Item S. Remigius Remorum episcopus, ac Francorum Apostolus meritò nominandus. Hic anno Christi 471 sedem illam adiit, natus annos 22, ut Hincmarus & Flodoardus asserunt. Nam in ^b epistola, quam ad episcopos tres scripsit, anno Christi 523 data, testatur se jam annis 53 episcopatum obiisse. Idem porro ad cœlum transiit ante annum 535. siquidem hoc ipso anno Concilio Arvernensi subscriptus legitur Flavius Remorum episcopus. Falso itaque Hincmarus & Flodoardus annos sedisse illum referunt 74, vixisse 96.

A 491
Christi
ad 527.
^a Flodo.
ar. l. 1. c.
21. & 18.
^b Tom. 1.
Conc.
Gall. p.
204.

S Remi-
gius.

In Italia Ticinensis episcopus Ennodius; cujus sub Papa Symmacho contra schismaticos permagni operam fuisse superiùs ostendimus. Vixit & S. Claudius Vesontionensis episcopus, qui ^c Epaonensi Synodo anno 517 subscripsit.

^c Tom. 1.
Conc.
Gall.

^d In Hibernia S. Patricius primus episcopus obiit anno 491, natus annos 82, ut ex Mariani calculo conficitur; cum tamen 92 ipse eidem attribuat. Alii 123 annos, vel 122, uti Sigebertus, nonnulli 134 vixisse produnt. quorum 60 in insula ista Christum prædicavit.

^d Marianus Scotus
Meflingh. in
SS. Hiber.
S. Sabbas.

In Oriente ^e S. Sabbas Monachus mirifica sanctitate Palæstinam illustravit, ac fidem Catholicam per id tempus Anastasii impietate labefactatam sustinuit. Hujus discipulus fuit S. Joannes Silentarius, ex episcopo Colonienfi in Armenia monachus.

^e Cyrill.
in vita S.
Sabbæ.

^f Zosimæ quoque duo celebrantur; alter solita- rius in Phœnicia; alter in quodam Palestinæ cœnobio; qui Antiochenam illam calamitatem, quæ Justinianæ tempore contigit, divinitus præsenferunt.

^f Niceph.
17. c. 4.
& 5. Evag.
4. c. 6.
^g Aimoin.
c. 17.

In Gallia monasticum vitæ genus exornarunt, Anastasio imperante, ^g Launomarus Carnotensis,

^h Id. &

^h Maximinus Aurelianensis Miciacensis fundator ad Sigeb. A.
eam 495.

A 491
Christi
ad 527.

eam urbem cœnobii, ac nepos S. Euspicii, quos
ambos Chlodoveus Aurelianos veniens secum eò
deduxit, ut scribit Aimoinus. Hunc Sigebertus
Maximum, cœnobium ipsum Miriacense vocat;
Aimoinus Initiacense, quod est Miciacense, &
hodièque nomen retinet. Item Avitus, atque
Carilefus Maximini discipuli. ^a Tum Severinus
Febr. Ai. Abbas, qui Chlodoveum regem gravi apud Lute-
mo. 1. c. tiam à morbo recreavit anno 508. Agaunensis hunc
24. abbatem cœnobii vocat Aimoinus. Sed nondum id
videtur fuisse conditum; quippe quòd postea ab Si-
gismundo rege Burgundionum, auctore S. Avito,
extructum fuerit; quod scribit Ado Viennensis. ^b

^b Greg. P. S. Equitius in Italia eodem tempore floruit.

1. Dial. 1.
1.

Cassiodorus verò ac Boëtius ad integritatis ac vir-
tutis laudem excellentis doctrinæ decus affecuti sunt
sub Italiæ rege Theodorico. ^c Possessor Africanus
^c Epist. episcopus scripsit ad Hormisdam Papam de libris
Horm. Fausti Regiensis. Joannes quoque Maxentius unus
ex Scythis illis Monachis, quorum suprà memini,
^d Extat. in ^d contra Hormisdam scribere est ausus, qui Euty-
Bibl. Pat. chiana fuligine aspersus videtur.

^s Geno-
vesa.

^e Vita S.
Geno.

apud Sur.
Jan. 3.

^e Sanctissima virgo Genovefa Parisiensium, imò
Francorum omnium patrona, mortua ponitur à
Sigeberto eo anno, quo prima Synodus Aurelianis
est habita; qui fuit ultimus Chlodovei regis, Chri-
sti 511, cum esset octogenaria. Hoc modo ortus
illius congruet in annum 431 circiter; ac probabi-
lius erit, quod de SS. Germani ac Lupi in Britanni-
am profectio Beda & idem Sigebertus memoriæ
prodiderunt; eam contigisse anno 446: non, ut
^f Lib. 1. c. Prosper posuit, 429. ^f Aimoinus verò ad tempora
4. usque Clotharii & Childeberti pervenisse scribit.

De Justiniano Imperatore, & iis rebus, quæ illo ^{A 527} ^{Christi} imperante gesta sunt in Orientali imperio. ubi de ^{ad 565.} Vandalorum in Africa extincto dominatu, deque Gothico bello.

Ab anno 527 ad 565.

MAvortio Consule, a quod omnium consensu ^{CAP. V.} ^{a Marcell.} ^{Vict.} ^{Tun. Chr.} ^{Alex.} Annalium est receptum, hoc est anno Christi 527, Justinianus ex a. d. Kal. Apr. superstite avunculo Justino, ex Kal. August. post ejus mortem, imperium moderatus est, ætate jam maturus, hoc est natus annos ^b vel 45, ^c vel uno minus. ^d et si Procopius multo juniorem fuisse indicat, dum ait imperante Justino *ἡγεμὸν νέον* ad rempubl. gerendam accessisse. Variis princeps moribus fuit, atque ex virtutibus vitiisque temperatus. Nam & acres ad pietatem ac religionem habuit impetus, quod innumerabilibus edictis testatum reliquit, quibus Catholicæ fidei & Ecclesiasticæ disciplinæ consuluit. & idem postremò in Eutychianum impegit errorem. tum in omni vita rapacitatis, avaritiæ, ac perfidiæ deformatus maculis: pluribus etiam & horrendis iniustus ^e à Procopio opere in illo, quod *Ἀνέκδοτον*, ^f in quasi *Suppressum* dixeris, inscribitur, quod vivente Justiniano id in vulgus non esset ausus edere. In quo de Justiniano, Theodora, & Belisario quædam stupenda, neque vulgo vel nota, vel credita, ^g ^h declarat. De Theodora Justiniani conjuge (nam ⁱ ^j Theophanes falsus est, qui Justino eam nupsisse tradit) nemo dissentit, impotentem, avaram, libidinosam, & hæreticam fuisse feminam; utpote ab scenicis artibus & meretricio quæstu ad legitimum matrimonium abductam ob formæ commendationem. cui plus addictus æquo Justinianus in rempublicam pariter & Ecclesiam multa commisit.

A 527
Christi
ad 565. si. Sed ea, quæ privatim ad mores attinent, accuratius persequi non est consilii.

Procop. Multa magnæque Imperatore isto bella sunt gesta.
I. Pers. Imprimis Persicum; quod in gentis Lazicæ (ii sunt Colchi) gratiam à Justiniano sumptum initio est Imperii, cum rex illorum Tzathus Romanorum cum religione fœdus adiisset.

b Theop. b Ad id bellum dux est missus Belisarius anno 529. qui re ancipiti gesta exitu, ad Vandalicum inde à Justiniano revocatus est anno 531. ac sequenti an-

c Marcel. no, c Indictione 11, pax cum Persis facta est, d an-

d Procop. no Justiniani sexto: ea tamen lege, ut in Lazica in-
I. Pers. vicem utrique bellum facerent. Eodem anno Con-

stantinopoli incredibilis adversus Imperatorem commota seditio est; cui ab tessera à populari Níxæ

e Marcel. nomen est inditum. e Per hanc Hypatius Patricius

Theoph. Imperator acclamatus est, cum Pompejo & Probo

Chr. consobrinis; qui omnes Anastasii Imperatoris ne-

Alex. potes erant. Justinianus cum de arripienda fuga du-

Procop. bitasset, hortatu Theodotæ palatium muniit, ac

I. Pers. brevi Belisarii & Narsetis opera factiosos repressit:

Seditio occisa f uno die Januarii 19, feria 2, hominum

vehemens 35000, vel, ut Procopius habet, 30000. g Com-

contra plures tunc Ecclesiæ subversæ, quas Justinianus re-

Justin. fecit: imprimis verò S. Sophiæ templum, quod

f Theop. anno imperii sui 10 infinitis sumptibus instaurare est

g Procop. orsus.

I. de Æd. h In illa seditione contra duos præsertim Impera-

Just. tori carissimos popularis exarsit furor, Joannem

h Procop. I. Persic. Cappadocem, Præfectum Prætorio, & Tribonia-

I. Persic. num Quæstorem. quorum ille literarum rudis, sed

p. 39. & callidus, ac pecuniæ præter modum avidus; tum

seq. vitiis omnibus flagitiisque contaminatus. hic oriun-

Tribon- dus Pamphylia, omnium ætate sua longè doctissi-

Joannes mus erat, ac juris maximè scientia inclytus; sed

Cappa- avaritiæ, perinde ut alter, sordibus infamis; cujus

dox. gratia leges aut novas quotidie condere, aut jam

latas

lata abrogare consueverat. Utrumque multitudinis ^{A 527} consensione ^{Christi} territus Justinianus exauctoravit. sed ^{ad 565.} paullo post in gradum pristinum restituit. ^a Ac Tri- ^{a Procop.} bonianus quidem in eodem magistratu annis exactis ^{ibid. p.} pluribus, morbo est extinctus. Joannes bonis omni- ^{42.} bus everfus decimo post anno, qui Christi videtur 542, in presbyterum attonsus, primum in subur- bana Cyzici Ecclesia resedit; inde in Ægyptum abreptus miserrimam ibi vitam egit ad obitum usque Theodoræ, hoc est annum Christi 548, ^b quando ^{b Procop.} ab Justiniano revocatus est Constantinopolim. ubi in fine 1. & in Sacerdotio perseveravit; cum quidem falsis visis ^{2. Persic.} in spem adductus esset Augustæ potiundæ dignitatis. quorum ludicra specie tum fidem implese visus est, cum per illud tempus, quo Constantinopoli detonsus est in presbyterum, & hujus ordinis vestes coactus sumere, quia nullas proprias habebat, Sa- cerdotis cujusdam, cui nomen erat Augustus, pe- nula tunicæque est indutus.

^c Vandalicum exinde bellum eodem duce Belisa- ^{c Procop.} rio anno 533 inchoatum in Africa, sequenti termi- ^{in Vand.} natum est. Gilimer, occiso Hilderico Hunerici & ^{Vandali-} Eudoxiæ Valentiano tertio genitæ filio, ^{cum} Vandalis ^{bellum.} regnabat. Belisarius Carthaginem exitu illius anni cepit. Sequenti verò, Gilimerem tota obsessum hieme in potestatem recepit, & Constantinopolim adduxit ad Justinianum ^d quarto ejus Consulatu. ^{d Marcell.} quo facto cum sparsam de se affectatæ in Africa ty- rannidis calumniam absterfit; tum ingens decus est consecutus, repræsentata longo intervallo veterum triumphorum specie. quorum ille ritu & apparatu, nisi quod pedes ambulabat, captivis ante se tradu- ctis, inque his Gilimere ipso, ad Justinianum in Hip- podromum perrexit, quem adorare coactus est Gi- limer, cum illud identidem clamaret, *Vanitas Belisarii vanitatum*, &c. qui secundum triumphum agro in ^{trium-} Cappadocia donatus est; neque, quod Arianam ^{phus.}

- A 527
Christi
ad 565.
Vandali
in Africa
extincti. ejurare nollet hæresim, Patricius est factus. Extinctum est Vandalorum regnum anno 96 post occupatam Carthaginem; post ingressum in Africam, 108. ex quo Victor Tununensis castigandus est, qui anno 97 ingressionis Vandalorum captum Gilimerem, & Africam esse liberatam asserit.
- a Procop.
Vand. 2.
Theoph.
b Procop.
l. 2. p.
151. v. 7.
c Procop.
ib p. 154. a Receptâ Vandalis Africâ, deinceps bella cum finitimis barbaris, præsertim Mauris assidua fuere. donec missus eò Salomon spado rei militaris peritus, compressis hostibus pacem provinciæ reddidit, b sub annum Justiniani 13, Christi 539. c Sed biennio postea destitutus à suis in conflictu cecidit; ac barbari resumptis animis, Romanorum irritati crudelitate ac perfidia, multis eos cladibus affecerunt. Quinetiam tyranni per idem tempus orti complures; d è quibus Guntharus Salomonis antea satelles, Areobindam Imperatoris affinem, & ad regendam Africam missum, occidit e anno Justiniani 19, ipsèque 163. v. 28. mox sexto & tricesimo tyrannidis die ab Artabane Persa interfectus est.
- f Procop.
1. Goth.
p. 76.
Marcell.
Theoph.
Misc.
Zon. Ced. g Procop.
ib p. 167.
h Id. p.
169. Jor.
nand. de
rebus
Get c 59.
Belum
Gothi-
cum.
i In A.
v. x. d. Gothicum bellum f nono Justiniani anno cceptum est ineunte vere, ut ex Procopio colligitur; cujus ea series habetur. Theodorico rege, anno, ut dictum est, 526, mortuo, Gothis regnavit Athalaricus, Amalasuntha Theodorico genitæ & Eutharici ex Amalorum stirpe filius, sub matris tutela, g annos natus 8. qui h octavo regni anno decessit, Christi 534. Amalasuntha Gothos verita, sceptrum in Theodatum transtulit Amalaphridæ Theodorici sororis filium. quò præter spem evectus homo pecuniæ appetens, & ignavus, benè de se meritam & egregiam feminam occidit. Quod agente Theodora Justiniani conjuge perpetratum esse, testis est i Procopius, cum ne Justinianus eam sibi anteferebat illa vereretur.
- Hujus nece graviter commotus Imperator, & ad

ad recuperandam alioquin Italiam Africanæ successu A 527
 expeditionis admonitus, victorem exercitum, a ac Christi
 ducem Belisarium contra Gothos immittit anno ad 565.
 Christi 535, b Indictione 13. Initium bellandi ab a Procop.
 Sicilia factum; quod anno eodem occupavit; & b Marcel.
 Syracusas ultimo Consulatus sui die est ingressus. c Procop.
 Sequenti anno Vitigis rex à Gothis electus, occiso p. 272.
 Theodato, Romanis fortiter resistit. Romam Be- Goth.
 lisarius capit anno ipso 536: & a Vitige obsessam d an- d Procop.
 num unum ac dies novem circa æquinoctium ver- Goth.
 num liberat anni 538. Inde Ravenna cum Vitige p. 126.
 ipso, ejusque conjuge, redactis in potestatem, ac Græc.
 delato sibi in Gothis repudiato regno, Belisarius e Procop.
 anno 540, e quinto belli desinente, revocatur ad l. 3.
 bellum Persicum, ac Vitigem ad Justinianum addu- Vitiges
 cit. Ildibaldus rex à Gothis creatus; ac post eum captus.
 Eraricus: tum f anno 541, Totilas Ildibaldi con- Totilas.
 sobrinus, vir acer, ac prudens, & multis principe f Proc. 3.
 dignis ornatus virtutibus. Hic collapsam in Italia p. 260.
 rem Gothicam non minùs æquitate, ac moderatio- & 261.
 ne, quàm fortitudine bellica restituit. Fufis sæpius Græc.
 Romanis, Romam ipsam anno 546 recepit. quam compara-
 sequente Belisarius, iterum ex Oriente missus in p. 265.
 Italiam, occupat; eademque biennio post à Toti- v. 23.
 la recuperata.

Anno porrò g belli 18, Christi 552, Narses spa- g Procop.
 do genere Persa, dux egregius, Totilam acie vicit, 4. p. 363.
 qui è prælio fugiens obtruncatus est, h cùm annos & seq.
 regnasset 11. Post hunc Tejas Gothis præfuit, quo h Proc.
 brevi post in prælio cæso, i anno belli exeunte 18, p. 270.
 Christi 553, cum Gothis debellatum est. Flagran- vers. 41.
 te Gothico bello, Persicum in Oriente repetitum i Proc.
 est k anno Justiniani exeunte 13, Christi 540. cùm in fine l.
 ad pacem violandam satis suapte sponte concitatum 4. Goth.
 Chosroën, & Africanis atque Italicis Romanorum k Proc.
 successibus invidentem, perpulisset l Vitigis Go- Pers. p.
 thorum rex, missis ad eum Liguribus duobus Sa- 52. v. 10.
 cer. Goth. 2.

- A 527
Christi
ad 565.
a Proc. 2.
Got. p.
244 v. 5.
b Colli
gitur ex
Proc in
fine 2.
Persic. p.
90. v. 30.
c Proc. 4.
Got. p.
343.
d Agath.
l. 3. p. 60.
Gr.
e Lib. 2.
p. 62.
- cerdotibus a anno belli Gothici desinente quarto, qui incidit in annum Christi 539. Sequentem igitur anno vastata Syria Antiochiam cepit incenditque Chosroës, latèque populationem circumtulit; nullis, ut per pacis tempus, praefidiis firmato Romano limite. Tandem quinquennales induciæ b anno circiter Christi 545, Justiniani 19, instauratae sunt, ita ut bellum interim in Colchide nihilo segnius gestum sit. e Tum finitis prioribus, quinquennales rursus aliae factae sunt anno 551, majore Romanorum ignomina, quod tributum Persis pendere sunt coacti.
- f Agath.
l. 3. p. 85.
ib. p. 100.
- g Agath.
l. 4. p. 128.
- h Agath.
ib. p. 137.
- i Theop.
- k Agath.
l. 1. anno 562.
5. p. 150.
& seq.
- l Theop.
- m Agath.
ib. p. 159.
- Regnabat tùm in Lazica (ea Colchis est) Gubazes Romanis fidissimus. qui Bessa, Martino ac Rustico Justiniani ducibus invisus, quod eorum ignaviam apud Imperatorem accusasset, falsoque delatus, ac per insidias interemptus est. Quae res Colchorum alienavit animos, & ad Persas adjunxit sub annum, ut ex e Agathia colligitur, Christi 555. Novo exinde Lazis ab Justiniano dato rege Tzathe, Persae magno conflictu superati sunt, in quo caesa sunt eorum millia decem. Nachoragan Persarum dux revocatus ab Chosroë, cute detracta malè gestae rei poenas dedit.
- g Secundum victoriam de Gubazis nece habita est ab Romanis quaestio; & in ejus auctores animadversum h Chosroës denuò cum Romanis de Colchide pepigit; ut quod in ea quisque tum haberet, interim obtineret, dum plenior inter eos sancita pax esset, i quae in annos deinde septemdecim convenit k Medio tempore Hunni in Thraciam frequenter excurrere, & ad Urbem propius positis castris, latè praedas egere: praefertim l sub annum 558; cum jam senio fessus Imperator, perinde langueret animo, ac rei militaris omissa cura, totum se molendis aedificiis, ac pacis artibus tradidisset. m Tandem Beli-

Belisarii, qui ætate & ipse confectus erat, consilio ac virtute repressi barbari, clade mox accepta dilapsi sunt. quos & civile domi bellum excepit, quod ultimum genti illi exitium attulit.

¶ Belli Gothici anno 14, Christi 548, Theodora Imperatrix obiit, Justiniani 22, mense Junio, Indict. 11, ait Theophanes. Justinianus autem extrema jam ætate moritur anno 565; cum jam in eam impegisset hæresim. ^a quæ Christi carnem etiam ante resurrectionem negabat pati aliquid, aut corrumpi potuisse, & ^b Eutychium Patriarcham v. r. sanctissimum, quod ei assentiri nollet, sede sua deiecisset. Imperavit annos 38, menses 8, ait Evagrius. ^d Excessit enim Novemb. 14. die, Indict. 14.

A 527
Christi
ad 565.

¶ Proc.
3. p. 299.
Mors

Theodora;
tum Ju-
stiniani.

¶ Evag.
4. c. 39.
¶ Vita S.

Eutych.
Apr. 6.
d Chron.

Alexand.
Theop.
¶ A. & 4.
p. 45.

Hujus Imperatoris jam mortui fidem ac pietatem multum prædicat Agatho Papa in epistola ^e quam sexta Synodus recitat, nec non Romana eodem Pontifice collecta.

Eo imperante serici conficiendi rationem Monachi quidam ex India profecti Constantinopolitanos docuerunt, ovis inde translatis; cum hætenus non nisi factum sericum è Perfide Romani negotiatores adveherent. ^f quod circa annum Justiniani 25 scribit evenisse Procopius.

Serici
conficiendi
ratio.

¶ Proc.
Goth. p.

Belisarius eodem, quo Justinianus, obiit anno Indictione 13, Martii 13, hoc est anno 565; cum biennio antè conspirationis in eundem suspectus, ac domo vetitus egredi, paullo post reconciliatus esset, omnibus, quæ adempta erant, bonis cum honore restitutis.

345.
Zonar.
¶ Theop.

A 527
Christi
ad 565.

Quæ Justiniano Imperatore alibi, quàm in Romano orbe, memoria digna contigerunt, deque Francorum regibus ac gestis.

CAP. VI.

GOthicis rebus in Italia laborantibus, ac demum Græcorum virtute subversis, Francorum regnum majus in dies incrementum habuit. Ab his primùm Burgundionum in Galliis dominatus extinctus est. *a* Sigismundus Gundebaldi filius ejus reliquias è Francorum ereptas manibus ægrè tuebatur, ut eo laudandus, quòd hortatu S. Aviti ad Catholicam fidem ab Ariana transfierat hæresi; sic innocentis filii cæde culpandus, quem è Theodorici & seq. ci filia susceptum posteriori instigante conjuge peremerat. quod tamen scelus in Agaunensi à se condito monasterio haud paucorum dierum jejuniis lacrymisque diluit.

Sigismundi historia. Huic bellum Chlotildis hortatu matris Chlodomirus indixit, qui Aurelianis regnabat, & prælio victum anno 527 cum uxore ac liberis abduxit. Interim Gundomarus Sigismundi frater occupatum à Francis recipit regnum; quod impotentius ferens Chlodomirus, Sigismundo cum suis in puteum projecto, anno 528, novam in Burgundos expeditionem facit. In ea dum fusis hostibus confertum in globum audacius infertur, conto transfixus occubuit. Franci, si *b* Agathiae creditur, cæde regis territi æquas victis pacis leges dederunt. Nostri verò cupiditate ulciscendi sic illos exarsisse ferunt, ut in fugam præcipientes agerent. *c* Quadriennio post fraternam necem ultii sunt Childebertus & Chlotarius; qui pulso Godomaro, Burgundiae regnum Francici juris fecerunt anno 532.

b Agath. 1.
c Greg. 3. c. 11. Aim. 2. c. 7.
Gesta Franc. 37. Burgundia à Francis devicta. d Idor. Chr. Greg. 3. c. 10.

In Hispania post tutoris Theodorici Ostrogothorum regis obitum, qui contigit anno 226, ut supra diximus, Amalaricus Wisigothorum sceptrum tenuit

tenuit annis 5, Francis regibus affinitate junctus, A 527 Christi
quorum sororem duxerat Chlotildem. Eam dum ad 565.
ob Catholicæ constantiam fidei Arianus princeps a Idor.
indignis vexat modis, Childebertus bello hanc in-Chr.
juriam persequi statuit. a Amalaricus prælio supe-Greg. 3. c.
ratus, & ad fugam se comparans, Narbonæ à suis 10. Aim.
in foro jugulatur anno 531. Childebertus cum in-2. c. 8.
genti præda, abducta sorore sua, revertitur, quæ Gothi fa-
perati.
in itinere decedens Parisiis est sepulta. b Greg. 3.

Ante hoc tempus triennio circiter, b Theodori- c. 4. & 7.
cus, qui in Metensibus regiam habebat, accito Aim. 2.
fratre Chlothario, in Thoringos bellum cepit; c 9. Sigeb.
victorque Hermenefrido rege, c cui Amalaberga ne- c 9. Jorn. de
ptis Theodorici regis Ostrogothorum nupierat, Radegun- reb. Ger.
Thoringiam suis rebus adjecit. Chlotharius in præ- dis.
dæ partem captivos inter Radegundem accepit,
Bertharii Hermenefridi fratris ab eoque cæsi filiam,
quam & matrimonio sibi junxit, & ut liberiùs
illa Deo frueretur, Monacham postea fieri per-
misit.

Ut hæc cum exteris bella decora iis erant, à quibus Chlodovei
gerebantur, ita quæ identidem faciebant invicem in- filiorum
bell. a
vidiam apud posteros habuerunt. d Sed imprimis d Greg. 1.
detestandum Chlotharii parricidium, quod cum c. 18. Sig.
fratre Childeberto constitutum suapte ipse perfecit Aim. 2.
manu. Nam Chlodomeris utriusque germani bello c. 12. Ge-
occisi Burgundico filios duos, Theodovaldum, & sta Franc.
Guntharium, cultro confodit: tertius Chlodoval- 38.
dus fuga elapsus, in Clericorum primùm, tum ob
raram sanctitatem, in cælitum est relatus nume-
rum, & hodièque Novigenti ad Urbem colitur;
quod oppidum de ejus nomine deinceps appella-
tum est. Hoc ad annum Christi 531 Sigebertus ad-
notavit.

• Post amborum regum mutuum in odium so- Greg. 3.
cietate versa, Childebertus cum Theodeberto c. 18. Ai-
Theodorici fratris filio in Chlotharii conspiravit mo. 2. c.
18.

A 527 Christi ad 565. perniciem. ac dum castris oppositis utrimque se ad pugnam instruunt, orta subito tempestas, grandine mistis imbribus ac tonitribus, ambas diremit acies. Ita Chlotildis illorum matris precibus obsecundante Deo, civilis est prohibitus cruor. Eò respexisse putem ^a Agathiam historicum, qui Francos ideo laudat, quòd in plura regna distributi, si quid inter eos dissensionis ortum fuerit, ubi ad arma venitur, mutuis in ipso procinctu colloquiis potius, quàm cædibus, terminare soleant. ^b Subinde porro, foedere inter se repetito, Childebertus & Chlotharius in Hispaniam irruerunt, cujus maximam partem eos acquisisse scribit Gregorius. ^c Eadem Cæsaraugustam obsidione tentarunt; à qua se, data Childeberto S. Vincentii stola, oppidani redemerunt. Hujus in honorem martyris rex ille suburbanam basilicam ædificavit, quæ hodie S. Germani dicitur. de qua ^d diploma legitur anno ejus regni 48 editum, qui est annus Christi 559. Hispaniensis autem expeditio confertur ^e à Sigeberto in ann. 542. ^f Per idem tempus, quo in Hispania Francorum arma volitabant, trans Alpes eorum illatus est furor. ^g Theodebertus Theodorici filius, Gothis regnante Totila, & Romano implicato bello, Liguria, Alpes Cottias, ac Venetiæ pleraque sibi subjecit. atque inde digrediens Buccellinum ibi reliquit; quem totam Italiam percurfasse, & Siciliam subegisse, annales nostri memorant. Procopius verò Theodebertum ait extremo Vitigidis anno, qui Christi 539 putatur, cùm is Ravennæ obsideretur à Belisario, in Italiam irrupisse cum centum millibus armatorum, atque ab Romanis fufum, grassante insuper morbo, recessisse. ^h Eo mortuo Theodebaldus ejus filius sub belli Gothici finem, annūque Christi 554, Francos & Alemannos suos, ducibus Leuthari & Buccellino, in

in Italiam expeditionem permisit facere. ^a qui nequaquam obfistente Narfete in Samnium usque progressi anno 555 copias dividunt. Butilinus, ^{A 527. Christi ad 565. Agath. l. 2. p. 31.} (ita hunc Agathias vocat) secundum Tyrrhena littora progressus ad fretum Siculum usque pervenit. Leutharis Apuliam Calabriamque percurrit. Erant in eorum exercitu Franci pariter & Alemanni. quorum illi, qui pari cum Romanis religione censebantur, inter prædandum sacris abstinebant. isti, ut erant gentiles, sacra eodem ac profana loco habebant. ^b Parta ingenti præda Leutharis æstate appropinquante se in Venetiam ultra Padum recepit. ^{Agath. ib. p. 34. & seq.} Bucellinus, quod & Gothis fidem dederat, & in regni apud illos obtinendi spem venerat, cum millibus triginta substitit: atque ad Casilinum fluvium, haud procul Capua, ab Romanorum millibus octodecim duce Narfete fusus est: occisis cum Bucellino ipso, præter quinque, omnibus, cum jam Leutharis magna copiarum amissa prædæque parte, in furorem, ex eaque in mortem incidisset. Clades hæc evenit anno ipso Christi 555, altero ab obitu Theobaldi, quem anno 554 decessisse ^c monstravimus. idque ^d Agathias memorat. ^{In par. 2 l. 4. c. 13. Lib. 2. p. 47. Franci continent quæcquid in Gallis Gothi possederant. Procop. l. 1. Got. Sig. A. 530. Proc. l. 3. Goth. p. 304. Clotharius solus regnat.}

Cæterum Theodatum Gothorum regem sub initium Gothici belli, ad conciliandos sibi Francos, ea Galliæ parte, quam Gothi tenuerant, iis cessisse scribit ^e Procopius, idque ratum habuisse anno sequenti Vitigem, deductis inde Gothorum præfidiis. ^f Ad hæc anno 548 Justinianum eosdem demereri Francos cupientem, Provinciæ possessionem suo iis decreto confirmasse; & ex eo tempore Arelate certamen equestre celebraffe, ac solidos aureos ex Gallicanis metallis, non, ut gentes cæteræ, etiam Persæ, Romani Imperatoris effigie, sed suapte signasse.

Ut ad Chlodovei posteros revertar, fratribus tribus eorumque liberis superstes Chlotharius Francorum

A 527 corum principatum solus biennio amplius gessit. qui
Christi postremo regni anno a Chramnum, quem ex con-
ad 565. cubina susceperat, contumacem ac rebellantem sa-
a Gregor. pius, cum uxore ac liberis, injecto in tuguriolum,
l. 4. c. 13. in quod inclusi erant omnes, igne, combussit.
16. 17. & Vivere postea desiit anno regni 51; ac sub mortem
20. Anno. memoria dignam hanc vocem edidit: *Vah! qualis,*
2. c. 30. *putas, rex est ille caelestis, qui sic tam magnos reges*
Appen. *interficit!* *b* Hujus filii quatuor totidem in partes
Marcell. distributum Francorum imperium sortiti sunt. Cha-
b Greg. riberto regnum Childeberti, sedesque Lutetiae Pa-
l. 4. c. 21. risiorum obtigit: Gunthramno regnum Chlodo-
Anno. l. meris, cujus sedes Aurelianus fuit: Chilperico re-
2. c. 37. gnum Clotharii patris: sedes apud Sueffiones: Si-
Greg. giberto regnum cessit Theodorici, cujus caput Re-
ibid. c. mi fuere.
22.

Procopius Theodeberti mentionem facit in quar-
 to Gothicorum, ejusque sororem nupsisse scribit
 Hermenigislo Varnorum principi, quos à Francis
 interfluente Rheno dividi asserit. ac post illius mor-
 tem Rhadasin privignum eam de patris voluntate
 duxisse, cui soror regis Angilorum antè desponsa
 fuerat. at hanc fraternis instructam copiis in Varnos
 impressionem fecisse, iisque fufis, captum Rhada-
 sin ad suum conjugium, noverca repudiata, coë-
 gisse.

*Ecclesiastica res utriusque imperii Justiniano rerum
 potente, ac de tribus capitulis.*

CAP.
VII.
a Tom.
Concil.
Gallic.

A Rauficana a Synodus 2 in Galliis habita est an-
 no 529, Decio Juniore Cos. cui Cæsarius Are-
 latensis præfuit. In ea contra Pelagium & ejus reli-
 quias Christi commendata gratia est.

Constantinopoli verò, Epiphanio episcopo mor-
 tuo. d Anthimus Trapezuntinus episcopus in ejus
 locum suffectus est, id agente Theodora impera-
 trice

trice Eutychianis partibus addicta, quarum princeps A 527
 erat Anthimus. Quem Agapetus Papa ad Justinia- Christi
 num missus à Theodato rege Gothorum, b dejectum ad 565.
 ex illa sede, sacerdotio omni & Christiana commu- a Marcell.
 nione privavit, ejusque loco Mennam constituit b Libera-
 anno 536. Hic eodem anno Agapeto vita defuncto, tus. c. 21.
 c Synodum celebravit 6 Non. Majas; in qua cum c Conc.
 Anthimo Severus, aliique damnati sunt hæretici, sub Men-
 qui omnes Justiniani edicto relegati, incendio ad- na tom.
 dictis eorum libris. 2. Con.
 Synodus

d Agapeti audita morte Romæ creatus est Silve- Constanti-
 rius Hormisdæ Papæ filius. At Theodora cum Vi- nop. sub
 gilio Romano Diacono clam pacta de Anthimo re- Menna.
 stituendo, aliisque fovendis hæreticis, Silverium d Libera-
 à Belisario in exilium mitti, ac pro eo Vigilium fie- 22. Ana-
 ri Romanum curavit Episcopum, e anno 538. Bien- stas.
 nio post Silverio in insula Palmaria ærumnis & fine- f Marcell.
 dia necato, Vigilius legitimis comitiis Pontifica- f Liber.
 tum recepit.

Hoc Pontifice celebris illa de tribus Capitulis ex-
 orta controversia est, ob quam quinta Constantino-
 poli generalis est peracta Synodus. cujus ordinem
 rei breviter exponam.

g Damnato Nestorio, ejus fautores Theodori tus. c. 10.
 Mopsuestiæ quondam episcopi libros in vulgus spar- vide Fa-
 serunt, quibus ita naturas in Christo duas asseribat, cun. Her.
 ut Nestoriano errori suffragari videretur. De his li- Historia
 bris altercati sunt inter se Catholici paullo post Ephe- trium ca-
 sinam Synodum; hinc Armenis Monachis Theo- pitulo-
 dorum oppugnantibus, cum aliis plerisque, & in- rum, quo-
 ter hos Rabula Edeffeno episcopo; inde Joanne rum 1 de
 Antiocheno, aliisque pro illo stantibus, nec non Theodori
 Theodosio ipso Imperatore. Mopsue-
 stini

b Ad hæc, Ibas Edeffenus episcopus Rabulæ suc- scriptis.
 cessor epistolam scripsit ad Marim Persam, in qua b Conc.
 Cyrillum perinde ac Nestorium redarguit, ut & Calched.
 Rabulam. Theodorum verò magnoperè collaudat. 2. de Iba
 epistol. 4.

Sec u.

- A 527** Secutum est Calchedonense Concilium; in quo
Christi Ibas à nonnullis iudicio postulatus, & in Berytensi
ad 565. absolutus Synodo anno 448, denuo est receptus,
Conc. postquam Nestorio & Eutychi anathema dixit. ac
Calch. tum lecta illius est epistola, & eatenus tolerata,
acta 10. quòd hæreticum in ea dogma nullum esset. quam-
Syno. 5. vis enim Cyrillum perstringeret, id ipsum tamen
Collat. 6. recenti adhuc Orientales inter & Ægyptios dissidio
Facun. 6. condonari visum est oportere. In eodem Concilio
c. 3. Theodoretus, qui in Ephesino Latrocinio à Dioscoro
2 de Theo- depositus erat, in confessum est admissus. qui qui-
doreti dem flagrante illa, quam dixi, Joannis Antiocheni
scriptis & Cyrilli similtate, contra hujus Anathematismos
contra duodecim aculeatum commentarium ediderat.
Nestorio
um.
- a** Secundum hæc, Palæstinis quibusdam Mona-
Libera- chis instantibus, unaque cum his Pelagio Romanæ
tus c. 23. sedis diacono & apocrisiario, Origenes Justiniani de-
 creto damnatus est. cui Mennas Constantinopoli-
 tanus, ac Pelagius subscripsit: tum Vigilius ipse
 Romanus Pontifex, ac cæteri Patriarchæ. Quæ res
 Theodorum Cæsareensem episcopum, Origenis &
 Acephalorum patronum, quo cum Pelagius simul-
 tatem habebat, vehementer offendit. Hic pro ea,
 qua apud Imperatores valebat, gratia, auctor fuit,
 ut ad conciliandos cum Catholicis Acephalos Theo-
 dorus Mopsuestenus in Ibæ laudatus epistola da-
 mnaretur, unà cum epistola ipsa, & Theodoret
 libris contra Cyrillum. quod cum Justiniano redin-
 tegrandæ spe concordie valde placuisset, Catholici
 complures intercessere, rati tribus illis condemnatis
 labefactari Synodi Calchedonensis auctoritatem,
 in qua & Ibas cum epistola sua ac Theodori com-
 mendatione probatus erat, & Theodoretus sedi
 suæ restitutus. Pervicit tamen Imperator, & anno
Memi 546 librum edidit, quo tria illa damnavit capitula,
nit Proc. eique Mennam ac cæteros Patriarchas coëgit sub-
l 3 p. 279. scribere. **b** Vigilius verò Rom. Pont. excivit
Vigilius 3
capitula
agrè con-
demnat.

Constantinopolim; ac diu tergiversantem in suam A 527
pertraxit sententiam. Nam sequente anno decre- Christi
tum edidit, quod *Judicatum* dicitur; in quo salva ad 565.
Synodi Calchedonenfis reverentia, tria ista capitula
damnavit. Instante porrò Justiniano, ut absolutè,
ac sine ulla Synodi mentione damnationem concipe-
ret, Vigilius abnuit, & adversus minas omnes &
contumelias invicto animo perstitit.

a Justinianus, ut ei controversiæ modum pone- a Quinta
ret, generale Concilium indixit, quod quintum Syn.to.3.
ordine celebratum est Constantinopoli anno 553, Conc.
reclamante Vigilio, qui trium Capitulorum patro- Quinta
cinium adversus Imperatorem resumpsit. Eadem Synodus.
nihilominus ab quinta Synodo damnata sunt; b & b Cyril.in
Origenes insuper anathemati subjectus unà cum S. Sabba
Dydimio & Evagrio. Vigilius, quòd illius decreto apud Sur.
subscribere nollet, in exilium ejectus est. ac ple- 5 Dec.
rique alii eadem ex causâ vexati: c præsertim Afri c Victor.
& Illyricani, qui in trium Capitulorum professione Tun. Fa-
pertinacius hæserunt. d Synodus verò Romanæ tan- cun. Her.
dem sedis assensione firmata suum inter Oecume- d Greg.
nicas locum obtinuit. Vigilius Narsetis opera re- Papa. I.
vocatus ab exilio, dum Romam revertitur, in Si- ep. 24. &
cilia calculi morbo periit post C. Basilii 13, ait Ap- in aliis
pendix Marcellini, vel 17, ut habet Victor. quo- passim.
rum ille annus est Christi 554, hic 558. Mors
Vigilii.

e Hunc Pelagius excepit; qui necis allatæ Vigilio e Anastas.
suspicionem publico super Evangeliiis & cruce jure- Sigeb.
jurando discussit.

*Eruditi, ac sancti viri, quos Justiniani ætas tulit,
nec non gentiles, qui doctrina insignes extiterunt.*

Claruerunt, Justiniano rerum potente, doctri- GAP.
na morumque sanctimonia f Cassiodorus Sena- VIII.
tor, qui Theodorico rege mortuo Classensis cœno- f Sigeb.
bii monachus factus est. A. 528.

Diony-

- A 527** *a* Dionysius Exiguus Abbas; qui cyclum suum
Christi anno 526 condidit.
ad 565. *b* Facundus Hermianensis episcopus, propugna-
a Vide. 12 **de Doct.** tor Capitulorum trium.
Temp. c. *c* Liberatus Ecclesiæ Carthagenensis Archidiacono-
3. & Ap- nus ex eadem secta.
pen. *d* Victor Capuanus episcopus, qui Victorium
b Facun. **Cycli annorum 532** conditorem refellit.
in lib. Victor Tununensis episcopus in Africa Chronici
fuis. Liber. in scriptor.
Breviar. Arator poëta, qui Vigilio Papæ librum suum
Tom. 8. dicavit.
Conc. *e* Sanctitate celebres extitere in Galliis episcopi,
d Sigeb. Gildardus Rothomagensis, & ejus frater Medardus
Beda. Sueffionensis, episcopi; Agericus Virdunensis. In
e Sigeb. Oriente S. Sabbas, in Occidente Benedictus, Ab-
A. 535. *S* **Benedi-** bates. *f* Hunc certum est sub Justino & Justiniano
ctus. vixisse. mortis annus incertus est. *g* Illustravit &
f Greg. 2. Gallias sanctitate mirabili Radegundis, quæ Chlo-
Dial. tharii regis nuptiis Christi paupertatem prætulit;
g Greg. **Turon. 3.** eique in Pictaviensi cœnobio se ipsam consecra-
hist. c. 7. vit.
S. Rade- Eodem Justiniano regnante Procopius, & Aga-
gundis. thias, tùm Marcellinus Comes, historici florue-
b Agath. runt. *h* Philosophi Damascius Syrus, Simplicius
2. p. 65. Cilix, Eulamius Phrix, Priscianus Lydus, Her-
mias, & Diogenes, Phœnices; Isidorus Gazæus,
gentiles omnes. qui Persarum & Chosrois exciti
fama, ad eos visendos in Orientem profecti sunt;
ac spe sua decepti, cùm illic publicè privatimque
corruptiores, quàm apud suos, mores & instituta
vidissent, domum rediére, ut scribit Agathias: *i*
ib. p. 62. qui & Chosroën falsa commendatione doctrinæ ce-
lebrem tunc fuisse prodit.

*De Justino juniore, Tiberio, ac Mauricio; & qua
in Orientali imperio sub illis acciderunt historia
digna.*

A 565
Christi
ad 600.

Ab anno Christi 565 ad 600.

Vigilantia a Justiniani sorore & Dulcissimo patre
natus Justinus, ex Curopalata Imperator co-
ronatus est eo, quo Justinianus excessit, anno 565.
unà cum Sophia conjuge, Theodoræ uxoris Justi-
niani b nepte. Facili ac prompto in officia pietatis
animo fuit, sed à bellicis rebus alieno; legum
amans ac justitiæ; quam principum impotentia
collapsam insigni severitatis exemplo restituit, cujus
c Cedrenus meminit. & est omninò dignum quod
hic quoque legatur.

CAP. IX.
Vide Par.
2. l. 2. c.

14.
a Evag. 5.
Theoph.
Zon. Ced.
Paul. Dia.
lib. 16.

Justinus
junior.
b Victor.

Cùm ad Justinum, quoties è palatio publicè
prodiret, de potentiorum injuriis questum undi-
que cives accurrerent, ac de ea re ille sæpe frustra
ad Senatum rétulisset, quidam ex eo ordine consur-
gens, recepit se, si Præfectus Urbis fieret, &
adeundi, quoties vellet, imperatoris copia fieret,
pérque eundem potestate sua liceret uti, circa
mensē effecturum, nihil ut injuriarum ac querela-
rum in urbe reliquum forent. quòd si ulla cuju-
spiam extaret, quam ad se perlatam ultus ipse non
esset, pœna se præstare capitis velle. Conditione
accepta, paullo pòst plebeia mulier primarii cujus-
dam viri nomen detulit, qui se bonis omnibus per
fraudem & calumniam everterat. Is præfecti jussu
secundò citatus, cùm nec stitisset se, & eadem die
ab Imperatore invitatus iisset ad convivium, è ve-
stigiò Præfectus in regiam irrumpens, accumben-
tem Imperatorem pacti admonet. qui cùm nihil se,
quo minùs quicquid vellet ex lege faceret, pro-
hibere dixisset, extemplo duci hominem imperat,
& pro

Tunun.
c Cedr.
p. 319.
Justinus
factum
egregium.

A 565
Christi
ad 600.

& pro tribunali productum; ac convictum, verberibus affici; tum detonso capite, vectum asino, per urbem traduci, ejusque fortunas omnes addici mulieri. Hoc cum similiter & in aliis instituisset, tantum omnibus terrorem fecit, ut ab injuriis deinceps abstineretur. Tum Imperatorem adiens ille, Ego, inquit, quod promiseram, effeci: tu si lubet periculum facito. Procedente mox Justino, cum quiescente latere essent omnia, neque quisquam amplius obstreperet, multum collaudato homini Patriciam dignitatem ac Præfecturam Urbanam in omnem vitam contulit.

Idem pacem cum Avaribus pactam haud tempestivè satis, annua negata pensione, solvit anno 566. Persicam item longè majore reipublicæ damno. Nam bellum honesta de causa susceptum anno 572 imprudenter ignavèque gessit.

6 Anno 574, Indictione 8 jam à Septemb. coepta, ejusque die 7; Tiberium Comitem Excubitorum renuntiavit Cæsarem; à quo deinceps administrata respublica est. Nam Justinus accepta in Oriente clade consternatus in phrenitin incidit: qua commotus Chosroës petenti Sophiæ triennales concessit inducias; ita ut in Armenia tantum interim certarent. Ibi ergo circa annum 576, redintegrato bello, Chosroës à Justiniano duce superatus, & castris exutus est. ac tantum ea clade terroris accepit, ut lege perpetua sanxerit, ne deinceps contra Romanos exercitum rex ipse duceret. Eam victoriam nonnulli mortuo Justino contigisse volunt. sed eo superstite, auctore tamen, qui tum gubernabat omnia, Tiberio, partam esse scribit Simocrata, Evagrius, & Joannes Biclariensis.

Justinus ingravescente morbo, Indict. 12, Septemb. 26 die (hic est annus 578) Tiberium ex Cæsare creavit Augustum, & Octobri sequente, die 4, excessit è vivis, cum annos 13 uno mense minùs imperasset.

Tibe-

^a Tiberius ergo genere Thrax solus imperare cœpit anno 578. Quem historici omnes ab lenitate, justitia, munificentia, pietate, cæterisque Imperatore dignis virtutibus enixè prædicant. Initio imperii, Sophiam occultè sibi parantem insidias privatam ad sortem redegit. ^b Persas Romanam pacem superbè respuentes duce Mauricio cecidit; & quæ Justiniano Imperatore ab illis erant occupata, recepit anno imperii quarto. Narsetis thesauros ab eo repertos scribit Diaconus. Imperavit post obitum Justiniani annos 3, mensēsque circiter 10. Quippe anno 582, ^c Indiēt. 15, Augusti mensis die 14, ex morbo periit; cum pridie Mauricio Constantinam filiam conjugem dedisset, ac successorem sibi designasset, coronatis ambobus.

Mauricius ^d è Cappadocia oriundus oppido Arabisso, fit anno Christi 582 Romanorum Imperator, virtute ac rei militaris scientia commendatus. Sed utrumque decus fœda labes avaritiæ deformavit; quæ & postremò in ejus vertit exitium. Bellum cum Persis Justino Imperatore susceptum, per Philippicum ducem, aliōsque feliciter administravit.

^e Præcipua Romano duce parta victoria est anno 8 Mauricii, Indiēt. 7. adeoque anno Christi 589. Ob quam iratus Hormisdas Baramo duci muliebrem stolam per ludibrium misit. qui ab illo cum exercitu defecit. Inerim ab Vindoë comprehensus Hormisdas, & paullo post à Chosroë filio excæcatus; ac demum, quòd nullum imprecandi finem faceret, fustuario necatus est. Chosroës ob parricidium in visus suis, ac Baramo in eum insurgente, ad Mauriciū confugit. à quo adoptatus in filium, & Narsetis opera victo Baramo, restitutus est in regnum. Ita Persico bello anno eodem 589 finis est impositus: quod viginti annos durasse haud satis

A 565
Christi
ad 600.
Tiberius
Imp.
^a Evag. 5.
Theoph.
Paul. Dia.
Zon Ced.
^b Theoph.
Joan. Bi-
clar.

^c Chron.
Alex. Vita
S Euty-
chi.

^d Evag. 5.
c. 19. Si-
mocatta.
Maurici-
us.

^e Simoc.
3. c. 6.
Theopha.
Paul. Dia.
lib. 17.

Chosroës
patrem
necat.

- A 565
Christi
ad 600.
a Simoc.
3. c. 9.
Avari-
cum bel-
lum
b Theoph.
Paul. Dia.
17. c. 29.
Chron.
Alex.
Zon.
Mauricii
avaritia.
c Theoph.
Simoc. 8.
c. 11.
d Chron.
Alex.
Mauricii
miseran-
dus obitus.
e Chron.
Alex.
f Simoc.
l. 8. c. 11.
Theoph.
Paul.
Diac. 17.
c. 52. Zon.
Ced.
- accuratè a Simocata scripsit. Coeptum est enim an-
no 572, ac duodeviginti perseveravit annos.
Perfico bello successit Avaricum, imminente
Chagano Avarum rege; cum & Slavini interim
& Bulgari Romanos lacefferent.
Avarico bello dux Commentiolus b seditioforum
aliquot millia leviùs armata jussu Mauricii barbaris
objecit. quibus partim cæsis, partim captis, Cha-
ganus perexigua in captivorum pretium taxatâ pe-
cuniâ, quòd eos redimere Imperator nollet, jugu-
lavit omnes anno Christi 600, c Indictione 3. Sensit
ob tantam immanitatem infensum sibi numen esse
Mauricius. Itaque, ut erat religiosus ac pius, mis-
sis per monasteria sacrâque loca omnia literis; orari
Deum jussit, ut admissi illius delicti vivus potius,
quàm mortuus, pœnas persolveret, quod illi ex
voto Deus indulgit.
Anno quippe 602, d Indict. 6, Novembri men-
se, Phocas quidam centurio, lingua promptus,
ob idque vulgo militum acceptus, concitato in
Mauricium exercitu, salutatus est Imperator, ac
27 die mensis ejusdem, feria 3, Mauricius, tru-
cidatis in conspectu ejus filiis, ad Calchedonem ca-
pite plectitur. Constantina verò ejus uxor triennio
post, e Indictione 8, perimitur, unâque tres ejus
filia.
f Non alius Imperator aut acerbiores fortunam
expertus est, aut toleravit constantius. Una vox
in tanta suorum carnificina illius est excepta, *Iustus*
es Domine, & rectum judicium tuum. Quinetiam
unum ex ejus filiis infantem adhuc occultante nutri-
ce, ac suum pro illo ad necem objiciente filium,
fraudem ultrò Mauricius detexit, nec alienum est
passus occidi. Imperavit annos 20, menses tres, ac
dies aliquot.

A 565
Christi
ad 600.

Quæ in Occidente Imperatoribus Justino 2, Tiberio, ac Mauricio gesta sunt. Ac primùm Langobardorum in Italia regnum, deque Narsetibus tribus. tum de Exarchis Ravennatibus,

L Angobardi *a* à proluxa barba nominati, cùm CAP. X.
Winili antea dicerentur, *b* è Scandinavia, in- *a* Paulus
didem, unde & Gothi, Vandali, Rugi, Heruli, Warnef.
Turcilingi, profecti sunt. Illi *c* Iborea & Aione l. 1. c. 9.
ducibus, Coss. Ausonio & Olybrio, hoc est anno *b* Id. c. 1.
Christi 379, devictis Vandalis, varias sedes occu- *c* Prosp.
parunt. ac demum Audoino rege, qui nonus à *d* d Paulus
Paulo numeratur, Pannoniam invaserunt *e* anno Warnef.
Christi 526. Fœdere cum Romanis inito, eorum l. 1. c. 22.
adjuti opibus, contra Gepidas secunda prælia fece- *e* Idem l.
runt anno, ut scribit *f* Procopius, belli Gothici 14, *f* Procop.
& 17, Christi 548, & 551. ac vicissim Romanis p. 307. &
& ipsi bello eodem Gothico subsidio venerunt. *g* p. 360.
quo tempore Narses in Italiam missus cum Gothis *g* Procop.
debellavit, occiso eorum rege Totila, anno, ut p. 361.
suprà memoravi, 552. Sed cùm belluarum ritu Warnef.
tota Italia grassarentur; ac ferro flammisque cuncta *2. c. 1.*
vastantes sacras ipsas ædes stupris polluerent, Narses *Langobardorum*
eos à se quam primùm dimisit in Pannoniam. Re- *in Italiam*
gnabat tunc Langabardis Audoinus, cujus filius *adventus.*
Alboinus primus in Italiam Justino II. imperante *h* Warnef.
pervenit anno Christi 568, Indictione 1. quo an- *2. c. 7. &*
no Pascha Calendis Aprilis celebratum est. Ita *h* Pau. Dia, *25. &*
Paulus Warnefridus. Sequenti anno, Indictione in Misc. *16. c. 35.*
3 ineunte, Liguriam pene omnem, præter mari-
timas urbes, expugnavit. Mediolanum ingressus,
Ticinum obsedit triennio toto; quo demum oppido
potitus est anno 572. ac deinceps reliquam perva- *i* Warnef.
gatus Italiam, *i* præter Romam & Ravennam *2. c. 26.*
cuncta propemodum occupavit. Hic affinitate
Chlothario junctus est Chlodovei filio, cujus Chlo-
thofin-

- A 565
Christi
ad 600.
Greg.
Turon. 4.
c. 35.
Paul.
Warnef.
l. 1. sub
finem. &
l. 2. c. 28.
b Greg.
Turon. 4.
c. 35.
Warnef.
- thofindam filiam in matrimonio habuit. Ea mortua, Rosemundam duxit Cunicmundi Gepidarum regis, quem suapte manu peremerat, filiam; cujus ini-
diis occisus est, cum annos tres & sex menses in Italia regnasset, five ab ejus ingressu septimum at-
tigisset, ut a Gregorius noster prodidit. Itaque periit anno 572. b Rosemunda cum thesauris Alboi-
ni, & adultero suo Hermige, ad Longinum Exar-
chum Ravennam fugiens, ejus suasu venenum illi propinavit; cujus hausta parte, reliquum eam Hermigis stricto gladio coëgit bibere. Sic adulteri ambo nefarii parricidii poenas dederunt.
- Hujus Langobardicæ irruptionis auctorem fuisse Narsetem Patricium spadonem, à quo Gothicum in Italia deletum est regnum, asserit c Anastasius, & Warnefridus. Cum enim ab Romanis apud Justinum in crimen adductus, Imperatricis Sophiæ contumeliosis literis ad lanarum pensa, ut eunuchum decebat, redire jussus esset, talem se illi telam ordiri respondit, quam nec ipsa neque vir ejus unquam retexerent, atque ita Langobardos ad invadendam excivit Italiam. Hæc Warnefridus.
- Quæ ab nonnullis eo refelli putantur, quòd Narses Constantinopoli tum degeret, ut Corippus affirmat. quòdque idem deinceps in ea urbe resederit, Imperatoribus longè carissimus; donec à Phoca anno 605 vivus concrematus est, ut scribit Theophanes. Verùm plures ejusdem nominis hystoria temporum illorum exhibet. Justiniano quippe Imperatore Narsetes duos fuisse meminit d Procopius; quorum alter spado, & ærarii Quæstor jam erat anno 4 Justiniani, Christi 530. à quo Gothorum res everse sunt in Italia, occiso Totila anno 553, ut suprâ demonstravi. e atque hic genere fuit Persarmenus. Alter indidem oriundus, cum fratre Aratio & matre sua defecit ad Romanos anno eodem 4 Justiniani, & à priori Narsete est exceptus. Ex his priorem illum
- d Anastas.
in Joan. 3.
Warnefr.
c. 25.
Narsetes
hystoria.
e Procop.
l. 1. Pers.
p. 25. & 2.
Got. p.
280.
Narsetes
duo, imo
tres.
f Procop.
l. 1. Pers.
p. 25.

illum anno Christi 572 mortuum esse narrat Anastasius, postquam Langobardos evocavit. De posterioris obitu non memini legere. Corippus de Justiniano 2. Consulatu agens, ejus armigerum nominat Narsetem, qui, ut ibidem canit,

*Comptus casarie, formaque insignis, & ore
Aureus omnis erat.*

Non potest hic esse spado ille qui tum vetulus erat, & deformis. Sed nec Aratii posterior ille germanus; nisi tunc, cum ad Romanos transiit, penè fuisse puerum velimus. Hujus ergo filium fuisse haud absurda suspicio est, ad quem a S. Gregorius epistolam dedit; nisi mavis ad ipsum hujus pertinere patrem. Eundem porro Narsetem posterioris filium arbitror à Phoca vivum esse combustum. quem qui putant eunuchum illum longè celeberrimum fuisse, vehementer errant, ut inter alios Constantinus Manasses.

a Greg. I.
I. ep. 6.

Ut ad Langobardos redeam, hi paullatim Italiam obtinuerunt, Roma, uti dictum est, Ravennaque exceptis, ab iisque tractum Langobardiæ nomen penes amplam Italiæ provinciam hodièque residet. Regnatum ab illis est annis 206. b Postremus enim rex Desiderius à Carolo Magno Francorum rege victus anno 773. & inclusus Ticino, sequenti anno, urbe capta, in Gallias est abductus. Ejus filius Adalgisus Constantinopolim fugit. ubi à Constantino Copronymo Patriciatus honorem est adeptus. quod annales nostri testantur; nec non Paulus Warnefridus.

b Paulus
VVarnef.
I. 6. c. ult.

Eodem porro tempore, quo Langobardi in Italia dominabantur, Ravennam Exarchi tenuerunt. Græci erant Præfecti, qui Constantinopoli ab Imperatore mitti consueverant; & utcumque Langobardis resistentes, reliquias illic imperii tutabantur, sed per impotentiam & avaritiam majora, quàm hostes ipsi, damna suis afferebant.

A 565
Christi
ad 600
a Rubeus
l. 3. & 4.
Varnet.
l. 1. c. 29
b Rubeus
l. 4 p 221.

Ergo sub annum 568 a Longinus Patricius primus
Ravennæ Exarchus mittitur, amoto Narsete, Ju-
stino imperante Juniore. Postremus Eutychius fuit,
sub quo Aistulphus Langobardorum rex Ravennam
armis occupavit b circa annum 752. Hac ratione
annos circiter 185 Exarchi Græci Ravennæ præfue-
runt.

*Quæ in Francia, & Hispania interim gesta ab
anno circiter 565 ad 600. ubi de Chlotharii filiis,
4, Chariberto, Chilperico, Sigeberto, Gun-
thramno, ac Sigeberti posteris. tum de Leuvigil-
do Hispania rege, Hermenegildo, ac Ricaredo.*

CAP. XI.
Vide Par.
2. l. 4. c. 15.
e cap. 6.

Chlotharii filiis quatuor totidem in partes divisa
Gallia parebat, uti e suprâ memoravimus. Ho-
rum pessimi fuere Charibertus, & Chilpericus:
in quibus præter libidinum impunitatem, ac licen-
tiam, regium nihil agnosceres. d Horum ut inde-
cora conjugia exemplo suo reprehenderet, Atha-
nagildi Wisigothorum in Hispania regis affinitatem
Sigebertus expetiit, ducta Brunechilde illius filia.
e quem Chilpericus imitatus, sororem ejus Gasun-
tham paullo post ascivit, Fredegunde rejectâ pel-
lice, cujus deinde blanditiis irretitus, innocentem
feminam vitâ privavit, ejusque loco pellicem ac-
cepit. Ob id regno pulsum à fratribus fuisse Gre-
gorius narrat, quòd tamen subinde recepit.

Has amborum frarrum nuptias Chronicon Sige-
berti in annum rejicere videtur 569. Verùm A-
thanagildus, quo auctore ambæ istæ nupserunt,
ut ait Gregorius, ante annum illum obiit, f vide-
licet Justini 2, adeoque anno Christi 567. quo
Liuba successit.

Charibertus ob legitimam repudiatam conjugem,
Ingobertam, ac Merofledis ejusque deinceps so-
roris iterata conjugia, à S. Germano Parisiorum
episcopo

episcopo sacris interdictus apud Blaviam in Santoni-
bus obiit ^a regni anno nono : proinde Christi cir-
citer 570. ^b cujus regnum fratres ejus inter se par-
titi sunt.

A 565
Christi
ad 600.
^a Sigeb. in
Chro.

Chilpericus ac Sigebertus perpetui invicem hostes
frequentiora secum , quàm cum exteris , bella
gesserunt. ^c Hic dum Hunnos armis persequitur ,
Chilpericus absentis aliquot invadit urbes. Neque
tamen hac diu victoriâ gravissus est. Reversus enim
Sigebertus, Sueffionum oppidum, inque eo Theo-
debertum Chilperici ex Audovera filium capit :
quem, exacto prius jurejurando, ne contra se de-
inceps arma caperet, vertente anno remisit. ^d Id
paullo ante Brunichildis nuptias evenit.

^b Greg. 4.
c. 26. Ai-
mo. 3. c. 1.
^c Greg. 4.
c. 23.

Civile alterum bellum post Chariberti mortem
à Chilperico est ortum. ^e qui Turonos, Pictavosque,
quos ex fraterni partitione regni Sigebertus fortitò
ceperat, hostiliter invasit. sed Sigebertus, con-
junctis cum Guntramno viribus, per Eunium co-
gnomento Mummolum fortissimum eâ tempestate
ducem cuncta recuperavit, sub annum, quo Cha-
ribertus obiit, Christi 570. Quinto post anno,
post Alboini cædem, ut ^f Warnefridus significat,
Christi 574, vel sequentis Langobardorum reguli
aliquot ex decem illis, qui Alboino successerunt,
in Gallias eruperunt, & Burgundiones cædibus ac
populationibus infestarunt. Sed eos Mummolus ad
Ebredunum concidit. nec multò postea ^h Saxones,
qui se Langobardis adjunxerant, non minori strage
compressit.

^d Greg. Si-
geb. & Ai-
mo.
^e Greg. 4.
c. 40.

^f Lib. 2. c.
32. & 1.
35. c. 1.
^g Greg. 4.
c. 36. &
seq. V Var-
nef. 1. 3.
c. 16. &
seq.

^h Aim. 5. c. 7.

V Varnef.
1. 3. c. 5.
ⁱ Greg. 4.
c. 42. &
seq.
Aimo. 3.
c. 14.

ⁱ Tertium civile bellum movit idem Chilperi-
cus, occupatis hostiliterque vastatis per Theode-
bertum filium Turonis, Pictavis, Lemovicinis,
Cadurcinis, aliisque Sigeberti provinciis. Quibus
ille per motus Trans-rhenanis ad auxilium excitis po-
pulis, Chilpericum Guntramni licet auxilio fretum
ita perterritus, pacem ut ultrò restitutus omnibus
peteret.

A 565
Christi
ad 600.

Sigeberti
nex.

a Greg.
fine l. 4.

b Greg.
5. c. 1.

c Greg. 5.
c. 2. 14. 19.
Aimo. 3.
c. 14. &
15.

d Greg. 5.
c. 6. & 26.
e Cap. 17.

Childe-
bertus

Sigeberti
filius.

f Greg.
6. c. 40.

g Greg.
6. c. 33.

h Aimo.
3. c. 56.

i Greg.
7. c. 6.

k Greg.
7. c. 16.

peteret. Sed ea post annum unum ab eodem rupta Chilperico est, qui in belli societatem Guntramnum iterum adduxit. Verum eo facile reconciliato, Sigeberrus Chilpericum fugavit; omnibusque late Parisios ac Rothomagum usque reductis in potestatem, à Francis solemni ritu impositus clypeo, rex Chilperici in locum acclamatus est. Hinc ad Tornacum in Nerviiis obsidendum præmissis copiis, qua se urbe Chilpericus cum uxore liberisque sepeferat, à sicariis duobus, quos Fredegundis submiserat, tinctis veneno cultris confossus est, a anno regni 14, ætatis 40, Christi 575. Erat tum Lutetiæ Brunechildis; cujus filius Childebertus b quinquennis puer à Gundobaldo duce furtim paternum ad Austrasiæ regnum abducitur. Brunechildis omnibus à Chilperico spoliata Rothomagum relegatur. c Cujus captus amore Meroveus Chilperici filius eam patre incio ducit uxorem. ac postremò missis ad illum comprehendendum militibus, ne in patris potestatem veniret, cuidam familiari suo trucidandum se præbuit anno Christi 577, ut ex annis Childeberti constat d à Gregorio numeratis; nec non è Paschate, e quod anno isto celebratum ait in Galliis 14. Cal. Majas, in Hispania 12. Cal. Apr.

Interim Childebertus sub matris tutela Brunechildis in Austrasia regnabat, qui cum patruis identidem bella suscepit. f Chilpericus cum natum sibi è Fredegunde Chlotharium vidisset, quartò post mense sub noctem à sicariis è venatione rediens occiditur anno Christi 584. nempe nono Childeberti anno, ut g Gregorius narrat. cujus hodièque sepulchrum in Basilica S. Vincentii ad Urbem cernitur. h Dicitur ea cædes ab Landerico Fredegundis adultero ejus esse consilio facta: quod Gregorius tacuit. i qui hoc unum scribit, illam à Childeberto postulatam ad causam dicendam fuisse, & quo minus id fieret, intercessisse Guntramnum. k Hunc verò accitum à Frede-

Fredegunde Lutetiam, Chariberti & Chilperici regna cepisse. Tutelam quippe Chlotharii & Chilperici filii suscepit. qui eodem, quo pater interfectus est, anno natus, & rex ætatis quarto mense renuntiatur.

A 556
Christi
ad 600.
Greg.
l. 7. c. 7.
b Greg.

Secundum hæc b Childebertus contra Langobardos auctoratus à Mauricio, metu illos ad deditionem impulit. Sed cum anno c regni sui 13 rursus in eos misisset exercitum, penè universus profligatus est, & Nihilo secundiore contra Gothos usus est fortuna Guntramnus, qui in Septimaniam, quæ tum Gothicæ ditionis erat, copias misit. Eæ, quacumque iter habuerunt, sacra profanæque omnia hostili more populatæ, scelus hoc magnis suis cladibus expiarunt & anno Childeberti 10. Christi 586.

6. c. 42.
VVarnef.
3. c. 16.
Greg. 9.
c 3. &
26.
VVarnef.
l. 3. c. 28.
d Greg.
8. c. 30.
e Patet
ex Greg.

f Tum anno post quarto, Christi 589, tentatâ iterum Septimaniâ, Guntramni exercitus majori strage concisus est. Dux erat Gothorum Claudius; quem cum trecentis haud amplius viris sexaginta Francorum fudisse millia, auctor est Joannes Biclariensis. quod non est simile vero.

l. 7. c. 24.
& 8. c. 38.
f Greg. 9.
c. 31.
Joan. Biclari.
Ibid.
Chro.

g Guntramnus anno Christi 593, vel 594, moritur 5 Cal. Apr. illustri pietatis ac virtutum cæterarum relicta memoria; quæ h Ecclesiasticis commendata tabulis, 28 Martii quotannis repetitur. Ejus regnum ad Childebertum pervenit. Hic adversus Chlotharium, ejusque matrem Fredegundem, veteres persecutus inimicitias validum instruxit exercitum. i Fredegundis supra muliebre indolem audax; femina, regem, quem in ulnis gestabat, ostentans Chlotharium, tantum illis fecit animorum, ut ex improvise impetu in hostes facto, ingenti eorum cæde victoriam pepererint. Erat tunc Chlotharius annos natus saltem novem, ut qui anno Christi sit ortus 584, ut supra docuimus.

g Fredeg.
in Chro.
c. 14.
Aimo.
3. c. 81.
h Martyr.
Rom.

i Aimo.
3. c. 82.

k Childebertus anno quarto ab Guntramni obitu Christi 596. cum uxore veneno tollitur. cui Theoder-

k Aimo.
3. c. 84.
Fredeg.
c. 16.

A 565
Ch isti
a 1600.
a Aimo.
3. c. 86.
Fredeg.
c. 17.
debertus ac Theodoricus ejus filii succedere, sub
Brunechildis aviæ tutela. a Fredegundis verò, Lu-
tetiâ captâ, cum finitimis aliis oppidis, amborum
fratrum in Chlotharii filii perniciem conjunctos fu-
dit exercitus; ac sequenti anno vitâ functa ad urbem
Lutetiam in S. Vincentii æde sepelitur.

b Fred. c.
20. Aim.
3. c. 87.
b Childeberti filii, instigante aviâ, Chlotharium
oppugnant, & acie victum maximâ parte regni co-
gunt cedere.

At in Hispania Leovigildus à Liuba patre in regni
confortium acceptus e anno Justinii tertio, Christi
564 Gofuintham Athanagildi conjugem duxit. cum
jam ex Theodosia Severiani ducis, Carthaginensis
filia, d SS. Leandri & Isidori sorore, liberos habe-
ret duos, Hermenigildum, & Ricaredum. Atque
is Gothorum in Hispania res plurimum virtute bel-
lica & victoriis amplificavit. Sed Ariano imbutus
veneno Catholicos crudeliter insecutus est; adeo ut
Hermenigildum eam ob causam morte damnave-
rit. Huic e Ingundis Sigeberti Metensium regis filia
nupserat, cujus hortatu Catholica pietate Arianam
mutavit hæresim: ac patris offensionem infidiâsque
veritus, ab eo defecit, & ab Romanis subsidium
petiit, atque ad Tiberium Imperatorem legatum
misit S. Leandrum. Sed cunctantibus illis, Leovi-
gildus interim Hermenigildum bello persecutus in
potestatem redegit, ac Valentiam relegavit f anno
2 Mauricii Imperatoris, Christi 584. & sequente
anno ipsa nocte Paschatis, quod Aprilis 15 anno
585 contigit, cum Arianis communicare detrectan-
tem vita privavit. Cujus mortem plurimis illustra-
tam miraculis g Gregorius Papa testatur. Martyrii
porrò neque Biclariensis, neque Turonensis Grego-
rius meminere.

Leovigildus h quarto Mauricii anno, Christi 585,
Toleti moritur; ejusque loco regnavit Ricaredus. i
cui

h Biclari.

i Id. in

Chron. i Turon. 8. c. 46. Ricaredi pietas.

cui moriens mandasse pater dicitur, Catholicam ut fidem amplecteretur, quod statim, auctore Leandro, tanto ardore perfecit, ut regnum omne paulatim ad Ecclesiæ Catholicæ communionem adjunxerit. Idem bello inclytus Gothorum firmavit atque auxit imperium. Pace ab rege Gunthramno frustra petitâ, illatum ab eo bellum fortiter repulit, uti suprâ demonstravimus.

Ecclesiasticarum rerum præcipua quæque, tum illustres aliquot sanctitate doctrinâque viri ab anno 565 ad 600.

C A P.
XII.

Ultimo Justiniani anno, Christi 565, Eutychius Constantinopolitanus episcopus vir sanctus, quod Imperatoris damnaret hæresin, sede suâ ejectus est Januarii 22, & Amaseam deportatus, ac post annos 13 à Justino restitutus, Octobris 3, Indiæ. 11, Christi 577, Tiberii extremo anno moritur, Christi 582. Hic ille est Eutychius, quem de resurrectione haud rectè sentientem deducit Gregorius Pelagii tum Pontificis Apocrisiarius, Pontifex & ipse post factus anno 590. Qui cum illam dignitatem quibus poterat rationibus incassum vitasset, tantas in ea res gessit, ut meritò Magni cognomen tributum illi fuerit.

a Eust. in
ejus vita
apud Sur.
Apr. 6.
S. Euty-
chius
b Theop.
Cedren.
c Joan.
Diac. in
vit. Greg.
d Greg.
Turon.
l. 10. c. 1.
e Greg.
Turon.
5. c. 11.
Sagitta-
rius &
Salonius.
f Conc.
Lugd. c.
2. Tom. 1.
Conc.
Gall. p.
325.
g Greg.
Turon. 5.
c. 28.

In Galliis Sagittarius & Salonius, ille Ebredunensis, hic Vapingensis episcopi, ob scelera sua, tum quod armati militum more præliarentur, in Lugdunensi 2 synodo episcopatus honore privati sunt anno Guntramni 6. qui est Christi 567. sed ad Joannem provocantes, ejus jussu restituti; ad extremum, quod in flagitiis perseverarent, in Cabillonensi Concilio rursus omni dignitate spoliati sunt, anno, ut ait Gregorius Childeberti, quarto, Guntramni & Chilperici 18. qui fuit Christi 579.

Augu-

- A 565
Christi
ad 600.
a Greg.
Tur. 9.
c. 2.
b Greg.
8. c. 43.
Turha in
S. Rade-
gundis
monaste-
rio.
c Patet ex
Greg. 9.
c. 26. 39.
& seq. &
l. 10. c.
15. & 16.
D. Co-
lumban-
nus.
d Beda. l.
3. Hist.
Angl. c. 4.
e Beda. l.
1. c. 23. &
seq. Joan.
Diac. in
vita S.
Greg. l.
2. c. 34.
Greg. Pa-
pa Episc.
l. 5. Ep.
52. & seq.
f Greg.
Tur. l. 5.
c. 6 & 8.
g Greg.
l. 7. 1.
h Greg.
c. 9.
i Id. l. 6.
c. 39. k Id. c. 6. l Evag. 5. c. 5. m Niceph. Chron. n Greg.
5. c. 38.
- Augustoriti Pictorum obiit a S. Radegundis 14.
Augusti, feria 4. ut ejus acta nos docent, anno
Christi 587. b nempe 12. Childeberti. Cujus in
monasterio nonnullæ stirpe regiâ ortæ virgines
erant; quæ post illius obitum adversus cœnobii præ-
fidem Leuboveram elatæ superbia, primùm ab ea
discesserunt; tùm immixtis in monasterium satelli-
tibus, ac direptis omnibus, Leuboveram inde per-
vim abstraxerunt. Tandem Childeberti jussu in Pi-
ctavis episcoporum collecto Concilio, à commu-
nitione rejectæ sunt, & Leubovera pristinum in lo-
cum restituta. c Id anno 14 Childeberti, Christi
589, cœptum, sequente terminatum videtur.
In Britannia insula, Christiana religio multum
propagata est Columbani viri sanctissimi labore ac
studio; qui profectus ex Hibernia Septentrionales
Pictos ad eam transtulit d anno 585. Anglosaxones
verò, qui Australem insulæ partem olim occupa-
rant, S. Gregorius Pontifex Romanus e eandem
convertit ad fidem, misso illuc Augustino, aliisque
monachis anno Mauricii 14, Christi 596.
Præter hos eximiè sancti ætate illâ floruerunt,
Gregorius alter in Gallia Turonensis episcopus,
Germanus Parisiensis, f qui anno primo Childe-
berti, Christi 576, obiit; g Salvius Albigenis eo-
dem, quo Chilpericus, anno mortuus, Christi
584. h Dumnolus Cenomanensis. i Sulpitius Bitu-
ricensis. Hi omnes episcopi fuerunt. Præter hos
easdem illustravere Gallias Hospitius Nicææ kinclu-
sam vitam agens, Eparchius Ingolismæ pari insti-
tuto vitæ mirabilis, alique complures.
In Oriente l S. Anastasius Sinaita Antiochenus
episcopus; m Eulogius Alexandrinus; ambo Gre-
gorio magno familiares. In Hispaniis Leander Hi-
spalensis episcopus. n S. Martinus Galleciensis, qui
anno

anno 580 obiit, cū 30. annos sedem illam tenuisset, indidem unde & magnus ille Turonensis antistes, è Pannonia scilicet, oriundus, doctrinæque præstans.

De rebus Orientalis imperii ab anno 600, ad 641. sub Imperatoribus Phoca, & Heraclio: deque Muhammede Arabum sectæ conditore; & Monothelitarum origine.

PHocas occiso Mauricio eadem, qua sibi quæsierat, immanitate administravit imperium annis ferè octo. Cœpit enim Christi 602. a Indictione 6. Novembris die 23. feria 6. qua illum Cyriacus Patriarcha coronavit: & ab Heraclio captus interfectusque anno 610, Indictione 14.

¶ *E*o regnante Chosroës Persarum rex, tanquam Mauricii necem, quo cum magnis ejus in se meritis pacem fecerat, in auctores vindicaret, Romanos populatus est fines; ac torrentis instar cuncta rapiens, Calchedonem usque in Bythyniam pervasit. cū Phocas interea rerum omnium securus ac domi sedens obscenis se libidinibus ac principum cruore satiaret. Hoc cū ferri diutiùs non posset, Heraclius Heraclii F. Præfectus Africæ, anno, uti diximus, 610, Octobri mense, inde solvens, Constantinopolim obtinet, comprehensusque Phoca, de eo supplicium sumit. Grassabatur inter hæc Persicum illud incendium, quod Orientem Asiâque momento corripuit. *a* Anno porro 614, mense Junio, Indictione 2, capta sunt à Persis Hierosolyma; & Clericis monachisque sexus utriusque mactatis pluribus, veneranda Crux in Persidem asportata est. Sequenti anno 615, Saës Chosroïs dux Calchedonem obsedit: hoc est, Καλχηδὼνα, non Καρχηδὼνα, ut perperam Cedrenus habet, & Paulus

C. A. P. XIII.
Phocas.
a Chron. Alex. Theoph. Paul. Diac. 1.
17. Zon. Cedre.
b Idem Auctores.
c Vide Auctores eosdem, & l. 4. part. 2. c. 14. Ni. ceph. Breviar. & Notas ad idem. Heraclius & Persarum irruptio. d Chron. Alex. Theoph. & Paul. Diac. 1. l. 18. c. 6.

A 600
Christi
ad 641.

a Theo-
ph. Paul.
Diac. 118.

lus Diaconus, qui Carthaginem vertit. Inde propa-
gatus in Annales error est, Chosroën Carthaginem
usque penetrasse. quod secus habuit. Nunquam
enim Africam Persæ tenuerunt. Eodem anno Ægy-
pto, Alexandria, Libyâque potiti sunt Persæ. ^a
Quibus perculsus calamitatibus Heraclius, pacem
supplex à Chosroë petiit; at ille conditionem nul-
lam fore pacis superbè respondit, nisi crucifixum
abnegarent Deum, ac Solem adorarent.

Quinetiam, ut ne mali species abesset ulla, per
idem tempus Avars in Thraciam impressionem
fecerunt. Quibus ægrè placatis, totus in Persicum
bellum incubuit; cujus, aspirante numine, voto
potior omni successus extitit. ^b Transportatis anno
Christi 621 in Asiam copiis, cum Chosrois ducibus
sæpius acie dimicavit: ac magnis eorum deletis
exercitibus, in Persidem irrupit anno 627. Chos-
roës desperatis omnibus, in fuga Merdasen junio-
rem filium successorem sibi destinat. Quod ægrè
ferens Siroës major natu cum Persarum primori-
bus in patrem conspirans, cum ludibrio priùs ha-
bitum, & jugulatos coram filios omnes coactum
cernere, sagittis objici jussit. Pacem extemplo cum
Heraclio pepigit, captivis liberatis, ac redditis,
quæ Romanis erant ademptæ, provinciis omnibus,
nec non sacrosancta cruce restitutâ, anno Christi
628, quam insequentem vere Hierosolymam Hera-
clius summa veneratione transtulit.

c Theoph.
Paul.
Diac.
Zon. Ced.
&c.

Muham.
medis
tempus.

c Hoc imperante Muhammedes Arabum prin-
ceps exitialem condidit sectam, quam & armis lon-
gius extendit. Hic de camelorum pastore locuple-
tis heræ conjux factus in Palæstinam abiit; ubi cum
Christianis Judæisque colloquens, adjutore Sergio
monacho, qui ob hæresin ejectus ab Ecclesia
fuerat, ex omnium colluvione sectarum novum
illud fabricatus est monstrum, cui stolido mendacio
auctoritatem addidit. Cum enim à dæmone, &
comi-

comitiali morbo jactatus identidem corrueret, mœ-
renti ob id uxori persuasit, Gabrielis se Angeli con-
spectu & alloquio consternatum sic affici. Id confir-
mante Sergio, mulierculæ operâ latius dissipatum
ac vulgò creditum est. Scribit Theophanes decem
annis occultam hæresin illum habuisse, ac novem-
decim postea vi ferròque propagatam asseruisse. ^a
Illud constat, anno Christi 622, Julii die 16, fe-
ria 6, fugam eum arripuisse, cum ob erroris no-
vitatem de vita periclitaretur. Ab hac fuga, quam
Hegyræ vocant Arabes, id est *διωγμὸν*, *persecu-*
tionem, nova illorum epocha proficiscitur.

Hic anno Christi 628 ex Æthribo Felicis Arabiæ
regione cum Saracenis suis ad Heraclium accedens,
agrum impetravit ad habitandum, ac postea 6 anno
631 obiit. Quo ex tempore successores illius Sara-
ceni paullatim Palæstinam, Syriam, Ægyptum,
Heraclio regnante, sibi subjecerunt. Quin & Per-
sidem anno 640, fugato rege Hormisda, cepe-
runt.

Tot imperii calamitatibus originem Heraclius
dedit provocatâ in se numinis irâ, dum Monothe-
litarum hæresim temerè susceptam pertinacius
tuetur. ^c Ea sumpsit initium anno Christi 630;
quo, cum Hierapolí esset Heraclius, ab Athanasio
Jacobitarum Patriarcha interrogatus, duæne essent
in Christo voluntates, & actiones, an una tantum,
ab hoc eodem, & Sergio Constantinopolitano, &
Cyro Alexandrino episcopis unicam profiteri didicit.
quæ & edicto, sive, ut appellant, *ecthesi*, pu-
blicè proposuit anno 639. ^e Moritur demum Hera-
clius Martii 11 die, anno ætatis 66, cum impe-
rasset annos 20, menses 4, dies 6, Christi 641,
ex aqua intercute aliisque morbis, quibus incestas
cum Martina fratris filia nuptias luisse creditur.

A 600
Christi
ad 641.

a Par. 2.
l. 4. c. 14.

b Theoph.
Miscel.
18. c. 58.

c Theoph.
Diac.
Monothe-
litarum
origo.

d Syno.
Later. sub
Mart. Se-
cret. 1. &
3.

e Niceph.
Brev. p.
83. The-
oph.
Diac.
Zona. Ce-
dic.

A 600
Christi
ad 641.

*De rebus Occidentalis imperii per idem tempus, ac
præcipuè Francicis, tùm de viris illustribus.*

CAP.
XIV.

IN Galliis Childeberti filii duo, Theodebertus.
ac Theodoricus, avia id agente Brunichilde, se-
cum invicem, & cum Chlothario perpetuâ regna-
vère discordiâ. Victus ab iis primùm est Chlothari-
us *a* anno à Childeberri patris obitu 5, qui est
Christi 600. tùm rursus *b* post annos 4, à Theodo-
rico superatur, cùm adversus hunc Chlotharii præ-
esset exercitui Meroveus ejus filius, ut ait Frede-
garius. quod absurdum videtur. Nam Chlotharius
anno Christinatus est 584. Itaque anno 604 viceli-
mum ad summum ætatis excesserat.
Pòst iidem inter se fratres mutuis exarsère odiis,
Theodebertus à fratre prælio victus *a* anno regni
eorum 17, Christi 612, *c* apud Coloniam à suis
interimitur. Theodoricus sequente moritur anno,
spuriis 5 relictis filiis; quòd legitima uxore caru-
isset, id avia moliente, quo nepotem magis sibi
haberet obnoxium. *d* Quæ subinde flagitiorum,
ob quæ Francis erat invisa, pœnas Chlothario de-
dit. *e* qui eodem Christi anno 613 toto Francorum
regno potitus, Brunichildem in camelo circumdu-
ctam indomitis equis illigavit, ac discerpfit. Quietæ
posthæc, & florentes hoc, & Dagoberto rege ejus
filio, res Francorum fuère. *f* quem anno 622 in
regni consortium adscitum Austrasiæ præfecit. *g*
Eundem bello contra Saxones malè ab iis acceptum,
& capite fauciatum, magna strage hostium est ul-
tus; cùm quidem eorum neminem, qui suo gladio
major esset, superstitem reliquit.
h Moritur Chlotharius anno 628, principatus 45;
cujus regnum Dagobertus in solidum accepit; fru-
strà obnitente Chariberto fratre, ex Sichilde po-
steriori conjuge suscepto; cùm Berthrude natus
esset

a Fredeg.
in App c.
20. Ai-
mo. 3.
c. 87.
b Fred. c.
26.
Error Fre-
degarii.

c Fred. c.
38.
d Aim. 3.
c. 93.
e Frede.
40 & 41.
f Ogeb.
Chlothari-
us Bruni-
childem
necat.
g Frede.
h Aim.
4. c. 8.
i Fred. c.
56. & seq.
Dagober-
tus.
Vide Par.
2. l. 4. c.
16.

esset Dagobertus. qui fratris demum misertus, ^{A 600 Christi} maximam ei partem Aquitanix concessit. Atque ^{ad 641.} hic Tolosæ regni sede constituta, totam sibi Vasconiam subjecit. Dagobertus S. Arnulphi Metensis episcopi, tum Pipini Austrasii usus consiliis, summâ regnum æquitate ac prudentiâ gubernavit. ^{a a Frede,} Post in luxum resolutus, uxores tres, præterque ^{60.} concubinas plures eodem habuisse tempore dicitur. Prolixus tamen in egenos, & pietati deditus fuit S. Dionysium Parisiorum episcopum præcipuè veneratus est: cui templum haud procul Urbē condidit, quod aliorum locupletavit spoliis. ^{b Judæos quo-} que, hortatu Imperatoris Heraclii, Christiana sa- ^{63.} cra coëgit suscipere. quod ipsum & Heraclius in Oriente fecerat.

Phocâ regnante, ^{c S. Greg.} Papa mortuus est anno Christi 604, Indictione 7. Heraclio verò Imperatore S. Joannes Alexandrinus antistes cognomento Eleemon floruit. ^{c Joan. Diac. in} cujus in annis constituendis ^{vita Greg.} magna labes est Annalium, ^{S. Joannes} d quam alibi correxi. ^{Eleemon.} Illud certum est, Persas anno 6 Heraclii, ^{d In Notis} Christi 616, Alexandriam cepisse. Unde si ab ^{ad Ni-} Heraclio factus est episcopus, citra sextum dignitatis annum extinctus sit, oportet. ^{ceph. Brev. &} Anastasius ^{11. de} Persa, Monachus & Martyr, circa annum 622, ^{Doct.} Heraclii 12, pro Christo passus est. ^{Temp. c.}

Æqualis horum fuit ^{f S.} Antiochus monachus, ⁴⁹ & Abbas Lauræ S. Sabbæ: qui cladem Hierosolymæ, ac Persicum illum turbinem lugubri stilo ^{e Vide eadem loca.} prosequitur in Homilia 107, & in Exomologesi. ^{f To. 1. .} Idemque luctuosum cujusdam monachi describit ^{Bibl. PP} exitum. cui post annos complures in solitudine per omnia virtutum decora transactos, diabolus per visum objecit hinc Apostolos, Martyres, Christianosque omnes luridos, ac turpi squalentique habitu; inde Mosem cum Prophetis, Judæorumque turba, nitidos & splendentes, eoque perpulit, ut

A 600
Christi
ad 641.

Christiana relegione damnata, Judæum se faceret, ac circumciscus uxorem duceret. Quo in scelere triennio antequam ista scriberet, verminante toto corpore, pessimo suo fato consumptum illum refert Homilia 84.

a Sigeb.
b Sig. an.
r 625.

c Sigib.
stylo.

In Galliis præclarum sanctimonix nomen adepti sunt a S. Amandus Trajectensis episcopus sub Dagoberto rege; b S. Arnulphus Metensis, Arnoldi filius, Ansberti nepos, cui Blithildis Chlotharii primi filia nupserat; Austregisillus Bituricensis; Lupus Senonensis episcopi. c Præterea S. Bavo ex Prædone conversus ab Amando. Columbanus item à Brunichilde plurimum vexatus sub Chlothario vixit, ejusque discipulus S. Gallus. In Hispania S. Isidorus Hispalensis Episcopus.

R A-

RATIONALIARI

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ

LIBER OCTAVUS.

Tempora continens ab anno Christi 641
ad 1200.

*Orientalis imperii res sub Heraclii posteris ab anno
641 ad 685. de sexta Synodo contra Monotheli-
tas.*

CAP. I.

a Niceph.
Brev.

Theoph.
Miscel. in
fine l. 1.

b Theop.
Zon. Ced.
Diac. in
Misc. 18.

Constans
Imper.

c Anast.
Collect.
& in

Martino.
Theoph.
Misc. 16.

d Exilii
S. Mart.

historia
In Colle.

quo p. 79.

Constantinus Heraclii ex priori con-
juge filius *a* post hunc imperavit an-
no Christi 641. & quarto mense *a*
noverca Martina veneno tollitur.

b Heracleonas cum Martina ma-
tre senis haud amplius mensibus re-
gnat. quibus exactis, nares illi Sena-

tus decreto, matri lingua præciditur: & fit Impe-
rator Constans Constantini filius, Heraclii nepos;
qui religionis cultu avi, quam patris, similis esse
maluit. fuit enim Monothelita, cum pater ejus ca-
tholicus fuisset.

Hac instinctus hæresi Martinum Papam virum
sanctissimum, quod Heraclii typo subscribere jus-
sus, eum *c* cum Monothelitarum errore damnasset
in Synodo anno 649, per Theodorum Calliopam
Exarchum Constantinopolim abripuit anno *d* 653,

- A 641
 Christi
 ad 685.
 a Anast.
 Colle.
 p. 104.
 b Ead p.
 196. &
 264.
 Theoph.
 &c.
 c Theop.
 Misc.
 d Paul.
 VVar. 5.
 de ges.
 Lang.
 c 20.
 e Theop.
 Zon. &c.
 Constanti-
 nus Imp.
 f Theop.
 Misc. &c.
 g Niceph.
 Brev. p.
 99. &
 seq.
 Theoph.
 Paul. Dia.
 19. Cedr.
 Bellum
 cum Sa-
 racenis
 prospe-
 rum.
- quo scilicet 13. Cal. Jul. erat feria 4. indeque Cher-
 sonam relegavit; ubi is anno 655 moritur, Indi-
 ctione 14, Septembris 16, ut est in a Collectaneis
 Anastasii. b Maximum quoque Monachum egre-
 gium fidei Catholicæ propugnatorem lingua manū-
 que truncatum in exilium deportavit.
 Quibus offensus sceleribus Deus Saracenorum ar-
 mis lacerari Romanum permisit imperium. c Con-
 tra quos anno 654 infelicissimè navali prælio certa-
 vit. d Pertæsus inde Constantinopolis in Italiam
 trajecit; ubi cum Langobardis nihilo secundiori
 Marte pugnavit. Ea clade irritatus, furore barbari-
 co Romam expilavit, & in Siciliam transmisit. ubi
 cum sex annis hæssisset, Syracusis in balneo à suis
 interfectus est anno 668, e postquam imperavit
 annos 27.
 f Constantinus hujus filius eodem imperare ag-
 gressus anno, Catholicum cultum restituit. Scribit
 Theophanes, ex eoque Paulus Diaconus, ambo-
 bus fratribus Tiberio & Heraclio nares jussu ejus
 amputatas initio regni. At iidem anno ejus imperii
 14, Christi 681, ejectos ab imperio eosdem illos
 referunt, & Constantinum solum cum Justiniano
 filio rempublicam gessisse, quæ minimè consen-
 tanea sunt.
 g Saraceni vincendo longiùs progressi Constanti-
 nopolim septem annis obsederunt. Sed cum &
 Mardaitæ Libani incolæ eos domestico bello disti-
 nerent, & beatæ Virginis auxilio tuti Romani for-
 titer resisterent, pacem denique in annos triginta
 his conditionibus fecerunt; ut quotannis 365 au-
 reorum millia penderent Romanis, ac virorum ca-
 pita 50, equos nobiles 50, Saracenorum classis in
 reditu tempestate disijecta naufragio tota periit. quod
 pace data posterius evenisse Theophanes aliique
 scribunt. Nicephorus posteriorem pacem, & hujus
 cladis occasione petitam à barbaris affirmat. Anno
 quin-

quinto Constantini oppugnare Saracenos cœpisse A 641
 Constantinopolim prodiit Theophanes, ex eoque Christi
 Cedrenus, & Paulus Diaconus; nono verò pacem ad 685.
 initam fuisse. Hoc modo falsum erit annis septem
 obsessam esse, quos tam isti quàm Nicephorus in *Ignis*
 Breviario numerant. Per idem tempus ignis ille, *Græcus*
 qui vulgo Græcus dicitur, à Callinico quodam ex-*reptus.*
 cogitatus est; cujus ea vis est, ut in aquis ipsis ar-*a Niceph.*
 deat. Saracenorum exemplum secuti *a* Avars, alii-*Brev.*
 que barbari, pacem ab Romanis impetrarunt. *b* Theop.
 quam biennio pòst à Bulgaris, qui tum primùm,
 hoc est anno Christi 677, in Romanos fines impe-
 tum fecerunt, tributum annui pactione coactus est
 redimere.

Constituta reipublicæ tranquillitate, ad pacan-*c Niceph.*
 dam Ecclesiam Imperator consilia sua transtulit. *Brev.*
 Quam in rem generale sextum Concilium indixit, *c* p. 109.
 Agathone Romano Pontifice. *d* quod anno 680. In-*d Anast.*
 dictione 9, Novembri mense cœptum, sequenti *in Agath.*
 anno terminatum est. In eo Concilio quinque pro-*Theoph.*
 batis œcumenicis synodis, decretum est, duas in *Diac. 19.*
 Christo voluntates, ac totidem actiones esse, quot *Zon. Ced.*
 in eo sunt naturæ: & qui secus docuerant pro hære-*Sexta*
 ticis damnati, Sergius, Pyrrhus, Cyrus, Paulus, *Synodus.*
 alique. quibus & Honorius in Actis adjungitur Ro-*Honorius*
 manus Pontifex, qui Heraclio imperante federat. *Papa de-*
 Verùm hanc ab illo calumniam depellit *e* Joannes *fentitur.*
 IV. qui tertius ab eodem Pontificatum tenuit. ubi *e Joan.*
 Honorium docet Sergio de una in Christo voluntate *Epist. ad*
 subdolè interroganti, respondisse duas non fuisse *Constan.*
 repugnantes & contrarias, cujusmodi in nobis ex-*in Col-*
 perimur: cæterùm naturas in illo duas, ac volun-*leancis*
 tates totidem ab eo agnitas fuisse. *f* Obiit Constan-*Anast.*
 tius anno 685, cùm imperasset annis 17. *f Niceph.*
p 109.
Theoph.
Diac.
Zon. Ced.

A 641
Christi
ad 685.

*Occidentalis orbis historia ad superius intervallum
pertinens: maximè Francorum. tum qui viri pie-
tate ac doctrinâ illustres habiti.*

CAP. II.

a Fred 79.

b Fred.

c. 58. Ai.

mo. 4.

c. 59.

e Fred. 59.

Aimo. 4.

c. 20.

d Fred.

76. Aim.

4. c. 27.

e Fred. 80.

f Fred. 76.

g Fred. 83.

& seq.

Aim. 4. c.

57. & seq.

h Appen.

Aim Sig.

i Tri-

them.

k Fred. 91.

Aimo.

4. c. 43.

Chlodovei

pietas.

l Aimo.

4. c. 41.

IN Francia Dagobertus mortuus est a anno regni
16, Christi 644, Januarii 19, cui ex Nanthilde
b monacha natus est Chlodoveus; c cum antè Sige-
bertum ex Ragintruda pellice genuisset anno 629.
hoc est septimo post prius exordium regni. Sigeber-
tus Austrasiæ rex puer adhuc à patre factus erat anno
632. Chlodoveo relicta cætera. d hoc est Neustriæ
Burgundiæque regna, sub Nanthildis matristute-
la; e addito & Æga Palatii magistro viro laudatissi-
mo. Natus erat Chlodoveus annos 12. ortus est
enim f anno Dagoberti 12, à priore, ut apparet,
exordio, Christi 633.

g Æga mortuo anno 646. Erchenualdus major
domus in Neustriæ regno, Flaocharus in Burgun-
dia, creantur. Pipino verò anno eodem extincto,
Grimoaldus ejus filius in Austrasia Sigeberti regno
simili dignitate functus est.

h Sigebertus desperatâ prole Hildebertum Gri-
moaldi filium adoptat, successorémque destinat
anno regni septimo, Christi 651. Sed cum præter
spem Dagobertum genuisset, eo in fidem Grimoal-
di tradito, moritur anno Chlodovei regis 11, Chri-
sti 554. Grimoaldus attonsum Dagobertum misit
in Scotiam, & Hildebertum filium ad regnum ex-
tulit. Quâ offensi perfidiâ Franci comprehensum
Grimoaldum Chlodovei judicio sistunt; qui eo car-
cere damnato, submotóque Hildeberto, suum ipse
filium Hildericum regem Austrasiis dedit: k quem
ex Bathilde Saxonica cum aliis duobus, Chlothario,
& Theodorico, susceperat.

Chlodovei porrò laudatur in Annalibus singularis
erga pauperes benignitas; l quibus ut in summa
anno-

annonæ penuria succurreret, aurum & argentum omne, quo sanctorum Dionysii & sociorum Martirum sepulchra pater illius ornatat abradi jussit, & in illos dividi. Id anno ejus regni 14 Aimoinus imputat, qui in Christi cadit 657.

^a Atque ut hanc qualemcumque sacri loci compensaret injuriam, biennio post celeberrimo episcoporum conventu habito, sancti Dionysii cœnobium, quod ad urbem pater illius exstruxerat, ab episcoporum omnium jurisdictione immune esse statuit, Landerico Parisiorum assentiente Præsule: qua de re edita sanctio legitur 10. Cal. Jul. anno 16 Chlodovei.

^b Obiit Chlodoveus anno 660. regni 17. eodemque tempore Erchenualdo palatii præfecto mortuo, Franci Ebruinum substituunt, crudelitatem, ac perfidiâ famosum hominem. ^c Quo ex tempore solutis in luxum & inertiam Francorum regibus, ad palatii præfectos paullatim rerum summa pervenit; cum per eos administrarentur omnia, reges verò solo contenti nomine, regiâ se continerent, nec nisi semel quotannis Calendis Majis in conspectum populi venirent. Quod ^d & Græcorum in Annalibus legitur; cum hac ineptissima fabula, Francorum reges, porcorum instar fetosum tergum habuisse, appellatosque ideo *trichorachatos*.

^e Chlotarius, qui Chlodoveo patri successerat, post annos regni 4 extincto, circa annum Christi 664, Theodoricus ejus frater brevi spatio præfuit. Hujus enim pertæsi citò Franci Childericum, qui Austrasiæ regnabat, regem eligunt. Theodoricum cum Ebroino detonsos in monasterium includunt; illum in S. Dyonyssii ad Lutetiam; hunc in Luxoviense. Childericus annis in regno tribus decursis, Christi 667, à Bodilone nobili Franco, quem ad stipitem alligatum virgis affici jusserat,

A 641.
Christi
ad 685.

^a Aimoinus.
ib. Antiqu.
Monast.
S. Dion. l.
3. c. 4.
S. Dionysii
cœnobium
immune
data.

^b Par. 2.
l. 4. c. 16.

Ebroinus.
^c Sig.

A 662.

^d Theoph. ad
annum
1. Leonis
Isaur. Mi-
scel. l. 22.
^e Fredeg.

93. 94.
Aimoinus. 4.
c. 44.
Sigeb.
Childericus
regnat.

A 641
 Christi
 ad 685.
 a Memi-
 nit P. Sir-
 mon. in
 Not. ad
 To. 1.
 Con. p.
 620.
 b Vita S.
 Leodeg.
 c Fredeg.
 96. Sig.
 Aim. 4.
 c. 44.
 Ebroini
 crudeli.
 eas in S.
 Leodeg. &
 alios.
 d Ursinus
 in vita S.
 Leodeg. 2.
 Octob.
 apud Sur.
 Sig. Fre-
 deg. Ai-
 mo.
 e Tom. 1.
 Conc.
 Gallic. p.
 510.
 f Balderic.
 l. 1. Chr.
 Camerac.
 c. 25. Vi-
 de Sir.
 Not. ad r.
 To. Con.
 Gal. p.
 620.

cum uxore gravida interfectus est post Pascha. cuju-
 filius Chilpericus a in quodam diplomate Corbe-
 jensi subscriptus legitur anno 1 regni sui. cujus nul-
 la usquam fit mentio. statimque b Theodoricus ad
 regnum vocatur; cui Leudesius prætorii magister
 attribuitur Erchenualdi filius.
 c At Ebroinus è Monasterii latebris erumpens,
 Præfecturam palatii rursus invadit, occiso Leude-
 sio; nec non d S. Leodegario Augustodunensi præ-
 fule; quem diris tormentis excarnificatum, & in
 episcoporum concilio dignitate spoliatum, gladio
 plecti jussit. Id anno 685 Sigebertus retulit. e quo
 reverà celebratum legitur Concilium illud in Villa
 regia. Ut errare necesse sit eos, qui sancti Leode-
 garii necem in annum conferunt 672. scùm anno
 septimo Theodorici, Indictione 2, hoc est anno
 Christi 674, subscriptus legatur Vindiciani literis.
 Multi per illa tempora sanctitate florentes exti-
 tere viri, præsertim in Galliis. Inter quos SS. Eli-
 gius & Audoënus insignes memorantur episcopi; ille
 Noviomensis; hic Rothomagensis, eodem facti
 die, g anno 3 Chlodovei, Christi 646, nempe die
 14 mensis tertii, qui est Majus, quæ Dominica
 fuit ante Litanias majores. Obiit h Eligius anno
 ætatis 70, sub initium Chlotharii. i Audoënus por-
 rò nonagenarius moritur, cùm annum episcopatus
 44 ageret. Præter hos episcopi sanctissimi Chlodo-
 veo rege, k Remaclus Trajectensis, Autbertus
 Cameracensis, Theodardus Trajectensis martyr,
 cui Lambertus successit; qui & ipse postea marty-
 rium obiit anno 2 Childeberti, hoc est Christi 696.
 l Audomarus Tarvanensis. qui, dum S. Vedasti
 reliquiæ transferrentur, visu, quem præ senio per-
 diderat, sibi restituto, eodem rursus ut careret,
 obtinuit, potiolem ratus oculorum incolumitate
 mentis

Viri SS. in Galliis. g Aud. in vita S. Elig. Li. 2. c. 2. h Aud. ib. c. 32. i Vita S. Aud. Aug. 24. k Sigeb. l Sigeb. A. 638.

mentis aciem. Privati quoque Gallias exquisita A 641
sanctimonia decorarunt, Furseus, Foillanus, Ul- Christi
tanus, qui ex Hibernia profecti cœnobia condide ad 685.
runt. Jodocus Britonum regis filius, qui spretis
opibus solitariæ se vitæ dedidit. * Illustris fuit & S. a Sigeb.
Bathildis Chlodovei uxor, quæ Corbejenfe & Ca- A. 662.
lense monasteria condidit: necnon Itta Pipini vi-
dua, quæ cum Gertrude filia Deo se consecravat.

In Britanniiis haud pauci eodem sanctitatis orna-
mento claruerunt. b sed præ cæteris sanctus Ofu- b Beda. l.
valdus, qui contra Gentiles pro patria dimicans in 3. cap. 6.
prælio cecidit. & 9. Hist.

In Hispania laudatur Bambæ regis pietas, qui Ang.
æra 714, ut ait c Rudericus, hoc est anno Christi e Ruder.
676. ut autem Vafæus in Chronico scribit, anno Tolet. l.
672, regnum, quod sibi consensu omnium dela- 3. c. 1.
tum fuerat, vi coactus est capere. quod postquam
ad annum usque decimum gessit, eo abdicato,
monachum se fecit, ut ad cælestem in terris ca-
pessendam vitam esset expeditior. d Item sanctus d Ruder.
Ildephonsus Toletanus episcopus; qui ob susce- 2. cap. 22.
ptum adversus hæreticos B. Virginis patrocinium
allatâ cælitus ab ea veste donatus est.

*Quæ sub Justiniano 2, Leontio, Tiberio, Philippico,
Artemio, ac Theodosio in Oriente contigerunt ab
anno 685 ad 717. ac de appendice Synodi sextæ in
Trullo.*

Justinianus secundus, ab præcisis, ut postea di- CAP. III.
cetur, naribus cognomento Rhinotmetus, Theoph.
Constantino patri successit anno Christi 685, Paul.
annos natus 16. Qui puerili levitate & impotentia Diac.
publicam rem pessundedit. Mardaitas Libani inco- l. 9. Zona.
las, unicum Saracenici terrorem nominis, ac ro- Cedre.
bur imperii, de Libano detraxit. Post, fanno im- e Nice.
perii 7, pacem cum iisdem Saracenis initam pari Brev.
19. Theoph.
Miscel.

A 685
Christi
ad 717.

Niceph.

Niceph.

Brev.

Theoph.

Dia. Zo-

na. Cedre.

Leontius

Imper.

c Niceph.

Theoph.

Miscel.

lid.

Tiberius

Apsima-

rus.

d & Misc.

Lib. 20.

e Theoph.

Miscel.

Niceph.

Brev.

Anast. in

Joan. 7.

Zon.

Cedr.

Justinia-

nus anno

regnat.

regnat.

stoliditate dissolvit, Sclavorum fretus auxiliis. à quibus destitutus partam jam victoriam turpi corrupit fuga. Quo ex tempore Muhammed Arabum princeps Romanos fines impunè vastavit. Ad eam bellicis in rebus consiliisque temeritatem, cum domi quoque crudelitatem ac rapacitatem adderet, in popolare incurrit odium. Itaque duorum hortatu monachorum, Pauli, & Gregorii, a Leontius Patricius ad regendam Helladem ab Justiniano missus è carcere, hunc ipsum comprehendit, naso-que mutilatum in Chersonam relegavit anno 695. Sicque promissum sibi jamdudum iisdem à monachis ex fiderum peritia principatum adeptus est, quem triennio gessit.

b Leontio imperante Carthago ab Saracenis expugnata anno 698. Ad hanc recuperandam navalis ab Leontio missus exercitus malè gesta re offensorem illius veritus, Apsimarum quendam ad imperium provexit, eumque Tiberium appellavit.

c Tiberius Apsimarus anno eodem 698 Leontium pari, ac Justinianum hic effecerat, clade nasi deformem redditum monasterio sepsit. Sub hoc, Saracenorum ducenta millia ab Romanis in Syria concisa proditum est d à Theophane anno Tiberii tertio. Imperavit annos 7. e Etenim Justinianus ad Chaganum regem Abarum à Chersona fugiens, ejus sororem, an filiam, duxit in matrimonium. cujus indicio paratis a focero compertis infidiis, ad Bulgaros transiit. quorum ope restitutus post decem annorum exilium, anno 705 novum imperandi habuit exordium. Primùm omnium Apsimaro ac Leontio diu traductis per Hippodromum, & illis, cervices incidit. Pace deinde, quam cum Bulgaris pepigerat, temerè violatâ, ingrati in eos, à quibus erat adjutus, animi poenas clade suorum & ignomina persolvit anno imperii 4. Ad extremum Chersonitis offensus, quod ab iis infidias sibi factas

factas esse meminerat, valida in eos classe missa, pene omnes mactari fecit. Quam Octobri mense redeuntem classem immanis tempestas naufragio demersit, quo tria & septuaginta hominum millia perierunt. Justinianus cladis tantæ securus, cum id unum ferret ægrè, quòd in illa Cherfonitarum strage parvulorum ab cæde miles abstinuisset, novam ad illos jugulandos classem eò direxit. Verùm tam efferatæ crudelitatis odio commoti principes Bardanem Philippicum Imperatorem renuntiant anno 711, cum sextum ab recuperato imperio Justinianus ageret annum. qui jussu Philippici cum filio suo Tiberio jugulatus est. Refert Anastasius in vita Constantini Papæ, hunc ipsum ab Justiniano Constantinopolim excitum Roma profectum esse Octobris 5, Indict. 9. (est hic annus 710) & illic summo exceptum honore Romam rediisse Octobr. 24. Indict. 10. (qui est annus 711) ac post menses tres nuntium allatum esse Romam de Justiniani nece. Quare sub finem anni 711, vel ineunte 712, Justinianus interfectus est. ^a Barbarum hujus principis & immitem animum testatur nefaria vox ex ore illius excerpta, cum periculosa exorta tempestate, monenti cuidam, uti votum Deo faceret, se, si ex illa incolumis exiret, inimicis omnibus parciturum; *Immo, miseré hinc per eam*, respondit, *si vel uni pepercero.* Philippicus, ^b partum per icelus imperium stolidè ac negligenter administravit, atque ab Justiniano collectas opes nimis nec utilibus profudit impensis. Pulso Cyro, Constantinopolitanam ad sedem Joannem extulit, impurum & hæreticum hominem. quo adjutore, per factionis ejusdem episcopos sextam abrogavit synodum anno 712, ac Monothelitarum redintegavit hæresim. Cujus impietatis ultorem subinde Deum expertus est. ^c Postquam enim biennium ac menses aliquot imperavit, cum

A 685
Christi
ad 717.

Justiniani
crudelitas

Philippicus
imperator.

^a Theoph. Miscel. 20.
Zona.

^b Niceph. Brev.

Theoph. Paul.

Diac.

Zon. Ced.

Sextam

Synodum

abrogat

Philippicus.

^c Theoph.

Nicepho.

Misc. &c.

- A 685** cùm equestri dato certamine post prandium in se-
Christi cessu meridiaretur, à conjuratis arreptus, oculis-
ad 717. que privatus est pridie Pentecostes; quæ Junii 4 an-
a Vide Noras ad no isto 713 incidit. **a** Quam in Pentecostes vigiliam
Breviar. natalem Constantinopolis diem convenisse falsò Ni-
Niceph. cephorus ac Theophanes asseverant.
p. 198. **b** Artemius, qui à secretis erat Philippico, mu-
Anastasi- tato nomine dictus Anastasius, eodem Christi 713
us Imp. imperavit anno, quod **c** Acta publica liberatæ à
Niceph. Theoph. dæmonio virginis Indictione 12, Octobri mense,
Diaco. imperante Anastasio, testantur.
Zon. Magnam iste contra Saracenos classem instituit,
Cedr. qui ad Rhodum insulam cædendæ materiæ causâ
c Baron. naves appulerant. Sed orta in exercitu seditione,
ad A. 713. occisôque duce, milites Adramytti Theodosium
 quendam tributorum exactorem hominem quie-
 tum, ad capeffendum imperium invitum ac lati-
 tantem adigunt. Anastasius rebus suis diffusus 2, ac-
 cepta fide, & imperii positis insignibus, mona-
 chum se fecit. ac Theffalonicam translatus est, an-
 no Christi 715, cùm imperasset annos duos. Fuit
 hic apprimè literis excultus, & Catholicarum fau-
 tor partium. Itaque Joanne hæretico rejecto, S.
 Germanum episcopum Cyzico Constantinopolim
 transtulit Indictione 15, ut scribit Theophanes,
 hoc est anno 715.
d Niceph. **d** Theodosius Adramyttenus quasi per ludicrum
Breviar. factus Imperator, annos circiter duos regnavit,
Theoph. usque ad annum 717; quo Leoni Isaurico militari-
Diacon. bus suffragiis evecto sponte cessit imperio, & cum
Zona. filio suo in Clericum detonsus, quod reliquum ha-
Ced. buit ætatis in otio transegit. Mortuus est Ephesi,
Theodosi- ait Cedrenus; & hanc vocem tumulo suo jussit in-
us. scribi, *Υγιεινᾶ*, id est, *Sanitas*. Quin etiam post
 obitum fama est ipsum miraculis inclaruisse.
e Niceph. **e** Eo regnante Musalmas Saracenorum princeps
Breviar. Constantinopolim aggressus in Asiam excurrit, &
Theoph. Cappadociam occupavit. Ju-

* Justiniano rerum potiente, annoque Christi 707, Constantinopoli in Trullo (ita Palatium nominant) conventus Græcorum Præfulum habitus est, à quo canones conditi sunt 105. Quam synodum *πενθέκτην*, id est *Quini sextam* vocarunt, velut ad supplendas 5 & 6 œcumenicas synodos, in quibus nulli erant canones editi. *b* Sed isti canones ineptè ac præter jus omne perscripti, Romanorum decreto Pontificum auctoritate caruerunt.

A 685
Christi
ad 717.
The-
oph. ad
annum
vet. Po-
gonati.
Extat sy-
no. cum
Comm.
Zona. &
Balsam.

Occidentalis orbis res, præsertim in Gallia, & Hispania, eodem illo spatio. De postremis Francorum regibus è Merovei stirpe, ac de Saracenis Hispaniam invadentibus. De viris item sanctitate vitæ conspicuis.

Vide Par.
2. l. 4. c.
14.
b Anast. in
Serg.
Beda. de
sex. ætat.
CAP. IV.

IN Galliis Theodorico Occidentalis Franciæ regnum, quod Neustriam vocabant, nomine tenuis obtinente, Palatii præfectus Ebroinus immani tyrannide sæviebat, Austrasiæ regnum, Præfectis itidem palatii parebat. Vulfoaldo mortuo Pipinus Ansegisi filius eam dignitatem cepit, *c* anno Christi 687. Qui initio cum Theodorico & Ebroino congressus acie vincitur: ejusque collega Martinus contra datam fidem ab Ebroino perimitur. Ebroinus ipse anno, ut apparet, 688, hoc *d* est tertio post S. Leodegarii necem, ab Hermenfrido confossus est. Tum vero Pipinus, Theodorico superato, utriusque regni magisterium tenuit *e* anno 691, summus vir, & Francorum imperio dignissimus; nisi quòd hujus memoriam labe una libidinis obscurat. Habuit enim, præter Plectrudem nobilem conjugem, Elpaidem pellicem, è qua satus est Carolus Martellus; quo uno postea Francici nominis dignitas stetit. *f* Hanc illius intemperantiam castigare ausus Lambertus episcopus Leodiensis, à Done fratre Elpaidis obtruncatus est, cui sanctus Hubertus

c Fredeg.
Chr. Si-
geb.
Pipinus
major do-
mus. E-
broini
mors.
d Ursinus
in S. Leo-
deg. 2.
Oct. ap.
Sur.
e Brevia.
Franc.
Reg Fre-
deg.
f Sigeb.
S. Lam-
bertus

- A 685** Hubertus suffectus est. quod anno 698. Sigebertus
Christi retulit.
ad 717. **a** Pipinus domitis Frisonibus eorumque duce Ra-
a Frede. thobodo, ac Franciæ regno septem & viginti annis
102. summa æquitate gesto, moritur **b** anno 714. cui
b Annal. Carolus successit, ex Elpaide susceptus, de quo
Pith. Sig. postea. Nunc cæteros ad Pipinum usque Caroli Fi-
 lium Franciæ reges exequar, qui solo nomine cen-
 sentur; cùm potestas omnis penes Palatii Præfectos,
 quos *Majores* nominant, deinceps fuerit.
- c Vide** **c** Theodoricus Chlodovei secundi filius circa an-
Par. 2. l. num Christi 690 obiens, Chlodoveo filio ejus ne-
4. c. 16. minis tertio vacuum reliquit nominis regii possessi-
 onem, quam ille quatuor annis obtinuit; ac mor-
 tuus anno 694, Childeberto fratri tradidit; Chil-
 debertus annum numeravit regni **d** 17 mortuusque
d Gesta **e** est anno 711.
Franc.
Epit. c. 13.
e Frag.
Cod. Na- **f** Dagobertus ejus filius regnavit annos 5.
zar. quem anno 715 obiisse Annales Pithœani refe-
f Gesta runt.
Franc. c.
52. Ai. **g** Huic Franci Danielelem quendam Clericum sub-
mo. 4. c. stituunt, regiæ, sed haud satis compertæ, familiæ;
51. Ivo. quem nomine mutato Chilpericum vocant.
g lid. **h** Huic Raginfredus Palatii præfectus adjungitur.
h Annal. Uterque ab Carolo Martello superatus ad Eudonem
Pith. Si- Vasconum regulum profugit. Sed eo quoque fra-
geb. cto, & in fugam coniecto, Chilpericus Carolo de-
i Anna. ditus anno regni 5 moritur; Christi 720. Eodem
Pith. anno Carolus Theodoricum regem constituit. qui
k Sigeb. **k** annos 15 regnavit. Itaque decessit anno circiter
 735.
- l Probat.** Post hunc **l** interregnum fuit annorum circiter
Sirm. in 7, quibus vertentibus, postremus Merovei po-
Not. ad sterorum Childericus 3 anno 742 iniit. qui ad annum
Tom. 2. usque 752 imaginem habuit regni. Siquidem hoc
Concil. ipso anno Pipinus Hildericho in monasterium inclu-
Gall. p. so, ac deponso, Francorum rex appellari cœpit;
621. qui

qui annus ab exordio regni Francorum, id est ab anno Christi 420, numeratur 333.

At in Hispanias effusi ex Africa Saraceni, Ruderico regnante, Gothos oppresserunt, à Juliano acciti comite, cujus filiam, an uxorem, Rudericus rex stupro violarat. Initium cladis istius anno Hegiræ 91, æræ Hispanicæ 750, notat Rudericus. Est hic annus Christi 712. *b* Biennio post Rudericus rex magno commisso prælio proditus à suis ac destitutus occubuit. *c* Sic Hispania Saracenorum in potestatem venit. Gothorum reliquiæ in Asturibus & Cantabris receptum habuerunt: ibique, propulsatis fortiter barbaris, veteris regni possessionem utcunque tenuerunt, duce Pelagio, qui primus Asturibus regnavit.

Sanctitatem suam hand pauci intervallo isto probarunt: in Anglia Cuthbertus; quem circa annum 685 episcopum factum *e* Beda testatur. *d* Indidem & Willebrordus cum duodecim profectus sociis, & in Frisiam à Pipino missus barbaris Evangelii lucem intulit, sedemque Trajecti constituit anno, ut habet Sigebertus, 697. quo sanctum Kilianum martyrium obiisse prodit. Britanniam quoque suam non minùs pietate atque doctrina, quàm historia, celebravit Beda, qui ad annum usque 735 Christianas illius gentis origines pertexuit. Gallias eodem tempore Monachi sanctissimi decorarunt, Vandregisillus Fiscanensis & Fontinellensis monasteriorum conditor, cujus anno 692 Sigebertus meminit. *e* Ursmarus Lobienfis fundator cœnobii, Bertinus Abbas Sithienfis; *f* S. Ægidius qui è Græcia veniens Provinciam illustravit. Childeberto regnante, anno 709, Sigebertus idem scribit, Archangeli Michaëlis indicio rupem eam, quæ in Abrincatenfi constitur, consecratam fuisse ab Autberto episcopo.

A 685

Christi

ad 717.

Saraceni

Hispanias

invadunt.

a Ruder.

Tol. 3. c.

18.

b Ibid. c.

19 Ru

der To-

let. 4. c. 1.

Sancti

viri.

e 4. Hist. c.

6. & seq.

d Sigeb.

anno 692.

& 697.

Beda

e Sigeb.

698.

f S. Ægi-

dius.

fid. 715.

S Mi-

chaëlis

templum

in Gallia.

A 717

Christi

ad 741.

De Leone Isaurico, Iconoclastarum haresi, ac ceteris rebus Orientis ab anno 717 ad 741. Tum de occidentalibus, deque Carolo Martello, & Saracenis ab eo deletis.

CAP. V.

Leo Isaur.

ricus.

a The.

oph. ad

annum

ultimum

Leonis.

Paul. Dia.

21. c. 32.

Niceph.

Brev.

b The.

oph. Paul.

Diac. 21.

Cedre.

Zonar.

c Theoph.

Paul. Di.

ac. 21.

Cedre.

d The.

oph. Ni

ceph.

Brev. Di

ac. Cedre.

e Theoph.

Diac. Ni

cep.

f Theoph.

Diac.

a nast.

f

Hanc Leonis insaniam Gregorius secundus Roma.

nus

Obscuro in Isauria genere natus Leo, qui prius Conon appellabatur, imperium adiit anno 717, Indictione 15, Martii 25 die, ut scribit a Theophanes. b Saracenos, vastata Asia & expugnata Pergamo Byzantium obsidentes, magna eorum clade repulit, sub ipsum imperii primordium. Tiberium in Sicilia tyrannum per duces suos oppressit. & Occidentem pacavit anno 719. Demum conceptam olim in animo contra sacras imagines impietatem, Judæo usus auctore protulit anno 726: quo per satellites suos Salvatoris dejecit imaginem. Quibus à populo cæsis, ardens iracundia princeps crudelissimè eadem illorum est persecutus; atque in doctorum præsertim collegium sæviit, ex omnium professoribus artium collectum, cum eos incassum ad perfidiæ communionem incitasset. Quam illius improbitatem Helladis & Cycladum defectio, ac secundus in ea opprimenda successus acriorem fecit anno 727. Itaque triennio post contra venerandas imagines edictum ferale proposuit, Indict. 13, Januarii 7, feria 7, hoc est anno Christi 730. Germanus episcopus nequicquam se furori illius interponens, sponte se abdicavit, ei que substitutus est Januarii 22 die Anastasius impietatis particeps, cum centesimum ferè ætatis ageret annum Germanus; quippe quem anno 726 quinque & nonaginta annos habuisse Gregorius II asseverat in Epistola 2, quæ est in 7 synodo. Complures antiquæ tenaces fidei variis a tyranno cruciatibus ac pœnis affecti, gloriosos exitus habuerunt. f Hanc Leonis insaniam Gregorius secundus Romanus

nus Pontifex cū per literas cohibere non potuisset, de Concilii Romani sententia Imperatorem, ejusque contactos hæresi a subjecit anathemati: ac Romam, & quicquid Italiæ reliquum erat, à Græcorum abstraxit imperio tributæque pendere iis ultrà prohibuit.

Ob hæc ardens ira Leo contra rebelles Italos classem adornavit. b quæ in Adriatico tempestate periit anno 732. Paulo antè per Exarchos Ravennates, ac Longobardorum regem Luitprandum c Romam cum Pontifice ipso conatus est opprimere. Sed invicti animi Pontifex imminentem urbi Longobardum adiit ultrò eūque constantia, & oratione sua sic inflexit, ut ad ejus pedes accidens, quidquid rogatus erat, prolixè faceret.

d Vehemens anno Leonis ultimo terræ motus extitit, Indictione, ait Theophanes, 9, Octobris 26, feria 4, hora 8 (ut hic annus Christi fuerit 740) quo Thraciæ Bithyniæque quassata; ac præsertim Constantinopoli, Nicomediæ, ac Nicææ ingens strages accidit. Nicææ præter unum templum omnia corruerunt. Ea calamitas Imperatori novi quæstus occasionem præbuit. Nam ad muros reficiendos tributorum auxit modum: quod deinceps perseveravit. e Moritur ex intercute, sive intestinorum dolore anno Imperii exacto 24, superque mensibus 3, Junii 18, Indict. 9, Christi 741.

Qui idem annus 11 Calend. Novemb. Carolo cognomento Martello, sive Tuditani ultimus fuit, cū jam annum octavum & vicesimum Franciam administrasset fortitudine princeps bellica, rebūque gestis inclytus. f Pipino patre mortuo anno 714, in custodiam conjectus à noverca Plectrude indèque dilapsus insequenti anno Raginfredum majorem, ut tum dici mos erat, domus electum laceßere ausus, ab eoque primo victus, postea superior fuit g anno 717, duodecimo Calend. Apr. h Dominico die.

Pars I.

Cc

Eun. c. 53.

A 717

Christi

ad 741.

a Zonar.

Roma, &

Italia a

Græco-

rum im-

perio abs-

tracta.

b Theop.

Cedr.

c Anast.

in Greg.

d Niceph.

Breviar.

Theoph.

Dia. Zon.

Cedr.

e lid.

Carolus

Martel-

lus.

f Ann.

Pith Fre-

deg. 104.

& seq.

g Fred.

106.

h Gesta.

Franc.

Epit. l. i.

- A 717
Christi
ad 741. Eundem Aquitaniæ ducis Eudonis auxilio fretum
iterata fudit acie anno 718. Saxones exinde, Ale-
mannos, Bajoarios, Noricos, &, Eudone fuga-
to, Aquitanos subegit. Eudo rebus suis diffusus Sa-
racenos ex Hispaniis cum eorum rege Abdirama in
subsidium excivit anno 725. quibus sacra profana-
que latè populantibus occurrit Carolus, eosque in-
ternectione concidit. Cæsa sunt uno die ad trecenta
septuaginta quinque millia: cum ex Francis 1500
haud amplius desiderati sint; ut scribit a Anasta-
sius. Mox Burgundia, Lugdunóque potitus anno
727; insequenti, Eudone vita functo, Aquitaniam
invasit. Saracenos iterum, ad ulciscendam suorum
stragem, Galliam incurstantes magno numero pro-
stravit anno 731; & Avenionem ab illis captam re-
cepit. Tum Narbonensem, quam ii cum Hispania,
cui contributa erat, occupatam tenebant, aggressus,
caput ejus Narbonam, ac reliqua deinceps expugna-
vit oppida; cæsis, qui ad opem ferendam sæpius
accurrerant, Saracenis. b Postremò Luitprandum
Longobardorum regem Romanæ infestum Eccle-
siæ, à Gregorio III. imploratus, minis absterruit.
Hæc Francorum Annales veteres, à Pithæo editi,
Fredegarius, Sigebertus, Aimoinus.
- S. Joann- Leone imperante claruit in Syria S. Joannes Da-
nes Da- mascenus; qui pro sacrarum imaginum cultu stilo
mascenus. decertavit. In Germania S. Bonifacius provinciæ
c Tom 1. hujus Apostolus Romæ consecratus Episcopus c De-
Con. Gal. cembri mense, Indict. 6. anno 722. Christianam
p. 512. ibi religionem longo tempore propagavit. Sequen-
ti verò anno S. Eucherium Aurelianensem in exilio
decessisse, in quod actus erat à Carolo, auctor est
Sigebertus.

De Orientalis imperii rebus sub Copronymo, Leone,
Constantino, & Irene, ab anno 741 ad 800.

A 747

Christi
ad 800.

HÆretico patri, ac nefario successit teterrima
longè soboles Constantinus: qui ab stercore,
quod baptismo infans admotus in aquam eliserat,
Copronymi cognomen meruit. *a* ex quo S. Germanus
Patriarcha, qui eum baptizabat, haud vanum im-
pietatis illius nomen accepit. Id accidit *b* anno Leo-
nis 3, Christi 719, Octobr. 25. Proinde regnare
cepit anno ætatis labente 22, Christi nempe 741.
Huic Irene Chagani regis Avarum filia nupserat *c*
anno 732. quæ Christianis initiata ritibus sinceram
pietatem constanter tenuit.

CAP. VI.

Coprony-
mus.*a* Theop.
Diac. Ced.

Zonar.

b Theop.
Diac. 21,

c. 14.

c Niceph.
Breviar.Theoph.
Diac. 1.

22.

Constantinus Artabasdum Annæ sororis virum
initio æmulum habuit imperii, invisus ipse vulgo,
ob hæresin, & pessimam indolem haud obscuris
indiciis compertam. Exclusus itaque Constantino-
poli profugit, Artabasdo Imperatore salutato: qui
Catholicum cultum illicò restituit. Verum anno
743 *d* Indiæ. 12. Septembri mense à Constantino
captus cum filio, excæcatusque est.

Arta-
basdus.*d* Theop.
Misc. 22.

e Dira hic imperatore pestis ab anno 747 ad trien-
nium producta, ac Siciliam, Calabriam, & Orien-
tem pervagata; præcipuè Constantinopoli adeo
favuit, ut & locus sepeliendis cadaveribus; & qui
ea sepelirent, prope deficerent. Super hoc Sarace-
norum, Sclavorum, & Bulgarorum bellis appeti-
tus; ab his etiam præliis superatus aliquot; cum
adversus eosdem exercitum duceret, lethali, &
ignota medicis ægritudine correptus, & in navi-
gium impositus miserandam efflavit animam, *f* Se-
ptemb. 14 die, Indiæ. 14, Christi 775; cum im-
perasset annos 34, mensēsque propemodum 3. *g*
Moriens se ob dehonestatam B. Virginem Dei genitri-
cem aeterno damnatum incendio testatus est; eique

e Niceph.
Brev.

Theop.

Ced. Dia.

Zona.

f Theop.
Paul.

Diac.

g Gedren.

Theop.

Zona.

Coprony-

mi despe-
rata vobis.

A 741
Christi
ad 800.

a Theop.
ad an-
num ejus

1. Paul.
Diac. 22.

c. 3.

b Niceph.
p. 103.

Theop.
Misc. 22.

c. 24.

deinceps venerationem jussit tribui. Hic exitus per-
fidi, & crudelissimi principis fuit. a qui sacrosan-
ctam Virginem Dei matrem esse: Christum ipsum
negabat Deum: sanctis honorem haberi vetabat:
sacras imagines everterat. b quas etiam conciliabulo
Constantinopoli episcoporum 338 coacto damnan-
das curavit Indict. 7. anno 754, Monachis potissi-
mum infensus. quorum ille magnum numerum, ut
& aliorum ordinum, quos ab impietate abhorrere
sua cognorat, variis suppliciis affecit.
Ejus anno 20 Solis defectio contigit, Augusti
15, (ut ait Theophanes) feria 6, hora 10; qui est
annus Christi 760. Unde Constantini initium ad-
struitur.

Leo Con-
stantini F.

c Theop.
Diac. 22.

c. 22.

d lid.

Huic Leo successit filius, paternæ impietatis he-
res annum agens 26. e Natus enim est anno 750,
Januarii 25. Indict. 3. Qui catholicum se principio
simulans, postquam sibi largitione popularem quæ-
sivit gratiam, in apertam hæresis professionem
erupit; quam & sacrilegio cumulavit. d Gemma-
rum enim cupidus, lapillis radiantem coronam,
quam in majori Ecclesia dedicarat olim Mauricius,
detractam inde, suo capiti imposuit. quod scelus
pœna statim divinitus est secuta; erumpentibus ex
eodem capite carbunculis: ex quibus ardens exorta
febris brevi hominem extinxit, Septembris 8,
Christi e anno 780, cum imperasset annos ferè 5.
Cœpit enim anno 775, Septemb. 14. Reliquit
hæredem Constantinum sub Irenes tutela matris.
quam Athenis oriundam f anno 769 duxerat. Natus
est porro Constantinus anno 771, Januarii 14. Ita-
que decimo ætatis anno imperium iniit.

e Theop.
Paul.

Diac.

Cedr.

f Theop.
Constan-
tinus.

cum Ire-
ne.

g Theop.
Paul.

Diac. 23.

c. 14. &
seq. Zon.
Cedr.

Constantinus igitur cum Irene matre annos circi-
ter imperavit decem. quo tempore Stauracii patricii
consilio omnia gerebantur. Ab his pristina cum ima-
ginum cultu revocata est pietas; g Tarasio viro san-
ctissimo Patriarcha facto, ipso die Christi Natali
anni

anni 784; cū prius de œcumenica cogenda Synodo stipulatus esset. de qua Imperatores a jam ad Hadrianum Papam scripserant eodem anno Indiēt. 7. Postquam igitur Roma, & ex Oriente Legati omnes Patriarchalium sedium Constantipolim advenēre. coeuntibus in concilium episcopis, ab hæreticis præsulibus incitati milites seditionem fecerunt, anno Christi 786 Calendis Augusti. Itaque in annum dilata res est, usque ad 787 Christi. Indictionēque 21, qua Nicæam translati octavo Calendas Octobres Synodum auspicati sunt, quæ Octobri mense desiit; tertio Eidus. Convenēre 250 Patres; præsentibus legatis Romani Pontificis Petris duobus, altero Archipresbytero, altero presbytero, & ἡγεμὼν S. Sabbæ, cum Tarasio, aliisque Patriarcharum cæterorum vicariis. In eo Concilio, quod septimum œcumenicum appellatur, Iconoclastarum proscripta hæresi, sacrarum imaginum restitutus est cultus. Quem annum insignem reddidit Solis defectio: quæ anno 8 Constantini, & Irenes contigit, ut scribit Theophanes, die Dominico, Septembri 16.

Secundū hæc Irene Constantinum filium, cui Caroli Francorum regis filiam Rotrudim anno 782 desponderat, Mariam quandam oriundam Armenia coëgit ducere Novembri mense anni 788. A quibus ille nuptiis abhorrens: nec non infinitæ Stauracii potentia pertæsus, matrem denique anno 790 redegit in ordinem, ac solus imperavit annos octo. Qua potestate juveniliter, immodicæque usus, e Nicephorum patrum, & Alexium ducem privavit oculis: linguam aliis excidit Augusto mense, Indiēt. 15. Christi 792. Triennio post, Maria conjuge repudiata, & in Monasterium detrusa, Theodotam cubiculariam duxit: jungente nuptias istas Josepho quodam Abbate: connivente verò Tarasio, metu, ne, quod minabatur, libidine ar-

A 741

Christi

ad 800.

a Extat.

Ep. in 7.

Synod.

b b Synod.

7. Act 1.

p. 377.

Aet 7.

p. 654.

Septima

Synodus.

c Vide

Theop.

Diac. 23.

c. 22.

d Theop.

Diac. 25.

c. 22.

Vita

Caro. M.

d Constan-

tinus

matrem

redegit in

ordinem

e Theop.

Paul.

Diac. 31.

c. 32.

Cedr.

Repudia-

ta conju-

ge, Theo-

datam

dens ducit.

A 741 dens juvenis Idolorum templa patefaceret. Quæ
Christi res Orientalem Ecclesiam tumultibus, ac diffidiis
ad 800. implevit. *a* Duo quippe ætatis hujus viri sanctissimi,
a Theop. Plato, & Theodorus Studita, à Tarasii commu-
Miscel. nione recesserunt. *b* Tandem anno imperii 18,
23. c. 36. Christi 797, Irenes matris, & Stauracii dolo com-
b lid. prehensus, & immaniter excæcatus est Augusto
Zon. Ced. mense, Sabbato, quo die quinquennio antè pa-
Mors truum luminibus orbarat. Effossis oculis Constan-
Constan- tinus paullo pòst expirasse dicitur. *c* Quod parrici-
tni. dium in Irenes laudem traxere Græculi quidam, sed
c Theop. quàm invisum Deo fuerit septemdecim dierum hor-
Diac. rendæ caligo testata est, quæ mortem illius est con-
Cedre. secuta. Irene quoque anno pòst sexto, Christi 802,
Indict. 11. Octobris 31, feria 2, ab Nicephoro
imperio, fortunisque omnibus exuta, & in Les-
bon deportata, nondum anno vertente obiit.

*De rebus Occidentis, deque Pipino, & Carolo M. ab
 anno 741 ad 800.*

C A P. **C** Arolo Martello Francorum principi duo filii
VII. succedunt, *d* Carlomannus, & Pipinus. illi
d Fred. Orientalis Franciæ pars, cum Suevis, sive Ale-
210. mannia, & Thuringia: Pipino Burgundia, Pro-
e Adel- vincia, Neustriæque cessit. *e* Frater amborum Gri-
mus. pho; nam maximus Odilonis Bajoariorum ducis filia
f Annal. genitus, exclusum se videns, Laudunum occupat:
Pith. ubi obsessus à fratribus, deditione facta, à Carlo-
Adelmus. manno in custodiam datur. *f* Hunaldo dehinc Aqi-
Sigeb. taniæ duce; tum Odilone Bajoario, & Alemannis
Carla- ab utroque domitis; Carlomannus anno 747 cele-
mannus stis amore vitæ Monasticum institutum in Soracte
fit mona- primùm; deinde apud Cassinum ignotus amplecti-
chus. tur. Gripho solutus carcere, contra Pipinum re-
 bellat; ab eoque captus, demum in Italiam fuga

elapsus, in Alpibus obtruncatur anno 753, cum jam superiore

A 741

Christi

ad 800.

Pipinus

fit rex

Franciæ.

Annal.

Pith.

Pipinus, Zachariæ Pontificis auctoritate, ac Francorum consensu procerum, regiam ad potestatem, quam olim obtinebat, novum Francici titulum regis adjecisset. Hoc enim anno, qui Christi numeratur 752, Hildrico Merovingorum postremo rege ob inertiam exauctorato, & in monasterium detruso, Francorum regnum novam in familiam transiit. Prima Pipino cura fuit, oppressum ab Longobardis Romanum sublevare Pontificem. Rachisio gentis illius regi, qui ab obsidione Perusiæ Zachariæ Papæ oratione commotus, abdicato regno, monasticum ad genus vitæ desciverat anno 750; Aistulphus frater ejus successerat. Quem Romanis infestum Stephanus III. Papa fugiens, ad Pipinum venit in Galliam: à quo incredibili exceptus honore, eum ut Longobardis bellum inferret adduxit. Anno itaque 754; transensis Alpibus, inclusum Papia Pipinus Aistulphum jurare compulit, cuncta se, quæ Romanæ ditionis erant, redditurum. iterumque promissa facere detrectantem, sed & Urbis imminentem mœnibus, transgressus in Italiam ad pactorum revocavit fidem anno 746. Ac tum per Fulradum Abbatem, Exarchatum, Ravennæ, quam Romaniam vocant, & Pentapopolim, hoc est Anconam cum 4 Piceni oppidis, aliâque, Romano Pontifici tradidit. f quæ ab Aistulpho Græcis Imperatoribus erepta Constantinus Copronymus à Pipino per legatos frustra repetebat. Eodem tuendæ Ecclesiæ studio Pipinus g Vaipharium Aquitaniæ ducem res sacras deprædantem, ac rebellantem devicit septima in Aquitaniam expeditione; quæ anno 768 cum Vaipharii nece finem habuit. Quo interfecto, & Aquitania omni subacta, Parisiis, 8. Cal. Octo. diem Pipinus obiit, regni sui decimo septimo.

b b Anast.

in Zachar.

Paul.

Warnef.

6. c. 9.

c Anast.

in Steph.

Tom.

2. Conc.

Gall.

Longo-

bardos

domat.

d Annal.

Pith

e Anast.

in Steph. 3.

f Anast.

g Annal.

Pith.

Adel.

Ado Vita

Carol. M.

Sigeb.

- A 741
Christi
ad 800.
a Egin.
Vita
Caroli
Ann.
Pith.
Aim. &c.
Caroli M.
initium.
b Annal.
Pith.
Anast. in
Adrian.
Longo-
bardorum
regnum
evertit
Carolus.
c Anast.
in Adria.
d Egin.
Annal.
Pith. Vita
Car. M.
incerti
auctoris.
e Annal.
Car. M.
Eginh.
Sig. &c.
- a Anno ergò Christi 768 Carolus cum fratre Car-
lomanno paternum regnum partitus est. Sed hoc
anno 771 extincto, solus regnavit Carolus, prin-
ceps sine controversia maximus. Nam & armis in-
victus; & doctrinarum excultus studiis earum fau-
tor acerrimus fuit: & Catholicam religionem,
ejusque caput Pontificem Romanum unice coluit.
b Hujus adductus precibus (Adrianus is erat, qui
Stephano anno 772 subrogatus est) contra Deside-
rium Longobardorum regem Romanæ sedis hostem
bellum suscepit anno 773 ac Ticini obsessum, & in
potestatem redactum adduxit in Galliam anno 774.
Romano verò Pontifici cum omnia, quæ à Pipino
patre donata erant, rata esse voluit; tum adjecit alia
quamplurima; Sabinense territorium, Spoletinum
Ducatum, & Beneventanum, quæ ab e Anaſtaſio
referuntur; iisque Venetiarum & Histriæ adscri-
buntur provinciæ. Saxones post hæc longissimo bel-
lo, ac prope continuo annorum d trium & triginta
perdomuit. Coeptum id est anno 772; & 804 ter-
minatum: quando Transalbianos omnes cum fa-
miliis suis transportavit in Galliam. Sclavos item:
nec non Bajoarios cum duce suo Tassilono rebellan-
tes ad obsequium reduxit. e Bellum quoque cum A-
varibus, five Hunnis anno 791 susceptum, magna
illorum strage confecit, eoque tantum prædæ par-
tum, quantum nullo ex alio bello, scribit Egin-
hartus.
- f Eginh.
g Annal.
Car. M.
& Pith.
Clades
Franco-
rum in
Pyrenæis.
- f Saracenis insuper in Hispania debellatis, partem
ejus haud modicam Francicis subjecit armis. g Anno
verò præsertim 778 expeditione in Hispaniam fa-
cta, Cæsaraugustam aggressus, acceptis obsidibus,
Pampilonam inde discessit: cujus disjectis mœni-
bus, dum per Pyrenæos in Galliam egreditur,
Vascones extremum per angustias agmen adorti,
cæde aliquot principum facta, impedimentisque
direptis, Francorum se ab armis inviis saltibus,
late-

latebrisque tutati sunt. *a* Desideratus est inter alios Rutlandus Britannicæ oræ præfectus. Eam cladem ab Aldephonso Casto Hispaniæ rege, qui Carolum in Hispanias exciverat, illatam Annales illius gentis asserunt: quod meritò *b* Baronius ex æqualibus illorum temporum *c* scriptoribus refellit qui ambos illos inter reges sanctissimum foedus amicitiae & Annal. fuisse memorant. tum longè ante Aldephonfi primordium ista referunt. Qui quidem *d* æra 825, hoc est anno Christi 787. regnare cœpit, fortis perinde, ac religiosus princeps, & à perpetua castimonia *e* Casti cognomen consecutus.

Nec minus Catholicæ proferendæ religionis Carolus, quam regni flagrans studio, crebra ad id episcoporum concilia celebravit. *e* Inter quæ anno 792 insigne id fuit, quod in Ratisbonensi synodo episcopi Orgelitani, & Elipandi Toletani hæresis condemnata est: qui Christum adoptivum Dei filium asseriebant. *f* Eadèmq; rursus in Francofurtensi Synodo ad Moenum fluvium notata est. qua in synodo, septima synodus œcumenica ab ignaris decretorum illius episcopis est rejecta anno 794. cum super eadè imaginum quæstione, Pipino rege, altero Gentiliaci celebrata esset *g* anno 767.

h Sub hoc rege doctrinæ summa opinione floruit Alcuinus ex Anglia profectus in Gallias; quo præceptore plurimum usus est Carolus, & ipse divinis, humanisque literis in paucis eruditus, quem ille S. Martini apud Turonos cœnobio præfecit, aliisque nonnullis, nec tamen monachus is fuit; neque sacerdos, sed diaconi ordine contentus vivere desiit anno Christi 804, ipso die Pentecostes, qui incidit in Maji decimum nonum.

A 800
Christi
ad 840.

De Carolo M. primo Occidentis Imperatore : ac Ludovico Pio ; & utriusque gestis ab anno 800 ad 840.

C A P.
VIII.

NOVUM octingentesimus Christi annus Augustam Occidenti attulit : eam dignitatem pietati Francorum indulgente minime , quam in Oriente Græci propter arrogantiam , impietatemque paulatim amitterent.

a Anast.
in Leont.

3.
b Anast.
ib.

Carolus
fit Imperator.

c Eginh.
Annal.
Caro. &
Pith.

Theop.
d Anast.
Gesta
Caroli.

e Annal.
Caroli,
& Pith.

f Eginh.
Mors
Caroli.

Vide Par.
4. l. 4. c.
16.

g Anna.
Ludov.
& Chro.
Pith.

Thegan.
in vita
Lud.
Ludovi
cus Pius.

a Leo tertius, qui Adriano suffectus erat anno 795, factione quorundam oculis, linguaque mutilatus, & indignis modis vexatus fuerat anno 799. Et quamvis inusitato prodigio Deus illi oculos, b ac linguam restituisset ; tamen sceleris atrocitate permotus Carolus Romam adiit. ubi cum innocentissimus pontifex objecta crimina sponte jurejurando diluisset, c ipso Natalis Dominici die, anno 800, nec opinantem invadens Carolum, coronam capiti ejus imponit, ac Romanorum Imperatorem salutat. Cui vicem deinceps Carolus obsequio, & liberalitate rependit. d Habita insequenti mox anno de parricidis quæstio est ; damnatique capitis, deprecante Pontifice, solum vertere. Sub hæc Dani eorum rege Godefrido compressi : nec non Veneti ; qui & in deditionem à Pipino Caroli filio accepti sunt anno 810 ; qui Pipino ipsi postremus fuit. Obiit enim 8 eid. Jul. Mauros etiam Italiam, insulasque populantes per duces suos repulit. f Sub exitum vitæ, totus in officia religionis, ac pietatis intentus diem clausit 5. Cal. Febr. Aquilgrani, anno Christi 814, ætatis, 71, regni 47, & imperii 14. g Ludovicus ab insigni vel in divinas res, vel in suos pietate cognomen adeptus, superiore jam anno ex Aquitaniæ rege in imperii consortium assumptus à patre, eidem, anno, uti dictum est, 814

luce

luce functo successit, reliquis Caroli liberis eo fu-
perstite adhuc extinctis; Pipino anno 811, Carolo,
sequenti. ^a Stephanum ille quintum Leoni III sub-
rogatum anno 816 apud Remos excepit, ab eoque
Imperatoria corona decoratus est.

A 800
Christi
ad 840.
^a Annal.
Adel.
Anast.

Sequenti anno Bernardus Pipini fratris ejus ^b ex ^b Thega-
concubina filius, Italiæ rex, in Ludovicum rebel-
lans, ejus deinde metu facta deditio, oculis pri-
vatur: plerisque principibus majestatis crimine
damnatis, & exilio multatis. inter quos Anselmus
Mediolanensis, & Theodulfus Aurelianensis epi-
scopi fuere, cujus in fratris filium severitatis volun-
tarias ex episcoporum arbitrio pœnas dedit anno
822. ^c Irmingarde 5 Non. Oct. anni 818 mortua.
(quo anno Sol 8 Eid. Jul. defecisse proditur, Ludo-
vici anno 5) Juditham Vuelpi comitis filiam duxit
in matrimonium: ex qua Carolus cognomine Cal-
vus genitus est: cum jam tres haberet filios, Lo-
tharium, Ludovicum, & Pipinum. Qui cum præ-
ferri sibi Carolum haud æquo animo paterentur, in
patrem haud semel insurrexerunt. Primum ^d anno
830 Pipinus Aquitaniæ rex cum proceribus conspi-
rans, Imperatorem comprehendit; ac Juditham
in cœnobium inclusit, superveniente mox, & pro-
bante Lothario. Sed anno sequenti Germanorum
opera Ludovicus recepit imperium. ^e à quo rursus
anno 833 trium conjuratione filiorum, & episcopo-
rum sententia detractus, & abdicare coactus, non
multo póst in integrum restituitur, anno 834, quo
Lotharius, qui patrem contumeliosius cæteris re-
ceperat, tardius cum eo reconciliata gratia, civili
bello Gallias promiscuit. donec Imperatoris cle-
mentia condonatis omnibus, pax inter illos utcum-
que coiit. Secundùm hæc apud Theodonis villam
celebrato conventu Præfulum, ^f Ebbo Remensis ^f Conc.
episcopus nefariæ illius in Ludovicum conjurationis Gal To.
particeps, cum Agobardo Lugdunensi depositus est ².
anno

^b Thega-
nus, &c.

^c Idem.

^{Ludovici}
fili in pa-
trem re-
bellant.

^d Annal.
Pith.

^e Annal.
Vita Lud.
Nichar-
dus. To.
2. Conc.
Gall. &
To. 3.

^f Conc.
Gal To.

A 800 anno 835. **a** ac post Ludovici obitum, anno ipso
Christi 840, ab Lothario restitutus, subinde Caroli metu
ad 840. ad eundem Imperatorem confugit. Postremò à
To. 3. Paschali Pontifice prædicandi Northmannis Evan-
Conc. gelii mandato sibi munere, Hildenesheimensem
Gall. in sedem in Saxonia, haud longè ab illorum finibus,
Synodica adeptus est beneficio Ludovici Germaniæ regis; ibi-
Tricass. demque decessit.
Conc.

b Pipino demum mortuo anno 837, Ludovicus
Annal. tres in reliquos diviso regno, cum Ludovicum
VitaLud. filium ob iniquam regni partitionem bellum paran-
MorsLu- tem occupare festinat, obiit 12 Cal. Jul. anni 840,
dovici. anno vitæ 64, imperii 27: & apud Mediomatricos
 in S. Arnulfi Basilica ab Drogone fratre ejus urbis
 episcopo sepultus est. Cujus exitum dira Solis defe-
 ctio portendit **c** pridie Ascensionis Dominicæ: qui
 fuit pridie Nonas Maii, hora diei nona.

c Vita Lu-
 dov. An-
 nal. Vide
 Par. 2. l. 4.
 c. 16.

Quæ sub Nicephoro, Michaële Curopalata, Leone Armeno, Michaële Balbo, Theophilo, in Oriente gesta sunt ab anno 800 ad 841.

CAP. IX. **I**N Oriente Nicephorus, Irene, uti diximus,
Nicepho ejecta, anno 802 imperium arripuit. Ac Bardas
rus Imper. ne, qui invitatus ad idem fastigium à militibus edu-
a The- ctus erat, amoto, Stauracium filium participem
oph. Augustæ majestatis adscivit. **d** Indict. 12, Decem-
Paul. Dia. bri mense anni 803; homo avarus, ac perfidus,
l. 24. ex Manichæorum disciplina quorum magicis arti-
 bus erat deditus. Itaque Christianis ab sacris abhor-
 rens; episcopos, clericos, ac monachos pessimè
 habebat, & à Magistratibus opprimi ac proculcari
 jubebat. Bellum cum Saracenis habuit; à quibus
 pacem turpissimis conditionibus redemptam nequa-
 quam ex fide coluit. Contra Bulgaros ducturus ex-
 ercitus vestigales Ecclesias fecit. De quo conque-
 renti familiari cuidam, cor suum, ut olim Phara-
 onis,

onis, obduruisse, Deo ita volente, fassus est. A 800
 Nec diu scelerati capitis poena dilata est. Circum- Christi
 ventus à Bulgaris, cum imperii totius flore cecidit ad 841:
 anno 811, Julii 26, cum imperasset annos 9. b The-
 Stauracius in pugna fauciat paucis mensibus re- oph.
 gnavit. Quippe anno eodem Misc. 24.
 c. 25.

Michael Curopalates, cognomine Rengabe, b lid.
 Octobris 5, feria 5, Imperator acclamatur, vir Staura-
 pietate ac pacis artibus præclarus, sed haud perinde cius.
 bellicis rebus idoneus. Quare victus à Bulgaris anno e Theo.
 813, Leoni Armenio principatu cessit haud invitus. Misc. c.
 qui ab Nicephoro Patriarcha coronatus est Indiæ. 24. Zon.
 Julii die 11, feria 2: cum eodem anno (qui est ne- Ced.
 cessario Christi 813,) Sol Maii 4 die defecisset, ut Michael
 scribit d Theophanes, cujus hoc anno historia de- Curopala-
 finit. tes. Leo
 Armenius.

Eodem porro teste e Theophane, Michael ad Theopha-
 constituendam Orientalis Ecclesiæ concordiam nis historia
 omnem adhibuit operam. Scissa enim erat in par- desinit.
 tes; cum ab Nicephoro Patriarcha, viro cætero- d Theo. &
 qui sanctissimo, Plato & Theodorus, Studitarum Misc. c.
 præfecti omni laude cumulati, propterea diffide- 24. c. 42.
 rent, quod is ex laico factus esset episcopus; cum e Theo.
 quod Josephum Oeconomum, qui Constantini Misc. 24.
 Irenes filii & Theodotæ nuptias junxerat, ad com- c. 31.
 munionem adhibuisset. Qua de causa Theodorus
 cum Josepho fratre Thessalonicensi episcopo, ac Leonis
 Platone, relegatus est anno 809, mense Januario Armenii
 quo illos ab exilio Michael subinde revocavit. imperi-
 um.

f Leo Armenius anno 813 Julio mense imperi- f Curopa.
 um capeffit, Michaelis multum dissimilis. Nam in Zon. Ced.
 sacras imagines, & catholicos, præsertim mona-
 chos, omni atrocitate bacchatus est, hortatore ad
 id usus Theodoro: quem quidem Nicephoro Pa-
 triarcha pulso, Constantinopolitanum creavit anti-
 stitem g princeps alioqui reipublicæ non inutilis. g Ced.
 Imperavit annos 7, menses 5. atque ipso Natalis Zon.
 Dominici

A 800 Christi ad 841. Dominici die à Michaële Balbo, quem majestatis reum in custodia detinebat, inter sacra ipsa trucidatus est anno Christi 820. quo statim regnavit.

a Curop. morio, quod oppidum Phrygiæ est, oriundus; b Zon. Ced. ubi ex Judæorum, Manichæorum, cæterarúmque colluvione pestium secta quædam extiterat; quam Michaël secutus Michaël sacras imagines & Catholicum nomen omne proscripsit: c Euthymium & Methodium viros sanctissimos in exilium extruxit. illum etiam taureis ad necem usque per Theophilum filium concidit. Methodius Constantinopolitanum postea Patriarchatum obtinuit. d Thomam quandam tyrannidem sibi parantem Bulgarorum ope vicit, & crudelitatis genere omni laniavit.

e Cedr. Creta sub hoc à Saracenis Hispaniensibus occupata, circa annum 823. Ab Africanis verò Sicilia, anno 828, proditione Euphemii. qui in Syracusana obsidione confossus perfidiæ poenas dedit. Exinde Calabria, & Apulia, & Italiæ pleraque Saracenis patuerunt. f Obiit anno 829, post annos imperii 8, mensesque 9.

g lid. Theophi- Excepit hunc Theophilus ejus filius Octobri anno, Indict. 8. ut scribit Cedrenus: haud dubiè anno, quem dixi, 829; paternæ impietatis æmulus. Nam & cultores imaginum persecutus est; imprimisque Theophanem ac Theodorum fratres, pietate longè præstantissimos, ignominiose habuit. Juris idem tamen exactor severissimus fuisse perhibetur. Atque imperio annis 12, mensibus 3 potitus, anno Christi 841, altero post Ludovici Pii mortem, excessit è vita.

De rebus Occidentalis imperii sub Caroli M. posteris, aliisque, ab anno 841 ad 900 circiter, ac Francia præsertim regibus; deque viris illustribus.

A 841

Christi
ad 900.

CAP. X.

Ludovici

filiorum

civile

bellum.

a Chro.

Pith. Re-

gino. Her-

man. O-

tho. Fris.

5. c. 35.

Marian.

Scot.

b Regino.

c Otho.

Frisl. 5. c.

35. Sig.

d Aimo. 5.

c. 19. Sig.

A. 844.

e Otho.

Regino.

Sig. Vide

cap. Car.

Cal. 37 &

Sirm. ib.

f Concil.

Gal. To.

3. p. 194.

& seq ab

lodoard.

l. 3. c. 12.

Meyerus.

g Flodo-

ard.

h Conc.

Gall. To.

3.

Post Ludovici Pii Imperatoris excessum in ejus filios de regni jure ac finibus orta dissensio est. Lotharius Imperator natu maximus ad se omnia trahere cupiebat. Huic Ludovicus & Carolus conjunctis viribus restitère; victumque 7 Cal. Jul. ad Fontinatam villam magno prælio in fugam egère anno Christi 841. Qua pugna tanta Francorum strages facta est, quantam fuisse hætenus non meminerant.

Insequenti anno, fugato iterum Lothario, tandem inter se conveniunt, ac paternum regnum ita diviserunt: Lothario præter Romanum imperium, hoc est b Romam, & Italiam, c Belgica cessit, (quæ ab eo Lotharingiæ nomen invenisse proditur, ac Scaldi, & Rheno continetur, ait Sigebertus anno 844) necnon Provincia, sive Burgundia. Ludovico Germania omnis usque Rhenum; d ultrâque hunc civitates tres vini gratiâ, Moguntia, Spira, Wormatia. Carolus occidentalem fortitus est Franciam, ab Mosa flumine ad Britannicum Oceanum. Idemque Pipini quondam fratris sui filios Pipinum & Carolum Aquitaniam sibi vendicantes Monachos coëgit fieri. quod ad annum 852 Sigebertus refert.

f Hujus filia Judith, quam ex Hermentrude suscepit, Ethelredo Angliæ regi nupta, post ejus mortem in Gallias reversa à Balduino Comite non invita rapitur g anno 862. Qua de causa episcoporum sententia h anathemate damnatus Balduinus Romam ad Nicolaum Papam venit. qui enixis precibus tandem illi ab rege veniam impetravit. Reconciliatus igitur Balduinus, ac ritè celebratis nuptiis,

Judith Calvi filia à Balduino rapta, i Conc. Gall. p. 213. To 3.

A 841
Christi
ad 900.
a Ann.
Pith. sig.
Her. Ma-
ria. Regi-
no. Otho.
Fris. 9.
nuptiis, dotalem ab Carolo Flandriam accepit anno 866.

a Tertius igitur à Carolo Magno imperator Occi-
dentis Lotharius annis circiter 15 imperium tenuit.
Quippe anno 855 rerum humanarum tædio, regnum
omne divisit in filios tres, atque in Prumiensi cœ-
nobio Monachus est factus, ubi & 3 Cal. Octob.
obiit. Ejus porro filii fuere Ludovicus, cui Italiam
cum imperio reliquit; Lotharius, cui Lotharin-
giam dedit; Carolus, qui Provinciam accepit. b
quo mortuo, ejus inter fratres divisa portio est, &
ex ea Lotharius Lugdunum, Vefontionem, Vien-
nam est sortitus.

Quartus Imperator Ludovicus II. anno 855 iniit,
& annis imperavit 19, usque ad 875. Hic contra
Saracenos Africanos Italiam vastantes bellum gessit.
Adelgisum quoque Beneventanorum ducem com-
pescuit. & quamvis ab eo circumventus ignominio-
sam pactionem fecisset, Italia pulsum in Corsicam
fugere compulit. e Ejus frater Lotharius Waldradæ
pellicis amoribus irretitus, Theutbergam conju-
gem Bosonis filiam falsis oneratam criminibus repu-
diare instituit. de qua re cùm ad Nicolaum primum
Pontificem scripsisset, cunctante illo Synodum A-
quisgrani cogit anno 862, tertio Cal. Majas, episco-
porum octo; quorum principes erant Guntharius
Agrippinensis, & Teutgaudus Trevirensis. Abiis
novæ cum Waldrada permissæ nuptiæ. f Quod
cùm Nicolaus improbasset, & alterum apud Divo-
dum Mediomatricorum concilium indixisset, id
sequente anno 863 habitum est, pari ac prius illud
eventu. Legati porro ex eodem concilio Romam
decreti sunt Guntharius & Theutgaudus. quos Ni-
colaus Pontifex dignitate movit; ac Metensi Syno-
do anathema dixit in Lateranensi Concilio. At illi,
Pontificis auctoritate spreta, pro episcopis nihilo-
minus se gesserunt. Sed ut eorum loco alii episcopi
crea-

crearentur, Nicolaus institit. ^a Lotharius post crebras tergiversationes, tandem ab Ludovico Imperatore contra Saracenos ad auxilium vocatus Romam adiit anno 869, mortuo jam ante biennium Nicolao; & ab ejus successore Adriano II. per fraudem ac mendacium exorata venia, cum sub communionem Dominici corporis Waldrada se pellice post interdictum abstinuisse & in potestate fuisse Nicolai Pontificis jurasset, sacrilegii illius in reditu poenas dedit Placentiae lethali morbo confectus eodem anno, ^b sexto Eidus Augusti. Julio mense mortuum ^c produnt alii, neque id, cujus causa venerat, ab Hadriano impetrasse. ^d Cujus regnum Carolus Calvus & Ludovicus rex Germaniae inter se partiti sunt. Ab hoc jnniore Lothario regnum appellari Lotharingiae coepisse potius videtur, quam ab ejus parente.

His Imperatoribus, Franciae rex, quae Occidentalis appellabatur, erat Carolus cognomento Calvus, vafer ac subdolus princeps, & alieni semper appetens. ^e qui anno regni Francici 36, Christi 875, Ludovici Imperatoris audita morte, Romam advolans, a Joanne 8 in Augustum coronatus est, ipso Natalis Dominici die ^f ex quo magnos deinde spiritus sumpsit, & Graecanico ritu Dalmaticatus incessit. Moritur post haec Nonis Octob. anno 877, imperii 3, ait Flodoardus, post Pii patris obitum 37, veneno ab Sedecia Judaeo sublatus, quo is medico plurimum utebatur. Ejus frater Ludovicus Germaniae rex anno 876 decessit, filiis relictis tribus, ^g Carlomanno, qui Bajoariam, Pannoniam, Boemiam, Moraviam accepit. Ludovico, cui Orientalis Francia, Thuringia, Saxonia, Frisia, Lotharingia cessere. Carolo Crasso, qui Alemaniam obtinuit. Ex his ^h Ludovicus Calvum Lotharingiae finibus inhiantem magna clade repulit anno

A 841
Christi
ad 900.
^a Regino.
& c. c. i.
rati.

Lotharii
mors
horrenda.

^b Regino.
^c Ann.
Pith.
^d Cap.
Car. Cal.
Tit. 357.
Herm.
Reg.

Carolus
Calvus
Franciae
rex

^e Cap.
Car. Cal.
p. 407.
Aimo. 5.
c. 32.
Regi.
Herman.
Marian.
^f Sig. 876.

^g Otho.
6. c. 6.

^h Ann.
Pith. A1.
mo. 5 c.

A 841
 Christi
 ad 900.
 a Pith.
 Ann.
 Herman
 Aim. 5.
 c. 40.
 Carolus
 Craßus.
 b Aim. 5.
 c. 40.
 Otho.
 Friß. 6.
 c. 8.
 c Aim. 5.
 c. 37.
 d Ann.
 Pith.
 e Aim. 5.
 c. 39.
 f Ann.
 Pith. &
 Regino.
 Sigeb.
 g Aim. 5.
 c. 42.
 & Flor.
 Ghro.
 Fragn.
 h Cap.
 Cal. Ai
 mo. 5. c.
 40. Sig.
 878.
 i Aim. 5.
 c. 39.
 & 40.

876, Nonis Octobr. mortuusque scribitur a anno
 882, 13 Cal. Dec.
 Carlomannus Bavarix rex extinctus est anno
 880, ut est Pithæi Chronicon. cujus filius Arnul-
 phus fuit, de quo postea.
 Carolo Calvo quinto Imperatore mortuo, sextus
 numeratur Carolus Craßus Ludovici Germanix re-
 gis filius, ex b anno 880. Falluntur enim qui Lu-
 dovicum Balbum Calvi filium Imperatoribus accen-
 sent. Errori causam dedit, e quod a Joanne Papa 7
 Id. Sept. coronatus dicitur anno 878. sed regia fuit
 hæc, non Imperatoria corona. Tametsi Joannes
 Balbo favens, in eum transferri studeret imperium,
 ob idque vexatus ab Romanis Urbe coactus sit exce-
 dere, ut Sigebertus ad annum 878 prodidit. Hinc
 ad Balbum profectus anno integro apud ipsum fuit.
 d Ergo Balbus Francix rex tertio a patris obitu anno
 periit 4 Eid. April. e Parasceve. qui character in
 annum cadit 879. Quem f præterea duabus eclipsi-
 bus anno antecedente commissis insignem faciunt
 annales: altera Lunæ, 14 Octobris. Solis altera,
 ejusdem 29, quæ in 878 annum competunt, qui
 proximè præcessit eum, quo Ludovicus mortuus
 est. Filios ex Ansgarde priore conjugē, sed patris
 jussu repudiata, suscepit duos, Ludovicum, &
 Carlomannum: ex Adelaide verò Carolum Simpli-
 cem in cunis g moriens reliquit. Post altercationem
 reges Francix creati sunt h Ludovicus, cui Francia,
 & Neustria obtigit, & Carlomannus, qui Burgun-
 diam Aquitaniāque tenuit; Bosone rejecto Ri-
 childis Calvi conjugis fratre, Ludovici Imperatoris
 Lotharii Imperatoris filii genero; quem idem Pro-
 vincix regem Carolus Calvus fecerat anno 878, ut
 ait Sigebertus, cum eodem tempore Lotharingiam
 occuparet Hugo Lotharii ex Waldrada filius. i Lu-
 dovicus anno 882 obiit Augusto mense, Carlo-
 mannus anno 884.

His subrogatur Carolus Crassus Imperator, anno 885: qui novum hoc Franciæ regnum non ultra 887 obtinuit. Quo abdicare coactus ob animi corporisque valetudinem, re adversus Northmannos infeliciter gesta, ad eam calamitatem recidit, videtur ut sibi precario quæreretur ab Arnulpho Carolomanni Bavariæ regis filio. Moritur anno 888. quem ab pietate plurimum commendant Otto Frisingensis, Hermannus, & Regino. qui in eo tamen minimè laudatur, quod conjugem suam castissimam feminam temerè suspectam habuerit, & cum ea divortium fecerit.

A 841
Christi
ad 900.
Otho.
Fris. l. 6 c.
8. & 9.
Sigebr.
Herm.
Carolus
Crassus
exaucto-
ratur.

Amoto Carolo, tam Romanum imperium, quam Francorum regnum aliquandiu fluctuavit. Ita Berengarium Eberhardi Forojulienfis ducis filium regem eligunt. Widonem alii Lamperti filium Spoletanum ducem. b Wido Francici regni post Calvum spe dejectus, Berengarium bello persequitur, videturque cogit ad Arnulfum confugere; quem Italiæ potiundæ spe eò facile pellexit. c Wido Imperatoris nomine Italia potitus, anno 894 moritur. d Cujus filius Lampertus Imperatoris & ipse nomen à Widone patre anno 892 consecutus, anno 899 in venatione peremptus est.

b Luith-
prand.
l. 1. c. 6.
c Marian.
d Luith.
l. 1. c. 10.
Otto.
Fris. 6. c.
13. Sigon.
6. de reg.
Ital.

Arnulphus ergo Carlomanni filius Lamberto adhuc superstite Imperator Occidentis anno Christi 896 à Formoso Papâ creatur. e qui ex Portuensi episcopo Romanus creatus Pontifex sedit anno 891, excluso Sergio, qui Pontificatum violenter invaserat. Nec triennium Arnulphus excessit. Si- quidem anno 899 pediculari periit morbo, ut auctor est Luithprandus, 5 Cal. Dec.

Onof. 3.
de Rom.
Princ.
e Luith. 1.
8. Herm.
Ott. Fris.
f Regino.
Luit. Ma-
riani.
Lam.
Scaph.
Herman.
Sig. 902.
Uisp.

Formosus autem anno 696 mortuus, sequenti ab Stephano successore suo sepulchro extractus, sacrisque vestibus exutus, & tribus mutilatus digitis, in Tiberim est abjectus, quod relicta pristina sede, in Romanam involasset. Sed hujus acta Con-

A 841
Christi
ad 900.
a Lib. 5. ciliabuli in Ravennate synodo ab Joanne IX rescissa
sunt anno 898, ut putat Sigonius, qui ejusdem
decreta Concilii recenset. a de quibus agit & Rubeus,
alii, ut Baronius, anno 904, antecedenti Sigeber-
tus, adscribit.

b Regino.
Frag.
Pith. Franci interim, dum Carolus Balbi Ludovici fi-
lius adolefceret, b Ottonem, vel potius Odonem
Parisiensem comitem, consentiente Arnulpho,
regem eligunt anno 889. Fuit hic Roberti Franciæ
ducis filius, ejus, qui a Northmannis anno 867 occisus

c Regino.
d Reg.
Sig. Odo-
cannus. est. Atque hic annis novem Francos gubernavit, us-
que ad annum d 898: quo moriens, Janua. 3,
Francorum principes obtestatus est, uti Carolo Lu-
dovici Balbi filio regnum deferrent, quo cum bel-
lum aliquot jam annos gerebat. Quippe Franci O-
done in Aquitania morante Carolum duodennem
(ait Sigebertus) in regnum revocant; sed mayo-
rem fuisse postea demonstrabitur. Quo ex tempore

e Sigeb.
Abbo. de bello. e Odonem inter & Carolum civili certatum est

Obs. Par. Joannæ Papissæ fabula in idem incurrit sæculum.
l. 2. Hæc enim in Mariani Scoti & Sigeberti Chronicis an-
Joanna no 854 adscribitur, atque inter Leonem IV & Benedi-
Papissæ. ctum III media ponitur. Sed in utriusque castigatis
f Leo exemplaribus Joanna ista nusquam legitur. Quin-
Allatius etiam f Photius ipse, qui ætate illa vixit, nullo in-
Com. de terjecto, Benedictum, huic Nicolaum, tum Jo-
Joanna annem substituit. ut appareat ludicram hanc fabel-
Pap. lam ab otiosis nugatoribus esse confictam.

g Anast.
in Leon. Hic ille est Leo IV, g qui Saracenis Italiam va-
stantibus, ac, Venetorum obtrita classe, terro-
rem longè latèque circumferentibus, Romanæ
Urbi veteri novam addidit, quam Leoninam vo-
cant.

b Sigeb. In Germania b Rhabanus Maurus Lothario Im-
peratore floruit, Moguntinensis, ex Fuldensi mo-
nacho factus episcopus. Hincmarus item in Gallia
Re-

Remensis episcopus Carolo Calvo regnante. ^a Ab A 841
utroque damnatus & refutatus est Godescalcus mo- Christi
nachus Orbacensis; qui Prædestinatianorum dogma ad 900.
renovasse creditus est. atque hic Rhabano præfide ^a Conc.
in Moguntinensi synodo convictus condemnatus Gal. To.
que anno 848, eodem anno apud Remos ab Hinc- 3.p.64.&
maro pari sententia perculsus, ac virgis cæsus, li- seq.
brum suum in ignem coactus est projicere, & in
carcerem compactus. Hincmarum tamen, &
omnem contra Godescalcum ejus actionem refuta-
vit Florus Magister Lugdunensis Diaconus, sub
Lugdunensis Ecclesiæ nomine erudito edito com-
mentario. ⁶ Nicolao primo sedente vixit in Galliis ⁶ Tom. 3.
Joannes Scotus vir doctus, sed hæresis suspectus, Conc.
qui Dionysii libros Latinè vertit; de qua interpre- Gall. p.
tatione Nicolaus ad Carolum Calvum literas dedit. 552.

*De Northmannorum grassationibus, & cladibus per
eos variis temporibus importatis in Gallias: deque
Neustria illis attributa.*

Northmannorum grassationes prædationesque CAP. XI.
crebræ ætate ista per Gallias, & provinciis om-
nibus exitiales, fuerunt. Danici generis illos fe-
runt, atque è Scanzia profectos, quam *Northwe-*
giam appellant, qui, ^c jam tum imperante Caro- ^c Annal.
lo Magno, circum borealem oram Galliæ popula- Pith. An.
bundi navigare instituerant, ac Frisonum & Sco- 810. &
torum infestare littora. Sed quòd imperii tum limi- seq.
tes firmissimis præfidiis obtinebantur, facile eorum
impetus arcebant. Quod idem Ludovico Pio re-
gnante perseverarunt facere. At eo mortuo, ^d cum ^d Chron.
civilibus motibus totum quateretur imperium, & Besvense
detracto, qui in præfidiis erat, milite, nudata in Script.
defensoribus ora esset maritima Galliæ, impunius Nort. p.
evagari coeperunt: ac non jam piraticas excursiones, 22.
sed justas expeditiones in interiora regni fecerunt.

A 841
 Christi
 ad 900.
 a. Gesta
 North.
 b. Chron.
 Turon. in
 Hist.
 North. P.
 25. &
 Odo.
 Clun.
 Tract. de
 revers. S.
 Mart. in
 Bibl.
 Clun.
 p. 117.
 c. Gesta
 North. &
 Chron.
 vetus
 scriptum.
 d. Gesta
 North.
 Rheg.
 Odo.
 Clun. &
 Chro.
 Turon.
 Sig.
 Transla-
 tio S.
 Martini.
 e. Gesta
 North.

Anno eo, qui mortem Ludovici consecutus est,
 Christi 841; occupata subito Rothomago, cædi-
 bus atque incendiis cuncta vastarunt, latèque se-
 cundum Sequanam populatione facta, ingentes
 prædas egerunt. b. Eodem anno Hastings duce in
 Turonos progressi, cum circum vastitatem intu-
 lissent, ab ipsis urbis mœnibus S. Martini ope pro-
 pulsati sunt 4. eid. Maii. c. Post biennium per ostia
 Ligeris evecti, Lamberti Comitis prodicione, qui
 à Francis ad Nomenoium Britonem defecerat,
 Namnetum urbem capiunt; ubi episcopum ipso
 sancti Sabbati die sacris operatum cæremoniis inter-
 ficiunt, cum plerisque Clericis, & utriusque sexus
 promiscua multitudine. Id anno 843 assignant an-
 nales quidam. At Rhegino in 853 conjicit; quo
 primùm Northmannorum classem Ligeris attigisse
 littora scribit, cui & Fuldense Chronicon & Si-
 gebertus assentiuntur. Utroque anno verisimile est
 per ejus fluminis ostia subeuntes, Namnetum op-
 pidum invasisse. Hoc etiam posteriore, post dire-
 ptos Namnetas, ut iidem asserunt, in d. Turonos
 cum venissent, Cari Ligerisque fluminum alveis
 majorem auctis in modum interclusi, atque ab
 urbis aditu prohibiti, suburbana omnia, inque his
 Monasterium, quod *majus* dicitur, S. Martini ha-
 bitatione celebre succendunt, mactatis in eo mo-
 nachis centum & viginti, Heberno verò Abbate
 diris tormentis excruciato. Populatis exinde Ceno-
 manis, cum in Turonos redire illos fama vulgasset,
 B. Martini corpus à Clericis Aurelianos primùm,
 inde Antissiodorum usque pervehitur; ubi annos
 aliquot asservatum frequentibus & inusitatis prodi-
 giis in summa claritate fuit. quod cum deinde,
 pacatis rebus, Turonenses repeterent, Antissio-
 dorenses verò id à se nollent dimittere, Ingelgerius
 Andegavensium comes vi & armis extortum pristi-
 nam in sedem revexit anno Christi 885. e. At North-
 manni

manni illo anno 853, sexto eidus Novemb. Turo- A 841
 norum urbem cum B. Martini basilica cæterisque Christi
 subjecto igne demoliti sunt. Item Iuliomagus An- ad 900.
 degavorum. Quibus illorum sceleribus ac sacrilegiis a Chron.
 offenso numine, civile inter ipsos exortum est bel- Fuld. in
 lum, quo, præter innumerabile vulgus, penè no- Hist.
 bilitas omnis concidit: sic ut regia de stirpe, præ- Nort.
 ter puerum unicum, reliqui nihil esset quod anno p. 15.
 854 Fuldenses annales adscribunt. Quin iidem b b Gesta
 insequente anno Augustoriturum. Pictonum adeun- North.
 tes tanta ab Aquitanis clade profligati sunt, ut haud
 multo amplius trecentis evaserint. Biennio postea,
 anno 857, in Parisios impressione facta, subur-
 banas complures Ecclesias, & inter has, S. Geno-
 vesæ, flammis consumunt: idem ne cæteris face-
 rent, ingenti ab iis pretio cives impetrarunt.

c Post immenso circuitu, inter Hispaniam & c Gesta
 Africam per Gaditanum fretum circumvecti, & North.
 adverso Rhodano subeuntes, Valentiam usque va-
 stitatem intulerunt, & in Italiam excursionem factâ
 Pisas ex improvise populati sunt. d Anno 861 Lu- d Ead.
 tetiam reversi, S. Vincentii, sive S. Germani basi- gest.
 licam, ante annos quatuor, ut dixi, immensa pe-
 cunia redemptam, incendio tradiderunt. In Aure- *Ædes S.*
 lianos quoque impetum anno 865 fecerunt; ac Flo- *Crucis*
 riacensi incenso cœnobio, urbem ipsam Aure- *Aurelia*
 liam eadem clade pervastarunt. Quam in urbe, reli- *nis magno*
 quis igne consumptis basilicis, sola princeps, quæ *miraculo*
 S. Crucis titulo dicata est, incendio corripere non *servata.*
 potuit, quamvis certatim ad id excitandum barbari
 faces ac malleolos subjicerent.

Regnabat tunc in Gallia Carolus Calvus; qui ad e Gesta
 eam propulsandam calamitatem magis animo im North.
 par, quàm viribus, magna, pecuniæ summa tur-
 pem cum illis pactionem fecit anno 867. f Neque f Ead gest.
 tamen prohiberi furor eorum potuit, quin eodem & Rheg.
 hoc anno, ductore Hastingo, per Ligerim evecti,

A 841
Christi
ad 900.
a Gesta
North.

adjunctis Britonibus, Namnetum, Andegavorum, Cenomanorum, ac Turonum agris haud minorem solito stragem inferrent. Exinde prædâ graves in reditu ab Rutperto Marchiæ istius præfecto, & Ragnoldo Aquitaniæ duce circumfessi, utroque occiso, ac Francis dilapsis, tutum ad naves perfugium habuerunt. Quadringentos haud amplius barbaros a Annales fuisse memorant; ac tam exigua manu tanto majores copias ideò superatas esse, duces verò ipsos interfectos, quòd eorum alter S. Hilarii, alter S. Martini opima cœnobia præter fas obtinerent. Rutperti in locum Hugo cognomento Abbas, quòd perinde ut illi quibusdam cœnobiis Abbatis loco esset, sufficitur. Nam duo illius liberi, Eudo, five Odo, & Rutpertus nondum per ætatem paternam dignitatem capere poterant.

b Reg. St.
geb. A.
875.

b Hoc successu elatiores barbari, ut piraticam tandem facere desinerent, & certam sibi sedem in Gallia statuerent, Juliomagum Andegavorum dilapsis fuga civibus vacuefactum occupant, ac munire instituunt, eodémque conjuges & liberos ac fortunas omnes convehunt. Quod indignè ferens Carolus, evocato in auxilium Salomone Aremoricorum regulo, valida ipse coacta manu, urbem obsidet. Sed fame, ac peste, multoque magis longioris moræ tædio fatigatus Carolus, datis conditionibus, acceptaque pecunia, tutò illos inde permisit egredi anno Christi 873.

c Rheg.
d Gest.
North.
Fuld.
Chr.
Rheg.
Aimo. 5.
c. 61.
d. lid.

c Rege mortuo Calvo, ejusque filio Ludovico, Ludovicus Karlomanni frater prædabundos in Belgica & ad Somonam Northmannos aliquanto successu anno 881 compescuit. d At illi converso in Cisirhenanam Germaniam impetu, fœda ubique vestigia reliquerunt. Crematum tunc ab illis est Aquigranense palatium; necnon Augusta Trevirorum, & Colonia anno 882. e Carolus Crassus, qui tum imperabat, armis diffidens pacem cum eorum

rum regibus Godefrido ac Sigefrido fecit, translata in eorum ditionem Frisia, ac magnis attributis muneribus. Addunt ^a Annales aliqui Godefridum Christianis initiatum ritibus è sacro fonte susceptum ab Imperatore, Gislam, vel Gillam, Lotharii regis filiam in matrimonium accepisse.

A 841
Christi
ad 900.
^a Gesta
North.
Rheg. Si-
ge A.

886.

^b Gesta
North.

Rheg.
Sig. A.

885.

^b Digressi inde Northmanni, contra Carlomanum, qui, fratre mortuo Ludovico, solus in Francia dominabatur, copias promovent: ab eo que haud mediocrem pecuniæ summam expriment & in posterum tempus vectigal imponunt, Christi 883. Tum ubi is anno sequente obiit, iterum ad deprædandum illius regnum valido cum exercitu redeunt; ideo dicentes licere sibi facere, quòd cum nemine alio quàm cum rege pacem fecissent. Quibus rebus exterriti principes Carolum Crassum Imperatorem ad regnum Franciæ capiendum evocant, rati se ejus armis & potentia, qui tot gentibus præerat, tutos ab Northmannorum impressione futuros. Sed multum eos in omnem partem opino sefellit.

^c Abbo
Floriac.
Gesta.

North.
Rheg. Sig.

^d Joan.
Asser. à
Pith.

editus an-

te Abbo
nem Fuld.

Chr.
Obsidio

Lutetiae
^e Rheg.

^f An
888.

^c Hoc enim rege validioribus instructi copiis barbari Lutetiam oppugnare ausi sunt ^d anno 886. Sed eam urbem Odone duce fortissimo, Rutberti filio, & Gozolino episcopo tutantibus, obsidionem intermittunt, ad eamque rursus anno 887 redeunt: donec Carolus incassum eos adortus ^e ita demum cum illis composuit, uti Transsequanensem Galliam, quæ Neustria dicitur, quæque ab imperio suo defecerat, iis ad prædandum permetteret. ^f Sigebertus tractum hunc omnem Galliæ, non ad direptionem, sed jure perpetuo Northmannis concessum significat.

^g Abbo. l.

2. de Ob-
sid. Lut.

p. 476
edit. Pith.

^g Pax ea videtur facta Martio mense anni 887, indeque Carolus Novembri recessisse. Nec diu postea regnum vitamque produxit Carolus, quorum illud prius ereptum est ipsi; datúsque successor

- A 841** imperii Arnulfus; regni Francici Odo Roberti fili-
Christi us. qui ambo Northmannos haud levibus affecere
ad 900. damnis. **a** Arnulfus per Lotharingiam grassantes ad
a Orho. unum penè concidit anno 893. De Odonis cum
Frisl 6.c. Northmannis conflictu ita prodidit Abbo Floria-
11. Sigeb. census vir sanctitatis & martyrii gloria celebris: cum
A. 895. Northmanni, Carolo Crasso adhuc superstiti, con-
 tra pactum cum eo fœdus, iterum ad Sequanam ac
 Lutetiam revertissent, interclusos à Parisiensibus,
 ac veniam petere coactos; data fide, nunquam se
 eo deinceps venturos. Cùm hac conditione dimissi
 essent, brevî post intervallo rediisse, ac eadem po-
 pulationemque de more fecisse. quo permoti Pari-
 sienses quocumque apud se Northmannos invene-
 runt (quingenti autem omninò sunt reperti) neci
 mandasse. Post amoto Carolo Crasso, Odonem,
 regis accepto nomine, contra Northmannos stre-
 nuè certasse, & ad Montem Falconem (is est sub-
 urbanus collis) undeviginti eorum millia profli-
 gasse: quod anno 898 contigit.
- b Rheg.** **b** Postremus ad Lutetiam Northmannorum co-
 natus anno 890 nihilo cæteris secundiore succel-
 sum habuit. Itaque desperata expugnatione tandem
 abierunt. Hanc obsidionem septem annorum fuisse
 quidam annales asseverant. credo, quòd ex inter-
 vallo sæpius illam repeterent. Id enim aliquot de-
 inceptis annis factum ab iis esse Sigebertus refert.
 Quin etiam Carolo regnante Simplicio, post Odonis
 obitum, persæpe Northmannos Rollone duce ex-
 cursisse Lutetiam usque, historiæ veteres affir-
 mant. ex quibus id etiam memoria dignum vide-
 tur: cùm ab illis Autricum Carnutum obsideretur,
 circumlata B. Virginis subucula, quam Carolus
 Calvus Vefontione allatam ibi collocarat, tantum
 iis repente pavoris injectum, uti in fugam præcipi-
 tes se darent. Id in **d** Chronico quodam anno Ar-
 nulphi sexto tribuitur. **e** In altero septimo ab Odonis
 morte,
- c Besuen-**
ses in
Hist.
North.
Dudo.
l. 2.
- B. Virgi**
nis subu-
cula apud
Carnoten-
ses.
d Turon.
p. 26.
Hist.
North.

morte, qui putatur Christi 905. ^a Est ubi id anno 911 accidisse legitur; quando ad Carnutum oppidum ab Richardo & Roberto ducibus pugna commissa est; cæsiq; Northmanni; cujus expeditionis ^b Dudo meminit.

A 841
Christi
ad 900.
^a In veteri
membrana.

^c Ad postremum Franconis opera Rothomagensis episcopi Rollo dux Northmannorum cum Carolo Simplicem in fœdus amicitiamque venit; ei que Christiano ritè facto Carolus Gislam filiam in matrimonium dedit, cum ora omni maritima Gallia, quæ ab Epta fluvio ad mare porrecta, ab illis Northmannia vocatur. Rollonem è baptisimi fonte suscepit Robertus Francorum dux: ab eoque Rollo Roberti & ipse nomen accepit. ^d Hæc anno Christi 912 gesta esse Dudo confirmat, qui & hoc adjicit: cum Neustria ob assiduas populationes inculta esset, neque Northmannis ad annonam sufficeret, Britanniam iis minorem unde viverent, ab rege Carolo concessam.

^b Lib. 2.
^c Dudo. l. 2. Gesta North. Floriac. Chro. p. 34. Hist. North. Northmanni Christiani sunt.
^d Ordericus l. 5.

Ad hunc modum Northmanni, postquam annis ferè centum magnam Europæ partem, imprimisque Galliam, piraticis excursionibus infestam habuerant, tandem certum in ea domicilium adepti sunt: indidemque in alias profecti regiones, clarum sibi militia nomen, cum nonnullarum etiam imperio, perpererunt.

De Orientalis imperio sub Michaële, ac Theodora matre, Barda, Basilio Macedone, Leone, Philosopho: deque S. Ignatio, & Photio, & octava Synodo.

CAP.
XII.
^e Curo. pal. Zon. Ced. Glycas, Const. Manaf.

Orientis imperium Theophilus moriens Michaëli filio reliquit, sub matris tutela Theodoræ religiosæ virilisque animi femina. Quæ sacris instauratis imaginibus, Methodium virum sanctissimum Patriarcham constituit. Bulgarorum regem

- A 841.** regem Bogorim bellum in Romanos molientem
Christi absteruit. atque is sororis hortatu, quæ, capta bel-
ad 900. lo, apud Romanos Christianos ritus susceperat,
Michaël cum tota gente Christo nomen dedit. cujus rei
& Theo annales quoque Pithœani meminerunt anno
do-a, Bul 865.
gari ad
Christum
conversi.
a Sigeb.
865.
- a** Hunc proditum est, post annos aliquot, amore
 quietis ac secessus monachum factum, cum suc-
 cessorem filium suum pessime curare rempublicam
 audisset, & ad pristinam superstitionem redire velle,
 resumpsisse regnum, & excæcato filio, atque in
 minorem alterum translato dominatu, in mona-
 sterium revertisse.
- b Curop.** Tam felicem imperii statum Michaëlis vecordia
Bardas. & ejus avunculi Bardæ interpellavit ambitio. Hujus
 enim consilio Michaël Theodoram matrem, **b** qua
 cum annis 14 rempublicam administrarat, priva-
 tam ad vitam extruxit anno Christi 855. Tum rebus
 omnibus Bardæ arbitrio permittis: quem Curopa-
 latem, deinde Cæsarem fecit, totum se ludis,
c Idem & Nice-
tas in S. aurigationibus, ac perpotationibus dedit. **c** Ad
Ignat. extremum Bardas Cæsar, assentiente Michaële,
 & Basilio Macedone Protostatore Michaëlis, occi-
d Curop.
& Ced. ditur anno Christi 866, April. 1, Indiçt. 14, ait
 Curopalates. Fit paullo post à Michaële Basilius im-
 perator **d** Maii 26, ipso die Pentecostes. Qui cum
 illum ab nequitiiis & sceleribus ad frugem revocare
 cuperet, ejus odium in sese, atque insidias concivit.
S Ignati-
us patri-
archa.
e Nicetas
in Ignat.
Curopol.
Zon Ced.
Anast.
Præfins.
Syn.
 Eas ut anteverteret, cum præsertim remigi cuidam
 temulentus imperium obtulisset, Michaëlem Basilius
 obrutum vino trucidavit anno Christi 867, cum
 annis imperasset 25, hoc est 11 solus, cum matre
 14.
- Imperante, Michaële, S. Ignatius Michaëlis Cu-
 ropalatae Imperatoris filius, & à Leone Armeno
 castratus, atque in monasterium inclusus; **e** Con-
 stantinopolitanum Patriarchatum post Methodium
 adeptus

adeptus est anno 847. indeque Bardæ operâ pulsus
 post annos 11, quod neque Theodoram redactam
 in ordinem tondere vellet invitam, & Bardam
 Cæsarem ob incestam cum nuru stupri consuetudi-
 nem communione privasset. Cujus in locum à Barda
 Photius ex laico subrogatus, Ignatium in concilia-
 bulo damnavit anno 861. & à Nicolao Papa propter-
 ea damnatus ipse, vicissim in Nicolaum sententiam
 non dubitavit dicere.

A 841
 Christi
 ad 900.
 Photius
 Ignatium
 damnat.

• Basilii Macedo sublato Michaële solus impera-
 vit anno 876; natus in Macedonia obscuro genere,
 ut scribit Zonaras, Curopalatem tacito nomine
 vellicans, qui Basilii stirpem ab Arfacidis repeteret.
 Nam ex Armenia Basilii majores ortum habuerunt.
 Hic rempublicam Michaëlis ignavia perditam re-
 creavit. Quippe Magistratus optimis quibusque
 mandabat, ab iisque jus & integerrimè dici volebat;
 & judicia nonnunquam exercebat ipse. Foris quo-
 que contra Saracenos, & Manichæos, Chrysochire
 duce, Romanis infestos prosperè bellavit. Catho-
 licam verò pietatem imprimis coluit. Ejus jussu
 reductus ab exilio S. Ignatius, expulso Photio;
 contra quem anno 869 Constantinopoli Oecumeni-
 ca octava synodus est habita: secundum quam rele-
 gatus Photius, anno demum 878, quo Ignatius
 obiit, sedem suam recuperavit, à Basilio revocatus,
 Santabareni cujusdam & ipsius Photii præstigiis
 illusus. Imperavit cum Michaële 6 annis 1, solus
 19, mortuusque est anno 889. quo

• Curop.
 Zon. Ced.
 Glyc.
 Basilii
 Macedo.

Octava
 synodus.

• Curop.
 pal. Ced.
 Zon.
 Glyc.

Leo Basilii filius, vel, ut aliis placet, Michaë-
 lis, & qui concubinam suam Eudoxiam de se gravi-
 dam Basilio collocavit, ad Orientis imperium per-
 venit, philosophiæ deditus studiis: unde & Philo-
 sophi ei cognomen inditum. • Eum Basilii Theo-
 dori Santabareni monachi calumniis suspectum in
 carcere habuerat, ac Senatus deinde rogatu dimise-
 rat. Hanc ille, simulatque imperium accepit, in-
 juriam

Leo Philo-
 sophus.

• Curop.
 Zon. Ced.
 Glyc.
 Man.

A 900
Christi
ad 966.

Photius
ejicitur.

a Zonar.
Europa.

juriam est ultus in Santabarenum, ejusque fau-
rem Patriarcham Photium, quem sede sua depulit.
Adversus Bulgaros, rege eorum Symeone pacem
turbante, infeliciter pugnavit. sed eos subinde Tur-
carum auxilio devicit, Imperavit a annos 25, men-
ses 3; obiit anno 911, Junii 11.

C A P.

XIII.

b Luith.

2. c. 10.

Regino.

Marian.

Gotf.

Viterb.

Joan.

Villan.

J. 3. c. 4.

Ludov.

junior

rex Ital.

c Diplo.

eius apud

Sigon. 6.

de reg.

Ital.

Onuf. 3.

de Rom.

Prin.

d Regino.

Gotf.

Otto. 6.

c. 15.

e Luith.

b. 2.

B rengar.

rex Ita.

Sigon. 6.

de reg.

Ital.

f Luith.

2. c. 16.

*Italia reges, ac tumultus sub Vidone, Lamberto,
Berengario, Radulpho, Hugone: & de Germa-
norum ad Italia regnum aditu.*

Ab anno circiter 900, ad 966.

PERpetui deinceps, in Italia præsertim & Gallia;
civilium motus armorum extiterunt, nunc ad
hos, nunc ad illos transeunte regno. quarum vi-
cissitudinum summam paucis exequar.

Vidone, ejusque filio Lamberto, vita functis,
in Berengarium Italia principatus reciderat. b Sed
huic æmulus à Transalpina Provincia Ludovicus
excitusest ab Adalberto Tuscia Marchione, Bos-
onis filius, ex Hermingarde filia Ludovici junioris
Imperatoris, quem Lothario Imperatore natum
suprà retulimus. Hic in fugam conjecto Berenga-
rio, Romæ à Papa imperii donatus est insignibus
anno c 901. Qui post annos tres, ejusdem, à quo
vocatus erat, Adalberti proditione, Veronæ captus
à Berengario, oculis & imperio privatur d Augusto
mense anni 904, ut ait Regino. etsi Gotfridus Vi-
terb. sequenti factum id asserat, ut & Otto Fris-
genfis.

e Berengarius ergo, sublato competitore, rursus
Italia tenuit regnum; & à Joanne X, Septembri
mense, anno 915 est inunctus, ut ex ejus diplo-
matibus f Sigonius ostendit. Verum Adalbertus
Eporediæ Marchio, alique proceres Italia, g Ro-
dulphum Burgundiæ regem Berengarii tædio ad
Italia

gnum capeffendum vocant. Nec ille cun-
 anno 922, ut ait Flodoardus, eò contem-
 Berengarii fufis copiis, Italiæ rex appellatus
 Berengarius Veronæ; quò fe ex infidiis fuga
 at, Flamberti cujusdam infidiis occiditur
 24. filiam habuit Chifelam. ex qua Adalbartus
 diæ Marchio Berengarium genuit; qui rex
 poftèa fuit.

odolphus, mortuo Berengario; regnum Italiæ
 d diu retinuit. Quippe Italorum conſpiratione
 goni Provinciæ comiti regnum defertur e anno
 5. quem virum fuiſſe fortem, & pietatis perinde
 antem, ac literarum, ſcribit d Luithprandus;
 fed in libidines effuſum concubinas habuiſſe plures.
 ex legitima porro uxore Alda Lotharium ſuſcepiffe,
 qui cum eo poſtea regnavit. Rodolphus in Burgun-
 diam ſe recepit; e ubi anno 937 obiit, cùm annos
 regnaſſet 48; nimirum ex eo, qui numeratur
 Chriſti 890, quo ſibi ipſe coronam impoſuit, ac
 primus Burgundiæ rex fuit (ut ait Sigebertus), five
 Jurenſis, ac Cifalpinæ Galliæ, ut Flodoardus in
 Chronico anno 937 eum nominat: qui Conradum
 huic filium ſucceſſiſſe ſcribit.

Anno itaque Chriſti 926 Italiæ regnare cœpit
 Hugo Arelatenſis Comes. f ac 20 circiter annos in
 ea dignitate manſit. Romam ea tempeſtate tyran-
 nide premebat g Marozia, Sergii Papæ tertii ſcor-
 tum; ex qua ille Joannem genuit, qui & ipſe Pon-
 tificatum obtinuit. Adalbertus verò Tufciæ Mar-
 chio Albericum ex eadem ſuſtulit. Quæ cùm Wi-
 doni Adalberti ex Bertha filio nupſiſſet, eo mortuo,
 Hugoni convenit in manum, dotalem ei Romæ
 principatum afferens anno 928. Sed ab Alberico
 Marozix filio ſtatim eo eſt ejeſtus. Exinde Lotha-
 rium filium regni conſortem adſcivit anno 932, data
 ei conjuge Adeleide Rodulphi filia.

Demum Berengarius ſecundus Berengarii nepos
 adver-

A 900
 Chriſti
 ad 966.
 Sigon. 6.
 de reg.
 Ital. Flo-
 doard.
 Onuf. 3.
 Rom.
 Prin.

b Flod.
 in Chro.
 Luith.
 c. 20. Sig.
 c Flod.
 d Luith.
 3. c. 3.
 Luith.
 3. c. 5.
 e Flod.
 Chro.
 Suppl.
 Regino.

f Sig &
 Onuf.
 g Luith.
 2. c. 13.

A 900
Christi
ad 966.
a Flodo.
ard.
Berenga-
rius 2
rex Ita-
lia.

b Flod.

c Regin.
supp.
Flod.

d Flod
Reg.
Lamb.
Schaph.
Joan. Vil.
la. 3. c. 5.
Otho pri-
mus Ger-
manorum

Impera-
tor.

e Lamb.
f Reg.
supp.

g Luith.

C A P.
XIV.
h Marian.
Regino.
Otto
Fris 6 c.
15. Gotfr.
Viterb.
Uispen.

adversus Hugonem res novas molitus, ad Othonem Germaniæ regem profugit anno 939. inde post annos 6 reversus in Italiam, nempe a anno 945. Hugone ab omnibus derelicto, cum eo ita pactus est, ut is cum Lothario filio regis vocabulo contentus, usum regni ac rerum summam Berengario permitteret. Sic Lothario filio in Italia relicto, in Provinciam Hugo rediit anno 947. Biennio post, mortuo Lothario,

Berengarius regis titulum assumpsit b anno 950, unâ cum Adalberto filio; cui cum Adeleidem Lotharii viduam dare conjugem vellet, ea Germaniæ regem Othonem in Italiam invitavit, c eique anno 951 nupsit. Berengarius Italiæ regnum ab eo precario quæsitum annos deinde circiter 12 habuit. donec tyranni illius dominatu Itali omnes offensi ad Otonem rursus confugiunt. Hic d anno 962 in Italiam profectus, à Joanne Papa Alberici filio accepta imperii corona, primus è Germanis Imperator salutatus, e Berengarium post annos duos in Bavariam abduxit; qui f anno demum 966 Bambergæ obiit.

Hugonis Italiæ regis insigne præ cæteris ad memoriam facinus extat, quod Saracenos è Fraxineto arce deturbavit. g quam illi in Cottiis sitam Alpibus naturali munitam situ, & inaccessam, ante aliquot annos occuparant, ex eâque in vicinas provincias excurrentes Christianis terrori erant & exitio. Hos anno 841, ut scribit Sigebertus, Græcanico injecto passim igne profligavit Hugo.

Germania reges, & Imperatores, ab anno circiter 900 ad 985; Conradus, Henricus Auceps, Otto I, Otto II: & qua sub illis in Occidente memoria digna gesta sunt.

Per idem tempus in Germania, Arnulpho Imperatori ejus filius à principibus h anno 900 substituitur

tuitur Ludovicus, qui annos regnavit 12. neque tamen Imperatoris coronam aut titulum habuit. ^a Hungari eo regnante Germaniam pervagati, eodem superato rege, impunè prædas egerunt. ^b Obiit anno 911: cum eoque Carolorum posteritas in Germania defecit, ait ^c Otto Frisingensis.

Hujus in locum Germaniæ regnum obtinuit anno Christi 912 ^d Conradus Conradi filius ejus, qui ab Adalberto, five Alberto, comite Francorum occisus est anno 905. Nonnulli tamen è primoribus ejus imperium detractarunt. quos ille summa prudentia sibi adjunxit. Septem huic imputantur anni, qui in 918 desinunt; quo mortuus dicitur à Mariano, & ^e Trithemio, qui 10 Calendas Junias illum obiisse refert. ^f Moriens fertur mandasse principibus, ut ne alium sibi successorem deligerent, quam Henricum Othonis ducis Saxoniae filium, ex Viti-kindi, qui à Carolo M. ad Christianam fidem perductus est, oriundum genere.

Igitur Conradum Henricus excepit Auceps dictus, quod aucupio delectaretur, ^g anno 919. Qui de Hungaris Germaniam vastantibus memorabilem retulit victoriam. Duas anno ejus 3 & 15 Sigebertus adscribit. Priorem commemorat ^h Luitprandus, eamque divinitus partam secundum voti nuncupationem asserit, quo se Simoniacam hæresim funditus extincturum esse spoponderat. quod & Sigebertus anno assignat 922. posteriorem Flodoardus in Chron. anno 933. secundum quam tributum ei genti pendere desierunt Germani, ait Sigebertus. Imperavit annos 17, obiitque ⁱ 6 Non. Jul. ætatis 60, ^k anno 936, cum Romam proficisci vellet. Hinc Constantinensi lanceam Christi clavis ornata à Rodulpho Burgundionum rege vi expressit; quæ coram Imperatoribus præferri deinceps solita est. Id Sigebertus anno 929 retulit.

Otho Henrici Aucupis ex Mathilde Theodorici
Pars I. E e Saxo-

A 900
Christi
ad 985.
^a Regin.
app
Lam.
^b Regino.
Herm.
^c Marian.
^d Otto 6.
c. 15.
Conradus
Ital. rex.
^e Luith.
2. c. 7.
Reg.
Gotfr.
Otto 6. c.
6. Lamb.
Marian.
^f Trit. in
Hirsan.
Chron.
^g Luith.
2. c. 7.
Regino.
^h Lamb.
Marian.
Witic. 2.
Dum. 2.
ⁱ Luith.
2. c. 8.
& 9.
^k Reg.
Marian.
Gotfr.
Witich.
Witich.
1. Ur.
sparg.
Gotfr.
Viterb.

A 900 Saxorum principis nata filius a anno 936 Germaniæ
 Christi regnum iniit; idque b annis 37 tenuit, non minùs
 ad 985. reipsa, quàm appellatione magnus. Sclavi, seu
 a Marian. Boëmi, ab illo perdomiti. & hi quidem annorum
 Lamb. 14 bello, quod cùm eorum rege Boëslao, qui
 Schaf. S. Venceslaum fratrem occiderat, gessit, ut ad
 Gotfr. annum 968 Sigebertus notat. Tum Belgæ, sive
 Reg. Lotharingi, quibus dux Gisibertus præerat, Ger-
 b Gotfr. bergæ sororis Othonis maritus. quo cum Henricus
 Viter. Othonis frater aliique primarii conspiraverant. c
 Witich. Qui omnes ab Othone superati sunt anno 939. quo
 l. 6. c. 2. Ludovicus Francorum occidentalium rex, Caroli
 Dim. 2. Simplicis filius, in Alsatiam impressione facta, ab
 c Flod. eodem Othone fugatus est. Lotharingiæ regnum in
 Regino. victoris potestatem venit; d ac deinceps in regum
 d Otho. Teutonicorum ditione mansit. In Italiam vocatus
 Fris 6 c. exinde ab Adeleide Lotharii Hugonis filii vidua eam
 19. Got. conjugem duxit; cùm Eadmundi regis Angliæ fi-
 Viter. liam priùs in matrimonium accepisset, ut ad annum
 e Reg. 934 Sigebertus adnotat. ac Berengarium 2 ad dedi-
 Herm. tionem compulit. Hungaros e anno 955 internecio-
 Flodoar. ni dedit: adeo ut septem ex omni numero reliqui
 f Otto. fuisse dicantur.
 Friisig. f Quam victoriam S. Udalrici Augustani præsulis
 C. c. 20. meritis adscripsit Otto, qui tum sanctitate præstans,
 S. Udal- episcopatum iniit g anno 924: eoque 50 perfunctus
 ricus. annos, obiit 973, Hermannò teste. Postremò Ro-
 g Herm. mam profectus Otho Imperator acclamatus est an-
 Otho Im- no 962.
 perator
 deficiente
 Caroli
 stirpe.
 b Vide
 Otton.
 Fris. 6. c. Sic Romanum Occidentis imperium à Caroli M.
 12. & 22. posteris ad Longobardos, ab iis ad Saxones perve-
 Got. Vit. nit. h Quorum primus Otho Imperator fuit; etsi
 Ursperg. Germani quidam Scriptores Conradum & Henri-
 cum Aucupem in numerum referant Imperatorum.
 quos tamen ideo prætermittunt alii, quòd ab Ro-
 mano Pontifice uncti coronatique non fuerint. Quo-
 circa primus è Teutonicis.

^a Otho Magnus Imperator Occidentis à Joanne A 900
 Papa XII coronatus est anno 962. Sed eo Roma Christi
 digresso, Joannes, qui Alberico patre natus, Octa- ad 985.
 vianus antea dicebatur, ab Othone deficiens, A- ^a Luich.
 dalbertum Berengarii filium Romam evocavit. 8. c 6. &
 Contra quos Otho reversus cum exercitu, fugatis Fris. 6 c.
 ambobus, conventum episcoporum Romæ cele- 21. & seq.
 bravit. in quo Joanni Pontificatus abrogatur; eique Regin.
 suffectus est Leo ^b anno Christi 963. Rursus anno Sig. Ma-
 sequenti Romanos de improvviso irruentes magna rian. Got-
 eorum cæde compescuit. ^c Joanne inter hæc Papa ter. Joan.
 mortuo 2 Eid. Maji. anni 694, ab iisdem Romanis Vill. l. 4.
 subrogatus est Benedictus; quem Otho gradu de- c. 1.
 jectum secum in Germaniam abripuit. ^d Post hæc ^b Regin.
 Græcorum, quibus tum Nicephorus Phocas im- Lambert.
 perabat, perfidiam ultus, Calabria & Appulia illos ^c Otto.
 expulit, ut quidam referunt. vel tributum ab illis Fris. sig.
 exegit, ut Ditmarus lib. 2 prodidit. Mortuus est ^d Witik.
 anno 973, Nonis Maii, feria 4 ante Pentecosten, ^{3.}
 ait Urspergensis, & Witichindus, ac Magdeburgi ^e Herm.
 sepultus est. Hermannus eodem ait anno S. Udalri- Maria-
 cum obiisse 4 Non. Jul. feria 6. quibus temporum nus.
 notis indicatur annus Christi 973. qui Pentecosten Lamber.
 habuit 11 Maii, litera E. Ita annos circiter 37 Otho Ditm. 2.
 regnavit: è quibus Imperator fuit 11, cum mensi- Ursper.
 bus aliquot. VVitich. 3.

Otho secundus à patre collega factus imperii, & ^f Lamb.
 à Joanne XIII coronatus ^f anno 967, ^g Natalis Do- ^g VVitich.
 minici die, post illius obitum imperavit annos 19, ^h Lamb.
 mensēsque 7. A. 972.
 VVitich.

^b Hujus Theophania conjux fuit Constantini Im- ^{3.}
 per. filia. Anno verò 982 adversus Græcos Saraceno- ⁱ Sigeb.
 rum auxilio Calabriam Apuliāque repetentes infe- Her
 licissimè præliatus est, cæsis ad internecionem copiis Lamb.
 suis. Ipse natando interceptus, & clam dilapsus, Goth.
 vix effugit: & Theophania Latinis insultante, Ditm. 2.
 quòd eos populares sui vicissent. quæ res Germa- ^k Sigeb.

A 900
Christi
ad 985.
a Diim. 3.
b Marian.
Herman.
Lamb.
Sig.
Utsperg.
CAP.
XV.
c Gurop.
Cedr.
Zon.
Glycas.
Const.
Man.

norum illi conciliavit odia. a Otho ex animi mœ-
rore in ægritudinem incurrens Romæ decessit b
anno 983, Decembris 8.

Orientis Imperatores Constantinus Porphyrogenitus &
Zoë mater, Romanus, Nicephorus Phocas,
Joannes Tzimiscus.

G Ræcorum c in Oriente post Leonem Philoso-
phum, Alexander illius frater pro tutore prin-
cipatum iniit anno 911: cum Leonis filius penè
adhuc infans esset Constantinus Porphyrogenitus
Zoë natus uxore, quam quartis nuptiis duxerat.
Qua de causa Nicolao Patriarcha Leonem aditu Ec-
clesiæ prohibente, eodemque depulso, Euthymi-
us successor illi datus est.

Alexan-
der Imp.

Alexander, simulac præesse cœpit, Euthymio
dignitatem abrogavit, & Nicolaum reduxit. Cum-
que tredecim in imperio menses nullis homine di-
gnis, nedum principe, gestis rebus, exegisset, in
crapulam ac libidinem projectus periit Junii 7 anni
912, multo per nares & pudenda rejecto sanguine;
cum per convivium hausto largius mero, pila dein-
de se & equitatione vehementius agitasset.

d lid.
Constanti-
nus Por-
phyrogeni-
tus.

Tali orbatus tutela, haud magno sanè damno
suo, Constantinus Porphyrogenitus septennis puer
imperavit, curam ejus capeffente Patriarcha Nico-
lao, aliisque patriciis, quibus eam moriens Ale-
xander mandaverat; nec non Zoë matre, quæ ab
Alexandro ejecta, de tutorum sententia revocata
est. Constantinus Ducas tyrannus opprimitur.
Bulgari Symeone rege grassantes, & victoria tu-
midi, à Leone Phoca superantur; qui hoc successu
ad spem occupandi animatus imperiū, in eo conatu
mortem reperit.

Anno dehinc octavo Imperii, Zoë matre palatio
submota, custos fit Imperatoris, ac pater, novo
& ad

& ad hanc diem inusitato honoris genere, Romanus A 900
 Lecapenus • Constantini focer, Moxque b Septem- Christi
 bris 24 die, Indictione 8. (qui est annus 919) Cæ- ad 985.
 far, Decembri Augustus Appellatur. Qui sequenti a Glycas.
 anno Christophorum filium suum ad idem fasti- Manasses.
 gium evexit. reliquos duos, Stephanum & Con- b Curop.
 stantinum, anno 928, Indict. 2. ipso die Natali Cedre.
 Christi. Quinetiam Theophylactum filium suum Romanus
 Patriarcham fecit in locum Stephani, ætatis annum Leeape-
 agentem 16. quo in gradu flagitiosissimè tres & nus.
 viginti vixit annos, equorum alendorum studio de- c Curop.
 ditus. atque hic Indict. 14, Febr. 27, obiisse tradi- Cedr. 2.
 tur à Curopalata, anno 956. quo tempore Roma-
 nam sedem pari juvenis improbitate ac turpitudine
 dedecorabat Alberici filius Octavianus, qui Joannes
 XII. vocabatur. quod idem Curopal. & Cedrenus
 adnotarunt.

Tot firmato præfidiis imperio, Romanus Con-
 stantinum adspernari cœpit, eique posteriorem à
 se locum tribuere; maximè ubi cum Bulgarorum
 rege Petro affinitatem conjunxit, data in matri-
 monium nepte, Christophori filia. Quam hominis
 in principem suum impietatem pari in ipsummet
 filii ejus impietate vindicavit Deus. Sexto & vigesi-
 mo anno, quàm ad Imperii collegium pervene-
 rat, d Indict. 3. Decembris 16, (qui est annus 944)
 Stephanus Romani filius patrem Augusta dignitate d Curop.
 spoliatum in insulam relegat. Cujus exemplo inci- Cedre.
 tatus Leonis filius Constantinus, Romani stirpe Romanus
 deturbata, solus moderari cœpit imperium. quod a filio pel-
 per ebrietatem ac socordiam ad 15 annum usque pro- litur.
 traxit. Quippe • Indictione 3, Novembr. 9, Christi e Curop.
 959, Romani, ut ferebant, filii parricidio sublatus Cedre.
 est, anno ætatis 54, cum imperasset annos cum f Curop.
 patre, Alexandro patruo, & matre, 13, cum Ro- Cedre.
 mano, 26, solus, 15. Zon.
 Glyc.

f Paternæ haud dissimilem indolem, hoc est Const.

A 900
Christi
ad 985.

mollem ac solutam, Romanus ad imperium attulit. quod anno 959 iniit: ac tribus annis & mensibus 4 administravit: obiitque anno 963, ætatis 24. Eo regnante Nicephorus Phocas Cretam Saracenis eripuit Indict. 4, anno 961.

Nicepho-
rus Pho-
cas.

Post hunc imperavit ille ipse Nicephorus Phocas anno 963, cujus fordidum & illiberalem animum Annales notant; adeo ut Ecclesias immensis pen- sationibus oppresserit. Idem tamen militari laude

Luith-
prandi le-
gatio ad
Nicepho-
rum.

præclarus, in Cilicia Syriaque contra Saracenos secunda bella fecit, oppidaque quamplurima & in his Antiochiam recepit. Hic est Nicephorus, ad quem nobili legatione perfunctus est Luithprandus ab Othone I. missus. quam legationem singulari libro ille descripsit. Periit Theophanonis conjugis & Joannis Tzimiscæ infidiis, Indict. 13. Decemb. 11. anno 969. cujus obitus insignis est Solis obscuratio- ne, quæ 4 Decemb. 22, hora 3. contigisse dicitur, Indict. 12, anno 968.

a Curop.
Cedren.
Luith.

b Curop.
Cedren.
Glyc.
Man.

Joannes
Tzimi-
sces. Ejus
pietas in
B. Virgi-
nem.

b Anno itaque 969 Joannes Tzimisces Imperator salutatus est. qui statim Romani filios Basilium & Constantinum collegas adhibuit. Theophanem Nicephori uxorem, aliosque, quorum operâ Nicephorus interfectus erat, Patriarcha jubente Poly- eucto, relegavit. Saracenos ab Antiochia repulit. Bulgaros ac Rossos devicit, atque ad pacis condi- tiones adexit. Quo confecto bello, triumphantis more Constantinopolim ingressurus, B. Mariæ Virginis imaginem quadrigis, quæ Bulgaricis constrictæ spoliis erant, impositam solemniter per urbem pompa devexit; ut ejus victoriæ decus & auctoritatem in ejus patrocinium transferret.

Ejusdem pietatis argumentum est, quod aureis nummis, & obolis, primus Salvatoris impressit effigem, cum hac inscriptione, JESUS CHRISTUS REX REGUM. Transactis in imperio annis 6, men- sibúsque totidem, à Basilio cubiculario, cujus in- finitam

finitam cupiditatem perstrinxerat, veneno dato mortuus est in expeditione Syriaca, Decembris 4; anno 975. A 900
Christi
ad 985.

Francorum res sub regibus Carolo Simplicē. Rodulpho, Ludovico Transmarino, Lothario, & Ludovico, in quo stirps Caroli defecit.

INter hæc Francorum in Gallia regnum ægrè Caroli M. posteri tuebantur, principum oppressi potentia; qui provincias, non ex voluntate regis ad tempus, sed perpetuo jure, quasi proprias, habebant. Inter hos eminebat Rutbertus Rutberti illius, qui à Northmannis anno 867 in acie interfectus erat, filius, Odonis sive Eudonis frater ejus, qui Carolo Crasso substitutus est, & Heribertus Veromanduorum Comes; a cujus sororem Rutbertus conjugem habebat, ex eaque Hugonem genuerat. Regnabat in Francia tunc Carolus cognomento Simplex; qui, Eudone mortuo, ab anno 898 folus regium nomen obtinuit. Hic Lotharii regnum anno 912 ditioni suæ addidit. quod ex ejus diplomatibus constat. b Eodémque anno cum Danis seu Northmannis Galliam populantibus pacem ac foedus fanxit, Gisla filia Rolloni eorum duci in matrimonium data. c quod suprà memoravi. CAP.
XVI.

a Aim.
5. c. 43.
Carolus
Simplicis.
b Dudo
l. 2. de
Mor. &
Act.
North.
Cum
North-
mannis
pax fa-
cta.
c Cap. 1.
d Flod.
Chron.
Carolus
destitui-
tur.
e Flod.
Robertus
regnum.
usurpat.

Senescente dehinc auctoritate regia, consensu facto, principes apud Sueffionas ab Carolo desciscunt, d anno 920; quòd is Haganonem mediæ fortis hominem ad summam potentiam evectum, interioribus consiliis adhiberet. Destitutum ab omnibus regem Heriveus Remensis episcopus privatis sustentavit opibus, cum eoque procures in gratiam reduxit. Sed ea malè facta biennio pòst in execrandum facinus erupit. e Anno 922 Robertus factione principum rex eligitur, & ab Heriveo Remensi episcopo, Junio exeunte, consecratur. quod scelus

A 900
 Christi
 ad 985.
 a Flod.
 Chron.
 Odoran.
 a Pith.
 editus
 p. 197.
 Aimo.
 s. c. 43.
 b Regino.
 c Odora.
 Robertus
 perfidia
 pœnas
 luit.
 Rodul-
 phus fit
 Rex
 Francia.
 d Flod.
 Aimo.
 Regi.
 Odoran.
 e Flod.
 Caroli
 simplicis
 regnum.
 Error Si-
 geberti.
 Rodulphi
 regnum.

in utriusque vertit exitium. Triduo post moritur
 Heriveus. a Sequenti anno Robertus cum Heri-
 berto, cujus sororem duxerat, & ex ea nato Hu-
 gone filio, in Sueffionibus contra Carolum pugnans
 occubuit, b trajecta per os lancea; ut ea, qua fe-
 fellerat, parte perfidiæ dare se pœnas ostenderet.
 Moriens tamen victores suos reliquit. Ea pugna in-
 cidit in c Junii 15, quam Dominicam fuisse vetus
 Chronicon testatur. ex quo annus colligitur Christi
 923. Haud multo post, quasi vacuum ad regni
 possessionem, accitus est Rodolphus Burgundiæ
 dux, & apud Sueffionas solemni ritu salutatus. d
 Carolus ab Heriberto, prætextu reconciliandæ
 gratiæ, perductus, in castellum Theodorici ad
 Matronam includitur. Unde Peronam translatus
 postea, decessit e anno 929, relicto ex Eadgina
 Alstani Anglosaxonum regis filia Ludovico. qui,
 parente capto, ad avum profugit in Britanniam,
 indeque reversus postea regnavit. Itaque post Eu-
 donis obitum, imperavit Carolus annis 25, nempe
 ab anno 898 ad 923. At in ejus diplomatibus, quæ
 in Originibus Monasterii S. Dionysii ad urbem le-
 guntur, regni primordium ex anno 893 sumitur,
 quo adversus Eudonem creatum illum à Francis esse
 regem supra meminimus. In eorum uno quippe
 subscriptio ista legitur: *IV Id. Febr. Indict. I. anno*
V. regnante gloriosissimo rege Carolo, redintegrante
1. Hic est annus 898, quo, Eudone 3 Januarii vita
functo, novum cœpit exordium regni, cum prius
ab anno 893 procederet. Rursus in altero diploma-
te: Datum V. Cal. Jun. Indict. V. anno XXV. re-
gnante Carolo rege gloriosissimo, redintegrante XX.
largiore verò hereditate indepta VI. Annus hic indi-
catur 917. qui sextus est ab occupato Lotharingiæ
regno, & vicesimus ab anno 898, quintus autem
& vicesimus ab 893. Ex quo evidens est duodenni
majorem, contra quàm Sigebertus prodidit, cum
 pri-

primū regnavit, fuisse Carolum, quem anno 879 in cunis jacuisse antea demonstravimus.

A 900
Christi
ad 985.

Carolo ad eum modum exauctorato, Francorum Rex Rodolphus anno iniit 923. quem de Hugonis aliorūque principum sententia à Carolo jam capto renuntiatum esse a Odorannus & Aimoinus referunt. Fuit hic Richardi filius, Roberti gener; cuius filiam Emmam Hugonis magni sororem duxerat. Danos in Aquitania grassantes penè ad unum occidit. Heriberti vero & Hugonis factionibus exercitum regnum ad annum extraxit 936, quo mortuus, in S. Columbæ cœnobio apud Senonum oppidum sepelitur, anno regni 13. atque eodem anno 936 Henricum Aucupem Germaniæ regem excessisse suprà docui; ac Flodoardus eo ipso Lunam defecisse scribit pridie Non. Sept. Hunc Urspergensis Abbas perperam cum Rodolpho altero confudit; quem ab Italis ad regnum vocatum, & ab Hugone pulsum esse, antè significavimus. Sed diversos fuisse non est dubium; idque Flodoardus ostendit anno 923, 935, & 937. ubi Italicensem istum Cisalpinæ Galliæ, ac Jurensem appellat regem; & anno 937; altero post Franciæ regem, obiisse narrat.

a Odora.
Aimo. 5.
c. 43.
b Flod.
A. 923.
Glaber.
2. c. 2.
c Fragn.
Chron.
Flor. à
Pith.
d Flod.
Aimo.
5. c. 43.

e Ludovicus Simplicis filius ab Hugone revocatus ex Anglia regnum adiit anno 936: quem ab Transmarina illa peregrinatione *Transmarinum* vulgò nominant. Nihilo quietius huic, quàm patri Carolo, regnum Heriberti & Hugonis ambitio fecit. Lotharingiam tamen, qua, desperatis rebus suis, Henrico Germaniæ regi Carolus cesserat, armis repetens, ab Othone Henrici filio depellitur f anno 939, quo Gislebertus Henrici gener Lotharingiæ præfectus cum aliis rebellibus ab Othone victus occidit. cuius conjugem Gerbergam Othonis sororem in matrimonium Ludovicus accepit.

e Flod.
Ludovi-
cus Trans-
marinus.
f Flod.
Reg.
Heim.
Marian.
Uisper.
g Glaber.
1. c. 15.
Heriberti
mors mi-
seranda.

g Heribertus Viromanduorum Comes, homo

A 900 Christi
 ad 985. feditiosus ac perfidus, miseranda morte periit, ad-
 a Flod. missum scelus in Carolum identidem detestans, &
 b VVilhel. anno 943; b eodem scilicet, quo Willelmus ejus
 Gemm. gener Rollonis filius Northmanniæ dux. Quam
 l. 3. c. 12. provinciam Ludovicus tutoris invadens nomine,
 Hist. Richardum Willelmi filium abduxit. Sed eo ab suis
 Norm. recepto, captus ipse postmodum, Hugonis inter-
 b Flod. ventu dimittitur. Cujus subinde potentiam non fe-
 Oth Imp. rens, Othonis conjugis suæ germani implorat auxi-
 in Gallias lium. Qui c anno 948 ingenti in Gallias ducto exer-
 irrumpit. citu, expugnatisque aliquot oppidis, & obsessa
 c Ursper. frustra Rothomago, haud magnum operæ pretium
 VVitich. tulit. d tametsi Germani scriptores expeditionem
 2. Alber. illam in majus extollant.
 Kranc. 3. c. 23. Obiit denique Ludovicus e anno 954, f Septem-
 d Flod. bri mense; cum admissio equo lupum insequens, &
 Aim. in terram collapsus, attrito corpusculo, in lepram
 5. c. 43. incidisset. Sepultus est Durocotti Remorum in
 e Aim. basilica S. Remigii. g Filios ex Gerberga suscepit
 ibid. duos, Lotharium, & Carolum. Annos illi 16
 f Aim. 5. c. 44. Aimoinus assignat. sed biennio amplius imputa-
 g Flod. tur.
 Odoran. Lotharius paterni simul regni & calamitatis hæ-
 b Oderic. res orsus est h anno 954, prid. Id. Nov. Remisin-
 Utic. l. 1. unctus: regięque majestatis imaginem ad annos
 Aim. 5 c. 44. circiter duos & triginta sustinuit. i Anno hujus ter-
 i Sigeb. tio, Christi 956, mortuus est Hugo Magnus Au-
 A. 965. relianensis, dux Francorum, 15 Cal. Jul. & in Ba-
 Glab. 1. filica S. Dionysii ad urbem sepultus. filios tres reli-
 c. 4. quit ex k Hathuide Othonis Imperatoris sorore,
 k Flod Hugonem Capetum, Othonem, & Henricum,
 A. 960. filiam Emmam, quæ Richardo Northmannorum
 l Flod. duci nupsit. Hugo Francorum ducatum post patrem
 Lotharii fortitus est. Otho Burgundiæ, post Gislebertum:
 cum Or- Othoni paullo post mortuo successit Henricus.
 thone
 bellum. l Lotharius anno 955 cum Hugone M. bellum
 gessit in Pictonibus adversus Willelmum ducem.

Tum Lotharingiæ five Interamnensis Belgicæ recuperandæ caussa, quam Otho 2 Carolo fratri ipsius a anno 977 permiserat, Othonem Lotharius oppugnavit. Quem de improvviso Aquisgrani fortè morantem & imparatum opprimens, conjecit in fugam b anno 978. Hanc ignominiam ut aboleret Otho, Remorum, ac finitimarum civitatum, & Parisiensium agros infinito pervagatus exercitu, c dum Axonam fluvium in reditu transmittit, insequente Lothario, cum impedimentis haud paucos milites amisit.

d Aliquanto post Lotharius cum Othone colloquio habito super Charum fluvium, Lotharingiam ei remisit. quo facto principum ab se voluntates alieniores reddidit. e Itaque post annos aliquot, eadem iterum tentata, captoque Virduno, sed mox reddito, decessit f anno 986, ac Remis sepultus est, in basilica S. Remigii.

Postremus è Caroli genere Ludovicus Lotharii filius g anno 986 iniit regnum, Hugoni à moriente patre commendatus. ac nulla re gesta celebris, sine prole Compendii mortuus, in Ecclesia SS. Cornelii, & Cypriani sepelitur anno 987. In eo Caroli progenies, ac secunda regum familia desit, anno post inaugurationem Pipini 235.

Nec illud omiserim, duas in Annalibus super Lotharii & Ludovici regno sententias occurrere. h Alii Lothario annos 22 circiter adscribunt, mortuùmque faciunt anno Christi 976. Ludovico porro ejus filio 9 annos assignant. i Alii longè & numero & auctoritate potiores nobiscum faciunt.

k Ludovico sine prole defuncto regnum ad Carolum ejus patruum Ludovici Transmarini filium jure pertinebat, qui tum Lotharingiæ dux erat, ex anno 977, ut refert Sigebertus, ideo factus, ut Lotharii fratris conatibus obfisteret; in eumque

Fran.

k Aim. Suppl. l. 5. c. 44. Sig. Nang.

A 900
Christi
ad 985.
a Sigeb.
b Sigeb.
Herm.
Lamb.
Aimo.
5. c. 45.
Vvil.
Nang.
Chron.
c Sig.
Aimo.
Oderic.
Utic. l. 1.
Glab. 1.
c. 3.
d Sig.
Aimo.
e Sigeb.
A. 984.
f Sigeb.
g Sig.
Vvil.
Nang.
Chron.
h Ut Aim.
5. c. 45.
Odoan.
Orderic.
Utic. l. 1.
i Sig. Ivo.
Carn. in
Chron.
Vvil.
Nang.
Chron.
Aquit.
apud
Pich.
Fragm.
Flor.
Chr. a.
pud eund.

A 900 Francorum inclinabant studia. Sed dum ille cun-
 Christi ctando *rem ad consilium defert*, *a* ut Sigebertus ait,
 ad 985. *b* in Hugonem Capetum rerum summa transfertur.
a Anno qui Hugonis magni, cognomento Abbatis, filius
 987. & erat ex Hauvide sorore Othonis primi ejus nominis
 Nang. Imperatoris. Quam ad principum auctoritatem
b Glab. i. Ludovici quoque postremi è stirpe magni Caroli
 c. i. Odo. Francorum Regis voluntas accesserat; qui, ut
 ran. *c* Odor. à *c* Odorannus scribit, regnum moriens Hugoni do-
 Pith edit. naverat. *d* Igitur anno 987 regium Hugo insigne
d Frag. cepit Novioduni in Belgica. *e* & V. Non. Jul. apud
 Flor. ab Remos est inunctus. Quod ægrè ferens Carolus
 Pith. edi bellum in eum haud cunctanter movet, ac Laudu-
 rum. num imprimis occupat *f* anno 988. Cæterum in
e Id. eodem oppido brevi pòst obsessus ab Hugone, *g* se-
f Sig. cundo obsidionis mense subita è portis eruptione
 Nang. facta, haud paucos interficit; reliquos perterritos
g lid. cum Hugone in fugam conjicit; urbem obsidione
 liberat. Durocottorum exinde Remorum capit
a Nang. proditione Adelgarii presbyteri, anno *h* vel 989,
i Sigeb. *i* vel sequente. *k* atque in ea urbe Arnulphum epi-
k lid. scopum constituit Lotharii fratris sui ex concubina
 filium, Adalberone, qui tum ei præerat Ecclesiæ,
 Laudunum abducto, ubi paulò pòst excessit è vi-
 ta. *l* Hugo verò quam maximis contractis copiis in-
l Nang. clusum Lauduno cum uxore sua Herberti Treca-
m Frag. ducis filia Carolum oppugnat. Dicitur tunc *m* A-
 Hist. scelinus, sive *n* Anselmus, Laudunensis antistes,
 Aqu. & ex intima Caroli amicitia, ejusque consiliorum
 Aim. 5. particeps, fœdam rem fecisse. quippe Hugonem,
 c. 41. ut ferunt, noctu in urbem introduxit, eique Ca-
n Nang. rolum prodidit, *o* per dies sanctioris hebdomadæ.
o Frag. Est inter epistolas Gerberti, qui ad Romanum Pon-
 hist. Aqu. tificatum evectus Silvester dictus est ejus nominis
 à Pith secundus, epistola quædam ad Azolinum, sive
 edit. Ascelinum, Laudunensem episcopum plena acer-
 De Asceli. bitatis ac stomachi; in qua perfidiam illi in regem
 no episcopo expro-
 Laudun. bitatis ac stomachi; in qua perfidiam illi in regem
 sensu expro-

exprobrat; non utique in Carolum, quem capitalem habebat hostem; sed in Hugonem, cujus filii Roberti institutioni præfuerat. Simul Ascelinum Romam ad causam dicendam evocat. ut ex eo conjectura sit, eundem, qui semel Carolo fidem fefellerat, non majorem Hugoni postea præstitisse. ^a Quamquam Adalberonem reperio per id tempus, quo captus est Carolus, Lauduni episcopum fuisse.

A 900
Christi
ad 985.
^a Gerbertus apud
Mallon.
in hist.
reg.

Franc. &
Rober. in
Gall.

Christi.

^b Aimor.
Suppl. 5.

c. 44.

Nang.

^c Sig. 991.

^d Chron.

Dionys.

Nicol.

Gill. Vide

Haillan.

^e Aimor. 5.

c. 44. &

Frag.

Aquit.

^f Frag.

Aquit.

^g Vill.

Nang.

Till. in

Comm.

^b Aimor.

s c. 45.

Sigeb. A.

992.

^b Hugo Carolum in potestatem redactum Aurelianos abduxit, ubi turri inclusus diem obiit. Reliquit ex priori conjugē filium ^e Ottonem, qui & Lotharingæ ducatum post patrem habuit. ex uxore verò altera Ludovicum, & Carolum. quorum ille Lotharingæ dux post patrem fuisse proditur ab Wilhelmo Nangio, & aliisque scriptoribus. Sed Sigeberto plures assentiri video. Ambos istos in carcere natos esse tradunt ^e annales aliqui: ^f & à Francis expulsos, receptum ad Imperatorem habuisse.

^g Duas præterea filias suscepisse Carolus dicitur, Haridam, & Emengardem. hæc Namurfiæ nupta Comiti; ex eaque Balduinus originem traxit Hanonix Comes, cujus filiam Isabellam Philippus Augustus conjugem duxit; quæ Ludovicum octavum Sancti patrem peperit. ut ea ratione S. Ludovici posterī maternam saltem ab Carolo magno stirpem duxerint. Ita Wilhelmus Nangius.

^b At Hugo conceptum in Arnulfum Remensem expromens odium dedit operam, ut is, concilio episcoporum apud Remos coacto, loco moveretur; eumque Aurelianis in carcere annos tres detinuit: ac Gerbertum; quo, ut dixi, præceptore usus erat Robertus ejus filius, illi successorem dedit anno 992. Qua re commotus Joannes XV. Romanus Pontifex, episcopis omnibus, qui id fecerant, sacris interdixit; effecitque, ut, summo Gerberto, in integrum restitueretur Arnulfus. quod sub

A 900
Christi
ad 985.
a In vita
S. Abbon.
Flor. c. 11.

sub Gregorio Papa, & Roberto rege perfectum
esse a Aimoinus indicat.

Cluniacensis ordo sæculo isto cepit initium à Ber-
none Abbate Gigniacensi viro illustri: quem anno
912 morientem ait Sigebertus, Odonem olim mu-
sicum, Cluniacensis Abbatem cœnobii fecisse. O-
donem porro 937 decessisse, eique successisse Ade-
marum: huic anno 943 Majolum: tum Odilonem
anno 992, idem Sigebertus affirmat.

*De rebus Occidentalis imperii sub Othone III. Henrico
II. Conrado, Henrico III, & hujus schismate,
ab anno Christi 984. ad 1106.*

CAP.
XVII.

Otho 3.

b Otho

Prising. 9.

c. 25.

Lamb.

Herm.

c Lamb.

d Lamb.

Glaber. 1.

i. c. 4.

e Gotfr.

Viterb.

Crantz.

Memora-

bile justi-

tiae speci-

men in

Othone.

f Vide

Bellarmin. 1.

3. de

Transf.

Imp. c. 1.

Baton.

A. 996.

Puer admodum in Germania regnavit Otho III
anno 984. Imperatoris titulo coronaque Ro-
mæ donatus Gregorio V Pontifice anno 990; bien-
nio post a Crescentium per honorem Consulatus
in eadem urbe tyrannicè grassantem, & in expu-
gnabili septum arce, capitis damnavit. Cujus u-
xorem in matrimonium acceptam postea dimisit.
Nam priorem Augustam Mariam Aragonum regis
filiam admirabili exemplo justitiæ apud Mutinam
flammis addixisse fertur. quod ita contigisse narrant.
Fortè Imperatrix non minùs casti quàm formosi
Comitis amore capta, ab eo repulsa cùm esset,
hunc ipsum illius, quod designarat, tentati flagitii
apud virum detulit. qui in juvenem extemplo capi-
talem sententiam dixit. Comitis uxor, quam rei
totius consciam moriturus fecerat, Imperatorem in
tribunali jus dicentem adiens, coram & viri inno-
centiam & Imperatricis scelus aperuit; & ad utrius-
que fidem faciendam, candentem manu laminam
illæsa contrectavit. Quo indicio convicta Imperato-
ris uxor impudicitiae simul & calumniae poenas in-
cendio dedit.

f Fama est eodem imperante Gregorium V. Im-
perato-

peratoris creandi jus certorum principum suffragiis illigasse; quos & numero septem vel iste ipse, vel successor ejus quispiam, constituisse creditur. Hungari & Transsylvani sub eo Christianam amplexi sunt fidem.

Viri per id tempus sanctissimi vixere, Romualdus, Adalbertus in Prussia martyrium passus, Stephanus Hungariæ rex, & S. Majolus Cluniacensis Abbas ex anno 943. Doctrina præstitit Gerbertus ex Remensi & Ravennati sede ad Romanam evectus ab Othone anno 999, sub Silvestri II nomine. Mortuus est Otho anno 1002, Januar. 23.

Othone sine liberis defuncto, Henricus Bavarus ejus nominis secundus ab Aucepe, Imperatorii tituli primus, annos imperavit circiter 23. Insignia sumpsit Imperii anno 1014 à Benedicto VIII. quo tempore Græci cum Northmannis, & cum utrisque Saraceni de Apuliæ possessione certabant. Northmanni sub initium ferè Imperatoris Henrici in eam oram Italiæ adventare cœperant. quod ut gestum sit, non abs re fuerit exponere.

Scribit Leo Ostiensis anno septimo Arenulsi Casinensis Abbatis, cujus annum tertium congruere dicit anno Christi 1014, ut primus sit Christi 1012, Northmannos Apuliam incurfare cœpisse; hic erit annus 1018) cùm antè annos fermè sedecim eo primùm advenissent. Quippe sub annum Christi 1002, Northmanni quadraginta ex Hierosolymitana peregrinatione redeuntes Salernum appulerunt, egregio corporis habitu, belloque strenuitum oppidum à Saracenis obsidebatur; eratque in eo Gaimarius princeps, quem Northmannicæ fuisse stirpis Pandulfus Collenutius est auctor in tertio libro, qui jam tum ex anno Christi 900 per Æmiliam, Flaminiam, Tusciam, & Campaniam Northmannorum arma inferri cœpisse narrat. Ergo illi quadraginta cùm à principe arma & equos impetrassent,

A 984.
Christi
id 1106.
Vita S.
Steph.
apud Sur.
15. Aug.
Bonfin.
Dec. 2. l.
1.
Vita ejus
20. Aug.
Sig.
Lamb.
Herm.
Dithm.
7. Joan.
Villa.
Herm.
Lamb.
Sig.
r sperg.
g Pand.
Collen. l.
3. p. 96.
Lib. 2.
Chr. Ca-
sin. c. 38.
cap. 31.
North-
manno-
rum ad-
ventus in
Apuliam.

A 984

Christi

ad 1106.

traffent, eruptionem in hostes fecerunt. ac plurimis interfectis, reliquis in fugam coniectis, mirabilem victoriam adepti sunt.

Tanto obstrictus beneficio Gaimarius, magnis oblatis muneribus, ac maioribus ostensis, retinere illos apud se studuit. Sed cum neutrum obtinuisset, quod & ex solo Dei amore gratuitam hanc à se locatam operam dicerent, neque à patria diutius abesse possent, legatos cum eis proficisci jubet, qui citrea mala, & id genus alios regionis illius fructus, cum pretiosis vestibus, equorumque phaleris ostentantes, ad fertilem tantorum bonorum adeundam provinciam Northmannos excitarent. Forte sub idem tempus evenit, ut Gisbertus, & Wilhelmus Repostellus summo inter Northmannos locati à se invicem dissiderent, & Gisbertus coram ipso duce Northmanniæ Roberto in venatu Repostellum occideret. Qui Roberti ac propinquorum Repostelli iram veritus, cum quatuor fratribus suis Rainulfo, Asclittino, Osmundo, ac Rodulfo, aliisque nobilibus Salernitanos legatos in Apuliam secutus est. ^a At Wilhelmus Gemmeticensis Monachus eum, qui cædem fecit, Osmundum Dren-
^a Lib. 7. c. 3. gorum nominat. Ubi in Italiam pervenerunt. ad Pandulfum Capuæ Dynastam adjungere sese; ac sub eo, aliisque principibus stipendia facientes, contra Græcos & Saracenos utilem & gloriosam navarunt operam. Nec suas res interim neglexerunt. Nam Apuliæ potiti oppidis aliquot, suæ gentis Duces sibi præfecerunt, quorum primus Turstinus cognomento Scitellus à Wilhelmo traditur. ^b Pandul-
^b Lib. 3. P. 94. fus Tristanum vocat. qui ejus successores ad Robertum usque Viscardum memorat, paullo secus ac Wilhelmus. ^c Tancredus quidam in Northmannia fuit, qui ab *Alta-villa* cognomen accepit. Hic duabus ex uxoribus filios suscepit duodecim, Sar-
^c Pandul. num, Gotfredum, Drogonem, Tancredum, Guillel-

Guillelmum Ferrabrachium, Humfredum, Robertum Wiscardum, Rogerium, Richardum, Godfredum alterum, Frumentium, Molugelum. Ex his Guillelmus Ferrabrachius ab iis Northmanis, qui Apuliam incolebant, dux eligitur; qui Saracenos pariter Græcosque debellavit. ^a Saraceni ^a Pand. 3. rursus Apuliam adorti, divisis bifariam copiis, eodem tempore Capuam & Barium oppugnant. Sed Barium Gregorius Græcorum dux, Venetorum adjutus viribus, obsidione solvit. Capuæ opem attulit Henricus Imperator, qui Romæ tunc erat, & à Benedicto Pontifice anno 1014, ut paulo antè demonstravi, coronam acceperat. Is, Saracenis devictis, Græcos eodem impetu compressit; ac Trojam iis eripuit: quod oppidum nuper in Apulia conditum ab illis fuerat. atque ita pacem Italiæ reddidit. Ita Pandulphus. ^b At Leo Ostiensis hanc Imperatoris expeditionem, qua Trojam eodem ille anno, quo condita est à Græcis, deditione cepit, Dominicæ Incarnationis anno 1022 accidisse scribit: quo tempore cum in Casinense monasterium venisset, ibidemque graviter ex calculo laboraret; noctu ei S. Benedictus apparuit: fidemque fecit suum in eo loco jacere corpus; de quo hactenus dubitabat. & eodem momento sanitatem illi reddidit.

^d Brevi postea sanctitate pollens perpetuum cum Kunegunde servatum in matrimonio virginitatis florem in coelum extulit: anno 1024, tertio eidus Jul. & in Bambergensi ecclesia, quam cum episcopo ibi construxerat, est sepultus. ^f Hic cum Stephano Hungariæ rege peræquæ sancto affinitate junctus est, data ei in matrimonium sorore Gisla. Cujus studio Hungari Christianam ad fidem converti. Hoc Imperatore S. Abbo Floriacensis Abbas in Vasconibus, dum rixantibus inter se medius intervenit, confossus, inter Martyres adscribi meruit

A 984
Christi
ad 1106.

Pand. 3.
p. 96.

Lib. 1. c.
40. & seq.
Idem habent Her-
man. Ur-
sparg.
Id. c. 44.

Leo Ost.
l. 2. c. 47.
&c
Herm.
Sige-
Lamb.
Otho Fris.
l. 6. c. 27.
Urs-
f Sig.
1010.

A 984
 Christi
 ad 1106.
 a Anno.
 in ejus
 vita cap.
 ult. Glab.
 3. c. 3.
 Sigeb.
 b Herm.
 Sigeb.
 c Baron.
 Sigeb. an.
 no 1028.
 Conradus.
 d Herm.
 Maria.
 Ursper.
 Sigeb.
 e lid.
 f Glaber.
 Herman.
 Burgun-
 dia re-
 gnum esse
 definit.
 g Herm.
 Lamb.
 Ursper.
 Sigeb.
 h Glaber.
 4. c. 9.
 Herm.
 Ursper.
 Sigeb.
 i Herman.
 Maria.
 k Marian.
 Herm.
 Lamb.
 Ursper.
 Glab. 3.
 c. 2. & 4.
 Sigeb.

ruit anno 1004, Indictione 2, Novembris 13,
 multis post obitum prodigiis illustris redditus. b S.
 Heribertus Colonienfis episcopus eodem imperante
 moritur anno 1021. c Sequens annus novo & com-
 pendiosiori musicae generi dedit initium, inventore
 Aretino monacho Guidone: à quo notæ illæ sex,
 quibus hodie utimur, institutæ feruntur.
 d Conradus anno 1024 Germaniæ rex, Impera-
 tor anno 1026 salutatur. Ad hunc Rudolphus Bur-
 gundiæ rex moriens coronam suam cum regno de-
 stinavit anno 1032. quod ille anno sequente adiit,
 quo sol defecisse traditur Junii 29, hora 6. Sigeb-
 bertus, qui id anno 1034 assignat, Rodolphum ait
 offensum Burgundionibus, quod in regem suum
 insolentes esse pergerent, regnum suum in Conra-
 dum transtulisse; quod ex Arnulphi Imperatoris
 tempore plus centum & triginta annis gentis suæ
 reges obtinuerant. atque ita denuo Burgundiam in
 provinciam esse redactam. Hoc illud Burgundiæ
 regnum est, quod anno 890 Rodolphus auspiciatus
 est, ut ex Sigeberto supra cap. 13 meminimus. Id
 ægrè ferentem Odonem Campaniensem Rodulphi
 sororis filium narrat Sigebertus idem, cum ab Con-
 rado eam provinciam impetrare nequisset, contra
 ipsum bellasse, ac Lotharingiam oppugnasse. Sed
 ab Gothelone duce apud Barum, magna cum strage
 Francorum, victum in acie cecidisse. g quod in an-
 num incidit 1034. Biennio post obiit Conradus pri-
 die Nonas Junias, ac Spiræ sepultus est. h quem
 annum Solis defectio illustrem facit undecimo Kal.
 Sept. hora sexta, feria 4, in annalibus notata, an-
 no Christi 1039. Imperavit annos 15. i Conrado
 regnante obiit sancta Kunegundis anno 1038; eo-
 demque S. Stephanus Hungariæ rex, cui Petrus
 successit.
 k Henricus Imperatorum eo dictus nomine secun-
 dus, regum tertius, Conrado patri subrogatus est
 anno

anno 1039. à quo Bohemi bello subacti; nec non A 984
& Hungari; qui Petro rege suo ejecto Ovonem sibi Christi
præfecerant. Sed hoc Henrici armis expulso, Petrus ad 1106.
in integrum restitutus est. a Ab hoc Imperatore Henricus
Leo IX. Pont. Beneventum accepit, ea lege, ut III.
Bambergensis Ecclesiæ tributum remitteret. Flo- a Leo Ost.
ruit hac ætate Marianus Scotus nobilis Chronologus; 2. c. 202.
qui anno 1056 Fuldensem se monachum factum b Maria.
esse testatur. b Moritur Henricus anno 1056, ter- Lamb.
tio Non. Oct. cum regnasset annos 17. c Reliquit c Glab. 5.
ex Agnere Willelmi Pictavorum Comitis filia Hen- c. 1.
ricum hæredem. Hoc imperante Petrus Damianus d Leo Ost.
eruditissimus ac sanctissimus est habitus, d qui anno 2. c. 202.
deinde 1057 ab Stephano X Cardinalis, & episco- Henricus
pus Ostiensis est factus. IV.

Anno Christi 1056 Henricus Imperatorum eo
nomine III, regum Germaniæ IV, e quinquennis e Lamb.
puer regnum auspicatus est. quod magno Christia-
næ rei damno ad duos & quinquaginta perduxit an-
nos. Fædo quippe ac perpetuo fere dissidio ab Ro-
mano Pontifice divulsus est, f quod Episcopos, & f Vville.
Abbates partim pretio, partim privata auctoritate Tyr. 1.
constitueret; quam *investituram* appellant vulgò. 1. c. 13.
Præcipuum illi cum Gregorio septimo ingentium g Lamb.
animorum Pontifice certamen fuit. qui g anno Bertol.
1073 Alexandro II successit, Hildebrandus antea b Sigeb.
dictus. Initium Schismatis factum est b anno 1076; Bertol.
quo Gregorius Henrico communionem sacrorum Schisma
interdixit. i Eundem sequente anno reconciliatum, i Bertol.
sed ad pristinos mores subinde reversum, denuò Joan. Vill.
sententia sua perculit. k Interim Saxones ab Henri- 4. c. 21.
co deficiunt, & Rodolphum Sueviæ ducem regem k Otho
eligunt. qui Henricum l primò conjecit in fugam Fris. 5. c.
anno 1080, sexto Kal. Februarii. at secundo in 35.
congressu, fugato itidem ipso, cum inter primos l Bertol.
fortiter pugnaret, occubuit Idibus Octobris, vi- Leo Ost.
ctoriâ penes suos relictâ, m eodem anno 1080. Quo m Maria.

A 984 Henricus Guibertum Ravennatem episcopum ab
Christi Gregorio triennio antè anathemate damnatum, in
ad 1106. Conciliabulo suorum Papam constituit. à quo &
Guibertus antipapa. Romæ, in arce S. Angeli Gregorio intercluso,
a Bertol. insignia sumpsit imperii & anno 1084, ipso die Pa-
schatis.

Rursus Catholicarum partium fœderati princi-
pes Hermannus Lotharingo regnum deferunt b anno
b Maria. 1082, qui & anno 7. Christi 1088. Indict. 12 obiit
Bertol. in Lotharingia, Metisque sepultus est. d Triennio
Sig. antè, hoc est anno 1085, Indict. 8, octavo Cal.
e Bertol. Jun. moritur Gregorius. Guibertus verò & anno
d Bertol. 1100. Neque tamen hujus morte factionum studia
Leo Ost. 3. c. 64. restincta sunt, superstitè adhuc Henrico. f Qui tan-
e Sigeb. f Otho. dem ab Henrico filio imperio spoliatus anno exeun-
Fris. 7. c. 11. & 12. te 1105, ipso Christi natali die, profugusque, Le-
Ursperg. odii decessit anno 1106, septimo Id. Aug. feriâ
tertia, ætatis 55.

Præclarum ac fidele per hos tumultus obsequium
Robertus Romano Pontifici præstitere Northmanni Duce Ro-
Wiscardi. berto Wiscardo, cum jam Apuliam Græcis ereptam
res gesta. ad suam potestatem adjunxissent g ex anno 1041.
g Leo Ost. 2. c. 68. quo Arduinus quidam Longobardus Ducianum
V Vill. Cræcorum ducem aliósque Northmannorum auxi-
Gemmet. lio superavit, unde factum, ut illi Apulia potiren-
1. 7. c. 30. tur. Ac primùm Guillelmus, de quo supra menti-
onem attigi, Tancredi filius; tum Drogo gentis
b Leo Ost. principes fuerunt. Drogoni Hunfridus successit;
Otho. huic Roberius Wiscardus; qui omnes fratres fue-
Fris. 1. de runt. h Robertus Apulia minimè contentus, Cala-
gest. Frid. brian & Siciliam subegit armis. Ob id sacrorum
c. 3. usu à Gregorio septimo Romano Pontifice inter-
i Greg. dictus i anno 1074: ac septimo post reconciliatus
ep. apud anno. qui fuit 1080. provincias illas omnes bene-
Baro. ficiario ab eo jure ac vectigales obtinuit. Pacem hanc
h Leo Ost. 3. c. 48. secundissimus rerum cursus excepit. k Sequenti
Zon. in anno cum millibus armatorum quindecim trajecto
Alexio. mari

mari contra Græcorum Imperatorem Alexium A 984
 contendit in Thraciam: occurrentemque sibi cum Christi
 centum ac septuaginta millibus prælio superavit. ad 1106.
 * Alexius magna pecuniæ vi cum Henrico Imperato- 4 Bertol.
 re pactus est, ut imminentem Orientis imperio
 Robertum bello destineret anno 1084. Quam ille
 pecuniam contra iurjurandi religionem, ad conci-
 liandos sibi Romanorum animos, largitionibus in-
 sumpsit; cum quibus Lateranense palatium, cum
 Guiberto Antipapa, quinta feria ante Palmarum
 Dominicam occupasset, Gregorius verò se in ar-
 cem S. Angeli recepisset. Quibus b auditis Robertus b Bertol.
 post Calendas Majas cum exercitu ad Urbem advo- Leo Ost.
 lans. Henricum ita perterruit, ut is raptim ex Urbe 3. c. 52.
 fugiens, contento cursu in Germaniam properaret. Pand. 3.
 Robertus rebelli urbe direpta, & incendio magna Joan. Vil-
 ex parte consumpta, Gregorium ex arce detraxit la. 4. c. 17.
 incolam, ac Salernum abduxit; ubi & mor-
 tuus est. Robertus quoque circa idem tempus ex-
 cessit mense Julio. Sed annus, ob Scriptorum
 dissensionem, penè incertus est. Nam c alii 1082, e Pandul.
 d alii sequenti mortuum volunt. e Leo Ostiensis 3. p. 108.
 1084 designare videtur. Bertoldus 1086. f quidam d Fazel.
 1085. Magno & excelso fuit animo; ac militari e Lib. 3.
 laude præcellens, per brevi spatio res suas majorem c. 56 col-
 amplificavit in modum. g Commendatur & illius lato cum
 in Deum Sanctosque pietas, quam multis & in- 64.
 gentibus donariis testatam reliquit. f Baron.
 ex Ro-
 mualdo.
 g Leo.
 Ost. 3. c.
 57.

De Orientalis imperii rebus ab anno 976, ad 1118.

Z Imisce mortuo anno 975, ad Basilium & Con- CAP.
 stantinum Romani Junioris filios redit impe- XVIII.
 rium; quod Basilius annos 50 tenuit: triennio am- b Europ.
 plius Constantinus. Haud pauci contra eos tyranni- Cedr.
 dem usurparunt; imprimis Bardas cognomento Zonar.
 Glyc.

A 976
Christi
ad 1118. *σκληρός*, id est *durus*. qui cum Saracenis foedus
affinitate sanxit. Tum Bardas Phocas: à quo Durus
per dolum interceptus, eodem Phoca Indiēt. 2,
anno 989 in pugna interfecto, Imperatori reconci-
liatus est. His expeditis negotiis Basilus, pacata
Syria Bulgariam diuturno bello sibi subjecit, Sa-
muele rege devicto. cujus 15000 militum excæcata
ad eum remisit, singulis centuriis uno monoculo
præeunte. quorum aspectu perterrefactus Bulgarus
paullo post exanimatus est. * Proditum est in Anna-
libus Aquitanicis, Basilium vovisse monachum se
fore, si vinceret: damnatum voti, quod reliquum
vitæ fuit: monachi cultum sub imperii insignibus
occultè gerentem, ab concubitu & carnibus absti-
nuisse. Mortuus est annos natus 70, Indiēt. 9,
Decembri mense, anno Christi 1025: princeps bel-
lo strenuus, sed avaritia, & rapacitate, Græcæque
calliditate præditus. Eo tamen deterior Constanti-
nus illius frater triennio supervixit, nullius homo
frugis, ac ludis mimisque deditus. Excessit anno
1028, Novembri mense, Indiēt. 12.

b Curop.
Cedr.
Zon. &c.
Romanus
Argyrus. b Romanus Argyrus conjugem priorem coactus
relinquere, cum Zoë Constantini filia cepit impe-
rium. Initio moderatum se ac justum præbuit. sed
in pejus immutatis moribus, infinitis exactionibus
privatorum exhaustit opes. Syriam ab superioribus
Imperatoribus receptam culpa sua perdidit. quam
Georgius Maniaces dux fortissimus utcunque reti-
nuit. Periiit infidiis Zoës uxoris anno 1034, Aprilis
11, feria 5 majoris hebdomadæ, ut est apud Cu-
ropalatam Græcum. Nam Cedrenus, qui hunc
exscripsit, hoc loco depravatus est. Imperavit an-
nos 5, menses 6.

c Ibidem.
Michæl
Paphlago. c Michaël Paphlago Zoës adulter, qua instigante
Romanum interfecerat, malè à dæmone vexatus
totum ferè transegit imperii tempus, quod anno-
rum fuit 7, mensium 8. Desparata salute corporis,
animo

animo decrevit consulere; atque in monachum de A 976
 tonsus anno 1041, obiit, Decembris 10, Ind. 10, Chitti
 parricidium suum magno dolore detestatus. Hic ad 1118.
 Zoën redegit in ordinem. Georgius Maniaces Sici-
 liam de Saracenis eo imperante recuperavit. Sed
 cum falsis ex calumniis in vincula conjectus esset,
 eo absente perdita Sicilia est. Quam ad calamitatem
 Bulgarorum accessit defectio.

Extincto Paphlagone, summa rerum in Zoën a lid.
 recidit; quæ imparem tanto ponderi sciens esse fe- Michael
 minam, Michaëlem Calæphatum Cæsarem, Ste- Calapba
 phani, qui rem Siculam perdiderat, filium adopta- tus.
 vit, ac fecit Augustum; jurejurando ab eo prius
 accepto, matris illam se loco ac dominæ semper
 habiturum. Hujus oblitus pacti, Zoën amoliri cu-
 piens, dum vulgi pertentat animos, ejus in Zoën
 ac Theodoram sororem accendit studia. In quas
 subito translatus est imperium, cujus spes Calæ-
 phato cum oculis in perpetuum est erepta. Id evenit
 anno 1042, Indictione 10. Imperavit menses 4,
 dies 5.

6 Constantinus Monomachus ab Zoë tori pariter b lid.
 & imperii confors adhibitus, eodem anno 1042, Constan-
 Junii 12 coronatur. Magnæ hoc Imperatore clades tinus
 à Græcis acceptæ sunt. Primum à Suevis malè mul- Mono-
 tati sunt, cæsis quadraginta millibus. Tum ab machus.
 Northmannis in Apulia, quorum auxilio Georgius North-
 Maniaces rebellavit. quo postmodum sublato, iidem manni
 in Apuliæ possessione mansere Northmanni. Apuliam
 obtinent.

Per idem tempus Turcæ sub Muhammede Sara- Turca
 ceno Persarum principe stipendia merentes ab illo Persidem
 deficiunt: eoque sæpe devicto, ac tandem mortuo, occupant.
 Persidem invadunt. quorum primus Sultanus Tra-
 golipaces Mucaletus à Curopalate nominatur. Con-
 stantini Imperatoris impensis Hierosolymitanum
 templum Dominicæ resurrectionis à fundamentis
 instauratum est anno 1048, ante 57 annos à Sara-
 cenis

A 976
Christi
ad 1118.
a Lib. 1.
c 7. ceniseversum, ut scribit a Willelmus Tyrius. Moritur ex morbo, cum imperasset annos 12, Indictione 8, anno 1054. Theodora post hunc uno regnavit anno, cum Zoë jam obiisset: mortuaque est anno 1055, Indictione 9, Augusto mense.

b Ep. 1.
Leon.
Sigebr.
c Leo P.
Ep. 7. &
8. Leo
Ost. 2.
89. Sig.
d Vide
Baron. b Constantino imperante Michaël Cerularius Patriarcha Constantinopolitanus Romanam Ecclesiam scriptis oppugnavit anno 1053. quem Leo Pontifex eruditè confutavit. c Sequentem autem anno legatos Constantinopolim misit, Humbertum episcopum Silvæ candidæ, hominem illa ætate pereruditum, & Fridericum ambos Cardinales, cum Petro Amalphitano episcopo. d qui perbenignè auditi ab Imperatore, Nicetam Studientem monachum, quæ contra Latinos temerè scripserat, retractare coegerunt. Michaëlem verò Patriarcham in errore pertinacem publicè damnarunt.

e lid.
Michaël
Stratioticus. e Annum haud amplius imperium Machaëli Stratiotico post Theodoram contigit, homini propter ætatem ac rerum imperitiam minimè omnium idoneo. Sed talem scilicet Palatini spadones eo consilio delegerant, ut esset qui honoris contentus specie rem ipsis imperii ac fructum relinqueret. Dum igitur principes viros contemptim habet ac superbè, eorum inflammavit odia. Ergo adversus hunc Imperator factus est f Isaacius Comnenus octavo Junii Indictione 10, anno 1057. Stratioticus aliquantum cunctatus, episcopos demum, quos ad se privatæ persuadendæ vitæ causâ Patriarcha miserat, interrogavit; ecquod sibi positi imperii pretium foret. Regnum illis cæleste, respondentibus, statim purpuram exuit. Augusti die ultima anni 1057, Indict. 10. Ita Cedrenus, cujus hic historia desinit.

f Ced.
Zon.
Isaacius
Comnenus.
Cedreni
historia
desinit.
g Zonar.
Glyc.
Manass. g Isaacius Comnenus Augustus salutatur anno eodem 1057, Cal. Sept. Indictione incunte 11. acris ingenii ac celeris, sed arrogantis fuisse dicitur, idemque belli peritissimus. Biennio ac tribus mensibus

fibus exactis, desperata valetudine, Imperatorem designavit Ducam, & in Studienſe conceſſit cœnobium, ubi ægitudine levatus nihilominus in incepto perſtitit.

⁊ Constantinus Ducas anno 1059 iniiit: commo-
dis moribus, ac prono in juſtitiam animo, ſed he-
bes ac tardus. Itaque ſub hoc impunè graſſantibus
Barbaris, acciſum eſt imperium. Regnavit annos
ſeptem, menſesque ſex, relictis cum Eudocia con-
juge filiis tribus, Michaële, & Andronico, quos
privatus genuerat, & Constantino eo Imperatore
nato, qui Porphyrogenitus propterea dictus eſt.
Obiit ergo anno 1067. 6 Joannes Xiphilius Trape-
zuntius ex Monacho Patriarcha imperante Conſtan-
tino floruit.

⁊ Eudocia contra juſjurandum, quo morienti
viro caverat, vitricum ſe neminem communibus
liberis daturam, poſt ſeptimum menſem Romano
Diogeni nupſit, forti ac bellicoſo viro, cujuſmodi
tum labantibus Orientis rebus opus eſſe ſtatuerat.
Jurisjurandi porro ſyngrapham callidè expreſſit à Pa-
triarcha, cùm ſe propinquum illius ad conjugium
ſimulaſſet expetere. Hic in Turcas ſecundis aliquot
factis expeditionibus, ad extremum collatis ſignis,
Andronici proditione victus in Sultani poteſtatem
venit. à quo benignè acceptum, & honorificè di-
miſſum eſſe 4 Græci Annales memorant. At ⁊ Wil-
helmus Tyrius regium in ſolium aſcendenti, vel
deſcendenti, barbaro pro ſcabello fuiſſe Diogenem
ſcribit.

Interim Conſtantinopoli relegata in monaſterium
Eudocia, novus creatur Auguſtus. Diogenes à Sul-
tano dimiſſus minus in ſuis quam in barbaris huma-
nitatis reperit. Nam contra fidem effoſſis crudeliter
oculis, neque curatis vulneribus, tumente ac ver-
mibus ſcatente capite, brevi eſt extinctus anno im-

A 976
Chriſti
ad 1118.⁊ Iid. M
Conſtan-
tinus
Ducas.

6 Zonar.

⁊ Iid
Romanus
Diogenes.⁊ Zonar.
Glyc.
Manail.
⁊ Will.
Tyr. 1.c. 9.
f Zonar.
Glyc
Manail.
⁊ Will.
Tyr.

A 976

Christi

ad 1118.

a Zonar.

Glyc.

Manass.

Michael

Parapi-

nacios.

Niciph.

Botonia-

tes im-

perium

occupat.

perii 3, superque octavo mense. quod anno 1071 contigisse videtur.

• Michael Parapinacius Constantini Ducæ filius vitrico sublectus est anno 1071. Cujus ignavia Turcis incremento fuit, qui Ponticam oram armis subegerunt. quod Turcomanniæ regnum appellari coepit. Eodemque tempore Nicephori duo, Botoniat, & Bryennius, ille in Oriente, hic in Occidente, ubi Dyrrachio præerat, imperium usurpant. Botoniat, Turcarum fretus auxiliis regiam prior occupat, ac 25 Martii Imperator solemniter renuntiatur. Michael in Studiense translatus monasterium, lacerna pulla purpuram mutat pridie Paschatis, hoc est 7 Aprilis, anno 1078: cum præfuisset annos 6 mensesque totidem. Sub hoc tempus Joannes Xiphilinus obiit, patriarchatu annis 11, ac septem mensibus functus.

• Nicephorus Botoniat principatus initio Bryennium pacis conditiones omnes superbe respicientem per Alexium Comnenum fregit, oculisque privavit, paullo post Lunarem defectionem, cujus Glycas meminit. quæ quidem anno Christi 1078, Januarii 31, hora 1 post mediam noctem Constantinopoli accidit. Sed dum ingravescente jam ætate, ac propter infitam molliem; neque recte publicam rem tractaret ipse, nec idoneos ei magistratus præficeret, in contemptum venit suorum; & ab Comnenis dignitate spoliatus, inter Monachos adscribitur, cum imperasset annos 3, Christi anno 1081. In hoc Imperatore Constantinus Manasses historiam desinit.

• Zonar.

Alexius

Comne-

nuss.

• Ex Comnenis duobus, Isaacio, & Alexio, hic natus licet minor ad imperium pervenit, quod & gratia & bellicæ rei peritia præstaret. Orsus est anno 1081, Indiæ IV. Aprilis 1, feria 5 majoris hebdomadæ, ut est in Chronico à nobis edito unà cum Breviario Nicephori. Vaser homo, ac perfidus, & ad replendum ærarium, quod infinitis largitionibus

bus

bus exhauferat, nullius parcens opibus. Malè hic à Francis acceptus est: ^a primum ab Roberto Guiscardo Apuliæ duce, uti superiori capite meminimus. quod anno 1081, ineunte Alexii regno, contigisse testis est Zonaras. ^b Postea cùm properantibus in Palæstinam, Godefrido duce, Francis obsisteret, maxima Græcorum strage repulsus est anno 1096. Enim verò nihil Imperatore isto tota hac nostrorum expeditione fraudulentius & iniquius fuit; nihil ejus successoribus, quamdiu Christianorum illic res steterunt, in eos crudelius ac perfidiosius. Vixit annos 70 circiter, ac 37, superque menses 4, & dies aliquot imperavit. obiitque anno 1118, sub mortem destitutus ab omnibus, ne Imperatorio quidem funere est elatus; filio præsertim, quem Augustum vivens appellaverat, relictò successore. In hoc historiam suam terminavit Zonaras. ac ferè Curopalates, quem penes nos Græcum habuimus.

Francia res ab anno 987, & Hugonis Capeti exordio, ad 1108, sub regibus Hugone, Roberto, Henrico I, Philippo I, nec non de Italicis motibus, & occupata ab Northmannis Apulia: tùm de Godefridi Bolionii in Palæstinam expeditione.

FRanciæ regnum à Caroli M. posteris novam ad familiam Saxonicæ originis anno 987 transiit, Hugone Capeto Hugonis M. filio consensu principum ad eam dignitatem evecto. quem ^c Wilhelmus Nangius materno genere ad Caroli stirpem pertinuisse putat. Mathildem quippe Henrici Aucupis uxorem, Othonis I matrem, Ludovico Arnulphi filio Carlomanni nepote esse genitam. Qua ex Mathilde nata est Henrico Haovida Hugonis Capeti mater. Sed id esse falsum, veterum auctoritas suadet. ^d qui Mathildem Theodorici Saxonis fuisse filiam,

A 987
Christi
ad 1108.
^a Leo
Ost. 3. c.
48. Zon.
Vvil.
Tyr. 1. c.
8. Otho.
Fris. l. 7.
c. 2.

C A P.
XIX.
Hugo
Capetus.
^c Ann.
Pith. edit
in Ann.
Franc.
^d Witich.
lib. 1.
Luithp.
4 c. 7. Sig.
A 937.
1 rper.
vide.
Joan. Vil.
& l. 4. c. 3.

A 987 & à Witikindo illo, quicum Carolus M. bellum
 Christi habuit, oriundam esse demonstrant.
 ad 1108. Nihil igitur cum Caroli stemmate commune Ca-
 a Glab. petus habuit. Qui Carolum Lotharii filium Ludo-
 2. c. 1. vici fratrem Aurelianis, ut dictum est, in custodia
 b Fragn. tenuit. a Hic initio novi principatus haud paucos e
 Floriac. primoribus adversantes sibi nactus, consilio indu-
 e Glaber striaque pervicit. b Obiit anno 997. quem
 Rod. Robertus
 Robertus filius excepit, ex c anno Christi 988.
 Rex. coronæ ac regni particeps jam factus, summa pie-
 a Fragn. tate, prudentia, literarum insuper haud vulgari
 Floriac. scientia præditus. d Qui, incestis cum Berta nuptiis
 Helgal. in Gregorii V Romani Pontificis interdicto diremptis,
 vita Rob. Constantiam e Willelmi Tolosani Comitis filiam du-
 Fragn. xit. Burgundiam armis domitam Francorum addi-
 Aquit. dit regno. Ædes sacras quamplurimas ac monaste-
 Pich. ria condidit. f inter quæ Aurelianis S. Aniano dica-
 e Fragn. tum solemniter ritu consecrandum curavit anno 1029,
 Floriac. Indictione 12. g Quâ urbe, rege eodem, incendio
 f Helgal. consumptâ anno 999, Arnulphus Pontifex basili-
 in vita cam S. Crucis instauravit primùm sumptibus suis,
 Rob p tum auri vi adjutus maxima, quam inter fodien-
 73. & 77. dum ibidem reperit. Excessit rex sanctissimus, h ac
 g Glaber. multis à Deo miraculis illustris redditus, anno Chri-
 2. c. 5. sti 1033, i decimo tertio Kal. Augusti, post dies
 S Crucis 21, quàm Sol defecerat; quæ defectio incidit in
 a les An. 3 Cal. Julias anni 1033. Sed Helgaldus feria 3 mor-
 volans. b Helgal. tuum ait regem, cum 13 Cal. Augusti fuerit feria
 p. 77. 4 c. 9. sexta. Regnavit post patris obitum annis 36. In quo
 i Helgal. vulgati Annales castigandi sunt, qui 33, vel 34
 ib. Glab. numerant. k Ejus corpus Miloduno, ubi obierat,
 4 c. 9. in S. Dionysii basilicam est illatum. l Hoc regnan-
 k Helgal. te, Judæorum, qui Aurelianis erant, hortatu,
 l Glab. 3. Babylonis princeps templum, quod super Christi
 c. 7. sepulchrum Hierosolymis erat, evertit anno
 1009. Qua Judæorum fraude cognita, occisis
 plurimis, cæteri Romano ex orbe profligati sunt.
 Orna-

Ornabat ea tempestate Gallias rara sanctitate parique doctrina Fulbertus Carnotensis episcopus.

A 987
Christi
ad 1108.
Fragm.
Aquit.
Hist. Tri-
the.

Anno Christi 1033 Henricus I. Francis regnavit, invita Constantia matre, quæ Robertum juniorem præferebat, designatus à patre. b Odonis Carnotensis Comitis rebelles filios Terbakdum & Stephanum per Gotfredum Andegavensium Comitem vicit, cui Turonorum civitatem attribuit. Willelmum nothum Ricardi Northmannorum ducis filium fidei commendatum suæ, paternam in ditio- nem c anno 1047 restituit, fusis Northmannorum millibus triginta, cum haud plures ipse tribus milibus haberet. d Leo Papa IX, eo regnante, Hermeri Abbatis S. Remigii rogatu in Remos pervenit; ubi monasterium ab illo Abbate conditum solemniter pompa consecravit, anno 1049 e quo VI Kal. Dec. Dominica fuit. idem anno 1053 Northmannorum in Apulia Ducem pacem infimis postulantem precipitatus, Germanorum adjutus auxiliis, aggreditur. à quo 14 Cal. Jul. acie victus est, interfectis penè ad unum Germanis, cum prima congressione territi Longobardi terga vertissent. g Leo ab iisdem obsessus quoddam in castello; inde Beneventum honorificè perductus est; ac tandem dimissus. Vita functus est Henricus h Vitriaci anno regni sui octavo & viceesimo, Christi i 1060, ut ex diplomatibus liquet: k quorum in uno componitur annus i Philippi cum anno Christi 1060. in altero annus 8 ejusdem cum 1068, Indict. 6. Cal. Augusti. In tertio annus 14 Philippi cum Christi 1073. Hoc regnante Casimirus ex Monacho Cluniacensi rex Poloniae factus, sanctissimè vixit.

Henricus
I. rex.
b Fragg.
Floriac.
c Fragg.
Floriac.

d Fragg.
Floriac.
e Herm.
f Lambr.
Herman.
Leo Ost.
2. c. 88.
Otho.

Frif. 6. c.
33. Sigeb.
8. de reg.
Ital. Pandul. 1. 3.
g Iid. &
Leo Ost.
2. c. 88.

h Fragg.
Flor.
i Aimo. 5.
c. 47.
k Libr. 3.
Orig.

Monast.
S. Dionys.
c. 12. c.
seq.
l Fragg.
Flor. Ai-
mo. 5. c.
47.

Henrico I. ex Anna Russorum regis filia genitus Philippus puer regnare aggressus est, tutore ei dato Balduino Flandrensi Comite. Cujus nepotem Arnulphum à Roberto patruo principatu suo ejectum Philippus armis restituere conatus, à Roberto superatus est. quo in conflictu Arnulphus occubuit,

A 987
 Chrilti
 ad 1108.
Philippus
rex Fran-
cie.
a Frag.
 Hilt.
 Franc. à
 Rob. ad
 Phil.
b Sigeb.
 Aimo. l.
 2. c. 49.
c Berthol.
d Berthol.
 VVil.
 Tyr. l. c.
 14. Aimo.
 5. c. 48.
 Platira.
e VVil.
 Tyr. l. c.
 11 & 13.
f VVil.
 Tyr. l. c.
 2. Matth.
 Paris.
 g Tyr. 8.
 c. 24.
h Tyr.
 c. 1.
i Id. c. 5.
 Sig. 1089.
k Fragm.
 Flor. Ai-
 mo. 5. c.
 49.
l VVil.
 Malmes.
 Roger.
 VVil.
 Gemmer.
 Neubr.
 Matth. Paris. Polyd. 7.

buit, anno, ut putat Sigebertus, 1072. Uxorem
 habuit Bertam ^a Florensis ducis Frisiæ filiam, Ro-
 berti Flandrensis sororem. ex qua Ludovicum ge-
 nuit. ^b Qua deinde repudiata, Bertrardam Fulco-
 nis Andegavenfium Comitis conjugem adscivit.
 Ob id ab Urbano Pontifice sacrorum interdictus ^c
 anno 1094, biennio post, cum ei cumulatè sa-
 tisfecisset, cum Ecclesia reconciliatus est. Ab eo-
 dem Urbano apud Clarum montem Arvernix oppi-
 dum celebrata synodus est ^d anno 1095, mense
 Novembri, Indictione 3, ut ait Tyrius: in qua
 Pontifex ad sacram in Palæstinam expeditionem
 Christianos hortatus est, ^e Petri Eremitæ Galli,
 qui Hierosolymis urgendæ rei causa venerat, ora-
 tione commotus. Eo veluti classico excitus Occidens
 variis locis ac temporibus collectos ad eam militiam
 fudit exercitus.
^f Godefridus Bolionius anno 1096, Augusti 15
 die, cum suis profectus, post infinitos labores, ^g
 anno demum 1099, Julii 15 die, feria 6, hora
 circiter diæi nona, Hierosolymam expugnavit,
 omniūque suffragiis ^h primus rex electus est. ⁱ
 Fuit hic Eustachii Bononiensis Comitis filius, Ida
 matre, Godefridi Gibbosi Lotharingæ Ducis soror-
 re; qui sine liberis moriens cognominem sororis
 filium hæredem ac successorem instituit.
^k Philippi mors incidit in annum 1108, ter-
 tio Cal. Aug. regnavitque annis 49, mensibus 2,
 diebus 7. & in Floriacensi cœnobio sepultus est.
 Eo septimum annum regnante, ^l magna in An-
 glia rerum facta conversio est, peregrinæ in originis
 principem translato imperio. quod hoc ferè modo
 accidit. Ethelredus Angliæ rex ex veteri Anglo-
 saxonum stirpe. Emmam Richardi hujus nominis
 secundi Northmannorum ducis sororem habebat in
 matrimonio, ex eaque Alfredum & Eduardum sus-
 ceperat. Hic ab Suenone Daniæ rege victus, at-
 que

que insula coactus excedere circa annum 1013, ad Richardum confugit uxoris fratrem. cuius auxilio, post Suenonis obitum, ejus filio regnante Canuto, regnum recuperat. Sed ab Canuto deinde superatus moritur a anno regni 38, Christi 1016. Hujus filius Edmundus (quem ex Ethelgina priori conjugeprocrearat) cum Canuto pacem ea conditione fecit, ut regnum ex æquo inter se dividerent. quod in solidum anno elapso Danus accepit. Non enim uno plus anno regnavit Edmundus. Erant Canuto ex concubina filii duo, Haraldus, & Sueno. Ergo, ut legitimam prolem sibi aliquando sufficeret, Emmam Ethelredi olim conjugem, è Northmannia revocatam sibi copulavit; genitroque ex ea Canuto mortuus est anno 1036. Hunc Haraldus excepit, tum Canutus. Quo vita functo, regnum Alfredo Ethelredi filio defertur, Danis occisis omnibus, octavo & vicesimo anno, quàm Suenone rege in Angliam venerant.

Alfredus cum ad regnum capiendum trajecisset in Angliam, clam à Goduino trucidatur præpotente viro, qui Thiram Canuti secundi sororem conjugem habebat, ex eaque Haraldum genuerat. Is ut parricidii à se suspicionem averteret, auctor Anglis fuit, ut Edoardum Alfredi fratrem è Northmannia excitum regem facerent. Sic Edoardus paternum imperium recepit circa annum Christi 1043, & Godvini filiam Editham in conjugium adscivit; quâ cum perpetuum integritatis florem retinuit, multis atque eximiis virtutibus, ac virtutum à Deo testibus illustratus miraculis. b ob quæ annis in regno tribus & viginti confectis, mensibusque sex, in cœlum receptus est anno 1066. atque in cœlitum deinde numerum adscriptus. Post hunc Haraldus Edithæ frater regnum occupat. quod cum vivens Edoardus Willelmo Notho Northmanniæ duci propinquo suo pollicitus esset, hic Haraldum traductis North-

A 987
Christi
ad 1108.

a Polyd.

Sanctus
Edoardus
rex An-
glia.

b Roger.
Par. I.

- A 927 Northmannia validissimis copiis acie profligavit,
 Chilli in qua Haraldus ipse fortiter pugnans occubuit a an-
 ad 1108. Roger. no 1066, pridie eidus Octobres, Sabbato. Quo
 a Roger. ex tempore Northmanni deinceps in Britannia re-
 Malmes. gnarunt. anno 618 postquam Angli & Saxones
 l. 3 Neu- in eam insulam adventarunt, quod anno 449
 brig Matth. accidit.
 Paris. Hoc sæculo docti ac sancti viri non pauci prodi-
 VVillel. Gem. l. 7. ère. Hilpericus eruditum computum edidit anno
 c. 17. 1005. b Franco item Scholasticus Leodicensis de
 b Sigeb. quadratione circuli scripsit anno 1047.
 c Id. c Leo ipse IX summa doctrina parique morum
 d Sigeb. integritate vixit, ex Tullensi in Galliis episcopo
 Leo Ost. Romanus creatus Pontifex, anno 1049. Item Hum-
 c. 82. bertus Cardinalis, qui Græcos ipsos & Constanti-
 nopolim coram disputando, & scribendo postea con-
 f. VVill. futavit. Lanfrancus ex Abbate Cantuariensis factus
 Malmes. episcopus d anno 1070, & qui ei successit anno
 r. Matth. 1093 discipulus ipsius Anselmus, ambo, sed hic
 Paris. præsertim, sanctitate & literis lucem ætati illi præ-
 tulerunt. Atque hic quidem multis pro Ecclesiasti-
 ca libertate laboribus exiliisque confectus decessit
 f Edine anno 1109, octavo Cal. Maii, Ipso die S. Marci,
 rus in ejus ætatis 76, pontificatus 16.
 vita Mal- f Claruit insuper utrisque ornamentis Ivo, ex
 mes Præposito S. Quintini Beluacensis, Carnotensis
 Matth. &c. creatus episcopus ab Urbano II, anno 1092. b S.
 Par &c. Odilo Arvernus ex Brivatenſi cœnobio ad Clunia-
 g Ivo Ep. cente translatus post S. Majolum anno 993, cum
 i. Sigeb. annos huic sex & quinquaginta præfuiſſet, migra-
 b Sigeb. & vit in cœlum anno 1048 Calendis ipsis Januariis. i
 vita ejus vit in cœlum anno 1048 Calendis ipsis Januariis. i
 apud aur. Sanctitatis insuper commendatione celebris fuit Ar-
 Sig. 1080 nulphus cœnobii S. Medardi in Sueſſionibus mona-
 chus, atque ejusdem deinde urbis episcopus. Nec
 non Theobaldus Francus nobilis; qui Vincentiæ in
 Venetis cella conclusus duodecimo post anno mori-
 tur, ac multis à Deo post obitum miraculis ornatur;
 c. 1080

cujus ossa in Gallias deportata sunt. Meminit Sigebertus anno 1050.

A 987
Christi
ad 1108.

a Sigeb.
1084.

Vita S.
Hugo.

apud Sur.
Apr. 1.

b Petrus
Clun l. 2.

de Mirac.
c. 28.

c Cuius
fragmen.
edidit.

Cl. He-
meraus

in Car-
thusiano.

d Mal-
mesb l. 3.

Sigeb.
1051.

e Otho.
Fris. 7. c.

14. & l. 1.

de gest.

Frid.

Gotfr.

Viteib.

Sigeb.

Ursper.

a Tulit & doctrinæ pariter ac sanctitatis laudem hoc sæculo S. Bruno Colonienfis, & Remensis Ecclesiæ Canonicus, ac Scholarum magister; à quo Carthusiensium ordo institutus est anno 1086, adjuvante Hugone Gratianopolitano præfule sanctissimo. quorum exordia describit b Petrus Cluniacensis; nec non Guibertus, Abbas Nongentinus, qui S. Brunonis æqualis fuit, in c Tractatu de vita sua: neque Canonici illius Parisiensis meminerunt ambo, qui post obitum redivivus, denuntiatione feralis de se judicii, circumstantes exterruisse fertur: uti nec Sigebertus, qui eadem vixit ætate. Quam tamen historiam complures docti gravesque viri literis prodiderunt.

Cisterciensis ordo biennio post, anno nempe 1098, ortum habuit, ut Sigebertus est auctor, à S. Roberto Molismensi Abbate cœptus.

d E contrario Berengarius Andegavenfis Archidiaconus infamis auctor hæresis, qui Christi corpus re ipsa sanctissimo contineri Eucharistiæ Sacramento negat, Francorum nomini dedecus adpersit. Hic verò cum sæpe damnatum à se repetisset errorem, eum anno 1088 moriens, postremò retractasse dicitur.

De Italicis ac Germanicis rebus ab anno 1109, ad 1200 circiter, Imperatoribus Henrico V. Lothario, Conrado III. Fridérico Enobarbo, Henrico VI. Tum de schismate duplici: deque S. Bernardo, & aliis insignibus viris.

Violentum Romanam in sedem patris animum, cujus ultorem se professus erat, non imitatus est solum, illo mortuo, sed etiam superavit Henricus V. quarti filius. Quippe Romam ut advenit, Paschali 12 manum iniecit; ab eoque per vim jura

Pars I.

Gg

extorsit

A 1109 Christi extorsit omnia, de quibus tantum erat certamen
ad 1200. exortum. Sic Imperator ritu solito consecratus est
a Sigeb. anno 1111, Indictione 4. Verum quam primum
Gothi. Italia decessit, irrita illa esse decreverunt **b** Romani
Dodechi- Patres, superstitie Paschali, & eo vita functo
nus. successores illius Gelasius II, & Callixtus II. **c** Hen-
Ursper. ricus, ritè creato Gelasio anno 1118, Burdinum
b Ursper. ei Papam opposuit, suorum electum suffragiis, ex
c Ansel. Hispania fugitivum hominem, quem Gregorium
in App. nominarunt. **d** Diris ob hæc Callixti Papæ sententia
ad Sigeb. devotus, cum se paullatim ab suis destitui cerneret,
Rob. de paternæ calamitatis exemplo territus, ad officium
monte. rediit, rescissis omnibus, quæ per tyrannidem
Gothi. expresserat. **e** Hoc modo pax Ecclesiæ reddita est
Ursperg. anno 1122. **f** Biennio post in Ludovicum Franciæ
d Otho. regem comparato exercitu, ut Henrico Angliæ re-
7. c. 16. gi, cujus Mathildem filiam duxerat, opem ferret,
e Ansel. occursum Francorum abstergitus pedem retulit. &
in App. **g** anno 1125 Trajecti decessit ex morbo **h** feria 5 Pen-
Ursperg. tecostes. vel, ut aliis placet, **i** 10. Kal. Junii, quod
h Ansel. fuit Sabbatum post Pentecosten, regni 19, imperii
i Ursper. 14. Hoc Imperatore Otho Bambergensis episcopus
Otho. Pomeranos Christianis rudimentis imbuit & anno
Frif. 7. 1124, Indict. 2.
c. 16. Vacuum Henrici morte Germanorum imperium
Ursper. in Lotharium Saxonem **l** repugnantem licet invi-
l Otho. tumque transfertur **m** anno 1125. Moderatum, &
Frif. 7. amantem justitiæ principem, imprimisque pium
c. 17. **n** Annales fuisse testantur. Hic Henrici propinquos
m Otho. Fridericum & Conradum, illius sorore genitos,
Frif. Ad- sub initium regni æmulos habuit. **o** quibus ob con-
dit. ad tumaciam Honorius Papa sacris interdixit. Eisdem
Lamb. postea S. Bernardus Imperatori reconciliavit. Fce-
Ansel. dum per id tempus in Ecclesia Romana dissidium
Ursperg. fuit, post Honorii Papæ obitum anno 1130: cum
Gothi. huic
Joan.
Villa. 4.
c. 33.
n Otho.
Frif. Cht. 7. c. 17. & 1. de gest. Frid. c. 16, Ursper. Ansel. Got. o Otho.
Chion. c. 17. Ansel. Got.

huic ritè subjecto Gregorio, qui Innocentius II vocatus est, Petrus Leonis sub Anacleti II nomine ab adversa parte esset electus. ^a Innocentio pars orbis Christiani maxima parebat, Bernardi opera potissimum Clarevallis Abbatis, viri omni præconio majoris, qui, in recuperanda Ecclesiæ concordia, auctoritate ac miraculis multorum instar fuit. Anacletum fovebat Rogerius Rogerii fratris Roberti Guiscardii filius, Comes Siciliae & Apuliae, Calabriaeque dux post Willelmi patruelis obitum, qui in annum incidit 1127. Hunc sibi ut obnoxium haberet Anacletus, ^b regium ei nomen indulgit anno 1130. Lotharius Romam adiens cum Innocentio, & Bernardo Clarevallensi, Imperatoris honore est affectus. quo anno solem defecisse ^c Annales observant 4 Non. Aug. Ea defectio contigit anno 1133: quo Lotharium coronatum iisdem in Annalibus proditur. Postea cum Rogerio bellum habuit Imperator; quo Apulia tota Campaniæque pulso, Rainaldum ibi ducem constituit. ac subinde revocatus in Germaniam, in itinere per Autumnum ^d diem obiit anno regni 13, imperii 6, Christi 1137. ^e alii sequentem præfiniunt.

^f Ab hoc ferunt institutum esse, ut ex jure civili Romanorum judicia fierent. ex quo legum scientia Bononiæ & in aliis Italiae urbibus publicè doceri coepta.

Conradus III, Friderici Sueviæ Ducis ac sororis Henrici Junioris filius, regnare coepit anno 1139, nec à Pontifice redimitus est. ^g credo, quod ejus tempore civilibus bellis ardebat Italia, Rogerio post Rainaldi obitum impunè cuncta vastante. ^h Quem dum armis persequitur Innocentius, ab eodem captus est, & cum honore habitus, Apuliam ei, & Calabriam, Capuæque principatum cum regis titulo concessit: anno 1139, Julii 24.

^k Interim Romæ Arnaldus Brixianus Abailardi

A 1109
Christi
ad 1200.
a Vita S.
Bernard.
Plat.
S. Ber-
nardus.

b Ana-
cleti di-
ploma
apud Ba-
ron.

1130.

c Ansel.
Rob. de
Mon.
Usp.

d Auct.
Gembl.
Rob. de
Monte.

Gotfr.
e Ursper.
Onufr.

f Sigon.
Vide Ur.

sparg.
g Otho.
Fris. 7.

c. 22.
h Otho.
Fris 7.

c. 24.
i Ursper.
k Otho.

Fris. 1. de
gest Frid.
c. 27. &

seq.

A 1109 Christi
 ad 1200. Otho.
 Fris. Chr. 7. c. 29.
 Otho. Fris. Chr. 7. c. 31.
 & seq. Wil.
 Tyr. l. 16. Otho. à
 S. Blasio in App.
 Fris. & Otho.
 Fris. in 1. de gest.
 Frid. c. 58. App.
 Lamb. Rob. de
 Monte. Otho. i.
 de gest. Frid. c. 63.
 f Baron. Otho.
 Fris. in rebus
 gest. Frid. & Rade-
 vic. Fris. de iisdem
 Otho à S. Blas.
 Joan. Vill. 5. c. 1.
 Otho à S. Blas.
 App. Lamb.
 Durich. Auctor. Sig. Urf. i Otho à S. Blas.

discipulus sub monachi habitu seditionibus ac tumultibus omnia miscebat. Quo auctore populus, Jordano creato Patricio, ad usurpandam antiquæ libertatis imaginem, Pontificis excussit jugum, & cum eodem tempore civitates mutuis invicem odiis ac bellis tota Italia quaterentur. b Sedatis utcumque Romanis motibus ab Eugenio III, qui ex Abbate ac discipulo sancti Bernardi Pontifex anno 1145 factus est, cum Edessam à Saracenis in Oriente esse captam fama vulgasset, certatim Principes ad sacram expeditionem nomina professi sunt. c imprimisque Conradus Germaniæ, & Ludovicus Franciæ reges. qui hortante sancto Bernardo Crucis insigne sumpserunt, & Hierosolymam profecti sunt; quorum ille 50000 habebat in exercitu, hic equitum 30000, præter ingentem peditum numerum, ut scribit Auctar. Gemblacense. d Factum id est anno 1147. Sed Græcorum fraude vexati, nullo operæ pretio facto redierunt. Mors Conradi incidit e in annum 1152, quintodecimo Kal. Mart. fer. 6. f Hoc rege Gratianus Bononiensis monachus Decretalium opus condidit anno 1151. At S. Bernardus anno 1153 diem obiit ætatis anno 63, cum anno 1113 in Cisterciense cœnobium cum plerisque sese recepisset, ut in ejus vita & apud Robertum de Monte legitur. Nam Sigebertus anno 1112 Chronicon finit. Mortuus jam erat Eugenius Bernardi discipulus octavo idus Jul. anni ejusdem 1153. g Summa in Friderico Ænobarbo, qui Conrado patruo subrogatus est, ad omne decus indoles fuit. Sed eam pertinax in Romanum Pontificem odium, violatâque Ecclesiæ concordia obscuriorem reddidit. h Creatus anno 1152 Germaniæ rex, Imperatoris nomen ab Adriano IV Romæ est adeptus anno 1155. Mox eidem offensus Pontifici, simul ac decessit i anno 1160, successori ejus Alexandro tertio Victorem

rem opposuit in Papiensi conventiculo. Inde cum Liguribus & Longobardis pro Pontifice decertantibus bello suscepto, sæpe illorum obtrivit exercitus. Mediolanenses verò pervicaciùs rebellantes præcipuè contudit, illorum urbe penitus everfa a anno 1162. Sed iterata Ligurum defectione, & ex improvviso accepta clade fractus, in Romani Pontif. potestate fuit. Itaque anno 1177 pax Ecclesiæ red-
ditur.

A 1109
Christi
ad 1200.
Otho à
S. Blas.
Auct.
Aqui.
cinct.

Fridericus, tanti ut sceleris aboleret invidiam, audito Hierosolymam ab Salidano captam esse anno 1187, eò cum Germanorum viribus insignis cruce contendit. ac multis in Thracia & Asia contra Imperatorem Constantinopolitanum ac Saracenorum regulos fortiter gestis, Tarfi in præfrigida Cydni unda per æstivos calores fervidum abluens corpus extinguitur b anno 1190. Regnavit annos 38: imperavit 35.

Ursper.
Auct.
Aqui.
cinct.

Henricus IV, Ænobarbi filius, asperis truculentisque moribus fuisse traditur. Regni collega factus à patre c Constantiam Rogerii primi Siciliae regis filiam duxit, annum vicesimum & alterum agens, anno 1186, Indictione 6, sexto Cal. Februuar. quàm d falsò quidam monacham fuisse referunt, & quinquagesimo ætatis anno nupfisse.

Otho à
S. Blas.
c Gotfr.
Viterb.
Auct.
Aqui.
cinct. Jo-
an. Villa.
5. c. 15.
& seq.

Mortuo Friderico imperii coronam cum uxore ab Cælestino III cepit e anno 1191, cum priùs f Tusculum Romanis coactus esset dedere: qui oppidanis, à quibus sæpè victi fuerant; infensi, eos partim nece, partim exilio affecerunt, oppidumque diruerunt. Henricus, mortuo Willelmo Rogerii filio, Apuliam, & Calabriam, & Siciliam recepit, atque in Siculos præsertim omne genus immanitatis exercuit anno 1193, & sequentibus.

d Anton.
& Pand.
l. 4. alii-
que. Vide
Baron.
A 1197.
e Auct.
Aqui.
cinct.
f Ursper.
g Nicetas.
Chron.

g Alexio Angelo Orientis Imperatori, ejus imminens regno, tantum terroris objecit, ut ad tributum pendendum adegerit, quod dum à suis col-

A 1118
Christi
ad 1204.
a Auct.
Aquic.
b 1 sp.
c Rog. in
Annal.
d Otho à
S. Blas.

ligit anno 8 regni, a Christi 1179, Messanæ obiit
Henricus, b veneno, ut quidam putant, ab uxore
sublatus: Friderico adhuc infante relicto, cum
prius à Romano Pontifice anathema ei dictum esset,
quòd c Richardum Angliæ regem è Palæstina re-
deuntem, d anno 1190 in vincula coniecisset, seque
ipsum coëgisset pretio redimere.

*Orientalis Imperii res ab anno 1118 usque ad 1204,
quo Latini Constantinopolim occuparunt.*

C A P.
XXI.

e Nicetas
Chonia-
tes. Wil.
Tyr. l. II.
c. 31. &
l. 12. c. 5.
f Nicetas.
g Nicetas.
Joannis
Comneni
pietas in
B. Virgi-
n. m.
h Nicetas.
Tyr. l. 15.
c. 22.
i VVil.
Tyr. l. 5.
c. 23.
k Otho
Fris. 7.
Chr. c. 28.
l Tyr. l.
15. c. 3.
& 4.
m Otho
Fris. 7.
c. 30.
n VVil.
Tyr. 13. c.
14. Ansel.
Gembl.

GRæcorum imperium Joannes Comnenus, qui
& Calojoannes, Alexii filius, iniit e anno 1118,
patre aliquanto commodior, ac bellicis rebus illu-
strior. Nam in Thracia Scythas & Hungaros Istrum
transgressos f quinto imperii anno profligavit, tum
Persarmenios in Asia,
g Secundum quam victoriam indicto trium-
pho, quadrigis albis impositam B. Virginis effi-
giem solemni in urbem pompa revexit. In Asia
deinde multiplici rerum gestarum gloria decora-
tus, Antiochiam usque pervenit, ut ab Raimun-
do h principe urbem illam ex pacto reciperet.
Quaspe frustratus, pervastato illius agro, per Ci-
liciam reversus est. Ubi in venatu sagittam intento
arcu dirigens, ejus cuspide toxico illita manum
perstrinxit. Ita grassante paulatim veneno periit A-
prili mense, cum imperasset i annos 24, menses 8.
Id accidit k anno 1143, altero post Edeßam è Sara-
cenis captam, ut indicat l Willelmus Tyrius. Pro-
inde expugnata fuerit Edeßa anno 1142. quod n alii
ad annum 1145 referunt. n Tyrus porro anno 1124
in Christianorum potestatem redacta fuerat.
o Manuelem Comnenum, natu licet minorem,
Isaacio fratri Joannes amborum pater prætulit, Im-
peratorémque esse iussit; hominem subdolum, &
Christianis rebus, quæ ad Latinos spectabant, in-
festum

o Nicetas, Manuel Comnenus,

festum, & iniquum adeò, ut cum Saracenis in il-

A 1118
Christi
ad 1204.

a Satis constat Conradi Germanorum, ac Ludovici Francorum regis exercitus illius fraude ac perfidia deletose esse, anno Christi 1147. b Quam Latini nominis injuriam ultus est Siciliae rex Rogerius, qui Græciæ litora classe circumvectus, latè cuncta vastavit. Sub exitum vitæ c Manuel eo venit amen-

a Wil.
Tyr. 16.
18. Ni-
cetas.
b Nice-
tas.

tia, ut Saracenorum dogma tantum non adscisceret. Tandem longiora sibi imperii spatia pollicentem tricesimo & octavo illius anno vita destituit, d Indictione 14 ineunte, mense Septembri, anni Christi 1180. e Hunc Willelmus Tyrius plurimum ab munificentia prædicat, obiisseque dicit Octobris 3, imperii 40, vitæ 41. In quo valde eum fugit ratio. f Vixit Manuelis temporibus eruditus ille Homeri interpret Eustathius Theſſalonicenſis episcopus; qui Muhammedanam impietatem asserere cupienti magna constantia restitit, auctore Niceta.

c Nice-
tas.
d Nice-
tas. c. 5.
e Wil.
Tyr. l. 22.
f Nice-
tas.
Eustathius
Homeri inter-
pres.

g Alexius Manuelis filius duodecim circiter natus annos patri suffectus est, Ludovici Francorum regis gener: cujus filiam Agnetem, ut recte b Guillelmus Tyrius appellat, octennem Manuel ei desponderat. Nicetas Annam vocat. i Hic triennio ferè nomen Imperatoris habuit; atque ab Andronico Manuelis patruele, quem in consortium imperii per vim acceperat, necatus est, nondum expleto quintodecimo ætatis anno. Quod antequam faceret, k Francos ac Latinos Constantinopoli trucidari iussit Andronicus; quorum consilio ac præsidio plurimum usus erat Manuel, quosque tyrannidi suæ intercessuros noverat.

g Nice-
tas.
Alexius.
b Guil.
Tyr. 22.
c. 4.
i Nice-
tas.
k Guil.
Tyr. 22. c.
10. & seq.
Latini
Constantinopoli
cast.

Quam suorum cladem haud minori Græcorum strage ac direptione, qui elabi fuga potuerunt, ultimi sunt Latini. Nam Thraciæ Græciæque maritimam oram valida classe prætervecti, quicquid obvium fuit ferro ignique populati sunt.

- A 1118** **Christi** **ad 1204.** **Nice.** **Andro-** **nici.** **Miseran-** **da mors** **An tro-** **nici.** **b Nice-** **tas.** **Isaacius** **Angelus.** **c Nice-** **tas.** **Alexius** **Angelus.** **d Nice-** **tas.** **Vide &** **Joan.** **Villa.**
- Andronicus** occiso Alexio solus anno 1183 imperare cœpit. Agnetem Alexio desponsam undecim annos natam, grandi jam ætate sibi matrimonio junxit. Nec diu per tantum scelus partogavissus est regno. Post biennium enim, dum Isaacio Angelo molitur necem, populari orto tumultu comprehensus ipse, ac per urbem camelo vectus, altera abscissa manu, oculoque effosso, à furenti plebelaniatus est, cum inter tot rerum verborumque ludibria unum hoc diceret: *Domine miserere*; & *Quid contritum calamum infringitis*? Periit anno Christi 1185. Hic finis Comnenorum fuit.
- Isaacius Angelus** ejusdem factione populi delatum Augusti nomen accepit; idque annis 9 retinuit, ac mensibus 8. Siculorum classem vicit ad Strymonem, captis illius præfectis Richardo atque Balduino. Cyprum ab Isaacio Comneno tyranno frustra classe repetiit. Cum Mysis, sive Valachis, parum secunda bella gessit. Fridericum Ænobarbum per Thraciam Asiâque Palæstinam petentem conatus intercludere, magno suo damno, illius in se arma concitavit. Ab Alexio Angelo fratre cum oculis ereptum illi est imperium anno Christi 1195.
- Alexius Angelus** assumpto Comneni nomine imperavit annos 8, menses 3, dies 10. Isaacii filiam Irenem Philippus Germanorum Imperator habebat in matrimonio. Ad eam Alexius ejus frater Constantinopoli profugit; cujus hortatu Veneti ducedandulo, cum Balduino Flandrensi Comite, aliisque ad sacram militiam nomina professis principibus societatem ineunt adversus Alexium Comnenum. Qui per hostium contemptum nullis ad resistendum paratis copiis, capta incensaque Urbe, Debelum fuga petiit, anno 1203: quo remoto, Isaacius Angelus cæcus iteratò cum Alexio filio speciem adumbravit pristinae dignitatis **d** Indict. 6. Sequenti anno 1204, Indictione 7, cum nec ambo

isti inter se concordessent, & adversus illos Alexius quidam Mursiphylus tyrannidem invasisset, federatorum classis Constantinopolim expugnavit, die Aprilis 12, feria 1 hebdomadis sextæ Quadragesimæ, ait Nicetas, qui character indicat annum Christi 1204.

A 1118
Christi
ad 1204.
Constantinopol. a
Latinis
capta.

Tum de communi consilio è Latinorum genere primus Constantinopoli datus est Imperator Balduinus Flandrensis, annum agens 32, a Græcis ipsis, quod magno virtutis argumento sit, summopere laudatus.

a Nice-
tas. Vide
Rigor. in
Philippo.

*De Francorum regibus, Ludovico VI, Ludovico VII,
& Philippo Augusto.*

Ab anno Christi 1108, ad 1223.

CAP.
XXII.

FRANCIAE regnare cœpit anno 1108 Ludovicus VI, cognomento Crassus, ut *b* ejus Diplomata testantur; annum agens non 12, vel 13, ut *c* Sugerius prodidit, sed 30 circiter; ut qui anno ætatis 60, regni 30 decesserit, eodem auctore Sugerio, Aurelianus inunctus coronatusque est à Demberto Senonensi; id agente comprimis *d* Ivone Carnotensi, quod tum Rhemensi Archiepiscopo minimè cum Ludovico conveniret. Sed neque Rhemis consecrari reges necessarium esse, pluribus idem Carnotensis Ivo differit. Ludovici vitam scripsit Sugerius Abbas S. Dionysii. Obiit ex morbo, Christi anno 1137. *f* Kal. Aug. cum regnasset annos 30.

b Lib. 3.
Orig. S.
Dio. c.
13.
c Suger.
in vita
Ludo.
Glossi.
d Vide
Ivon. Ep.
70. Aim.
5. c. 49.
e Auctar.
Gembl.
Westmo-
nast.

Clarevallense cœnobium eo regnante constitutum est; cujus primus Abbas fuit S. Bernardus *g* anno 1115. Præmonstratensis ordo cœpit anno 1120, auctore S. Norberto. *h* Floruit eodem tempore Hugo à S. Victoré; & cognominis alter Gratianopolitanus Episcopus, qui *i* anno 1132 moritur, vir sanctissimus.

f Sigeb.
g Ansel.
Gembl.
Rob. de
monte.
h Trieth.
i Ansel.
Gemb. &
Lu-Rober.

A 1108
Christi
ad 1223.
e Suger.
Ludovi-
cus Ju-
nior
b Vita S.
Bern. l. 2.
c. 6. &
Theobal.
in vita S.
Guil.
abud Sur.
Feb. 10.
Guillel-
mus Pi-
ctavenfis.
e Suge-
rius in
Ludov.
Juniore.
Rober.
Austar.
Gembl.
Suge.
Vvil.
Tyr. l. 16.
c. 18.
Joan.
Vill. 4.
34.
d Auct.
Gembl.
e Vvil.
Tyr. l. 7.
c. 8.
f VVest.
monast.
Matth.
Paris.
g Rude-
ric. Par.
3. c. 31.
32. h

Ludovicus VII, cognomine Junior, Franco-
 rum sceptrum suscepit anno 1137, qui Alienoram
 Willelmi ducis Aquitaniae filiam, ex ejus suprema
 voluntate, in conjugem accepit, cum eaque dota-
 lem illius ditionem. ^b Hic ille est Wilhelmus Picta-
 vorum Comes, & Aquitaniae dux; quem Anacleti
 partes contra Innocentium pertinacius tuentem S.
 Bernardus anno 1135 meliorem ad mentem redu-
 xit. Quem quidem brevi postea, hoc est sub exitum
 Crassi, & Ludovici Junioris initium, in Hispania
 mortuum esse, quo S. Jacobum veneraturus adie-
 rat, testis est ^e Sugerius, qui aetate illa vixit; nec
 non Robertus de Monte, qui anno 1137 obiisse
 confirmat, in 6 feria Parasceve, in aede S. Jacobi,
 ibique ante altare sepultum. Ex quo Theobaldus
 scriptor ejus vitae redarguitur, qui in annum 1156
 mortem illius rejicit.
 Ludovicus anno 1147, post Pentecosten, sacra-
 mento in sacram militiam dicto, proficiscitur in Pa-
 laestinam cum ^d 30000 equitum, magnoque pe-
 ditum numero. Sed Graecorum magis perfidia quam
 Saracenorum vi tantus exercitus periit. Itaque post
^e annuam moram ibi factam reversus in Gallias an-
 no 1150, cum Alienora conjugem divortium fecit,
 & Alphonfi VII, qui se Imperatorem appellavit Hi-
 spaniae, filiam duxit; quam Mariam Tyrius & Su-
 gerius vocant, Beatricem ^f Annales Hispani. ^g A-
 lienora sequenti anno Northmanniae Duci, eidem-
 que Andegavensium Comiti, nupsit Henrico, qui
 post Stephanum regnavit in Anglia, ejus nominis
 secundus, anno 1154: quo Stephanum obiisse ^h
 Cal. Nov. & 14. Jan. Dominica die consecratum
 Henricum, ^h Anglorum Annales referunt. ⁱ Se-
 men id atrocissimi belli fuit, quod de Aquitaniae
 possessione Francos inter & Anglos ortum est anno
 1156,
 Alph. à Carth c. 77. Suger. VVestm. Matth. Paris. Aim. 5 c.
 32. ^h Rogerius de Hoveden. VVestm. Matth. Paris. ⁱ Affligen. ad Sigeb.

1156, a quod utcumque sedatum est post annos sex, Margareta Ludovici filia Henrici filio desponsa. b Hujus Henrici tempore S. Thomas Cantuariensis episcopus pro Ecclesiæ tuenda libertate primum exilium, deinde gloriosam mortem obiit anno 1171, a sicariis in Ecclesia trucidatus. c Cujus parricidii qualemcumque suspicionem Henricus rex publica luit pœnitentia, magnisque vicissim ab illo beneficiis affectus est.

Ludovicus Parisiis anno moritur 1180, d Septemb. 28, feria 5, regni anno 44. Eo regnante floruit Petrus Lombardus Parisiensis episcopus, Magistri Sententiarum vocabulo notior, & Petrus Comestor.

Philippus Ludovici filius, Augustus & Adeodatus vulgò nuncupatus, superstiti adhuc patre rex salutatus est e anno 1179, Calend. Novemb. Sequenti verò solus regnavit, ætatis annum auspicatus 16. f Quippe natus est 9 Cal. Sept. in octava Assumptionis, g feria 7, qui character anno congruit 1164, non 1165, ut est apud Rigordum & Aimoini Auctarium. Qui in ipso regni exordio, post patris obitum, Judæos per innocentum puerorum cædem Christianis sacris illudentes, & aliorum scelerum convictos, comprehendendi primum tota Gallia jussit h 16 Calend. Martias, die Sabbati. quæ nota est anni 1181. tum insequente Julio mense perpetuo multavit exilio. Exinde postquam Hierosolymam à Saracenis captam audiit, sacramento dicto, in Orientem cum Richardo Angliæ rege profectus est i anno 1190, k ac sequente pervenit in Palæstinam; ubi Acconam cum foederatis principibus 4 Non. l Jun. anno 1191. quem haud dubium facit Solis defectio, quæ ab Rigordo, Rogerio, & Westmonasteriensi incidisse dicitur in diem Dominicum, 23 Junii. Verùm ea belli societate in simultatem ac discordiam versa, Philippus eodem anno rediit in regnum. m Richardus Cy-

pro,

A 1108
Chrilli
ad 1223.
a Auct.
id.
b Quadrip. Hist.
Roger.
V Vest.
Matth.
Paris.
Otho a
S. Blas.
Auct.
Aqui-
cinct.
e Idem
Ann.
Angl.
d Rigord.
in vita
Philip.
Philippus
Augu-
stus.
e Rigord.
f Rigord.
g Aim.
s. c. 56.
h Rigord.
Judæi
pulsæ
Francia.
i Roge-
rius.
k Rigord.
Auct.
Aqui-
cinct.
l V Vestm.
m Rigor.
Urpar.
Pius 2 in
A lia.

A 1108 pro, quam in potestatem redegerat, Templariis,
Christi & subinde Guidoni Hierosolymitano quondam regi,
ad 1223. vendita, ac Saracenorum millibus quinque morte
a Rigor. multatis, in reditu ab Leopoldo Austriæ duce inter-
V Vestm. ceptus, a anno 1194 in Angliam revertitur, bel-
b Rigor. lumque cum Philippo rege quinque circiter annos
Roger. gerit; b donec anno 1199, in castelli cujusdam ob-
V Vestm. fidione, misso è ballista spiculo ictus occubuit 8 Id.
Matth. April. feria 3, ait Rogerius. sepultusque est in mo-
Paris. nasterio Fontis Ebraldi; ubi & patris illius corpus ja-
Auct. cebat. Richardo successit Joannes ejus frater, sine
Aquic. terra vulgò nominatus, qui cum Philippo bellum
Anglia instauravit, atque Angliæ Hiberniæque regna c Ro-
Rom. mano Pontifici subjecit anno 1213, quæ, indicto
Pont. annuo tributo, beneficii loco deinceps haberet.
subjecta. d At Philippus anno duplici parta victoria; cum &
c Roger. Anglos Ludovicus ejus filius in Pictonibus, & Otho-
West- nem Imperatorem in Flandria vicisset ipse, utrius-
mon. que monumentum ad Silvanectum oppidum consti-
Matth. tuit Victoriæ cœnobium. e Sub hæc Ludovicus in
Par. Angliam transmittens, pulso Joanne, eam in dedi-
d Rigor. tionem accepit. Sed statim atque inde digressus est,
e V Vest- ad Henricum III Joannis filium tota defecit. Id an-
mon. no 1214 accidit. f Excessit ex humanis Philippus
Matth. anno 1223 pridie Id. Jul. anno regni post patris ob-
Par. itum exacto 43, minus mensibus ferè 3.
f Rigor.

RATIONALIARI

TEMPORUM

PARTIS PRIMÆ

LIBER NONUS.

Annos continens à Christi 1200. ad ætatem
nostram.

*Quæ in Germania & Italia contigere ab anno 1200
ad 1250, sub Philippo, Othone, Friderico II.
ac de diro sub hoc schismate: deque viris sanctitate
vel literis insignibus.*

CAP. I.

a Ursper.

Vincent.

Bellov.

l. 26. c.

59. Sif-

frid. Frag.

Incer.

Auct.

Alberto

præfi-

xum.

Blond. 1.

6. Dec. 1.

Philippus

Imp.

b Siffrid.

Frag.

Incer.

c Ursper.

d Ursper.

Vincent.

To. 4. l.

29. c. 10.

Frag.

Incer.

auct. Sif-

frid. An-

tonius

Tithem.

EX TINCTO, a uti suprâ memini-
mus, Henrico sexto Friderici filio,
in successore deligendo procerum
scissa concordia est; aliis imperii
decus ad Henrici fratrem Philip-
pum, aliis ad Othonem Saxonie
ducem trahentibus. Philippo fa-
vebat cognominis Francie rex, Othoni Innocen-
tius tertius, qui Friderici execrati olim principis
oderat stirpem. Prior Aquisgrani Philippus impe-
rium auspiciatus est b anno 1198. Eodem paullo post
Otho pervenit, ac regni adeptus insignia, bellum
cum Philippo aliquanti temporis habuit. c donec
inter se ita pacti sunt, ut quamdiu superstes Philip-
pus esset, titulo regis abstineret Otho, post illius
obitum ritè eum usurparet. d Regnavit Phillippus
annos 10. ac Christi 1208, Junii 23, ab Othone

quo-

A 1200 quodam Palatino interficitur. Cujus uxor Isaacii
Christi Constantinopolitani Imperatoris filia, audita viri
ad 1250. nece, vitam & ipsa finiit.
a Vinc. 1. 29. c. Vacuam morte competitoris Germanici regni pos-
106. Ursp. sessionem adiit Otho; ac Philippi ex pacto filiam
Rob de duxit. **a** Quem anno 1209 Romæ Innocentius Im-
Monte. peratorem ritè pronuntiavit. Sed eundem contra
Siffr. datam fidem Romana jura violantem ab commu-
Chr. Ci. tione repulit anno 1210. Hic ille est Otho, qui
tic. An. cum Richardo avunculo Angliæ rege contra Philip-
ton. Ioan. pum Francum **b** ad Bovinas pugnans, acieque vi-
Villa. 5. ctus, aufugit anno 1214. A quo proximus annus
c. 35. Lateranense Concilium dedit Romæ ab Innocentio
b Ursp. Vinc. To. III celebratum: ad quod ex omnibus orbis Christia-
4 l. 30. c. ni provinciis adfuere **c** episcopi 412. In eo *Trans-*
53. Ri- *substantiationis* cum vocabulo dogma firmatum, ac
gor. An. Joachimi Abbatis damnatus est liber; quem contra
ton. Part. 2. Tit. 9. **c** 3. **e** *Perrum Lombardum* ediderat.
2. Tit. 9. Otho Imperator destitutus ab omnibus, ac dolo-
c 3. re tabescens, obiit anno **d** 1216: etsi nonnulli se-
e Ursp. quente, alii 1218 mortuum velint. Eodem anno
Vinc. To. 4. l. 30. c. 64. An-
4. l. 30. c. 1216 **e** Innocentius è vita discessit, 16 Julii: cui
64. An- suffectus est Honorius tertius.
ton. Tit. 3. s. 1. Fridericus II Henrici VI filius, Friderici Aeno-
19 To. paragiap. barbi nepos, Othone exauctorato anno 1211, ut
3. s. 1. ait **f** Vincentius, tertio ab Philippi patris morte,
paragiap. Germanorum suffragiis eligitur, cum se hætenus
6. Chr. Sicilia & Apulia, materno regno, contineret. **g** Im-
Incert.perator verò anno 1219, circa S. Cæciliæ festum
d Chr. diem, Romæ dictus est ab Honorio. Sed fatali ge-
Colmar.neri suo in Romanum Pontificem instinctus odio,
Fiag. datam fidem fefellit. Ob id sacris interdictus ab Ho-
Incert.norio primùm, Joanne Brenno Hierosolymorum
Trithem.rege deprecante, cum eo in gratiam rediit, sub
Hirsaug.annum
Chr. **e** *Fridericus II.* **f** Vinc. Tom. 4. l. 31. c. 1. Ursp.
e Ursp. Chron. Incert. Colm. Citiz. Trithem. Vide Joan. Villa. l. 6.
Monach. **c. 1.**
Pad. Chr.
Colmar.
Erag In-

annum 1222. quo Jolantam Brenni filiam duxit, mortua Aragonum regis filia *b* Maria, è qua Henricum & Conradum suscepit. *c* Ex illo Siciliae regibus Hierosolymitani regni titulus accessit. *d* Idem Saracenos Siciliae montibus dejectos in Apuliam transtulit, ac Nuceriae collocavit.

Sublato è vivis Honorio anno 1227, successit Gregorius IX. *e* qui Fridericum ex pacto & iurejurando in Palæstinam proficisci cunctantem anathemate multavit. *f* Imperator anno sequente in Syriam navigans, turpi cum Sultano pactione rem Christianam prodidit, à quo Hierosolymam precario ac specie tenuis impetravit. Reversus ab Oriente totam intestinis odiis & factionibus Italiam replevit, quæ tum in duas est divisa partes; quarum uni, quæ Pontifici studebat, Guelforum nomen inditum, Gibellinorum alteri, qui Fridericum sequebantur. Ea nomina apud Pistorium audita primum sub annum 1240, ut auctor est *g* Blondus; ut autem *h* Naclerus affirmat, longè antea, Conrado III regnante, in pugna quadam tesserae instar militaris assumpta; sed sub Friderico ardentioribus propagata studiis, civilem pestem ac perniciem latè per Italiam sparsere. *i* Gibellinae partis columnen in Transpadanis erat Ecelinus stirpis Teutonicae tyrannus, qui 34 annis Tridentum, Tarvisium, Patavium, Veronam, Brixiam, aliasque urbes oppressastenuit; Friderico gratus imprimis, cui decem annos superstes fuit: Quippe anno 1260 in conflictu sagitta faucibus, & ab hoste captus, interiit anno ætatis octogesimo. *k* Fridericus Henricum filium in Germania rebellantem redegit in potestatem, & in Apuliam relegavit anno 1235. ubi sequente anno decessit. Cum autem nihil de odio in Romanam sedem ac pervicacia remitteret, eum Innocentius IV, qui Gregorio IX ejusque successoris Coelestino anno 1241 functis, post biennii inter-

A 1200

Christi

ad 1250.

4 Vinc.

To. 4. 1.

50 c. 125.

Ursper. 4

6 Tithe.

in Hist.

sau. Chr.

c Mon.

Pad.

1224.

d Mon.

Pad.

1220.

e Tithe.

f Iid. 2

Villa. 6.

c. 27.

Guelfi &

Gibellini.

g Blond.

Dec. 2.

l. 7.

h Tithe.

Nauc.

Gen. 42.

p. 933.

Vide Jo-

an. Villa.

5. c. 37.

i Vide

Monach.

Pad. l. 2.

Ecelinus

tyrannus.

k Blond.

l Fragm.

Incer.

Blond. &

Æneas

Sil. l. 7.

Dec. 2.

A 1200 interregnum, substitutus est, à Christianorum so-
Christi cietate submovit in Lugdunensi Concilio, quod
ad 1250. generale habitum est anno 1245; eique abrogavit
a Vinc. l. imperium. In eodem Concilio rubri pilei insigne
31. c. 1. Anton. Cardinalibus datum proditur. Sub hæc novus ad-
Tit. 19. c. versus Fridericum designatus Imperator Henricus
45. Mon. Hassiæ ac Thuringiæ Lantgravius, biennio haud
Pad. Blond. 1. amplius præfuit; & anno 1247 mortuus est; cui
7. Dec 2. a Guillelmus Hollandiæ comes proximo ab hoc anno
Joan. Vil- Septemviralibus comitiis suffectus est, Friderico
la 6. c. 25. in Cisalpinos tumultus intento. Siquidem Longo-
b Siffid. bardicum ab eo nomen omne defecerat. contra quos
Mon. bellum adortus Parmam obsedit anno 1247. Sed
Pad. e Mon. Parmensium subita eruptione disiectus, fugatusque,
Pad. Vill. vix in Cremonensem agrum evasit anno 1248.
6. c. 42. Biennio post, anno videlicet 1250, e Indict. 8,
a Trith. Octobris 18, vita excessit in Apulia, anno imperii
e Blond. Dec. 2. l. 32, ætatis 57. a Fama est à Manfredo, quem ex
7. Anton. concubina genuerat, compresso in stratis ore præ-
Tir. 19. focatum fuisse.
c. 9. e Friderico imperante religiosi Ordines instituti
paragrap. duo, auctoribus SS. Dominico & Francisco. quo-
4. rum initia variis annis attribuuntur. Obiit prior fan-
SS. Do- minicus, no 1221. Franciscus verò g anno 1226. Præter quos
minicus, illustres fuere S. Antonius Patavinus, è Minorum
e Fran- familia; Alexander Alensis, è Dominicanis; Al-
ciscus. bertus magnus; Vincentius Beluacensis. Item Guil-
f Joan. lelmus Parisiensis, aliique, quorum Vincentius
Villa f. c. & Antoninus meminere. Feminae quoque pietate
23, & 24. celebres extitere, Elizabetha Lantgravii Thurin-
e Vincent. giæ uxor, & b Maria Oegniacensis, cujus vitam
l. 30. c. Jacobus Vitriacensis edidit.
124:
Siffid.
Colm.
b Trith.
i Vinc.
l. 30. &
Anton.

De rebus Germania & Italia ab anno 1251 ad 1300 circiter; tum de Conrado, Manfredi, Conradino, atque accitis in Siciliam Francis & eorundem clade Sicula, ac de Hispanis Siciliam occupantibus.

A 1251
Christi
ad 1300.

IN Romani imperii spem rex ab Germanis creatus Guillelmus Batavus, Friderico sublato sexto anno, qui fuit a Christi 1256, periit, Frisiorum insidiis exceptus.

CAP. II.

a Colm.

Chron.

Siffid.

b Trith.

i in Hit.

Chr. Vide

Joan.

Villa. 6.

c. 75.

c Trith.

Post hunc distractis Germanorum principum studiis b anno 1257, alii Richardum Cornubiæ principem, regis Angliæ fratrem, Romanorum regem renuntiant; Alphonsum alii Castellæ regem, astronomiæ scientia celebrem. c Hic, solo contentus imperii titulo, pedem ex Hispania non movit. Richardus Francofurtum advolans, ibique ritè regnum auspicatus, cum effusis sumptibus opes omnes exhausisset, in contemptum venit eorum à quibus erat accitus. Itaque in Angliam è vestigio rediens, d vacuum Germaniæ reliquit imperium; diuque in terregnum fuit, e donec Gregorii 10 Pontificis mandato indictis comitiis f Rodulfus ex Alsatia comite anno 1273. deligitur; quem ab iustitia, pietate, bellicaque virtute multum f historiæ prædicant. Hic Ottocarum regem Boëmiæ rebellantem prælio vicit, & occidit, anno 1278. g annoque regni 19 mortuus est, h Christi 1291.

d Trith.

e Siffid.

Colmar.

Chron.

f Siffid.

Trith.

g Siffid.

Colm.

h Villa.

7. c. 145.

Siffid.

Trith.

i Proximo ab hoc anno Romanorum rex salutatur Adolfus Nassauvius Comes. k qui propter crudelitatem & rapacitatem in ordinem redactus est, ei que subrogatus Albertus Rodolfi filius, Austriæ dux, contra quem Adolfus commissa acie ad Wor-matiam occidit l anno Christi 1298.

i Anton.

Navel.

Villa. 7.

c. 152.

k Siffid.

l Siffid.

Albertus.

Argent.

Interim per Italiam civilibus armis infesta erant omnia. Conradus Friderici II filius ac occupandum

- A 1251 Apuliæ ac Siciliae regnum venit è Germania a anno
Christi 1251; domitisque Neapolitanis, & eorum disiectis
ad 1300. mœnibus, utrâque potitus Sicilia, à Manfredo
a Blond. fratre, Friderici spurio, veneno necatus est b anno
Dec. 2. l. 1254, relicto filio c Conrado, quem Conradinum
8. Anton. Itali nominarunt.
Tit. 20. d Manfredus interim, quasi pro pupillo regnum
c. 1. Na. administrans, adversus Romanos Pontifices, Sara-
vel Villa. cenorum, qui Luceriam obtinebant, auxilio bel-
6. c. 44. lum gerit.
b Colm. Chro.
c Trith. Urbanus IV, qui apud Trecafles in Galliis oriun-
d Blond. dus, anno 1261 Alexandro IV successit erat; is
Anton. cujus edicto anniversarius Dominici corporis insti-
Navel. tutus est dies; Carolus Andegavorum Comitem
Nangisin S. Ludovici Germanum Siciliae regem dixit.
vita S. Lud. Joa. Quam ad profectiorem dum se ille comparat,
Villa. 6. c. Urbanus obiit, ei que successit Clemens IV. de cujus
47. & 90. voluntate Carolus Romanæ Senator urbis, & rex
& l. 7. utriusque Siciliae factus, cum pacto annuæ pensita-
Carolus tionis aureorum duodequingenta millium, Man-
Ande- fredum e anno 1266 superavit, & occidit. ac bien-
gav. Sici- nio postea Conradinum cum exercitu in Italiam à
lia rex. e Siffid. Gibellinis excitum ad Fucinum lacum devicit, & in
Blondus potestatem redactum capite multavit anno 1268.
Dec. 2. l. 1. cujus morte, Friderici, ac Suevicæ familiæ stirps
8. Anton. prorsus extinguitur.
Trith. Anno 1274 Gregorius X, qui, Clemente mor-
Naocl. tuo anno 1270, sequente est electus, f Indict.
Nangis. 14, generalem Lugduni synodum celebravit, in
Pand. qua de Romani Pontificis creatione nonnulla consti-
Villa. 7. c. tuit, Græcôsque ad Romanæ concordiam Ecclesiæ
9. & seq. recepit. g Convenerunt ad hoc Concilium episcopi
Conradini 500. h Petrus Aragonum rex, Manfredi gener,
mors. cujus filiam Constantiam in matrimonium habebat,
f Trith. hor-
Blond. po. Joan. Vill. 7. c. 44. g Nangisin vita Philippi. h Blond. Fazel. l. 3.
Dec. 2. l. 1. Par. 2. Anton. Tit. 20. c. 4. Nang. in vita Philippi. Pand. Col-
8. Nang. lenut. Joan. Villa. 7. c. 37. & seq.

hortatu Joannis Prochytae olim domini, nec non A 1251
 Michaëlis Palæologi Græcorum Imperatoris, qui Christi
 sibi ab Carolo metuebat, ad invadendam Siciliam, ad 1300.
 tanquam dotalem, animum adjecit. Itaque ambo-
 bus instigantibus, per totam Siciliam occultâ con-
 spiratione factâ, eodem die, qui Resurrectioni
 Dominicæ sacratus erat, signo, quod convenerat,
 ad vespertinam synaxim, ut moris est, edito, ar-
 mati Siculi nec opinatò Francos opprimunt, ac sine
 ullo ætatis sexûve discrimine crudeliter mactant;
 adeò ut prægnantium uteros excutiendis foetibus *Vesperæ*
 ferro scrutati sint. Inde Siculæ vespere in prover- *Sicula.*
 bium cessere. Id anno a 1282, Martii 30 contigit. *a Blond.*
 His auspiciis Panormi Petrus Siciliae regnum adiit, *Dec. 2.*
 tenuitque, diris licet ab Romano Pontifice devo- *1. 8.*
 tus. quod Carolus, incassum armis repetere ag-
 gressus, cladem insuper accepit, Carolo Claudio
 ejus filio navali pugna superato, captoque *b Colm.*
 1284. Huic præter spem, quòd affinis sui Contra- *Villa 7. c.*
 dini necem ulturus putabatur, pepercit Petrus. *c Blond 1.*
 anno 1285, quo Siciliae rex Carolus Januarii 7 diem *8. Dec. 2.*
 clausit, ut in Philippi vita scribit Nangisius, cum
 datum in prædam ex ferali sententia patrium re-
 gnum defenderet, contra Philippum Franciæ re-
 gem dimicans occubuit, dictis ex testamento hæ-
 redibus filiis, Friderico Aragoniæ, Jacobo Siciliae.
 qui, Constantiæ matris rogatu, Carolum certis
 conditionibus *d anno 1288 dimisit: inter quas hæc* *d Naocl.*
 erat, uti Aragonum regi cum Romani Pontificis
 gratia Siculi regni jus impetraret. quod esse ratum
 vetuit Nicolaus IV. ex quo bellum de integro am-
 bos inter exarsit. *e quòd, sequestre Bonifacio* *e Fazel.*
 VIII, qui S Cœlestino III sponte se abdicanti suc- *Dec. 1. 9.*
 cesserat, anno 1299 pacatum est, cum Jacobus Si- *Naocl.*
 cilia cessisset. Verùm Siculi, *f Friderico Jacobi* *Villa. 8.*
 fratre ad regnum evecto, Carolo ac Pontifici resti- *c. 13.*
 terunt. *f Naocl.*

A 1251 Christi
ad 1300. Per eadem tempora intestinis motibus reliqua
omnis ardebat Italia; Venetis præsertim ac Genuen-
sibus potentissimis civitatibus mutuam in perniciem
tota atrocitate bacchantibus; quarum dissensio par-
vis ex initiis apud Ptolemaidem Syriæ oppidum ex-
orta sub annum a 1260, mutuas utrisque calamita-
tes attulit.

a Blond. Dec. 2.
l. 8. Ea tempestate ornabant Ecclesiam omni sanctita-
tis ac literarum gloria, SS. Bonaventura, & Tho-

b Naocl. mas Aquinas. b qui ambo anno 1274 in cælum re-
cepti sunt. Thomæ item præceptor Albertus M.

c Trith. in Chro. Hirsang. d Anton. Colm. e Anton. f Naocl. c qui anno 1280 obiit, anno ætatis 87. d Petrus
quoque Martyr anno 1252 ab hæreticis obtruncatus
est. Obiit & S. Clara B. Francisci popularis e anno

1252. Et ex eodem ordine S. Ludovicus Tolosanus
episcopus Caroli II Siciliae & Apuliæ regis filius.
f Vixit & Nicolaus Lyranus hoc tempore, Doctor
Parisiensis ex Minorum ordine.

g Bernar. de Lut-
zemb. g Raimundus Lullus Majoricensis circa annum
1290 in ea insula floruit ambigua fama. S. Ivo in
Aremoricis, & S. Rochus in Narbonensi provincia
sanctitate præstiterunt.

*De Latinis Constantinopoli imperantibus, ac rebus in
Oriente gestis ab anno 1205 ad 1300. Ubi de recu-
perata à Grecis Constantinopoli, Tartarorum
excursione, ac terra sancta Christianis penitus
erepta.*

CAP. III.

Baldu-
nus Im-
perator
Constan-
tinop.
h Blond.
Dec. 2.
l. 6. a **C**onstantinopolim Latini annos octo & quinquaginta tenuerunt. Primus in ea regnavit, ut dictum est, Balduinus, qui cum expeditionis sociis imperium partitus est; Venetis præsertim, ac Genuensibus. quorum illi Ægæi maris insulas, Cretam, & Eubœam, aliæque ceperunt, ait b Blondus. at Genuenses Cretam occupasse Nicetas prodidit.

dit. ^a Bonifacius Montisferrati Marchio novum Thessalonicae regnum instituit. A 1205
Christi
ad 1300.
^a Niceph.
Greg. l. i.
^b Nicetas.
^c Nicetas.
Henricus
Imp.

^b Balduinus anno vertente à Bulgaris victus, captusque anno 1205, Indiēt. 8. Aprilis 15, ac menses sedecim in vinculis habitus, per summos cruciatus ab Joanne Bulgarorum rege perimitur. ^c At tum demum Henricus Balduini frater ad imperium evehitur anno 1206. Quam Latinorum moderationem haud praeproperè sibi regnum usurpantium ante legitimi principis obitum, Nicetas prædicat, popularium suorum ambitionem immanitatemque detestans, qui per Imperatorum cædes ad tyrannidem grassari solebant. Henricus 10 circiter imperavit annos. Moritur enim 4 anno 1 Honorii tertii, Christi 1216. cui successit Petrus Antissiodorensis, qui Jo-
lantam Henrici sororem, ut ^e Nicephorus auctor est, vel, ut alii, filiam duxerat. ^f Hic ab Honorio III Romæ coronatus, dum in Thraciam proficiscitur, à Theodoro Dyrrachii principe perfidiosè captus, & à Theodoro Lascari trucidatus est. d Anton.
Tit. 19.
c. 3.
Petrus
Imp.
^e Niceph.
Greg. p.
11. & 40.
^f Anton.
T. 19. c. 3.
Robertus
Imp.
g Nangis
in vita S.
Ludov.
p. 448.
Nic. p.
58. Nauc.
^b Nicetas.
Niceph.
Greg. p 7.
Theodorus
Lascaris.
ⁱ Niceph.
p. 11.
^k Niceph.
in fine l.
2.

Robertus Petri filius post hunc imperavit. Inde Balduinus Roberti frater. qui 6 anno 1261 recuperata ab Græcis Constantinopoli, in Occidentem reversus, ad Carolum Siciliae regem adiit, ejusque filiam filio suo despondit, Constantinopoli promissa, si illius ope recuperare posset. Itaque Latini Constantinopoli potiti sunt annis 58.

Latinis Constantinopolim obtinentibus, ^h Theodorus Lascaris à Græcis Imperator creatus, Nicææ in Bythynia sedem habebat; homo bellicis rebus inclytus. qui Turcas ab Alexio focero contra se concitatos magna strage delevit, eorumque Sultanum suapte manu peremit. Moriens 4 anno imperii 18, Christi 1222, successorem designavit generum Joannem Ducam. à quo pleraque de Latinis recepta. ^k Imperavit annos 33, & mortuus est anno Christi 1255.

A 1205
 Christi
 ad 1300. ^a Theodorus Lascaris Joannis filius patrem excepit
^a Niceph. 1259, moritur. siquidem ætatis ^b anno 36 obiit, sex
 initio l. 3. annorum filiolo relicto Joanne. Verum
^b Niceph. ^c Michaël Palæologus Comnenus, maternum ab
 l. 3. p. 29. Alexio Comneno trahens genus, & Andronici Pa-
^c Niceph. l. 4. læologi filius, excæcato post annos 4 pupilio ^d deci-
 Joan Vil. mum annum agente, imperium usurpat. Cujus
 l. 6 c. 72. artibus Constantinopolis per Alexium Cæsarem
^d Niceph. cum 800 haud amplius militibus proditione capitur.
 p. 43 Subinde tamen imminentem Constantinopoli Ca-
 Michaël rolem regem Siciliæ veritus, ad Romanæ concor-
 Palæolo diam Ecclesiæ respexit; ac legatos in Africam usque
 gus Con- misit ad S. Ludovicum anno illo, quo mortuus est,
 stantine. 1270, ut scribit ^e Pachymeres. Anno verò 1274
 polim re ^f Lugdunense Concilium, cum eò legatos suos de-
 cuperat. stinasset, & conditum in eo decretum fidei ratum
^e Pa- habuit. ^g Idemque Siculam in Francos conspiratio-
 chym. in nem anno 1282 opibus & auctoritate sua promovit.
 Fragm. à Obiit anno ^h Græcorum 6791, Christi 1283. &
 nobis quod in Latinos propensior fuisset, seque cum Ro-
 editis p. 300. mano Pontifice conjunxisset, ⁱ ab Andronico filio
^j Vide ne plebejo quidem ritu sepultus, haud procul ca-
 Niceph. stris, in quibus tunc erat, humo est obrutus, cum
 Greg l 5. imperasset annos post Joannis pupilli abdicationem
^k Anton. Tit. 20. c. 4. circa-
 4. para- circiter 23.
 graph. 1. ^k Andronicus Michaëlis filius mortuo Michaële
^h Niceph. filio, ejus filium Andronicum designavit hæredem
 p. 72. imperii. qui adversus avum rebellans sæpius, tan-
ⁱ Niceph. dem extrema senectute confectum abdicare coëgit
 6. capta Constantinopoli. Ita privatus excessit ^l anno
^k Niceph. Græcorum 6840, Christi 1332.
 Greg. Hoc seculo Tartarorum gens hætenus Indiæ re-
 Androni gibus subiecta, eorum excussio jugo, privatoque
 cus Imp. l. 10 p. 215. constituto imperio ^m sub annum 1202, latè per or-
 Tartaro- bem
 rum ex ⁿ Vinc. l. 29. c. 69. Naocl. Gen. 41. Vol. 2. vide Joñ
 in hist. S. Ludov. p. 192. Joan. Vill. 6. c. 28.

hem diffusa, vastitatem circuntulit. Horum pars, Georgiana, Armenia, aliisque direptis provinciis, Transsylvaniam & Poloniam populabunda percurrit: circa annum 1241 *b* Bathone duce. quo amisso, fame compulsi post triennium sese receperunt. Pars altera Corasmios Parthici generis sedibus suis pepulit: qui ab Ægypti Sultano pretio conducti, Francis in Palæstina fufis, Dominicum sepulchrum everterunt sub *d* annum 1244. Hos insecuti Tartari Persidem invadunt, *e* ac Turcas, eorumque Sultannum Iconii regnantem, in fugam conjiciunt. *f* Sequente anno Turcæ pactione tributum pacem ab illis redimunt. His de causis Innocentius quartus Dominicanæ familiæ Monachos aliquot ad Tartaros misit. cujus profectiois historiam *g* Vincentius exponit.

In Palæstinam quoque Christianæ quædam expeditiones factæ sunt. *h* quarum una celeberrima fuit anno 1218: quando Leopoldus Austriæ dux, & Andreas Hungariæ rex, cum Joanne Brenno Hierosolymitano Damiatam obsessam post menses 18 expugnarunt. Sed dum successu hoc elati barbaros persequuntur, immisso in eorum castra Nilo, pacis conditiones ab illis accipere, ac quæ ceperant reddere sunt coacti anno 1221. *i* At biennio antea Conradinus Saphadini filius Hierosolymam funditus diruit, præter templum Domini, & turrim Davidis. Postea Innocentius IV in Lateranensi Concilio anno 1245 Christianis principibus sacræ militiæ signum edidit. quo S. Ludovicus excitatus cum valida manu trans mare navigavit *k* anno 1248. Tota belli moles in Ægypti urbem Damiatam incubuit. quæ anno 1249 in Francorum potestatem venit. Sed in eorum castra pestilenti è circumjectis paludibus afflata lue, deditionem facere, pacisque

H h 4

leges

S. Ludovici. *k* Nang. Vinc. l. 31. c. 89. Joan. Siffrid. Mon. Pad. Sanut. l. 3. part. 12. Nauc. Joan. Vill. 6, c. 37.

A 1205
Christi
ad 1300.
a Mo.
nach.
Pad.
b Nauc.
Vol. 2.
Gen. 42.
c Vinc.
l. 29. c.
88.
d Vinc.
ib. & c.
89. & l.
31. c. 1.
e Vinc.
30. c. 50.
f Vinc. c.
31. c. 28.
Nang. in
vita S.
Ludov.
g Vinc. l.
30. Joan.
Vill. 6.
c. 61.
h Mon.
Pad.
Vinc. l.
30. c. 84.
& seq.
Blond.
Dec. 2. l.
7. Titk.
in Chro.
Hist.
Oliv.
Scho. Jo.
an. Till.
5. c. 39.
i Vinc.
30. c. 86.
Expositio

A 1200
Christi
ad 1300.
a Sanut.
l. 3. part.
12. c. 21.
& 22.
Blond.
Dec. 2. l.
8. & 9.
Nauç.

leges accipere coacti sunt, ut Damiatina redditata tuto
inde liceret egredi. 4 Postremò anno 1291, Prole-
mais, Tyrus, & quicquid in Syria Christiani no-
minis residuum erat, sub Turcarum ditionem ve-
nit: ex eoque sacras expeditiones in Orientem
Christiani de hère facere.

De rebus Francicis ab anno circiter 1200 ad 1300,
sub Philippo, Ludovico VIII. Ludovico IX, Phi-
lippo Audace, ac Philippo Pulcro.

GAB. IV.
6 Hist.
Albig.
Vinc. l.
29. & 30.
Anton.
Tit. 19.
c. 3.
Albigen-
se bellum

6 Vinc.
30. c. 35.
Ant.

Regnante in Galliis Philippo pium bellum in
Tectosagis, ac Narbonensi, quam Occitani-
am vocant, provincia motum est adversus Albigen-
ses hæreticos, Manichææ sectæ colluviem. quo-
rum partes Raimundus Tolosanus comes, & Ara-
gonum rex impigrè tutabantur. Contra quos Inno-
centii III hortatu Catholici principes coorti sunt,
duce ab omnibus constitutio Simone Montefortio,
viro peræquè religioso ac strenuo. Qui illorum sæ-
pe debellatis copiis, in Tolosana obsidione glorio-
sam mortem oppetiit 6 anno 1218. Idem bellum
ab Ludovico VIII. Sancti patre, anno 1226 instau-
ratum, ab ejus filio 1229 terminatum est. quo Rai-
mundus Comes, ejuratâ Lutetiæ Parisiorum hæ-
resi, filiam suam Alphonso S. Ludovici fratri cum
Tolosani Comitatus dote collocavit.

d Roder.
Sant.
part. 3.
c. 35.
Franc.
Tarapha.
Maria l.
11 c. 23.
& seq.
Blond.
Dec. 2.
l. 6.

6 Eadem tempestate sacrum alterum in Hispaniis
bellum contra Saracenos Alphonso Castellæ rege se-
cundum fuit. Miramolius Tunisi rex totam vin-
cendo pervagatus Hispaniam, Arelatum & Avenio-
nem usque pertraxerat. Sed anno 1212 regum qua-
tuor, Castellæ, Aragoniæ, Lusitaniæ, & Navar-
ræ, oppositis ad Tolosam Hispaniæ oppidum co-
piis tanta strage profligati sunt Arabes, ut ducenta
millia cecidisse dicantur: 6 Christianis viginti quin-
que haud amplius occubuerunt. Ea pugna facta est

Julii

Julii 16, feria 2, ut Mariana scribit. Secundum quam Saracenorum in Hispania res inclinare cœperunt: adeo ut paullatim amissis cæteris provinciis, nihil eis præter Granatense regnum reliquum fuerit.

A 1200
Christi
ad 1300.

a In Galliis Ludovicus VIII Philippo patre mortuo regnavit anno 1223. qui sequente anno, Rupella, aliisque cis Garumnâ expugnatis oppidis, citeriore omni Aquitania Anglos expulit 6 anno 1224. Biennio post Christi 1226, ex Albigenſi expeditione rediens, in Arvernſis apud Montempense-rium anno regni 4 ex morbo periit, Nov. 8. quæ tum in Dominicam incidit.

Ludovicus 8.

a Gesta

Ludov.

8. Vinc.

l. 30.

6 Gesta

Ludov.

8.

c Eodem anno, prima Adventus Dominica apud Remos consecratus est Ludovicus IX, octavi filius, Francici decus nominis, ætatis anno 12, etsi Vincentius 14 tribuat. qui inter Sanctos ob innocenter actæ vitæ meritum à Bonifacio 8 est adscriptus. Hic initio principatus Theobaldum Campaniæ, & Hugonem Marchiæ Comites, aliosque contra novum regem conjuratos principes armis ad obsequium compulit. Pace dehinc ubique parta, gravi ex morbo recreatus 4 anno 1244, crucis insigne cepit, atque in Ægyptum, eo, quem supra demonstravi, exitu bellum invexit. Quo perfunctus, quinque in Palæstina per omnia Christianæ pietatis officia exegit annos, Blanca interim matre procurante regnum, Alphonsi Castellæ regis, & Eleonoræ Henrici II, Angliæ regis, filia.

c Nangis,
Vincen.

30. c.

129.

S. Ludovicus 9.

d Nangis,
Vincen.

Join.

Post cujus obitum eò reversus, omnes regiæ pariter & Christianæ virtutis numero implevit. e Sed vehementioribus in dies propagandæ religionis accensus stimulis, quasi prior ex voto successisset, novam contra Saracenos in Africam expeditionem obiit anno 1269. ac sequente, castris ad Tunetum positus, vulgata per exercitum lue contactus sanctissimam efflavit animam 8 Cal. Sept. anno ætatis 56, regni 44, Christi 1270.

e lid. &

Joan.

vill l. 7.

c. 36.

- A 1200
Chilli
ad 1300.
Nangis
Vill. c. 39.
- Eodem, quo mortuus est Ludovicus, die, Carolus Siciliae rex ejus frater cum valida classe ad Africae litus appulit. cujus auxilio Franci animis erecti barbaros ita contuderunt, ut ad pacem postulandam vel iniquis conditionibus adigerent.
- Philippus
Audax.
Nangis
in vita
Philippi.
- Philippus Ludovici filius, *Audax* dictus, anno 1270 Francorum rex appellatus in Africa, sequente anno, ipso die Assumptioni Virginis sacro, apud Remos de more coronatus est. Ejus patruus Alfonsus Pictavorum ac Tolosatum comes, ex Africa rediens moritur in Tuscia. cujus vacuum successoribus hereditatem Philippus adiit. Vascones, qui Navarræi vocantur, expugnata Pompejopoli ad obsequium reduxit anno 1276. Petro vero Tarraconensium rege, à quo Siciliam occupatam antea docuimus, ab Romano Pontifice sacrorum usu prohibito, ejusque regno in Carolum Valesium Philippi filium translato, ut in ejus possessionem illum mitteret Philippus, totis viribus Tarraconensem oppugnavit anno 1284, ac Gerunda potitus est. cujus in obsidione Petrus lethali accepto vulnere decessit. grassante pestilentia, dum se inde Franci recipiunt, Rogerius Tarraconensis classis praefectus nec opinantes aggreditur. Qui igne oppido simul ac navibus suis injecto, per Pyrenæi angustias ferro sibi iter aperiunt. Philippus ingravescente morbo Perpiniani diem obiit Octobri mense anno 1285. qui trium morte regum insignis ad memoriam fuit, Caroli Siculi, Petri Tarraconensis, & Philippi Franci. Regnavit Philippus annos amplius 15. g Filios superstites habuit ex Isabella Tarraconensi Philippum Pulchrum, & Carolum Valesium. Ex Maria Brabantina Ludovicum Ebroicensem.
- Philippus
Pulcher.
Annal.
Franc.
Gaguin.
Æmil.
- Philippus Pulcher regnum adiit anno 1285. sed anno 1286, octavo Eid. Januar. consecratus, 29 regnavit annos. quibus assidua ferè cum Anglis, & eorum

eorum foederatis Flandris, bella suscepit. Edoardus A 1200
II, Angliæ rex, Northmanniam & Aquitaniam Christi
invadens, magna clade repressus est duce Carolo ad 1300
Valesio, anno 1293, per eumque Aquitania re-
cepta.

Guido, Flandrensis Comes, Edoardi partes se-
cutus cum eo victus est ad Furnas anno 1295. Post,
anno 1299, Flandri ab eodem Valesio perdomiti, a Joan.
rursus ab rege deficiunt. a cuius exercitus ad Cur- Vill. 8.
tracum cum seditiosis infelicitè pugnavit anno c. 35.
1302. Sed biennio postea ad Audomaropolim eo-
rum profligatis copiis, res ad compositionem est
deducta.

b Cum Bonifacio quoque Pontifice ejus nominis b Joan.
VIII Philippo negotium fuit; qui sacram militiam Vill. 8. c.
detrectantem Franciæ regem anathemate perculit 62. Blon.
anno c 1302. Quem Sarra Columnensis cum No- Dec. 2.
gareto equite Franco in Italiam profectus, impro- l. 9.
viso comprehensum Anagninæ, Romam perduxit; c Chron.
ubi ex mœrore animi Octob. 11. vitam finiit anno Colmar.
1303. Huic subjectus Benedictus Philippum com- Conrad.
munioni restituit. Benedicto Clemens V ex Archi- Vecer. in
episcopo Burdegalensi subrogatus est anno d 1305. Henr. 7.
qui Pontificiam sedem Avenionem transtulit, ubi Plat. Vill.
annis hæsit amplius 70. e Hujus decreto damnati d Joan.
Templarii, deque iis ab Philippo rege sumptum Vill. 8 c.
supplicium anno 1307: & eorum fortunæ partim 80. Ber.
Hospitalariis, ut vocant, adjudicatæ; partim in Guidonis
fiscum relatæ. Excessit è vita Philippus, ut f qui Plat.
busdam placet, anno 1313. g alii sequenti malunt, e Albert.
Novembris 29; quod & pluribus probatur. Ex quo Argent.
liquet, eum tricesimo regni anno ineunte mortem Plat. Vill.
obiisse. 8 c 92.

Rege S. Ludovico b Robertus Sorbona Theolo- g Joan.
gus collegium Theologorum instituit, quod hæc- Vill. 9. c.
nus illius nomen retinet, i circa annum 1243. 65. Til.
b Joinvil.
i Geneb.

A 1300

Christi

ad 1400.

CAP. V.

a Contr.

Vecer. in

vita Hen-

rici 7.

Alb. Ar

gent.

Blond.

Dec. 2.

l. 9.

Nanc.

b Albert.

Henricus

Lutsemb.

Imp.

c Albert.

Nau. Vill.

9. c. 42.

d Contr.

Vecer.

Alb. Ar.

gent.

Nauc.

Dec. 2. l.

9. Vill.

9. c. 51.

Ludovi-

cus Ba-

varus.

e Bernar.

Guidon.

Nau.

Plat.

Joan.

Vill. 9.

f Blond.

Albert.

Plat. Vill.

l. 10.

g Villa.

9. & 10.

Blond.

D. 2. l.

De Imperii Occidentalis rebus in Germania & Italia.

Ab anno Christi 1300, ad 1400.

Albertus Austriacus, Romanorum rex, Rudolphi Imperatoris filius, ab Joanne fratris filio anno 1308 Cal. Majis nefarie trucidatur, anno regni 10: eique Henricus Lutzemburgensis dux 6 Calend. Novemb. sublegitur. Qui in Italiam profectus, contra Gibellinam factionem bellum fortiter gerit; ac plurimis, quæ vi, quæ deditio, potitus oppidis, Romæ, 6 anno 1312 coronatur. Neapolitanum regnum per id tempus obtinebat Robertus ex anno 1309, quo Carolus II, cognomento Claudus, ejus pater obierat. Hunc Henricus armis persequens, Imperatoria auctoritate proscriptum Italia statuerat pellere. d Sed in eo conatu, anno 1313 in agro Senensi, non sine veneni à Dominicanano Monacho dati suspicione, est extinctus.

Post mensium 14 interregnum, divisis bifariam principibus, plures Ludovicum Bavarie ducem, Fridericum alii Austriacum Imperatorem designant. Ludovicus injussu Romani Pontificis, qui tunc Avinione sedem habebat, e (Erat is Joannes XXII, qui post Clementis V obitum, biennio interjecto, Pontificatum inierat anno 1316, septimo Id. Aug. Sabbato) pro Imperatore se gerens illius exacerbavit animum. Igitur Friderico victo, captoque anno 1323, exultantem Ludovicum Joannes diris execratur sequente anno. f Quo contempto Bavarus Italiam adiit; ac Romæ imperii sumptis insignibus, Petrum Corbariensem ex Franciscanorum ordine ad Pontificatum evexit, qui Nicolaus V appellatus est.

g Inter hæc fervebat Italia civilibus discordiis, passim.

D. 2. l. 10. Turba in Neapolitano regno.

passimque dominatum per civitates occupant principi-
pes viri: quibus legitimam deinde potestatem Be-
nedictus XII Papa permisit, ut eorum contra Bava-
rum parata haberet auxilia. Sic Scaligeri Veronæ,
vicinisque in oppidis, Estenses Ferrariæ, Gonzagæ
Mantua confederunt.

Robertus rex Neapolitanus a anno 1333, Jo-
annam neptem Andreæ Caroli Hungariæ regis filio
septenni despondit. b Dehinc anno 1343, paullo
ante mortem, quæ Jan. 19 accidit, Joannæ An-
dreæque nuptias peregit. Joanna biennio post, c
anno scilicet 1345, Andreæ laqueo gulam fregit, c
& Ludovicum Tarentinum sibi copulavit. Tum
Ludovici Hungariæ regis metu, qui ad ulciscendum
fraternam necem in armis erat, d pacem foedusque
cum Sicilia rege composuit anno 1347: indeque se
in Provinciam, quæ juris ipsius erat, recepit se-
quenti anno. e quo Ludovicus Hungarus Neapoli-
tanum regnum invasit. f Ab hac Clemens VI sum-
mus Pontifex Avenionem emit; g Joannamque cer-
tis cum Hungaro pactis editis Neapolitano regno re-
stituit.

Ludovicus Bavarus obiit h anno 1347, Octob.
11, cum superiore anno novus adversus illum defi-
gnatus Cæsar esset

i Carolus IV Lutemburgensis Joannis regis Boë-
miæ filius. qui anno 1355 k die Paschatis, 5 Apri-
lis, Romæ coronam accepit: ac statim ex lege,
quam ei summus Pontifex dixit, Roma & Italia
cessit. Imperavit annos ab obitu Ludovici 31, men-
sesque propemodum duos. l Mortuus est enim anno
1378, Novemb. 29, cum biennio antè, Christi
1376, redemptis magna pecuniæ vi Septemvirali-
bus suffragiis, Wenceslaum filium Romanorum
regem creasset.

m Eodem anno 1376 Gregorius XI, hortante
S. Cæ-

Pont. à Bosq. edita. Nauc. Plat.

A 1300
Christi
ad 1400

a Joan.
Vill. l. 10.
c. 225.

b Id. lib.
22. c. 9.

c Joan.
Vill. c. 50.

& seq.
Albert.

d Nauc.
Pand. 5.

e Matth.
Villa. 1.

f c. 8.
d Fazel.

g poster.
Dec. l. 9.

h Joan. 3.
Joan. Vil.

i 12. c. 106.
& seq.

j Plat.
Paul.

k Emil.
g Gestæ

l Pont.
Aquit.

m Pandul.
b Alberes

n Nau. vide.
Joan. Vil.

o l. 12. c.
59. &

p 105.
i Nauc.

q Trith.
Albert.

r k Matth.
Vil. 5. c. 1.

s Albert.
m Histor.

t Rom.

- A** 1300 **S. Catharina Senensi**, quæ tum sanctitate clarebat,
Christi Avenione profectus Septembri mense Romam re-
ad 1400. diit, anno post translatus inde sedem in Gallias 71.
a Nauc. Verum **a** post Gregorii mortem, quæ incidit anno
Plat. 1378, fœdum ac diuturnum schisma fuit ad annum
Onuf. circiter 40; cum alii Romæ, Avenione alii Ponti-
Froffar. l. fices federent. Id Joannæ Neapolitanæ operâ insti-
2. c. 12. tutum, quæ Urbanum VI Gregorii successorem
Schisma verita, Gallicanarum partium Cardinalibus animos
diutur- fecit, ut illatam prioribus comitiis sibi vim caussati,
num. Clementem VII novum Pontificem facerent. Is A-
b Nauc. venionem secessit; quem Joanna secuta **b** Ludo-
Æmil. vicum Andegavensem Caroli Francorum regis fra-
Pand. trem adoptat: quam anno denique 1381 Carolus
Col- Dyrrachinus, Caroli Dyrrachini filius, in quem
len. 5. Urbanus Neapolitanum regnum transtulerat, eo-
e Nauc. dem, quo Andream olim conjugem necarat, mor-
d Joan. tis genere sustulit. Ludovicus **c** biennio post aditam
Tilius Italiam, infectis, ut ferunt, veneno fontibus,
e Nauc. cum pleraque nobilitate periit **d** anno 1383.
Vol. 2. **e** Urbano V summo Pontifice S. Brigitta Romam
Gen. 46. venit; ubi tum erat Pontifex; & institutum à se
Sancti, ordinem ratum ut esse vellet, obtinuit circa annum
vel eru- 1366. Nec multo post Jesuatis S. Joannes Colum-
diti. binus initium dedit. Eadem ætas & viros tulit eru-
Vences- ditos; Franciscum Petrarcham & Joannem Boca-
laus. cium Etruscos; Paulum Burgensem Theologum;
f Nauc. Bartolum & Baldum juris scientia nobiles. Ludovi-
Egnat. co verò Bavarum imperante Joannes Okam subtilitate
Æmil. in ingenii præstitit.
Caro. 6. **g** **To. un.** **f** Vencellaus post Caroli patris obitum annos cir-
Germ. script. in ceter 22 sic administravit imperium, ut consensu
fine Trit. principum **g** anno 1400 summa illi dignitas abroga-
b Polyd. ta sit. **b** Hoc Imperatore tormenti bellici genus,
l. 2. de quod ab fremitu *bombardam* vocant, inventum di-
Inu. c. 10. citur, quodam auctore Germano: illóque Veneti
Bombar- primùm bello usi feruntur eo, quod ad fossam Clo-
da in- diam
venta.

Eam cum Genuensibus gesserunt anno 1380. *a* Ab eodem Imperatore Joannes Galeatius Mediolanensem dux renuntiatus est ingenti persoluto pretio. qui occiso Bernabone avunculo, eodemque socero suo, Medialanum invaserat, eumque dominatum firmissimis præsiidiis ac summorum principum affinitatibus impensè firmaverat. Hujus filiam Valentinam Ludovicus Aurelianensis, Caroli sexti Francorum regis germanus, habebat in matrimonio. & Ipse magnis successibus in dies elatior totius Italiæ principatum agitabat animo: cum præter Insubres, Bononiam, Senas, Perusiam, Pisas, Umbriæ partem, Veronam insuper & Vicentiam cum aliis civitatibus obtineret, ac Florentinorum rebus inhiaret, quibus cum assiduum illi bellum erat.

Venceslao Imperatore, *e* anno 1396, cum Sigismundus rex Hungariæ ejus frater contra Bajazethum Turcarum principem per Pannonias dira clade grassantem ab Christianis opem peteret, magnam Galli expeditionem fecerunt; cui Philippus Burgundiæ dux Joannem præfecit filium. Sed avidius inito ad Nicopolim certamine, nostrorum temeritate Turca superior fuit. Multi & in prælio & in vinculis immaniter occisi. Dux ipse Joannes cum aliis principibus viris ægrè vitam impetravit, grandique ære est redemptus.

Francia res ab anno 1300 ad 1400 circiter, sub Ludovico Hutino, Philippo Longo, Carolo Pulchro, Philippo Valesio, Carolo V. & VI.

IN Galliis Ludovicus Hutinus, quæ vox rixosum & pervicacem significat, post Philippum Pulchrum regnavit anno 1315, cum jam Navaræorum rex creatus esset; ac sedecimo mense mortuus est. Hic Senatum in regio Palatio Lutetiæ collocatum ordinarium instituit. Decessit anno 1316, Junii mens.

*A 1300
Christi
ad 1400.
Anton.
Matth.
Palmero.*

b Anton.

*c Meyer.
l. 14.
Froiss. l. 46*

*CAP. VI.
Ludovi-
cus Hu-
tinus.*

*dGaguin.
Æmil.
e Annal.
Franc.
Joannes
Posthu-*

Junii mens.

- A 1300** Junii 5; Clementia uxore gravida relicta, quæ Jo-
Christi annem posthumum peperit. Sed eo intra diem octa-
ad 1400. vum vita functo, Francorum rex, rejecta Johanna
a *Idem.* Hutini filia, ex lege Salica, nuncupatus est.
b *Idem.* Hutini filia, ex lege Salica, nuncupatus est.
Carolus *a* Philippus Longus; Hutini frater, qui annis
Pulcher. 5 sceptrum tenuit, obiitque anno 1322, Janua-
c *Id. &* rii 6.
Villa. 10.
c. 88. *b* Carolus hunc germanos excepit, cognomento
Philippus. Pulcher: cui, anno 1328, sexto regni, mortuo,
a *Fross.* cum nullus ex Philippi Pulchri stirpe reliquus esset,
l. 1. c. 4. *c* Philippus Valesius, Caroli Valesii, qui Phi-
e *Fross.* lippi Pulchri frater erat, filius ex eadem Salica lege
l. 1. Gag. successit, nequicquam obsistentibus Anglis, *d* quo-
Aem. rum rex Edoardus tertius Isabella Philippi Pulchri fi-
f *Fross. 1.* lia genitus regnum sibi vendicabat. Quæ contentio
c. 51. populum utrumque longo ac difficili bello, maxi-
Pont. misque calamitatibus penè consumpsit.
Rom. *e* Coeptum id est bellum anno 1336, Roberto
Hist. Atrebatum Comite ad Anglum deficiente; quod in
Bos. in lite quadam sua cum Mathilde Burgundionis ducis
Clem. 6. conjugē ab Philippo injuriam sibi factam diceret.
Gag. 1 Victi primū ad Clusas in Flandria navali certami-
Aem. ne Franci *f* anno 1340, Junii 23. Rursus *idem*
Vill. 11. *g* *Fross. 1.* ad Cressiacum cæsi sunt. quo in prælio principes un-
c. 109. & *c* 132. decim, equites 1200, peditum 30000 ceciderunt.
l. 12. *b* *Fross. 1.* Id anno contigit 1346, *g* Augusti 26, sabbato. Ex
g *Fross. 1.* eo *h* Caletum oppidum in potestatem venit An-
c. 129. glorum.
Alb. Ar. Has Francorum clades utcūque compensavit
gent. *i* *Fross. 1.* Humbertus Viennensium princeps, qui *k* anno
i *Fross. 1.* 1349. Delphinatum Philippo regi vendidit, & in
cap. 140. *l* *Matth.* Dominicanam familiam adscriptus est. *l* Excessit *e*
Matth. *Vill. 1.* vita Philippus anno 1350, *m* Augusti 22, die, re-
c. 25. *k* *Albert.* gni anno 23. De dietamen annales dissentiunt.
Gag. *n* Hujus regis tempore de Ecclesiastica jurisdic-
Aem. tione
Matth.
Villa. ib. *l* *Idem.* *m* *Fross. 1.* cap. 113. *Matth. Villa. 1. c. 74.* *n* *Aem.*
Till.

ctione magnopere certatum est; hinc Petro Cune-
rio, qui regius in Senatu Parisiensi advocatus erat,
regum jura contra Clericos afferente, inde Petro
Bertrando Augustodunensi episcopo, postea Car-
dinali, horum propugnante partes. quibus post ali-
quanti temporis altercationem rex ipse Philippus
causam adjudicavit, anno 1329, illo ipso die, quo
S. Thomas Cantuariensis pro Ecclesiastica tuenda
immunitate mortem oppetierat. Ex eo Philippus
Catholici cognomen obtinuit.

Joannes Philippo patri sufficitur, ex Joanna Ro-
berti Burgundionum ducis filia genitus. qui hæredi-
tarium cum Anglorum rege bellum infeliciore,
quàm pater, administravit exitu. a Cum Eduardo
Walliæ principe, regis Eduardi filio, in Pictonibus
acie commissa superatus, b Sept. 18, anno 1356,
captusque, in Angliam abducitur cum Philippo fi-
lio; & post annos quatuor pace composita dimitti-
tur. Tot exhaustus calamitatibus, cum se sacrum
ad bellum pararet, Philippo filio Burgundiæ duce
nuncupato, trajecit in Angliam, uti fœdus cum
Eduardo rege sanciret: itaque anno 1364 mortem
obiit, aprilis 8, regni 14, regnavitque

Carolus V illius filius, cognomento *Sapiens*, qui
anno decimo septimo regnum cum vita finiit, Chri-
sti 1380. Hujus tempore de minoris Britanniae jure
inter Blesensem Carolum, & Joannem Montefor-
tium grave bellum est ortum; cui finem Blesensis
mors attulit. c qui in prælio confossus, post ob-
itum miraculis ad sanctitatis fidem claruisse fertur,
circa annum 1369. Quo anno Philippus Audax Bur-
gundiæ dux, regis Caroli frater, Margaretam Lu-
dovici Flandriæ Comitis filiam duxit. Unde postea,
mortuo socero, dotalem Flandriam est adeptus an-
no 1384. quam civilibus exhaustam dissidiis lenitate
ac prudentia recreavit. Eâdem tempestate bellum
cum Anglis instauratum est. d Quippe Armeniacus

A 1300
Christi
ad 1400.Johan-
nes rex.Froff.
1. c. 139.
& seq.
Matth.
Villa. 7.
c. 15.b Matth.
Villa. ib.
Gag.
Aem.

Caroli V.

c Gag. &
Aemil.d Froffar.
1. c.
246.Gag.
Aemil.

A 1300
Christi
ad 1400.

comes, & Aquitani Vascones, ab Eduardo Walliæ principe haud æquis exactionibus opprimi se apud regem Franciæ questi, perpulerunt, uti vadimonium ei ab Carolo denunciaretur. Eo detrectante, bellum de integro sumptum est: quo Joannes Montefortius Britanniae minoris regulus ad Anglos defecit. Eo bello, & superiore, quod Joanne rege gestum est, Bertrandi Guesclini Aremorici prædicatione major omni virtus extitit: *a* qui paullo antè in Hispania contra Petrum Castellæ regem pro Henrico notho illius fratre pugnans, æternum sibi armis decus pepererat. Nam hujus præsertim operâ, post varias fortunæ vices, Petrum debellavit Henricus, & interfecit *b* anno 1369.

a Historia
Guescl.
Fross. l. 1.
c. 245.
Gag. Mariana.

b Tara-
pha.

c Fross.
l. 2. Gag.
Æmil.
Carolus
VI.

c Longius, quam inde ab S. Ludovico ad hanc ætatem cæteri, sed majore, quàm hætenus, Franciæ damno, regnavit Carolus sextus quinti filius, anno 1380, nondum ætate gerendis rebus idoneus. cui tutores ex patris testamento dati sunt patruus, Joannes Biturigum, & Philippus Burgundiæ duces, Andegavenfium duci Ludovico patruorum natu maximo rerum administratione permiffa. Magnæ deinceps domi forisque turbæ, atque ob immanem tributorum modum populares motus erupere. Siquidem Ludovicus Andegavenfis, quem ab Joanna Neapolitana adoptatum suprâ demonstravi, in Italicam expeditionem aliâsque impensas breviterarium exhausit. Sed is in Italia paulo post periit. *d* Sub hæc Flandrense susceptum est bellum. Causam illius attulit Flandrorum, præsertim Gandavenfium, rebellio: qui, duce Philippo Artevello, Comitem suum Ludovicum oppugnare ausi, Francorum ut fidem imploraret, adegerunt.

d Joan.
Til. Mey-
er. Gag.
Æmil.

Primum ab Carolo rege militiæ rudimentum contra Flandros positum est Rosebequensi prælio. quo cæsa dicuntur rebellium 40000, in quibus dux *e* Artevellius occubuit *e* anno 1382, Nov. 27, feria

e Fross. l.
2. c. 116.

ria 5. a Biennio post Ludovicus Flandrensis vita cessit anno ineunte 1384, Januarii 30. b cuius hæres Philippus Audax Burgundiæ dux compressa seditione pacem restituit anno 1385. c At rex Carolus Britanniae minoris infensus regulo Joanni, cum in eum duceret exercitum, in Cenomannis, ardore solis icto capite, in amentiam incidit. qua ex intervallo redeunte, rerum potestas ad patruos rediit, Joannem Biturigum, & Philippum Burgundionum duces, Ludovico regis fratre Aurelianorum duce rejecto: quod implacabilis Burgundionem inter & Aurelianensem, & utriusque stirpem, odii semen extitit. Philippus Audax d anno decessit 1404. Ejus filius Joannes Nivernensis dux patre vehementior, susceptam cum Aurelianensi Ludovico similitudinem hujus nece non dubitavit exequi, submisso clamficario, qui Lutetiae inopinantem est adortus, e 10. Cal. Decemb. 1407. Exinde civile bellum majorem in modum exarsit, eodemque tempore & externum, Anglo veteri hoste, qui Aurelianensi suppetias tulerat, latè cuncta vastante. Angliæ tunc regnabat Henricus Lancastrius: in quem, Richardo rege perpetua custodia damnato, regnum insulani transtulerant f anno 1399.

Ad hunc infesto exercitu Gallias petentem adjunxit se Philippus Burgundionum & Flandrensium princeps, Joannis patris ulturus cædem, g qui apud Monterigolum (oppidum id est ad Iconæ Sequanæque confluentes) quò ad Carolum Sexti filium colloquendi gratia venerat, in ejus conspectu trucidatus est h anno 1419. Igitur tantis auctus præfidiis Anglus, obsistente nullo, incendii more brevi cuncta corripuit. Inter hæc Carolus per publicas privatasque tot ærumnas, exactis in summa potestate annis 42, vivere desiit i anno 1422, Octob.

A 1300
Christi
ad 1400.
Fross.

2. c. 48.
Gag.

Æmil.

Meyer.

b Fross. 2.

c. 178.

Meyer.

c Fross.

4. c. 43.

Æmil.

Gag.

Meyer.

d Meyer.

e Alanus

Carter.

Monstr.

l. 1. c. 36.

Gag.

Æmil.

Meyer.

f Fross.

4. c. 107.

& seq.

Gag.

Æmil.

Meyer.

g Alanus

Monstr.

l. c. 211.

Olivar.

l. c. 2.

h Meyer.

Gaguin.

Æmil.

i Monstr.

l. c. 297.

Gaguin.

Æmil.

A 1300

Christi

ad 1400.

De Constantinopolitanis reliquis Imperatoribus ad urbem usque Turcarum armis occupatam. ubi & de Turcarum origine, & incremento. necnon de Usumcassane, Ismaële Sopho, & hodierni Persarum dominatus exordio.

C A P.

VII.

AD eum, quem retuli, modum mutuis bellis ac tumultibus Occidente concusso, nihilo pacatiores in Oriente res sæculo isto fuerunt. Languebat Constantinopolitanum Imperium; ac velut in litus ejecta maris bellua, multis confossa vulneribus paulatim cum morte luctando deficit, aut ut per interiora serpente veneno, tandiu se corpus animantis utcumque sustinet, dum ad cor virus lethale perverit, ita Græcorum regnum, grassante per ejus viscera barbarie, aliisque super alias accisis provinciis, sede ipsa demum imperii & arce capta, Constantinopoli, funditus est eversum.

Post Andronici senioris, Michaëlis filii mortem, quæ anno 1332 accidit, Constantinopoli regnatum est à Palæologorum stirpe reliqua annis 121.

a Egnat.
Cuspin.
Onust.

a Andronicus junior avo, ut supra dictum est, ejecto, imperavit annis circiter octo, usque ad 1341. quo decedens, tutorem ambobus filiis, Joanni Palæologo, & Manueli, Joannem Cantacuzenum dedit. Post annos 16, Christi 1357, Cantacuzeno pulso, Joannes Palæologus 27 imperavit annis; atque anno 1384 Manuelem successorem habuit. Is 37 expletis annis, *b* Christi 1419, Joanni filio reliquit imperium. quod ille 27 annis obtinuit. Demum anno 1445 Constantinus cœpit octavus, ultimisque, cujus octavo anno, Christi 1453, Constantinopolis in Turcarum venit dominatum.

b Vide
Vigner.
Tom. 5.
Bibl.

c Chalc.
Turca-

rum origo.

c Gentis origo Turcicæ, quæ hoc sæculo magna

gna habuit incrementa, & sequente, Græcorum ^{A 1300}
 nomen obliteravit, variè ab auctoribus traditur. ^{Christi}
 Plerique oriundos è Sarmatia, vel Scythia, putant. ^{ad 1400.}
 Qui egressi Caspiis portis, jam tum Heraclio impe- ^{a Theop.}
 rante, ^a circa annum 625, Persidem populati sunt, ^{Cedre.}
 & Romanis contra Chosroën auxilio venerunt. Post- ^{Niceph.}
 ea Constantino Monomacho regnante, ^b sub an- ^{Brev.}
 num 1042, Persis, quorum erant stipendiarii, ^b Curop.
 subactis, Mahometicam ab illis superstitionem hau-
 fere. Inde in Syriam, Cappadociam, cæterasque
 minoris Asiæ regiones infudère sese, in plures di-
 visi principatus. è quibus, oppressis extinctisque
 reliquis, unius Othomani posterì rerum potiti sunt:
 à quo in Turcarum deinde principibus Othomano-
 rum nomen resedit. Horum primordium anno
 Christi imputari solet ^c 1300. Sed si Othomanus ^c Annal.
 29 annos imperavit, ut produnt annales Turcici, & ^{Turc. 1.}
 anno Hegiræ 727 obiit, qui annus orsus est Christi ^{Egnat.}
 1326, Novembri exeunte, necesse est Othomanum
 ante annum Christi cœpisse 1300. alioqui 27 solos in
 regno transegerit.

Primus igitur Othomanus intra ^d 29 annos, qui- ^{I.}
 bus præfuit, incredibiliter rem auxit Turcicam, ^d Annal.
 magnamque Bithyniæ subegit partem, ac Prusæ ^{Turc.}
 sedem regni constituit. ^{Chal.}

Moriens Urchani filio regnum tradidit anno He- ^{II.}
 giræ 727, Christi 1326. qui Mysiam, Lycaoniam,
 Phrygiam, Cariam, cæteraque ad Hellespontum
 & Euxinum usque ditioni subjecit suæ, dum inter
 se Cantacuzenus & Palæologi odiis armisque cer-
 tant. Regnavit annis 32.

^e Amurathes Urchani patri successit, anno He- ^{III.}
 giræ 759, qui iniit anno Christi 1357, mortuo jam ^e Annal.
 fratre natu majore Solimano: qui primus in Euro- ^{Turc.}
 pam traduxisse copias suas in Annalibus Turcicis pro- ^f Annal.
 ditur anno eodem Hegiræ 759. Amurathes ^f Calli- ^{Turc.}
 polim, ^g Hadrianopolim, ac circumjectas provin- ^{Chalcon.}
 cias ^g Annal.

A 1300
Christi
ad 1400.
a Cuspin. cias occupavit. Huic annos a nonnulli 23 imputant.
Annales Turcici 32. Idcirco mortuum esse ferunt
anno Turcarum 791. qui anno 1388 Christi, ultimo
Decembris, initium habuit. Igitur anno 1389

IV. Bajazethes Amurathis filius, qui & Gilderim in
Annalibus Turcicis nominatur, paternum cepit
imperium, longè omnium ferocissimus, ac for-
tissimus. Hic Thessaliam, Macedoniam, Phoci-
dem, Atticam, Mysiam, & Bulgariam Turcicae
ditionis fecit. Constantinopolim verò pluribus ob-
sedit annis.

b Fross.
4. c. 67.
Gag.
Æmil.
Chalc. 2. b Contra quem Emmanuel Imperator Caroli
sexti Francorum regis imploraturus opem venit in
Galliam. Sed & Sigismundo Hungariae rege idem
postulante, principes aliquot viri sacrae militiae no-
men dederunt. inter quos Joannes Nivernensis erat
Philippi Burgundionis filius. Sed dum inconsultè
temerèque ruunt in praelium, partim interempti,
partim à barbaris capti sunt, unà cum Joanne
ipso.

c Annal.
Turc.
Chal. l. 3.
Nauc.
Gen. 47.
Bisar. 9.
Hist. Pers.
Tamber-
lanes. c Nec multò post tempore Bajazethis tot secun-
dis rebus elati superbiam ultus est Deus. Quippe
Tamberlanes, quem Temirem Annales Turcici &
Chalcondylas vocant, cum Tartarorum infinita
multitudine in Asiam irrupit, occurrentemque Ba-
jazethem, caesis Turcarum 200000, vivum in po-
testatem redegit, & inclusum cavea feræ initar ad
ludibrium circumduxit. cujus ille calamitatis vo-
luntaria sibi morte quæsit exitum. Tartaricam
hanc excursionem, clademque Bajazethis, Anna-
les Turcici anno Hegiræ tribuunt 804, qui anno
cœpit Christi 1401: Bajazethem verò annos impe-
rasse 14 ferunt: Tamberlanem annos 40. Bajaze-
them Frossardus aliique prisca simplicitate *Lamora-
baquinum* vocant; credo deducto ab Amurathe
d Annal.
Turc. vocabulo; quasi fuerit *Amurathberg*. Bajazethi
superstitēs fuere 5 filii. d Horum unus & ordine
quintus. Isa

Iſa Zebelis, cùm ſe Imperatorem feciſſet, à Solimane fratre peremptus eſt. qui anno Hegiræ 805 regnum arripuit, hoc eſt Chriſti 1402, vel 1403, ac ſeptem annos in eo vixit. Eo ſublato, frater ejus.

A 1300
Chriſti
ad 1400.
V.
VI.

Muſa ad annum uſque 4 præfuit. quo eum frater ejus occidit.

VII.

Muhammedes I, anno Hegiræ 816, qui eſt Chriſti 1413. cui ſucceſſit anno Hegiræ 824, Chriſti 1421,

VIII.

Amurathes ejus filius. Hic ex Aſia transportatis per Hellespontum copiis, Theſſalonicam cepit. Contra Hungaros, & Uladiſlaum regem, qui poſt Albertum Cæſarem ab Hungaris adſcitus erat, ac Joannem Huniadem ducem fortiffimum, bellum habuit; in quo ſæpè victus; ad extremum anno 1444 Chriſtianos Warnenſi prælio profligavit. a quo rex ipſe Uladiſlaus periit Novembris die 10. Fuit eidem cum Scanderbego Epiri rege bellicoſiſſimo acre certamen. cujus dum regni caput Crojam obſidet, ex mœrore deceſſit b anno regni 31, ætatis 75, Hegiræ 855, Muharram 8, feria 4. Hic eſt annus Chriſti 1451, quo Muharram anni Hegiræ 855 iniit Februarii 3; feria 4. ut mendosè Annales Turcici Muharram 10 concipiant.

IX.

a Cuſpin.
b Annał.
Turc.
Leuncl.
Barl in
Scander.

Succeſſit Amurathi Muhammedes 2, ejus filius. qui anno ſequenti Conſtantinopolim obſedit, expugnavitque anno 1453, Maji 29, feria 3. c quod alibi oſtendimus.

X.

c Lib. II.
de Doct.
Temp.
c. 53.
d Ghal-
cond. l. 8.

Natus iſte Chriſtiana matre, ſed religionis contemptor omnis, d ac diſciplinis variis eruditus præfertim Aſtronomiæ; tum Græcæ, Latinæ, Arabicæ, Perſicæque linguæ uſu promptus; incredibili fuiſſe crudelitate perhibetur ac perfidia. Summus idem belli dux, Turcicas res majorem amplificavit in modum. Duo quippe Chriſtianorum evertit imperia. Nam præter Conſtantinopolita-

A 1300
Christi
ad 1400.
a Chal.
con. l. 9.
Paul.
Mahom.
Leunca.
num, a Trapezuntinum quoque cum Colchide in
suam potestatem transtulit, Davide Comneno U-
sumcassani focero, qui ibidem imperabat, cum
tota familia Constantinopolim abducto, ac paulo
post interempto. Quod imperium, capta ab Lati-
nis Constantinopoli, Isaacius Comnenus ante an-
nos circiter 250 fundaverat. Ad hæc, regna 12,
urbes supra 200 expugnasse fertur. Idem ab Tau-
runo, quam *Belgradum* vocant, Joannis Huniadis
virtute pulsus, Corinthum, Lemnon, Mityle-
nam, Eubœam Venetis eripuit; Genuensibus
Theodosiam, seu Capham. Rhodum frustra ten-
tavit. Hydruntum in Italia cepit. Obiit anno 1481,
Maji 3, ætatis, ut b quidam asserunt, 53. c ut
alii produnt, 58. alii denique 76 vel 74. Omnino
53 annos excessit, siquidem filius ejus vixit annos
74 & 31 regnavit. Nam ex 53 & 31 confiunt 84,
quibus demptis 74, reliqui essent 10, quot natus
Muhammedes a Bajazethem genuisset. Id verò mi-
nus est credibile. Quare c Naucloero forsitan adhiben-
da fides est, qui annos 58 illum vixisse refert.

XI.
d Paul.
Jov. hist. mo.
a Bajazethes huic filius, ejus nominis secundus,
a Prætorianis sufficitur, natu majori antelatus Zifi-
mortuus est, quo tempore Carolus VIII Francorum
rex Neapolitanum regnum armis vendicabat.

Hic Venetis Naupactum, Metonam, Dyrra-
chium ademit. Coactus denique conspiratione pro-
cerum, abdicavit imperium, idque Selimo fi-
lio concessit anno ætatis 74, regni 31, Christi
1512.

XII.
d Annal.
Turc.
Leuncl.
Jov.
Supp.
Chal.
Selimus Mammalucos, five Circassios, in Æ-
gypto debellavit, eorumque Sultanum Tommam-
baïsum apud Cairum suspendio necavit, anno He-
gira 923, Christi 1517, Aprilis 9, qui fuit Rabie
prioris 17. Exinde Turcarum ditioni contributa est
Ægyptus. Triennio post Selimus excessit, Hegira
anno

anno 926, Schebalis 7. hoc est Christi 1520. Sept. 22. imperii 9.

A 1300
Christi
ad 1400.
lid. An.
nal. &c.
XIII.
lid.

6 Solimannus Selimi filius vir prudens, & ut barbarorum captus est, satis commodus, nec minus acer & bellicosus, Belgradum expugnavit anno 1521. Sequenti, Rhodum; sexto, quàm obfidi-
dione vallarat, mense, Decembris 22. Fufis Hungarorum copiis, & occiso rege eorum Ludovico, Budam occupavit anno 1526. Ab Viennæ mœnibus magna accepta clade rejectus anno 1529, Albam regiam, Strigonium, aliâque deinceps Pannonum oppida subegit. Ejusdem auspiciis Barbarossa nobilis pirata Tunetum expugnavit in Africa. Nec minus prosperè contra Perlas per duces suos pugnavit.

6 Melitam obsedit anno 1565. Insequenti verò ad Sigetum Hungariæ arcem moritur propè octogennarius, imperii 47, Christi 1566.

Hist.
Obsid.
Melit.
Suppl.
Chalc.
XIV.

Hinc Selimus II. quo imperante Cyprus in Turcarum ditionem pervenit anno 1571. Obiit anno 1574, imperii 8, post memorabilem ad Naupactum Christianorum victoriam, quæ anno 1573 accidit.

Dehinc Amurathes III. qui anno 1599 defunctus est imperii 21.

Machometes III, iners, & in libidines resolutus. Atque hic anno 9, Christi 1604 obiit.

XV.
XVI.
XVII.

Achmetes annos 14 regnavit; periitque Christi anno 1617. cujus filiorum natu maximus Osmanus duodecim haud amplius erat annorum. Ob id Imperator à Prætorianis salutatus est

Mustapha Achmetis frater, homo vecors, & stolidus, qui in cella solitariam & inclusam vitam degebat. Sed eo post menses duos in custodiam re-
truso,

XVIII.

Osmanus, Achmetis filius, Sultanus renuntiatur, ingentis animi puer, & supra captum ætatis magnarum rerum cupidus. Sed ejus conatus for-

XIX.
d Suppl.
Chalc.
lib. 10.

A 1300
Christi
ad 1400.

tuna primùm, deinde vita destituit per summam illi indignitatem à suis erepta. Vix egressum ex ephebis vehemens desiderium ceperat ulciscendæ cladis, quam in Moldavia recentem à Polonis acceperat, simulque Poloniæ ipsius invadendæ. In hanc igitur expeditionem universis viribus opibusque collatis, cum quadringenta circiter millia hominum eduxisset, cum maxima suorum jactura ignominiâque repulsus est. Ad centum millia Turcarum variis in præliis cæsa memorantur, præter cæteram multitudinem, quam per moræ diuturnitatem fames morbusve consumpsit. Hanc ille calamitatem assiduis per id tempus Prætorianorum militum seditionibus imputans, de iis exauctorandis ac mutandis deliberare cœpit: immo verò sedem imperii Constantinopoli in Syriam ac Damascum transportare statuit. Quo ejus patefacto consilio, milites ab illo deficiunt; & Mustapham patrum, è custodia retractum, Imperatorem renuntiant. tum Osmanum regni exutum insignibus, miserandoque per urbem spectaculo in equo ductum, laqueo præfocant, a Maji 20, feria 6, anno 1622.

a Suppl.
Chalc. l.
10. p.
231.

Ad hunc modum Turcarum imperium iterum adeptus est Mustapha. Sed anno sequente, Septembri mense, pristinam in sortem & carcerem retrusus est; eique

XxI.

Amurathes substitutus, Osmani frater, qui eo ipso, quo hæc scribimus, anno 1632, adhuc regnare dicitur.

l Vola
terr. l. 7.
Bisartus
l. 9. Hist.
Pers. p.
294. &
seq.

Haftenus Othomanorum familia. l Præter quam tres aliæ principes extiterunt, Assimbejorum, Candelorum, Caramannorum. Posteriores duæ Othomanorum armis oppressæ, ac regnis pulsæ suis, ad Assimbejos perfugerunt, qui Cappadociam minorémque Armeniam occuparant; cum quidem Synopem Ponticam Candelori, Caramanni Ciliciam haud exiguo tempore tenuissent.

Ex

Ex Affimbejis ortum duxit Ufumcaffanes, qui à Bajazethe primo Turcarum Imperatore ejectus Armenia, cum Cafane patre ad Tamerlanem Tartarorum regem sese recipit; ab quo, ejusque posteris, in regnum restituti sunt. Postea devictis Tartaris, Persarum imperio potitus est *a* sub annum 1470. Inde contra Turcas, & Mahometem II, haud satis prosperè pugnavit, *b* circa annum 1474. *c* quo tempore Mahometes Paphlagoniam & Trapezuntem subegit, Davidemque focerum Ufumcaffanis, cum reliqua omni Comnenorum stirpe, Constantinopolim abduxit. *d* Bellum nihilominus cum Turcis, sed & Orientalibus plerisque populis, Ufumcaffanes non destitit facere, quo longè latèque ditionis suæ fines protulit. Ex quo tam illustre sibi orbe toto peperit nomen, ut ad eum Callixtus Pontifex Romanus literas daret, quibus ad persequendos armis Othomanos illum excitabat: idemque & facerent Veneti, & cum eo fœdus ac societatem conjungerent. *e* Vixit octo & septuaginta annos: & Christi 1478, Nonis ipsis Januariis, mortuus est. Jacuppus hunc filius excepit: isque post annos 7 ab adultera uxore unà cum filiolo veneno extinctus est. quod & illa ipsa bibere antè coacta eadem die periit. Secuti sunt deinde reges alii ad Ismaëlem usque Sophum, cujus paullo altiùs repetenda mentio est.

f Mahometis, Saracenorum & Turcarum legislatoris, patruelis ac gener fuit Hales, eidemque successit. Qui cùm traditam ab illo superstitionem partim additis quibusdam, partim aliter, atque usu receptum erat, interpretando, mutasset, novam sectam condidit. Sed ea paullatim neglecta in obscuro jacuit; cùm Homaris alterius Mahometis interpretis disciplina potior haberetur. donec *g* sub annum 1350 regulus quidam nomine Sophus ad Halim referens originem, longo intervallo inter mortuam disciplinam restituit, eo fidentius, quod Tur-

A 1300
Christi
ad 1400.Ufum-
Cassanes.*a* Bifar.l. 9 p. 317.
& l. 10.*b* Annal.
Turc.*c* Bifar.*d* Bifar. ib.*e* Bifar. ib.

P. 329.

f Bizar. l.

6. p. 295.

& l. 10.

P. 323.

Supp.

Chal. l. 2.

g Bizar.

l. 10. p.

383.

A 1300

Chusti

ad 1400.

a lid.

cæ Tartarorum adhuc imperio premebantur. a Hu-
jus sectæ commendationem auxit deinde sanctitatis
doctrinæque opinione Guines ejus filius, quem
Tamerlanes Scythia summa in veneratione fertur
habuisse. Tum Guinis filius Sicaidares, Harduellis
à patria dictus, iisdem artibus sibi ac sectæ suæ au-
ctoritatem addidit. quem Assumbejus Usumcassa-
nes generum optavit, data illi in matrimonium
Martha; quam ex Trapezuntini Imperatoris filia
susceperat. Ad hunc Halis instituta prædicantem
cùm ingens ex Armenia & Perside concursus homi-
num fieret, Rustanus Persarum rex submissis per-
cussoribus Sicaidarem cum plerisque factionis illius
oppressit. Ismaël Sophus Sicaidarum filius adhuc puer
elapsus est. nec non Techelles illius discipulus, qui
virtute ac scientia nihilo magistro inferior putaba-
tur. Ismaël, ut primum adolevit, patris vestigia
persequens, novæ sectæ pretium accendit; ac cum
oris specie, facundia, animi magnitudine, & in-
dustria præstaret, brevi summam ad potentiam per-
venit.

Ismaël

Sophus.

b Bizar.

Jovius.

suppl.

Chalc.

b Victo denique & occiso rege, Persidis impe-
rium ab Turcis ad indigenas post longa spatia trans-
tulit sub annum 1499. quod in hodiernum usque
diem illius obtinent posterii; bellumque cum Otho-
manis penè assiduum exercent: ita Christianorum
rebus consulente Deo, ut præpotens hostis, utrim-
que distractis viribus, sustineri facilius possit.

*De Roberto & Sigismundo Imperatoribus, ac de iis
quæ in Germania & Italia gesta sunt.*

Ab anno 1400, ad 1437.

CAP.

VIII.

Robertus

Imp.

V Encestao Romanorum rege ab ea dignitate
propter inertiam remoto, Robertus Bavariæ
dux

dux ei sufficitur *a* anno 1400. Qui adversus Galea-
cium Vicecomitem Mediolani ducem à Florentinis
accitus in Italiam, nullo operæ pretio facto in Ger-
maniam rediit, gravissimum ibi, unde digressus
erat, bellum relinquens. Galeacio paullo post mor-
tuo, *b* quod anno 1402 incidit, pleræque civitates
se ab servitute vindicarunt; & in aliorum aliæ ditio-
nem venerunt. Veronam & Patavium recepere Ve-
neti *c* anno 1405, quo Scaligerorum & Carrarien-
sium dominatus extinctus est. Pisæ Florentinorum
jugum accepere. Quæ rerum mutatio magnas ac
propemodum exitiabiles Italiæ turbas attulit. *d* La-
dislaus tunc Apuliæ regnabat, Caroli Dyrrachini
regis Apuliæ, ac deinde Pannaniæ, filius. qui per
Schismatis occasionem, Romam haud semel occu-
pare conatus, *e* ab Ludovico Andium duce, Lu-
dovici ejus, qui contra Carolum Dyrrachinum bel-
lum movens in Apulia decesserat, filio, victus ac
repressus est *f* anno 1410. sed victoria uti nesciens
Ludovicus infecta re in Gallias revertitur.

Vetus inter hæc ac pertinax dissidium lacerebat
Ecclesiam, duobus Pontificibus Petri sedem eodem
sibi tempore defendentibus. Sed ejus, qui in Gal-
lia degebat, mutato Petri Lunensis in Benedictum
nomine, ut caussa deterior, sic in dies minor etiam
apud suos erat auctoritas. Itaque destitutus à Fran-
cis, in Hispaniam, unde erat oriundus, recessit,
ubi per diu Aragonum se sustentavit opibus. In Ita-
lia Gregorius XII hærebat. *g* De ambobus in ordi-
nem cogendis convenere Pisis utriusque partis Prin-
cipes: iisque abrogato Pontificatu, Alexandrum
V ex Minorum ordine subrogarunt anno 1409. Quo
facto unum hoc assecuti sunt, ut ad duos Pontifices
tertium adjicerent.

h Moritur anno 1410 Robertus anno imperii 10.
i Sigismundus post hunc à Septemviris Imperator
designatus est ex Hungariæ rege, Caroli IV Impe-
ratoris

A 1400
Christi
ad 1437.
Anton.
3. Par.
Tit. 22.
c. 3.
Naocl.
Langius.
Chro.
Germ. 1.
26 Cusp.
b Anton.
Palmer.
Naocl.
c Naocl.
Sanfoni-
nus. An-
ton.
d Pand. 1.
5. Palm.
Naocl.
Barler 10.
Scanderb.
e Pand. 5.
Palmer.
f Pand 5.
Schisma
perseve-
rat.
g Anton.
Palmer.
Naocl.
h Naocl.
Chro.
Germ.
Onufr.
i Anton.
3. Par.
Tit. 22. c.
6. Naocl.
Palmer.
Chron.
Germ.
Cuspin.

Sigismundus Imp.

A 1400
Christi
ad 1437.

ratoris filius, Venceslai Imperatoris frater. Quem prudentia, magnitudine animi, liberalitate, ac cæteris amplissima fortuna dignis ornatum fuisse virtutibus ferunt, nisi quòd bellicis in rebus felicitas deerat. Pietate verò ac religionis studio longè præstitit. Quippe ut Ecclesiæ pacem redderet, cum legatos circunquaque misit ad principes, tum Galliam, Hispaniam, Angliam, Italiam adire non dubitavit ipse. nec priùs acquievit, quàm Joannem 23, qui anno 1410 Alexandro suffectus erat, ad cogendam Synodum adduxit.

a Conc.
Constant.

Anton.

Æneas

Silv. Hist.

Boëm. c.

38. Nauc.

Langus

Chro Ci-

tiz. Chr.

Germ.

Plat.

b Concil.

Const.

Sess. I.

c Ib.

Sess. 45.

d Æn. Sil.

c. 36.

e Chron.

Citiz.

Hist.

Boëm.

f Conc.

Const.

Sess. 42.

g Lang.

in Citiz.

Chr.

h Æn. Sil.

c. 37. &

seq. Nau.

Langus.

Igitur Sigismundi operâ a anno 1414, b Indictione 7, coeptum est Constantiæ generale Concilium 5 Novembris, feria 2, & quinto inde anno terminatum est, Christi 1418, c Aprilis 22, feria 38. Nauc. 6. d In eo Concilio Wiclephi & Joannis Hufs damnata hæresi, hîc ipse, qui tum aderat, cum se clam tentasset eripere, nec in Ecclesiæ potestate esse vellet, flammis est addictus e anno 1415, Julii 6, feria 7. Anno sequente Hieronymus Pragensis eadem de causa per supplicium tulit. Postquam autem Joanni XXIII, & Benedicto XIII Pontificatus abrogatus est, Odo Columnensis eorum loco deligitur anno 1417, f Novembris 11, qui dies S. Martino facer est, feria 5. Ob id Martinus V appellari voluit.

Ita post annos 40 schisma sublatum est, g repugnante licet Benedicto: qui cum anno 1424 decessisset in Hispania, ab duobus reliquis ejus factionis Cardinalibus sublectus Clemens VIII quarto post anno coactus est in ordinem. Hinc est quod annis 50 perseverasse schisma ab nonnullis proditur. Hujus Concilii tempore Sabaudix princeps dux è comitate primùm à Sigismundo salutatus dicitur anno 1415.

h At Joannis Hufsi sectatores, qui jamdudum Boëmiam hostiliter incurfabant, illius ulturi mortem,

tem, toto per eam provinciam furore bacchati sunt. Addebat animos Venceslai regis ignavia. quo mortuo Christiano 1419, contra Sigismundum ejus successorem, Joannem Ziskam *a* audacem hominem, ac manu & consilio promptum, ducem constituunt. Is brevi magno collecto exercitu plurima Boëmiæ oppida vi cepit; Sigismundi copias sæpè delevit: urbem in præaltis rupibus, loco naturamunitissimo, condidit, *b* cui Thaboris indidit nomen. unde *Thaboritæ* sunt dicti. Moriens suis edixisse fertur, ut cadaveri suo detracta cute, tympanum ex ea facerent, cujus percussu sonitus in præliis terrorem hostibus afferret. *c* id anno 1424 contigit.

A 1400
Christi
ad 1437.

a Æn. Sil.
c. 38. &c.

b Æn. Sil.
c. 20. &
46.

c Naocl.
d Pand. l.

e Anton.
Par 3. Tit.

12. c. 7.
Plat. in

Mart. 5.

e Olivar.
March c.

1. Pand.

Collenut.

f Barthol.

Facius l.

1. & seq.

Alfonsus

Arago-

niæ rex

Neapolita-

tanum

regnum

adit.

g Pand.

h Barth.

Facius

2. & seq.

Pand.

i Facius

1. 4. Pand.

In Italia rege Ladislao defuncto, anno, ut *d* Pandulfus auctor est, 1414, soror ejus Joanna Neapolitanum regnum tenuit, levis & impudica femina. Quæ Jacobo Borbonio Marchiæ Comiti nupta, eundem postea summum sibi jus in regno vindicantem fugere coëgit in Galliam; ubi contemptis opibus, Vefontione in Franciscanum ordinem est affectus.

f Joanna Martini V Pontificis alienatum ab se animum, & Sfortiæ ducis fortissimi conversa in se arma metuens, Alfonsum Aragoniæ Siciliæque regem in auxilium evocat, quo cum de adoptione ac regni successionem paciscitur *g* anno post obitum Ladislai septimo.

h Jam enim Ludovicum Andegavensem ejus nominis tertium, secundi filium, Martinus accierat, in eumque Neapolitani jura regni, abdicata Joannâ, transtulerat, dato illi adjutore Sfortia. Hinc Alfonsum inter & Ludovicum atrox bellum extitit. Secuta mox reginæ cum Alfonso ipso discordia: ex qua Ludovicus, Sfortiæ operâ in gratiam & adoptionem receptus, anno 1431 regnum obtinet. *i* Triennio post Ludovicus morbo periit, anno 1434: eo-

démque

A 1400 démq̃ Joanna, Rainero, qui & Renatus dictus
Christi est, Ludovici fratre, hærede dicto. qui tum à Phi-
ad 1437. lippo Burgundione captus attinebatur. **a** Alfonsus
a Pand. l. interim prioris adoptionis jure fretus, regnum oc-
6 & Fac. cupare nititur. Sed à Genuensibus navali victus cer-
b Pand. tamine, captusque, ad **b** Philippum Mediolani
ib. Palm. ducem, cujus in ditione tùm erat Genua, perducitur,
Fac. l. 4. à quo humanissimè est acceptus; & paullo
 post dimissus, ad recuperandum regnum revertitur,
 quòd jam Isabella Renati uxor, & liberatus à
 Burgundione Renatus ipse, possederant. **c** Capta
e Fac. l. 7. est ab Alfonso Neapolis, per eundem aquæ ductum
Pand. 6. intromisso milite, per quem Belisario duce Romanus
 olim irruperat, **d** Evenit hoc anno 1442. Quo
a Pand. ex tempore Renato in Gallias reverso, Alfonsus si-
Palmer. ne competitore regnavit; placatòque Eugenio, jus
 sibi, ac Ferdinando post se notho filio, ratum accepit.
 Per hæc tempora Philippus Maria Vicecomes, Jo-
e Naocl. annis Galeacii filius, post Joannis Mariæ fratris ne-
de eo. cem, Mediolano potitus, **e** circa annum 1415,
Facius l. bellorum ubique causas ferens, pace cum Floren-
4. sub tinis composita, Genuenses, ejecto duce Thoma
fin. Fregosio, sibi subjecit. **f** cum Florentinis deinde
f Anton. Venetisque susceptum bellum, auctore per legatum
Par. 3. Martino Pontifice, terminavit anno 1427. Sed bre-
Tit. 22. vi postea rursus ad **g** arma redierunt.
c. 8. **g** Annon. Martinus interim Papa, Basileensi indicto Con-
ib. c. 9. cilio, migravit è vita anno 1431. cui subiectus est
& seq. Eugenius IV. Basileenses patres vetuit ultra progre-
Basileen- di. Sed nihilominus conventus agere persevera-
se Conci- runt, & in Eugenium ipsum sententiam dixerunt.
lium. **h** Ab anno itaque 1431, Indictione 9, quo primùm
h Conc. coiëre, die Decembris 7, feria 6, à 1448,
Basil. diémque 17, Calend. Jun. annis septemdecim Ba-
Sess. 1. fileæ constiterunt. Sed Eugenii legitimi Pontificis
2 Sess. 45. causa potior fuit. Itaque Synodus ista auctoritate
Lang. in caruit.
Chron.
Citiz,

caruit. *a* & qui in ea Pontifex creatus erat, Ame-
 deus ex Sabaudia duce Felix V appellatus, anno
 1439. Novemb. 17, post Eugenii mortem sponte
 se abdicavit, & à Nicolao V Eugenii successore,
 anno 1449, in purpuratorum procerum adscriptus
 est ordinem. *b* Pragmatica tamen sanctio ab illa Sy-
 nodo constituta, in Galliis ab Carolo VII rege ac
 Senatu Parisiensi recepta est anno 1438: nec nisi
 post annos plures Francisco rege sublata.

Ante hoc tempus Sigismundus Imperator obiit 9
 Decemb. *c* anno Christi 1437, ætatis 70, vicesimo
 septimo postquam est electus, sexto verò, quàm
 ab Eugenio Pontif. redimitus est Romæ. *d* quod
 anno 1432 factum est. *e* quo & Franciscum Gon-
 zagam Marchionem Mantuæ esse iussit.

f Hoc Imperatore præstanti ingenii fama vixe-
 runt, Petrus Aliacensis Cameracensis episcopus;
 Joannes Gerson Parisiensis Academiæ Cancellarius,
g ad Constantiensem Synodum legatus ab rege Fran-
 ciæ missus; Emmanuel Chrysoloras, homo Græ-
 cus, qui patria studia primus in Italiam reportavit,
 & *h* Constantiæ per Concilii tempus interiit; *i* Leo-
 nardus Aretinus & Poghius, ambo Itali; *k* Joannes
 de Turrecremata Cardinalis; Alfonsus Tostatus
 Abulensis in Hispania episcopus; *l* Thomas Valden-
 sis; Dionysius Rikel Carthusianus, vir peræquè
 doctus & sanctus, qui anno 1471 obiit; Paulus ex
 Judæo Christianus, & Burgenfis episcopus; Flavius
 Blondus Foroliviensis, historicus; Nicolaus de Tu-
 deschis Cardinalis & Panormitanus Archiepiscopus,
 Canonici juris ætate illa princeps. Sanctitate autem
 imprimis antecelluerunt *m* Bernardinus Senensis ex
 Minorum collegio, & Laurentius Justinianus Pa-
 triarcha Venetus; Vincentius Ferrariensis *n* Hispa-
 nus, qui obiit 1418; Catharina Senensis; aliique,
 quorum omnium ætas partim ex eorum scriptis,

A 1400
 Christi
 ad 1437.
 Conc.
 Basil.
 Sess. 39.
 Tilius.

c Plat.
 Cuspin.
 Oouf.
d Nauc.
 Citiz.
 Chron.
e Plat. in
 Eug.
 Nauc.
f Chron.
 Citiz. an-
 no 1417.
g Chron.
 Citiz.
 Trith.
h Paul.
 Jov in
 Elog.
i Trith.
k Trith.
l Trith.

m Anton.
 5. part.
 tit. 22.
n Trith.
 c. 5.

A 1438
Christi
ad 1500. partim ex illorum temporum historiis chronicisque
comperta.

CAP. IX. *Quæ Alberto, Friderico, & Maximiliano Imp. gesta
a Naocl. sunt in Germania, Pannonia, Oriente, Italia,
Cuspin. Cypro, deque viris illustribus.
Onuf.*

vide Æn.
Silv. de
Hist.

Ab anno Christi 1438 ad 1500 circiter.

Boëm. c. **S**igismundi soceri morte vacantem Imperiititu-
56. & in lum accepit Albertus Austriæ dux a anno 1438.
Europa
Bonf. Qui perbreui tempore maximis rebus adversus Mo-
Dec. 3. ravos, Boëmos, Turcásqe confectis, in expedi-
l. 4. tione contra postremos istos vita functus est Cal.
b Flor. Nov. anno imperii altero, Christi 1439.
Conc. b Quo anno, Basileensibus interdictos ab Euge-
Plat. in nio cœtus nihilo fecius habentibus, Pontifex legi-
Eug. Pal- timum tota ex Ecclesia conventum apud Florentiam
mer. Ci. collegit. Ad quem Joannes Palæologus Constanti-
tiz. Chr. nopolitanus Imperator affuit, cum Josepho Patriar-
Florenti- cha, qui eodem ibi decessit anno. Græci cum La-
num Con- tinis in concordiam rediere: nec non Armeni; qui-
cilinm. bus Catholicæ formulam fidei scripsit Eugenius.
c Cuspin. Verùm Græci in Orientem reversi, Marco Ephesi-
Onuf. no & Scholario viris eruditis agentibus, ab Romana
Palm. se societate divellunt.
Naocl.
Citiz.
Chron.
d Egnat. c Fridericus Austriæ dux, Herneſti filius, anno
Mediola 1440 Romanorum adiit regnum: quo imperante
nenses res. d quietior, quàm solebat, fuit Germania, cum
e Naocl. reliquæ partes Europæ civilibus & externis undique
f Palm bellis streperent.
g Anton.
3. Par. Franciscus Sfortia ejus filius, qui Ludovicum
Tit. 21. c. Andegavensem secutus, in Apulia contra regem
12. para. Alphonsum egregiè certarat, e à Philippo Medio-
graph. lani principe, cujus spuriam filiam f Blancham du-
1. & 2. xerat, ad ejus hostes Veneto transiens, res illius
Plat. in evertit. g Philippus sine hærede vita fungitur, sexto
Nicol. 5. Id.

Id. August. anno 1448. quo anno Sol eodem mense A 1438
defecit, die 29, hora diei 7, ait Antoninus. Ex Christi
quo Pandulphi error & Platinæ convincitur, qui ad 1500.
Philippi mortem superiori adscribunt anno. Fran-
ciscus verò Mediolanenses frustra sibi libertatem
asserere conantes coëgit in potestatem, dissimulan-
te Aragonum & Apuliæ rege Alfonso, quem ab Phi-
lippo scriptum hæredem Pandulfus Collenutius af-
firmat. Nec minus Aurelianensium dux Carolus,
Ludovici filius, eam sibi vendicabat provinciam,
utpote Valentina Joannis Galeacii filia, Philippi
sorore, genitus. a At Veneti tam potentis vicini
metu cum Alfonso fœdus percutiunt. Florentini
adversus utrosque Francisci societatem expetunt.
Sic atrox in Italia redintegratum est bellum. Cum
Alfonso postea Franciscus Sfortia pacem amicitiam-
que fecit b anno 1454: & Alfonso illius nepoti, b Pand.
Ferdinandinothi filio, Hippolytam Mariam filiam l. 6.
in matrimonium dedit. c Post annos inde 4 obiit c Pand 6.
Alfonso senior Calend. Jul. ætatis anno 66, Christi Monstr.
1458, Aragoniæ ac Siciliæ regnis Joanni fratri re- 1. Jov. l.
lictis. Neapolitanum Ferdinandus filius accepit. d d Pius 2. 1. hist.
Laudatur ab historicis Alfonsi regis invictus ac ge- in ur. c.
nerosus animus. tum in literas earumque cultores 65. Pand.
excellens amor; cui vicem ii celebranda apud poste- 6. Facius.
ros illius fama retulerunt. *Alfonsi*
in litera-
tos amor.

In Pannonia & Albania Christianam rem ea tem-
pestate sustinuit principum duorum inclita virtus,
Joannis Corvini Huniadæ, & Alexandri Epirota- Joannes
rum regis, qui *Scanderbegus* vulgò dicitur. e Prior Huniadæ.
Walacho patre, Græca matre natus, haud obscuro e Bonfin.
genere, in vico Corvino, inde cognomen alterum Dec. 3. l.
habuit. Huniades verò ab agro ejus nominis appel- 3. Chalc.
tus est, quem ei Sigismundus attribuit. l. 8.

Hujus egregia fortitudo incumbenti in Europæ
perniciem Amurathis potentia moras objecit; & ad
pacem cum Uladislao rege Hungariæ æquissimis

A 1438 conditionibus ineundam compulit. Sed eam, Tur-
 Christi cis Asiatico bello distentis, temerè disturbarunt
 ad 1500. Hungari, haud levi Christianæ rei damno. a Siqui-
 a Pius dem eorum exercitus ab Turcis ad Warnam profligatus est. quo in prælio cum Uladislaus ipse rex,
 Pont. Eu. tum Julianus Cardinalis repetendi contra foedus bel-
 rop. c 5. liauctor occubuit, anno 1444, Nov. 10 die. b Se-
 Bonfin. cundum hanc calamitatem Ladislaus posthumus
 Dec. 1. 1. Alberti Cæsaris filius, ex Elizabetha Sigismundi fi-
 6. Nauch. lia, rex ab Hungaris eligitur quinquennis puer,
 b Æn. curatore addito regni Joanne Huniade: quod La-
 Silv. in dislaum Fridericus Imperator, e cujus fidei cum
 Europa regni coronam mater illum commiserat, nollet
 Bonfin. reddere. d Quam ob causam iratus Huniades, anno
 &c. 1445 Austriam aliasque Friderici provincias perva-
 Hungari- stavit. Cum Amurathe quoque persæpe feliciter
 ca res. pugnavit, & eo apud Crojam Epiri mortuo, cum
 e Pius 2. ejus filio Machomete. à quo e anno Christi 1453
 in Europ. capta est Constantinopolis, Maji 29. f Hunc vero
 d Bonfin. triennio post Taurinum, quam Albam vocant, ob-
 Dec. 3. fidentem cum magna Turcarum strage ignominia-
 1. 7. que depulit anno 1456, ipso die S. Magdalensæ sacro.
 e Anton. Ejus victoriæ causa Transfigurationis Dominicæ
 Par. 3. solemnem agi diem Callistus Papa decrevit. Hac in
 Tit. 22. c. pugna, cæterisque per id tempus cum Turcis secun-
 13. Bonf. do Marte obitis, Joannis Capistrani viri sanctissimi
 Dec. 3. 1. ex Minorum ordine spectata pietas est. Hoc enim
 8. Nauch. agente, crucis insigne plerique sumpserunt, & ad
 Palm. sacrum bellum nomina sunt professi.
 Chro. g Eodem anno Joannes Huniades Transsilvaniæ
 Citiz. princeps, Vaivodam mos est dicere, felici exitu
 7 Id. & diem obiit 4 Id. Sept. nec multo post Capistranus
 Æn. Silv. ipse. h cujus sanctimoniam prodigiis illustrem red-
 Boëm. didit Deus.
 Hist. c. Ladislao rege defuncto i 10 Calend. Dec. anni
 65. Chal. 1458, Matthias Corvinus Joannis filius rex ab Hun-
 ce. 1. 8. garis eligitur, nulla re patris dissimilis. à quo Turcæ
 g Bonfin. non semel profligati.
 Anton. Scan-
 &c.
 h Nauch.
 i Æn. Sil.
 c. 70.
 Boëm.
 Bonfin.
 Dec. 5.
 1. 8.

a Scanderbegus Turcarum manibus elapsus, pa-
terna Epiri ditione recuperata, ingruentes persæpe
cum infinitis millibus Turcarum reges parva manu
superavit, summoque, quoad vixit, iis terrori
fuit. Hunc anno Christi 1443, quarto Cal. Dec. re-
gnare cœpisse, & 23 regni, 16 Cal. Feb. anni 1466
obiisse, tres & sexaginta natum annos, auctor est
b Marinus Barletus.

A 1438
Christi
ad 1500.
a Barlet.
Æn. Silv.
in Euro.
pa. c. 15.
Scander-
begus.

Apud Italiam c Eugenio Papa mortuo anno 1447,
Februarii 23, d Nicolaus V sublegitur, doctorum
hominum ac bonarum artium longè studiosissimus.
Itaque nimini uni plures ab eruditis inscripti sunt li-
bri. Tum Vaticanam bibliothecam, conquistis
undique, & ex Oriente usque, voluminibus in-
struxit. e Obiit octavo Pontificatus anno, Christi
1455, Martii 25. Quem Callistus III excepit: eoque
functo Pius II vir doctissimus, qui Æneas Silvius
antea vocabatur, anno 1458 Pontificatum iniit.
cujus ad bellum Turcis inferendum consilia dein-
ceps omnia spectarunt. f Ob id cum Ferdinando
Neapolitano rege Alfonsi filio pacem constituit, ac
g Mantuam frequentes ad concilium adesse iussit,
ut de bello gerendo statueretur. Sed ab externis
bellis ad domestica conversis principum studiis, nihil
perfici potuit. Coetus ille Mantuanus octavo mense
dimissus. b Alfonsi cognita morte Joannes Renati
Andegavensis, quem ab illius regni possessione de-
pulsus in patriam rediisse suprâ significavi, filius,
magno exercitu collecto, in Apuliam profectus est;
collatisque signis Ferdinandum acie victum, & castris
exutum, egit in fugam. Actumque de eo foret, ni
Scanderbegus illius & Pii Pontificis adductus precibus
ex Epiro succurrisset. Hujus auxilio Ferdinandus
pulsis hostibus brevi omnia in potestatem accepit.
Hæc de Italica Scanderbegi expeditione ab incurio-
sis vel ingratis omissa scriptoribus i Marinus Barletus
queritur.

b Lib. 13.
Hist.
Scand. in
fine
c Plat.
Anton.
Par. 3.
Tit. 22.
c. 12.
Chron.
Citiz.
d Plat.
Anton.
e Plat.
Anton.
c. 14.
f Pand. 1.
6. Nauc.
Plat.
g Palm.
Plat.
Nauc.
h Palm.
i Nanc.
Pand. 6.
Barlet.
Chalc. 8.

k Lib 10.
de gest.
Scand.

A 1438
Christi
ad 15 co.
a Palm.
Til in
Chron.
b Palm.
c Palm.
d Id.
Palm.
Plat.
Naocl.

Per idem tempus Genuenses bello ab Alfonso rege vexati, Carolo VII Franciæ regi se in fidem tradidēre a anno 1458. ad quod missus Joannes Renati filius eam urbem præsidio munivit. b Sed post annos tres ab Francis defecit, Prospero Adurno duce, quam Ludovicus XI Francisco Sfortiæ Mediolanensium duci concessit c anno 1464. d quo anno Pius Pontifex Anconæ mortem obiit, brevi tempore magna collecta gloria. Sex enim duntaxit annis præfuit. Hunc Paulus, qui secundus numerabatur, est secutus.

e Pius
Pont. in
Asia. c.
97 Nauc.
Hist.
Cypri.
Cypri re-
gnum ut
ad Venetos
pervene-
rit.

Dum per Europam Christiana res intestinis turbatur odiis, in Asia quoque par eam calamitas afflixit. e Cyprum insulam Richardus Angliæ rex Græcis ademptam Guidoni Lusiniæ Gallici generis permiserat, qui Hierosolymitani sibi regni jus assu-
mebat.

In ea posteris illius regnantibus, Genuenses, popularium suorum facta illic cæde, validam ad ulciscendum classem Trugosio imperatore comparant. Brevitota, cum rege ac regina, insula in potestatem venit. Illis, cum aliquanto tempore in carcere detenti essent, tandem data venia est. Sed regno vectigal impositum, & Salamis, quæ est *Famagusta*, negotiationibus frequens emporium, victori cessit in prædam. Natum in carcere filium rex appellari Janum voluit, quod *Genuam* vulgò *Januam* mos est dicere. Hunc Ægypti Sultanus, capta direptaque Cypri, ac multis occisis mortalibus, stipendiarium fecit. Mortuo successit Joannes filius, præ luxu ac deliciis, mulieris, quam viri, similior. qui Helenam ex Palæologorum sanguine in conjugium accepit, ex qua Carlottam genuit. ex concubina verò Jacobum. Carlotta Ludovico ducis Allobrogum filio nupsit. Jacobus, quem, ut ab regni spe pater excluderet, suasu Helenæ, Nicosiensem præfulem fecerat, utroque defuncto, Cypri potiunda

tiundæ cupidior, quàm Christianum decebat Ægypti Sultānum adiit. cujus in verba nefario dicto sacramento, ab eodem inducitur in regnum, Ludovico Carlottæ conjuge pulso, *a* sub annum 1459. *a* Naocl. Post Genuensibus ejectis, ac recepta Salamine, Jacobus Æcaterinam Marci Cornelii filiam è Venetis sibi conjugem arcessit. quam Senatus Venetus in filiam adoptavit. *b* Extincto rege, ejusque posthumo *b* Iid. & Jacobo, id regnum in Venetorum potestatem hæreditario jure pervenit, anno 1476. *Palm.*

Fridericus Imperator finem vivendi fecit *c* anno *c* Cuspin. 1493, Augusti 19, imperii anno 53. cui Maximilianus successit ejus filius, Romanorum rex ante 7 *Nauc. Chro. Spenheim.* annos creatus.

d Hic ad annum usque pervenit Christi 1519, *Trith. Suppl. Palm. Maximilianus.* imperii 26, ac pridie Id. Jan. ætatis anno 63 decessit, *d* Onufr. Cuspin. Multi hoc imperante, magnique, præsertim in *Nova* Italia, sub ejus initium motus extitere, qui in Francis *regiones patefactæ.* rebus exponentur.

Ut illa tunc memoratu tristia, sic læta ista contigere. *e* Ferdinandus Hispaniæ rex Granatam, qua in *e* Tarafa. *f* Naocl. Maria. urbe Maurorum reliquiæ confederant, expugnat *f* Naocl. Maria. anno 1492. quo Saracenorum in Hispania dominatus post annos, quàm eo venerant, 780 desit. *f* Eodemque anno, 171 familiarum millia Judaici generis in exilium abiere, quæ ad 800000 capitum fuisse dicuntur.

Complures in extremis Orientis Occidentisque finibus ignotæ regiones adiri cœptæ, patefacto ad eas per Hispanas Lusitanasque classes intinere. *g* Christophorus Columbus patriâ Genuensis, nauticæ *g* Histor. Ind. Append. Palm. rei scientissimus, sub Ferdinandi & Isabellæ regum auspiciis anno 1492, ex Hispania solvens, novas reperit insulas. cujus exemplum secuti reliqui paulatim vastam illam aperuere continentem, quæ *h* Ofor. l. l. de gest. Emm. partem orbis terrarum quartam efficit. *h* Eodem incensus studio Vascus Gama Lusitanus Emmanuelis

A 1438
Christi
ad 1500. jussu Olyssipone profectus in Orientem anno 1497, septimo Id. Jul. sequente anno, 13 Cal. Junias, Calcutum appulit, Indicisque commerciis ac Lusitanorum ad ea navigationibus iter ostendit.

Viri illustres. Literæ, Friderico regnante, per Italiam in splendore magno fuerunt, Græcorum doctissimis, qui capta Græciâ ad eam accurrebant, æmulatione sui Latinorum acuentibus studia. Princeps ut dignitate, sic eruditione Græcorum est habitus Bessario

d Palm. Cardinalis. a quem anno 1472 legatum vidit Gallia. unde Romam rediens Ravennæ obiit ætatis anno 77. Theodorus item Gaza Thessalonicensis,

b Lib. de qui b anno 1470 librum de Mensibus scripsit, c obiit- que 1478. d Georgius Trapezuntius Cretenensis obiit

c. 16. 1485: e Argyropylus Byzantinus & Demetrius Chalcondylas eodem vixere tempore. f Inter Lati-

d Palm. nos eximie floruit Pius II Pontifex, qui Æneas antè Silvius appellatus est. Laurentius item Valla,

e Jov. acri mordacique ingenio, g mortem obiit anno 1457. Franciscus Philelphus, b qui 90 natus annos

f Trith. moritur anno 1481. i Flavius verò Blondus historicus anno 1473, ætatis 57. k Nicolaus Perotus. Pla-

g Jov. tina, qui Pontificum Romanorum vitas perscripsit ad Paulum usque secundum. Matthæus Palmerius

b Trith. Florentinus Chronici scriptor. l qui ob hæresim de Angelis scripto proditam incendio punitur, ut ait

i Palm. Trithemius. alii non ipsum, sed ejus librum exstum asserunt. quod & similis vero. Domitius Calderinus,

k Jov. qui m anno periit 1477. n Rudolphus Agricola. o Joannes de Monte regio Mathematicus:

l Trith. is moritur Romæ anno 1476. Secuti sunt Joannes Picus Mirandulanus; Hermolaus Barbarus, quem

m Trith. ætatis anno 39, Christi 1493 extinctum esse scribit Trithemius; Angelus Politianus p obiit 1494, q æ-

n Id. tatis 40. Marfilus Ficinus, Sabellicus historicus, S. Antoninus episcopus Florentinus. Neque verò

o Palm. commemorare omnes attinet; de quibus Trithemius

mius ætatis ejusdem scriptor, & Paulus Jovius in Elogiis, compluresque alii scripserunt.

A 1422
Christi
ad 1500.
Typogra-
phia
inventæ.
a Palm.
an. 1457.

Commodum autem accidit, ut cum, deterfa barbarie, literæ caput efferrent, tot magnorum ingeniorum commendandis æternitati foetibus ars typographica prodiret a anno 1440, repertore Joanne Guttembergio equite Moguntino.

De rebus Francicis, aliisque cis Alpes gestis Carolo VII, Ludovico XI, & Carolo VIII Franciæ regibus. ac de Italicis etiam motibus, qui hoc postremo regnante cum Francicis rebus implicati sunt.

Regnum Carolus septimus ingressus est anno 1422 miserum & exercitum, pleraque Franciæ Anglis obtinentibus; quibus cum, in ultionem paternæ necis, dux Burgundiæ Philippus vires suas conjunxerat. Prima in Gallias Anglorum eruptio anno 1415, Henrico V rege, contigit. Quo ad Azincurtum, haud procul Caletum oppido, pugna commissa est: in eaque flos Gallicanæ nobilitatis partim occidit, partim in manus venit hostium. Captus est Aurelianensium dux Carolus, qui 25 annis in custodia fuit, aliique principes. Prona deinceps Anglis omnia Burgundi societas fecit: qui in Franciæ regem, neque mentis, neque juris sui compotem, cum regina ejusque filia Catharina potestatem habebat. Henricus occupata regni arce Lutetia d anno 1418, e biennio post in Tricastibus Catharinam in conjugium accepit, cum dote regni, excluso Carolo Delphino. Verum perbreve fructum tanti successus habuit Henricus extinctus eo ipso, quo Carolum VI periisse docuimus, f anno 1422, Augusti 29. Huic Henricus VI, Carolo post menses duos vita functo Carolus VII sufficitur. Perpetuus ex eo cursus Anglicanæ victoriæ fuit, defi-

CAP. X.
Angli-
cum bel-
lum.

b Alan.
Monstr. l.
1. c. 139.
Nauc.
Meyer.
Æmil.
Gagu.
c Monstr.
l. 3, f. 106.

d Id. c.
214. l. 1.
c. 143.
e Alan.
Monstr.
1. c. 265.
Olivar.
c. 3. &c.

A 1422
 Christi
 ad 1500. cientibus à Carolo in dies oppidis. Prima dehinc ad
 a Alan. Aurelianos nobilissimam Celticæ urbem, rerum
 Monstr. inclinatio facta est. a Eam Anglus obsederat anno
 2. Meyer. 1428, quarto Id. Octobr. Sarisberienfi duce, qui
 Æm. &c. in ea obsidione cæsus est; propugnante verò Joan-
 Micquel. ne Notho, Ludovici Aurelianensium ducis, qui à
 lus. Joanne Burgundo interfectus est, naturali filio.
 Joanna Ultima jam metuentibus oppidanis raro ad hanc diem
 Aurelia prodigio Deus opem attulit.
 na puel- Joanna Darcia virgo erat in agro Tullenfi patre
 la. agricola, ovium custos. Ea divinis instincta voci-
 b Alan. bus ad solvendam Aureliæ obsidionem, & Carolum
 &c. tot angustiiis explicandum, ultro hunc adiit: ac fide
 e Monstr. facta, Aureliam cum subsidiis missa, fractos præ-
 l. 2. f. 59. liis aliquot Anglos b anno 1429, Maji 12, ab urbe
 Æmil. repulit. regem Durocottorum Remorum ad sacra
 Gag. regni rite capienda perduxit. Fusis sæpius hostibus,
 Meyer. d Lib. 2. tandem ad Compendium capta est anno 1430. e
 f. 70. quam post longam de ea quæstionem habitam, Per-
 e Vide trus Cauchonius Bellovacensis episcopus damnavit.
 Histor. Angli vivam exuissere anno 1431. quo tempore Ba-
 Joan. à fileæ Synodus est haberi cœpta, ait d Monstreletus.
 plerisque editam. De hac virgine, quæ Aurelianensis puella vulgò
 Bellefor. in Chro. dicitur, probrosa quædam falsò ab nonnullis jacta-
 in Caro. ta sunt. Sed innocentem ac Deo caram fuisse, cum
 7. & ad multa persuadent, e quæ plenis voluminibus tra-
 Nicol. dita leguntur, tum secundissimus rei secutus exi-
 Gil. tus; qualem non nisi auctori Deo fas sit adscribere.
 f Alanus Deinceps enim Anglis in pejus omnia cessere. Caro-
 Monstr. lus reconciliato sibi Burgundo f anno 1435, paulla-
 2. f. 112. tim ex hostium manu regnum recepit. g sic ut an-
 Oliv. 1. no 1453 cæso Talbotio egregiæ fortitudinis viro,
 c. 3. ereptaque rursus Aquitania, nihil præter Caletes
 g Monstr. reliqui Anglis in Gallia fecerit. Ad hunc modum
 l. 3. Po Anglicanus tumultus post annos duodequadraginta
 lyd. l. 23. finem accepit.
 Alan. Pulsos finibus alienis Anglos discordia domi civi-
 Anglica- domestica. lis

lis excepit. Duæ apud illos erant regiæ familiæ: altera Eboracensium, Lanclastriorum altera. Henricus Lanclastrius, Richardo II abdicare coacto, interfectoque, regnum usurparat *a* anno 1399: ejusque nominis IV appellatus excessit *b* anno 1413. Huic successit Henricus V ejus filius. qui, cum Philippo Burgundo societate facta, Francorum opes labefactavit, & suscepto ex Catharina Caroli VI filia Henrico VI, mortuus est anno 1422, ut suprà retulit.

A 1422
Christi
ad 1500.

a Polyd.
Virg. fine
l. 20.
b Id. fine
l. 21.

Post ejectos Galliâ Anglos, *c* anno 1453, orta domi principum factione, cujus auctor erat Richardus Eboracensis, rex Henricus collatis signis ab illo superatur, anno 1460. ac de concilii sententia Richardo destinatur regni successio. Interim Margareta Renati Andegavensium ducis filia, virili animo prædita mulier, Henrici conjux, haud exigua manu contracta, Richardum acie vincit, & interfecit. tum subeuntem auxilio Richardum alterum Warnici Comitem castris exutum in fugam conjicit, ac virum restituit in regnum. Post Richardi filius Eduardus Marchiæ Comes, Warvicensis auxilio Henricum & Margaretam pellit ex Anglia, rexque ipse renunciatur *d* anno 1461, quarto Cal. Jul. Hunc deinde Warvicensis, orta inter ambos simultate, Ludovici XI, Franciæ regis, ope fugavit, & Henricum pristinam ad dignitatem reduxit anno 1471. Eduardus verò, Carolo Burgundiæ duce opitulante, regnum, quod amiserat, recepit sexto post mense; & Richardo Warvicensi in pugna interfecto, Henrico, nec non Eduardo unico ejus filio, vitam eripit. Hunc Henricum longè sanctissimum fuisse, adeo ut vivus mortuusque miraculis inclaruerit, *e* testis est Polydorus. Regis nomen habuit annos 39, menses 6. Margareta conjuge, filio, & regno spoliata ad patrem revertit in Gallias.

c Polyb.
l. 23.

d Polyb.
l. 23 Vide
Comm.
in c. 50.
& seq.

e Lib. 24

Eduar-

A 1422
Christi
ad 1500.

• Polyd.
l. 26.

• Monstr.
l. 3. f 68.
Oliv. l. 1.
c. 36.

Ludovi.
cus XI.

• Monstr.
l. 3. Chr.
Lud. x.
Comm.
c 8.
Monstr.
l. 3 p 131.
Oliv. l.
I. c. 37.
• Comm.
Til. Æm.
Gaguin.

Eduardus tribus & viginti regnavit annis, extinctusque est anno 1483. cujus frater Richardus Gloucestræ dux homo sceleratus, occisis ejus filiis, tyrannidem invadit. quam tertio demum anno oppugnatus ab Henrico Richemundenfi, Joannis, qui sexti Henrici frater erat, filio, cum vita perdidit. Henricus porro iste anno 1486 regnum auspicatus est, ejus nominis septimus, octavi pater ejus, qui ab catholica communione descivit. Atque ille filiam Eduardi regis IV ex Eboracensi familia duxit Elizabetham. • Quo facto Lancastriorum & Eboracensium famosa illa & Anglis exitialia odia restinxit.

In Galliis, Anglorum excusso dominatu, respirabat Carolus: nisi quod à bello quiete parva, domesticas in turbas incidit. • Nam Ludovicus ejus filius offensus patri ad Philippum Burgundum receptum habuit anno 1456; nec inde in Franciam rediit ante illius obitum: qui incidit anno 1461, Jul. 22.

Igitur Ludovicus ejus nominis XI anno eodem in patris locum venit, homo callidus, & astutus. Qui sub exordium regni conspirantium inter se principum factionibus agitatus, conatus illorum consilio ac prudentia discussit. Nam omnibus, quæ peterent, prolixè tribuendo, distractos à se invicem singulos deinde est aggressus. • Hanc factionem pugna antecessit illa, quæ ab Montemlechericum octavo circiter ab Urbe lapide facta anno 1465. in qua neutri satis liquida victoria constitit. Princeps erat adversarum partium Carolus comes Carolesius, Philippi Burgundiæ ducis filius. Is patris obitu, qui anno 1467, Junii 15, feria 2, contigit, amplissimis in opibus ac potentia cum esset, ut erat natura ferox & novarum cupidus rerum, finitimos lacessere non destitit. • præsertim verò Renatum Lotharingiæ ducem, & Helvetios, quibus cum Ludov-

A 1422
Christi
ad 1500.

a Comm.

c. 95.

Æmil.

Gag. Til.

Append.

Monstr.

f. 190.

b Comm.

c. 136.

c Comm.

c. 130.

Minimo-

rum Ordo.

d Chr.

Lud. xi.

Til.

e Gaguin.

Æmil.

f Chron.

Caroli 8.

ex Jali-

gnio &c.

excerp. à

Godef.

g Id. p.

166.

h Gaguin.

Exceip.

Jalig. &c.

Til.

i Id.

pax

Ludovicus contra communem hostem societatem fecerat. Renatum ut facile vicit Carolus, & principatu propemodum exutum fugere coëgit in Franciam, sic ab Helvetiis clade bis accepta, cum Renatus provinciam suam recuperasset, adversus illum contendit in Lotharingiam. Ibi dum Nancejum obsidet, ab Renato Germanicis & Helveticis auxiliis instructo victus in acie cecidit a anno 1477, Januarii 5, unica relicta filia Maria, quæ Maximiliano Friderici Imper. filio nupta. Caroli audita morte, Ludovicus extemplo Burgundiam veteremque in Belgica ditionem potestati suæ subjecit.

b Obiit in Turonibus Christi anno 1483, tertio Cal. Sept. feria 7: c cum prius ad se Franciscum Paulanum accivisset ex Italia virum sanctissimum, ac miraculis inclitum, à quo Minimorum institutus est ordo.

Tertium decimum agens annum Carolus VIII, Ludovici filius d quippe natus anno 1470, prid. Id. Jul. regnum suscepit sub Annæ fororistutela, quam Petrus Borbonius Bellojocensis duxerat. e Eam sibi prælatam ægrè tulit Aurelianensium dux Ludovicus Caroli filius, Ludovici nepos illius, quem Joannis Burgundi jussu Lutetiæ confossum esse demonstravimus. Igitur ad Franciscum Britannia ducem fugiens, cum in societatem plerique venissent procerum, commisso cum regiis ducibus prælio, ad Fanum Albin in Aremoricis, victoria pariter ac libertate cecidit f anno 1488. g & triennali custodia detentus est. Supplici duci pax ea lege concessa, ut quod Regis armis quæsitum erat, id in illius potestate maneret. h Inter hæc duce mortuo, Annam ejus filiam Maximiliano Romanorum regi pactam, uxorem Carolus accepit, repudiata Margareta Maximiliani filia, quam sibi Ludovico patre auctore desponderat. i Bellum ob id inferente Maximiliano,

A 1422 Christi
 ad 1500. 4 Comm. in Car. 8. Guicc. Append. Monstr. Gag. Ja. lig. Ex. cer. & Ferron.

pax denique secuta est, cum ei Comitatus Atrebatensium de regis voluntate cessisset.

a Pace in regno composita, longinqua bella Carolus expetiit, suscepta in Italiam expeditione, ad Neapolitanum recuperandum regnum; quod ab Renato Andegavensium duce in Ludovicum undecimum translatum, Ferdinandus habebat Alphonsum filius, Alphonso pater alterius; cujus gener erat Joannes Galeacius, nihil ex Mediolanensi principatu præter nomen obtinens, cum penes Ludovicum Sfortiam ejus patruum potestas omnis esset, quam tutelæ specie ad se traxerat. Ægrè id scilicet Alphonso ferebat, ac pro genere parabat bellum. Hoc ut Ludovicus averteret, Carolum spe Apuliæ potius in Italiam excivit. Ergo ut hostile nihil à tergo relinqueret, b Ferdinando Hispaniæ rege Ruscionem, ac Perpinianum, de quo inter ipsos certamen erat, permisit ultrò; tum c anno Christi 1494, superatis Alpibus, in Italiam descendit. Quam cum repentino terrore compleisset, expeditum per Tusciam Romam usque, & Neapolim deinceps, iter habuit. d Romæ ab Alexandro VI Constantinopolitani imperii titulum accepit anno 1495, cum e superiore Ferdinandus excessisset Jan. 25. f Cujus filius Alphonso Caroli adventu perterritus in Siciliam trajecit, ac regno se abdicans, id Ferdinando filio reliquit. g Ferdinandus metu Francorum in Ischiam insulam sese recepit. Carolus Neapolim ingressus h Februarii die 22 toto regno potitur.

i Ergo apud Italiæ principes ac civitates habuere. i Ergo adjuncto sibi Maximiliano Imperatore, & Ferdinando Hispaniæ rege, clam etiam Alexandro Pontifice favente, Veneti, ac Ludovicus Sfortia, cui k mortuo Galeatio Mediolanensium ducis jus actitulum Maximilianus Imperator concesserat, conjunctionem faciunt: regemque Franciæ ordinatis in Apulia

Apulia rebus in Galliam redeuntem intercludere con-
 nantur. *a* Pugnatum est Prid. Non. Jul. ad Forum
 Novanorum, haud procul Parma; & ab exigua
 Francorum manu *b* (septem haud amplius millia
 fuisse produntur) perrupta sunt hostium, maximè
 Venetorum, millia quadraginta. Carolus, *c* re-
 cepto Ludovico Aurelianensium duce, qui ab Lu-
 dovico Sfortia Novariæ circumfessus in summas an-
 gustias venerat, decoris & gloriæ plenus rediit in
 Franciam anno eodem quo Romam ac Neapolim
 adierat. *d* Vix eo digressio, Neapolitani ac reliqui
 omnes ad Ferdinandum defecere. Franci, Gilberto
 Monpenferio præfecto mortuo, paullo post omnes
 excessere. Hanc Italiæ cladem adventumque Caroli
 non semel prædixisse dicitur Hieronymus Savano-
 rola Dominicanus, celebris ac Florentinis mirificè
 gratus orator, *e* qui ob contumaciam seditiosasque
 conciones extremum supplicium luit postridie ejus
 diei, quo Carolus è vita discessit. *f* Qui apud Am-
 basiam in Turonibus repente apoplexia periit, 7
 Id. Apr. anno 1498, regni decimoquinto.

g Ludovicus ejus nominis XII, mortuo sine hæ-
 rede Carolo, ex lege successit, Caroli filius, Au-
 relianensium dux: *h* qui se extemplo utriusque Si-
 ciliæ & Hierosolymæ regem, ac Mediolanensium
 ducem, appellari voluit. ac subinde totus in Itali-
 cam expeditionem incubuit, ducta prius Anna vi-
 dua, Aremoricorum principe, Caroli quondam
 octavi conjuge, ac divortio cum Joanna facta, Lu-
 dovici XI filia, quam invito illi pater induxerat.
 quæ quidem Biturigas concedens magna in sanctita-
 tis fama postmodum fuit. *i* Mediolanum Ludovici
 Sfortiæ fuga in Francorum potestatem pervenit
 cum Insubribus reliquis anno 1499.

A 1422.
 Christi
 ad 1500.
a Guic. 2.
 Comm.
 c. 31. &
 seq. Gag.
 Append.
 Monstr.
 Excer. la-
 lig. &c.
b Gaguin.
c Excer.
 Jalign. &c.
 Comm.
 c. 38.
 Guic. 2.
d Comm.
 38. Guic.
 &c.
e Comm.
 in Caro.
 c. 25.
 Append.
 Palm.
 Naocl.
f Guic.
 fine l. 3.
 Naocl.
g Comm.
 c. 53.
 Guic. l. 3.
 Til. Gag.
 &c.
 Ludovi-
 cus XII.
h Guic. 4.
 Comm.
 Til. Ferr.
 ron. &c.
i Guic.
k Guic. 4.
 Til. Ferr.
 Naocl.

Quæ

A 1500

Christi

ad 1547.

Qua anno Christi 1500 ad 1547 toto orbe gesta sunt, Imperatoribus Maximiliano, & Carolo V, ac regibus Gallia Ludovico XII, & Francisco.

CAP. XI.

Guic. 4.

& seq.

Til. Ad.

dit. ad

Monst.

Ferron.

Velleji

Append.

ad Gag.

Histor.

Bayar.

a Guic. 4.

XII ge-

a

b Guic.

c Id. l. 5.

Ferron.

e Guic. 8.

& seq.

Ferron.

Til. Chr.

Histor.

Bayar.

&c.

Maximiliano Imperatore, ac Ludovico XII rege Franciæ, atrox in Italiam instauratum est bellum.

Trivulcium, qui Insubres Ludovici XII nomine regebat, a quòd Guelficæ factionis esset, Mediolanenses oderant. Nam hæc civitas Gibellinorum parti ex antiquo favebat. Itaque Ludovicum Sfortiam apud Maximilianum degentem clam revocant, seque illi tradunt anno 1500. Verùm paullo post captus à Francis Ludovicus cum Ascanio Cardinali fratre, ad arcem Lochiensem, id oppidum in Turonibus situm est, in custodiam mittitur; b in qua Ludovici decem annos vixit.

c Secundum hæc foedere cum Ferdinando Hispaniæ rege factò, Ludovicus Neapolitanum occupat regnum, quod tum Fridericus legatum sibi ab Ferdinando Alphonsi fratris filio tenebat. Atque hic ex pacto se abdicans, in Andegavos, attributam sibi ab rege cum stipendiis annuis provinciam, concessit anno 1501. Diviso Francos inter & Hispanos Neapolitano regno, haud diuturna pax esse potuit.

Consalvus Ferdinandi dux intra biennium Francos inde penitus expulit: ob idque magni ducis nomen est adeptus. d Decessere oppidis omnibus Franci anno 1504.

e Contra Venetos deinde præpotentem in Italia civitatem vicinisque formidabilem Ludovicus cum Maximiliano & Julio II Romano Pontifice conspirat anno 1508. Sequentem porro, Veneti acie ab Ludovico superati, quidquid in continente habebant, propemodum amittunt. Sed Julius, reconciliatis sibi Venetis, in Ludovicum arma convertit. Præerat Fran-

Francicis rebus in Italia Vasto Flustas dux Nemo-
rensis; qui latè pervastatis omnibus, cùm Vene-
torum, Hispanorum, ac Julii copiis ad Ravennam
congressus est, partaque memorabili victoriâ, te-
merè in hostes invecus occubuit. Ravenna ab vi-
ctoribus direpta. Huic prælio, quod a anno 1512
contigit, ipso die Paschatis, Bayardus eques Allo-
brox longè per id tempus fortissimus, & clarissimus
interfuit. Intento in res Italicas rege Ludovico fini-
timi principes Franciæ bellum intulere. Ferdinan-
dus Hispanus Vasconum regno, quod *Navarram*
vocant, Joannem Albertum exuit. Henricus VIII,
Angliæ rex, qui patri cognomini successit anno
1509, Picardiam aggressus, Morinos ac Nervios
occupat. Ita Franci tot circumfessi hostibus Italiam
omittunt anno 1513. quo Julius Papa moritur. b Lu-
dovicus verò Franciæ rex, compositis cum Anglo
rebus, & Henrici sorore Maria in matrimonium
accepta, quippe Anna jam obierat, Claudia & Re-
nata superstitis liberis, dum novum in Insubres
bellum apparat, vita functus est Calendis c ipfis
Januar. incuntis anni 1515.

A 1500
Christi
ad 1547.

Pugna ad
Raven-
nam.

a Guic.
10. Hist.
Bayar.
c. 54.

b Bellaius
1. Comm.

c Bellaius.
Til. Pa
rad. 1.
&c.

Julio Papæ Leo X ex Mediceorum stirpe subro-
gatur. Ludovico regi Franciscus Dux Valesiorum,
& Ingolismensium Comes, illius gener. Claudiam
enim ipsius & Annæ filiam, post matris obitum,
duxerat. Pater huic erat Carolus, Joannis Ingo-
lismensis filius, viri sanctitate, ac miraculis post
obitum, illustris; cujus pater Ludovicus Aurelia-
nensium dux fuit, à sicario apud Lutetiam interfe-
ctus.

Franciscus, ut primùm rex est factus, ad Me-
diolanensem expeditionem converfis viribus, Hel-
vetios, qui se illi opposuerant, bidui pugna con-
cidit ad Martinum d anno 1515, Septemb. 13, &
14. Qua ex victoria Mediolanensis principatus de-
ditio secuta est. Leo tum Papa Romanæ Ecclesiæ

Franci-
scus 1.

d Til.
Bellaius.
Guic. l. 12.
præ- Parad. l. 1.

A 1500
Christi
ad 1547.
Concor-
datum.
a lid.

præerat, qui Julio II ex anno 1513 successerat. Cum hoc Bononiæ colloquio habito Franciscus de abroganda pragmatica sanctione & Concordato recipiendo stipulatus est, a anno 1516. Lateranensi deinde Concilio, quod ex anno 1512 celebrari cœptum fuerat, finis adhibitus est anno 1517, decretaque in Turcas expeditio.

Idem annus Germaniæ totique Ecclesiæ funestus accidit pestilentis hæresis exortu. cujus conditor Lutherus, b apud Islebium in Saxonia natus anno 1483, Nov. 10. anno isto 1517 contra Indulgentias declamare cœpit. Quo ex igniculo paulatim incendium exarsit; quo Europa tota conflagravit.

Interim Maximiliani Imp. obitu, Carolus ejus nepos, Philippi Austriaci, & Joannæ Ferdinando, & Isabellæ natæ filius, c anno Christi 1519 imperium accepit ætatis anno 20. siquidem anno 1500. Febr. 24, editus est in lucem. Cum hoc perpetuum ferè bellum Franciscus habuit. quod d anno 1521 denuntiatus est. Itaque eodem tempore potentissimis duobus regibus, Carolo, & Henrico Anglo, Franciscum oppugnantibus, tribus in locis bella sustinuit. In Vasconibus res initiò prosperè cessit, capta regni arce Pompejopoli. qua in obsidione Ignatius Lojola Cantaber contra Francos oppidum propugnans, ictu lapidis crure fracto, in extremum vitæ periculum venit. quod vulnus Ignatio salutem animi, & Ecclesiæ novum Societatis Jesu ordinem peperit. Hispani paullo pòst, ejectis Francis, amissa omnia recuperarunt. Par in Italia Francisci regis infelicitas extitit. Nam adversus Odetum Flustatem Lautrecium rebellantes Insubres, Gallos inde pepulerunt, anno ipso 1521.

S. Igna-
tius.

Quo Emmanuel Lusitaniæ rex princeps maximus obiit Decembris 13, eique Joannes filius successit, ejus nominis tertius.

At verò Leone decimo Calend. Dec. anni ejusdem

dem repentina morte functo, Hadrianus VI, qui
 tum Hispaniam administrabat, ejus locum susce-
 pit, Jan. 9. sequentis anni. Quem annum Christia-
 nis luctuosum clades Rhodia fecit. *a* Hanc enim in-
 sulam Solimannus Turca, post sex mensium obsi-
 dionem urbe capta, in servitutem redegit anno
 1522, Decemb. 22. proditione Andreæ Meralii
 Lusitani equitis. *b* Septimo post anno in Melitam
 insulam transportati equites, hætenus ibi contra
 barbaros Christianæ rei præsidio esse pergunt.

A 1500
 Christi
 ad 1547.
 Rhodus
 capta.
 a Parad. i.
 c. 7. Guic.
 l. 15. An-
 nal. Turc.
 b Parad.
 l. 3.

In Galliis Carolus Borbonius Magister utriusque
 militiæ, quem *Comitem stabuli* vocant, offensus
 regi ad Hispanum defecit anno 1523. *c* Dehinc in-
 eunte 1525, Franciscus, Mediolano aliique Insu-
 bram oppidis receptis, in Ticini obsidione captus
 Febr. 24, in Hispaniam mittitur ad Carolum; à
 quo parum honestis conditionibus *d* sequenti anno
 dimittitur, regiis liberis obsidibus datis. Qui *e* anno
 1529, æquioribus legibus sancita pace, vicies cen-
 tenis aureorum millibus redempti sunt.

c Til. Bel-
 laius l. 2.
 Parad. l. 10
 c. 6. Guic.
 l. 15.
 Franci-
 scus capi-
 tur.
 d Guic. l.
 16.

At Carolus Borbonius contra Clemen-tem VII
 alienatum à Carolo V. bellum movens, admotis ad
 Urbem copiis, dum inter primos murum conscen-
 dit, glande ferrea trajectus cecidit *f* anno 1527. *Roma*
 cujus milites captam cum Pontifice Romam
 foedè diripuerunt. Franciscus ad liberandum Ponti-
 ficem, Lautrecium cum armata manu misit in Ita-
 liam. Is Neapolim obsidens, vulgata per exercitum
 lue, anno 1528 periit.

16 Bella.
 Til. Pa-
 rad.
 e lid.
 f Roma
 capta.
 f Til.
 Bellaius.
 Guic. l.
 28. Pa-
 rad.

Inter hos armorum tumultus Solimannus Panno-
 niam ingressus, Budam expugnavit, ac Ludovicum
 regem devicit. Is deinde per paludes admissio equo
 fugiens, in coenotam voraginem implicatus inter-
 iit Aug. 29, anno 1526. Hujus in locum Ferdi-
 nandus Imperatoris frater eligitur.

g Til.
 Parad.
 l. 2. c. 7.

In Germania, serpente Lutherana peste, scissa
 est in varias hæreses Christiana professio: dum, ut

A 1500
Christi
ad 1547.

a Histor.
Schism.
Anglic.
Guic. 28.
Til.

Anglica-
num
schisma.

b Parad.
3. c. 8.
Til.

c Parad.
1. 4. c. 8.
Til.
d Bella.
Comm.
10. Til.
Sanderi-
anæ
urbis
obsidio.

quisque lingua & audacia promptus est, suæ auctor
esse sectæ, quàm alienæ mavult insistere. Cujus
contagio veneni in Britanniam denique pervasit in-
fulam. a Henricus VIII, qui edito contra Luthe-
rum luculento nuper opere *Defensoris fidei* titulum
meruerat anno 1521, Annæ pellicis captus illece-
bris, cum Catharina conjuge Caroli Augusti ma-
tertera divortium facit anno 1532. Ob id Romani
Pontificis sententia notatus, se cum omni regno suo
ab ejus communione divulsit, principatûmque sibi
illius Ecclesiæ sumpsit. Tum ab nefariis istis consiliis
abhorrentes summos etiam illustrésque viros affecit
supplicio. In his Thomam Morum regni Cancellari-
um, probum & eruditum hominem, ac Joannem Fi-
scherum Roffensem episcopum purpura ornatum à
Pontifice, anno 1535 gladio subjecit. b dum Carolus
Imperator in Africam classe trajecta, pulso Barba-
rossa insigni prædone, qui Algerum nuper occupa-
rat, & Goletto arce validissima, haud procul eo lo-
co, ubi Carthago sita fuit, subacta, Muleassum in
regnum restituit.

c Idem rebellantes in Germania principes, quos
Lutheranum virus afflaverat, & iteratis colloquiis
frustrà sæpe ad concordiam invitatos, magno victos
certamine ad officium coëgit anno 1546. d cum
biennio antè pacem cum Francisco rege fecisset, in-
ductus eo, quòd novissimam in Gallias expeditio-
nem haud quaquam pari, ac sperabat, exitu susce-
perat. Quippe dum in expugnandis modicis aliquot
oppidis moras agit, exercitum suum imminuit, ac
majorem rerum occasionem amisit. Præcipua ad
Sanderianum illius offensio fuit: quod in Cam-
paniæ Gallicanæ aditu perexigium ac malè muni-
tum totis adortus viribus, sesquimensis obsidione
expugnare non potuit; nec nisi æquissimis datis
conditionibus in ditionem redegit anno 1544. Inte-
rim Angliæ rex altera ex patre Francos aggressus bel-
lum

A 1500
Christi
ad 1547.

lum in Morinis impigrè gerebat. qui eodem tem-
pore Bononiam, quod Gessoriacum veteres dixere,
deditione cepit. At anno sequente, qui fuit Christi
1545, pacem itidem cum Francisco composuit.
Anno porro 1547 ambo illi reges, Henricus Angliæ,
& Franciscus Galliæ, dissimilem vitæ sortiti sunt
exitum: ille obfirmatus in schismate; hic sacra-
mentis ritè omnibus acceptis, in Catholicæ fidei
confessione diem obiit supremum prid. Cal. Apr.
regni anno 33, cùm antecedente Januario Henricus
obiisset.

Multum huic principi debent Gallicanæ literæ. *Viri lite-*
Nam illius liberalitate, accitis undique viris omni *rati*, &
genere artium excultis, publicæ Scholæ honestis *piu.*
stipendiis Lutetiæ constitutæ sunt a anno 1530. a *Til.*
Quam in rem hortatoribus est usus Joanne Bellajo,
qui deinde Cardinalis fuit, & Guillelmo Budæo vi-
ro undecunque doctissimo: cùm eodem floreret
tempore Desiderius Erasmus Batavus, qui anno 1536
septuagenarius obiisse fertur. Budæus anno 1540.
Celebre apud posteros nomen reliquerunt & alii
complures; velut in Germania Joannes Eckius, &
Joannes Cochlæus, Albertus Pighius, qui contra Lu- *Viri docti.*
therum pro Catholicis partibus acerrimè steterunt: in
Italia Thomas de Vio Cardinalis Cajetanus; Ambro-
sius Catharinus è S. Dominici familia Theologi. Poli-
tiore verò doctrina præstantes sunt habiti, Paulus
Jovius Comensis episcopus, Jacobus Sadoletus
Carpentoraënsis episcopus, Petrus Bembus, An-
dreas Alciatus, qui anno 1548 moritur: cùm anno
antè Franciscus Vatablus Hebraicæ linguæ professor
eodem, quo Jacobus Tufanus, die Martii 13 b *Til.*
decessisset: Paulus Æmilius, Guicciardinus, hi- c *Hist.*
storici. Sanctitate ornarunt hanc ætatem c B. Igna- Soc. Jesu.
tius Societatis Jesu conditor, quam anno 1540 Ribad.
Paulus III Pontifex, die 27 Sept. ratam esse jussit: d *Iidem.*
& B. d Franciscus Xaverius Cantabar; qui anno 1541 felli. *whon*

A 1547 primus ex Ignatii discipulis ultimum in Orientem
Christi profectus, magnis ibi gestis rebus ac miraculis, In-
ad 1589. dorum dici Apostolus meruit.

*De iis, quæ per orbem memoratu digna contigerunt
ab anno 1547 ad 1589, sub Carolo V, Ferdinan-
do, Maximiliano, Rodulpho Imperatoribus: &
Henrico II, Francisco II, Carolo IX, Henrico
Valesiis, regibus Franciæ.*

C A P.
XII.

a Cochl.
b Guic.
Commo.
l. 2.

FRANCISCO Valesio Galliæ regi superstes fuit Ca-
rolus V Imperator annos ferè 12: quibus Hen-
ricus Francisci filius regnabat in Galliis. In Germa-
nia, Luthero turbarum omnium auctore sublato,
qui a anno 1546, Febr. 18, subitam mortem
obierat, non tamen civiles motus acquievere. b Nam
qui per occasionem Germanicæ afferendæ liberta-
tis, ac novi propugnandi dogmatis, Carolo bellum
intulerant, ad Albim flumen ab eo funduntur anno
1547. Horum princeps erat Fridericus Saxoniae dux,
qui in victoris potestatem venit: ab eoque damna-
tus capitis, subinde rogatu procerum mitiorem per-
tulit poenam. cum eoque captus & Lantgravius Phi-
lippus. Horum poena Germanici tumultus paulu-
lum compressi.

c Annal.
Franciæ
Bellefor.
Matth.
Pleix.
Henrici
II. re-
gnum.

Triden-
tina Sy-
nodus.

c Henricus interim Franciæ rex, ut rempubli-
cam constitueret, ab religione orsus, Lutheranos
occultè grassantes severissimis edictis compescuit.
nec paucos ex illa secta comprehensos incendio pu-
niit. Lutheranos tum cujuscunque hæresis homines
appellare mos erat. Ac tum Calvinii per Gallias no-
vus increbrescebat error; &, qui illum spargebant,
fictæ integritatis fuco ac specie haud paucos illexe-
rant. Contra hos omnes Tridenti per id tempus Sy-
nodus habebatur ex anno coepta 1545, Paulo III Ro-
mano Pontifice. Sed ob civilia Christianorum, dissi-
dia

dia in longum extracta, sub Pio denique IV anno 1563 finem accepit.

A 1547
Christi
ad 1589.

Inter hæc bellum Henricus cum Imperatore Carolo resumpsit anno 1551. & utrinque captis oppidis, Franci Mediomatricos aliâque circumjecta suæ potestatis fecere anno 1552 Carolus centum armorum millibus Diviodurum Mediomatricorum, quos Metenses vocant, caput obsedit. Sed Francisco Guisi propugnante, potiundi desperatione inde discessit.

Tum rerum humanarum tædio, & amore secessus, a anno 1555, apud Bruxellas regno se imperioque abdicans, illud in Philippum filium, huius administrationem in Ferdinandum fratrem transtulit. Hoc velut onere levatus in Hispaniam navigavit, ibique se S. Justi monasterio sepsit: ubi anno 1558, Ferdinando per Septemviros renuntiato Imperatore, vivere desiit.

a Guicc.
Comm.
l. 2.

b Guicc.
l. 2.

c In Anglia paululum respiravit Catholica fides anno 1553, cum post Eduardi mortem Maria Henrici VIII & Catharinæ filia regnare cœpit. Ea verò Philippo Hispaniarum principi nupta anno 1554, accito Reginaldo Polo Cardinali propinquo suo, totam insulam Romanæ fidei communionique restituit. Verum sexto post anno, qui fuit Christi 1558, Mariâ mortuâ Elizabetha Henrici & Annæ Bolenæ filia pristinam revocavit perfidiam.

c Histor.
Schism.

In An-
glia fides
restituta.

d Interim Franci bellum, quod cum Carolo gesserant, cum Philippo ejus filio haud segniter urgebant, Franciscus Guisus in Campaniam, Neapolitanumque regnum duxit exercitum anno 1557. Quo quidem ad S. Quintini oppidum in Veromanduis à Philippo cæsi sunt Franci, Augusti 10 die, cum ad obsidionem solvendam accurrissent. Eo prælio plerique nobiles capti. Oppidani deditionem fecere. Sed Hispani victoriâ uti nescierunt. Pax denique ab ambobus regibus pari utriusque voto recepta,

d Annal.
Franc.
Guisi in
Italiam
expeditio.

A 1547
Christi
ad 1589.
a Bellef.
&c.
Mors
Henrici
II.

cepta, nuptialique adstricta fœdere, data Philippo
in conjugium Elizabetha Henrici filia anno 1559
Junii 29.

Verum, ut humanæ res sunt, tanta hilaritas
brevis ingenti mœrore compensatur; Henrici regis
obitu, qui per ludicrum certamen equitum, lethale
in capite vulnus accepit, obiitque Julii 10, ætatis
43, regni 13.

b Annal.
Franc.
Franci-
scus II.

b Francisco II Henrici filio, qui ætatis 17 anno
patri subrogatus est, sesquianni ferè principatus
fuit. Idque spatium Calvinianorum, quos Hugo-
nottos vocant, seditionibus inquietum fuit. quan-
quam de iis severè quæstio est habita: & ex Senato-
rum ordine Annas Burgius, quî Henrici jussu in
vincula conjectus erat, publicè in patibulum actus
est, ejusque cadaver exustum, Decembr. 23, anni
1559. His suppliciis irritati Hugonotti contra regem
conspirant: & Ambasia, ubi tunc erat, clam eum
conantur abducere. Re verò per certos indices co-
gnita, Ludovicus Borbonius princeps Condæus in
suspicionem adductus custodiæ traditur. ac dum in
eum capitis inquiritur, apud Aureliam, quo regni
totius ordinum delecti convenerant, Franciscus rex
morbo interiit anno 1560, Decemb. 5.

Carolus 9.

Carolus eum frater natus proximus secutus est.

Sub quo Hugonottorum furor, majore sumpta fi-
ducia, in apertam rebellionem erupit. Ad hos, si
qua ratione fieri posset, in concordiam adducendos
Pissiæ conventus habetut anno 1561: in quo de fi-
dei controversiis coram principibus hæretici cum
Catholicis Theologis in certamen venerunt. Cum
nihil profectum esset, res ad arma deducitur. Mul-
tis præliis victi potiùs, quàm domiti sunt rebelles.

Pugna
Drocensis.
Jarna-
censis.

quorum tria fuere præcipua. Primum ad oppidum
Drocas: in quo princeps Condæus ab Francisco Gui-
sio Catholicarum partium duce captus est, anno
1561. Secundum ad Jarnacum in Santonibus: quo,
ducente

ducente Catholicos Henrico Caroli fratre, idem A 1547
 Condæus occubuit, anno 1569. Tertia in Pictoni- Christi
 bus ad Moncontorium pugna eodem & anno & im- ad 1589.
 peratore facta. Cæsi magno numero perduelles. Moncon-
 toriensis.

Majore post biennium Lutetiæ trucidati sunt, Cades Hæ-
 cùm ad celebrandas Henrici Borbonii Navarrae re- retico-
 gis, qui tum illarum partium erat, cum Margare- rum.
 tha sorore Caroli nuptias, eò frequentes advenis-
 sent. Pari in plerisque Galliæ urbibus cæde mactati
 sunt hæretici. Ea 9 Calend. Septembr. anni
 1572 inchoata Lutetia est, die S. Bartholomæo sa-
 cro, à quo deinceps nomen invenit.

Ante hæc, Ferdinandi Cæsaris morte Maximi- Maximi-
 lianus II ejus filius Romani imperii titulum recepit lianus
 anno 1564. qui annus ad rationem computandorum Imp.
 temporum insigne illud attulit, quòd Caroli edicto
 cautum est in Galliis, ut in publicis privatisque ta- Annis
 bulis ab Calendis Januariis annorum repeterent ex- initium
 ordium; quod hæctenus à Paschate, vel Incarnatio- in Galliis
 ne, capi consueverat. Sed & anno eodem Joannes à Pascha-
 Calvinus hæresiarcha tot motuum malorumque au- te sumi
 ctor extinguitur Maji 27. desitum.

In Belgio, quod Margareta Philippi fratris nomi- Belgici
 ne gubernabat, similiter ut in Gallia reliqua, infesta motus.
 hæreticorum armis erant omnia. Missus ad hanc pa-
 candam provinciam Ferdinandus Albanus dux anno
 1567, asperitate animadversionis, ac præsertim duo-
 rum primariæ nobilitatis Comitum, Egmondani, &
 Hornani, supplicio Flandros irritavit anno 1568.
 Quo Carolus Philippi regis Hispani filius ex Maria
 Lusitana, à patre in custodiam datus, ejus manda-
 tone citatur. Batavi, quos *Hollandos* vocant, & Batavo-
 Mattiacarum insularum incolæ, *Zelandicas* vulgò rum ab
 nominant, primi anno 1572 signum libertatis su- Hispano
 stulere, excussio Hispanorum imperio, quod im- defectio.
 modicis exactionibus invisum reddiderat Albanus.
 Ad illorum foedus accedere subinde civitates cæte-

A 1547
Christi
ad 1589.

ræ; & in eam coaluere rempublicam, quæ Fœderatorum Ordinum hodiè que dicitur.

Scotia vicinæ Angliæ contagione pestilentem hausit hæresim. In quam Maria Stuartia regina cum se post Francisci II conjugis sui Francorum regis recepisset obitum, & Henricum Stuartium ducem Lenoxium sibi virum optasset anno 1564; eo ab hæreticis interfecto, ipsa è custodia, qua illam Jacobus nothus sepserat, ad Elizabetham Angliæ reginam dilapsa, ejus iniquissima sententia, post 20 annorum carcerem, capite mulctatur anno 1587.

a Bisarrus
in Histor.
Cypr.

a Per hos Christianorum in Europa tumultus, Turcica res magnis auctibus excrevit. Pialis Bassa ab obsidione Melitæ, quæ anno 1565 accidit, re infecta rediens, Chion insulam sequente anno Genuensibus eripuit. Venetis exinde Mustapha Cyprum ademit anno 1571, cum Salaminam undecim mensium obsidione cinxisset. Qua urbe potitus, contra pactam fidem Christianos jugulavit omnes: præfectum verò Bragadinum naso & auribus truncatum vivum cute nudavit. Ea indignitate permotus Pius V Pontifex sanctissimus (hic cognomini quarto anno 1565 vitâ functo, sequente suffectus erat) sacrum in illos instruit bellum. Igitur contractis in unam classem Pontificiis, Hispanis, Venetisque navibus, pugna fit ad Naupactum in sinu Corinthiaco. qua victi barbari, ducentæ triremes partim captæ, partim depressæ; Turcarum cæsa, vel captiva fuere ad 25 millia: viginti Christianorum libertati reddita.

Pugna ad
Naupa-
ctum.

Fœderata classis, orta inter principes altercatione, sine ullo operæ pretio, quod esse maximum poterat, est dilapsa. Dies victoriæ fuit Octobris 7 anni 1571. Nec diu post hanc, cæterasque bene gestas in Pontificatu res, Pius Papa superfuit. Eo quippe, qui secutus est, 1572, Calend. Maji in cœlum abiit: septimò mense antequàm nova in cœlo

cœlo stella conspiceretur: quæ quidem Novembri
 mense in Cassiopea videri cœpta, & sensim atenua-
 ta, Christi ineunte 1574 apparere desiit. Eo, qui
 interjectus est, anno 1573. Rupellam in Santoni-
 bus prævalidam arcem ab Hugonottis occupatam
 Henricus obsedit Caroli frater. Sed cum sub idem
 tempus Polonorum principum suffragiis ad illius
 gentis regnum expetitus esset, ab ea urbe discessit,
 hujus expugnata decus Ludovico XIII reservans, à
 quo anno post sexto & quinquagesimo capta, re-
 bellium hæreticorum perfugium esse desiit. Hen-
 ricus in Poloniam pervenit Januario sequentis anni
 1574. Indèque rursus, sexto post mense, propera-
 vit in Gallias, ad regnum capiendum, quod re-
 ctore vacuum Caroli mors fecerat Maji 30, re-
 gni 14.

A 1547
 Christi
 ad 1589.

^a Henricus Valesius nominis ejus tertius anno
 sæculi hujus 1574 auspicatus imperium, ad annos
 perduxit 15, superque menses duos; quod omne
 tempus perpetuis in angoribus ac periculis exegit,
 domesticis pariter, & externis agitatus tumultibus.
 Franciscus Alenconius ejus frater princeps defectio-
 nem fecit anno 1575, clam Margaratæ sororis in-
 dustria custodibus elusis, à quibus ob suspiciones
 asservari jussus fuerat. Cum hoc Henricus Borbonius
 Vasconum rex, & Henricus alter Condæus patrue-
 lis illius, cum haud exigua Hugonottorum manu,
 conjungitur, Germanis in auxilium conductis. Sed
 interventu Catharinæ matris reconciliatis inter se
 fratribus, Blesis ex omnibus ordinibus regni con-
 ventus agitur anno 1576: in quibus lata in hæreti-
 corum gratiam edicta revocantur. quæ res majores
 subinde turbas concivit.

Henricus
 III.
^a Annal.
 Franc.

^b Per Belgium interim Fœderatorum in Hispanos
 impetus ab Joanne Austriaco compressi. qui cum
 anno 1478 è vivis abiisset, ad Franciscum Alenco-
 nium summa imperii defertur ab conjuratis ordini-
 bus.

^b Id.
 Annal. &
 Fland.
 Hist

A 1547
Christi
ad 1589.

bus. Is ex Anglia, quò nuptiarum cum Elizabetha regina conficiendarum spe navigarat, ad Belgium appulsus anno 1582, cupidèque ab omnibus acceptus, insequentì anno revertit in Franciam, cum mutata eorum, à quibus erat vocatus, in se studia reperisset. Jam illic pro Hispanis aderat Alexander Farnesius dux Parmensis; qui fufis ejectisque rebellibus, paullatim civitates ad obsequium reduxit, anno maximè 1583, & 1584. Hoc posteriore, Guillelmo Arausicano interfecto, Mauricius ejus filius dux à Fœderatis adsciscitur annum agens 18.

« Inter eà Lusitani magnam in Africa cladem à Saracenis accepere, cæso ibi, cum flore Lusitanæ nobilitatis, rege Sebastiano. qui anno ætatis 24 ad Muleium regno ejectum armis reducendum gloriosam magis quam utilem expeditionem suscepit, anno 1578. Huic Cardinalis Henricus avilius frater, grandi jam natu, affectaque valetudine successit: & eo mortuo, caducam regni possessionem multis ad se trahentibus, Philippus Hispaniæ rex adiit anno 1580.

6 Histor.
Schism.
Anglic.
Anglica-
na perse-
cutio.

6 At in Anglia Catholicos omni cruciatuum genere vexabat Elizabetha. quos inter egregia fidei confessione claruit Edesmundus Campianus è Societate Jesu anno 1583, ut reliquos & numero & constantia memorabiles omittam. Hunc qui antecessit annus 1582, insignis fuit emendatione Calendarii Ecclesiastici. quam Gregorius XIII Pontifex maxima cum laude & utilitate statuit. Triennio post, idem accepto trium Japoniæ principum per legatos illius gentis obsequio, 10 Aprilis extinctus est. cui Sixtus V sublectus est. Eodemque anno renovatis in Gallia civilibus procellis, occultum inter se fœdus de profligandis hæreticis iniere Catholici principes; imprimis Henricus Guisus, & Carolus Borbonius Cardinalis, Henrici Navarræi patruus, quam conspirationem *Ligam* appellare consuevimus. Sixtus Pon-

Pontifex, dicto in Henricos, Vasconem, & Con-
dæum, anathemate, utrumque successionē regni
pronuntiavit indignum; quod ad illos proximè
pertinebat ex anno 1584. quo Franciscus Alenco-
nius fato concesserat Junii 10, apud Castrum Theo-
dorici. Hinc teterrimum latè bellum tota Gallia
dissipatum est. Henricus Navarræorum rex Ger-
manum militem conscripserat. Huic Roberto Bu-
lionio duce subeunti dum it obviam, Annam Jojeu-
sium cum exercitu sibi occurrentem ad Curtrasium
in Aquitania devicit. qua in pugna dux ipse cecidit, *Curtra*
anno 1583. Germani porro multis ab Henrico Gui- *sienfis*
sio laceffiti præliis, ad Alnetum denique in Belsia pro- *pugna*
fligantur. Postero anno, qui sæculi fuit 88, Henri-
cus Condæus obiit 5 Martii, hærede posthumo re-
lictō ejusdem nominis Septembri mense in lucem
edito: qui Romanam postea communionem secu-
tus est, & paternam avitæque generositatem sin-
ceræ pietatis laude cumulata ad hunc diem obti-
net.

Funestus ille idem annus extitit Henrici Guisii
nece, ac Ludovici Cardinalis ejus fratris: qui per
Blesensia totius regni comitia jussu Henrici regis in-
terfecti sunt; ob id potissimum infensi, quod
paullo antè Lutetiæ cum esset Majo mense, Guisii
adventu commotus repente populus seditionem fe-
cerat, ac metu consternatum regem in fugam com-
pulerat. Henricus Guisius Decembris 23, postridie
frater ejus ab regio stipatu confossi sunt.

Inter has Galliæ tempestates Carolus Emmanuel
Sabaudix dux Salucianum principatum Franciæ di-
tionis in Subalpina regione occupat. Hispana clas-
sis quanto nunquam apparatu in Angliam invecta,
partim naufragio, partim Draci Anglicani Du-
cis maritimæ rei scientissimi consilio virtute per-
iit.

Ineuntem denique 89 sæculi istius annum funesta-
vit

A 1547
Christi
ad 1539.

A 1547
Christi
ad 1589.

vit Catharinæ regum matris obitus 5 Januarii. Sed multo regis ipsius indignissimæ cæde tristior evenit. Qui ex Guisiorum morte magna collecta invidia, cum civitates ab eo passim deficerent, ipsaque præ cæteris caput regni Lutetia rebellaret, hanc, accito in auxilium Henrico Navarræo, oppugnare instituit; & stativis ad eam positis, immani parricidio trucidatur, venenato cultro per ventrem adacto Calend. August. Cujus morte Valesiorum stirps regno idonea defuit. Itaque Borboniorum in familiam, ut agnatione proximam, rerum summa deflexit, cujus origo ab Roberto Claromontano Comite, S. Ludovici secundo filio, deducitur.

Nunquam major aliàs, quàm his regnantibus quos capite isto percensui, clarorum ingeniorum per Gallias cæterasque regiones proventus extitit. Quos si omnes enumerare voluero, pleni voluminis res erit. Paucos ergo pro suscepta brevitate perstringam.

Viri erudi-
tissimi.

In Galliis eminebat Henrico II rege Joannes Fernellius Ambianus medicus excellens: Andreas Tiraquellus Jurisconsultus: Julius Cæsar Scaliger. Sub Carolo Adrianus Turnebus: Rondeletus medicus: Joannes Auratus: Petrus Ronfardus Gallicanæ per id tempus poëtices habitus princeps: Jacobus Cujacius Tolosanus Jurisconsultus: M. Antonius Muretus Lemovix: Franciscus Balduinus Jurisconf. Dionysius Lambinus: Joannes Passeratius: quorum plerique ad Henrici III pervenere tempus. In aliis provinciis sub Henrico circiter II, & Carolo, Stanislaus Hosius: Ruardus Tapperus: Guillelmus Lindanus: Cornelius Jansenius: Andreas Vega: Laurentius Surius Carthusianus: Jacobus Pamelius: Jacobus Lainez Societatis Jesu præpositus generalis; Joannes Maldonatus, Franciscus Turrianus, ex eadem ambo Societate: Arias Montanus: Martinus Azpicuelta Navarrus: Antonius Augustinus Tar-

A 1589
Christi
ad 1610.

Tarraconensis episcopus: Petrus Victorius: qui quidem postremi tres anno 1586 è vita discesserunt: Paulus Manutius: Onufrius Panvinus: Carolus Sigonius: Hieronymus Cardanus, compluresque alii. Sanctitatem celebrem habuere S. Ignatius. qui anno 1556 prid. Cal. Aug. obiit, post S. Franciscum Xaverium; cui mors anno 1552 contigit Decemb. 2. S. Terefia anno 1582, S. Carolus Borromæus biennio post coelitum auxere numerum.

Quæ Imperatore Rodulpho, & Henrico IV Borbonio rege Francia, per orbem gesta sunt.

Ab anno 1589, ad 1610.

NOva post Henrici III necem regum familia auspiciatò iniit anno 1589, Henrico IV Navaræorum rege ad Francorum regimen assumpto. contra quem foederati, quòd nondum Catholicus esset, bellum instaurant. Horum dux erat Carolus Meduanus Henrici Guisii ab Henrico III interempti frater. Dira subinde tota Gallia rerum perturbatio secuta est: cum certantibus internecino odio partibus, scissaque civitatum concordia, tam finitimæ inter se, quàm earundum singuli invicem populi intestinis diffidiis arderent. Carolus Borbonius regis patruus, qui in custodia adhuc habebatur, rex per ludibrium decimus nominis illius salutatur anno 1590. Sub hæc ad Andreæ fanum nobili adepta victoria, per quam Egmondanus Comes Hispanorum auxiliorum ductor occubuit, quæque *Jurriaca* dici solet, Lutetiam arctissima obsidione vallat Henricus; cùm interim Carolus Borbonius apud Fontenajum naturæ debitum solvit: & Parmensi duce ad opem Parisiensibus ferendam è Belgio subeunte, rex in eum, Urbe relicta, ducit exercitum, pugnandique copiam facit. Ac Lutetiæ, post solutam

C A P.
XIII.
Annal.
Franc.
Henricus
IV.*Jurriaca
pugna.*

A 1589
Christi
ad 1610.

Henricus
IV. Ca-
tholicam
fidem
ample-
ctitur.

tam obsidionem, de novo creando rege ab fœde-
ratis anno 1593 comitia celebrantur. Ea verò per
ambitionem principum ac dissensionem irrita fuere.
Henricus Catholicam professus fidem Julii 25, Ro-
mam ad Clementem Pontificem, (qui superiore
anno Pontificatum inierat Januarii 30,) impetran-
dæ veniæ causa legatum misit Nivernensem ducem.
Quod cum differret Pontifex, Henricus interea
Autrici Carnutum Februarii 27, anno 1594, sacro
oleo perungitur; quòd Durocottorum Remorum,
ubi id ex more peragi consuevit, in potestate erat
hostium. Lutetiam deinde Martii 22 cum armato
milite clam intromittitur. Tandem anno 1596 ab
Jacobò Perronio regis legato exoratus Pontifex,
abolita damnationis sententia, regem in integrum
restituit. In quo præclaram illi navavit operam
Franciscus Toletus è Societate Jesu Cardinalis, ge-
nere licet Hispanus: eoque nomine multum se illi
debere præ se rex tulit. Tum verò certatim proceres
civitatisque ad Henrici fidem rediére.

Pax inter
Francos
& Hi-
spanos.

Tandem anno 1598 apud Vervinos, Maji 2, in-
ter Francos Hispanosque pax est constituta, auctore
Pontifice. & Philippus Hispanus quinto inde mense
mortuus est Septembris 13.

a Histor.
Flandr.

a Dum in Francia res ita geruntur, in Belgio
contra Hispanos Mauricius Fœderatorum dux Or-
dinum bellum haud cunctanter urgebat. Itaque per
absentiam Parmensis, qui adversus Henricum idem
tidem excurrebat in Franciam, urbes aliquot vi aut
deditione cepit. Parmensis anno 1592 apud Atreba-
tes diem obiit. cujus loco primùm Ernestus Austria-
cus Rodulphi frater Imperatoris, tùm eo extincto
frater utriusque missus est Albertus Cardinalis; cui,
Isabella Philippi senioris filia in conjugium datâ,
provinciarum illarum principatus obtigit anno
1598. Hic Ostendam maritimam Flandriæ urbem
aggressus anno 1601, tertio post anno per Ambro-
fium

Ostenda
obsidio.

fium Spinolam Genuensem in deditionem recepit; haud sane digna mercede tot impendiorum, & capitum, quæ in eam obsidionem insumpsisse dicitur. Medio tempore Elizabetha Angliæ regina ætatis anno 70, regni 45, fato concessit, Christi 1602: successorémque Jacobum Scotiæ regem habuit, quod testamento ipsa jusserat, Mariâ Stuartiâ genitum, quam ab Elizabetha contra jus interfectam suprâ memini. In Suecia quoque per id tempus turbatum est, cum Carolus Sigismundi regis Poloniæ patruus commissum fidei suæ regnum intervertisset, excluso Sigismundo: qui eo, recuperandi illius gratia, Polonia contenderat anno 1599. Id Catholico ademptum principi hæretici deinde procures in ejusdem participem sectæ Carolum anno 1604 publico transtulere decreto. Porro Sigismundus iste Joannis III Sueciæ regis, qui anno 1592 obiit, unicus filius, eodem anno Suecorum appellatus rex, ordinatis Sueciæ rebus, biennio post in Poloniam redierat. In Hungaria & Transilvania similes ob religionem motus extiterunt.

A 1589
Christi
ad 1610.
Annal.
Franc.

b Spond.
Chron.
Suecia
regnum a
Carolo
usurpa-
tum.

Sigismundus Bathorius Transilvaniæ regulus Hungari- præcipiti usus consilio, anno 1598 principatu suo cesserat in gratiam Maximiliani Austrii. Id ægrè Andreas Bathorius Cardinalis patruelis illius tulit. ac subinde Sigismundus ipse mutata mente pacta rescidit. Ex eo bellum inter Bathorios & Austriacos geri cœptum: Transilvania in horum potestate permanfit: Sigismundus interventu Clementis Pontificis in gratiam cum Imperatore rediit: ac Pragæ 1613 demum anno moritur. At hæretici rursus, Imperatore spreto, Stephanum Botskajum Hungarum Zwinglianis imbutum erroribus ducem eligunt. qui Turcarum auxilio magnam Daciæ partem adjunxit sibi, & Catholicos miserè vexavit anno 1605. Idem sequente anno pacem cum Imperatore facit his conditionibus, uti sibi ac liberis, si quos mares

ci in-
multus.

A 1589
Christi
ad 1610.

relinqueret, Transilvaniam haberet. quo tempore Rodulfus Imperator vicennales cum Turcis inducias iniit. In Moschovia verò anno eodem 1606 Demetrius princeps, quòd propensiore in Germanos Polonosque esset animo, nec ab Romano Pontifice abhorreret, ab suis crudelissimè trucidatur.

Ut ad Cisrhenanas res stylum referam, Henricus Franciæ rex Allobrogum duci Carolo bellum indixit anno 1600, ut Salustianæ principatum ab eo per civiles Galliæ motus occupatum, armis reciperet. Convenit tandem inter ipsos: ex eoque Salustianæ tractus Sebusianorum cisalpinâ provinciâ repensus est. Biennio postea Carolus Gontaldus dux Bironius Henrico propter audaciam bellicam & intrepidum in periculis animum pergratus hætenus, cùm majores appeteret res, & in regis caput occultè conspiraret, capite plexus est prid. Calend. August. anno 1602.

Societas
Jesu re-
stituta.

Societas Jesu ante annos novem Lutetia aliisque civitatibus Senatusconsulto jussu cedere, pristinas in sedes regis edicto revocatur exeunte anno 1603. quod edictum Senatus Parisiensis 4. Non. Januar. sequentis anni ratum habuit. Eadem Societas à plebisque regni civitatibus expetita, summa regis humanissimi voluntate passim Scholas aperire cœpit.

Quarum optandarum populis exemplum ipse rex dedit. qui suo pte sumptu Flexiæ Andegavorum itidem Scholas Societati illi constituit; assignato ad eas Vindocinensium ducum palatio, in quo primùm factus ferebatur: decretoque, ut post mortem cor ibi suum conderetur. Quòd quidem citius factum, quàm & regni & Societatis interfuit, utrique doluerunt. Horret animus referre fortissimi clementissimique post hoc conditum imperium regis acerbissimam necem, quem cùm omnes immortalem cuperent, Lutetiæ Parisiorum unius detestandi scarii parricidium abstulit Maji 14, anni 1610, post die

stridie quàm incredibili apparatu Mariam conjugem A 1589
apud S. Dionysii oppidum, ut reginis mos est, un- Chiisi
gendam coronandamque curaverat. Ea Francisci ad 1610.
Medicæi magni Etruriæ ducis erat filia. quæ anno
1600 initis cum Henrico nuptiis, Ludovicum salu-
tarem Gallia principem sequente anno 1601 pepe-
rit, Septemb. 27.

Dum Franciæ regnaret Henricus, quâ sanctitate,
quâ literis ornatu insigniter obierunt, Philippus Ne-
rius Oratorii Romani institutor, anno 1595, Mar-
tii 26. qui ab Gregorio XV, cum aliis 4, Isidoro
Hispano, Ignatio Societatis Jesu conditore, Fran-
cisco Xaverio Indorum Apostolo, & Terefia, in
Sanctorum numerum ritè est adscriptus Martii 12,
anni 1622. Franciscus Toletus è Societate Jesu Car-
dinalis, anno 1596. Cæsar Baronius Cardinalis,
nobilis Annalium Ecclesiæ scriptor, anno 1607.
prid. Cal. Jul. Justus Lipsius anno 1606 Lovanii
moritur Martii 23. Benedictus Arias Montanus
Hispalensis: Abraamus Ortelius: Thomas Staple-
tonus, eodem tres anno 1598. Ex hæreticis Theo-
dorus Beza, 1605, Octobr. 25, ætatis 87. Jose-
phus Scaliger anno periit 1609 Januarii 20, æta-
tis 69.

De iis, quæ Imperatoribus Rodulpho, Matthia, &
Ferdinando. Ludovico verò Francia rege, scitu
digna contigerunt.

Ab anno 1610 ad 1632.

Post Henrici Magni deplorandam sæculis omni-
bus necem, quietiores in Gallia res fuere, annuis
quàm spes omnium tulerat, sub Ludovico puero: Comm.
cujus tutela cum regni procuratione matri ex templò Turba
permittitur. Initium tumultuandi fecere anno 1614 Gallica-
na.

A 1610
Christi
ad 1632. principes aliquot, qui nimiam Concini Florentini
potentiam exosam habebant.

Per hos tumultus Ludovicus nihilominus in A-
quitanos profectus est anno 1616, ut Annam Phi-
lippi II regis Catholici filiam, quam per legatum
sibi ante desponderat, justum ad conjugium reci-
peret: eodemque tempore sororem Elizabetham
paribus auspiciis cum Philippo tertii filio conju-
gendam traderet. Sic potentissimi principes, sum-
mo Christianæ rei commodo, pacis inter se fidem
arctius hoc nuptiali commercio vinxerunt. Publi-
cam hilaritatem sequente anno geminavit domestica
concordia, Henrico Condæo principe ac foederatis
reliquis cum Ludovico reconciliatis. Verum subi-
tò, novis exortis suspicionibus, Calendis ipsis
Septembris anni 1616, Condæus in custodiam mit-
titur.

Novi
tumultus.

Principes, qui superiore bello cum eo societatem
fecerant, ab comitatu discedunt. His bellum au-
thoritate regis indicitur. quod anno insequente
1617 terminatum est, Concino regiis ab satelliti-
bus in ipso aditu regiæ confosso, die Aprilis 24.
quod ab rege certis de causis comprehendijussus,
armis se tentasset defendere. Ejus necem foedera-
torum procerum cum rege pax & publica tranquil-
litas excepit.

Regina mater, dum turbæ istæ conquiescerent,
tantisper in secessum rogata se Blesas recepit. Quo
ex tempore Ludovicus rex publicam rem suis auspi-
ciis cœpit gerere. Cujus tractandæ ut ab religione
duceret initium, Septembri mense lege publica
decrevit, ut in Benearnensi provincia, quæ ad ra-
dices Pyrenæi sita est, catholicus cultus ubique re-
stitueretur; tum ut hæretici erepta ante annos circi-
ter 50 Ecclesiis bona redderent.

Juliacen-
sis obsidio.

Extra Franciam hæc ferè memoria digna per eos-
dem illos annos acciderunt. Juliacum oppidum
infe-

inferioris Germaniæ à Mauritio Nassovio Francicis auxiliis adjuto, ineunte Septembri anni 1610, in deditionem acceptum est: de cujus possessione principes aliquot inter se certabant, postquam Joannes Guillelmus dux sine prole mortuus est.

Philippus Hispaniæ rex Alarachiam arcem validissimam ad fretum Gaditanum à Mauris extructam corruptis pretio custodibus adeptus, Mauros omnes Hispania jussit excedere. Ad nongenta capitum milia exiisse dicuntur eodem illo Christi anno 1610, & aliquot deinde consequentibus.

Sigismundus Poloniæ rex Smolenskum Roxolaniæ seu Moschoviæ munitissimum oppidum post biennii obsidionem capit anno 1611, Julio mense. ejus filium Uladislauum Moschi ducem eligant; etsi postea mutato consilio alterum optarunt. ex quo atrox deinde bellum extitit.

Carolus Sueciæ rex illatæ ab rege Dano mœrore cladis extinctus Novembri mense anni 1611, Gustavum filium regni successorem nactus est, nequicquam ad Sigismundum Poloniæ regem transferre cupientibus aliis.

Ineunte verò 1612, Januarii 20, Rudolphus Imperator obiit, anno ab excessu Maximiliani patris tricesimo sexto. cui frater ejus Matthias eodem successit anno.

Veneti post hæc Croatarum excursionibus offensi, Ferdinandum Archiducem Austriæ, Caroli Archiducis, qui Maximiliani II Imperatoris frater fuit, filium, armis aggressi sunt anno 1615. Quod bellum per mutua utrimque damna triennio gestum, ineunte 1618 depositum est.

Gravius inter Mantuanum Sabaudumque duces in eadem Italia coortum est bellum anno 1613, super Monte-ferratensi principatu, cum Francisco Mantuano sine virili mortuo stirpe, Ferdinandus ei frater ex Cardinali successus esset. Qui Hispanorum

A 1610
Christi
ad 1632.

Mauri
ex Hispania
pulsati.

Carolo
Sueciæ
rege mor-
tuo, suc-
cedit Gus-
tavus.
Rudol-
phus obiit.
Matthias
succedit.

Bellum
Sabaudie
ducis cum
Mantuano.

A 1610
Christi
ad 1632.

tectus opibus contra Carolum Philibertum Sabaudiae ducem aliquot certavit annos, compressis, ac resumptis identidem armis. Quippe tertio post anno, hoc est Christi 1615, pace composita, insequente reditum est ad bellum. Vercellæ porro anno 1617, Julii 25, ab Mediolanensi prorege captæ sunt: & anno fere vertente, Christianissimi regis opera restitutæ anno 1618, Junio mense, atque ita bellandi finis est factus.

In Dacia Gabriel Bathorius à Bethleemo Gabore Turcarum auxiliis instructo profligatus miserrimè periit. Gabor occupatam provinciam adversus Imperatorem deinceps armis ac perfidia vindicavit.

Germanicum
bellum in
Boëmia.

Longè omnium atrocissimum in Germania bellum excitatum est anno 1618. quo Ferdinandus Archidux Austriæ, ac Boëmiæ rex, Hungariæ quoque regnum certis ab Imperatore Matthia conditionibus accepit. Tum verò Pragæ defectionem ab eo fecerunt hæretici, Turrensi instigante comite. Qui occisis magistratibus, & in sua urbe jurare coactis civibus, Boëmiam omnem finitimâsque provincias ad arma concivit. Ad hunc sese Ernestus Mansfeldius nothus adjunxit.

Palatinus
Boëmiæ
rex creatur.

Moritur inter hæc Matthias anno 1619, Martii 20, ætatis anno vertente 62, imperii 6, mensibusque 9. cui sublectus Boëmiæ Hungariæque rex Ferdinandus contra seditiosos bellum impigrè persequitur, Buquojo ac Dampetrio ducibus fortissimis contra illos oppositis. At rebelles Fridericum Palatinum Electorem, regis Angliæ generum, Boëmiæ regem constituunt: isque anno eodem 1619, Novembri mense, cum uxore regni cupida femina Pragæ solemni ritu coronam recepit. Verùm haud sanè diuturnam successus tanti lætitiâ habuit. Siquidem eo, qui secutus est, anno 1620. Novembris 8 die, sub ipsius Pragæ moenia, memorabili facto

A 1610
Christi
ad 1632.Vincitur,
& fuga-
tur.

facto prælio, à Buquojo, Imperatorii exercitus duce, & Bavaro, Palatinus funditur; in fugamque conjectus, ac proscriptus, sequente anno transfugit ad Batavos: ubi privatus deinde cum conjugē ac liberis ætatem traduxit. Boëmia confestim cum cæteris provinciis ad fidem Imperatoris rediit. qui Catholicam ubique professionem restituit; ac nominatim Societatis Jesu Patres, initio turbarum Praga pulsos, eodem honorificentissimè reduxit. Atque huic ipsi Societati, immortalis Ludovici regis in eam merito, Scholas aperire Lutetiæ concessum est eodem, quo Pragâ exulavit, anno 1618.

Qui sextus fuit ab condito apud eandem Lute-tiam novo Clericorum coetu sub *Oratorii* nomine, quem ab Petro Berullo Parisiensi Presbytero anno 1612 collectum, Paulus V sequente anno Pontificio edicto ratum esse decrevit. Auctorem porro præ-clari hujus instituti pari doctrinæ ac pietatis eminen-tem laude Urbanus octavus in Eminentissimorum Cardinalium adscripsit ordinem anno 1627. Qui biennio post magnis cumulatus meritis, & eximia prole inclytus, vivere desiit sexto Nonas Octob. anno 1629, ætatis quinto & quinquagesimo.

Per idem tempus, quo cum Palatino debellatum est, (is fuit annus 1620) in Tellina valle, quæ Rhætis, five Canis, quos Grifones vocant, con-tribuitur, civiles motus exarsere. Catholici hære-ticorum injuriis laceßiti, occultis inter se consiliis initis, Calvinianos omnes opprimunt: & ducis Fe-riæ Mediolanensis præfecti implorato præsidio, ali-quot illi opportunis in locis imponendarum arcium potestatem faciunt. Ad hæc Rhæticum nomen omne commotum, cumque iis Veneti, qui hæc Italiæ claustra perpetua possessione teneri ab Hispa-nis haudquaquam è re esse sua crederent. Utrisque auxilium à se postulantibus Ludovicus Franciæ rex non defuit. ac primùm anno 1620, per legatos ob-

Bellum in
Tellina
valle.

A 1610

Christi

ad 1632.

tinuit ab Hispaniæ rege, ut se in integrum restitu-
turum omnia promitteret, dum Catholicis consu-
leretur. Quâ ab Christianissimo rege cautione pro-
bata, cum res nihilominus exitu careret, ad arma
deducitur. Ea porro vario successu, ad annos ali-
quot, Hispanos ac Francos, amborumque scædera-
tos, exercuerunt.

Civile

bellum in

Galliis.

Interim civile per Gallias repetitum est bellum,
conspirantibus adversus Luinium, cujus ad invidiam
usque potentia creverat, proceribus quibusdam,
quos clandestina ex oppido Blesensi Reginae matris
fuga, & in arcem Andegavensem transitus, ad res
novas tentandas impulerat.

Quo in bello Henrici Condæi, qui anno 1619,
Octobri mense, custodia dimissus erat, fideli usus
opera consilioque Ludovicus, brevi otium Francis
ac quietem reddidit, uno ad Pontem Cæsaris con-
flictu cæsis adversariorum copiis. Quæ victoria Re-
ginam matrem ac cæteros earundem partium cum
Rege conciliavit anno 1620.

Expeditio

Benear-
nica.

Secuta est anno eodem expeditio Benearnica:
quæ incredibili celeritate confecta, voto omni po-
torem attulit fructum. Quippe territis repentino
adventu perduellibus, prona illic ad obsequium
Rex invenit omnia.

Igitur sacris ædibus bonisque Catholicorum in
potestatem traditis, totum illum Pyrenæis subje-
ctum collibus tractum, cujus ab reliquo regno se-
paratum juserat, eidem deinceps contributum esse
decreto suo statuit: quod anno denique 1624 sanc-
tum est. At triennio antè, Christi 1621, quamplu-
rima Santonum, ac Novempopuloniæ, vicina-
rumque provinciarum oppida, quæ ad 60 nume-
rantur, vi, aut terrore, maxima cum perduellium
strage subacta sunt. Paululum ad Montem Alba-
num victoriarum cursus institit: quam urbem alic-
na anni tempestate rex aggressus, oppugnare desiit,
mul-

Montis
Albani
obsidio.

A 1610
Christi
ad 1632.

multis ex prima nobilitate insuper amissis, ipsoque, quod luctuosissimum accidit, Henrico duce Meduano Aquitaniæ Præfecto. Nec longo post tempore Luinius Magister utriusque militiæ ex morbo decessit, Decembris 15, anni 1621. Qui idem annus Paulo V summo Pontifici postremus fuit. Nam excessit Januarii 28 die, ætatis 69, Pontificatus decimo sexto. Insequenti mense, ejusque nono die, Alexander Ludovisius Bononiensis eligitur, qui Gregorius XV appellari voluit. Atque hic biennio mensibusque circiter 5 transactis, anno 1623. Julii 8, locum dedit Maphæo Barberino; qui sub Urbani VIII nomine, ex a. d. 7. Eid. Aug. anni ejusdem 1623, ad hoc tempus Ecclesiæ præsidet, eamque dignis tanto principatu virtutibus cum excellenti conjunctis scientia illustriorem hætenus facit.

Pauli quinti obitum tertio post mense consecuta mors est Philippi III, Hispaniæ regis, quæ prid. Cal. Apr. anni 1621. incidit, ætatis 43, regni 23. Septembri verò mense, 15 Cal. Oct. Robertus Bellarminus è Societate Jesu S. R. E. Cardinalis, in cælum evolavit, quò illum eadem, quæ ad purpuram extulerat, singularis doctrinæ comes vitæ integritas evexit.

Sub idem tempus & Bredam oppidum Brabantiae Spinola Hispanici dux exercitus obsedit: & in Aquitania, Narbonensique provincia, Rohannius & Subizius hæretici fratres contra Ludovicum regem instauravere bellum. Breda anno 1624 Augusto mense circumfideri cœpta, Junio 13 sequentis anni, commeatus inopia deditioem fecit. Cum rebellibus Francis terra marique certatum est, & iidem utrobique victi: hoc verò posteriore, quo dux erat Guisus, Rupellanorum prædonum classe domita, Rea insula Ludovici regis in potestatem redacta.

Bredana
obsidio.

Quæ dum in Gallia geruntur, in Italia contra Bellum
M m 5 Ge- Genuense.

A 1610
Christi
ad 1632.

Mansfeldius.

Genuenses, & Hispanos, quorum in clientela isti sunt, Francorum exercitus, duce Lediguerio Magistro equitum, pro Sabaudia Principe pugnabat. Germaniam verò crebris excursionibus ac latronicis infestam habebat Mansfeldius, tumultuaria prædonum collecta manu. qui ab Tillio fortissimo imperatore profligatus, ad Gaborem Transilvanum profugit: indeque ad Venetos contendens, increduli Catholicarum commodo partium & gaudio perit, anno 1626.

Rea insula Anglis erepta.

Rupellani juratæ paullo antè fidei & eodem illo anno acceptæ pacis immemores, clam adversus Regem Anglosevocant. Qui anno 1627 cum classe centum & viginti navium ad Ream insulam appulsi, duce Buckinghamo, universam occupant, præter arcem, cui Toirasius præerat, strenuus vir, ac rei militaris apprimè callens. Hic recentibus, licet necdum absolutis operibus, acres & continuos hostium elusit impetus, donec laborantibus jam omnium rerum inopia fessisque subvenit Ludovici regis industria. Hic enim Rocolocio Cardinali viro omni laude florenti adjutore usus & administro, Schonbergium ducem inclytum cum militum haud sanè magno numero ad obsessorum subsidium transmisit. Qui, adjuncto sibi Toirasio, cæsos fugatosque tota insula proturbavit Anglos.

Rupellana obsidio.

Nihil tot bellis & victoriis actum videbatur, quandiu contemptrix illa regum & dominatus omnis impatiens Rupella velut in medio regno regnum aliud erigeret. Quæ urbs ad æstuarium Oceani sita, cum loci natura, tum manu & arte munita ficerat, vulgò ut inexpugnabilis haberetur. Hanc ingenti animo & spe, quam de Numinis ope tot rebus experta certissimam sumpserat, Ludovicus aggreditur anno 1627: & eodem consiliorum particeps Rocolocio Cardinali, operibus ac munitionibus, interque cætera stupendis per Oceanum actis molibus, inter-

A 1615
Christi
ad 1632,

interclusam ita anno toto tenuit, ut fame enecti ci-
ves, extremâque perpeffi omnia, regi sese permise-
rint. Ergo illa, disjectis in planum mœnibus, pene
in pagi redacta speciem, terrori & exemplo reliquis
fuit, ut invicti fidem Principis, & clementiam po-
tius, quàm arma experiri cuperent. Capta est Ru-
pella sæculi hujus anno octavo & vicesimo, Octob.
30. Exinde populatim rebelles ad officium rediêre.
neque quicquam insequens annus in Galliis hostile
reliquum vidit.

Occupato circùm Rupellam & Anglos Ludovico *Casalis*
rege, Sabaudia dux contra Mantuanum, quocum de *obsidio.*
Montis-ferrati possessione vetus habebat certamen,
Hispanorum arma concitarat. Ac jam & nonnullæ
captæ erant urbes, & Casale (Oppidum id est, ut
minimè antiquum, sic provinciæ illius, & ut
fama est, totius Italiæ munitissimum) Collaltus
obsederat. Ludovicus pacatis in Aquitania rebus,
victorem eò per Alpes egit exercitum. perruptis-
que montium claustris, quæ & natura locorum
asperitate & firmissimis præfidiis hostis invia fece-
rat, Segusionem subalpinam urbem primo impetu
devicit Martii 23 anni 1629. Hispani ab Casali di-
gressi, liberum militari supplemento & commea-
tibus intra oppidum importandis iter nostris reliquê-
re. Post Francorum abitum, confestim ad inter-
missum obsidium rediere, majori, quàm prius,
apparatu. Nam eodem tempore Collaltus Impera-
torii dux exercitus Mantuanum agrum pervastabat,
& Hispanis præfectus ab Catholico rege Spinola,
vire egregia militiæ fama, Casale totis oppugnabat
viribus. Sed Toirasii, qui id oppidum præsidio te-
nebat, invicta virtus omnes illorum conatus irritos
fecit. Demum Franci, Ricolocio Cardinali cum
summa potestate bellum administrante, denuo
trans Alpes ad opem ferendam advolant. Ibi pluri-
bus oppidis devictis, dum ad Casale multis obstru-
ctum

A 1610
Christi
ad 1632.

Etum difficultatibus iter explicant, Mantua per acceptam intra mœnia pestilentiam oppidanis ac defensoribus exhausta, subito ab Germanis invaditur Julio mense anni 1630.

Ea partium calamitate nihil Franci perterriti, nequicquam exercitibus oppositis tribus, per iteratas de hostibus victorias, eò, quo intenderant, aditum sibi virtute pepererunt. Tum sub ipsum Casalis Hispanorúmque conspectum positis castris, cum in procinctu essent ad præliandum, intercurrente Mazarino, res ad pacis conditiones ab armis & cruore deducitur, summa in utrósque, imo in Christianos omnes, providentia Numinis: ne vel ingenti cæde alterutris constaret victoria: vel neutris, mutua facta internecione, cederet. Hic finis expeditionis Italicæ fuit, Novembri exeunte anni 1630. cum jam Spinolæ morbum continuus obsidionis labor, exitum vitæ, morbus attulisset.

Clarum post hæc per omnes populos Ludovici nomen extitit, non armorum magis famâ, quam æquitatis ac fidei in socios: quorum securitatem privatis suis commodis atque opibus antiquiorem duxerit. Admiratione quoque fuit Eminentissimi Cardinalis Ricolocii excellens animi vis ac virtus, & quamlibet magnis gerendis negotiis par ingenii solertis industria.

Anno 1631, Aprili mense, convenientibus utrimque legatis, pax inter Imperatorem Mantuæque ducem æquis legibus constituta; tum huic Imperatorio decreto firmata Mantuæ ac Montis-ferrati possessio die Julii secundo. Ita, pacatis omnibus, pristinum Italiæ otium ac tranquillitas rediit.

Pacem Italicam Francici ac Germanici tumultus exceperunt. In Galliis Regina mater in Ricolocium Cardinalem collecta simultate, palam ei renuntiavit amicitiam; neque ut illum in gratiam reciperet, ullis ejus vel ipsius etiam Ludovici regis filii
pre-

precibus exorari potuit. Matris exemplum brevi ^{A 1610}
 post Gasto secutus est Regis frater, atque in Aure- ^{Christi}
 lianos, quæ civitas ditionis illius erat, alienato ab ^{ad 1632.}
 eodem Cardinali animo discessit. Mox Compen- ^{Regina}
 dium Rex cum omni comitatu, eodemque Mater ^{matris, &c}
 Regina proficiscuntur. Qua ibidem relicta cum ^{fratris}
 subinde Rex abiisset, ea clam ex oppido evasit in ^{regis}
 Flandriam, Julii 19 die. Aurelianensium Dux jam ^{offensio.}
 ex Martio mense Aurelianis in Burgundiam digres-
 sus, inde Regem insequentem fugiens, in Lotha-
 ringiam, ac postremò in Flandriam & ipse conces-
 sit.

Tum tumultuaria collecta manu in Franciam ^{Civile}
 erumpens, Narbonensem Galliam anno insequen- ^{bellum, in}
 te petiit, quam *Occitaniam* vulgò nominant. Præ- ^{quo Regis}
 erat huic provinciæ Montemorencius dux; qui ad ^{victus est}
 illum Julio mense deficiens, magnum secum vi- ^{frater.}
 rium & animorum incrementum attulit: ut jam
 subeuntem Schonbergio duce Regis exercitum susti-
 nere, & cum eo congredi auderet. Ergo Calendis
 ipsis Septembribus anni 1632 per brevi, sed cruento
 prælio concurritur ad Castelnaudarium, quo victi
 rebelles, & haud pauci primarii viri cecidere. Mon-
 temorencius, aliquot acceptis vulneribus, in pote-
 statem venit hostium; ac Tolosam perductus, ca-
 pitali in eum ab Senatu dicta sententia, ferro cervi-
 cem subdidit tertio Calendas Novembres. Quem ^{Germani-}
 ille supremum casum non solum constanti, sed ^{ci motus,}
 etiam piè religiosèque, ut Christianum decebat, ^{& Suecia}
 parato animo suscepit. ^{regis ex-}
^{peditio.}

In Germania Gustavus Sueciæ rex, qui ex anno
 1630 suis progressus finibus, Imperatoris copias ex
 Pomerania aliisque finitimis provinciis ejecerat,
 sequente 1631 in interiora promovit, & innumeris
 expugnatis oppidis latè terrorem circumtulit. ne-
 quicquam ei Catholicarum partium opposito duce
 Tillio: qui & ipse Magdeburgum interim aggressus
 ex

A 1610
Christi
ad 1632. ex anno 1630, summa vi perrupit, incenditque Maji nono consequentis anni 1631. At Lutherani principes apud Lipsiam conventu habito, contra Imperatorem conspirant, junctisque cum Gustavo viribus suis bellum capeffunt. Contra hos Tillius objicitur: qui Septembri mense, adjuncto sibi altero duce Papenheimio, Lipsiam obsidet, ac dediti-
tionem cogit facere. Adsunt post paullo foederati principes, imprimisque Sueciæ rex, cum duce Saxoniae.

*Pugna
Lipsien-
sis.*

Fit ad Lipsiam acerrimum inter hos & Tillianos praelium. Victus Tillius fuga se eripuit, amissis decem, ut plurimum, millibus. Lipsia Saxonis in ditionem recepta. Hæc victoria Sueciæ regi, quod Germaniæ reliquum erat, nullo obstante patefecit. Franconiam, capta Herbipoli, subegit omnem, tum Moguntiam; aliasque deinceps post alias provincias erumpentis flammæ vel torrentis fluvii more pervasit: Saxone interim Boëmiam invadente, postquam caput ejus regni Pragam dediti-
one cepit. Quidam è Germaniæ principibus, ut ingruentem sibi tempestatem averterent. Ludovici Franciæ regis imploravere fidem. quos ille armis suis & auctoritate tutos ab injuria præstitit: præsertim Trevirensis Archiepiscopus. quod anno 1622 sequente perfectum est.

Hoc ipso anno Sueciæ rex eundem victoriarum cursum sine offensione tenuit. atque Alsatiam, Sueviam, & Bavariam pervagatus pleraque oppida suæ potestatis fecit. Trajecto Danubio, Bavaros fudit cum duce Tillio, qui paullo post Ingolstadii decessit ex vulnere, grandi jam natu, & militari gloria præcellens, sed religione & Catholicæ cultu pietatis illustrior. Walstinus exinde summæ rei Catholicæ præfectus contra Saxonem & Suecum, Pragam recuperat. Dehinc post multas velitationes, tandem ad Lutzenium, quod oppidum haud procul
Lipsia

Lipſia diſtat, cum Sueciæ rege Walſtinius & Papen-heimius biduo conſigunt. Quo in prælio Sueciæ rex Guſtavus occubuit: nec longè poſtea Papenheimius. Novembri id mēſe geſtum eſt. Sueci, occiſo rege ſuo, nihilo ſegnius inſtauravêre bellum: quod ad hand diem proſequuntur.

A 1610
Chriſti
ad 1632.
Suecia
regis po-
ſtrema
pugna &
obitus.

Idem annus 1632 novum Poloniæ regem dedit Uladiſlaum: qui in locum Sigismundi patris ſolem- nibus regni comitiis de more ſuffectus eſt Octo- bri mēſe, cùm Aprilis antè nono & viceſimo die Sigismundus obiſſet, regni 5 & quadrageſimo.

Memorabilis hic annus inſuper fuit Veſuvii mon- tis incendio. quod Februario mēſe repetitum, maximam latè vaſtita- tem, Neapolitanis verò in- gentem terrorem attulit. qui ſolemni obid indi- cta ſupplicatione, per quam S. Januarii patroni urbis circumlatum caput eſt, impendentem cladem aver- tere.

Veſuvii
montis
conſla-
gratio.

IN

INDICULUS AUCTORUM,

QUIN PRIMA PARTE

Rationarii Temporum citantur.

A.

- Bbo de Obsidione Albert. Krant. Albertus
Lutetia. Krantzius.*
*Act. Acta Apo- Alber. Albertus Argentinensis.
stolorum.*
*Acta SS. Faust. Alb. Hist. Albigenſium Hiſto-
ria.*
*Fov. Sanctorum Faustini, Alcuin. Alcuinus.
& Fovita.*
*Acta Charitonis. Alemannus Notis ad Proco-
pium.*
*Acta Passionis ſancti Cypriani. Alph. à Carth. Alphonſus à
Addit. ad Monſtrel. Additio- Carthagena Hiſpanus.
nes ad Monſtreletum.*
Adel. Adelmus in Chronico. Ambr. S. Ambroſius.
Ado Viennensis. Amm. Ammianus.
*Æm. Paul. Æmilius. Anast. Anaſtaſius Bibliothe-
carius.*
Æneas Gazeus.
*Æn. Sil. Æneas Silvius, qui Anim. ad Epiph. Animad-
eſt Pius II. verſiones Petavii ad Epi-
Africanus. phanium.*
*Afr. exped. hiſtoria Africana Ann. Turc. Annales Turki-
expeditionis Caroli V. ci.*
*Agath. Agathias. Ann. Pith. Annales à Pitheo
editi.*
Aimo. Aimoſinus.
*Alan. Carret. Alanus Carre Anon. Cuſpin. Anonymus Cu-
terius. ſpinianus.*
Anon.

AUCTORUM.

- Anon. Anonymus scriptor Bern. Guid. Bernardus Gui-*
manu exaratus. donis in vitis Pontificum.
Ansel. in Append. Anselmi S. Bernardi vita.
appendix ad Sigebertum. Berthol. Bertholdus.
S. Anton. S. Antoninus. Bibl. Patr. Bibliotheca Pa-
Ant. Mon. Antiquitates Mo- trum.
nasterii S. Dionysii. Bisar. Bisarri historia Persica,
Anton. Palm. Antonius Pal- nec non belli Cyprii.
merius. Blond. Blondus.
Ariminensis Consilii Synodica. Boëm. Hist. Boëmica Historia.
Arnob. Arnobius. Bonf. Bonfinius de rebus Hun-
Athan. Athanasius. garicis.
Auct. Afflig. Auctarium Af- Breviar. Franc. Breviarium
fligemense. Francorum Regum.
Auct. Aquic. Auctarium A-
quicinctinum. C.
Audo. S. Audoenus in vita Cand. Candidus apud Pho-
S. Eligii. tium.
Aug. S. Augustinus. Capitol. Capitolinus.
Aur. Viç. Aurelius Victor. Cap. Car. Capitula Caroli
Calvi.
P.
Caro. Caroli Magni vita.
Baldericus in Chronico Came- Cass. Cassianus.
racensi. Cassiod. Cassiodorus.
Barl. Marinus Barletus in Cedr. Cedrenus.
Historia Scanderbegi. Censor. Censorinus.
Baron. Baronius. Chal. Chalcondylas.
Bart. Fac. Bartholomæus Fa- Chron. Alex. Chronicon. A-
cus. lexandrinum, idem cum
Basil. Basilus. Fastis Siculis.
Bayar. Hist. Bayardi Historia. Chron. Aquit. Chronicon A-
Beda. quitanum.
Bellarmin. Bellarminus. Chronicon Besuense.
Bella. Bellais. Chron. Camer. Chronicon
Bellefor. Belleforestius. Cameracense.
Bern. de Lutz. Bernardus de Chron. Casin. Chronicon Ca-
Lutsemburgo. sinense.
Pars I. N n Chro-

INDICULUS.

- Chron. Citiz. Chronicon Ci-* *Const. Constantinus in vita*
tizense. *S. Germani Antissidoren-*
Chron. Colmar. Chronicon *sis.*
Colmariense. *Con. Man. Constantinus*
Chronicon Fuldense. *Manasses.*
Chron. Germ. Chronicon Ger- *Crantz. vide Alber.*
mania. *Curop. Curopalates.*
Chron. Spanhem. Chronicon Cuspin. *Cuspinianus.*
Spanhemense. *Cyp. Cyprianus.*
Chrysost. vel Chryf. Chrysosto. *Cyr. Cyrillus.*
mus.
Cirthenfis Conciliabuli acta. *D.*
Claud. Claudianus.
Clem. Alex. Clemens Ale- *Dekerius.*
xandrinus. *Dith. Dithmarus.*
Cochl. Cochleus. *Dio historicus.*
Cod. Nazar. Codex Nazaria- *Dionysius Exiguus.*
nus. *Dodech. Dodechinus.*
Cod. Theod. Codex Theodosius. *Dudo.*
Collat. Cart. Collatio Car-
thaginensis. *E.*
Collect. Anast. Collectanea *Edinerus in vita S. Anselmi.*
Anastasio. *Eginh. Eginhartus in vita*
Comm. Commineus. *Caroli.*
Concil. Basil. Concilium Ba- *Egnat. Egnatius.*
sileense. *Ennod. Ennodius.*
Conc. Chalc. Concilium Chal- *Eph. Syn. Ephesina Synodus.*
cedonense. *Epiph. Ehiphianus.*
Conc. Carth. Concilium Car- *Evag. Evagrius.*
thaginense. *Eugip. Eugipius in vita, S.*
Conc. Const. Concilium Con- *Severini.*
stantiense. *Eunap. Eunapius.*
Conc. Gall. Concilia Gallicana *Euseb. Eusebius.*
Ecclesia. *Eust. Eustathius in S. Enty-*
Concilium sub Menna. *chii vita.*
Conr. Vec. Conradus Vecerus *Eutrop. Eutropius.*
in Henrico VII. *Exilii S. Martini Papa histor.*
Fac.

AUCTORUM.

F.

Gest. Franc. Gesta Francorum
epitomata.

Fac. Facius.

Gesta Pontificum Aquitano-
rum à Bosqueto edita.

Facun. Herm. Facundus
Hermianensis.

Gesta Nortmannorum.

Fasti Siculi.

Gildas.

Faustus Regiensis.

Gill. Gillius.

Fazel. Fazellus in Sicilia.

Gla. Glaber Rodolphus.

Felix Papa.

Glyc. Glycas.

Feron. Feronius.

Gotf. Gotfridus Viterbiensis.

Fland. Hist. Flandrensis Hi-
storia.

Greg. Naz. Gregorius Na-
zianzenus.

Flor. Chron. Floriacensis
Chronici fragmentum.

Gregorius Papa.

Flodoar. Flodoardus in historia
Remensi. Item ejusdem
Chronicon.

Greg. Turon. Eregorius Turo-
nensis.

Frag. Hist. Franc. Fragmenta
Historia Francorum à Ro-
berto ad Philippum.

Gregorius septimus.
Guibertus Nangentinus.

H.

Franc. Tar. Franciscus Ta-
rafa.

Haillanus.

Fredeg. Fredegarius in Ap-
pendice ad Gregorium Tu-
ronensem.

Helgal. Helgaldus in vita
Roberti regis.

Frossar. Frossoardus.

Herm. Hermannus.

Fulg. vita Fulgentii.

Herod. Herodianus.

G.

Hieron. Hieronymus.

Gag. Gaguinius.

Hincm. Hincmacus.

Gaza de mensibus.

Hippolytus Portuensis.

Gelas. Gelasius Papa.

Hippolytus Thebanus.

Genebr. Genebrardus.

Hil. vita Sancti Hilarii Are-
latensis.

Gennad. Gennadius.

Hilar. Hilarius Pictavensis.

S Genovefa vita.

Hist. obs. Melit. Historia obs-
dionis Melitensis.

Gerbertus.

Hist. Ind. Historia Indica.

Hist. Joan. Historia Joana
Aurelianensis puella.

N n 2

Hist.

INDICULUS.

- Hist. Rom. Pont. Historia Lamp. Lamprius.*
Romanorum Pontificum à Lang. Langius.
Bosquojo edita. Later. Syno. Lateranensis
Hormis. epist. Hormisdæ Papa Synodus sub Martino.
epistola. Lat. Pac. Latinus Pacatus.
S. Hugonis Gratianopolitani S. Leo.
vita. Leo Ost. Leo Ostiensis.
Leodeg. Vita S. Leodegarii.
I. Leontius de Sectis.
Leuncl. Leunclavius.
Falig. Falignius. Leporius.
Idat. Idatius. Liber. vel Lib. Liberatus
Inscript. Inscriptiones Gru- Diaconus.
teri. Luc. Lucas Evangelista.
Foannes Asser. Lucianus.
Foan. Biclær. Foannes Biclæ- Luciani Presbyteri epistola.
riensis. Lucif. Lucifer Calaritanus.
Foan. Diac. Foannes Diaco- Lud. vit. vel Ann. Ludovici
nus. Pii vita, vel Annales.
Foan. Vill. Foannes Villanus Lud. XIII. hist. Ludovici
Italicus scriptor. XIII. historia.
Foin. Foinvillai historia S. Luith. Luithprandus.
Ludovicus.
Fornan. Fornandes de rebus M.
Gothicis, & de regnorum
successionibus. Malmesb. Malmesburiensis.
Fose. Fosephus. Mamartinus.
Fov. Paulus Fovius. Marc. vel Marcell. Marcellini
Fovian. Fovianus Pontanus. Chronicon.
Iren. Irenæus. Marc. Marcus Evangelista.
Isid. Chron. Isidori Chronicon. Maria. Mariana.
Julian. Julianus. Maria. Marianus Scotus.
Ivon. Chr. Ivonius Chronicon. Martyrol. Rom. Martyrolo-
gium Romanum.
L. Masson. Papyrius Massonus.
Lamb. Scaph. Lambertus Matth. Matthæus Evangeli-
Schaphnaburgensis. sta.
Matth.

AUCTORUM.

- Matth. *Matthaeus historicus* Nicol. Gil. *Nicolaus Gil-*
Gallicanus. lius.
 Matth. Palm. *Matthaeus Pal-* Not. ad Jul. *Nota Petavii ad*
merius. *Julianum.*
 Mat. Vill. *Matthaeus Villanus.* Nithardus.
 Mat. Par. *Matthaeus Paris.* Nov. Major. *Novella Majo-*
 Messingh. *Messinghamus in* riani.
Sanctis Hibernia. Novell. Valent. *Novella Va-*
 Metaph. *Metaphrastes.* lentiniani.
 Meyer. *Meyerus.* Nyss. *Gregorius Nyssenus.*
 Miscel. Hist. *Historia Miscella*
Pauli Diaconi. O.
 Man. Pad. *Monachus Padua-*
nus in historia Germani- Odo Cluniacensis.
ca. Odor. *Odoranus.*
 Monstrel. *Monstreletus.* Oliv. *Olivarius Marchius.*
 N. Olymp. *Olympiodorus apud*
Photium. Onuf. *Onusfrinus.*
 Nan. *Nangis.* Optatus.
 Naocl. *Naclerus.* Order. Utic. *Ordericus Uti-*
 Nazarius. censis.
 Naz. *Nazianzenus Grego-* Origenes.
rius. Orig. Mon. *Origines Monaste-*
rii Sancti Dionysii.
 Neubr. *Neubrigensis.* Oros. *Orosius.*
 Miceph. Brev. *Nicephori Bre-* Ofor. *Oforius de gestis Emma-*
viarium. nnelis.
 Miceph. Chron. *Nicephori*
Chronicon. Otho à S. Blaszo.
 Niceph. Greg. *Nicephorus Otha* Frisingensis.
Gregoras. P.
 Niceph. *Nicephorus histori-*
cus.
 Nicetas in vita S. Igna. Pach. *Pachmeris fragmenta*
tii. edita à Petavio cum Nice-
 Nic. Chon. *Nicetas Chonia.* phori Breviario.
tes. Pallad. Laus. *Palladii Lau-*
siaca.

INDICULUS

- Isaca, vel in vita Chry- Augustini.*
sostomi. Priscus.
Palm. Palmerius. Proc. vel Procop. Procopius.
Pandul. Collen. Pandulphus Prosp. Prosper.
Collenutius. Prud. Prudentius.
Paneg. Constan. & Maxim. Ptol. Ptolomeus.
Panegyricus Constantino
& Maximiano dictus. Q.
Panegyricus Constantino di-
ctus. Quadr. Hist. Quadri partita
Paradinus. historia S. Thoma Cantua-
Paul. Diac. Paulus Diaconus. riensis.
Paul. Æm. Paulus Æmilius. Quinta Synodus.
Paul. Jov. Paulus Jovius.
Paul. Paulinus in vita S. R.
Ambrosii.
Pauli. Paulinus Nolanus. Raderus.
Perron. Perronius. Radevic. Radevicus de gestis
Petr. Clun. Petrus Cluniacen- Friderici.
sis. Reg. supp. Reginonis supple-
Phil. Clu. Philippus Cluve- mentum.
rius. Ribad. Ribadeneira.
Philo. Rigor. Rigordus.
Philostr. Philostratus. Rob. Robertus de Monte.
Phot. Photius. Roder. Sant. Rodericus | San-
Pius II Papa. tius.
Plat. Platina. Roder. Tolet. Rodericus Tole-
Pleix. Pleixius. tanus.
Plin. Plinius. Rog. Rogerus de Hoveden in
Plin. Jun. Plinius Junior, Annalibus Anglia.
Plut. Plutarchus. Romani Concilii Synodalis.
Polyd. Polydorus Virgilius de Rub. Rubens in historia Ra-
Inventoribus rerum & de vennat.
Anglicana historia. Ruff. Ruffinus.
Porphyrius. S.
S. Porphyrii Vita.
Possid. Possidius in vita S. Sab, Sabellicus.

AUCTORUM.

T.

- Sanfoninus.*
Sanu. Sanutus.
Scal. Scaliger.
Schif. Angl. Schismatis Anglicani historia.
Sen. Seneca.
Sev. Sulp. vel Sulp. Severus Sulpicius.
Sidon. Sidonius.
Sig. Sigonius.
Sig. vel Sigeb. Sigebertus.
Simoc. Simocatta.
Simpl. Simplicii Papa epistola.
Sirm. Sirmondus.
Socra. Socrates.
Soc. Jesu. Historia Societatis Jesu.
Sozom. Sozomenus.
Spart. Spartianus.
Spenheimense Chronicon.
S. Stephani Hungari vita.
Spond. Chron. Spondani Chronicon.
Strabo.
Suet. Suetonius.
Suffr. Suffridus in Germanica historia.
Suger. Sugerius.
Suid. Suidas.
Suppl. Chalc. Supplementum Chalcondyla.
Sur. Surius.
S. Sym. vita. S. Symeonis Stylita vita.
Syn. Synesius.
Syn. 7. Synodus Septima.
- Tac. Tacitus.*
Tert. Tertullianus.
Theg. Theganus in vita Ludovici Pii.
Them. Themistius.
Theob. Theobaldus in vita S. Guillelmi.
Theod. Theodoretus.
Theod. Lect. Theodorus Lector
Theop. Theophanes.
Theoph. Simoc. Theophylactus Simocatta in historia Mauricii.
Tim. Epistola Pauli ad Timotheum.
Til. Tilius.
Trebell. Trebellius.
Trith. Trithemius in Chronico Hirsagiensis.
Tursel. Turselinus in historia S. Xaverii.
- V.
- Varnef. Paulus Varnefridus.*
Vas. Vasaus in Chronico Hispano.
Vell. Vellejus Paterculus.
Vellejus alter id Appendice ad Gaguinum.
Vestmon. Vestmonasteriensis.
Vict. Tun. Victor Tununensis.
Vict. Victor.
Vict. Utic. Victor Uticensis.

INDICULUS.

<i>Vigner. Vigneri.</i>	<i>Gemmeticensis in historia</i>
<i>Villa. Villanus.</i>	<i>Northmannorum.</i>
<i>Vinc. Bellov. Vincentius Bel-</i>	<i>Will. Nang. Wilhelmus Nan-</i>
<i>lovacensis.</i>	<i>gis.</i>
<i>Vincen. Lirin. Vincentius Liri-</i>	<i>Will. Tyrol. Wilhelmus Tyrius.</i>
<i>nensis.</i>	<i>Witich. Witichindus.</i>
<i>Vit. Pat. vel P P. Vita Patrum.</i>	X.
<i>Volat. Volaterranus.</i>	
<i>Volcat. Volcatius.</i>	<i>Xiph. Xiphilinus.</i>
<i>Vopisc. Vopiscus.</i>	Z.
<i>Ursp. Urspergensis Abbas.</i>	<i>Zon. Zonaras.</i>
<i>Usu. Usuardus.</i>	<i>Zon. Zosimi Papa epistola.</i>
<i>Willel. Gemmet. Wilhelmus</i>	<i>Zos. Zosimus historicus.</i>

FINIS.

I N D E X.

RERUM MEMORABILIU, Abbas

quæ in prima parte Rationarii continentur.

A.

BARIS 105

Abas Lyncei fi

lius, 29

Abbatia à sæ-

cularibus pos-

sessæ magno eorum da-

mno, 424

S. Abbo Floriacensis, 449

Abdias Propheta, 61

Abdirama rex Saracenorum,

402

Abdolominus Tyri rex, 130

Abel à fratre cæsus, 3

Abiam rex Judæ, 55

Abimelech filius Gideonis,

18

Aborigines, 44

Abraami historia, 5, 7, 8 &

seq.

Abfalom, 22

Abydum expugnat Philip-

pus, 169

Abyssus quid apud Mosem

significet, 1

Acacius Constantinopol,

332 perfidus, & hæreti-

cus, *ibid.* ob id damnatus,

333, moritur, *ibid.* de

ejus eradendo nomine

certatum, *ibid.* tandem

deletum est, 346

Acarnanes victi, 170

Acastus, 25

Accius poëta, 187

Acephalorum origo, 333

Acepsimas martyr, 270

Achab rex Judæ, 57

Achæi ubi habitarent, 49

de eorum republica, 155

& seq. bella, 157

Achæi Prætores creabant

verno tempore, 166 cum

Romanis bellum gerunt,

184 domiti, *ibid.*

Achæus contra Antiochum

rebellat, 162

Achæus Xuthi filius, 25

Achaja unde dicta, *ibid.*

Græcia omnis ita dicta,

184

Achaz rex Judæ, 61

Achilleus, 258

Achmetes Turca, 505

Alcmæon, 41

I N D E X

Acrisius,	12, 29	tur,	196
Acro victus à Romulo,	77	Ægyptus Beli filius,	29
Acrotatus Arci filius,	152	Ægyptus in provinciam	
Adalbero Lauduni episco-		redacta,	211
pus,	444	Ægisthus,	43
Adalbertus Marchio,	431,	Ælianus scriptor,	242
	433	Æmilianus tyrannus,	250
S. Adalbertus martyr,	447	Paulus Æmilii historicus,	533
Adam creatur, & in hortis		Æmilii Paulus Rom. Im-	
collocatus, contra Deum		per. Persem vicir,	172
peccat,	3	Æmilii Barbula,	144
Adeleis Rodulphi filia nupta		Æs Corinthium,	184
Lothario, 431 tum Otho-		Æneas Silvius,	517
ni Imp.	434	Æneas, 44 in Italiam venit,	ibid.
Adelgarius presbyter,	444	Æolenses populi,	27
Adolphus rex Romanorum,	481	Æolica migratio,	49
Admetus,	24	Æolica lingua,	27
Adonias à Salomone occi-		Æolus, 24 ejus posterii,	24
fus,	22	& seq.	
Adonibezec,	16	Æpalii rex,	27
Adrastus, 24 Sicyonem mi-		Æqui victi,	113 & seq.
grat, 28 inde Argos re-		Ærii hæretici,	277
petit, <i>ibid.</i> Thebas obfi-		Æschylus,	105, 115
det,	41	Æson Jasonis pater,	24, 37
Æacidus pater Pyrrhi,	123	Æsopus,	96
Æacus pluviam impetrat,	40	Ærius hæreticus,	277
Æga magister palatii,	390	Ætii gesta, 306 Francos re-	
Ægeus moritur,	40	primit, <i>ibid.</i> Attilam	
Ægialea; eadem Achaja		vincit, 324 moritur,	325
dicta,	25	Ætoli in Elidem recepti,	47
S. Ægidius,	399	Ætoli cum Achæis bellum	
Æginetæ Dario se dedunt,		gerunt, 158 cum Roma-	
	103	nis societatem faciunt,	
Ægyptiorum regnum,	7	167 ab illis victi,	171
plagæ, 14 reges postremi,		Afranius dux Rom,	204
84 & seq. Romanis lega-		Afri-	

I N D E X.

Africam Vandali nccupant,	305	in ea Catholici ve-	xantur,	334
Africanus scriptor,	248			
Agamemnon filiam mactat,	18	Plisthenis filius fuit,	non Atrei,	32
Troja excisa periit,	43			
Agaperus Papa,	363			
S. Agatha,	253			
Agathobulus,	241			
Agathoclea meretrix,	164			
Agathoclis Syracufani gesta,	137			
Agathocles Lyfimachi F.	153			
Agave,	34			
Agaunense cœnobium,	358			
Agenor, à quo nata Ageno-	ridarum stirps,	28, 33 &	seq.	
Agericus Virdunensis,	366			
Agefilai gesta,	118,	mors,	120	
Agidis historia,	156 &	seq.		
S. Agnes,	261			
Agnes uxor Henrici II Imp.	451			
Agnoëtæ,	347			
Agobardus Episcop.	411			
Agaria lex Romæ lata à	Flaminio,	108	a Saturni-	no,
	194			
Rod. Agricola,	520			
Agrippa Judææ rex,	224 &	seq.		
M. Vipfanius Agrippa Au-	gusti amicus,	211		
Agrippina,	223			
Aistulphus Longobardorum	rex domitus à Pipino,	407		
Aithales martyr,	270			
Alani in Gallias irrumpunt,	297,	Hispanias occupant,	ibid.	
Alaricus,	296 &	seq. Romam	capit,	297
obiit,	ibid.			
Alaricus alter à Chlodoveo	cæsus,	342		
Albani à Romanis victi,	77, 78			
Ferdinandus Albanus Hispa-	norum dux,	537		
Albericus Marozix filius,	431			
Albertus Magnus,	480	obiit,	484	
Albertus Austriacus Archi-	dux,	544		
Albertus Rodolphi filius,	Imp.	481		
Albertus Austriacus Impe-	rator,	514		
Joannes Albertus rex Na-	varræ,	529		
Albigense bellum,	488			
Clodius Albinus,	243			
Albofledis foror Clodovei,	341			
Alboinus,	371			
Alcæus Poëta,	95			
Alcæus Persei filius,	31, 45			
Alcander Lycurgo effodit	oculum,	67		
Alceftis,	25			
Alc.				

I N D E X.

Alcman poëtae,	95	res gestae, 127 & seq. au-
Andreas Alciatus,	533	dit Aristotelem, 128 Per-
Alcibiades,	116	fas vincit, 129 & seq.
Alcidamidas Messenius,	80	Judæum Pontif. venera-
Alcimius,	178	tur, 130 Darium profl-
Alcmena,	31, 36	gat, <i>ibid.</i> moritur, 132
Alcuinus,	409	Alexandri M. successores,
Alcyone,	24	132, 134
Aldephonsus Castus rex		Alexandri duo, quorum al-
Hispaniæ,	409	ter Syriæ, alter Ægypti
Alectus,	259	rex fuit, 189, 190
Franc. Alenconius,	539	Alexandria condita, 130
obiit,	541	Alexandrina Synodus sub
Aleus,	35	Athanasio, 279
Alexander Judæorum rex,		Alexandrina Ecclesia mor-
191		tuo Athanasio vexatur,
Alexander Aristobuli F.	202	284
Alexander <i>vide</i> Paris.		Alexandrini Romanorum
Alexander Alensis,	480	auxilio tuentur se contra
Alexander Severus,	245	Antiochum, & Philip-
Christianis favit,	246	pum, 168
Alexander V Papa,	509	Alexius Manuelis filius, 471
Alexander Imper. Constan-		Alexius Angelus Imper. 472
tinop.	436	Alexius Comnenus, 1458
Alexander episcopus Ale-		Francos vexat, 459
xandriæ,	269	Alphonfus Aragoniæ, Sici-
Alexander Zebina,	189	liæque rex a Joanna ado-
Alexander Herodis filius,	215	ptatur, & Neapolitanum
Alexander Amynthæ filius		ragnum obtinet, 511
rex Macedonum,	100	captus à Genuensibus,
Alexander Cassandri filius,		dimittitur à Philippo du-
135		ce Mediolanensi, 512
Alexander Bala,	179	obiit, 515
Alexander Phereus,	119	Petrus Aliacensis, 513
Alexander Epiri rex,	123,	Aliensis clades, 124
140		Alienora Ludovici VII.
Alexander Magnus, ejusque		Franciæ regis uxor, 474
		repu-

I N D E X

repudiata nubit Henrico Angliæ regi, <i>ibid.</i>	Aminias archon, 126
Allobrogicum bellum, 193	Ammon, 9
Alphonfus Ferdinandi F. rex Neapolitanus, 526	Ammonius, 248
Alphonfus Castellæ rex astronomus à Germanis in Imperium adscitus id negligit, 481 Saracenos vincit, 488	Amnon Davidis filius, 22
Alphonfus S. Ludovici frater, comes Tol. 488 obiit, 490	Amon rex Judæ, 63
Alyattes Lydiæ rex, 82	Amos propheta, 61
Amalaphrida, 354	Amphia capta, 79
Amalaricus Gothorum rex, 342	Amphiaras, 24
Amalafuntha, 311, 354	Amphidamas, 35
Amali, 310	Amphilochius, 293
Amandus Burdegalenfis, 293	Amphion, 35
S. Amandus Traject. 386	Amphitheatrum Titi, 231
Amantius cubicularius, 339	Amphitruo, 31, 45
Amasis Ægypti rex, 86, 97	Ampulla sacra Remensis, 341
Amasias rex Judæ, 60	Amri rex Israëlis, 56
Amasones à Theseo victæ, 40	Amulius, 76
Ambasienses turbæ in Galliis, 539	Amurathes I. 501
Ambrosiana basilica, 292	Amurathes II, 503
Ambrosius fit episcopus, 285 Theodosium excommunicat, 288 ejus gesta, 292 obiit, 298	Amurathes III, 505
Amedeus fit Papa Felix V ex Sabaudia duce, 513	Amurathes IV, 506
Amelius, 256	Amythaon, 24
Ammianus, 286	Anaballianus rex, 272
	Anacharsis, 96
	Anacletus II antipapa, 467
	Anacreon, 105
	Ananias, Azarias, Misaël, 83
	Anarchia Romæ quinquennialis, 125
	S. Anastasius Persa, 385
	Anastasius Papa, 300
	Anastasius Imper. 336 & seq. obiit, 338 Chlodoveum sibi conciliat, 343
	Catholicam fidem vexat, 345
	Ana-

I N D E X.

Anastafius five Artemius,	396	sed subinde amiffa, <i>ibid.</i>
Anastafius Sinaita,	380	Lutherana hærefi infe-
Anastafius Papa,	345	cta, 532
Anatolius,	261	Anglorum cum Francis bel-
Anatolius Constantinopol.		lum sub Philippo Augu-
epifcopus,	329	fto, 476 sub Philippo
Anaxagoras,	114	Pulchro, 490 sub Philip-
Anaximander,	96	po Valesio, 496 sub Jo-
Anaximenes,	97	anne, 497 sub Carolo Sa-
Anaxo,	31	piente, <i>ibid.</i> Franciam in-
Ancæus,	35	vadunt, 499 & 521 ejecti
Anchifes,	43	è Galliis, 522 domi civi-
Ancus Martius,	78	libus discordiis jactati,
Ancyrana fynodus,	270	<i>ibid.</i> & seq. Catholicos
Andegavi à Northmannis		perfequuntur, 540 cum
populati, 424 occupati,		Ludovico XIII bellum
<i>ibid.</i>		gerunt, & vincuntur, 554
Andragathius,	287	S. Anianus, 324, 334
Andreas rex Neapolitanus		Anicius de Gentio trium-
ab uxore necatus,	493	phat, 172
Andriscus,	186	Anna regina Franciæ Ludo-
Androgeos,	93	vici XII uxor, 548
Andromeda,	30	Anna Bolena, 532, 535
Andronicus occidit Oniam,		Anna Britannix ducis filia
176		nupta Carolo VIII, 525
Andronicus Palæologus,	486	postea Ludovico XII. 527
Andronicus Imper.	472	Annas Burgius hæreticus,
Angelus Politianus,	520	536
Angli ad fidem converfi,		Annus computari coeptus à
380		Januario edicto Caroli IX
Angli magnam viciffitudi-		Franciæ regis, 537
nem experta, quando ad		Anomœi, 277
Northmannos regnum		Anselmus Mediolanenfis,
tranfiit, 462 & seq. Ro-		411
mano Pontifici fubjecta,		S. Anselmus Cantuar, 464
476. à Francis occupata,		Antenor Trojam prodit, 43
		Patavium condit, 44
		Anterus

I N D E X

- Anterus Papa, 253
 Anthemius Imper. 327
 obiit, *ibid.*
 Anthemius hæreticus, 362
 Antia, *vide* Sthenobœa.
 Antigonus Alexandri suc-
 cessor, 132 moritur, 134
 Anigonus Gonata, 157
 Antigonus Δώσω, 158,
 165
 Antigonus Aristobuli filius
 202
 Antiochena prima Synodus
 contra Samosatenum, 255
 Anthiochena secunda Syno-
 dus adversus eundem,
 ibid.
 Antiochena Synodus alia in
 Encæniis, seu ad dedi-
 candam Constantini basi-
 licam, 275
 Antiochena Synodus altera
 ad statum Antiochiæ post
 Theodosii renuntiatio-
 nem componendum, 293
 Antiochenum schisma, seu
 Antiochia divisa in tres
 factiones, 279
 Antiochenum schisma fo-
 vetur, 281
 Antiochenum schisma sub-
 latum, 285
 Antiochiæ seditio, ac statuae
 Imperatricis Flaccillæ ibi-
 dem dejectæ, 288
 Antiochi magni gest, 161
 & seq. victus ad Raphiam,
 162 à Rom. victus, 170
 ejus mors, 173
 Antiochio terræ motu qua-
 titur, 339
 Antiochus Pius, 195
 Antiochus Deus, 153
 Antiochus Asiaticus, 195
 Antiochus Seleuci filius, 135
 Antiochus Seleuci nepos,
 Antiochi filius, 160
 Antiochus Hierax, 160
 Antiochus Epiphanes ejus-
 que gesta, 173 & seq.
 Ægyptum invadit, *ibid.*
 & seq. Templum Judæo-
 rum polluit, 177 ab Æ-
 gypto depellitur, *ibidem.*
 moritur, 178
 Antiochus Eupator, 178
 Antiochus Sidetes, 181, 188
 Antiochus Grypus, 189
 Antiochus Gyzicenus, 189
 Antiopa, 34
 Antipater Idumæus, 201,
 213
 Antipater Macedo victus à
 Græcis, 132
 Antoninus Alagabalus, 245
 S. Antoninus Florentinus
 episcopus, 520
 M. Antonius Pius, 237
 M. Antonius, 204 ejus gesta
 post obitum Cæsaris, 208
 & seq. obiit, 211
 M. Antonius orator, 207
 M. Antonius Patavinus, 480
 S. Antonius monachus, 277
 Aod.

I N D E X

Aod,	34	343 ab duce Northman-	
Apelles hæreticus,	242	nix & Angliæ rege quo-	
Aper Grammaticus,	242	modo possessa, 474	
Aphareus,	25	Aquitani ab Anglo domino	
Apia Peloponnesus dicta,	12	suo vexati fidem implo-	
Apis Peloponnesi rex,	12	rant Franciæ regis, 498	
Apollinaris Hierapolitanus,	241	Arati Sicyonii gesta, 155	
Apollinaris unde orta hære-	268	& seq. mors, 167	
sis,	268	Arator,	366
S. Apollonia,	253	Aratus Poëta,	169
Apollonius martyr,	247	Arausica synodus II,	362
Apollonius Tyaneus,	233	Arbaces,	68
Apollonius scriptor Chri-	247	Arbellina pugna,	130
stianus,	247	Arbogastes, 288 obiit,	289
Appianus,	242	Arbor vitæ & scientiæ boni	
Appio Grammaticus,	233	& mali,	3
Appius Decemvir,	113	Arca Judæorum capta,	19
Appius cæcus,	144	in Sionem delata,	22
Apries Ægypti rex, 85, 97		Arca Noëmi, 4 & seq. ejus	
& seq.		reliquiæ servatæ,	5
Apfimarum Imper.	394	Arcades, 27, in sedibus suis	
Apulejus,	242	hæserunt,	47
Aqua rerum omnium ma-		Arcadius Imperator, 294 &	
teria, 2, ex qua sunt &		seq. obiit,	296
cælestes orbes fabricati,		Arcas,	35
2, ea nebulæ instar tenuis		Arcefilaus,	142
erat,	1	Archelaus Herodis F. rele-	
Aquila Judæus,	242	gatur,	215
Aquileja ab Attila everfa,	325	Archelaus Cascharæ episco-	
Aquilius vicit Aristonicum,	192	pus,	260
Aquisgranense palatium à		Archelaus Comanenorum in	
Northmannis incensum,	424	Ponto sacerdos,	196
Aquitania Francis obtigit,		Archemorus,	24
		Archidamus à Demetrio	
		vincitur,	135
		Archilochus,	95
		Archimedes,	148
		Archon-	

I N D E X.

Archontes, five Prætöres Athenienfium,	49	ter,	214
Areus rex Spartæ,	152	Aristodemus Meffeniæ rex,	80
Ardaburius,	305	Aristodemus Heraclida,	47
Arelatensis I Synodus,	269	Aristogiton, 103, ftatua ci	
altera Synodus,	333	poftita,	<i>ibid.</i>
Leonardus Aretinus,	513	Aristomachus Heraclida,	46
Argivorum regnum, 11 &	28	Aristomenes Meffenius,	180
Argonautarum expeditio,	37, 38	Aristonicus Afiam occupat,	193
Argyropilus,	520	Aristophanes Comicus,	127
Ariadna Zenonis uxor,	336	Aristoteles nafcitur,	126
obiit,	338	Arius hæret. 269 periit,	270
Ariana hærefis, 269 & feq.		Armatus magifter militum,	322
sub Constantio progrefsa,	274 & feq.	Armenorum unio,	514
Ariani Antiochiæ confpirant		Arne fœmina, & urbs,	25
in catholicam profeflionem,	281	Arnobius,	262
Ariarathes Cappad. rex,	179	Arnulphus Imp. 419 Italiam	
Arias Montanus, 542 obiit,	547	aggreditur, <i>ib.</i> obiit, <i>ibid.</i>	
Aridæus Alex. fucceffor,	132	Arnulphus Remorum epi-	
Arienne Aftyagis uxor,	82	fcopus, 444 ab Hugone	
Arminenfis fynodus,	276	Capeto vexatur,	445
Ariobarzanes,	198	S. Arnulphus Metenfis,	386
Aristagoras,	100	S. Arnulphus Sueffion,	464
Aristarchus Comicus,	115	Arphaxad,	74
Aristides, 109 & feq.		Arrianus hiftoricus,	241
Aristides Chrift. fcriptor,	240	Arfaces Parthorum regni	
Aristobulus primus ex Hafa-		conditor,	154
monæis rex, 191, 201		Arfacius,	299
Aristobulus fecundus,	201	Arsenius,	293
Aristobulus Herodis F.	215	Artabanus Parthorum rex,	245
Aristob. Mariamnes fra-		Artabanus Xerxem occi-	
Pars I.		dit,	111
		Artabafcus,	403
		Artaphernes,	101
		O o	Arta-

I N D E X.

Artaxerxes Persarum instaurat imperium,	246	Athalaricus,	354
Artaxerxes Longimanus,	111	Athalia,	59
Artaxerxes Mnemon,	118	Athamas,	24, 34
Artemius Imperat. <i>vide</i> Anastasius.		Athanagildus,	374
Artemius martyr,	279	Athanasius, 282, ab Theodosio recipitur, 287, Catholicos vexat,	310
Artevellius rebellium Flandrorum dux,	498	Athanasius, 269 ejus vexationes, 270, 276, reddit Alexandriam mortuo Constantio, 279, pellitur à Juliano, 280, moritur,	284
Arymbas Molossorum rex,	123	Athaulphus, 297, Placidiam duxit, 304, obiit, <i>ibid.</i>	
Asæ regis Judæ gesta, 55 moritur,	56	Athenagoras,	241
Ascanius,	45	Athenæ incensæ à Persis, 109, instauratæ, 110, captæ à Lyfandro, 117, à Cassandro, qui iis curatorem adhibuit Demetr. Phaler.	133
Ascelinus Laudunensis Episcopus,	444	Athenienſes Inarum Ægypti regem contra Persas adjuvant, 111, eosdem vincunt Cimone duce, 112 in Sicilia victi,	116
Ascholius,	289	Athenienſes Romanorum focii,	169
Asconius,	233	Athenienſium regnum, 13 Iones appellati, 26, horum regio coloniis obnoxia non fuit, 27, regnum defuit, 49, contra Persas in Asia pugnant, 100, contra Darium, 101, contra Xerxen, 109, cum Lacedemo-	
Afer Jacob filius,	10		
Asia Romanis legata ab Attalo,	192		
Asiani Pascha non ritè celebrantes,	247		
Aspar,	305, 320 & seq.		
Aslaracus,	42		
Assimbeji,	506		
Affyriorum, five Chaldæorum imperium oritur, 6, defuit, 68 instauratur	72, 73		
S. Asterius,	300		
Astyages, 68, Alyattis filiam ducit, 82, ejus gesta,	87		
Astyochæ,	42		
Atalanta,	35		

I N D E X.

- demoniis bellum ineunt, 116, & seq.
- Atlantis tempus, 13
- Atrebates à Carolo VIII rege Franciæ Maximiliano Aufriaco concessi, 526
- Atreus & Thyestes, 32
- Atreus contra Heraclidas pugnat, 46
- Atta Comicus, 208
- Attalus rex Pergami, 153
- alter, 164 Romanorum socius, 167, alius tutor Eumenis, 183
- Attalus tyrannus, 302
- Attalus Grammaticus, 188
- Attalus Asiam Rom. legat, 192
- Attica lingua, 26
- Atticus Constantinopol. Episcopus, 299
- Attila, 307 ejus excursio in Gallias, 324 clades, *ibid.*
- Italiam invadit, 325. redit in Gallias, ubi vincitur, & postea moritur, *ib.*
- M. Attilius, 145
- Audeflendis soror Chlod. 340
- Audiani, 277
- S. Audoenus, 392
- Audoinus rex Longobardorum, 371
- S. Audomarus, 392
- Avenionem translata sedes Romana, 494 eam urbem ab Joanna regina emit Clemens VI, 493 Ro-
- mam rediit, sed eo mortuo schisma factum, 494
- Augustinus, 316 ejus ætas, gesta & mors, *ib.* & seq.
- Anton. Augustinus, 542
- Augustulus, 328
- Azarias, *vide* Ofias.
- Augustus, 211 & alibi, solus dominatur, *ibid.* & alibi, mors, 219 ejus laus, *ibid.*
- S. Avitus Aurelian. 350
- Avitus Imper. 326
- Avitus Viennensis, 344, 349
- Aulus Gellius, 242
- Joan. Auratus, 542
- Aureliani obsessi ab Attila, 324 Synodus prima ibi facta, 344
- Aureliani à Northmannis vastati, 423 Aureliæ miraculum in æde S. Crucis, *ibid.* S. Aniani ædes ibidem condita, 460 Aurelia incensa, *ibid.* obsidentur ab Anglis, & liberantur Aureliani, 522
- Aurelianensis status, 536
- Aurelianus Imper. 252
- M. Aurelius Imper. 238 obiit, *ibid.*
- Aureolus tyrannus, 250
- S. Austregifillus, 386
- S. Aubertus, 392, 399
- Autonoë Cadmi filia, 34
- Auxentius Arianus, 298
- Azarias, *vide* Ananias.
- Azincurtensis pugna, 521
- Baalis

B.

De Baptismo hæreticorum

- B** Aalis sacerdotes occisi, 59
 Baasa rex Israëlis, 56
 Babelis turris, 5
 Babyloniorum regnum à Nabonassaro, 75 desiit, 84
 Bacaudæ, 258
 Bacchi ortus, 34
 Bacchiadæ Corinthi reges, 52
 Bacchylides, 115
 Bactriani & Zoroastres a Nino domiti, 6
 Bactrianum regnum, 155
 Bajazethes I, 502 idem Christianos vincit, *ibid.*
 a Tamberlane captus est, *ibid.*
 Bajazethes II, 504
 Bala, 9
 Balaam, 15
 Balac, 15
 Balamir, 310
 Balbinus Imperator, 249
 Balduinus Flandrensis Imperator, 473, 484 occisus à Bulgaris, 485
 Balduinus Flandrensis, 461
 Franc. Balduinus, 542
 Baldus, 494
 Balasar Babylonis rex, 84
 Balthi Gothici generis, 310
 Bambæ Hisp. regis pietas, 393
 De Baptismo hæreticorum
 diffidium, 254
 Barac, 17
 Barbarossa prædo, 505, 532
 Maph. Barberinus, qui postea à Papa fuit, 553
 Barcochebas, 236
 Bardanes Imper., 412
 Bardas Cæsar, 428
 Cæsar Baronius, 547
 In S. Bartholomæi festo hæreticorum, 537
 Bartholus, 494
 Baruch, 65
 Basileensis synodus, 512
 Basiliscus tyrannus, 321
 obiit, 322 hæreticus, 320
 Basilus Amascentis, 268
 Basilus M. fit Episcopus Cæsareensis, 284 moritur, 292
 Basilus Ancyranus, 276
 Basilus Macedo Imper., 429
 Basilus, & Constantinus Imp., 453
 Basina uxor Childerici, 309
 Bassianus. *vide* Caracalla:
 Batia Teucris filia, 42
 S. Bathildis, 390, 393
 Bathorici cum Austriacis bellum gerunt, 545
 Sigismundus Bathorius princeps Transsilvaniæ, 545
 Gabriel Bathorius Dacus obiit, 550
 Battus Cyrene necandit, 92
 S. Bavo,

I N D E X.

S. Bavo,	386	Bernardus Italiae rex,	411
Bayardus eques,	529	Berno Gigniacensis,	446
Belisarius, 352 ejus gesta,		Bertrandus Gueselinus,	498
<i>ibid.</i> & seq. obiit,	357	Berta Roberti regis uxor,	460
Joannes Bellajus,	533	Berta Philippi I Franci uxor,	462
Rob. Bellarminus Cardina-		Bertrarda Philippi I Franci	
lis obiit,	553	pellex,	462
Bellerophon,	24	Petrus Berullus Cardinalis,	551
Belus rex Assyriorum,	61	Bessario,	520
Belus, Belidarum unde stirps,		Bessus,	131
Danai parens,	29	Bethleem Gabor,	550
Petrus Bembus,	533	Bethsabee,	22
Benadad rex Syriae,	56, 57	Theodorus Beza,	547
Benearnensis provincia ca-		Bias Melampodis frater,	24
tholico cultui restituta,	548, 552	Bias sapiens,	95
S. Benedictus, 366 Henrico		Bironius dux morte affe-	
Imperatoris sanitatem red-	449	ctus,	546
dit,		Bithynia facta Romanorum,	199
Benedictus XI Papa,	491	S. Brigitta,	494
Benedictus XII Papa,	493	Bituitus,	193
Benjamin nascitur, 10, tri-		Blachernatum Ecclesia,	315
bus ejus penè occisione		Blæsenfis status,	539
deleta,	17	Blanca S. Ludovici mater,	489
Beneventum Rom. Pontifici		Bleda frater Attilæ,	323
datum,	451	Flavius Blondus,	520
Berengarius I, rex Italiae,		Bocacius,	494
419 pulsus à Ludovico,		Boëmici tumultus sub Fer-	
recuperat regnum,	430	dinando Imp. 593, & seq.	
occiditur,	<i>ibid.</i>	Boeotus, à quo dicta Boeotia,	25
Berengarius II Italiae rex,	430	Boeoti contra Lacedæm.	
Berengarius hæreticus,	465	pugnant,	118
Berimud,	311	O o 3	Boë-
S. Bernardi res gestæ,	466		
& seq. obitus,	468		
S. Bernardinus,	513		

I N D E X.

Boëslaus rex Boëmiorum ,	434	Britannicus à Nerone occi-	225
Sever. Boëtius ,	344	fus ,	
Bogoris ,	428	Brunechildis , 374 interfe-	384
Boji victi à Romanis ,	141	cta ,	
Bojorum fit mentio ,	146	S. Bruno ,	465
Bombardæ inventæ ,	494	Brutus Cæsarem occidit , 205	
S. Bonaventura ,	484	cum Antonio , & Octavio	
Bonifacius comes , 305 , ob-		pugnat , 209 , obiit , 210	
it ,	<i>ibid.</i>	Junius Brutus primus Con-	107
Bonifacius Papa ,	314	ful ,	
Bonifacius Montis-ferrati		Bucellini Italica expeditio ,	360
Marchio ,	485	Buda à Turcis capta ,	531
S. Bonifacius Germanorum		Budæus ,	533
Apostolus ,	402	Buquojus dux ,	550
Bonifacius VIII Papa ,	491	Burdinus Antipapa ,	466
Bononia , five Gessoriacum		Burgundiæ regnum , 431 ,	
ab Anglis capitur ,	533	primus ibi rex fuit Rodul-	
Borboniorum familia re-		phus , <i>ibid.</i> Burgundiæ	
gnum iniit ,	542	duces aliquot , 442 , re-	
Steph. Botskajus ,	545	gnum à Rodolpho datur	
ad Bovinas prælium ,	478	Conrado II Imper. 450 ,	
Brasidas ,	116	Ita defuit regnum , <i>ibid.</i>	
Brædæ obsidio ,	553	Joannis regis filius Philip-	
Brenni in Græciam expedi-		pus dux fit Burgundiæ ,	
tio ,	138	497 , ad Francos redit ,	525
Britannia minor Northman-		Burgundiones irrumpunt in	
nis data , 427 , de ejus		Gallias , 303 , eorum reges ,	
possessione controversia		341 , eorum leges , 342 ,	
inter Carolum Blesensem ,		à Francis domiti , 344	
& Montefortium , 498 ,		<i>vide &</i> ,	358
Francorum in ditionem		Busiris ,	29
pervenit ,	525	Byzantium à Severo ca-	
Britannia insula à Pictis , &		ptum , 243 , à Constantino	
Scotis occupata ,	307	mirifice auctum ,	266
Britannia à Pelagianorum			
hæresi liberatur ,	318		

C.

- C** Abades Persa, 337
 Cadmeam arcem occupant Lacedæm. 119
 Cadmus, 33 ejus filiæ, 34
 S. Cæcilia, 147
 Cæcilianus Carthaginensis, 268
 Cæcilius Poëta, 187
 Cælesyria Ægypti regibus paruit, 162 de ea pugnans cum Ptolemæo Antiochius M. ad Raphiam vincitur, *ibid.* recuperatur ab Antiocho, 168 repetitur ab Ægyptiis, 173
 Cælestinus I Papa, 314 in Britannias mittit S. Germ. 318
 Cælestinus III Papa, 483
 Cælestius Pelagianus, 312 damnatus, *ibid.*
 Cælius Antipater, 207
 Q. Cæpio Viriathum superat, 185, victus à Gallis 193
 Julius Cæsar, ejusque gesta, 203 & seq. Pompejum vincit, 204 moritur, 205 ejus mors prodigiis insignis, 208 fit ejus mentio, 207, 208
 Cæsarius Arelatenfis, 348
 Cajetanus Cardin. 533
 Cain fratrem occidit, 3
- Cainani, 242
 Cajus Cæsar Caligula, 221 & seq.
 Caletes ab Anglis occupati, 496
 Calchedon condita, 92
 Calchedonenſe Concilium, 330, ejus series, *ibid.* ejus canones a leone minime sunt recepti, *ibid.*
 Caleb, 14
 Calendarium correctum à Gregorio XIII, 540
 Calenſe cœnobium, 393
 Calirrhoë Scamandri filia, 42
 Callimachus Poëta, 169
 Callimachus in pugna Marathonia clarus, 102
 Callistus II, 466
 Callistus III Papa, 516
 Callisto, 35
 Calpurnius Poëta, 262
 Calvinus, ejusque secta, 534 obiit, 537
 Calvinianorum civiles turbæ, 536 cæsi in Francia variis præliis, *ibid.*
 Cambyſes, 89, 97 & seq. mors, 99
 Camilli gesta, 124
 Candelori, 506
 Cannenſis clades, 147
 Cantabri domiti, 211
 Canutus Danorum rex Angliam occupat, 463
 Capaneus, 41
 O o 4 Capi-

I N D E X.

Capistranus, <i>vide</i> Joannes.	Carolus Calvus, 411 ejus
Capitolini Jovistemplum, 79	regnum, 415, ejus gesta,
Capitolinus agon, 231	<i>ibid.</i> & 417 fit Imperator,
Caprææ palus, 77	<i>ibid.</i> obiit, 418 ejus iner-
Capua à Romanis capta, 149	tia, 423
Capys, 43	Carolus Crassus, 418 Impe-
Antonius Caracalla prius	rator fit, <i>ibid.</i> & rex Fran-
Bassianus dictus, 244 & seq.	ciæ, 425
Caramanni, 506	Carolus Borbonius ad Hispa-
Carausius tyrannus, 258	nos deficit, 530
Carbo, 198	Carolus Simplex nascitur,
Carcaffona frustra à Francis	418 fit rex Franciæ, 420
obfessa, 363	regno privatur, 439 in car-
Cardinalibus ruber pileus	cerem conjicitur, 440
quando datus, 480	Carolus dux Lotaringiæ Lo-
Carilefus, 350	tharii frater, 442 regno
Carinus Imper. 257	ejectus ab Hugone rege
Carlomannus Ludovici F.	Franciæ capitur, 445 ejus
417	fili, <i>ibid.</i>
Carlomannus Caroli Balbi F.	Carolus Austriacus V. Impe-
418	rator, 530 cum Francisco
Carlomannus Caroli Mar-	rege Franciæ bellat, <i>ib.</i> ex-
telli F. 406	peditio ejus in Africam,
Carlomannus Pipini F. 408	532 in Galliam, <i>ibid.</i> cum
Carneades, 187 obitus ejus,	Henrico II bellum gerit,
206	535 secedit & moritur, <i>ib.</i>
Carnuthes à Northmannis	Carolus frater S. Ludovici fit
liberati circumlata subu-	rex Siciliae, 482 amittit
cula B. Virginis, 426	Siciliam, 483 in Africam
Carolus Martellus, 398 ob-	contra Saracenos irrum-
iit, 401	pit, 490
Carolus Magnus, 408 & seq.	Carolus Claudus, 483 captus
ejus gesta, <i>ibid.</i> & seq. do-	dimittitur, <i>ibid.</i>
ctus fuit, 408 fit Impera-	Carolus Aurelian. dux, 515
tor Occidentis, 410 obiit,	Carolus Dyrrachinus Nea-
<i>ibid.</i> ejus posteritas paul-	politanus rex, 494, 509
latim excidit regno, 439	Carolus Pulcher Franciæ rex,
& seq.	496 Caro.

I N D E X.

- Carolus V rex Franciæ, 497
 Carolus VI Franciæ rex, 498
 & seq. in amentiam inci-
 dit, 499 obiit, *ibid.*
 Carolus VII Franciæ rex, 521
 Carolus VIII, 525 & seq. Ne-
 apolitanum regnum ob-
 tinet, 526 quod deficit
 postea, 527 obiit, *ibid.*
 Carolus IX rex Franciæ, 536
 Carolus Valesius Philippi
 Pulchri frater, 490
 Carolus Blefensis, 497
 Carolus Aurelianensis dux,
 521
 Carolus Philebertus Sabau-
 diæ dux, 550
 Carolus Philippi II Hispani
 filius à Patre necatus, 537
 Carolus Borbonius Cardina-
 lis, 540, fit rex per factio-
 nem, 543, obiit, *ibid.*
 Carolus rex Sueciæ, 545
 moritur, 549
 S. Carolus Borromæus, 543
 Carthaginenses victi à Gelo-
 ne, 109, in Siciliam ve-
 niunt, 117 a Dionysio vi-
 cti, 120
 Carthaginenses, *vide* in Pu-
 nicum. contra mercena-
 rios bellant, 145
 Carthaginensis Synodus con-
 tra Pelagium, 313
 Carthago à Vandalis capta,
 306 nunquam à Persis,
 382 à Saracenis capta, 394
 Carthusiensium initia, 465
 Hieronymus Cardanus, 543
 Carus Imper. 257
 Casalis obsidio, 555
 S. Casimirus, 461
 Cassander Alexandri succes-
 sor, 134 & seq. obiit,
 135
 Cassianus, 318
 In Cassiopea nova stella, 539
 Cassiodorus, 350, 365
 Sp. Cassius, 108
 Cassius Consul à Tigurinis
 victus, 193
 Cassius Cæsarem occidit,
 205 moritur, 210
 Castor & Pollux, 38
 Castor Agrippa Christianus
 scriptor, 240
 Catalaunici campi, 324
 Cataphryges, 242
 S. Catharina Senensis, 494,
 513
 Catharina Valesiorum re-
 gum mater obiit, 542
 Ambrosius Catharinus, 533
 Catilina, 200, 201
 M. Cato moritur, 205
 Catullus, 208
 Caudinæ furcæ, 140
 Cecrops, 13
 Cecrops alter rex Athenien-
 sium, 26
 Celsus Juriscons. 246
 Censores primùm creati,
 114
 Censuræ Romæ institutus, 78
 O o 5 Cepha-

I N D E X.

Cephalus,	25	Chilpericus Clotharii F.	374
Cepheus,	30	ejus civilia bella,	375 &
Cerdo hæreticus,	242	seq. obiit,	376
Cerinthus,	232	Chilpericus Burgundus,	341
Cethura,	9	Chilpericus II,	398
Ceyx Trachinis rex,	45	Chimæra à Bellerophonte	
Chabrias Atheniens. dux,	118	vieta,	30
Chæronensis pugna,	123	Chios a Turcis capta,	538
Chaganus,	370	Chlodomirus, 358 ejus filii	
Demetrius Chalcondylas,	520	cæsi,	359
Chaldæorum imperium, vi.		Chlodoveus, ejusque gesta,	
de Assyriorum.		340 & seq. baptizatur,	
Cham,	5	341 Gothos vincit,	342
Charibertus, 374 & seq.		miracula in ejus gratiam	
obiit miserè,	375	facta, 343 Consulatus	
Charibertus Dagoberti fra-		insignia suscepit, <i>ibid.</i>	
ter,	384	ejus crudelitas, 344 mo-	
Chelonis Spartana,	156	ritur, <i>ibid.</i> ejus filii, <i>ibid.</i>	
Chersonitæ dirè à Justiniano		horum civilia bella, 359	
II affecti,	395	Chlodoveus II Dagoberti F.	
Cherronesus Thraciæ à Mil-		390 ejus pietas, <i>ib.</i> & seq.	
tiade occupata,	103	Chlodoveus tertius,	398
Childebertus I Francorum		S. Chlodovaldus,	359
rex, 359 ejus Hispanica		Chloris, Nestoris mater,	25
expeditio,	360	Chlotharius I Francorum	
Childebertus Sigeberti F.		rex, 358, 361 ejus filii di-	
376 & seq. obiit,	377	vidunt regnum, 362 ejus	
ejus filii,	378 & 384	filiorum gesta, 374 &	
Childebertus Franciæ rex II,		seq.	
	398	Chlotharius II, 376 & seq.	
Childericus I Francus,	309	obiit,	384
Childericus Chlodovei II fi-		Chlotharius Chlodovei II.	
lius,	391	filius,	391
Childericus III,	398	Chlotildis nupta Chlodo-	
Chilo,	96	veo,	341
		Chlotildis altera prioris fi-	
		lia,	360
		Chlo-	

- Chlothofinda uxor Alboini, 372
 Chodonomarus, 273
 Chosroës in Phocam bellum movet, 381 & in Heraclium, 382 vincitur, *ibid.*
 Chosroës alter, 366 pacem dat Sophiæ Justinii II conjugii, 368
 Chramnus, 362
 Christianæ religionis incrementa, 226 & seq. Christiani in siti M. Aurelio aquam impetrant, 238
 Christophorus Imperator Constantinop. 437
 Christophorus Columbus, 519
 Chusan, 17
 Chrysargyrum tributum, 336
 Chrysippus, 168
 Chrysoloras, 513
 Joan. Chrysostomus, 298
 obiit, 299
 Cicero Catilinam ejicit, 201
 exulat, 205 perit, 209
 Cilix, 33
 Cimbri Romanos vincunt, ac demum profligantur, 193
 Cimon frater Miltiadis, 103
 Cimon filius Miltiadis, 111 & seq.
 Cineas, 144
 Cinna, 198
 Cisterciensium exordia, 465
 Civile bellum Cæsaris, & Pompeji, 203 & seq. Antonii, & Cæsaris, 208
 Civiles turbæ sub Ludovico XIII Franciæ rege, 547 & seq.
 Clarevallenfis cœnobii initia, 473
 S. Clara, 484
 Claromontanum Concilium, 462
 Claudianus, 301
 Claudius Nero Consul Hasdrubalem vincit, 149
 Claudius I, Imperator, 222 & seq.
 Claudius II Imper. 251
 Claudius Gothorum dux, 377
 S. Claudius, 349
 Cleander Præf. Præt. 238
 Fl. Clemens martyr, 232
 Clemens Alexandrinus, 247
 Clemens IV Papa, 482
 Clemens V Papa, 491
 Clemens VI Papa, 493
 Clemens VII Avenione sedet, 494
 Clemens VIII Papa, 544
 Cleodux Athen. 116
 Cleobulus, 96
 Cleomenes rex Lacedæm. 103
 Cleomenes rex alter Lacedæm. 152
 Cleomenes alius, ejusque gesta, 157 & seq. victus in Ægyptum fugit, 159
 occidit, 160
 Cleo-

I N D E X.

Cleonymus Lacedæmonius	Comneni à Mahomete II
Lucanos vicit, 152	capiti, 507
Pyrhum evocat, 138, 152	Comneni Constantinop. im-
Cleopatra Ptolemæi Euer-	perium capiunt, 458
getis uxor, 190 à filio	Concinus, 548
necata, <i>ibid.</i>	Concordatum institutum,
Cleopatra Antiochi Cyzice-	530
ni uxor, 190	Ludovicus Condæus, 536
Cleopatra ultima Ægypti	Henricus Condæus pater,
regina, 196, 204 mori-	539 obiit, 541
tur, 211	Henr. Condæus filius, 548,
Cletus Papa, 232	552
Clitus Alexandri M. dux,	Conon, 118
131	Conradinus, 482 obiit,
Cloacæ Romæ extructæ, 78	<i>ibid.</i>
Clodius Ciceronis inimi-	Conradus rex Apuliæ, 481
cus, 205 obiit, 206	Consalvus magnus dux,
Clælia, 107	528
Clojo, five Clodio, five	Constans Constantini filius,
Chlogio rex Francorum,	272
308	Constans Heraclii N. 387
Cluniacensis ordinis ini-	Constantia soror Constant.
tium, 446	274
ad Clufas victi Franci, 496	Constantia Roberti regis
Clytemnestra, 43	uxor, 460
Cocalus, 40	Constantia Rogerii filia,
Joannes Cochlæus, 533	469
Codorlahomor, 8	Constantia Manfredi filia,
Codrus ultimus rex Atticæ,	482 ejus humanitas in di-
13 pro patria moritur, 48	mittendo Carolo Clau-
Collatio Donatistarum cum	do, 483
Catholicis, 317	Constantiense concilium,
Colossus Rhodius, 165	510
S. Columbanus, 380	Constantinopolis condita,
Comentiolus, 370	266
Comestor, 475	Constantinopolitana Syno-
Commodus, 238 & seq.	dus prima, 290, quæ
	jura

I N D E X.

jura Constantinopolitano	pudiat, <i>ibid.</i> excæcatur,
Episcopo decreta, 291	406
diu schismate divisa à	Constantinus Heraclii F.
Romana sede Constanti-	387
nopolitana fuit Ecclesia,	Constantinus tyrannus,
345 tandem pax redinte-	303
grata, 347 Synodus sub	Constantinus Ducas,
Menna,	457
363	Constantinus Pogonatus,
Constantionopolis à Latinis	388
occupatur, 473, Eam	Constantinus ultimus Im-
quamdiu Latini tenue-	per. Constantinopolita-
runt, 484 Latinis ple-	nus,
raque, quæ possidebant,	500
Joannes Ducas eripuit,	Constantinus Papa,
485, Constantinopolita-	395
ni imperii occasus cau-	Constantius Imper.
sa,	272
500	obiit,
Constantinus magnus, 260	273
& seq. Maxentium vin-	Constantius Chlorus,
cit, 265 moritur, 266	258
Christianam rem auger,	fit Augustus,
270	259
Constantinus junior Magni	Constantius Comes,
F. 272 mors ejus, <i>ibid.</i>	303,
Constantinus Porphyroge-	Constantinum tyran-
nitus,	num capit, <i>ibid.</i> fit
436 & seq.	Imperator & moritur,
Constantinus & Basilus	304
Impp.	Constantius Juliani pater,
453	272
Constantinus monomachus,	Consules primi, 107, è
455	plebe creati primùm,
Constantinus Copronymus,	125
403 & seq. obiit,	Corbejense cœnobium,
406	393
Constantinus Irenes F. 404	Corbulo,
Caroli M. filiam ducere	223
cupit, 405 Mariam in-	Core, Dathan, & Abiron,
vitus ducit, & post re-	15
	Corinthiorum regnum,
	51
	Corinthus everfa,
	184
	Coriolanus,
	108
	Cornelius Cossus,
	114
	Cor-

I N D E X.

Cornelius Nepos, 212 ejus error,	104	Critolæus dux Achæorum,	184
Cornelius Gallus,	211	Crixus,	200
Cornelius Papa,	253	Crœsi historia, 87 & seq. &	98
Corœbus primus Olympionica,	71	Crotoniatæ à Pythagorainstituti,	106
Corporis Christi festum instituitur;	482	S. Crux ab Heraclio recuperata, 382, S. Crucis Basilica Aurelianis ingenti miraculo servata,	423
Corfi à Romanis victi,	145	instauratur,	460
Messala Corvinus,	125, 140	Ctesias,	99
Joannes Corvinus Huniades, 515 obiit,	516	Jacobus Cujacius,	542
Matthias Corvinus,	516	Cuma Phricotis,	50
Cosmas & Damianus,	261	Cuma Euboica condita,	50
Cranon, ad quam victi Athen.	132	S. Cunegundis, 449 obiit,	450
Crantor,	142	Petrus Cunerius,	497
L. Crassus orator,	207	Conradus I Imperator,	433
M. Crassus in Parthos profectus,	204	Conradus II Imperator,	450
Craterus Alexandri M. dux,	132	Conradus III, 467 in Palæstinam abiit,	468
Crates,	142	Curopolatis historia ubi desinat,	459
Cratinus Comicus,	115, 127	Curtius in voraginem inlit,	125
Creon Thebanus rex,	32, 37	Curtracensis pugna sub Philippo Pulchro,	491
Creon rex Corinthi,	39	Curtracensis pugna,	541
Crescentius Romæ Consul,	446	S. Cuthbertus,	399
Cresphontes Heraclida,	47	Cyaxares cum Alyatte configit,	82
Cressiacense prælium,	496	Cybiosactes,	196
Cretam Saraceni occupant,	414	Cylonis piaculum,	93
Crispus Cæsar, 266 occiditur,	ibid.	Cynægirus in Marathoniana pugna celebris,	102
Crithers,	24 & 37	S. Cy-	
Critolaus Philosophus,	187		

I N D E X.

S. Cyprianus.	254	487 & rursus,	<i>ibid.</i>
Cyprum Romani obtinent,		Dampetrius dux,	550
205 Regi Hierosolymitano à Richardo Anglo tradita, 476 turbæ in ea insula, & quomodo à Venetis occupata, 518 & seq. à Turcis capta, 538		Dan,	10
Cypselus,	52	Danai dicti Argivi,	29
Cyrene condita,	92	Danaidum historia,	<i>ibid.</i>
Cyri primordium, 87 res gestæ, <i>ibid.</i> & seq. Babylonem capit, 89, moritur, <i>ibid.</i> de ejus gestis & morte quid Ctesias prodiderit, <i>ibidem.</i> initium ejus Babylonicum, <i>ibid.</i>		Danaus rex Argivorum,	12
Cyrus junior cum Artaxerxe fratre bellat,	118	Dani à Carolo M. domiti,	29
Cyrillus Alexandr. 314, 319			410
Cyrthæ in Numidia concilium,	261	Daniel, 65, regna quatuor ab illo prædicta,	136
Cyzicus condita,	92	Daniel Stylita,	335
		Daniel Francorum rex,	398
		Danitarum historia,	16
		Daphne apud Delphos oracula fudit,	41
		Dardanus,	42
		Darius Medus. <i>vide</i> Nabonidus.	
		Darius Codomanus,	128
			131
		Darius Hystaspis filius, ejusque res gestæ, 99 & sequ. in Græciam copias mittit, 101, in ipsa vincitur, 102, mors ejus,	<i>ibid.</i>
		Datis dux Darii,	101
		David regnat, 21, ejus gesta, 21, 22, mors,	22
		Debora,	17
		Decemviri Romæ facti ad leges ferendas, 113 sublati,	<i>ibid.</i>
		Decentius Magnentii frater,	273
		Decius Cos. se devovet,	141
		Decius Imperator,	249 & seq.
			Dejo-
D.			
Dædalus,	40		
Dagobertus I, 384 & seq. obiit,	396		
Dagobertus Sigeberti F.	390		
Dagobertus Childeberti filius,	398		
Dalmatius,	270		
Damascius Philosophus,	366		
Damasus Papa Apollinarem hæreticum damnat,	286		
Damiata à Christianis capta,			

I N D E X.

Dejoces quis fuerit,	74	est mundus,	2 & seq.
Deion,	24, 25	Diluvii historia, & seq. di-	
Delphinatus Francis tradi-		luvium Ogygis, vide in	
tus,	496	Ogyge. Deucalionem,	
Demades,	123	vide in Deucalion.	
Demarathus rex Lacedæm.		Dina,	10
pulsus,	103	Dio Prusæus,	241
Demarathus Corinthius,	78	Dio Hiparini filius,	120
Demetrius Eucærus,	191,	Diocletianus, 257 & seq.	
195		abdicat se, 259 persequi-	
Demetrius Cynicus,	233	tur Christianos, 260 &	
Demetrius Moschoviæ prin-		267	
ceps,	546	Diodorus Siculus,	207
Demetrius Pharius,	166	Diogenes Cynicus,	141
Demetrius Phalereus,	133,	Diogenes Stoicus,	187
142		Diomedes Tydei filius,	28
Demetrius Poliorcetes,	134	Dionysius I Siciliae tyran-	
& seq. victus in Seleuci		nus, 120 ejus mors, <i>ibid.</i>	
potestatem venit,	135	Dionysius II tyrannus Sici-	
Demetrius Soter, 178 & seq.		liæ,	120 & seq.
Demetrius Nicator,	180	Dionysius Episcopus Corin-	
Democritus nascitur,	115	thius,	241
Demosthenes dux Athen.		Dionysius Alexandrinus E-	
116		piscopus,	254
Demosthenes orator,	142	Dionysius Halicarnass.	212
Desiderius Longobardus,		Dionysius Mediolanensis E-	
373		piscopus,	276
Deucalion, ejusque dilu-		Dionysius Exiguus,	366
vium,	23	Dionysius Richel Carthusia-	
Diadumenus,	245	nus,	513
Diasia Jovis festum,	93	S. Dionysius Parisiensis Epi-	
Dictator creatus primò,	107	scopus, 254 ejus ædes à	
Didonis, sive Elisæ histo-		Dagoberto condita, 385	
ria,	66	immunis facta,	391
Didymus,	285	Dioscorus hæreticus,	329
Didymus, grammat.	207	relegatur,	330
Dies sex, quibus conditus		Diospolitana Synodus,	312.
		Dispar-	

I N D E X.

- Dispargum, 308
 S. Dominicus, ejusque or-
 do, 480
 Flavia Domitilla, 232
 Domitiani gesta, 231
 Domitius Calderinus, 520
 Domnus Antiochenus, 329
 Donati duo hæretici, 268
 Donatistarum origo, & hist.
ibid. collatio, 317
 Donatus grammaticus, 278
 Dorica lingua, 26
 Dorienfes ubi fiti, 27 re-
 gnant in Peloponneso, 51
 Dorotheus Theſſalonicen-
 ſis, 347
 Dorus, 23
 Draco legiſlator, 92
 Drocenſe prælium, 536
 Liv. Drufus, 194
 C. Duillius Pœnos vincit, 145
 Dumnolus Cenomanenſis, 380
 E.
EBbo Remenſis Episco-
 pus depositus, 411
 Ebion hæreticus, 232
 Ebruinus, 391 & ſeq. ejus
 crudelitas, 392, 397
 mors, *ibid.*
 Ecbatana à quo condita, 74
 Eccleſiaſtica jurisdictio agi-
 tata in Francia, 496
 Ecebolius, 280
 Pars I.
 Ecelinus tyrannus, 479
 Echion, 34
 Echemus Hyllum occidit, 46
 Joannes Eckius, 533
 Edeſſa Saracenis erepta, 470
 Editha S. Edoardi Angli u-
 xor, 463
 Edmundus Campianus, 540
 S. Edoardus rex Angliæ, 463
 Edoardus Marchiæ comes
 fit Angliæ rex, 523
 Edoardus II rex Angliæ, 491
 Edoardus III Anglus, 496
 Eduardus Eduardus F. dux
 Walliæ Joannem Fran-
 ciæ regem capit, 497
 Egidius Sueſſionum Præfe-
 ctus fit rex Francorum, 309
 Eglon, 17
 Egmondanus Comes ſup-
 plicio affectus, 537
 Egmondanus Comes alter
 occiſus in prælio, 543
 Ela rex Iſraelis, 56
 Elatus, 35
 Elcana, 19
 Eleazarus Aaronis filius, 15
 Eleazarus ſeditioſus Ju-
 dæus, 229
 Eleazarus ab Antiocho oc-
 ciſus, 177
 Electores 7 ab Imperator
 creati, 447
 Electryo Perſei filius, 31
 P P
 Elci,

I N D E X.

Elei,	27	Epaphus,	12, 28
Eloutherus Papa, 240 & 246		S. Eparchius,	380
Eliacim Josiæ filius,	64	Ephesina Synodus œcume-	
Elias Propheta, ejusque res		nica,	315
gestæ, 57 & seq. rapitur		Ephesina Synodus latrocina-	
in cœlum,	58	lis	329
Elias Hieros. Episcopus,	346	Ephesinæ Dianæ templum	
Elidem Oxylylus tenet,	47	conflagravit, 128 rursus	
Elidenfes Pisatas oppri-		Scythis sub Gallo & Vo-	
munt,	71	lusiano crematum,	250
S. Eligius,	392	Ephorus,	127
Elipandus hæreticus,	409	S. Ephrem,	286
Elisa. <i>vide</i> Dido		Epicurus,	142
Elizabetha Borbonia regina		Epidamnus condita,	92
Hispaniæ,	548	Epigoni Thebas oppugnant,	41
S. Elizabetha Thuringa,	480	Epimenides,	96
Elizabetha Angliæ regina,		Epiphanius Ticinensis,	334
540 & seq. obiit,	545	S. Epiphanius Salaminæ E-	
Elisei gesta, 58 & seq. mors,	61	piscopus,	285 & 300
Elpais pellex Pipini ac mater		Epopeus,	34
Caroli Martelli,	397	Erasmus,	533
Elxai,	242	Eratosthenes,	168
Emmanuel Lusitaniæ rex,		Erchenualdus,	390
519 obiit,	530	Erechtheus rex Atticæ,	24
Emmanuel Chrysoloras,		Erichthonius Dardani F.	42
513		Erginus,	37
Emmanuel Sabaudia dux,		Eriphyle,	24, 41
541		Eros Episcopus Pelagium	
Empedocles,	115	accusat,	312
Ennius, 169 obiit,	187	Esau nascitur,	9
Ennodius Ticinensis,	334,	Estenses Ferrariæ dominan-	
346, 349		tur,	493
Enos cœpit invocare nomen		Ethelredus rex Angliæ,	462
Dei,	4	Etheocles,	41
Enoch rapitur,	<i>ibid.</i>	Etrusci victi à Romanis,	141
Epaminondæ gesta, 118 &		Eva formata,	3
seq. mors,	120	Evan-	

I N D E X.

Evander in Italiam venit, 44 Evaristus, 239 S. Eucherius Episcopus Aurelian. 402 Eucherius Stilichonis filius, 296 occisus, 297 Eudo Vasc. dux, 398 obiit, 401 Eudocia Romani Diogenis Imper. uxor, 457 Eudocia Theodosii II uxor, 319 Eudocia filia Valentiniani, 326 Eudoxia Arcadii uxor, 294 obiit, 299 Eudoxia filia Theodosii, Valentiniano nupta, 302 Maximo, 325 Geisericum evocat, <i>ibid.</i> in Africam abducta, Constantinopolim remittitur, 326 Eudoxus Cnidius, 126 Evilmerodach, 83 Eugenius tyrannus, 288 Eugenius III Papa, 468 obiit, <i>ibid.</i> Eugenius IV, 512 Florentinum concilium celebrat, 514 S. Elogius, 380 Eumenes Asiæ rex, 182 Eumenes Alexandri successor, 133 & seq. Eunapius, 301 Eunius. <i>vide</i> Mummolus	Eunomius, 277, 283 Eunus, 187 Euphaës rex Messeniæ, 80 Euphemius Episc. Constantinopol, 333, 336 sedepulsus, 345 Euphrates Stoicus, 241 Eupolis, 127 Euridice Aridæi uxor, 133 Euripides, 115 Europa rapta ab Jove, 33 Europus Macedoniæ rex, 69 Eurysthenes Aristodemi filius, 47 ejus posteri reges, 51 Eurystheus, 12, 31 Herculis posteros vexat, 40 occiditur, 46 Eusebius Cæsariensis, 269, 278 Eusebius Dorylæensis, 329 Eusebius Nicomediensis, 269 Eusebius Samosatenus, 284 Eusebius Vercellensis, 276, 280, moritur, 285 S. Euspicius, 350 Eustathius Hom. Interpres, 471 Eustathius Antiochenus Episcopus, 271, 278 Eustathius Sebastenus, 283 Eustochium, 319 Eutharicus, 311 Eutropius, 295 obiit, <i>ibid.</i> Eutychis hæc. historia, 329 Euty-

I N D E X.

Eutychianæ sectæ divortia ,	347	Feliciſſimi ſchiſma ,	254
Eutychius patriarcha vir		S. Felicitas ,	240
ſanctus ,	357, 379	Felix V, <i>vide</i> Amedeus.	
Eutychius grammaticus ,	242	Felix Aptungitanus ,	268
S. Eutymius ,	414	Felix Papa ,	332
S. Evortius ,	334	Felix Orgelitanus ,	409
Exarchatus Ravennæ datur à		Ferdinandus Hiſpaniæ rex ,	526
Francis Rom. Pont.	407	Ferdinandus Archidux Au-	
Exarchi Ravennæ ,	373 &	ſtriæ, Caroli F. Imperator,	
	ieq.	549 ejus geſta ,	550
Excelfa apud Judæos quid		Ferdinandus dux Mantuæ ,	549
fuerint ,	55	Ferdinandus Alphoſi M. fi-	
Exemptio ab juridiſtione		lius rex Neapolitanus ,	526
Episcoporum data cœno-		Ferdinandus Rex Neapoli-	
bio S. Dionyſii ,	391	tanus ,	515, 517
Exuperius Tolofanus ,	293	Ferdinandus Hiſpaniæ rex	
Ezechiaæ geſta ,	62, 74	Mauros ejicit ,	519
Ezechiel ,	65	Joan. Fernelius ,	542
	F.	Feretrius Juppiter ,	77
F Abianus Papa ,	253	Festus Romanus Senator ,	345
Fabii ad Cremeram cæ-		Fidenates victi ,	77
ſi ,	113	Filii Dei qui ſint ,	4
Fabius cunctator ,	147	Firmamentum quid ſigni-	
C. Fabricius ,	144	cet ,	2
Facundus Hermianenſis ,	366	Firmilianus Cæſarienſis ,	254
Faliſci victi à Camillo ,	124	Firmus tyrannus ,	283
iterum victi à Fabio ,	125	Fiſcanenſe cœnobium ,	399
Faunus Latii rex ,	44	Flexenſe collegium Societ.	
Fauſta uxor Conſtantini ,	264	Jesu ,	546
occiditur ,	266	Flaccilla uxor Theodoſii ,	288
Fauſtina ,	237	Ful. Flaccus ,	193
Fauſtinus & Jovita ,	240	Flaccus Avilius Ægypti	
Fauſtus Regienſis ,	333	Præfectus ,	225
Federicus Neapolis rex in		Flaminii lex agraria ,	446
Franciam tranſlatus ,	528	Q. Flaminius Philippum	
		vin.	

I N D E X.

vincit, 169 Flandri cum Francis bella gerunt, 491 Flavianus Antiochenus Episcopus, 290 cum Papa reconciliatur, 292 Flavianus Constantinop. Episcopus, 329 damnatus ab hæreticis, <i>ibid.</i> post mortem honor ei habitus, 330 Flavita hæreticus, 333 Florentini in Italiam potentes, Pisas occupant, 509 Florentinum Concilium, 514 Floriacense cœnobium incensum, 423 Florianus, 252 Florus Magister, 421 Fœderati dicti Gothi, 331 S. Foillanus, 393 Fontinellense cœnobium, 399 Fontinatenſe prælium, 415 Formosus Papa, 419 post mortem vexatur, <i>ibid.</i> Forum Novanorum, vulgò <i>Fornova</i>, ad quod prælium inter Francos, & Venetos, 527 S. Franciscus Affisienſis, ejusque ordo, 480 S. Franciscus Paulanus, 525 Franciscus Sfortia, Friderici Austriaci, Romanorum regis, & post imperatoris, filius, 514 Mediolanen-	ſes reprimit, 515 Franciscus Valeſius I, rex Franciæ, 529 & ſeq. cum Carolo V bellum gerit, 530 captus, 531 pacem facit cum Carolo & Anglo, <i>ib.</i> Franciscus II Franciæ rex, 536 Franc. Britanniæ dux, 525 Franciscus Dux Mantuanus, 549 Franco Leodiensis de quadratura circuli ſcripſit, 464 Francoſurdenſis Synodus, 409 Francorum origo, & initia, 307 & ſeq. unde dicti, & quanam ita vocati, 307 incrementa, 358 de iis Agathiæ teſtimonium, 360 in Italiam expeditio, 360 reges ad inertiam ſoluti, 391 regnum tranſit in novam familiam Pipini, 406 Romanis Pontificibus multa donant, 407 ad Hugonis ſtirpem tranſit, 459 Fravitta, 295 Fraxinetum, 432 Fredegundis, 376 & ſeq. vincit Childebertum, 377 Fridericus I Ænobarbus Imper. 468 Fridericus II Imper. 478 excommunicatur, <i>ibid.</i> Italiam turbat, 479 exauſtoratur, 480

I N D E X.

Fridericus Austriacus electus Imperator contra Ludovicum Bavarum ,	492	Gaimarius Salerni princeps,	448
Fridericus Austriacus rex Romanorum ,	514	Gainas ,	295 obiit, <i>ibid.</i>
Imperator obiit,	519	Gaiso ,	272
Fridericus Saxo captus à Carolo V ,	534	Galba Imperator ,	228
Fridericus Palatinus regnum occupat Boëmiæ ,	550	Galeacius Vicecomes Mediolan. dux	509
sed mox vincitur, & pellitur ,	551	Galli Romam capiunt ,	124
Fritigernes ,	282	eorum aliæ expeditiones in Romanos ,	125 in Græciam , 138 in Asiam , 139 in Italiam , 140 & seq. à Prusia victi , 165 à Romanis trans Alpes , 193
Fritigernes sive Fridigernus ,	310	Gallias quæ gentes tenuerint Valentiniani tertii temp.	324
Fronto Orator ,	241	Gallienus ,	251
Frumentius Tyrius ,	270	Gallus Imp.	250
Fulradus Abbas ,	407	Gallus Cæsar ,	273 obiit, <i>ib.</i>
Fulbertus Carnotensis ,	461	S. Gallus ,	386
S. Fulgentius ,	348	Gangrensis Synodus ,	271
Fulvia uxor Antonii ,	210	Ganymedes ,	42
Furnense prælium ,	491	Gasto dux Aurelianensis Ludovici XIII frater in Gallias irrumpit ,	557
S. Furseus ,	393	Theodorus Gaza ,	520
G.		Gedeon ,	17
G Abonitarum flagitium ,	16	Geisericus Africam occupat ,	306 Catholicos vexat , 316 nuntium suum male afficit , 324 Romam diripit , 326
Gabinus Ptolemæum restituit ,	196	Gelanor Rex Argivorum ,	12 & seq. & 29
Gabinio fit & mentio ,	202	Gelasius I Papa ,	345
Bethleem Gabor ,	550	Gelo	
Gad ,	10		
Gæsata ,	146		

- Gelo rex Siciliae, 109
 Geminus, 207
 Gennadius Constantinopol. 332 & 335
 S. Genovefa, 318 & 350
 ejus basilica à Northman-
 nis incensa, 423
 Gentius victus, 172
 Gentiliacensis Synodus, 409
 Genuensium bella cum Ve-
 netis, 484, 495 Francis
 se dedunt, 518 Sfortiæ
 tradita Genua, *ibid.* bel-
 lum cum duce Sabaudia, 554
 Georgius Maniaces, 454
 Georgius Alexandrinus E-
 piscopus, 280
 Gerberga soror Othonis, 434, 442
 Gerbertus Remensis Epi-
 scopus, post Papa Silve-
 ster II, 447, sit ejus men-
 tio, 445
 Germani imperium Roma-
 num obtinent, 434 quis
 primus Imperator fuerit,
 ibid. eorum bella, 477
 & seq.
 Germanicus, 220
 Germanorum copiae in Gal-
 lia deletæ, 541
 S. Germanus Parisiensis, 374
 S. Germanus Capuanus, 346
 S. Germanus Constantinop. 396, 400
 S. Germanus Antissiodoren-
 sis, quando in Britanniam
 profectus, 318
 Joannes Gerson, 513
 S. Gertrudis Pipini filia, 393
 Gervasii & Prothasii cor-
 pora reperta, 292
 Geta Augustus, 244
 Gibellini orti, 479, 528
 S. Gildardus, 366
 Gildo, 295
 Gilimer, 353
 Giselicus Gothus, 342
 Gisibertus Lothar, dux, 434
 Glauce Creontis filia, 39
 Glaucus Belleroph. pater, 24
 Glycerius Imper. 328
 Godefridi Bullionii expedi-
 tio, ejusque genus, 462
 Godefridus rex Danorum, 410
 Godefridus Gibbosus, 462
 Godegisilus, 341
 Godescalus monachus, 421
 Goduinus Anglus, 463
 Goleti arx capta, 532
 Goliath, 21
 Gonzagæ Mantuæ domi-
 nantur, 493
 Gordianus Imperator, 249
 Gorgophone Persei filia, 25, 31
 Gosuintha, 378
 Gotfridus Andegav. dux, 461
 Gothia dicta Narbonensis
 pars, 342 ea Francis con-
 cessa, 361
 P p 4 Go-

I N D E X.

Gothelo dux Lotharingæ, 450 Gothi ad Romanos transeunt sub Theodosio, 287 in Gallias irrumpunt, 303 in Hispanias, 304 Narbonensis pars iis concessa, <i>ibid.</i> hinc regnum illorum cœpit, <i>ibid.</i> horum origines latæ, 309 & seq. duæ illorum familiæ, 310 & seq. Ariani fiunt, <i>ibid.</i> in Italia regnant, 329 victi à Francis, 359 cum iis Justiniani bellum, 354 & seq. Francos cædunt, 377 in Hispania fiunt Catholici, 379 Gothi à Claudio cæsi, 251 T. Gracchi seditio, 192 C. Gracchi seditio, <i>ibid.</i> & 194 Græciæ populi antiqui tres, 26 linguæ quot, <i>ibid.</i> Granata à Ferdin. capta, 519 Gratianus Valentiniani pater, 281 Gratianus Imper. 278 obiit, <i>ibid.</i> Gratianus Turonensis, 254 Gratianus Decretorum collector, 468 Gregorius Thaumaturgus, 248 Gregorius Cappadox, 275 Gregorius Nazianzenus, 284	fit Episcopus Constantinop. 290 Gregorius Nyssenus, 284, 292 Gregorius Turonensis, 380 S. Gregorius M. primum apocrisarius, inde Papa, 379 Anglos convertit ad fidem, 380 moritur, 385 Gregorius II Italiam à Leone Isaurico abstraxit, 401 Gregorius III, 402 Gregorius V Papa, 446, 460 Gregorius VII, 451 & seq. obiit, 453 Gregorius IX Papa, 479 Gregorius X. Papa, 482 Gregorius XI, 493 Romam Avenione redit, 494 Gregorius XII, 509 Gregorius XIII, 540 Gregorius XV, 553 Grimoaldus magister palatii, 390 Gripho Martelli F. 406 Guelforum & Gibellinorum factiones ortæ, 479 & 528 Guibertus antipapa, 452 obiit, <i>ibid.</i> Guicciardinus, 533 Guido Flandrensis comes, 491 Guillelmus Pictavorum comes, 474 Guillelmus nothus dux North.

I N D E X.

Northmanniæ, 461 Guillelmus Hollandus rex Germaniæ, 481 obiit, <i>ibid.</i> Guillelmus Parisiensis, 480 Guillelmus Ferrabrachius, 449 Guines, 508 Franciscus Guisus, 535 ejus in Italiam expeditio, <i>ibid.</i> Henricus Guisus, 540 & seq. Ludovicus Guisus, 541 Gundebaldus Burgundus, 341 & seq. Gundericus rex Burgundionum, 341 Guntramnus rex Francorum, 375 & seq. obiit, 377 Gustavus Sueciæ rex, 549 Germaniam infestat, 557 & seq. occumbit, 559 Joan. Guttembergius typographiæ inventor, 521 Gylippus Athenienses vincit in Sicilia, 116 H. H Adrianus Papa, 405 Hadrianus Papa Caroli M. tempore, 408 Hadrianus Imper. 235 & seq.	Hadrianus IV Papa, 468 Hadrianus VI Papa, 531 Hæsitantes hæretici, 336 Hagar ancilla, 8 Harduellis Sicaidares, 508 Hales Machometis gener, <i>ibid.</i> Hanani propheta, 56 Hannibal Hamilcaris filius, 117 Hannibal alter Punico bello secundo dux, 147 victus, 151 obiit, 171 Haraldus rex Angliæ, 463 Harmodius, 103 statua ei posita, <i>ibid.</i> Harmonia Cadmi uxor, 34 Harpages, 87 Aftyagis exercitum Cyro prodit, <i>ibid.</i> Hafamonæorum principatus desinit, 214 Hasdrubal frater Hannibalis vincitur, 149 Hasdrubal Gisconis filius, 150 Hastings dux Northmannorum, 422 Hazaël rex Syriæ, 60 Heber a stirpe ortum duxit Abraamus, 5 Hegefippus, 240 Hegira, 383 P p 5 Helas

I N D E X.

Helas Persei filius,	31	Henricus VII Angliæ rex,	524
Helena à Theseo rapta,	40	Henricus VIII Angliæ rex	
à Paride,	43	Francis bellum infert,	
Helena Constantini mater,		529 in hæresim incidit,	ibid.
263 Crucem invenit,	270	533 moritur,	ibid.
Heli,	19	Henricus Friderici II Imper.	
Helice Selinuntis filia,	26	filius,	479
Heliodorus Seleuci purpu-		Henricus Lutzemburgensis	
ratus,	173	Imper. 492 veneno sub-	ibid.
Heliogabalus, <i>vide</i> Alaga-		latus,	
balus.		Henricus Balduini frater	
Hellanicus,	127	Imper. Constantinop.	485
Hellanodicæ,	71	Henricus Castellæ rex Pe-	
Helle,	24, 34	trum fratrem interficit,	498
Hellen, 23, Græci nominati		Henricus Cardinalis Lusita-	
Hellenes,	27	niæ rex,	540
Helvidius Priscus,	229	Henricus I Franciæ rex,	461
Henoch raptus à Deo,	4	Henricus II Franciæ rex,	534
Henoticon Zenonis,	332,	& seq. cum Carolo V bel-	
	336	lat 535 obiit,	536
Henricus Auceps Imper.	433	Henricus III Franciæ rex,	
S. Henricus Bavarus Imper.		539 regnum obtinet,	ibidem
447 à S. Benedicto cura-		Henricus Borbonius,	537
tur, 449 obiit,	ibid.	excommunicatus ob hæ-	
Henricus III Imperat.	450	resim,	541
Henricus IV Imp. schisma-		Henricus IV Borbonius re-	
ticus, 451 obiit,	452	gnat, 543 ejus gesta,	ibid.
Henricus V. Imper.	465	& seq. fit Catholicus,	
Henricus VI Imper.	469	544 pacem cum Hispano	
Apuliam & Calabriam		facit, <i>ibid.</i> obiit,	546
obtinet,	ibid.	Hephæstio,	130
Henricus II Angliæ rex,	474	Heracles,	248
Henricus III Angliæ rex,		Heraclianus Comes fit ty-	
	476	rannus,	303
Henricus IV Lanclastrius		He-	
rex Angliæ,	499		
Henricus V Anglus,	521		
Henricus VI Anglus,	521		

I N D E X

Heraclidæ Peloponnesum occupant,	47	Herodes Antipas,	225
Heraclitus,	106	Herodes Atticus,	241
Heraclius Imper. ejusque res gestæ, 382 Chosroem vincit, <i>ibid.</i> in hæresim lapsus ecthesim proponit, 383 obiit,	<i>ibid.</i>	Herodias,	224
Heraclius Heraclii F.	381	Herodotus,	127
Hercules plures,	36	Hesiodi ætas,	50
Hercules Alcm. filius nascitur, 32 & 37 ejus certamina, <i>ibid.</i> mors, <i>ibid.</i> ejus stirps,	45	Hesione,	38, 43
Heribertus Comes,	439	Hibba Gothus Francos vincit,	343
ejus perfidia in Regem,	442	Hieremias,	65
440 miserè obiit,	442	Hierichuntis everfio,	15
S. Heribertus Colonienf.	450	Hiero Syrac. Rex,	111
Heriveus Remensis,	439	Hiero alter,	144, 146
Hermannus rex Germaniæ,	452	Hieronymus Pragensis,	510
Hermenaricus,	320	S. Hieronymus,	316
Hermenefridus,	359	Hierosolyma primò sub tributum redacta, 202 capta ab Herode, 214 a Tito, 229 & seq. Judæis interdicta,	236
Hermenegifclus,	362	Hierosolymitana expeditio duce Petro Eremita,	462
Hermenigildus,	378	Hierosolymitana expeditio auctore S. Bernardo,	468
Hermias Car,	161	Hierosolymitana expeditio Friderici Ænobarbi,	469
Hermione Orestis uxor,	43	regnum Hierosolymitanum quomodo in regum Siciliae ditionem venerit,	479
Hermocrates,	117	expeditio alia,	487
Hermogenes Tarsensis,	241	delitæ sunt cæteræ,	488
Hermolaus Barbarus,	520	Hierosolymitanum Templum a Constantino imperatore Christiano instauratum,	455
Herodes, Antipatri Idumei filius, Antigonum Aristobuli filium, opprimit, 203, fit Judææ Rex, 214 ejus gesta, 213 & seq. filios occidit, 215 obiit,	<i>ibid.</i>	S. Hilario,	286
		Hilarius Papa,	334
		S. Hilarius Pictavenfis,	278
		obiit,	

I N D E X.

obiit,	285	Hollandi ab Hispano deficiunt,	537
S. Hilarius Arclatenfis,	317	Holophernes Cappad. Rex,	179
Hilarius alter, qui de Semi-pelagianis scripsit ad Augustinum,	<i>ibid.</i>	Holophernes alius Juditha caesus,	63, 75
Hildebertus filius Grimoaldi,	390	Homar interpres Mahometis,	507
Hildericus Rex Austrasiæ,	<i>ibid.</i>	Homerus unde versus suos sumpserit, 42 ejus ætas,	50
Hildericus computi auctor,	464	Honorina Valentiniani soror,	306
Himera everfa,	117	Honorius Imperat. 294,	302
Himerius Sophista,	280	& seq. obiit,	305
Hincmarus,	420	Honorius I. Papa ab Monothelitarum errore defenditur,	389
Hipparchus Astronomus,	188	Honorius II. Papa,	466
Hipparchus Pisistratis filius,	102	Horatius Cocles,	107
Hippasus Pythagoræ proavus,	47	Horatius,	212
Hippias Sophista,	115	Hormisda Papa,	338, 346
Hippias tyrannus,	101, 102	Hormisda Persarum Rex,	369
Hippocles Cumarum cond.	50	Hofius,	269
Hippocrates,	115	Stanislaus Hofius,	542
Hippodamia,	32	S. Hospitius inclusus,	380
Hippolyta Amazon,	37	Humbertus Silvæ candidæ,	456
S. Hippolytus Martyr,	255	Humbertus Viennensis,	496
Hipponax,	95	Hunaldus Aquitanus,	406
Hipponome Menœcei filia,	31	Hunericus Theodorici gener,	324
Hippotes Æoli pater,	25	Catholicos vexat, 334 obiit,	<i>ibid.</i>
Hippochoë,	31	Hun-	
Hiram Rex Tyri,	66		
Hispanias occupant Sarac.	399		
Histiei Milefii gesta,	100 & seq.		

I N D E X.

I.

Hungari Germaniam incur-
sant, 433 fiunt Christiani,
447
Hungarorum clades sub U-
ladislao, 516
Hugo Abbas Dux Franciæ,
424, 441 & seq. ejus fi-
lii, 442
Hugo Arelatenfis, Rex Ita-
liæ, 431
Hugo Capetus, 442 fit Rex
Franciæ, 444, 459
S. Hugo Gratianopolitanus,
473
Hugo a sancto Victore, *ibid.*
Hugonotti, 536 & seq.
Huniades, *vide* Joan-
nes.
Hullitæ bacchantur, 511
Hyarbas, 66
Hybreas orator, 212
Hyginus, 212
Hyginus, 240
Hyllus, 27
Hymenæus hæreticus, 232
Hypatia, 319
Hyrchanus, 188 & seq. pri-
mus Judæorum Ponti-
fex, 191. *vide* Joan-
nes.
Hyrchanus secundus Ponti-
fex, 201 Pontificatu spoli-
atur, *ibid.* ipsum reci-
pit, 202

Abin, 17
Jacob nascitur, 9, illius
historia, *ibid.* & seq.
obiit, 10
Jacobus major occiditur, 225
Jacobus minor, 227
Jacobus Borbonius Marchiæ,
Comes Rex Neapolita-
nus fit Franciscanus, 511
S. Jacobus Nisibenus, 274
Jacuppus Persidis Rex, 507
Jaduas Pontifex, 130
Cornelius Jansenius, 542
Jani templum clausum, 145
Janiculum munitum, 78
Janus Latii Rex, 44
Japoni Legati ad Grego-
rium XIII, veniunt, 540
Japhet, 5
Jarnacense prælium, 536
Jasius Dardani frater, 42
Jason Judæorum falsus Pon-
tifex, 174, 177
Jasonis gesta, 38, 39
Jasus, 12, 29
Ibæ epistola, 363
Iconoclastæ damnati, 405
Idatius Episcopus, 291
Idæa, *vide* Pessinuntia.
Idæus, 36
Idumæi Judæos ritus acci-
piunt,

I N D E X.

piunt, 191 quomodo alienigenæ dicantur, 213 Jechonias, <i>vide</i> Joachim. Jehu, 59 Jephthe, 18 Jeroboam primus Rex Israëlitarum, 54 populum ad idololatriam abducit, 55 Jeroboam secundus, 55 Jesuatarum origo, 494 Jesus Christus nascitur, 220 patitur, 221 Jethro focer Moyfis, 11 Jezabel, 57, occisa, 59 S. Ignatius Constantinop. Episcopus, ejusque vexatio, 428 & seq. S. Ignatius Confessor convertitur ad Deum & Societatem Jesu instituit, 530, 533 obiit, 543 Ignis Græcus, 389 S. Ildefonsus, 393 Ildibaldus, 355 Ilium conditum, 43 Illus patricius, 322 Illyricum bellum Romanorum, 145 domiti illyrii, 172 Ilus, 42 Imagines quis primus oppugnarit, 333 Leo Isauricus deinde, 400 tum Copronymus, 404 restitutæ in 7 Synodo, 405 Imilco Carthagin. Dux, 120 Imperator Occidentis pri-	mus Carolus, 410 ejus creandi jus in Electores translatum, 447 Imperatores Augusti primum duo fuere, 237 Imperium Romanum ad Germanos pervenit, 434 Inachus Rex Argivorum, 11, 28 Inarus Libyæ Rex, 111 Indiæ Orientales à Lusitanis apertæ, 520 Indiæ Occidentales detectæ, 519 Indictionum Origo, 266 & seq. quotuplex ejus usus, 267 Induciæ tricennales Atheniensium, & Lacedæmoniorum, 112 Ingelgerius, 422 Ingolismæ mœnia divinitus corruunt, 343 Ingundis, 378 Innocentius I, Papa, 299 Innocentius II, Papa, 313 Innocentius II, Papa, 467 captus a Rogerio, <i>ibid.</i> Innocentius III, Papa, 478 Innocentius IV, Papa, 479 Ino, 34 Insubres à Romanis victi, 146 De Investituris altercatio, 451 Jo, 12 Isis dicta, <i>ibid.</i> Joachaz Rex Israël, 60 Joa-

I N D E X.

<p>Joachaz Josiæ filius, 64</p> <p>Joachin, 64 idem cum Je-
chonia, <i>ibid.</i> liberatur, 84</p> <p>Joakimus, 64</p> <p>Joanna Darcia Aurelianen-
sis puella, 522 Innocens
fuit, <i>ibid.</i></p> <p>Joanna Regina Neapolitana
virum interficit, 493</p> <p>Joanna altera Neapolitana
Regina, 511</p> <p>Sancta Joanna filia Ludovici
XI, Franci, 527</p> <p>Joannæ Papißæ fabula, 420</p> <p>Joannan Josiæ filius, 64</p> <p>Joannes Apostolus, 232</p> <p>S. Joannes Damascenus, 402</p> <p>S. Joannes Silentarius, 349</p> <p>S. Joannes Anachoreta, 293</p> <p>S. Joannes eleemoon, 385</p> <p>Joannes tyrannus, 305</p> <p>Joannes Tzimisce, 438
ejus pietas, <i>ibid.</i></p> <p>Joannes Papa Marozia F.
431 Pontificatus ei abro-
gatus, 435</p> <p>Joannes Hyrcanus, 188 &
seq. & 191</p> <p>Joannes Hierosolymitanus, 294</p> <p>Joannes Austriacus, 539</p> <p>Joannes Huniades, 515</p> <p>Joannes Antiochenus, 298, 363</p> <p>Joannes Talaida, 332</p> <p>Joannes Papa a Theodorico,
conjectus est in vincula,</p> | <p>348 ærumnis confectus,
obiit Ravennæ, <i>ibid.</i></p> <p>Joannes Comnenus, 470</p> <p>Joannes <i>sine terra</i> Angliæ
Rex, 476</p> <p>Joannes XV, Papa, 445</p> <p>Joannes postumus Ludovici
Hutini F. 496</p> <p>Joannes Rex Franciæ, 497
obiit, <i>ibid.</i></p> <p>Joannes Dux Biturigum pa-
truus Caroli VI, 498</p> <p>Joannes Nivernensis Dux,
499 Ludovicum Aurelia-
nensem occidit, & post
occiditur, <i>ibid.</i> captus à
Turcis, 495, 502</p> <p>Joannes Cantacuzenus, 500</p> <p>Joannes Capistranus vir san-
ctus, 516 obiit, <i>ibid.</i></p> <p>Joannes Galeatius Dux Me-
diolanensis, 526</p> <p>Joannes Emmanuelis filius
Lusitaniæ Rex, 530</p> <p>Joannes Fischerus Roffen-
sis, 532</p> <p>Joannes Palæologus Impe-
rat. Constantiopol. cum
Latinis conjungitur, 514</p> <p>S. Joannes Columbinus, 494</p> <p>Joannes Prochytae domi-
nus, 483</p> <p>Joannes Brennus Hieroso-
lymorum Rex, 478</p> <p>Joannes Ducas Imperator
Græcorum, 485</p> <p>Joannes de Montereigio, 520</p> <p style="text-align: right;">Joan.</p> |
|---|--|

INDEX.

Joannes Andegavenfis Neapolitanum regnum bello repetit,	517	ejus filii,	64
Joannes Huff,	510	Jofue,	15, 16
Joannes Galeatius Dux Mediolanenfium,	495	Jovianus Imp.	280
Joas Rex Judæ,	59	Jovianus hæreticus,	294, 317
Joatham Rex Judæ,	61	Jovinus tyrannus,	303
Jobates Lyciæ Rex,	29	Iphicrates,	118
Jobi tempus, & hiftoria,	11	Iphitus,	47
Joel,	61	Ira mons,	80
Jojadas Pontifex,	59	Irenæus,	47
Jocasta,	35	Irene Copronymi conjux,	403
Annas Jojeufius,	541	Irene Constantini mater,	404 in ordinem redacta,
Jolaus,	46	405 filium excæcat,	406
Ion Xuthi filius,	25	Irmingardis,	411
Jonas Propheta,	61	Isaacus nascitur, 9 ejus hiftoria,	ibid.
Jonathas Pontifex, 179 obiit,	181	Isaacus Comnenus,	456
Jonathas Saulis filius,	20	Isaacus Comnenus Trapezuntinus Imperator,	504
Iones ubi habitarint, 47 in Atticam venire, 48 postea in Afiam, 49 à Perfis victi,	100 & feq.	Isaacus Angelus Imperat.	472
Ionica migratio,	49	Isabella Philippi II. Hispani filia,	544
Ionica lingua,	26	Isabella mater Edoardi Philippi Pulchri filia,	496
Joram Rex Judæ,	57	Isabella Renati Andegavenfis uxor,	512
Joram Israël's Rex,	58	Isabella Ferdinandi uxor,	519
Jofaba,	59	Isaias Propheta,	61, 62
Jofaph. Regis Judæ gesta,	56, 59	Isauricum bellum sub Zeno.	337
Joseph Jacobi filius, ejusque res gestæ, 10 moritur,	ibid.	Isboseth,	21
Josephus, 229, 233 & alibi		Ischia infula tutata est Ferdinandum Neapolis Regem,	526
Josephus Comes,	278		Isde-
Jofia Regis Judæ gesta,	63		

I N D E X.

Isdegerdes,	316	fi, 223 à Vespasiano &
S. Isidorus Hispanus,	547	Tito profligati, 229 à
Isidorus Gazæus,	366	Traiano, 235 ab Ha-
Isidorus Hispalensis,	386	driano, <i>ibid.</i> Hieroso-
Ismaël Abraami filius,	8	lymam adire vetiti, 236
Ismaël Sophus, 508 fit Rex		Romano in orbe vexati,
Perfarum,	<i>ibid.</i>	460
Isis, <i>vide</i> Io.		Judaïcum bellum sub Ve-
Isocrates nascitur,	127	spasiano, 229, 230
Israëlitzæ in deserto degunt,		Judas Machabæus, 177 &
14 eorum regnum bifar-		seq. obiit, 179
riam divisum, 54 defi-		Judices Israëlitarum, 17 &
tum,	62	seq.
Issachar,	10	Judicia Romæ ad equites
Italia cur in plures divisa		translata, 194
Principes,	493	Judith, 63, 74
Italia Græcis Imperatoribus		Juditha Ludovici Pii uxor,
erepta,	401	411
Ithacius Episcopus,	291	Juliacensis obsidio sub Lu-
Ithobaldus Rex Tyri, 57, 66		dovico XIII, 548
Itta,	393	Julianus Comes Hispanus,
Juda nascitur, 10 Judæ re-		399
gnum, 54 ejus opes,	56	Julianus annus institutus,
Judæa Syriæ contributa,	225	205
Indæi à Pharaone afflicti, 11		Julianus Cardinalis, 516
a Cyro liberati, 89		Didius Julianus, 243
Judæi à Dagoberto, & He-		Julianus Imper. 273 fratrem
raclio ad fidem coacti,		habuit diversum à Gallo,
385 è Gallia pulsi, 475		272 ejus gesta, 273 Lu-
Judæj ab Antiocho dirè ve-		retix fit Augustus, 278
xati, 173, 177 in Roma-		mors, 279
norum venere ditionem,		Julius Papa Athanasium ab-
202, conventus quinque		solvit, 275
juridici à Gabinio insti-		S. Ivo, 484
tuti, <i>ibid.</i> à Claudio pul-		Ivo Carnotensis, 464
Pars I.		

I N D E X.

Juppiter ^{us} <i>Ορκιος</i> ,	71	L.	
Juriaca pugna,	543	L	Abanus,
Jus civile in Italia floret,	467		Labdacus,
Justina Valentiani uxor,	287		Dom. Labeo Jurisconsultus,
Justiniani primi Imp. res gestæ, 351 & seq. varia bella ejusdem cum Persis, 352 reliqua, <i>ibid.</i> & seq. mors, 357 Francis Narbonensis provincia ceditur, 361 Ecclesiam turbat,	351		Laboroffarcodus est Baltasar,
Justinianus Rhinotmerus, 393 imperio pulsus ad Chaganum fugit, 394 restituitur, <i>ibid.</i> ejus crudelitas, <i>ibid.</i> & seq. moritur,	395		Labynitus Babylonius, 82 idem cum Nabuchodonosoro, <i>ibid.</i>
Justinus Martyr,	240		Lacedæmoniorum regnum, 51 bellum cum Messeniis, 79 & 92 ab Atheniensibus diffident, 113 eorum res inclinant, 118 regiæ duæ familiæ, 155, 156 adjungitur Achajæ,
Justinus Imper. 338 & seq. ignarissimus fuit, 339 pacem reddit Ecclesiæ, 347 ejus pietas, <i>ibid.</i>			Lachares,
Justinus II, 367 & seq. ejus justitiæ exemplum memorabile, <i>ibid.</i> & seq. obiit,	368		Lactantius,
Justitiæ specimen insigne,	446		Lacydes,
Justus Tiberiadenfis,	233		Ladislaus Apuliæ Rex, 509
Juvenalis,	233		Lævinus contra Pyrrhum pugnat, 144 Philippum, Macedoniæ regem, vincit,
Juvenalis Hierosolymorum Episcopus,	329		Jacobus Lainez,
Juvencus,	271		Lajus,
			S. Lambertus Martyr,
			Lambertus Imp.
			Dionysius Lambinus,
			Lamiacum bellum,
			Lampfacena Synodus,
			Lamorabaquinus,
			Lanclastrius regnat in Anglia,
			Lan.

I X N D E X

Lancea sacra Constantini,	433	ad liberandum Pontifi-	
Landericus Episcopus Pari-		cem in Italiam missus,	
fiensis,	391	obiit,	531
Lanfrancus,	464	Lazarus Pelagii accusator,	
Langobardorum origo,	371		312
regnant in Italia, <i>ibid.</i> &		Lazi, five Colchi,	352
seq. à Pipino domiti,	407	S. Leander,	379
Lanthildis soror Chlodovei,		Learchus,	24
	341	Lefdiguierius,	554
Laomedon,	37, 38	Leges duodecim Tabularum	
Lateranense Concilium I,	478	latæ,	113
Lateranense Concilium al-		Leovigildus, 378 obiit, <i>ibid.</i>	
terum sub Leone X,	530	Leo I, Papa, 317 Attilam	
Latii Reges,	44	placat, 325 Geisericum,	
Latinæ feriæ,	79	326 obiit,	334
Latini ab Andronico cæsi,		Leo III, Papa, 410 à Roma-	
	471	nis malè affectus, <i>ibid.</i>	
Latinorum cum Romanis		Leo IV,	420
bellum,	107	Leo Pont. Rom. Janni Albe-	
Latinus Latii Rex,	44	rici F. suffectus,	435
Latrocinalis Synodus, <i>vide</i>		Leo IX. Papa, 451 à North-	
Ephesina.		mannis captus, 461 re-	
Lauduni captus Carolus ab		censetur inter doctrina	
Hugone,	444	& morum integritate	
Lavinia Æneæ uxor,	45	conspicuos,	464
Lavinium conditum, <i>ibid.</i>		Leo X. Papa,	529
S. Launomarus,	349	obiit,	531
S. Laurentius,	255	Leo I. Imperat. 320 & seq.	
S. Laurentius Justinianus,		Leo II. Imper. Zenonis fi-	
	513	lius,	321
Laurentius Valla,	520	Leo Phocas,	436
Laurentius schismaticus Pa-		Leo Philosophus Imper.	429
pa, Antipapa, 345 da-		Leo Armenius Imper.	413
mnatus,	346	Leo Isauricus, 396, 400 &	
Lautrecius Dux Francorum,		seq.	
		Leo Copronymi F.	404
		Qq 2	Leo

I N D E X.

Leocrates Dux Athenienfi um, 112	Linus Papa, 232
S. Leodegarius Martyr, 392	Lipfiense prælium, 558
Leonidas Rex Lacedæm. 155	Lipfius, 547
Leonides Origenis pater, 248	Litorius Dux, 306
Leonina dicta pars urbis Romæ, 420	Livia uxor Augufti, 212
Leontius Imper. 394	Livius Poëta, 169
Leosthenes dux Athen. 132	Livius Salinator, 149
Leotychides Rex Laced. 103	Locri conditi in Italia, 92
<i>Lepantina</i> pugna, quæ & pugna Naupactia, feu ad Naupactum dicitur, 538	Longinus fcriptor, 256
Lepidi feditio, 199	Longinus Exarchus, 372, 374
Lepidus Triumvir, 209	Longinus Zenonis frater, 337
Leporius, 316	Lotharingia unde dicta, 415, 417 in Teutonum ditio- nem venit, 434 eam Fran- ci recuperare conantur, 443
Leptines Octavium occidit, 179	Lotharius Othoni Lotharin- giam remittit, <i>ibid.</i>
Leubovera abbatiffa, 380	Lotharius Ludovici Pii F. 415 à fratribus vincitur, 415 Imperator fit, <i>ibid.</i>
Leucippus, 25	ejus filii, 416
Leuctricum prælium, 119	Lotharius Lotharii F. 416
Leudesius, 392	excommunicatur, <i>ibid.</i>
Levi, 9	moritur, ejusque regnum dividitur, 417
Leutharis Francorum Dux, 360	Lotharius Saxo Imp. 412
Lia, 9	Lotharius Ludovici Trans- marini F. 442 & feq.
Libanius, 280	Lotharius Hugonis F. 431
Liberatus, 331	Lotus, 8 & feq.
Liberius Papa, 285	Lucanus, 233
Libya nympa, 28	S. Lucia, 261
Licinius Cæfar, 264 Augu- stus fit, <i>ibid.</i> & feq. perit, 266	Lucianus, 242
C. Licinius Stolo, 124	Lucianus Martyr, 268
Licymnius, 31	Lucianus Presbyter, 318
<i>Liga</i> in Galliis, 540	Luci-
Ligures victi, 145	
Guillelmus Lindanus, 542	

I N D E X.

Lucidus Prædestinatianus, 333 Lucifer Calaritanus, 279 ejus schisma, 280 moritur, 285 Lucilius, 207 Lucilla femina Donatistarum auctor, 268 Lucius Arianus Alexandrinus Episcopus, 284 Lucretia, 79 Lucretius, 208 Luculli gesta, 195, 199 Lucumo Tarquinius dictus, 78 S. Ludovicus Tolofanus Episcopus, 484 Ludovicus Tarentinus Rex Neapolitanus, 493 Ludovicus Hungariæ Rex, Andreæ, Neapolitani Regis, frater, <i>ibid.</i> Ludovicus Andegavenfis Rex Neapolitanus fit à Joanna, 494 obiit, <i>ibid.</i> <i>vile &</i> 498 Ludovicus Rex Hungariæ periit, 505 Ludovicus Pius, 410 à filiis ejectus, restituitur, 411 obiit, 412 ejus filii dissident, 415 Ludovicus Pii filius, 412 regnum, 415 ejus mors, 417 Ludovicus II. Imperat. 416 moritur, 417 Ludovicus Ludovici F. 417	& seq Ludovicus Balbus, 418 obiit, <i>ibid.</i> Ludovicus Balbi F. 418 Ludovicus Bosonis F. Rex Italiæ, 430 excæcatus & imperio privatus, <i>ibid.</i> Ludovicus Transmarinus Caroli Simplicis F. 441 obiit, 442 ejus filii, <i>ibid.</i> Ludovicus postremus Rex Francorum è Caroli stirpe, 443 Ludovicus Bavarus Imp. 492 obiit, 493 Ludovicus Sfortia Dux Mediolan. 526 captus à Francis, & Lochienfi arcu inclusus, 528 Ludovicus Flandrensis Comes rebelles oppugnat, 498 Ludovicus Hutinus, 495 Ludovicus Aurelianensis frater Caroli VI, 499 Ludovicus Hungariæ Rex cæsus, 504 Ludovicus III. Andegavenfis à Martino V. fit Rex Neapolitanus, 511 Ludovicus Crassus Franciæ Rex in Palæstinam abiit, 468 Ludovicus VII. Franciæ Rex, 474 Ludovicus VIII. Franciæ Rex, 489 Q q 3 S. Ludo-

I N D E X.

<p>S. Ludovicus IX, Franciæ
 Rex maternum genus ad
 Carolus M. refert, 445
 ejus gesta, 489 obiit,
 <i>ibid.</i>
 Ludovicus XI. Francus, 524
 & seq. obiit, 525
 Ludovicus XII, 527 fit Rex
 Franciæ, <i>ibid.</i> obiit, 529
 Ludovicus XIII. Franciæ
 Rex regnat, 547 & seq.
 Lugdunense Concilium sub
 Innocentio IV. 480 aliud
 sub Gregorio, 482
 Lugdunenses martyres, 240
 Lugdunensis Synodus, 333
 ejus Ecclesiæ nomine li-
 ber editus à Floro, 421
 Lugdunum incensum à Se-
 vero, 243
 Luinius, 552
 Luithprandus Longobardus
 à Gregorio II. placatur,
 401 à Carolo Martello
 territus, 402
 Lupicinus, 282
 Lupicinus Gothos irritat,
 311
 S. Lupus Senonensis, 386
 S. Lupus Trecensis, 318,
 335
 Lusitania in Hispanorum
 potestatem redacta, 540
 Lusitanorum cum Romanis
 bellum, 185
 C. Lutatius Pœnos vincit,
 145</p> | <p>Lutetia regni facta caput,
 343 à Northmannis va-
 stata, 423 obsessa ab eis-
 dem, 425 sed irrita co-
 nata, <i>ibid.</i>
 Lutetiæ obsidio sub Henri-
 co IV. 543
 Lutherus, 530 & seq. obiit,
 534
 Lutherani à Carolo V. do-
 miti, 432, 534. in Gallia
 puniti, <i>ibid.</i>
 Lycaon, 35
 Lyco, 168
 Lycortas, 171
 Lycurgus Admeti frater, 24
 Lycurgus ultimus Rex La-
 cedæm. 166
 Lycurgus Legislator, 66
 ejus clementia, aliæque
 gesta, <i>ibid.</i> & seq.
 Lycus, 34
 Lydia subacta a Cyro, 87
 Lynceus, 29
 Lyfander Athen. vincit, 117
 Lyfias Dux Antiochi, 178
 Lyfidice Pelopis filia, 31
 Lyfimachus Alexandri suc-
 cessor, 134 obiit, 135 ejus
 crudelitas, 153</p> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">M.</p> <p>Macedoniani hæretici,
 277 plerique Nicæ-
 nam amplexi fidem, 283
 Macedoniæ Reges ab Her-
 cule</p> |
|--|---|

I N D E X.

culcetri oriundi, 68 Macedonia in provinciam redacta, 172 iterum subacta, 186	Mamertini, 144
Macedonius II Constanti-
nop. Episcopus, 345	Mamilius gener Tarquinii, 107
Macedonum regnum funda-
tum est, 68 finis ejus, 69	Mammaluci, 504
Macedones, infante Rege
ob oculos posito, acrius
pugnant & vincunt, <i>ibid.</i>	Manasses Rex Judæ, 62
Demetrii posteri ibi re-
gnant, 136 Peloponne-
sum obtinent, 159	Mancinus à Numantinis vi-
ctus, 186
Machabæi Martyres, 177	Mandane Cyri mater, 87
Machanidas Lacedæm. ty-
rannus, 167	Manes sive Manichæus, 260
Machometes Arabum Le-
gislator, 382 & seq.	Manfredus, 482
Machometes I. Turca, 503	Manichæorum ortus, 260
Machometes II. 503 & seq.	M. Manlius capite punitus, 124
Machometes III. 505	Mansfeldius prædonum
Dux, 554
Macrinus Imperat. 245	Mantinæensis pugna, 120
Macro Præfectus Prætorio, 222	Manto, 41
Macrobius, 293	Mantua in Marchionatum
erecta, 513 ibi Concilium
à Pio II celebratum, 517
Mæcenas, 211	æquis inter imperatorem
Mantuaque ducem legi-
bus pace constituta, Man-
tua huic ac Montisferrati
decreto imperatorio fir-
mata possessio, 556
Magi sub Persis in pretio
fuerunt, 246	Mantuanus Dux cum Sabau-
diæ duce bellum gerit, 549
Magnentius tyrannus, 272, 274	Manuel Comnenus, 470
Magnes, 24, 25	Paulus Manutius, 543
Magi in Perside regnum, 99	Marathonia pugna, 102
S. Majolus, 447, 464	Marcam equum Galli vo-
cant, 139
Majorianus Imperator, 327	S. Marcella, 301
Joannes Maldonatus, 524	Marcelliani hæretici, 277
	Mar-

I N D E X.

Marcellinus Historicus ,	miserè periit ,	403
303	Mariamne ,	214 & seq.
Marcellinus Comes Chronographus ,	Marianus Scotus ,	451
366	Marianus Comes ,	323
Marcellus contra Pœnos bellat ,	C. Marii gesta ,	193, 194
147	198 mors ,	<i>ibid.</i> ejus filius
Marcianus Imper. 319 & seq.	<i>ibid.</i>	
Marcianus Anthemii F. 322	Marinus Comes ,	303
Marcomanicum bellum M. Aurelii ,	Marozia ,	431
238	Marficum bellum ,	197
Marcomeres Francorum regulus ,	Marfilius Ficinus ,	520
308	Martialis ,	233
SS. Marcus & Marcellianus ,	Martina Heraclii uxor ,	387
261	S. Martinus Turonensis ,	
Marcus Ephesinus ,	285 à Maximo colitur ,	
514	292 obitus ejus annus est	
Marcus Carynensis primus Achæorum prætor ,	incertus ,	298 ejus Ecclesia incensa ,
152	422 ejus corpus translatum ,	<i>ibid.</i>
Mardaitæ ,	S. Martinus Galleciensis ,	380
388 à Justiniano secundo detrahuntur ,		
393	S. Martinus Papa ,	387
Mardokempadus , <i>vide</i> Merodach.	Martinus V Papa ,	510 ob-
Mardonii expeditio in Græciam ,	iit ,	512
101, 109	Martyres primi in Galliis ,	240
Margareta Valefia nupta Henrico Navarræo ,	Masanissæ gesta ,	150 & seq.
537	ejus mors ,	185
Margareta Henrici VI Angli uxor ,	Mascezel ,	295
523	Massilia condita ,	88
Margareta Austriaca ,	Mathanias ,	qui & Sedecias ,
537		64
Maria Medicea Regina Franciæ ,	Mathathias Machabæorum pater ,	177
547	Matthias Corvinus ,	516
Maria Angliæ Regina ,	Matthias Imper.	549
535		Mauri
Maria Oegniacensis ,		
480		
Maria Scotiæ Regina ,		
538		
B. Mariam Virginem Copronymus contemnens		

I N D E X.

Mauri Hispania pulsi, 519 & 549 Mauricius Arausicanus dux foederatorum ordinum, 540 S. Mauricius, 261 Mauricius Imper. 369 & seq. ejus nex, 370 contra Longobardos irritat Francos, 377 Mauricius Andegavensis, 293 Mauvia Saracenorum regina, 284 Maxentius, 263 ejus clades, 265 Joannes Maxentius, 350 Maximianus Herculus, 258 & seq. abdicat se, 259 perit, 264 Galerius Maximianus, 262 fit Augustus, <i>ib.</i> obiit, 264 Maximilianus Imperator, 519, 525 Galerius Maximinus, 265 perit, <i>ibid.</i> Maximinus Imper. 248 & seq. S. Maximinus Aurelianensis, 349 Maximus Cynicus, 290 S. Maximus monachus, 388 Maximinus Pupienus Imperator, 249 Maximns tyrannus, 287 Maximus Imperator, 325 obiit, <i>ibid.</i> Maximus philosophus, 280	Maximus Tyrius, 241 Mazarinus, 556 S. Medardus, 366 Medea, 38 exitus illius, 39 Mediolanensium urbem evertit Fridericus, 469 ejus dux Philippus Maria Vicecomes, 512 tum Sfortia, 515 item Ludovicus XII, 527 tum Franciscus I, 529 Mediolanenses addicti Gibellinis, 528 Mediomatrici capti à Francis, 535 Medorum initium, 68 Imperii eorum finis, 87 Henricus Meduanus dux, 553 Carolus Meduanus dux, 543 Megabazus, 100 Ægyptum recuperat, 112 Megacles, 94 Megapentes Proeti filius, 28 Megara Herculis uxor, 37 Megasthenes Cumarum conditor, 50 Melampus, 24 Melania, 286 Melanion, 35 Melantus in Atticam venit, 48 Melchiades Papa de Donatistis cognoscit, 269 Melchisedech, 8 Meletii in Ægypto schisma, 268 Mele-

I N D E X.

Meletius Antiochenus, 279,	grant, 80 & Messaniam, 81
284 obiit, 290	Mestor Persei filius, 31
Melicertes, 24	Metellus Macedoniam sube-
Melitæ obfidio, 505 ea in-	git, 186
fula data Rhodiis equiti-	Q. Metellus Numidicus, 194
bus, 531 obfessa, 538	S. Methodius martyr, 261
Melito Sardenfis, 241	Methodius vir sanctus, 414
Sp. Melius occifus, 114	Meto, 115
Memnon Ephesinus, 315	Metrodorus, 207
Memnon Tithoni filius, 43	Metus Fuffetius, 78
Memorius Epifcopus, 314	Mezentius, 45
Menœceus, 35	Michaël Palæologus Imper.
Menander hæreticus, 232	486 Constantinopolim
Menander Comicus, 142	recipit, <i>ibid.</i>
Menelaus Pont. Judæorum,	Michaël Parapinacius, 458
175	Michaël Imper. Græcorum,
Menelaus mathematicus,	427
241	Michaël Paphlago, 454
Menenius Agrippa, 108	Michaël Calæphatus, 455
Menestheus rex Athenienfi-	Michaël Cerularius, 456
um, 40	Michaël Stratioticus, 456
Mennas Conftantinop. Epi-	Michaël Curopalates, 413
fcopus, 363	Michaël Balbus, 414
Mereveus rex Franciæ, 308	S. Michaëlis apparitio in
Merodach, 63, 75 idem est	Galliis, 399
cum Mardokempado, 75	Midea urbs, 31
Merope Bellerophontis avia,	Milevitana Synodus, 313
24	Milo, 206
Meroveus Chilperici F. 376	Miltiades Christianus scri-
Meroveus Chlotharii F. 384	ptor, 247
Merovingi regnare defi-	Miltiades Athen. 101 ejus
nunt, 407	historia, 103 & feq. duo
Meffalina, 223	fuerunt ejufdem nomi-
Meffana condita, quæ &	nis, 103
Zancle, 81	Mimas Æoli filius, 25
Meffeniacum bellum, 79 &	Minervina, 266
92	Minimorum ordo, 525
Meffenii Rhegium commi-	Mi-

I N D E X.

<p>Minos, 35 duo fuerunt ejus
nominis, <i>ibid.</i> Athenien-
sibus vectigal imponit, 40
Minotauri historia, 40
Minucius Felix, 247
Minyæ, 37 quinam fuerint,
49, ulterior eorum histo-
ria, <i>ibid.</i> & seq.
Misenus Cumanus Episco-
pus, 332 depositus, 333
Misitheus, 249
Mithridates, 197 & seq.
Mithridaticum bellum, <i>ibid.</i>
& seq. finitum, 200
Mitylenæi domiti ab Athen.
116
Mnesarchus Pythagoræ pa-
ter, 47
Moab, 9
Moabitarum rex filium
suum sacrificat, 58
Molinæi Calvinistæ inscitia,
292
Modestinus Jurisconf. 246
Molo victus ab Antiocho,
161 & 162
Gilbertus Mompenserius
dux Francorum, 527
Momyllus ultimus in Italia
Imperator, 328
Majus monasterium in Tu-
ronis incensum, 422
Moncontorienfis pugna, 537
S. Monica, 293
Monothelitarum initia, 383
damnati à Martino, 387
à Philippico instaura-</p> | <p>ti, 395
Montanus hæreticus, 242
Monteferratense bellum,
555
De Monteferratenfi princi-
patu bellum, 549
Joannes Montefortius Are-
moriorum regulus, 498
à rege Carolo VI oppu-
gnatur, 499
Montemlehericensis pugna,
524
Montemorencius dux rebel-
lat, 557 capitis damnatur,
<i>ibid.</i>
Montis Albani obsidio, 552
de Monteregio, <i>vide</i> Joan-
nes.
Moria mons, 9
Moyfes Episcopus, 284
Moyfis res gestæ, 11, 13,
14, 15 ejus mors, <i>ibid.</i>
Mucianus Syriæ præses,
228
Mummius Corinthum exci-
dit, 184
Mummolus, 375
Mundus à Deo factus sex
diebus, 1
Muræna dux contra Mi-
thridatem, 199
Mar. Ant. Muretus, 542
Musæ per Olympicos ludos
avolabant, 71
Musonius, 233
Mustapha Imper. Turca-
rum, 505
Myce-</p> |
|--|--|

I N D E X.

- Mycenæ** à Perseo conditæ, 30
 ab Argivis everſæ, 111
Mycenas Argorum tranſtu-
 lit regnum Perſeus, 13
Mycenæorum regum ca-
 talogus ab Eufebio non
 ſatis ex fide redditus, 32
Mycale, ad quam Perſæ
 victi, 109
Myſon ſapiens, 96
- N.
- N** **Aas** Ammonitarum
 rex, 20
Nabis tyrannus, 168, 170
Nabonaſſarus, 75, 76
Nabonidus, laboroſſarcodi
 ſeu Baltafari interfecto-
 rum unus, 84 idem cum
 Dario Medo, 88 vinci-
 tur à Cyro, 84, 89
Nabopolaffarus, 82
Nabuchodonofor Affyrius,
 74, 75
Nabuchodonofor Babylo-
 nius, 64, 65 & 83 mori-
 tur, *ibid.*
Nabuzardan, 65
Nævius, 169
Namnetum urbs capta,
 422
Nancejum obſidetur à Ca-
 rolo Burgundione, 525
Nanææ templum, 189
Nanthildis, 390
- Narbonenſis** Gallia fit pro-
 vincia, 193
Narbonenſis Gallia Oſtro-
 gothis ceditur, 343 &
ſeq.
Narſes dux Romanorum,
 355 ejus theſauri, 369
 plures hujus nominis,
 372
Narſeus rex Perſarum victus
 à Galerio, 259
Narciſſus Claudii libertus,
 223
Nafica, 192
Navarræ regnum occupant
 Hiſpani, 529
Martinus Navarrus, 542
Naupaſtia pugna, vulgò di-
Lepanto, 538
Nazarius Orator, 271
Neapolis capta ab Alphonſo
 Aragoniæ & Siciliæ rege,
 512 à Carolo VIII Fran-
 ciæ rege, 526 ſed ab eo
 deficit, 527 ab Ludovi-
 co XII occupatur, 528
 ſed mox amittitur, *ibid.*
Necos rex Ægypti, 85
Nectarius, 291 obiit, 298
Neleidæ in Atticam mi-
 grant, 48
Neleus, 25 ejus filii ab Her-
 cule cæſi, *ibid.*
Nembroth idem cum Belo,
 6
Nemeſianus poëta, 262
Nemorenſis dux ad Raven-
 nam

I N D E X.

nam cæsus,	529	Nicomedes Bithyniam Ro-	
Nephele uxor Athamantis,	24, 34	manis legat,	199
Nephtali nascitur,	10	Nicomedes Prusiæ filius,	
Julius Nepos Imper.	328	182 & seq. a Mithridate	
Nepotianus tyrannus,	273	Bithynia expellitur,	198
Neriglossoorus,	84	Pescennius Niger,	243
Neronis res gestæ,	223 &	Ninus conditor Ninives,	6
	seq.	Ninyas,	6, 7
Nerva Imper.	234	Niobe,	35
Nestori Messeniam dedit		Nisibis ter obfessa,	274
Hercules,	47	concessa Persis ab Jovia-	
Nestorii hæresis,	314	no,	281
relegatur in Oasim,	316	Noëmi historia,	5
ejus memorabilis exitus,	ibid.	vite fata	
Nicæ, vide Seditio.		inebriatur, <i>ibid.</i> ejus po-	
Nycæna synodus,	269	steri per orbem divisi, <i>ib.</i>	
Nicanor victus à Judæis,	179	Nogaretus & Sarra Colu-	
Nicephorus Phocas,	438	mnensis Bonifacium ca-	
Nichephorus Irene ejecta fit		piunt,	491
Imperator,	406 & 412	Northmannorum origo &	
Nicephorus Botoniates,	458	res gestæ,	421
Nicetas Studiensis,	456	& deinceps, fiunt Christiani,	
Nicias,	116	427 datæque illis Neu-	
Nicippe Pelopis filia,	31	stria, <i>ibid.</i> Italiam inva-	
Nicolaus Lyranus,	484	dunt, 447 & deinceps, fi-	
Nicolaus Damascenus,	212	deles sunt Pontifici Rom.	
Nicolaus Patriarcha Con-		452 in Anglia regnant,	
stantinop. tutor Con-		462 & seq.	
stantini Porphyrogeniti,	436	Novatianus,	253
Nicolaus I Papa,	416	Novatus,	<i>ibid.</i>
Nicolaus V antipapa,	492	Nucerinæ collocati Saraceni,	
Nicolaus hæresiarcha,	232		479
S. Nicolaus,	271	Numæ gesta,	77
Nicolaus V Papa,	517	Numantinum bellum,	185
		& seq.	
		Numerianus,	257
		Nummos aureos sua effi-	
		gie signare nulli regi	
		con-	

concessum præter Fran-		Iphitus illos instaurat,
cos,	361	<i>ibid.</i> fuse de iis agitur, 70
Numitor,	76	& seq. ipsis Elei præfue-
Nycteis,	34	re, 71. quinque diebus
Nycteus,	34	celebrati, <i>ibid.</i> in iis nudi
		certabant athletæ, <i>ibid.</i>
O.		Olympii Jovis templum a-
		pud Olympiam, 70
Ochozias rex Israël,	58	Olympius Stilichonem de-
Octavia uxor Antonii,	210	tegit, 297
Octavius legatus occisus in		Onesimus, 239
Syria,	179	Onias Pontifex, 173 occi-
Octavius Cæsar, <i>vide</i> Au-		fus, 176
gustus.		Onion, 230
Odenatus,	251	Onomarchus Phocensis,
S. Odilo,	464	122
Odo rex Franciæ,	420	Onufrius Panvinus, 543
Odo Campaniensis,	450	Opheltes, 24
Odovacer rex Italiæ,	328	Ophitæ, 242
Odovacrius Saxo,	309	Opima spolia à Romulo re-
Oedipus, 41 ejus historia,		portata, 77 à Cornelio
<i>ibid.</i>		Cosso, 114
Oenomaus,	32	Opimus Coss. 192
Oenomaus philosophus,	241	Optatus Milevitanus, 285
Og rex Basan,	15	Optatus patricius, 272
Ogygis diluvium,	13	Oratorii congregatio Lute-
Okamus,	494	tiae instituta, 551
Olybrius Imper.	327	Orchomenus, 317
Olympiades nonnulli male		Oreb, 11
putant dictas a voce Olym-		Orestes matrem occidit, 43
pias, Ægyptiis idem, quod		diu regnat, <i>ibid.</i>
Latinis luna,	70	Orestes Alexandria præfe-
Olympias mater Alexandri,		ctus, 319
133		Orestes Momylli pater, 328
Olympicos ludos celebravit		Origenes, 248 sacrificat ido-
Hercules, 36 Atreus, 70		lis, & moritur, 253 in
		quinta Synodo damna-
		tus,

- tus, 364
 Origenistæ damnati, 300
 Oribasius, 280
 Oropus, de qua legati missi
 Athenis, 187
 Orosius, 318
 Orpheus, 38
 Orseis uxor Hellenis, 23
 Ortelius, 547
 Osee propheta, 61
 Osee rex Israelis, 62
 Ofias rex Judæ, 61
 Ofius Cordubensis, 276
 Osmannus Turcarum Im-
 per. 505
 Ostendæ obsidio, 544
 Ostia urbs condita, 78
 Ostrogothorum initia, &
 gesta, 310 & seq. regnant
 in Italia, 312
 S. Oswaldus, 393
 Otho I Imper. 432 & al. Ita-
 liam occupat, *ibid.* & al.
 ejus gesta, *ibid.* & al. ob-
 iit, 436
 Otho II, 443 cum Francis
 bellat, 442
 Otho III Imper. 446 uxorem
 supplicio damnat, *ibid.*
 obiit, 447
 Otho rex Germaniæ, 477,
 478 tum Imperator, *ibid.*
 obiit, *ibid.*
 Otho Imper. 228
 Othomanus primus Turca-
 rum Imper. 501
 Otho rex Franciæ. *Vide su-*
 pra Odo.
 S. Otho Pomeraniæ aposto-
 lus, 466
 Othoniel, 17
 Otium qua lege ab Amaside
 castigatum, 86
 Ottocarus rex Boëmiæ, 481
 Ovidius, 213
 Oxilus Heraclidarum du-
 ctor, 47
- P.
- P** Aches dux Athen. 116
 Pacis templum à Vespas-
 iano conditum, 230
 Pacuvius, 187
 Palæologi imperant, 500
 Palæopolitani victi, 141
 Palladius Scotorum aposto-
 lus, 318
 Pallantium ab Evandro con-
 ditum, 44
 Pallas libertus Claudii, 223
 Jacobus Pamelius, 542
 Mat. Palmerius, 520
 Pamphylus martyr, 267
 Panathenæorum tempus, 103
 Pandulphus Capuæ dux, 448
 Panormitanus, *vide* Nico-
 laus de Tudescis.
 Pantænus, 247
 S. Paphnutius, 271
 Papinianus, 244
 Papias, 240
 Pa-

I N D E X.

Papyrius Romanorum dux,	140	Patricius Cæsar,	310
Paradisus terrestris, ubi si-		S. Paula,	301
tus,	3	S. Paulinus,	317
Paris, qui & Alexander,	43	Paulinus Trevirensis,	278
Helenam rapit,	<i>ibid.</i>	Paulinus Antiochenus Epi-	280
Parisiensi Senatui sedes in		scopus,	
Palatio constituta.	495	Paulus apostolus converti-	
Parmenides,	115	tur, 221 gesta, 226 mors,	227
Parmenio dux,	131	Paulus Samosatenus,	255
Parmenses Fridericum II su-		S. Paulus eremita, 255, 277	
perant,	480	Paulus Constantinopolitanus	
Parmensis dux Belgii præ-		Episcopus martyr,	276
fectus,	540	Paulus Æmilius Persen vin-	
Parmensis dux Hispanis præ-		cit, & triumphat,	172
fectus bellum in Francia		Paulus Jurisconf.	246
gerit,	543 & seq.	Paulus Burgenfis,	494
Parthenii,	80, 92	Paulus II Papa,	518
Parthenopæus,	24, 41	Paulus V Papa obiit,	553
Parthi in Syriam irrum-		Pausanias dux Laced.	109
punt, 210 Crassi signa re-		ejus mors,	110
stituunt, 211 desit eo-		Pausanias scriptor,	242
rum imperium,	246	Pelagii hæresiarchæ historia,	
Parthorum regnum iniit,		312 & seq. Diospoli abso-	
Paschasius Lilybætanus,	330	lutus, <i>ibid.</i> damnatus pu-	
Paschatidis controversia,	247	nitus, 313 damnatur in	
Joan. Passeratius,	542	Ephesina Synodo illius	
Patera orator,	271	hæresis,	315
Patriarcha Constantinopoli-		Pelagius Papa,	365
tanus fit Gregorius Nazi-		Pelagius alter occisus à Ze-	
anzenius: nam Episco-		none,	323
pus Constantinopolita-		Pelasgi, 35 in Italiam ve-	
nus vocabatur & Patriar-		niunt,	44
cha Constantinopolita-		Peleus,	38
nus,	290	Pelias,	25
		Pelopidas,	118 & seq.
		Peloponnesiacum bellum,	113

I N D E X.

- 113 ejus spatium, 116, 117
 Peloponnesus duplici genere frequenta, Dorico, & Æolico, 27
 Pelops Tantali filius, 32 ab eo orti Pelopidæ regnant, 12, 32 cum Perseidis conjuncti, 33
 Penthilus Orestis filius, 12, 49
 Perdiccas, 123 & seq.
 Perennis Prætorio Præfectus, 238
 Pergamenum regnum, 153
 Periander, 52, 93
 Periclis gesta, 112, 116 obiit, *ibid.*
 Perieres, 24, 25, 31
 Pero, 25
 Jacobus Perronius, 544
 Nicol. Perottus, 520
 Perperna vicit Aristonicum, 192
 Perpiniani comitatus, *vide* in Rufcinone.
 Persæ Christianos, vexant, 316
 Persæus Stoicus, 155
 Persecutio Christianorum sub Nerone, 226 sub Domatiano, 232 sub Trajano, 239 sub Severo, 247 sub Maximino, 253 sub Decio, *ibid.* sub Gallo, & Volusiano, 254 sub Valeriano & Gallieno, *ibid.* sub Aureliano, 255 sub
 Pars I.
 Diocletiano, 260 & seq. & 267 sub Juliano, 279
 Perseus rex Macedonum, 172
 Perseus Acrisium occidit, 12 ejus historia, 30 filii, 31 cum Pelopidis juncti, 32
 Persici imperii primordium, 87 finis, 131 instauratur sub Alexandro Severo, 246
 Persidem invadunt Turcæ, 501
 Persicum bellum sub Theodosio, 301
 A. Persius Poëta, 233
 Pertinax Imper. 243
 Perusinum bellum, 210
 Pessinuntia Dea Romam translata, 150
 Petrarcha, 494
 Petronius Syriæ præses, 225
 Petrus Antiochiæ sedet, 226 & Romæ, *ibid.* ubi & moritur, 227 de ejus Romana cathedra, 226
 S. Petrus Martyr, 484
 Petrus Antissiodor. Imperator Constant. 485
 Petrus Alexandrinus, 267 alter ejusdem nominis, 284 & 290
 S. Petrus Chrysologus, 317
 Petrus Fullo, 322 exulat, 331
 Petrus Moggus, 330, 332
 R r
 fit

fit Episcopus Alexandr.		Philippus Augustus rex Fran-	
	<i>ibid.</i>	ciæ, 475 & seq. in Palæ-	
Petrus Eremita,	462	stinam abit, <i>ibid.</i> eodem	
Petrus Leonis Antipapa,	467	tempore duplicem victo-	
Petrus Corbariensis Anti-		riam refert, & moritur,	
papa,	492		476
Petrus Bertrandus Cardina-		Philippus Audax rex Fran-	
lis,	497	ciæ, 490 obiit, <i>ibid.</i>	
Petrus Castellæ rex Henrici		Philippus Pulcher, 490 ex-	
frater,	498	communicatur à Bonifa-	
Petrus Cunerius,	497	cio VIII. 491 absoluitur à	
Petrus Lombardus,	475	Benedicto, <i>ib.</i> obiit, <i>ibid.</i>	
Petrus rex Aragonum,	482	Philippus longus,	496
obiit,	483	Philippus Valefius,	496
Phalantus,	92	Philippus Maria Vicecomes	
Phalaris	94	dux Mediolanensis, 512	
Pharamundus,	308	Philippus II Hispaniæ rex,	
Pharao submersus,	14	535 moritur,	544
Pharnabazus,	118	Philippus III Hispaniæ rex,	
Pharsalicum prælium,	204		549
Phavorinus,	241	Philippus Imper.	249
Phayllus Phocensium dux,		S. Philippus Nerus,	547
	122	Philippus Germaniæ rex,	477
Pherecydes,	97	Philippus Burgundiæ dux,	
Pheres,	24	regis Joannis filius, 497	
Phidon Argivus,	68	Flandriam obtinet, <i>ibid.</i>	
Philastrius,	293	Philippus II Burgundionum	
Franc. Philelphus,	520	dux,	498
Philetærus spado,	153	Philippus Austriacus pater	
Philippense prælium,	209	Caroli V Imper.	530
Philippicus Imperator,	395	Philippus Macedo, ejusque	
hæreticus,	<i>ibid.</i>	gesta, 122 & seq. mors,	
Philippis Synodus ab Aria-			123
nis habita, quæ Sardicen-		Philippus alter regnat Ma-	
sis ab iis vocata,	275	cedonibus, 159 contra	
Philippus I Franciæ rex,		Romanos bellum gerit,	
461 mors ejus,	462	<i>ibid.</i> & 167 pacem facit	
			168

I N D E X.

- 168 Ægyptum aggreditur, *ibid.* rursus bellat cum Romanis, 169 obiit, *ibid.*
 Philistæi Israëlitæ opprimunt, 18, 19
 Philistus historicus, 127
 Philo Judæus, 233
 Philomelus Phocensium dux, 121
 Philopœmen dux Achæorum, 171 obiit, *ibid.*
 Philostratus, 241
 Philotas, 132
 Philoxenus Cytherejus, 127
 Philoxenus, qui & Xenajas, hæreticus, 333
 Phinees Eleazari filius, 15
 Phlegon, 241
 Phocæorum colonia Massilia, 88
 Phocas Mauricio cæso fit Imperator, 370, 381
 Phocenses sacro bello profligati, 121 & seq. eorum urbes everse, 122
 Phocion, 133 & seq.
 Phocylides, 105
 Phœbidas Cadmeam occupat, 119
 Phœnix, 33
 Phoroneus, 12
 Photinus martyr, 240
 Photinus hæreticus, 276
 Photius patriarcha, 429 pulsus à Leone Imper. 430
 Phrixus, 24, 34
 Phthius, 36
 Phul rex Assyriorum, 73
 Picens bellum, 144
 Picus Latio regnat, 44
 Picus Mirandulanus, 520
 Albertus Pighius, 533
 Pilati acta, 268
 Pindarus, 115
 Pionius martyr, 240
 Pipinus Austrasii regni præfectus, 385 Austrasii regni, & Occidentalis Franciæ regni præfectus est, 397 ejus gesta & mors, 398
 Pipinus Martelli filius, 406 fit rex, 407 Romano Pontifici multa restituit, *ibid.* moritur, *ibid.*
 Pipinus Caroli M. filius, 410
 Pipinus Ludovici Pii F. 412 obiit, *ibid.*
 Piræus portus Atheniensium factus, 110
 Piraticum bellum, 200
 Pirithous, 38
 Pisa urbs, quæ & Olympia, 70
 Pisæ Florentinis subjectæ, 509
 Pisatis regio, 70
 Pisistratus, 94 ejus, & stirpis ipsius historia, 102 & seq.
 Cn. Piso Germanicum sustulit, 220
 Pissiacense colloquium, 536
 Pitta.

I N D E X.

Pittacus,	95	Polydectes,	25
Pius I Papa,	240	Polydectus rex Lacedæm,	67
Pius II, 517 obiit,	518	Polydorus Cadmi filius,	34
Pius V Pontifex,	538	Polynices, & ejus historia,	41
Placidia nubit Athulpho,	304		
post Constantio,	<i>ibid.</i>	Polyperchon,	133
ab Honorio ejecta,	305	Pompejopolis à Francis ca-	
redit, <i>ibid.</i> fit Augusta,		pta,	530
<i>ibid.</i> moritur,	325	Cn. Pompejus M. 199 &	
Plataeæ everſæ,	119	seq. Rom. imperium am-	
Plataenses in Marathonia		plificavit, 203 cum Cæ-	
pugna clari,	102	sare civile bellum gerit,	
Plataensis pugna,	109	<i>ibid.</i> & seq. vincitur,	204
S. Plato,	413	tum ejus filii,	205
Plato Comicus,	115	Sex. Pompejus,	210
Plato philosophus,	126	Pompejus Strabo,	197
Plautianus,	244	Pomponius Jurisconf.	246
Plautus,	169	Pons sublicius Romæ fa-	
Plectrudis,	397	ctus,	78
Plinius uterque,	233	Pontianus Papa,	253
Plinius Proconsul de Chri-		Popilius Antiochum ab Æ-	
stianis scribit Trajano,	239	gypto deterret,	177
Philisthenes Atrei filius,	32	Poplicola,	107
Plotinus,	248, 256	Poppæa,	224
Plutarchus,	241	Porcius Latro,	212
Podarces sive Priamus,	43	Porphyrius,	248
Pophius,	513	Porphyrius poëta,	271
Polemo philosophus,	142	S. Porphyrius Gazen sis,	300
Polemo Sophista,	241		
Pollux,	38	Porfenna,	107
Poloniæ rex Henricus Vale-		Possessor Africanus,	350
fius,	539	A. Postumius Dictator fi-	
Polycarpus,	240	lium occidit,	114
Polycrates martyr,	247	Prædestinatiani,	333
Polycrates Samiorum tyran-		Pragenſe bellum sub Ferdi-	
nus,	98	nando Imper.	550
		Pra-	

I N D E X.

Pragmatica sanctio ,	513	Psammetichus,	85
sublata,	530	Pteleras,	31
Priamus, <i>vide</i> Podarces.		Ptolomæus Ceraunus, a	136
S. Principius.	335	Gallis occisus,	138
Priscilla, & Maximilla,	242	Ptolemæorum in Ægypto	
Priscillianistarum hæresis,	291	regnum,	136
Priscillianus,	<i>ibid.</i>	Ptolemæus Lagi filius,	132,
Probus Imper.	252, 256 &	135 & seq. obiit,	135
seq.		Ptolemæus Philadelphus,	
Proclidæ reges Lacedæmo-		136 cum Romanis fœdus	
nii,	51	icit,	144
Proclus mathematicus,	338	Ptolemæus Evergetes,	160,
Procopius tyrannus,	282	190	
Procopius martyr,	261,	Ptolemæus Philometor,	173
267		& 180	
Procr,	25	Ptolemæus Philopator,	161
Proculus Jurisconf.	246	& seq. vincit Antio-	
Proculus Siccensis,	242	chum, 162 ejus crudeli-	
Prodicus hæreticus,	242	tas, & impietas,	164
Prodicus Sophista,	115	Ptolemæus Evergetes II,	
Prætus,	24, 29	173 cum fratre pugnat,	
Prohæresius Sophista,	280	174	
Promethei ætas,	13	Ptolemæus Physco,	180
Propertius,	213	Ptolemæus Appio,	190
Proscriptio ab Triumviris		Ptolemæus Lathurus,	190
facta,	209	& seq.	
Prosper Aquitanus,	318 al-	Ptolemæus Alexander,	190
ter Aurelianensis,	335	matrem occidit,	<i>ibid.</i>
Prosper Adurnus,	518	Ptolemæus Cypri rex mori-	
Protagoras,	115	tur,	205
Proterius Alexandrinus mar-		Ptolemæus Auletes,	196
tyr,	331	Ptolemæus Bacchus,	<i>ibid.</i>
Prudentius,	301	Ptolemæus astronomus,	
Prusias rex Bithyniæ,	183	241	
Psammenitus,	98	Pueri tres in fornacem mis-	
		si,	83
		R r 3	S. Pul-

I N D E X.

- S. Pulcheria, 301 ejus pietas, 315 obiit, 320
 Punicum bellum primum, 144 & seq.
 Punicum bellum secundum, 146 & seq.
 Punicum bellum tertium, 184
 Papienus Imper. *vide* Maximus.
 Putiphar, 10
 Pygmalion, 66
 Pyrrha uxor Deucalionis, 23
 Pyrrhus Achillis F. ab Oreſte cæſus, 43
 Pyrrhus alter Maced. occupat, 138 ejus reſgeſtæ, 137, 138, 144, 152 obiit, 138, 153
 Pythagoræ origo, 47 ejus hiſtoria, 105 & ſeq.
 Pythia quando paracta, 122
 Q.
 T. **Q**uinctius Capitoli-
 nus, 113 Dictator
 factus ab aratro
 venit, *ibid.*
 Quinctius Flaminius Philip-
 pum vincit, 169
 Quintilianus, 233
 Quinquegentiani, 259
 Quinta Synodus, 330
 Quintillus, 251 & ſeq.
 S. Quintini oppidum ad
 quod victi Franci, 535
 Quintus Curtius, 233
 R.
Rabula Edeſſenus, 363
 Rachel, 9 moritur, 10
 Rachifius Longobardorum
 rex, 407
 Radagaiſus, 296 cæſus, *ibid.*
 S. Radegundis, 359, 366,
 380 in ejus monaſterio,
ibid.
 Raginfredus, 398
 Raimondus comes Tolosa-
 nus, 488
 Raimundus Lullus, 484
 Rathodus Friſius, 398
 Ratisbonenſis Synodus con-
 tra Felicem Urgelita-
 num, 409
 ad Ravennam prælium, 529
 Ravennius Arelatenſis, 317
 Rea inſula capta à Ludovico
 XIII rege, 553
 Rebecca, 9
 Rechiarius Suevorum rex,
 326
 Regales Francorum, 308
 Reges Roma ejeſti, 106
 Regillus lacus, ad eamque
 pugna, 107
 Reginaldus Polus, 535
 Regis infantis aſpectus Ma-
 cedonas ad certamen a-
 cuit, 69
 S. Remaclus, 392
 Sanctus Remigius, 335, 349
 Remis baſilica S. Remigii
 dedicatur, 461 consecra-
 ri

I N D E X.

<p>ri ibi reges non est neces-
se, 473</p> <p>Remus, <i>vide</i> Romuli &
Remi historia.</p> <p>Renatus Lotharingæ dux,
524</p> <p>Renatus Andegavenfis rex,
Neapolitanus, 512</p> <p>Rhabanus Maurus, 420</p> <p>Rhæticus, 271</p> <p>Rhæticum bellum, 552</p> <p>Rhaphienſe prælium, 162
& ſeq.</p> <p>Rhegnidas Phliuntem inva-
dit, 47</p> <p>Rhetoribus attributa ſala-
ria, 229</p> <p>Rhodogune, 189</p> <p>Rhodon, 247</p> <p>Rhodus capta à Turcis, 505
& 531</p> <p>Rhodi coloffus evertitur,
165</p> <p>Rhodii cum Prufia bellum
gerunt contra Byzan-
tios, 166 à Romanis, Ly-
cia & Caria iis adempta,
multantur, 183</p> <p>Ricaredus rex Hiſpaniæ, 378</p> <p>Richardus Northmanniæ
dux tertius, 442</p> <p>Richardus Cornubiæ prin-
ceps rex Germanorum
electus, 481</p> <p>Richardus Angliæ rex è Pa-
læſtina rediens capitur,
476 in Oriente res ejus
geſtæ, 475 obiit, 476</p> | <p>Richardus Warnicenſis, 523</p> <p>Richardus Gloceſtriæ co-
mes rex Angliæ, 524</p> <p>Ricimer, 326</p> <p>Ricolocius Cardinalis, 554</p> <p>Robertus Franciæ ducis fi-
lius, 420 ipſo Richardo-
que ducibus, cæſi ad Car-
nutum oppidum North-
manni, 427</p> <p>Roberti Franciæ ducis a
Northmannis occiſi ſit
mentio, 420</p> <p>Robertus Wiſcardus, 452
& ſeq. obiit, 453</p> <p>Robertus rex Franciæ, 460</p> <p>Robertus rex Neapolitanus,
493</p> <p>Robertus Imper. Conſtan-
tinop. 485</p> <p>Robertus Bavarus Imp. 508</p> <p>Robertus Sorbona, 491</p> <p>Roboami res geſtæ, 54</p> <p>S. Rochus, 484</p> <p>Rodolphus Imp. ſub Grego-
rio X. 481 obiit, <i>ibid.</i></p> <p>Rodulphus Burgundiæ, tum
Italiæ rex, 431 & ſeq. &
440</p> <p>Rodulphus rex Francorum,
441 obiit, <i>ibid.</i></p> <p>Joannes Roſſenſis, 532</p> <p>Rogerus comes Apuliæ,
467 Rex fit ab Anacle-
to, <i>ibid.</i></p> <p>Rogeriſ Tarraconenſis dux,
490</p> <p style="text-align: right;">R r 4 Rollo</p> |
|--|---|

I N D E X.

Rollo dux Northmannorum fit Christianus, 427 Romæ conditus, 76 in ea reges quot, & quinam ii fuerint, 76, 77, 78, 79 Petrus Romæ sedet, 226 capta ab Alarico, 296 a Belisario, 355 Græcis Imperatoribus erepta, 401 Romana sedes Avenionem translata, 591 Romanæ Ecclesiæ multa donantur à Pipino, 407 à Carolo, 408 Romanus Lecapenus Imper. 437 pellitur, <i>ibid.</i> Romanus Imperat. Constantini F. 438 Romanus Diogenes, 457 obiit, 457 Romanus Argyrus, 454 Romuli & Remi historia, 76 illius res gestæ, <i>ibid.</i> & seq. Rondeletus, 542 Petrus Ronfardus, 542 Rosebequense prælium, 498 Rosemunda uxor Alboini, 372 Rotrudis filia Caroli M. 405 Ruben nascitur, 9 Rudericus rex Hispaniæ, 399 Rudolphus Imper. Maximiliani F. obiit, 549 Ruffinus Aquilejensis, 294	ejus ac mortis ipsius fit mentio, 310 Rupelia obfessa ab Henrico Valefio, 539 ejus incolæ domiti, 555 capta ab Ludovico XIII, <i>ibid.</i> Ruscinonis & Perpiniani comitatu, cessit Hispanis Carolus VIII rex Franciæ, 526 Rustanus rex Persarum, 508 Rusticus & Eleutherus, 254 Rutlandus dux Caroli M. 409 Britannicæ oræ præfectus, 349 S. S. Abbas, 349 Sabaudia princeps dux e comite primùm factus a Sigism. 510 Sabaudia dux Emmanuel Salucianus occupat, 541 Carolus dux oppugnatur ab Henrico IV, 546 pax facta, <i>ibid.</i> cum Mantuano bellat, 549 Sabellicus, 520 Sabellius, 255 Sabinarum raptus, 76 Sabinense territorium datum Romano Pontifici, 408 Sacrilegorum pœnæ, 121 Sacrilegi eas mirabili casu perpeffi sunt tres, 122 Sado-

I N D E X.

Sadoletus,	533	Sapientes septem,	95
Sæculares ludi sub Philippo,	249	Sapores Christianos vexat,	270
Sagittarius, & Salonijs,	379	Sappho,	95
Sagra fluvius,	106	Sara uxor Abraami,	6 & 8
Saguntus excisa,	147	obiit,	9
Salaminia pugna,	109	Sarra Columnensis ejusque	
Salem sive Hierusalem,	8	ac Nogareti, equitis	
Salica lex servata in Philippo		Franci, in Bonifacium	
Longo,	496	Pontificem factum,	491
Valesio,	<i>ibid.</i>	Saraceni victi à Constantino	
Sallustius historicus,	207	Pogonato,	388
Salmanasar,	62, 73	Hispanias	
Salmonæus,	24	occupant,	399
Salome, sive Saalina,	191	à Carolo	
Salomon nascitur,	22	Martello fusi,	402
regnat,	22	Cre-	
ejus gesta,	22,	tam occupant, item Apu-	
	23, 53, 54	liam & Calabriam,	414
Salonius Episcopus,	379	Nuceriae collocati,	479
Salucianus principatus à Sa-		in Hispania victi insigni-	
baudiæ duce occupatus,		ter, 488 & seq. inde pror-	
	541	fus ejecti,	519
Salvius Julianus,	242	Sardicensis Synodus catho-	
Sal-		lica, 275 altera Philippis	
vius,	380	habita ab Arianis, quam &	
Samaria condita,	57	Sardicensem vocarunt,	
capta à		<i>ibid.</i>	
Salmanasaro,	62	Sargon quis fuerit,	75
qua ra-		Saturninus Trib. Pl.	194
tione coloni in eam pro-		S. Saturninus martyr,	253
fecti,	73	Saturnus Latio regnat,	44
Samii à Pericle domiti,	112	Hieronymus Savanorola,	
			527
Samniticum bellum,	125,	Saül, 20 obiit,	21
	140	Saulus, vide Paulus.	
Samson,	18	Saulus dux,	296
Samuel, 19 ejus historia,		Saxones à Carolo M. domi-	
<i>ibid.</i> & seq. obiit,	21	ti,	408
Sandefiderianum oppidum		Scaevola,	107
in Gallia obseffum,	532	R r 5	Jul.
Santabarenus,	429		

I N D E X.

Jul. Cæsar Scaliger,	542	Papa,	345
Josephus Scaliger,	547	Scholarius,	514
Scaligeri Veronæ vicinisque		Schombergius dux,	554
in oppidis principes,	493	Scoti Britanniam occupant,	
definunt ibidem domina		307 à Palladio ad fidem	
ri,	509	conversi, 318 infecti hæ-	
Scanderbegus,	503, 515	resi,	538
obiit,	517 in Italiam a	Scythæ Romanum imperi-	
Pio II evocatur,	<i>ibid.</i>	um lacerant,	250
Scandia,	421	Scythæ monachi de Trinita-	
Scapula Christianos vexat,		te otiosas quæstiones se-	
	247	runt,	347
P. Scipio Africanus,	148 &	Scytharum in Asiam irru-	
seq. in Africam trajicit,		ptio, 81 Darium vinct,	
150 Pœnos debellat,	151		100
contra Antiochum pro-		Sebastianus Comes à Geise-	
fectus, 170 obiit,	171	rico necatus,	316
L. Scipio Asiaticus vicit An-		S. Sebastianus,	260
tiochum,	171	Sebastianus rex Lusitanæ in	
P. Scipio Æmilianus Car-		Africa victus,	540
thaginem evertit,	185	Sedecias,	64 & seq.
Numantiam, 186 obiit,		Seditio Constantinopolita-	
	192	na,	352
Scipiones ambo in Hispania		Segor,	8
cæsi,	149	Sejanus,	220
Schisma Imper. Henrici IV,		Seleucidarum res gestæ,	
451 Henrici V. 465 &		160 & seq. & 194 & seq.	
seq.		Seleuciensis Synodus,	276
Schisma sub Innocentio II.		Seleucus, 132, 134 & seq.	
466 & seq. sub Friderico		Antiocho filio conjuge	
Ænobarbo I, 168 & seq.		cedit,	135
sub Ludovico Bavaro,		Seleucus Ceraunus,	162
492 Schisma post Grego-		Seleucus Philopator,	173
rium XI, 494 Petri de		Seleucus à matre occisus,	
Luna, 509 sublatum,	510		189
Schismaticus fuit Laurentius		Selimus I Turca,	504
		Seli-	

I N D E X.

Selimus II,	505	Sethon rex Ægypti,	85
Selinus Achajæ rex,	26	Severianus,	300
Selinus urbs everfa,	117	S. Severinus Noricus,	328
Sem,	5	Severus Imperat. ejusque	
Semele,	34	gesta,	243 & seq.
Semiamira five Julia,	245	Severus alter Imperator in	
Semiariani,	283	Italia,	327
Semipelagiani,	314, 318	Severus Trevirensis,	318
Semiramis,	6, 7	Severus Cæsar,	259, 264
Seneca,	233	Severus hæreticus,	346
Sennacherib, 62, 75 memi-		Sexta Synodus,	389
nit ejus Herodotus,	85	L. Sextius primus è plebe	
Senones victi à Romanis,	141	Consul,	125
Seon,	15	Sextus Philosophus,	241
Sephora,	11	Sfortia dux fortissimus,	511
Septem ducum ad Thebas		Sicaidares,	508
expeditio,	41	Sichem urbem Jeroboamus	
Septima Synodus œcumeni-		condidit,	54
ca,	405	Sichimorum vastatio,	10
Serapidis templum diru-		Sicilia capta à Belisario,	355
tum,	292	ejus reges Hierosolymi-	
Serena uxor Stilichonis oc-		tanum regnum obtinent,	
cisa,	297	479 Franci ea potiuntur,	
Sergius invasor Romanæ		282 amittunt,	483
fedis,	419	Siciliam aggrediuntur Athe-	
Serici conficiendi ratio è		nienfes,	116
Perfis allata,	357	Siculæ vespæ,	483
Serpens æneus,	15	Siculi Italia pulsi,	44
Sertorius,	199	Sicyoniorum regnum,	7
Servile bellum,	186 cum	Sidonius Apollinaris,	335
Spartaco,	200	Sigebertus rex Francorum,	
Servilius Ahala,	114	375 obiit,	376
Servius Tullus,	78	Sigebertus Dagoberti F.	390
Sesac rex Ægypti,	55	Sigismundus Burgundiæ	
Seth nascitur,	4	rex, 350 ejus historia,	358
Sethiani,	242	Sigismundus rex Hungariæ,	
			509

I N D E X.

509 fit Imperator, <i>ibid.</i>	546 Pragæ reducta, 551
obiit, 513	Lutetiæ Scholas instaurat, <i>ibid.</i>
Sigismundus rex Poloniæ, 545, 549	Sochoth, 10
Carolus Sigonius, 543	Socratis ortus, 114
Silingi Bericam invadunt, 297	Sodoma & Gomorrha, 8
Silius Italicus, 233	S. Solemnis, 335
Silius amafius Messalinæ, 223	Solimannus Selimi F. 505
Silphium quando natum, 92	Solon, 88 Dracones leges abrogat, 93 ejus ætas, 96
Silverius Papa, 363	Sophia uxor Justiniani, 368
Simeon Cleophæ filius, 239	Sophocles, 105, 115
Simeon Jacobi filius, 9	Sophonisba, 150
Simon Magus, 226	Sophus Perfidis rex, a quo Sophi dicti, 507
Simon Pontifex, 181 occisus, <i>ibid.</i>	Sorbonæ initium, 491
Simonides, 104	Sosthenes, 138
Simplicius Viennensis, 293	Soter Papa, 240
Simplicius Cilix, 366	Sparta condita, 13
Sinai mons Oreb, 11	Spensippus, 126
Siricius Papa, 300	Spartacus, 200
Sirmienfis Synodus, 276	S. Spiridio, 271
Siroës rex Persarum, 382	Thomas Stapletonus, 547
Sifara, 17	Statius, 233
Sisyphus, 24	Stauracius, 405
Sixtus primus Papa, 240, 255	Stauracius Imper. 413
Sixtus V Papa, 540	Stella nova, 538
Smyrna condita, 50	Stheneboea, 29, 35
Sociale bellum Græcorum, 121 alterum Philippo duce in Ætolos, 166	Sthenelus, 29, 31
Sociale bellum Romanorum, 197	S. Stephanus lapidatur, 221 ejus inventæ reliquiæ, 318
Societas Jesu instituta, 533	Stephanus I Papa, 254
in Franciam revocata, 407	Stephanus III Papa ad Pipinum fugit, 407
	Stephanus V Papa, 411
	S. Stephanus rex Hungariæ, 447

I N D E X.

447 uxor ei fuit Gisla,
 549 Stephani studio con-
 versi fidem ad Christia-
 nam Hungari, *ibid.*
 Stephanus Antiochenus
 martyr, 332
 Strato, 168
 Stefagoras, 103
 Stefichorus, 95
 Stilicho, 294 Gothos delet,
 295 occiditur, *ibid.*
 Strabo, 233
 Studius, à quo Studitæ,
 335
 Sueciæ regnum usurpat Ca-
 rolus, 545
 Suetonius, 233
 Suevi in Gallias irrumpunt,
 297 in Hispanias, *ibid.*
 victi à Theodorico, 326
 Sullæ gesta, 197 & seq.
 cum Mario bellat, 198
 obiit, 296
 S. Sulpicius Bituricensis,
 380
 Sulpicius Trib. Pl. 198
 Laurentius Surius, 542
 Sybaritæ à Crotoniatis cæsi,
 106
 Syennefis Cilix, 99
 Syloson,
 Symeon Stylita, 315, 319,
 335
 Symmachus Interpres Scri-
 pturæ, 242
 Symmachus Præf. Urbis,
 293, 314

Symmachus à Theodorico
 cæsus, 344
 Symmachus Papa, 345
 Synesius, 300, 319
 Syphax, 149 captus est,
 150
 Syracusæ a Marcello sunt
 captæ, 148

T.

T Achon Ægypti rex,
 120
 Tacitus Imper. 252
 Tacitus historicus, 233
 Talaus, 28
 Talbotius, 522
 Tamberlanes, 502
 Tanaxarces Cyri filius,
 89
 Tancredus de Altavilla,
 448
 Tantalus Ganymedem ra-
 puit, 42
 Taphius, 31
 Ruardus Tapperus, 542
 Tarasius Patriarcha, 405
 Tarentini Pyrrhum in Ro-
 manos evocant, 138,
 144 victi sunt, *ibid.*
 Tarentum conditum, 92
 captum ab Hannibale,
 149
 Tarquinii oppidum, 78
 Tarquinius Priscus, 78
 Tarquinius Superbus, 79
 Tarquinius Collatinus, 107
 Tar-

I N D E X.

Tartarorum eruptio, 486 & seq.	Thare, 6
Tatius dux Sabinorum, 77	Thartan, 75
Taurus Berytius, 241	Thebæ conditæ, 34 à septem ducibus obsessæ, 41
Tejas Gothorum rex, 355	ab Alexandro, 129
Telamon, 38	Thebani cum Laced. certant, 118 eos vincunt, 119
Telchin, 12	Thebani urbe sua pulsi ab Epigonis, 41
Teleboæ, 31	Thebes oppidum ab Abimelecho captum, 18
Teleclus rex Spartæ, 79	Thelxion, 12
Telephassa Cadmi mater, 33	Themistius Agnoëta, 347
Telephus, 35	Themistius philosophus, 280, 286
Telestes poëta, 127	Themistocles, 110 fugit, <i>ib.</i>
In Tellina valle bellatum, 551	S. Theobaldus, 464
Temenus Heraclida, 47	S. Theodardus, 392
Templarii supplicio affecti, 491	Theodatus, 354 occisus est a Vitige, 355
Templum Hierosolymitanum conditum à Salomone, 53 instaurari coëptum sub Cyro, 90 pollutum ab Antiocho, 177 ab Herode instauratum, 215	Theodebaldus Theodeberti filius, 360
Terentius Comicus, 187	Theodebertus Theodorici filius, <i>ibid.</i>
S. Terefia, 543	Theodebertus Chilperici F. 375 obiit, <i>ibid.</i>
Tertullianus, 247	Theodomir, 311
Tetrapolis Doridis, 24	Theodonis villa ubi conventus factus Ludovici Pii tempore, 411
Tetricus tyrannus, 252	Theodora uxor Justiniani, 351 obiit, 357
Teucer primus in Troade regnat, 42	Theodora Imperatrix, 427
Teuta regina, 145	Theodora uxor Constantii Chlorig, 258
Teutones cum Romanis certant, 193	Theodoretus, 319 depositus
Thales, 95	
Thamar à fratre violata, 22	

I N D E X.

tus ab hæreticis, 392 Theodoricus I. Visigothorum rex, 306 ejus filia Geiserici filio nupta, malè accepta, 324 obiit, <i>ibid.</i> Theodoricus Ostrogothorum rex, 311 in Italia regnat victo Odovacre, 329 & 340 Narbonensem obtinet, 342 Francos vincit, 343 mores in deterius mutat, 344 obiit, <i>ibid.</i> damnatus est, 348 Theodoricus Triarii filius, 320 Theodoricus Theodorici fil. Visigothorum rex, Hispanias invadit, 326 Theodoricus Italiæ rex, 342 Theodoricus Childeberti filius 378, 384 obiit, <i>ibid.</i> Theodoricus Chlodovei II filius, 391, 398 Theodoricus à Carolo Martello fit rex Franciæ, 398 Theodorus Mopsuestenus, 239 de eo quæstio, 363 Theodorus Studita, 406 Theodorus vir sanctus, 414 Theodorus Dyrrachinus, 485 Theodorus Lascaris Græcorum Imper. 485 Theodorus Lascaris alter Joannis filius, 486 Theodosius I Imp. 283 fit	Imper. 287 ejus mores, 288 ab Ambrosio multatus, <i>ibid.</i> ejus gesta, 287, 288 Arianis adimit Ecclesias, 290 obiit, 289 ejus pietas, 287, 292 Theodosius II. Imp. 301 & seq. moritur, 330 Theodosius Adramyttenus Imp. 396 Theodota pellex Constantini Irenes filii, 405 Theodotio, 242 Theodotus coriarius, 246 Theodotus Bactriani regni conditor, 155 Theodotus alter Syriam prodit Antiocho, 162 Theodulphus Aurelianensis, 411 Theognis, 95 Theopaschitæ, 331 Theophanes, 413 Theophania Othionis II uxor, 435 Theophilus Imperat. 414 Theophilus Alexand. Episcopus, 292 & 300 Theopompus historicus, 127 Theophrastus, 141 Theophylactus patriarcha Constantinop. homo impurus, 437 Thera insula frequentata, 50 Theras è Laconica profectus in

I N D E X.

in Lybiam,	50	Tiberius Imperator,	219
Thermopylæ, ad quas Lace-		ejus gesta, 219, 220 obi-	
dæmonii contra Persas		iit, 220 fit & ejus ac ge-	
pugnarunt,	109	storum ipsius mentio,	212
Theseus, 38 Minotaurum		Tiberius Imperator Chri-	
occidit, 40 obiit in exi-		stianus, 368 fit Impera-	
lio,	<i>ibid.</i>	tor,	369
Thessalonice uxor Cassan-		Tiberius Apfimarum Imper.	
dri,	134		394
Thessalonicense regnum,		Tibullus,	213
	485	Tiburtes bellum gerunt	
Thessalonicensis cædes jussu		cum Romanis,	125
Theodosii,	288	Tiburtius martyr,	247
Thessalus, à quo Thessa-		Ticinensis clades Romano-	
lia,	39	rum,	147
Theuthras Thelephi pater,		Tygranes Syriam obtinet,	
	35		195
S. Thomas Cantuariensis,		Tigurini Cassium vincunt,	
	497		193
S. Thomas Aquinas,	484	Tillius dux,	584
Thomas Valdensis,	513	Timocharis,	142
Thorismundus,	311	Timoleon,	121
Thorismundus Theodorici		Timotheus poëta,	127
filius,	325	Timotheus dux Athen.	118
Thrasamundus,	348	Timotheus Alexandr. Epi-	
Thrasea,	229	scopus,	291
Thrasumenus lacus, & ad		Timotheus Ælurus, 322,	
eum clades Romana,	147	ejectus, 330 obiit,	
Thrasymbulus Hieronis fra-			332
ter,	111	Timotheus Solophaciolus,	
Thrasymbulus dux Athen.	118		331
Thrasymbulus Mileti tyran-		Andreas Tiraquellus,	542
nus,	94	Tiresias,	41
Thucydides,	127	Tiridates,	223
Thuringia ubi sita,	308	Tisamenus Orestis F.	12
Thymætes Atheniensium		Tissaphernes,	118
rex,	48		
Thyestes,	32	Titho-	

I N D E X.

Tithonus Laomedontis filius,	43	Trapezuntinum imperium,	504
Titus Imperat. 230 & seq.	62	Georgius Trapezuntius,	520
Tobias,	554	Trebiensis clades Romanorum,	147
Toirasius dux,	544	Tribuni plebis creati primo,	108
Franciscus Toletus,	547	Tridentina Synodus,	534
obiit,	112	Trivultius dux,	528
Tolmides dux Atheniensium,	304	Triopas,	12
Tolosa à Cæpione direpta,		Trisagium vitiatum ab hæreticis,	331, 337
193 Gothici regni caput,		Trium Capitulorum historia,	363
Tolosanus Comitatus in Franciæ regum ditionem quomodo venerit,	488	Triumphus Romuli,	77
hujus comitatus heres fuit, mortuo Alfonso,		Triumviratus,	209
Gallorum rex Philippus Audax,	490	Troja in Italia condita,	449
Tolumnius Vejens occisus,	114	Troja capta ab Hercule,	38
Tomyris,	89	a Græcis,	43
Torquatus filium occidit,	125	Trojanum regnum, à quo captum, ejusque reges,	42 & seq.
Alphonfus Tostatus,	513	Tros,	42
Totilas,	355	Trullana Synodus,	397
Traditores qui, 261 hi semen Donatistarum schismatis postea fuere,	ibid.	Tryphæna,	189
Trajanopolis quæ prius Selinus,	235	Tryphon rex Syriæ,	181
Trajanus Imp.	234	Nicolaus de Tudescis Cardinalis, & Panormitanus Episcopus,	513
Transfigurationis festum institutum,	516	Tullus Hostilius,	77
Transubstantiatio in Lateranensi Concilio nominata,	478	Martius Turbo,	235
Pars I.		Turcæ Persidem occupant,	455
		Turcarum origo, Impp. & res gestæ, 500, 501 & seq.	
		Hadrianus Turnebus,	542
		St	Tur-

I N D E X.

Turnus,	45	283 octoginta clericos	
Turpilius Comicus,	207	demergi in mare impe-	
Joannes de Turrecremata,	513	rat,	284
Franc. Turrianus,	542	Valentina uxor Ludovici	
Jacobus Tufanus,	533	Aurelianensium ducis,	495
Tusci subacti à Tarquinio,	78	Valentinianus I Imperator,	
Tusculum à Romanis ever-		281 obiit,	282
sum,	469	Valentianus II, 287 ejus ini-	
tydeus,	28, 41	tium adstruitur, <i>ibid.</i> à	
tyndareus, 25 ei Laconi-		Theodosio restituitur,	
cam commisit Hercules,	47	288 obiit,	289
typographia reperta,	521	Valentinianus III, 305 &	
Tyranni triginta,	118	seq. malè segerit, 323,	<i>ibid.</i>
Tyrriorum regnum, 65 &		325 obiit,	
seq.		Valeria Diocletiani filia, 258	
Tyrium conciliabulum, 270		Valerianus Imper.	250
Tyro Salmonei filia, 24, 37		Valerianus martyr,	247
Tyrtæus poëta,	80	Valerius Flaccus,	233
Tyrum capit Alexander,	130	Valesiorum regia stirps defi-	
Tzathius,	339, 352	cit,	542
Tzimitzes, <i>vide</i> Joannes.		Valstinus dux,	558
V.		Vandali in Gallias irrum-	
		punt, 297 in Hispanias,	
ad V Adimonis Lacum		<i>ibid.</i> in Africam, 305 Car-	
caesi Etrusci, &		thag. capiunt, 306 à Ju-	
Boji,	141	stiniano victi, 353 & seq.	
Vaipharius Aquitaniæ dux,	407	S. Vandregifillus,	399
Valdensis, <i>vide</i> Thomas.		Varnorum historia,	362
Valens Imp. 282 moritur,		P. Terentius Varro Ataci-	
<i>ibid.</i> Arianus cùm esset		nus,	207
Ecclesiam persequitur,		M. Varro alter eruditione	
		clarus,	<i>ibid.</i>
		M. Terentius Varro ad Can-	
		nas victus,	147
		Vascus Gama,	519
		Vatablus,	533
			Va.

I N D E X.

Vaticana bibliotheca instituta,	517	Vespasianus, ejusque gesta,	228, 229 & seq. Judæos debellat,	230
S. Udalricus,	434	Vesperæ Siculæ,		483
S. Vedastus,	335	Vetilius Prætor,		185
Andreas Vega,	542	Vetranio,		272
Vejentes victi, 77, 113 Camillus eos domat,	124	Aur. Victor,		286
Vellus Aureum quid fuerit,	34, 37	Victor Papa,		246
S. Venceslaus,	434	Victor Capuanus,		366
Venceslaus rex Romanorum,	493, 494	Victor Tununensis,		331
Venetiarum origo,	325	S. Victoriz cœnobium extruitur,		476
Veneti cum Genuensibus bellant, 484, 495 a Philippo, Mediolani principe, ad eos transit Franciscus Sfortia, 514 Carolus VIII Francum intercludere conantur,	527	Victorinus rhetor,		278
cum Ludovico XII bellant, 528 cum Ferdinando Imper.	549	Petrus Victorius,		543
Ventidius Parthos ejicit,	210	Victorius Aquitanus,		335
Venulejus Jurisconf.	246	Vigilantius,		294
Vercellæ ab Hispanis captæ, & restitutæ,	550	S. Vigilius,		300
Verina imperatrix,	320 & seq. obiit,	Vigilius Papa, 363 quid in causa trium capitulorum egerit, 365 obiit.	<i>ibid.</i>	
Annius Verus, 237 imperat cum M. Aurelio, <i>ibid.</i> obiit,	238	S. Villebrordus,		399
Ælius Verus ab Hadriano adoptatus,	236	S. Vincentii stola Lutetiam advecta, ibidemque cœnobium extructum,		360
Vesegothicum regnum in Galliis cœptum, 304 eorum origo, & res gestæ,	310 & seq.	Vincentius Beluacensis,		480
		Vincentius Lirinenfis,		318
		S. Vincentius Martyr,		261
		S. Vincentius Ferrariensis,		513
		Virdumarus,		146
		Virgilius nascitur, 208 obiit,		213
		Virgilius notatur,		66
		Virginia à patre occisa,		113
		Viriathi historia,		185
		Vitalianus Scythæ, 338 occiditur,		339
		S f 2		Vita-

I N D E X.

Vitalis hæreticus;	286	Xanthus Boeotorum rex,	48
Vitalis Troëntinus,	332	S. Franciscus Xaverius,	533
tus,	333		543
Vitellius Imperator,	228	Xenajas,	333, 346
Vitiges,	355	Xenocrates,	126, 142
Vitruvius,	208	Xenophanes,	97, 105
Uladislaus Sigismundi Poloniae		Xenophon,	118, 126
regis filius,	549	Xerxis gesta, 108 & seq. mors,	111
Uladislaus Hungariae rex,	515	Joan. Xiphilinus,	457
Ulphilas,	310	Xuthus,	23, 25
Ulpianus,	246		
S. Ultanus,	393	Z.	
Vocladensis pugna,	342	Z Abulon.	10
Volsi cum Romanis bellant, 108,	113	Zacharias Jojadae filius,	60
		Zacharias Papa auctoritate sua re-	
Volusianus Imper.	250	gnum Pipino confirmat,	407
Volusius Maetianus;	242	contra Longobardos Pipinum	
Urbanus II. Papa,	462	implorat Stephanus,	ibid.
Urbanus IV.	482	Zamri rex Israëlis,	56
Urbanus V.	494	Zancle vide Messina.	
Urbanus VI.	ibid.	Zara rex Aethiopum,	56
Urbanus VIII.	553	Zara pater Jobi,	11
Urchanes Turca,	501	Zelpha,	9
Uriæ rex,	22	Zeno Eleates,	106
S. Ursmarus,	399	Zeno Stoicus,	142
Ursicini schisma,	285	Zeno primus Imperator, 321, ejus	
Usumeassanes,	507	aliquoties fit mentio, 331, fit	
		& ejus mentio, 332, obiit, 323	
		hæreticus fuit, 321 ejus gesta,	
		321 & seq.	
W.		Zenobia,	251, 256
W Alamir,	311	Zenodia uxor Basilisci,	321
Waldrapo,	416	Zethus,	35
Wallia Gotthus,	304	Zodiaci partitio non adeo vetus,	70
Warnensis clades Hungarorum,	516	Zoë Imperatrix,	436
Wido Italiae rex,	419	Zoë altera Imperatrix, 454 & seq.	
Willelmus Northmanniae dux		Zonaras ubi desinat,	459
Rollonis F.	442	Zoroastres Bactrianorum rex,	6
		Zosimæ anachoretæ duo,	349
X.		Zosimus historicus,	301
X Anthippus Attilium vincit,	145	Zosimus Papa,	313 & seq.

F I N I S.

DIONYSII
PETAVII
AURELIANENSIS
E SOCIETATE JESU,
RATIONARI
TEMPORUM
PARS SECUNDA

quæ est τεχνική,

*Hoc est, Chronologia methodum, & Historicorum temporum
argumenta probationesque continet.*

FRANQUEURÆ,

Ex Officinâ LEONARDI STRIK,
Bibliopolæ. clo. loc. Xciv.

DI. O. NY. 2. 1. 1

THE SOCIETY OF THE

REVIEW

ERÖFFNUNG DER VERHANDLUNGEN

Bibliopols. cl. loc. Xciv.

IN POSTERIOREM RATIONARIUM PARTEM,

ad Candidum Lectorem

PRÆFATIO.

UÆ sit Rationarii nostri posteriori hac editione instituta divisio, in prioris partis Præfatione tibi (Candide, atque erudite Lector) exposui. Nunc pars altera sequitur; in quam quæ sunt hujus artis, operisque texu conjecimus. Ea tributa est in libros quatuor. Quorum primus Isagogen continet Chronologica artis, ac rerum ad ejus scientiam, methodumque maxime necessariarum. In quem characterismos annorum, & earum nationum, quarum sæpius annis utimur, tempora contulimus: velut Judeorum, Ægyptiorum, Arabum. Tum vera, falsaue dijudicanda Chronologia modum, ac viam præscripsimus: non regulis modo tradendis: sed etiam exemplis ex ea Chronologia petitis, quæ una ferè hætenus his scateret vitiis omnibus, quæ caveri hoc in genere maxime vellemus. Etenim dici hoc sine mendacio, ac malevolentia potest: ex tanto Chronologiarum numero, quantus ad hanc diem extitit; nullam esse deteriore, quàm quæ per summam indignitatem speciosum illud sanctitatis sibi nomen assumpsit. Credo ut ab se inquisitiones hominum, ac judicia hoc velut sacra rei, & religionis objectu defenderet. Est

autem ejusmodi, qualem neque doctus probare quisquam: nec nisi imperitus laudare possit. In hujus ergo perstringendis, & castigandis erroribus, artibus, ac methodi nostra specimen elaboravimus. quo illius periculo, ac ruina cautiores reddamus ceteros, qui ad hujus prestantissima disciplina studium sese conferent. si minus illi ipsi pessimi Operis artificii prodesse possimus; ut ad sua vel cognoscenda, vel emendanda peccata inde proficiat. quorum alterum, usum aliquem ingenii, doctrinaque postulat: alteri, inveteratus amor sui, & obtrectandi major aliis, quàm intelligendi veri, cupiditas obfistit. Accedit ad hac animi vitia etas hominis jam ingravescens, qua minimè omnium ad disciplinam idonea solet esse. qui se tam grandi natu Discipulum Temporum, & Opilionem, hoc est rusticum, & obnormem Chronologum publicè profitetur; neque multum in ea re consecutum se esse; neque porro consequi posse confidat.

Reliqui libri tres precipuorum historia capitum, qua in priori parte historico prope stylo tradita sunt, demonstrationes Chronologicas, probationesque complectitur, quarum ad singulas, prioris partis marginales notæ Lectorem dirigunt, ut cum nudam, ac simplicem rerum narrationem, ac seriem ex illa didicerit, argumentum temporum, ac fidem epochas, ut vocant cujuslibet ex hoc posteriore conquirat.

RATIONARI

TEMPORUM

PARS SECUNDA,

quæ est

ἀποδεικτική, sive τεχνική.

LIBER PRIMUS.

In quo Catholica Temporum traduntur, hoc
est rerum ad Chronologiam utilium bre-
vis Isagoge.

*De duplici anno Juliano, & Tropico, deque Gre-
goriana castigatione.*

HISTORIA rerum præteritarum est CAP. I.
narratio. Chronologia verò rerum
earundem certis ex indiciis ad sua
tempora, temporumque partes, ac-
commodatio.

Quare huic illa materiem copiàm-
que suppeditat: hæc illi vicissim formam, ac velut
regulam, adhibet. Illa simplici rerum gestarum or-
dine contenta est, nec annorum singulorum exa-
ctam rationem instituit: hæc annos ipsos, quoad li-
cet, annorumque partes, quibusdam notis ac ve-
stigiis assequitur. Eæ notæ, sive characteres tem-
porum, iisdem à principiis, à quibus & tempora
ipsa, proficiscuntur. Tempus est mensura motus

Vide l. 7.
de Doct.
Temp.
c. 2.

Annus
duplex.

Unde
Tropicus
dicitur.

secundum priores posterioresque partes. Atque hoc duorum præcipue siderum conversione finitur, Solis, atque Lunæ, quorum prior circuitu suo annum efficit, Luna mensem: qui duodecies replicatus ex hominum instituto, sui generis, hoc est lunarem componit annum.

Hinc duplex confurgit annus, qui quidem ad usum artis hujus adhibetur: alter ad Solis, alter ad Lunæ cursum describitur. Solis annus itidem est duplex. Nam unus est exactus, qui Solaris curriculi numeros implet, alter civilis, ac minus accuratus, qui popularem ad usum paululum ab illo deflectitur. Priorem Tropicum vulgò nominant: non quod à Solstitio, quas τροπὰς propriè vocant, inchoari solitus esset, ut quibusdam placet, & nos olim putavimus: sed quoniam ab aliquo cardinum annuorum quatuor, æquinoctiis duobus, vel solstitiis totidem, illius initium ducitur. Etenim non minùs æquinoctia, quàm solstitia, τροπὰς appellarunt. De qua re insignis est locus Sexti Empirici lib. 5. adversus Mathem. cap. 1. ubi de signiferi ζωδίοις, id est Signis, agens, τροπικὰ μὲν, inquit, ἐν οἷς γινόμενος ὁ ἥλιος μεταλλάσσει, καὶ ποιεῖ τὸ πρὸς ἑαρινὸν τροπὰς. οἷον ἐστὶ ὠρεῖον, ὃ, τε κελὸς, καὶ τὸ τέτταρτον διάμετρον, καὶ δάπερ ζυγὸς, αἰγὸκερὰς τε, καὶ καρκίνος. ἐν κελῷ μὲν ὅ ἐαρινὴ γίνεσθαι τροπή. ἐν αἰγὸκερῷ δὲ, χειμερινή. ἐν καρκίνῳ δὲ θερινή. καὶ ἐν ζυγῷ, φθινοπωρινή. Tropica signa sunt ea, in quibus Sol positus immutat, & aëris conversiones facit; cujusmodi signum est Aries, & quod ex adverso illum respicit, velut Libra: Capricornus item, & Cancer. Nam in Ariete sit verna conversio: in Capricorno, hyberna: in Cancro, æstiva: in Libra, autumnalis. Sic Oppianus, Ὀπωρινὰς τροπὰς vocat in Cyneg. 1.

Ἡ πάλιν ἐξατιῆσιν ὀπωρινῇσι τροπῇσι,
Ἡ νύκτα δῶμα τέτταρτον ὀπωρολόγοιο γεωργῆ.

*Aut rursus extremis autumnalibus conversioni-
bus.*

*Quando domus virescit fructus colligentis
agricola.*

Manilius item in fine libri 3 de signis illis qua-
tuor,

*Quæ Tropica appellat, quod in illis quatuor anni
Tempora vertuntur signis.*

I Cor.
pag. 22.

Et Procopius τροπὰς pro verno æquinoctio passim
usurpat, nonnunquam & ἐαρινὰς adjungens. De-
nique Philo Judæus in Cosmopœia μετροπῶρε τροπὰς
appellat, *autumnalem conversionem*, id est æqui-
noctium. Hanc τῶν τροπῶν notionem tot testimoniis
affirmandam esse duxi, quod ea viros doctos Voca-
bulariorum auctores præterierit. Certè nullam men-
tionem illius faciunt: ne Henricus quidem Step ha-
nus dilucentissimus alioqui Thesauri conditor. Tro-
pici anni, sive cœlestis, perinde ut solaris cursus,
ignotus est modus. Siquidem inæqualis est conver-
sio Solis ab uno cardine ad similem alterum, ac
modò major, modò minor, ut in Theoricis osten-
ditur. Verum medius quidam, & inter extrema
temperatus ambo. Tropicus annus est, qui dierum
spatio definitur 365, horarum 5, 49', ut in IV de
Doct. Temp. cap. 36. probavimus.

Posterioris generis annus Julianus dicitur, quod Julianus
eum Julius Cæsar communem ad usum Romani or-
bis transtulit, qui diebus constat 365, horis præcise
6. Horæ tamdiu differuntur, dum collectæ diem
efficiunt. Id quarto quoque vertente anno fit. Ideo
quinti initio dies unus accedit ad summam, qui bi-
sextilis vocatur, quod ante 6 Cal. Martias inferitur,
ac bis, sexto Calendas, usurpatur.

Igitur cœlestis annus, sive Tropicus, Juliano mi-
nor est scrupulis horariis 11, cujusmodi hora sexa-
ginta continet, dies verò, 1440'. Ut igitur scias
quot annorum spatio diēi unius antecessio colligatur
in

in anno Juliano, divide 1440', per 11', efficies annos 131 ferè, hoc est 130. $\frac{10}{11}$, quo intervallo Tropici anni caput Julianum antevertit. Fingatur enim Solis ingressus in Æquinoctii punctum hoc anno competere in mediam noctem, quæ inter 20 & 21 Martii diem intercedit, ab eòque momento ambo anni, Tropicus, & Julianus, incipiant. Post annos 131, æquinoctium cadet in mediam noctem, quæ est inter 19, & 20 Martii. Post annos item 262, recidet in mediam noctem, quæ 18 & 19 diem dirimit. Post 393 annos denique, in eam, quæ inter 17 & 18 diem media est. Ita paulatim Tropici anni caput, cum annuo æquinoctii cardine, in anni Juliani modo verlus mensium initia reflectitur: dum interea Julianus annus in statione sua perseverat: quæ quidem rudi Minerva, non limata, & astronomica subtilitate differimus.

De anni
castiga-
tione, vi-
de l. 5. de
Doct.
Temp. &
l. 7. c. 12.

Non alia de causa majorum nostrorum memoriâ contigit, ut æquinoctiorum solstitionumque puncta dies illos Julianorum mensium, in quibus hætenus constiterant, paulatim relinquerent. Exempli causa, vernum æquinoctium sæculo Nicæno, hoc est post annum Christi 300, diem 20, ac 21 Martii obsidebat: qui posterior Ecclesiastica lege ad Paschatis negotium civili æquinoctio constitutus est. Post annos fere 1300, deprehensum est æquinoctium idem obtinere dies Martii 10, & 11. (Quippe cardines isti in anno communi propter bisextilem diem, ultro citròque fluctuant, ac biduum occupant.) Proinde anno 1582, quo Gregorii XIII. auctoritate castigatus est annus, decem diebus expunctis, ad pristinas metas Nicæni sæculi reditus est factus. Et ut deinceps evagari cardines illi definant, ac certis diebus obsignentur, providit Calendarii Gregoriani conditor, uti singulis annorum centuriis vertentibus, dies unus bisextilis omitteretur, quar-

ta duntaxat excepta centuria, quæ bisextilem ex more retinet. Ita quadringentis annis tres tantummodo bisextiles perimuntur. quoniam non centum annis, sed 131 circiter dies unus accrescit anno Juliano, quo Tropicum superat. Unde 393 annorum spatium triduum exoritur: quod facilitatis gratiâ per centurias dispensatur. Quæ res subtilius à nobis est disputata in v de Doct. Temp. & in vij. c. xij.

Redeo ad Julianum annum: cujus publicè recipiendi auctor fuit non Romanis solùm, sed plerisque populis, Julius Cæsar. Est verò illius descriptio cum ad usum expedita, tum rerum naturæ consentanea: siquidem Solis conversionem quàm fieri potest proximè consequitur, & ad commendandam temporum memoriam est aptissima.

Quo fit, ut Chronicorum & Annalium Scriptores eam anni formam adhibeant, non iis modò rebus explicandis, quæ posteriores illius institutione sunt, sed antiquioribus etiam, & ab ipso adeo orbis initio: quamvis alia tum anni forma, imo aliæ apud alias nationes existerent. Quocirca cùm Solis, exempli gratiâ, Lunæque defectiones, aut civitatum regumque bella, & eorum res gestas suis annis annorumque tempestatibus assignant, Juliano utuntur anno, Julianisque mensibus; quasi in usu jam tum isti fuerint; quod *προληπτικῶς*, & fictione quadam instituunt, quo nostri facilius ista percipiant popularibus aptata spatiis, nec in variis discernendis annorum generibus lectorum fatigetur attentio.

De Lunari mense, anno simplici, & composito, sive enneadecaëteride, & aureis numeris.

UT anni spatium conversione Solis, sic mens- CAP. II.
struum intervallum Lunæ circuitu describitur. Vide l. 7.
Is mensis est duplex. Nam orbem suum Luna pera- de Doct.
grat diebus 27, horis 7, 43', 7'', qui mensis pe- Temp.
rio. c. 4.

*Lunares
menses
duum ge-
nerum.*

riodicus vocatur: alter est Synodicus, quo Luna ab Sole digressa eundem assequitur. Siquidem eo spatio, quo suum orbem Luna conficit, suoque motu Sol aliquantum progreditur, hoc est gradus ferè 27: quos proinde circulo suo transacto emetiri Luna debet, ut iterum cum Sole jungatur. Quare mensis iste lunaris diebus constat 29, horis 12, 44', 3" &c. Sed ut propius ad Solis circuitum, id est annum, lunaris motus accederet, duodecies replicatus iste mensis annum effecit dierum 354, hor. 8, 48', 38". circiter: qui lunaris annus dicitur. Actam menses, quàm anni lunares, duum generum esse dicuntur. Alii quippe sunt astronomici; alii populares. Astronomici sunt, quos posuimus, qui supra dies, horas aliquot continent, horarumque scrupula. Dies enim, sive τὸ νυχθήμερον, hoc est *spatium lucis atque noctis*, in horas 24, horæ singulæ in 60 scrupula prima, hæc in totidem secunda tribuuntur; atque ita deinceps. Civiles autem alternis dierum sunt 30 & 29, quasi singuli supra dies 29, horas colligant præcise 12. quod superest de ratione scrupularia, id in horas collectum, ad diem complendum, certis annis extra ordinem accrescit.

Hujus generis anno lunari, qui simplex appellari potest, neque cum anno Solis implicatur, utuntur hodièque Arabes, Turcæ, ac Saraceni. quorum annus per Juliani contextum evagatur, neque certam ad anni tempestatem illius caput adhærescit, ut in nostrate accidit, qui à bruma semper inchoatur. qua de re postea.

*Explica-
tur cycli
Lunaris
ratio.*

Plerique autem omnes populi, qui lunarem anni modum amplexi sunt, non eum simplicem adhibuerunt, sed cum solari conjunctum, & communi aliquo velut inclusum orbe, atque constrictum. quem cyclum ac periodum vulgò nominant. Ea, nondum ad plenum comperto Lunæ Solisve circuitu, variè tentata est, ac multiplici annorum inter-
vallo

vallo finita: primum biennii: inde quadriennii, hoc est diæteridis, ac tetraæteridis. quasi vel biennio, vel ejus duplo spatio Solis ac Lunæ rationes paria facerent. quod rudi sæculo persuasum esse Censorinus affirmat. Post octaæteris, id est octo annorum orbis, maximè placuit. qui ne ipse quidem satis accuratus esse deprehensus est. Ideo novemdecim annorum cyclus est inventus, isque omnium exactissimus habitus est; tanquam eo vertente annorum numero, amborum siderum ab eodem puncto ad idem fiat reversio. Hic est ille decemnovennalis Lunæ cyclus, sive enneadecaæteris, cujus auctor Græcis suis Meto fuisse dicitur: eamque cæteræ postea nationes asciverunt, ut præsertim Christiani ad Paschalem celebritatem & sacrorum ordinandi tempora transtulerunt. Ejus ratio est ejusmodi.

Annus quilibet Julianus dies colligit 365, horas 6. Summa hæc 19 ducta dies efficit 6939, horas 18. Anni porro Lunares diebus constant ferè 6732, horis 23, 24', 5'', qui sunt menses Lunares, sive syzygiæ 228. Adduntur ergo septem menses ejusdem generis, qui certis annis simplicibus additi, *intercalares*, Græcis ἐμβολιμαῖοι vocantur. Septem Lunares syzygiæ dies conficiunt 206, horas 17, 8', 22''. Ea ad menses 228 addita dant dies 6939, 16, 32', 27''. quæ in totum syzygias Lunares conficiunt 235. Hæc est Lunaris enneadecaæteris, sive cyclus decemnovennalis, qui Julianis 19 annis minor est hora 1, 27', 32'' circiter. Quocirca annis 19 vertentibus non fit præcisa peræquatio motuum utriusque sideris; neque Luna ad idem diæi punctum revertitur, unde erat progressa: sed hora 1, 27', 32'', antevertit pristinam epocham. quod discrimen diu neglectum à Calendarii artificibus paulatim maximam labem in Noviluniorum ac Pleniluniorum calculos invexit. Quippe anno 1582, quo Fasti ab Gregorio XIII correcti sunt, antecessio Lunaris

naris deprehensa est quatrIdui circiter à tempore Nicænae Synodi, in annis 1257, quæ sunt enneade-caëterides paulo plus 66.

Aureo-
rum nu-
mero-
rum dis-
positus,
de quo
vide, lib.
6. de
Doct.
Temp.

Sed antiqui computorum artifices, ut Beda, cæ-terique deinceps, partim ignorata, partim dissi-mulata hac differentia, neomenias Lunares ad eof-dem, in quibus primùm erant collocatæ, dies ad-hærere putabant. quos quidem hac ratione descri-pserunt in Calendario Romano. Initio à quocum-que anno factò, ut, exempli gratia, ab eo qui Novilunium exhibet Januarii 23, Februarii 21, Martii 23, & ita deinceps, iis diebus in margine Calendariorum adscripserunt notam 1. Anno se- quente animadverterunt neomenias undecim circi-ter diebus antegressas cadere in Januarii 12, Fe-bruarii 10. Martii 12. (Nam 11 ferè diebus in mensibus singulis priorem neomeniam posteriores anteverunt in anno Romano.) Ad hos itaque dies in Calendario numerum 2 adnotarunt. Sic anno ter- tio, quarto, & sequentibus, quos in dies cadere no- vam Lunam mensibus singulis observabant, iis die- bus numeros 3, 4, &c. apponebant, usque ad 19. Quippe post 19 annos vertentes, neomeniæ rursus ad caput pristinum relapsæ, Januarii 23, Februarii 21, Martii 23 diem repetebant; eodémque tenore insequentibus annis constitutas semel priori ennea-decaëteride metas per orbem lustrabant. Hi numeri in Calendario notati aurei vulgò dicebantur.

De Cyclo Solari, ac literarum Dominicalium serio- tum de triplici cyclo, Solis, Luna, & Indi- ctionis, quatenus ad annorum characteres adhi- bentur.

CAP.
III. Vide
l. 7. de
Doct.
Temp.
c. 3.

Solis ab uno cardine ad eundem conversio annuo intervallo circumscribitur. Annus Romanus, sive Julianus ordinarius & communis, diebus constat

365. quibus quarto quoque vertente anno dies unus accreſcit: quem 6 horæ appendices quater ductæ colligunt. Eum bisextilem appellant, quia 6 Kal. Martias infunditur, ac tum eodem repetito die, bis sextus Calendas pronuntiari ſolet. Jam verò dies illi 365 per ſeptem diſtributi hebdomadas conſiſciunt 52, & unum diem ſuperfluum. Ita fit ut, quia per ferias 7 annus evoluitur, quæ per totidem literas A, B, C, D, E, F, G, exprimuntur, à quacumque earum annus incipiat, in eadem litera feriæ terminetur. Ac ſi bisextilis nullus eſſet annus, orbis $\tau\acute{\epsilon}\pi\tau\alpha\zeta\acute{\omega}\nu\varsigma$, ſive hebdomadicus, ſeptem annis abſolveretur: atque ita ſingulæ per orbem literæ anni caput obtinerent, viciffimque Dominicam diem notarent. Ut ſi hoc anno litera Dominicæ diei fit A, ſequenti erit G, tertio F. 4. E. 5. D. 6. C. 7. B. Quibus peractis, ad primam A fiet reverſio; ac reliquæ deinceps eodem tenore decurrent. Sed bisextilis dies æquabilem hunc interpellat curſum. Nam bisextilis annus non in eandem, unde coëptus eſt, feriam deſinit, ſed ſequentem. Propterea orbis iſte literarum Dominicalium, quater ſeptem, hoc eſt 28 annis explicatur, quibus earum viciffitudo continetur. Hic eſt circulus,

Cyclus Solis.	
Anni.	Literæ
1	G F
2	E
3	D
4	C
5	B A
6	G
7	F
8	E
9	D C
10	B
11	A
12	G
13	F E
14	D
15	C
16	B
17	A G
18	F
19	E
20	D
21	C B
22	A
23	G
24	F
25	E D
26	C
27	B
28	A

five, ut vulgò loqui solent, cyclus Solis, vel literarum Dominicalium; quo absoluto. ad idem caput, eundémque deinceps literarum ordinem regredimur, ac quendam velut circulum repetimus, unde cycli profectum est vocabulum. Hic Cyclus Romano more ab anno bisextili sumit exordium, literisque G F. quæ quidem, ut & sequentes, technico isto versu memoriæ causâ comprehensæ sunt.

*Gaudet, Francus, Equo, Dacus, Cane,
Barbarus, Arcu.*

Duo sunt itaque primarii Cycli; alter Lunæ, qui 19 constat annis; quibus vertentibus, neomeniæ ad idem ferè principium, unde erant profectæ, redeunt. alter Solis, annorum 28. quibus confectis idem literarum Dominicalium ordo retexitur. Præter hos, tertius quidam est Indictionum, annos habens 15. Indictionis origo quæ sit, nondum planè inter doctos convenit: neque hoc loco diligentius attinet quærere. Tres isti commune hoc habent, ut appellentur Cycli non minùs anni singuli, quàm tota ipsa, quibus constant, annorum summa. Itaque cyclus 1, 2, 3, 4, Lunæ, est 1, 2, 3, 4. annus cycli decemnoventalis. quod idem valet in cæteris. Tribuuntur autem annis omnibus, ex Romanæ usu Ecclesiæ, certi quidam triplicis illius generis cycli. Velut hoc anno, qui est Christi 1632, cyclus est Lunæ 18, Solis 17, Indictionis 15. Quibus constitutis facile est antecedentium annorum cyclos investigare. Dividatur enim summa proposita per cyclos singulos, puta 19, 28, & 15. Hoc modo 632 per 19, 28, & 15 partiti residuos faciunt 17, 8, 12. Desunt igitur ad cyclos anni 1632 proprios obtinendos, de Lunari 1, de Solari 9, de Indictione 3. Ex quo id efficitur, annum primum Christi notatum esse cyclo Lunæ 2, Solis 10, Indictionis 4. Indictionem Roma-

Romano more à Kalendis Januariis auspicamur: quam Græci ab antecedente Septembri repetere solent. Eâdem methodo cujusvis epochæ cyclos reperies, putà orbis conditi, vel Olympiadis; si annorum numerum teneas, qui ab illo principio ad fixum aliquem & notum terminum extenditur. Vicissim autem inventis anni primis peculiaribus cyclis, in quolibet intervallo, insequentium annorum cyclos propagare licet, si continuè ad priores unitatem adjicias, donec cycli cujusque summam absolveris. tum enim reditur ad caput. Ut in Solari cyclo cùm ad 28 perveneris, 1 repetes. in Lunari post 19. Hac ratione quilibet annus proprios habet cyclos, quibus veluti notis & characteribus ab aliis secernitur. quo fit, ut characteres temporum à Chronologis nominentur.

De Periodo Juliana, ejusque ratione, usu, & utilitate.

UT annorum singulorum proprii characteres, qui sunt cycli isti tres, in promptu habeantur, quidam orbis annorum excogitatus est ex triplici illo cyclorum genere contextus. Etenim si 19, & 28, in se ducantur, confient anni 532. Ex 19, & 28, & 15, in se multiplicatis, fiunt 7980. Hæc posterior Periodus Juliana dicitur; quoniam ad methodum anni Juliani ejusque cyclorum accommodata est ab auctore illius Scaligero: quam à Græcis ille mutuatus est. Qui quidem Solis ac Lunæ cyclos aliter numerant, ac Latini. de qua re nos alio loco disputavimus.

CAP. IV.

Periodi Julianæ ea ratio est, ut quilibet illius annus suis cyclis præditus sit, cujusmodi omnes nullus alius annus in tota Periodo possidet. Exempli causa, primus annus Periodi habet cyclum Solis 1, Lunæ 1, Indictionis 1. In annis totis 7980, nullum

1. 8.
Var. Disc.
fert. ad
Uranol.

præter primum invenies, cui tres isti congruant cyc-
 cli. Utius illius opinione major est in Chronicis, quæ
 ab orbe condito, vel alio quovis initio, ante æræ
 Christianam inchoantur. Etenim qui ex Hebraïcis
 Latinisve Bibliorum codicibus annos computant ab
 orbe condito, in magna opinionum varietate ver-
 santur, vix ut unus inveniatur, qui cum altero con-
 sentiat. Itaque cum in hunc vel illum mundi annum
 incidisse quippiam in Chronico aliquo legimus, ni-
 hilo fit in nobis scientia temporis illius accuratior,
 nisi antè sciscitaverimus, quot ab orbe condito ad
 eum Christi annum, in quo versamur, aut ad pri-
 mum æræ Christianæ, numerandos annos censeat.
 quod in singulis auctorum Annalibus Chronicisque
 faciendum erit. Præterea cum annorum, quibus
 historiæ vel epochæ illigantur, varia sint exordia,
 ac nonnulli ab verna tempestate proficiantur, ut
 anni urbis Romæ, alii ab Solstitio æstivo, ut Olym-
 piades, alii ab autumno, ut Judaïci, & Seleucida-
 rum, alii à bruma, ut Juliani, qui annum alium
 quàm Julianum concipiet, quo res quæpiam acci-
 derit, necesse erit explicet, utrum ineunte anno il-
 lo vel desinente contigisse velit, ut cum Juliano
 comparetur. Hoc enim anni genere Chronologi ho-
 die omnes utuntur. Ea tam multiplex inquisitio mo-
 rosa est, ac tricarum plenissima: quam is effugiet,
 qui Julianam adhibebit periodum, quæ est ejusmo-
 di, ut omnia Chronicorum omnium, quæ quidem
 ex Latinorum calculis instituta sunt, antecedit ini-
 tia, adeoque quamlibet discrepantes Mundi epochæ
 suum in illa periodo situm obtineant. Atque ut res
 exemplo aliquo faciliùs intelligatur, quærat an-
 nus exitus Israëlitarum ex Ægypto: de eo Chrono-
 logorum, ut variæ sunt opiniones, ita multiplex
 erit responsio, si ad annos orbis conditi revocetur.
 Nam alius mundi annum definiet 2453, ut nos faci-
 mus, nec non Scaliger, & Calvisius: alius 2509,

ut *Temporarius*: alius 2503, ut *Capellus*. quæ qui didicerit, nihilo, quàm si nihil audisset, abibit doctior, nisi & hoc inquirendo de singulis expresserit, quot ab orbe condito ad annum primum Christi numerent annos, & utrum primus ipse Christi annus includatur in summam, an ab ea excludatur. At qui annum certum *Julianæ* periodi nominari audiet, nullo statim negotio cognoscet, quantum is ab nostra ætate, vel ab *Christiana* æra distet, nec interrogato opus amplius habebit.

In æra *Christiana*, quos annos Christi vocant, Latini omnes conveniunt. Quamvis enim de vero *Natali Domini*. hoc est anno, quo re ipsa natus est, magna sit inter eruditos *Chronologos* dissensio, omnes tamen annos Christi eodem modo computant, ut hic ipse, quo hæc scribimus, sit 1632, ab qualicunque epocha & initio Christi, five primus æræ istius annus natalem Christi revera proximè consecutus fuerit, five ad illum minimè pertingat. Quod nihil ad summam interest. Nam nihilo secius procedit numerus.

Itaque caput illud annorum Christi, quam æram *Christianam* nuncupant, velut limes & cardo *Chronologiæ* est, communisque terminus, in quem *Chronologorum* omnium ratiocinia, sic tanquam ab viarum divortiis & ambagibus in idem compitum deducta confluunt. Dixi hunc eundem primum annum Christi cyclo Solis præditum esse 10, Lunæ 2, *Indictionis Romanæ*, 4. Hi tres cycli in nullo alio *Periodi Julianæ* totius anno reperiuntur, quàm in 4714. Si enim 4714 per 19, 28, & 15, divides, cyclos ipsos, quos dixi, residuos habebis. Quare ab initio *Periodi* ad primum æræ *Christianæ*, integri fluxerunt anni 4713. Nemo est autem ex *Latinis Chronologis*, qui mundi primordium non multo posterius hac annorum summa constituat. Nam ferè 4000 annorum, vel, si fortè, centenis insuper,

aut paulo amplius, intervallum istud definiunt. Ideo citra Periodi Julianæ principium Annalium omnium initia consistunt.

Quod si quis Periodum istam adhibere cunctabitur, poterit ad annos certò designandos ante æram Christianam, in hanc ipsam summas suas dirigere: hoc est annos numerare, quot æram Christianam id, quo de agitur, antecedit. Exempli causa, prima Olympias celebrata est in Græcia anno Per. Jul. 3938. quibus uno minus deductis de 4713, habentur anni 776. Igitur annus primæ Olympiadis est septingentesimus septuagesimus sextus ante natalem Christi vulgarem, qui in anno Per. Jul. 4713 collocatur. vel 777 retro numeratus ab anno 1 æræ Christi, qui est Periodi Julianæ 4714. Hac nos putandorum annorum ratione hoc in libro sæpius utemur, ne quid sit, quod tyronem nostrum minus isti consuetum periodo ab Chronologiæ studiis absterreat. Carebit tamen, qui hanc periodum omittet, præsentis illius fructu, ut per singulorum trium cyclorum summulas divisi annorum numeri, cyclos eorum proprios exhibeant.

De anno Græco, præsertim Atheniensium, deque Octaëteride, & Enneadecaëteride Metonis, & Calippi periodo; cujus caput certa ratione constituitur, & ante Solstitium fuisse monstratur.

CAP. V. **A** Theniensium civitas, ac pleraque omnis Græcia popularem annum ad Lunæ curricula direxit, quod in 1 de Doct. Temp. & in 4 var. Dissert. ad Uranol. accuratè demonstratum est. sed, ut erant initio rudes astronomiæ, menstruum intervallum Lunæ diebus 30 finiebant, ut auctor est Geminus, aliique, & quorum testimonio usi sumus. Deinde paulatim annum suum castigantes, varios orbes, sive periodos, excogitarunt, maximè Octaëteridas,

Lib. 4.
Dissert.
c. 2.

das, & Enneadecaëteridas. Octaëteridas dierum fuisse 2922, quantæ sunt duæ tetraëterides anni Juliani, sed alternis Octaëteridibus triduum intercalatum esse, testis est Geminus. Ita in Heccædecaëteridem dies imputati sunt 5847. qui modus propè abest ab exacta Heccædecaëteride Lunari, quæ est dierum 5847, hor. 1, 22', 16'', in qua menses sunt lunares 198. Unde colligitur conditorem Octaëteridis, si vera prodit Geminus, modum Octaëteridis finivisse diebus $2923 \frac{1}{2}$: sed priorem 2922, posteriorem 2925 esse voluisse. Sed cum id Græci quærent, uti cum Sole pariter ac Luna eorum annus congrueret, hoc non potuerunt Octaëteridibus assequi satis. Nam dies 2922 ita 8 annos Julianos explent, ut totidem lunaribus minores sint die uno & horis paullo amplius 12. at dies $2923 \frac{1}{2}$ Solares, sive Julianos 4 annos excedunt eo intervallo, quo prior summa ab lunaribus octo superatur. Græci porro, quandiu Octaëteridibus istis usi sunt, quæ ab Luna minimum aberrabant, eas identidem decurtasse, ut eum Solis rationibus exæquarent, aut quoquo modo depravasse videntur. Nam si Heccædecaëteridas diebus 5847 perpetuo circumscriptas habuissent, non esset tanta labes anni civilis apud Athenienses consecuta, quantam Aristophanes in nubibus ætate sua contigisse demonstrat, hoc est sub initium anni Metonici. Verum identidem eos immutando corrupisse fastos suos, ut alterutrius cursum fideris assequerentur, fit ex eo verisimile. Ad extremum, civilem annum ex Metonis & Callippi regulis emendarunt. Horum duorum periodi, illius, annorum 19, hujus 76, propius cum utroque fidere Græcorum conciliavere tempora. Quæ omnia plenius habes explicata his in libris, quos de eo argumento scripsimus.

Olympiades.

Apud Græcos nobilissima fuerunt Olympiadum intervalla, quibus res gestas & insignia quæque notare consueverant. Eæ 4 annis integris constabant: sic ut anno ineunte quinto ludi committerentur in Pisatide, quæ est Peloponnesi regio, ad Olympiam urbem: unde illi nomen acceperunt. Qua de re suo loco disputatum est.

Anni Græci principium olim, ut apparet, ab hiberno Solstitio sumptum est. Id arguit intercalaris mensis Posideon, qui circa illud tempus fuit, ut in citatis libris ostendimus. Postea caput anni civilis in æstivum Solstitium transiit. ac tum Hecatombæon ordinem duxit: cujus neomenia Solstitium paucis interdum diebus antecedebat, plenilunium verò semper erat posterius, ut apparet ex Diagrammate Cycli Metonici, quod habes in 2 de Doct. Temp. cap. 13. & Calippici. cap. 20. quæ duo λογικῶς illic à nobis instituta sunt. Cujus ratiocinationis hic summa colligetur: ut ex ea constet, falsò à nonnullis existimari, neomeniam Hecatombæonis nunquam Solstitii præcessisse cardinem.

*Demonstratur
Calippica
Periodi
epocha.*

Scribit Geminus cap. 6. Græcos primùm usos esse Octaëteride Lunari, in qua ter mensis intercalatus est, videlicet anno 3, 5, & 8. postea cùm vitium ejus animadvertissent, auctore Euctemone, ac Philippo, (Metonem omisit) periodum instituisse annorum 19, in qua septies intercalabatur. Demum, quod ne hæc quidem satis accurata esset periodus, Calippum alteram excogitasse annorum 76: in qua nihil prorsus immutavit de situ embolismorum mensium. Hujus periodi Calippicæ fit mentio apud Ptolemæum libro 7, cap. 3. ubi quatuor Timocharidis observationes recenset illigatas anno Calippicæ primæ periodi 36, 37, 47, & 48. quarum typum edidimus in 6. Var. Dissert. ad Uranol. cap. 2. Ex quo demonstratum est annum 36 non fuisse intercalarem, neque 47, sed 37, & 48. Metonis

nis annus primus cœpit anno 1 ineunte Olympiadis 87, qui fuit 433 ante æram Christi, Per. Jul. 4282. Calippicæ verò Periodi annus primus cœpit anno Per. Jul. 4384. qui est 331 ante æram Christi, & Olympiadis 112 annus tertius. Quocirca fuit centesimus tertius ab exordio Metonici anni: & octavus adeo enneadecaëteridis Metonicæ. Unde annus 36 Calippicæ Periodi, fuit 5 enneadecaëteridis: & annus 37 fuit 6. Item annus 47 Calippi fuit 16 Metonici cycli. ac denique 48 illius, hujus 17. Igitur annus 6, & 17, in enneadecaëteride Calippi, & Metonis, (eadem enim hac ex parte utriusque fuit descriptio, ut ait Geminus) intercalares fuerunt: non, ut in octaëteride, 5. Hinc apparet intercalares à Metone constitutos esse annos hos, 3, 6, 8, 11, 14, 17, 19. Anno 1 Metonis, Per. Jul. 4282, Novilunium Athenis commissum est, medium quidem Junii 16, hora 0, 28' in meridiano Attico: & Julii 15, hora 13, 12' à media nocte: verum autem Julii 35, hora 19, 43'. Ideo in 16 Julii congruebat: quia ineunte nocte contigit. Ergo Julii 16 neomeniam 1 cycli sui Meto statuit: nec Junii, quamvis hæc solstitiali cardini vicinior esset. Nam si priorem illam Junii neomeniam eligeret, primo anno cycli intercalandum fuisset: alioqui secundus annus cœpisset Junii 6, nimiumque solstitii epocham antecessisset. Deinceps igitur annorum cæterorum neomeniæ necessaria serie pertexuntur. velut annus 2 iniit Julii 6, annus 3 Junii 25, & ita porro, ut in 2 de Doct. Temp. expressimus, in quo Hecatomæonis neomenia semel 20 Julii contigit, anno scilicet cycli 17. Quamobrem vera est ratio nostra, Hecatomæonem Atticum nonnunquam, ante Solstitium cœpisse.

De annis Judaeorum, Arabum, & Ægyptiorum.

CAP. VI.

Vide l. 2.

de Doct.

Temp. c.

42. & l.

7. c. 17.

& seq. &

Var. Diff.

l. 3. c. 1.

Judæi Lunari hodie utuntur anno, cyclóque decemnovennali. sed utrum Mosis tempore idem instituerint, nihil è sacris libris idoneè potest colligi. Nam Moyses Lunæ, Lunarise mensis, cum de solemnibus festis agit, nusquam meminit, sed primum tantummodo, vel septimum mensem nominat. Nihilominus verisimile est Lunæ ab illis habitam esse rationem quod eos fecisse consentiunt omnes, postquam Seleucidarum jugum acceperunt, hoc est post Alexandri M. tempora. Ut autem apud nos duplex anni primordium est, alterum civile, à Januario, alterum Ecclesiasticum, à mense Paschali, sic illi civilem annum auspicati sunt à Tisri mense Lunari autumnali, Ecclesiasticum à Nisan verno mense.

Arabes itidem lunarem annum obtinent, & eorum imitatione Turcæ. Sed in eo à Judæis Græcisque discrepant, quod hi annum lunarem non simplicem, hoc est periodi nexibus absolutum, sed cum Solis rationibus implicatum adhibent. Nam decemnovennalem cyclum usurpant. Arabicus annus simpliciter lunaris est, nulla Solis habita ratione, ideóque intercalationis expers. Anni omnes diebus constant 354, horis 8,48'. Ex horis & scrupulis dies colliguntur, qui opportunè inserti annos aliquot *ὑπερμετέρους*, abundantes, constituunt, dierum 355. Ita fit ut primus illorum mensis, qui est Muharram, nullam certam in anno Juliano sedem habeat, sed quotannis antevertat, ac totum anni nostri contextum peragret; ut modò in vernum tempus, modò in æstivum incidat; aliàs autumnale, vel hibernum occupet. De quibus actum est plenissimè in 2, & 7 de Doct. Temp.

Ægyptii desultorium perinde annum, ut Arabes,

bes, sed alterius, quàm isti, generis asciverunt, nimirum propemodum solarem. Diebus enim constabat præcise 365, sine ullo bisextili. Quo fiebat, ut quarto quoque anno vertente, primus anni dies, quem Thoth nominabant, unum diem anticiparet in anno Juliano; & in annis 1461 primus dies illius pervagatus omnes, pristinam ad epocham rediret. Exempli causa, incipiat annus Ægyptiacus hoc anno Christi 1632 à Calendis Januariis, anno 1636 ordietur à Decembris 31, atque ita porro, donec post annos 1461, iterum à Cal. Janu. oriatur. Hac anni forma usi sunt Ægyptii, usque ad cladem Antonii & Cleopatræ, quando cum jugo Romano formam quoque illorum anni receperunt. Vide lib. 7. de Doct. Temp. c. 16, & 10. c. 71, & hujus partis lib. 3. c. 15. Hoc in anni genere celeberrima est epocha Nabonassari; quam à Chaldæis traditam observarunt Ægyptii: de qua cum in lib. 3, 7, & 9, de Doct. Temp. tum infra lib. 3. cap. 3, diximus.

De Chronologica annorum methodo, ac primùm de Cyclorum tractatione.

HÆc de annorum variis generibus, quantum satis CAP. erat, præfati, nunc methodum aggrediemur, VII. quæ Chronologiæ tyronibus in promptu esse debet, uti computandorum temporum certam rationem ineant, & in hac arte tractanda cum errorem caveant ipsi, tum ab aliis admissum deprehendant, & corrigant. Sed hoc ante omnia tenendum est, Latinos omnes, qui post Juliani anni conditum, rem Chronologicam attigerunt, hac anni forma uti consuevisse, eamque vetustissimis applicare temporibus, quibus nondum hic annus erat institutus: quod & nos illorum exemplo faciemus. Etenim cum & de anno mundi primo, & de reliquis deinceps agemus, exponemusque quid in quoque gestum sit, & qua
 illius

illius in parte, puta verno, vel æstivo tempore, Vide l. 7. non alios quàm Julianos adhibebimus, perinde ac de Doct. si in usum recepti jam tum fuissent. Est enim hæc Temp. anni ratio omnium exquisitissima, ac tractatu facil- c. 2. lima: quæ & ad popularem usum apta præ cæteris est, & ad exactum Solis cursum quàm proximè accedit; sic ut nulla civilis anni forma propiùs illum possit attingere. Quocirca methodum nostram ad eum annum adjungemus. in qua cyclorum prima est investigatio. Ad hanc porro certum aliquid & confessum inter omnes eligere oportet, in quo velut pedem figamus, & unde in anteriora quælibet tempora, vel posteriora, liceat excurrere. Ejusmodi sit annus ille, qui æram Christi communem proximè antecessit; post quem anni ad hoc tempus, quo hæc scribimus, elapsi sunt 1631. atque hunc ipsum communis Natalis annum appellamus. Quinpe Decembri exeunte, proximè ante æræ Christi principium, natus vulgò ponitur Christus. Qui igitur epocham Christi communem præcessit annus, huic cyclus imputatur, Solis 9, Lunæ 1, Indictionis 3, Romano more, hoc est singulorum initio ab Calendis Januariis ducto. Quibus constitutis methodus ita procedet.

*Edito quolibet anno æræ alicujus, cyclos ejus inve-
stigare.*

ANnus iste vel annum communis natalis Christi præcedit, vel eum sequitur. Si sequitur, vide quoto Christi anno illius initium cœperit, &, quod consequens est, quos cyclos habeat. Tum ad numerum annorum propositum cyclos illos inventos unitate minus adjice. Summa per qualemcumque divisa cyclum, dabit eum, qui postulatur. Exemplum. Scire libet, quibus cyclis præditus sit annus Diocletiani 93, cujus meminit Ambrosius Epistola 83, lib.

lib. 10. Quoniam ergo primus annus Diocletiani cœpit anno Christi 284 circa autumnum, uti postea demonstrabitur, inveniendi primo cycli sunt anni Christi 284, adjectis ad cyclum Lunæ obtinendum 1, ad Solarem 9, ad Indictionem 3. Proinde 285 per 19 (quæ est Lunæ periodus integra) divisus, reliqui fient 0, id est 19. Divisis iisdem 284 & 9, hoc est 293 per 28 Cycli Solis, relinquuntur 13. Denique si adjectis 3 ad 284, summa 287 per 15 partita fuerit, residui erunt Indict. 2. Ergo annus 1 Diocletiani cœpit Cyclo Lunæ 19, Solis 13, Indictionis 2. Quibus, uno minus, singulis ad propositum annum æræ Diocletianæ additis, summa per quemque divisa cyclum, dabit id quod quæritur. Nam si ad 93 adjicias 18. & summam 111 per 19 dividas, habebis cyclum Lunæ 16. Si 12 ad 93 accedant, summa 105 per 28 partita residuos faciet 21. Demum 94 per 15 distributa relinquunt 4. Igitur annus 93 Diocletiani cœptus est ab autumno anni illius, qui cyclos habuit, Lunæ 16, Solis 21, Indict. 4. Si annus quæsitus communi Christi natali sit anterior, summam annorum, qui ab æræ propositæ initio ad natalem putantur, divide per integras periodos tres, quod residuum erit, nisi cyclos, qui natalis illius anni proprii sunt, exhibeat, hoc est Lunæ 1, Solis 9, Indict. 3. adde quantum necesse est, ut cyclos istos conficias: quicquid addideris, unitate auctum, dabit cyclos anni illius, unde proposita æra proficiscitur. quibus inventis eadem, qua supra usi sumus, ratione anni quæsitum cyclos erues. Cujuscumque porro cycli divisione facta, numerum natali Christi anno peculiarem residuum feceris, scito primum epochæ illius cycli esse 1.

Exemplum: Quærantur cycli proprii anni ante Christum 3983. Divisa hac summa per 19, 28, & 15, restant 12 cycli Lunaris, Solaris 7, Indictionis 8. At-

8. Atqui anno ipsi natali Christi cycli convenit Lunæ 1, Solis 9, Indictionis 3. Ut igitur hos efficiamus, addendi sunt ad residuas summas, Lunaris quidem cycli, 8. ita enim ex 12, & 8, fient 20, de quibus integra periodo subtracta supererit 1. Solaris verò 2, ut fiant 9. ad 8 verò Indictionis adde 10, ut confiant 18. de quibus dempta integra periodo Indictionum, restabunt 3. Igitur primus annus de summa 3983, cyclum habuit Lunæ 9, Solis 3, Indictionis 11. additis videlicet unitatibus ad singulos residuos cyclos ex divisione per periodos integras primò facta.

Rursus, investigentur cycli proprii anni 4713 ante communis natalis annum. Divisa annorum proposita summa per 19, restat 1 cycli Lunaris; per 28, restant 9 Solaris; per 15, restant 3 Indictionum, qui sunt peculiare cycli anni natalis Christi. Igitur primo anno illorum 4713, cœpit Cyclus omnium trium periodorum.

Methodus eorundem Cyclorum in Juliana periodo.

CAP.
VIII.

Juliana periodus, de qua capite 4 diximus, constat è tribus cyclis, seu periodis, Solis, Lunæ, & Indictionis, in sese invicem ductis. Quare omnes anni, quibus tres illi attributi sunt cycli, sedem in illa periodo certam obtinent, quam hoc pacto investigare licet.

1 Ex dato cyclo Solis, additis 28, si opus est, detrahe Lunæ datum cyclum, & per residuum multiplica numerum 56. Quod inde productum erit, addito illo ipso numero, è quo facta subtractio est, & abjectis 532, quoad fieri poterit, exhibebit annum Victorianæ periodi, in quem cycli duo propositi, Solis, ac Lunæ, congruunt.

2 Postea ex anno eodem illo Victorianæ periodi subtrahe datam Indictionem, & residuum partire per

per 15. quod reliquum divisionis erit, duc in 1064. tum producto adde superiorem annum Victorianæ periodi. Summa amborum, abjectis 7980, quoties fieri poterit, erit annus Periodi Julianæ qui petitur.

Exemplum. Quæritur annus Periodi Jul. in quem cycli cadunt, Solis 9, Lunæ 1, Indictionis 3. Imprimis Lunæ cyclum 1 deduc è cyclo Solari dato 9. residuum 8, duc in 56. fient 448, quibus adde 9, & summa 457 est annus Victorianæ periodi, qui quæritur, cyclis duobus præditus, Solis 9, Lunæ 1.

Post de annis 457 aufer Indictionem datam 3. residuum 454 divisum per 15 relinquet 4. per hoc multiplica 1064, & producto 4256 adde 457; confiet annus Per. Jul. 4713, cui cycli tres præpositi competunt.

Hujus methodi facilis est ἀπόδειξις. Etenim si *Demonstratio methodi illius.* numerum quemlibet cyclos aliquot integros minus unitate continentem per alium numerum cyclo minore integro multiplices, productum ab cyclis integris tantum deficit, quantus est multiplicans numerus. Numerus 56 constat cyclis Solis integris duobus: Lunares verò cyclos tres colligit unitate minus. Igitur si per residuum dati cycli Solaris, ablato videlicet Lunari dato, numerum istum multiplices, productus numerus tot unitatibus ab cyclis Lunaribus absolutis deficiet, quot sunt in multiplicante, qui est 8. Nam 448 per 19 divisa reliqua faciunt 11, quæ ab enneadecaëteride distant numero 8. Proinde si ad 448 adjicias 9, compensabis defectum illum postremæ enneadecaëteridis, ac superflua erit unitas, qui est propositus in quæstione Lunæ cyclus.

Quod ad Indictionis methodum spectat, numero utimur 1064, in quo supra Lunæ Solisque cyclos integros redundat nihil: ad explendos verò Indictionis

Etionis cyclos unitas deficit. Itaque si hæc ipsa 1064 multiplices per residuum anni Victoriani data Indictione multati, & per 15 divisi, quod est 4, productum 4256 ab integro cyclo Indictionis 4 unitatibus aberit. Siquidem 4256 per 28 & 19 divisa, nihil residui faciunt: per 15 verò partita relinquunt 11, quæ ab 15 distant numero 4. Igitur si ad 4256 accedant 457, quæ supra integros Lunæ cyclos habent superfluum 1, supra Solares, 9, supra Indictiones absolutas, 7, hic ipse numerus 7, non solum compensabit defectum alterius summæ, quæ, minus 4, Indictionum cyclos absolutos dabat, sed præterea excurrentes habebit 3, quæ est Indictio data. Summa igitur ex ambobus conflata numeris 4256, & 457, nimirum 4713, annus est Periodi Julianæ, qui petitur; quippe per cyclos tres distributus residua dabit Solaris, 9, Lunarum, 1, Indictionis, 3.

Quod si compendiosius annum quempiam in Juliana periodo ex datis Solis & Lunæ Cyclis, seposita Indictione, volesprehendere, ita procedes. Invento anno, quem in periodo Victoriana annorum 532 occupant duo cycli propositi, ex methodo proximè antè tradita, quotus ille annus est, totidem unitates adjice ad annum periodi Julianæ, quo posteriorem esse conjicis annum eum, qui quæritur. Quam in rem tabellam confecimus per annos 532 progredientem.

Tabula Periodorum Victorianarum.

Periodorum nume- rus	Anni Per. Julia.	Anni ante Christum & post Chri- stum.	Anni Mundi.
0	0	4714	0
1	532	4182	0
2	1064	3650	334
3	1596	3118	866
4	2128	2546	1398
5	2660	2054	1930
6	3192	1522	2462
7	3724	990	2994
8	4256	458	3526
Æræ Christi.			
9	4788	75	4058
10	5320	607	4590
11	5852	1139	5122
12	6384	1671	5654
13	6916	2203	6186
14	7448	2735	6718
15	7980	3267	7250

Periodus Victoriana ex 2 Cyclis, Solis, & Lunæ, ductis invicem contextitur. In tabella cola sunt 4. Primum numerum Periodorum continet, qui Julianam componit. Nam 532 quindecies repetuntur in Juliana periodo annorum 7980. Secundum annos exhibet Julianæ Periodi, in quos desinunt Victorianæ. Tertium annos habet ante Christianam epocham, vel post ipsam, in quibus Victorianæ Periodi terminantur. Quartum annos mundi per 532 crescentes, quorum primus ex nostra sententia incipit à Cal. Januariis anni Per. Jul. 731.

Igitur præpositis Cyclis Solis & Lunæ cujuslibet
Pars II. V v anni₂

anni, ut ejus situm in Juliana periodo reperias, annum prius investigabis Periodi Victorianæ, in quem cadunt ambo cycli, ex methodo paulò antè tradita. Hunc annum adjunges ad proximè minorem Periodi Julianæ in tabellæ colo 2. Exemplum: Scit aliquis, annum illum, quo natus vulgò ponitur Christus, cyclum Solis 9, & Lunæ 1 habuisse. Ex his duobus inquiratur annus illius proprius in Juliana Periodo. Per superiorem methodum annus iste deprehensus est in Victoriana Periodo esse 457. Adduntur ergo 457 ad aliquem numerum eorum, quos 2 colon exhibet, quem scilicet proximè minorem suspicamur anno illo, qui quæritur. Is erit 4256 Julianæ Periodi. Additis ergo 457 ad 4256, fiunt 4713 Periodi Jul. in quem cycli illi duo competunt. quod intelliges, si annos 4713. per 28 & 19 divideris.

Methodus annorum mundi, & ante Christum, & quomodo tam cycli ad eos accommodentur, quam eorum in Juliana Periodo situs inveniat.

CAP.
IX.

ANnorum ab orbe condito summa tam varia est, & multiplex, vix ut unus cum altero putandorum artifex temporum consentiat. Nos certis adducti rationibus, quas in libro sequenti proposuimus, ad æram vulgarem Christi numeramus annos ab orbis initio 3983, sicut postremus horum ei respondeat, quem natali Christi vulgò præficiunt. Et enim certus aliquis ac fixus annus statuendus est, in quo Chronologia nostra consistat, qui quidem extra controversiam positus sit. cujusmodi sunt anni æræ Christianæ, cujus agitur nunc annus 1632. De hoc enim putandi modo Christiani ferè omnes inter se conveniunt. Quocirca annus ille, à quo proxime æra Christi coëpta est, cujus in finem, ac Decembris 25 diem, Natalis Christi vulgari opinione cecidit,

dit, communis est limes Latinorum omnium Chronologorum, in quem eorum calculi conspirant, uti suprà demonstravimus.

Igitur quamcumque Chronologiam in manus sumpseris, vide quoto mundi anno æræ Christianæ primum attribuat. Deinde summam omnium annorum ad hujus æræ primordium lapsorum aufer ex annis Julianæ Periodi 4713, residuum, unitate addita, dabit annum Julianæ Periodi, à quo anni mundi proficiscuntur. Tum iisdem Julianæ Periodi divisis annis per 28, 19, & 15, cyclos tres obtinebis, à quibus æra mundi incipit. Ut si de annis 4713 auferas 3983, restabunt 730. Igitur annus Periodi Julianæ 731 primus est mundi in nostra Chronologia. Divisis 731 per 28, habes cyclum Solis 3. si per 19 dividas, cyclus existet Lunæ 9. si per 15, Indictio reliqua fiet 11. Quocirca ad annos mundi additis perpetua methodo annis cycli Solaris 2, Lunæ 8, Indictionis 10, omnium deinceps annorum cyclos investigabis, si summam partiare per 28, 19, & 15.

In annis ante Christianam æram, qui in tertio colo Tabellæ Victorianæ positi sunt, mira est methodi facilitas. Datum enim quemlibet numerum annorum, quorum ultimus sit ille, qui æram Christianam ἀπὸ αὐτῆς præcedit, aufer ex proximè majori numero in colo tertio. residuum ad laterales numeros coli 2 additum, præbebit annum Julianæ Periodi, qui primus annus congruit propositæ summæ. vel si ad laterales coli 4 numeros adjungatur, dabit annum mundi. Ut quoniam primus annus Iphiti, sive Olympiadis primæ, est 776 ante annum Natalis communis Christi, detrahe de 990, qui proximè major est in colo 3, annos 776, reliqui erunt 214. quos si ad 3724 Periodi Julianæ, vel 2994 mundi laterales adjicias, fiet annus Periodi Jul. 3938. mundi 3208, quo prima Iphiti Olympias

iniit. Quibus repertis, facile cyclos tres ea, quam paulò antè tradidimus, methodo conficies.

De methodo annorum Eusebiani Chronici, & qua ratione ad Julianam Periodum accommodari debent.

CAP. X.

Eusebianum Chronicon annos numerat ab ortu Abraami; ac postea etiam Olympiadas adjungit. Sed non idem, opinor, cum Julianis civile annorum adhibet initium. Etenim Antiocheni, Syrique cæteri, ab autumno annos suos auspicati sunt; ut in 10 de Doct. Temp. cap. 62. demonstravimus. quod ipsum & Eusebium instituisse probabile est, qui Cæsarææ in Palæstina degebat. Ut igitur Chronici illius epocham in anno Juliano ejusque periodo statuamus, ac certam putandorum annorum methodum præscribamus, anni aliquot eligendi sunt, qui cum Julianis conferri & exæquari facilius possint.

Anno Abraami 1973 C. Julius Cæsar occisus in Senatu ponitur, primo Olympiadis 184. ac sequenti Octavianus Cæsar iniit. cujus anno 42 natum esse Christum existimat, tertio Olympiadis 194, Abraami 2015. passum verò scribit anno tertio Olympiadis 202, Abraami 2047.

Quoniam igitur Julius Cæsar Eid. Martiis anni Varroniani ab Urbe condita 710, cæsus est, Julianæ editionis secundo, Per. Julianæ 4670, ab insequente anno Augusti imperium putare orsus est Eusebius, cujus quadragesimus secundus annus, ut Abraami 2015, ita Periodi Julianæ numeratur 4712, quo tertius incepit Olympiadis 194. Proinde annus Eusebianus 1974 majori sui parte concurrit cum anno Julianæ editionis tertio, Periodi itidem Julianæ 4671. annus quoque Abraami 2015, cum anno Periodi Julianæ 4712. Item additis ad natalem Christi

Euse-

Eusebianum annis 32, fit annus Abraami 2047, Periodi Julianæ 4744, in quem annus incurrit editionis Julianæ 76, vulgaris æræ 31, quo Coss. fuere Tiberius V, & Seianus; ac desinente anno secundo Olympiadis 202, tertius occepit.

Jam si annus Abraami 1974 respondet anno Julianæ Periodi 4671, & 2015 illius hujus est 4712, illius denique 2047, hujus est 4744, consequens est annum primum Eusebianum concurrere cum anno Periodi Julianæ 2698. Sed cum Antiochenorum annus, &, ut verisimile est, Eusebianus, ab autumno antecedente coeperit, caput Eusebiani Chronici repetendum erit ab autumno anni Periodi Julianæ 2697, ac perpetua methodo ad annos Eusebiani Chronici addendi erunt 2696, ut habeas initium annorum Abraami. Verum quia major Eusebianorum pars cum Julianis sequentibus concurrat, adde 2697, ut annos eosdem Abraami, Periodi Julianæ annis assignes, ducto à Calendis Januariis exordio. Exempli causa, annus esto Abraami 2047, quo passus est Christus. Id evenit Martio mense; verno utique tempore. Additis ergo 2697, confiet annus Periodi Julianæ 4744, æræ communis 31, quem annum Epiphanius, alique Veteres Domini- cæ passioni præfiniunt.

Annus primus æræ vulgaris, quam Dionysianam nuncupant, coepit anno Eusebiano 2017, ad quem additi 2697, efficiunt annum Periodi Julianæ 4714. Sic annus primus Olympiadum Iphiti ab Eusebio computatur 1241 ab ortu Abraami. Additis ex methodo annis 2697, conflatur annus Periodi Julianæ 3938, quo revera coepta est Olympias prima.

Contra hæc objici nonnulla possunt, ex iis, quæ ad annum Passionis in Eusebiano Chronico notantur, de quibus ea consule, quæ in 9 de Doct. Temp. cap. 1. differuimus. Non enim diutius hæerere in tricis istis operæ pretium ducimus.

Methodus annorum Iphiti, sive Olympicorum, Urbis, & Julianorum.

CAP.
XI.

Olympici ludi in Græcia quinto quoque ineunte anno magna frequentia celebrabantur in Pisatide Peloponnesi regione, quæ Elidi contributa erat, ad urbem Pisam; sive Olympiam. Proinde Olympiades integra sunt quadriennia. qui & anni Iphiti nominantur, ab Iphito, qui agonas illos instauravit anno 777 ante æram Christianam, Per. Jul. 3938, mundi 3208.

Horum computandorum methodus est ejusmodi. Proposita quavis Olympiade, sume antecedentes omnes proximè absolutas, & earum numerum per 4 multiplica. Tum ad summam adjice residuos annos Olympiadis, de qua instituta quæstio est. Totum deinde collectum adde annis Periodi Jul. 3937, vel mundi 3207, habebis annum utriusvis, quo quæsitus Olympiadis annus incepit. Item de annis ante Christi Natalem 776 subtrahe summam eandem unitate dempta, si minor sit annis 776, adeoque Christi æram antecedit. Si enim posterior sit, per annos Per. Jul. vel mundi, quod voles, efficies. Exemplum; Quæritur annus 2 Olympiadis 87, ante quem paucis mensibus bellum Peloponnesiacum iniit. Ducantur Olympiades 86 absolutæ in 4, fiunt 344. His adde 2, ut sint anni 346 Iphiti, sive à 1 Olympiade. Ad hunc numerum adjunge 3937, vel 3207. Existunt anni Per. Jul. 4283, mundi 3553, quibus secundus annus 87 Olympiadis inchoatus est. Rursus annis 346, dempta unitate, hoc est 345, deductis de 776, restant 431. Igitur anno 431 ante Natalem Christi communem iniit Olympiadis 87 annus secundus.

Jam verò inquiratur annus 2 Olympiadis 254, quo Censorinus scribebat. Multiplicatis 253 per 4
fiunt

fiunt 1012. additis 2, anni fiunt Iphiti 1014. qui ad 3937 accedentes, efficiunt Julianæ Periodi annum 4951. qui ad annos mundi 3207 additi, faciunt 4221. Igitur anno Per. Jul. 4951, mundi 4221, Censorinus librum suum edidit. Detractis de Per. Juliana, 4713, de annis verò, mundi 3983, fiet utrobique annus æræ Christianæ 238.

Cùm autem primus annus Iphiti incidat in annum Per. Jul. 3938, quibus cycli competunt Solis 18, Lunæ 5, Indiæct. 8, perpetua methodo ad annos Iphiti adde 17, 4, 7, summa per sui generis cyclum divisa, quem voles ex tribus exhibebit.

Annorum ab urbe condita duplex potissimum ratio est. altera Varroniana, ab auctore Varrone dicta; altera, quam Capitolini fasti sequuntur, quæ uno anno priore tardior est. Varroniana epocha anno congruit Olympiadis sextæ tertio exeunti, sequente quarto, Periodi Julianæ 3961, mundi 3231, ante natalem Christi, 753. Capitolina anno mundi 3962, mundi 3232, ante Christum 752. Quocirca de annis Periodi Julianæ si 3960 auferas, habebis annos Urbis Varroniani computi. Capitolini verò, si 3961 detrahas. Sic de annis mundi subtracti 3230, relinquunt annos Urbis Varronianos. sin 3231 subducas, obtinebis annos Capitolinos. Porro de annis ante Christi Natalem summam annorum Urbis detrahe, residuum unitate auctum annus est ante Christum, in quem incidit quæ situs annus ab U. C. in utroque computo.

Exemplum: Julius Cæsar occisus est an. Per. Jul. 4670, mundi 3940. Deductis de priore annis 3960, relinquitur annus urbis ex Varronis calculo 710. Detractis autem 3961, existet annus Capitolinus 709. Ex annis verò mundi aufer 3230, fiet annus Varronianus 710. Ablatis 3231, Capitolinus existet 709. Rursus si de annis 753 subducas 710, & unitatem adjicias, residuus erit annus 44 ante Natalem

Anni ur-
bis con-
dita
3961
3962
3963
3964
3965
3966
3967
3968
3969
3970
3971
3972
3973
3974
3975
3976
3977
3978
3979
3980
3981
3982
3983
3984
3985
3986
3987
3988
3989
3990
3991
3992
3993
3994
3995
3996
3997
3998
3999
4000

Christi, in quem annus 710 Varronianus incurrit. Quòd si 709 subducas de 752, & residuo accedat 1, fiet similiter in Capitolina ratiuncula annus 44.

Quòd ad Cyclorum methodum spectat, ad annos urbis Varronianos adde cyclum Solis 12, Lunæ 8, Indictionis 15. Ad Capitolinos autem adde Solis cyclum 13, Lunæ 9, Indictionis 1. summa divisa tres cyclos præbebit.

Anni
Juliani.

Vide l. 4.
de Doct.
Temp. c.
1. 2, &
seq. &
lib. 10.
& hujus
operis
lib. 3.
c. 14.

Anni Juliani ab Julio Cæsare dicti sunt, qui annum Romanum castigavit, & eam formam, qua hodièque utimur, instituit, ut post annos 4 dierum 365, unus quinto ineunte anno dies intercalaretur.

Primus annus Julianus à Calendis Januariis processit anni illius, qui 45 putatur ante communem Christi natalem, ut suo loco demonstravimus, estque Per. Jul. 4669, mundi, 3939.

Quare ad methodum anni Juliani, adde annos Per. Jul. 4668, vel mundi 3938, ad annos Julianæ editionis, ut eorum in Juliana Periodo, vel annis mundi, situm reperias. aut de annis Per. Jul. vel mundi, aufer eosdem numeros, ut annorum Julianorum numerum assequare; Cyclos verò Solis 22, Lunæ 15, Indictionis 5, adjice ad numerum annorum Julianorum, ac summam divide per 28, 19, & 15. Exemplum: Censorinus refert, se anno Juliano 283 librum suum scripsisse. Adde 4668. fient anni Per. Jul. 4951. vel mundi 4221, si adjicias 3938. De quibus ablatis 4713 Julianæ Periodi, vel mundi 3983, reliquus erit annus Christi 238.

Methodus annorum Ægyptiacorum, tam absolutorum, quàm cum epocha Nabonassari amplificatorum.

CAP.
XII. Vide
l. 7. de
Doct.

FIt annorum Ægyptiacorum & Nabonassareorum crebra in Chronologorum scriptis mentio: quorum ideo scientia carere doctrinæ studiosus illius non

non potest. Horum annorum ea conditio est, ut Temp. 6.
13. &
seq. quarto quoque vertente caput anni retrò abeat, & unum anticipet diem, ac demum post 1460 Julianos annos, vel 1461 Ægyptiacos, ad eundem, unde erat profecta, diem Juliani mensis, neomenia redeat. Exempli gratia: primus dies Thoth (is primus est Ægyptiorum mensis) incipiat hoc anno Calendis Januariis. post annos 4: incipiet Decembris 31. post octo, Decembris 30. & ita deinceps. donec anno 1457 perveniat ad 2 Januarii: anno verò 1461 in Calendas Januarias rursus incurrat, expletis annis Julianis 1460, qui sunt Ægyptiaci 1461 completi. Hinc annus iste vagus appellari consuevit. Accidit autem interdum, ut in eundem annum Julianum annorum duorum Ægyptiacorum incidant initia. Ut si bisextilis sit annus, & neomenia Thoth Calendas Januarias occupet. Tunc enim sequentis anni Thoth ultimum Decembris obfidebit. quandoquidem Julianus iste annus diebus constat 366.

Quemadmodum verò Julianus annus, cum simplex sit, diversis ab exordiis sumitur, velut à mundi conditu, aut à Christi natali, sic Ægyptiacus, & vagus iste varias habere potest epochas. Quarum celeberrima est, & ab astronomis usurpata veteribus, æra Nabonassari, quam Ægyptii à Babyloniis acceperunt. Fuit enim Nabonassar Chaldæorum Rex: ab cujus primordio Babyloni novam æram instituerunt, qua cœlestes observationes suas ejusdem gentis astronomi consignarunt. a Vide
infra l. 2.
cap. 17. Eas Callisthenes Aristotelis discipulus cum Græcis Ægyptiisque artis ejusdem peritis communicavit. Hinc apud Ægyptios æra Nabonassari originem accepit, solis cognita Mathematicis, cujus exordium cadit in annum Per. Jul. 3967, Februarii 26, feria 4, anno mundi 3237, ante Christum 747. Anno 3969 Per. Jul. migravit in 25 Februarii neomenia Thoth; quia bisextilis dies initium anni Ægyptiaci præcessisse ponitur.

nitur. Anno 3973 transiit ad 24 Februarii, proximè post bisextilem diem. Anno 3977, qui bisextilis fuit, neomenia Thoth incidit in 6 Calendas priores Martii, sive in ipsum bisextilem diem, feria 7. Sequenti anno, 23 Februarii contigit, feria 1. ac deinceps altero quoque à bisextili anno unum diem antevertit. Anno demum Per. Jul. 4190, ineunte anno Nabonassari 224, transitum fecit ad Calendas Januar. Tum anno 4193 in iisdem Calendis constitit anno Nabonassari ineunte 227. Et quoniam bisextilis annus iste fuit, sequens annus Nabonassari 228 cœpit ultimo Decembris. Itaque duo anni Nabonassari in eodem Juliano exordium ceperunt. Ex quo factum est, ut annorum Nabonassareorum numerus uno Julianos excederet. De annis Per. Jul. 4194 detractis 3966, restant 228. Debuerat igitur annus Nabon. 228 incipere anno 4194. Atqui cœpit annus 229, propterea quod anno 4193 duo anni orsi sunt, nempe 227, & 228. Proinde de annis Per. Jul. deinceps non 3966, sed 3965 demendi erunt. Anno verò Per. Jul. 5653 rursus duo anni Nabonassarei in eundem Julianum incurrent. Ideo ex annis Per. Jul. non 3965, sed 3964 eximientur, ut Nabonassareorum numerum assequare. Quod ipsum post annos 1460, quæ est Periodus Sothiaca, identidem facies. His velut fundamentis positis, annorum istorum methodum compendio trademus: si prius Ægyptiacorum mensium & Romanorum latercula descripsimus.

Laterculum Ægyptiacorum mensium.			Laterculum mensium Romanorum.	
Menses Ægyptiaci.	Dies Regulares.		Menses Romani.	Dies.
Thoth	0	0	Januarius	0
Paophi	30	2	Februarius	31
Athyr	60	4	Martius	59
Chojac	90	6	Aprilis	90
Tybi	120	1	Majus	120
Mechir	150	3	Junius	151
Phamenoth	180	5	Julius	181
Pharmuthi	210	7	Augustus	212
Pachon	240	2	September	243
Payni	270	4	October	273
Epiphi	300	6	November	304
Mefori	330	1	December	334
Epagomenæ	360	3		

Dato quolibet anno Periodi Julianæ investigare quoto die Thoth incipiat.

IN tota Periodo Julianæ anni sunt quinque, qui ^{C. A.} neomeniam Thoth tam primo Januarii die, quàm ^{NON. I.} ultimo Decembris exhibent. Sunt autem,

1273, 2733, 4193, 5653, 7113.

qui invicem distant intervallo annorum 1460.

Edito igitur anno quolibet Julianæ Periodi, in quo neomenia Thoth quæritur, detrahendus hic erit ex aliquo numero proximè majore istorum quinque. residuum exinde per 4 dividito. quotientem servato; quem unitate augebis, quoties post divisionem aliquid supererit. Quod si nihil facta divisione restat, unitatem non adjicies, nisi quotientis non sit major quàm 54. atque hic ipse quotientis, si opus fuerit, unitate auctus, quem in diem Calen-

Calendarii Juliani definit, in eum neomenia Thoth incurret. Exemplum: Esto annus Per. Jul. 3977, cujus Thoth quæritur. Deductis 3977 de 4193, supersunt 116; quæ per 4 distributa in quotiente dant 54 præcise. Quare ad 54 adjicienda est unitas. Nam Thoth cœpit die 55 à Cal. Jan. Rursus anno Periodi Julianæ 4712 quærat neomenia Thoth. Proximè major annus est 5653. de quo subductis 4712, restant 941. Ea divisa per 4 reddunt in quotiente 235. & unum residuum est. Igitur Thoth cœpit die 236 à Cal. Jan. Id est Augusti 24. ut ex laterculo mensium Romanorum colliges. in quo proximè minor dierum numerus est 212 ad Augustum adscriptus: qui indicat ante mensem Augustum proximè confectos esse dies 212 à Calendis Januar. Ablatis 212 de 236, restant 24. Ad hæc, inquiretur neomenia Thoth anno Per. Jul. 4155. De proximè majore 4193, deductis 4155, restant 38, quæ divisa per 4, habent in quotiente 9, ac 2 reliqua sunt. Proinde neomenia Thoth incidet in Januarii 10.

Cautio. Post annum Christi 1582, quo Calendarium à Gregorio castigatum est, ad inventum in anno Juliano diem neomeniæ Thoth adde hoc sæculodies 10, ac deinceps quot necesse erit, ex methodo Calendarii, de qua lib. 7. de Doct. Temp. cap. 12.

Edito quolibet anno Periodi Juliana, scire quotus in eo æra Nabonassari annus incipiat.

CAN. II. **O**bservandi sunt anni 4 in Juliana Periodo.

3967, 4193, 5653, 7113.
quorum primus initium dedit epochæ Nabonassari; reliqui tres duos annos Nabonassareos inchoant singuli, ut supra declaravimus. Proposito ergo quovis anno,

anno, vide in quod intervallum incidat. hoc est quo sit proximè minor. Si ad prius pertineat, sitque numerus annorum major 3967, minor 4193, de summa proposita deme 3966, residuum erit annus Nabonassari. In 2 intervalllo, detrahe 3965, in tertio, subtrahe 3964. Quæritur, exempli gratia, quotus annus Nabonassari cœperit anno Per. Jul. 4155, quo Cyrus orsus est. Pertinet hic annus ad intervallum prius. Est enim major 3967, minor 4193. Itaque de 4155 detrahe 3966, restabit annus Nabonassari 189, qui iniit anno Per. Jul. 4155. At annus 4540, quia ad secundum intervallum refer- tur, detractis 3965, relinquit annum Nabonassari 575. Hujus Canonis ratio ex antecedentibus con- stat.

Datum annum Nabonassari ad annum Periodi Ju- liana revocare.

F It id conversa ratione. Notatis 4 numeris.

1, 227, 1688, 3149,

**CAN
I II**

tria intervalla notentur. Si annus in primum rejici- tur, adde illi 3966. Si ad secundum, in tertium spectat, adjice 3965. Si ad 3, adde 3964. Exempli causa: annus Nabonassari 189, quia in primo in- tervallo locatur, adjunctis 3966, efficit 4155, quo cœpit propositus annus Nabonassari. At annus 575, additis 3965, dabit annum Per. Jul. 4540.

Potest ad annos mundi eadem methodus applica- ri; si prius constitueris, quem in annum epochæ illius, anni Nabonassarei congruant.

Dato

Dato quolibet anno Ægyptiaco, vel Nabonassareo, ejusque initio, reliquos menses investigare.

CAN.
IV.

AD diem neomeniæ Thoth in Juliano Calendario fixum adde numerum ad eum mensem, quem inquiris, adscriptum. Summa integra, vel, si major est quàm 365, eo detracto, quod residuum est, erit dies neomeniæ, quam requiris. Verbigratia, sit investiganda neomenia Pharmuthi anno Nabon. 189. Quoniam igitur neomenia Thoth ex Canone 1 cœpit Januarii 10, adjice 210 ad illum mensem adscriptos in laterculo. fient 220. Igitur 220 dies à Cal. Janu. habet neomeniam Pharmuthi: quem ex laterculo mensium Romanorum invenies esse Augusti 8.

Proposito aliquo anno Nabonassari feriam pronuntiare, à qua incipit.

CAN. V.

AD numerum annorum Nabonassari adde 3. Summa divisa per 7, si quid residui faciat, erit hæc feria. Si nihil supersit, erit 7.

Exemplum: Quæritur in quam feriam incurrat neomenia Thoth anni 189 Nabonassari. Additis 3, summam 192 partire per 7, restant 3. Igitur neomenia Thoth cœpit anno Nabonassari 189. Per. Jul. 4155, feria 3. Et reverà anno illo fuit feria 1 Januarii 10, Litera Domin. A.

Invento charactere, sive feria neomenia Thoth, reliquorum mensium, ac dierum characteres excerpere.

CAN.
VI.

IN laterculo mensium Ægyptiacorum, quod suprà descripsimus, in colo 3, habes regulares, hoc est feriarum numerum, qui cum charactere
neo.

neomeniæ Thoth per præcedentem reperto, singulorum mensium ferias ostendit. Quæraturs character mensis Pachon anno Nabonassari 189. Neomenia Thoth ex antecedenti canone cœpit feria 3. regularis Pachon est 2. Utraque composita dant 5. Igitur neomenia Pachon incidit in feriam 5. Experiatur, an vera sit methodus ista, ex comparatione anni Juliani. Ex doctrina Canonis 4, neomenia Pachon incidit in 7 Septembris. Siquidem numerus 240 in laterculo mensium Ægyptiacorum adscriptus ad Pachon, si ad neomeniam Thoth, quæ Januarii 10 occupavit, accedat, efficit 250. de quo numero deductus proximè minor in laterculo Romanorum mensium, qui est 243 ad Septembrem appositus, relinquit 7 ex doctrina canonis 1. Revera autem Septembris dies 7 feriam 5 habuit. Nam litera Dom. fuit A.

Investigatis feriis initialibus mensium, cæterorum dierum ferias nullo labore consequeris. Memineris modo, eandem feriam esse die mensis 8, 15, 22, 29, quæ primo fuit.

De methodo anni Ægyptiaci ad Julianum modum redacti, atque fixi.

A Lexandrini, ut & Ægyptii reliqui, Antonio & Cleopatra sublatis, unâ cum jugo Romano-
rum, etiam eorum annum acceperunt: hunc tamen quinquennio, quàm illud, posterius, * ut plenius alibi demonstravimus. Ab illo tempore deinceps vagari popularis illorum annus desit: sed intercalationis fræno revocatus est quarto quoque anno pristinam in sedem. Caput hujus, sive neomenia Thoth, hæsit in Romani Augusti die 29, qui Decollationi Sancti Joannis hodie dicatus est. Mensium eadem, quæ in vago, descriptio. Nam triecnarii sunt singuli, ex hisque 360 dies conficiuntur.

CAP.

XIII.

Lib 7. de

Doct.

Temp.

c. 16.

* Vide

10 de

Doct.

Temp.

c. 71.

tur, quibus 5 adduntur in fine epagomenæ, quasi curtus mensis. & cùm bisextilis est annus, eæ sex numerantur. Intercalant autem Alexandrini non eodem anno, quo Romani, sed proximè antecedente, ut ex Ambrosii epistola 83 colligitur, in qua scribit anno 76 Diocletiani Pascha celebratum esse 28 Pharmuthi, 9 Cal. Maji, sive Aprilis 23. Annus 76 Diocletiani cœpit anno Christi 359 ab Augusto exeunte; idemque fuit in cursu sequenti anno Christi 360, quo Pascha incidit in Aprilis 23. Porro 28 dies Pharmuthi est 238 ab initio anni Ægyptiaci, sive à Neomenia Thoth. Igitur si à 23 Aprilis retrò putentur dies 238, calculus desinet in Augusti 30. Quippe bisextili anno dies sunt 114 à Cal. Janu. ad 23 Aprilis. à 30 verò Augusti ad ultimum Decembris, sunt 124. quæ ambo componunt 238. Quare cùm neomenia Thoth in 30 diem Augusti Romani ceciderit, intercalatum fuerit oportet ab Alexandrinis anno Christi 359, proximè ante Romanorum bisextilem. alioqui Thoth à 29 Augusti cœpisset. Methodus anni hujus est, ut ad investigandum quemlibet mensem, ejusve diem, ex laterculo mensium Ægyptiacorum suprâ p. 39 descripto scias, quotus sit dies iste ab anni capite, sive ab neomenia Thoth: tum numerum istum adjice ad dies 240 in reliquis 3 annis quadriennii Juliani: in quarto verò, sive eo, qui proximè bisextilem antegreditur, ad 241. De summa aufer 365, vel 366, si bisextilis includatur, residuum erit dies quæsitus. Exemplum: Synesius epistola 13 denunciatum esse Pascha refert in diem 19 Pharmuthi. Ex laterculo mensium Ægyptiacorum dies iste putatur 229 ab neomenia Thoth. Quoniam annus iste fuit Christi 412, bisextilis, proximè ante hunc intercalatum est Alexandria. Igitur adde 241 ad 229, & ex summa 470 deduc annum bisextilem 366, restant 104, quem ex laterculo mensium Romanorum intelliges esse Aprilis

Ms 14, quo revera Pascha contigit anno 412, cyclo Lunæ 14, Solis 1, lit. G F.

Ut autem Ægyptiorum vagus annus vel absolute tractatur, vel ad epocham aliquam adstrictus, cuiusmodi est Nabonassarea, sic annus fixus eorundem certis æris innectitur. quales præcipue sunt duæ, Actiaca, & Diocletianeæ. de quibus suis locis diximus.

Utriusque methodus hæc erit. Ut annum Actiacum obtineas, adde ad annos Christi, 30. Siquidem æra Actiaca totidem annis Christianam excedit. Ut autem Diocletianeam adipiscaris, deduc de annis Christi, 283. residuum erit annus Diocletiani.

De Chronologia principiiis, & characterismis annorum.

UT artium doctrinarumque cæterarum, ita CAP. Chronologiæ certa principia sunt, quibus in XIV. constituendis rerum gestarum annis utitur, erroremque declinat. De his copiose accurateque disputatum est in Prolegomenis Operis de Doctr. Temp. præsertim Tomi 2. quæ legisse, ac perspecta penitus habere, multum studiosi artis istius interfit. Illic enim primum illorum castigata est ratio, qui totum huiusartis negotium in annis utcumque consuendis, & ex historia digerendis putant consistere, ac Solis Lunæque motus, nec non cyclorum, & characterismorum subtilitatem omnem, inutilem ac supervacaneam existimant.

Contra quos tria genera principiorum esse contendimus, illius propria. Quædam enim ex Auctorum fide dignissimorum testimoniis petuntur: quæ sunt talia nonnunquam, ut vel ad ea ipsa, quæ sibi demonstratione persuaferint, minori firmitate homines adhærescant. Cuiusmodi sunt ista: fuisse

quondam in Græcia terra Olympiacos agones, qui quinto quoque anno redibant: Urbem Romam post institutas Olympiadas conditam à Romulo fuisse: Herodotum, Thucydidem, Xenophontem, & alios hujus generis, illarum initio posteriores fuisse: & ejusdem modi cætera confessa vulgo. De quibus recte S. Augustinus lib. 13 de Civit. cap. 3. *Nam conditam Romam tam certum habeo in rebus humanis, quàm Constantinopolim, cùm Romam viderim oculis meis, de illa verò nihil noverim, nisi quod aliis testibus credidi.* Secundi generis principia ἐξ ὑποθέσεως assumuntur; qualia sunt, quæ Mathematici postulata nominant. Exempli causa, æram Christianam ab hinc anno millesimo sexcentesimo tricesimo secundo coepisse, postulatum est, quod nulla demonstratione, sed usu & consensione nititur: tamen negari ab ullo non potest, & ad concludendam Chronologicam rationem valet. Fit enim eo concessio, quod consequens est, necessarium. Eodem & Cycli tres usu vulgati pertinent; quos ad eandem æram applicare solent. de quibus in superioribus capitibus habita disputatio est. Tertium genus principiorum media Mathematica è scientia depromitur. ut sunt ortus siderum, & occasus, & eorum inter se σχέσεις, obscurationes, conjunctiones, aliæque id genus, quorum mentio ex auctoribus, fides, ex Mathematicis. Astronomicisque calculis accipitur. Horum trium è duobus saltem implicatis invicem junctisque probationes instruuntur artis istius. quod quemadmodum usu veniat, exemplo aliquo docendus est tyro.

Propositum sit Chronologo demonstrare, quoto ante hunc annum, qui supra millesimum, & sexcentiesimum, secundus & tricesimus æræ Christianæ numeratur, Peloponnesiacum bellum acciderit. hoc ille in hunc modum ratiocinando colliget. Quoniam enim Thucydides, qui ætate vixit illa,
prime

primo belli istius anno Solem post meridiem defecisse refert, tum in annum belli quartum Olympiadicum agonem incidisse, item anno belli octavo Solem iterum defecisse; Lunam verò, belli decimo nono, quo tempore Nicias Atheniensium imperator bellum in Sicilia gerebat. ad hæc ultimo belli ejusdem anno, Olympiade 94, Solem obscuratum esse testis est, qui eadem vixit ætate, Xenophon, paulò post initium Olympiadis (quæ amborum testimonia suis locis accuratè discussa sunt): ex iis autem omnibus necesse fit, anno ante Christi æram 431 Peloponnesiaci belli primordium incurrisse; ab æra verò Christiana ad hunc annum 1632 putantur anni. Igitur anno abhinc 2063 bellum istud inchoatum est. Hæc ratiocinatio triplex illud adhibet principiorum genus. Nam Thucydidem & Xenophontem haud ista temerè falsòve scripsisse, primum ad genus refertur. Quòd autem illorum hæc esse vera nequeat historia, nisi anno ante communem æram 431 bellum inceperit, ex Astronomicis calculis, & Mathematica demonstratione conficitur. quod genus est principii tertium. Adde jam Lunæ Solisque cyclos, ut ab cæteris annus ille velut propriis characteribus separetur, præter annorum Christi epocham, quàm usurpavimus, secundum id erit principiorum genus. Ex quibus omnibus quæ conficitur argumentatio, invicta est & ἀποδεικτική. Quòd si posterioribus duobus relictis, in priori tantummodo genere Chronologia consistat, hoc est, si sola ex auctoritate, sine characterè ullo, aliòve annorum necessario nexu, horum series deducta sit, tum tota esse σοφιστική, & opinabilis incipiet, nullis ad fidem necessariis fulta præfidiis. quod ipsum dupliciter evenit. Aut enim nulla istiusmodi vestigia demonstrationum ex historia suppetunt, ut in sacra antiquiore historia contigit; quæ simplicem plerumque seriem annorum, eamque

Lib. 9. de
Doct.
Temp. c.
41. &
lib. 10.
cap. 27.
& 28.
tum in
frà, lib. 3.
c. 11.

non satis extricatam, nec cum sequentibus contextam, objicit. Aut per incuriam, & inscitiam, si qua sunt, omittuntur: quod trivialium Chronicorum & Annalium scriptores faciunt; qui bonarum artium jejuni nullum delectum annorum instituant; neque *κρίσις* temporum adhibent illa, sine quibus scientia constare non potest. Sed adversus istos homines satis disputatum est in Prolegomenis Doctrinæ Temporum. Nos, quoad ipsius fieri poterit, elementa ista necessariorum argumentorum conferemus in Chronologiam; neque hoc negotium soli conjecturæ opinionique permittemus, nisi ubi certæ nos illæ notæ annorum destituent. quod institutum in majori illo Opere tenuimus, ac deinceps hoc in Rationario pari studio diligentiaque persequemur.

Atque ut cujusvis explorandæ Chronologiæ, & ejus, quæ hoc se nomine falsò venditat, ab recta & sincera discernendæ methodus aliqua constitutur, Canonion hîc apponam illustrium epocharum. quarum tempus exquisita illa & ex superioribus tribus collecta principiis probatione conficitur: sic ut periti omnes quamlibet dissidentes in cæteris, in illis necessariò consentiant. Rationes porrò, quibus earum deducta sunt tempora, sparsim toto in Opere sunt expositæ; quarum loca numeralibus indicantur notis. Et ut communis sit Chronicis omnibus illarum usus, ac facilis, epochas istas non ad annos mundi, qui variè definiuntur, sed ad Periodum Julianam accommodabimus; cujus ne obscuritatem caussentur imperiti, annos ante vel post Christianam æram identidem adjungemus.

Canonium epocharum aliquot, de quibus periti omnes inter se conveniunt.

CAP.
XV.

Sabbatici anni Ju- dæorum ab Au- tumno trium horum annorum certissimè cocepti sunt: ita ut	Per. Jul.	Ante Christum.
	4550	164
	4578	136
	4676	38

sabbatismus, horum trium annorum finem, & sequentium partem majorem occupaverit. Quocirca utcumque de primo Sabbatico post exitum ex Ægypto Chronologus statuatur, debet ab illo positus annus tribus istis respondere. infra lib. 2. c. 7.

Primus agón Iphiti, sive Olympiadum initium, contigit anno Per. Jul. 3938, ante Christi vulgarem natalem 776. lib. 3. cap. 1.

Annus primus Urbis Varronianus, sive Palilia Varroniana, quæ in annum 3 exeuntem Olympiadis 6 conferuntur, congruunt in annum Per. Jul. 3961, ante Christum 735. Capitolinorum verò Fastorum Palilia, quæ anno 4 Olympiadis ejusdem imputantur, cadunt in annum Per. Jul. 3962, ante Christum 752. lib. 3, cap. 2.

Æra Nabonassari, quo Ptolemæus, Cenforinus, aliique utuntur: iniit Februarij 26 anni Per. Jul. 3967, ante Christum 747. lib. 3, c. 3.

Medorum imperium, ultimo in ordinem redacto Rege Astyage, translatum est in Persas, iisque primum regnavit Cyrus anno Per. Jul. 4154, vel 4155, ante Christum 560, vel 559, hoc est anno 1 Olympiadis 55, lib. 3, cap. 8.

Cambyfes Cyri filius regnare est orsus anno Per. Jul. 4185, ante Christum 529. li. 3. c. 8. & 10.

Darius Hystaspis filius iniit anno Per. Jul. 4193. ante Christum 521. Idem verò saltem ad 31 imperii pervenit annum, ibid.

X x 3

Xer-

- 8 Xerxis navale cum Græcis certamen ad Salamina factum est anno 1 Olympiadis 75. Per. Jul. 4234, ante Christum 480. lib. 3. c. 10. & 11.
- 9 Bellum Peloponnesiacum iniit anno Per. Jul. 4283, ante Christum 431. ibid. cap. 11.
- 10 Alexandri M. victoria ad Arbella, & imperij Persici occasus incidit in annum Per. Jul. 4383, ante Christum 331. lib. 3. cap. 12.
- 11 Mortuus est Alexander M. anno Per. Jul. 4390, ante Christum 324, aut saltem anno Per. Jul. 4391, ante Christum 323. ibid.
- 12 Seleucidarum æra, qua Macedones in Oriente sunt usi, quique anni Græcorum appellantur in libris Machabæorum, cœpit anno Per. Jul. 4402, ante Christum. 312. sed in lib. 1 Mach. ejus initium à vere: in secundo libro, ab autumno sequente ducitur. lib. 3. c. 13.
- 13 Ptolemæus Philadelphus regnare cœpit anno Per. Jul. 4429, ante Christum 285. lib. 3. c. 12.
- 14 Ptolemæus VI. cognomento Philometor, iniit anno Per. Jul. 4543, aut 4544, ante Christum 181, vel 180. ibid.
- 15 Macedonicum regnum clade Persei defecit in Europa anno Per. Jul. 4546, ante Christum 168. quo anno Paulus Æmilius Macedonas acie superavit. lib. 2. c. 14.
- 16 Antiochus Epiphanes Templum profanavit Hierosolymis anno Seleucidarum 145. Per. Jul. 4546. ante Christum 168. lib. 4. Par. 1. cap. 9.
- 17 Annus 1 Julianus cœptus est anno Per. Jul. 4669, ante Christum 45. lib. 3. cap. 14.
- 18 Æra Hispaniensis incipit anno Per. Jul. 4676. ante Christum 38. ibid.
- 19 Victus est ad Actium Antonius cum Cleopatra anno Per. Jul. 4683, ante Christum 31. Mortui sunt autem ambo anno sequenti, à quo & anni Ægyptiorum Actiaci cœperunt. Per. Jul. 4684, ante Christum 30. lib. 3. cap. 15.

Æra Christiana vulgaris incipit à Cal. Janu. anni
Per. Jul. 4714, Juliano anno 46, Olympiadis 194
anno 4 dimidiato. lib. 4. cap. 1. 20

Augustus Imperator obiit mensis cognominis die
19, anno Juliano 59, æræ Christianæ 14. lib. 4.
cap. 5. 21

Claudius Nero Cajo successit anno Christi 41.
ibid. 22

Domitius Nero post Claudium imperare coepit
anno Christi 14. ibid. 23

Domitianus anno Christi 96 periit. ibid. 24

Æra Diocletiani iniit anno Christi 284, lib. 4.
cap. 9. 25

Nicæna Synodus anno Christi 325 celebrata est.
lib. 4. cap. 12. 26

Obiit Constantinus M. anno Christi 337. lib. 4.
cap. 11. 27

Valentinianus I imperare coepit anno Christi 364.
lib. 4. cap. 12. 28

Anni Hegiræ, quibus Arabes utuntur, ex anno
Christi 622, Julii 16 die, procedunt. lib. 4.
cap. 15. 29

Hæ sunt epochæ præcipuæ, quæ in hac arte cer-
tissimæ sunt; adeo ut in illarum tempora periti
omnes consentiant. Quocirca ut quæque Chrono-
logia de una ex iis, aut pluribus, aliter statuit, eo
magis vel minus aberrat à vero. Ac si quis Chroni-
con quodpiam explorare voluerit, illas ipsas epo-
chas, tanquam gnomones ac regulas adhibeat; pri-
mùmque omnium inquirat, quotum in annum
mundi Natalem Christi communem, & æræ vul-
garis initium, conferat. Ita enim intelliget, cui-
nam anno Periodi Julianæ mundi caput addicat, &
quibus deinceps Solis ac Lunæ Cyclis singulos assi-
gnet annos. Tum unamquamque epocharum illa-
rum in istius annorum serie contempletur. Vix au-
tem fieri potest quin, si doctrinæ hujus methodum,

& characterismorum, ac *κρίσις* usum ignoret, aut nisi peritos eorum duces omninò sequatur, in plerisque titubet, ac cùm historicæ veritati, tum sibi ipsi contraria multa, minimèque cohærentia, designet. Cujus instituendæ probationis, ac veri falsique Chronici dijudicandi specimen hoc loco subiciemus: ad idque Chronologiam eligemus aliquam, cujus in erratis ac vitiis quid sibi deinceps cavendum sit, prudens Lector agnoscat.

Ex omnibus verò, quæ ad hunc diem editæ sunt, nulla ad hoc institutum aptior est, quàm quæ novissimè prodiit indidem, *Unde homines nati durum genus*. Nam nulla mendosior extitit, vitiisque referta majoribus. Quanquam scriptor illius valde sibi doctrinæ in isto genere placet, in eoque majorem partem contrivit ætatis, ut ejus exemplo doceri possit, rem non adeo facilem ac parabilem esse, quàm nonnullis videtur, Temporum scientiam, quam tot annorum meditatione ac studio nondum ille conficere sibi potuerit.

Περίξις methodi Chronologica, sive examen Chronologia sanctæ, ab Opilione scriptore nupero editæ.

CAP.
XVI.

A Nnus Christi 1632 in isto Chronico putatur ab origine mundi 5832: primus autem æræ Christianæ, mundi statuitur 4201. ut natalis communis Christi finem occupet anni mundi 4200. Quocirca deductis ex anno Per. Jul. 4713, annis 4200, relinquuntur anni 513 perpetua methodo addendi ad annos mundi, ut anni Per. Jul. conficiantur. Quo constituto, videamus, quàm aptè ad epochas Canonii sancta illa Chronologia congruat.

Annus primus Iphiti, sive Olympiadis primæ, in illa numeratur ab orbe condito 3427. Additis ex methodo 513, confiunt anni Per. Jul. 3940. Bien-

nio

nio igitur aberrat. Nam debet esse 3938. Quod & annorum ante Christum calculus ostendet. Detrahit enim annis absolutis 3426 de 4200, reliqui sunt 774 anni ante Christum: quos tamen 776 numerandos esse demonstravimus.

In annis ab Urbis Romæ conditu & secum ipse conflictatur sanctæ Chronologiæ scriptor, & biennii metachronismo peccat. Etenim anno mundi 3451, Aprilis 21 conditum illius assignat, cum initium Olympiadum in Solstitium æstivum anni mundi 3427 conferat. Idem porro anno primo Olympiadis 7 Romam censet esse constructam. Quæ sunt αὐτίματα. Si enim anno mundi 3427, sub æstivum Solstitium cœpta est Olympias prima, anno mundi 3451, ab eodem solstitio septima Olympias inierit, oportet. Urbs autem vere antecedente, labente adhuc Iphiti anno 24, five 4 Olympiadis 6, fundata. Non igitur anno 1 Olympiadis 7, ut ille scribit. Sed nec annum 1 Olympiadis 7 rectè constituit in anno mundi 3451, qui est Per. Jul. 3964, & ante Christum 450. Nam debet esse Per. Jul. 3692, & ante Christum 752, ut suprâ declaratum est. Unde biennio labitur.

Chron.
sanct.
p. 447.

Sed majora sunt, quæ sequuntur, portenta γενομένης ἀλογίας. Annum 1 Nabonassari collocat in anno mundi 3471, vel 3476. (ita enim ridiculè fluctuat in re facili, ac certa.) Annus 3471, additis ex methodo 513, efficitur Julianæ Periodi 3984, ante Christum 730. Annus verò 3476 est Per. Jul. 3989, ante Christum 725. Utrobique verò turpis est error; in priori epocha, annorum 17, in posteriori, 22. Est enim 1 Nabonassari Jul. Per. 3967, ante Christum 747.

Chron.
sanct.
p. 35.

Rursus Medorum imperii finem, & exordium Persici, quod Cyrus instituit, putat esse mundi 3660: qui est Per. Jul. 4173, ante Christum 541. in quo annis saltem 18 hallucinatur. Nam Astyagis

exitus, & Cyri primordium, annum obtinere debet Per. Jul. 4154, vel 4155, ante Christum 560, vel 559. Anno Per. Jul. 4173 cœpit quartus Olympiadis 59. cū tamen Cyrus consensu omnium Persis regnare cœperit anno 1 Olympiadis 55.

Chron.
sancta.
p. 37.

Ad hæc Cambyfis initium imputat anno mundi 3689, ante Christum 512. In quo annis 17 fallitur. Ostensum est enim, anno Per. Jul. 4185 Cambysem regnare cœpisse, ante Christum 529. Atqui annus mundi 3689, adjectis 513, efficitur Per. Jul. 4202.

Chron.
sancta.
p. 515.

De Cambyfis anno 7 abnormis est & ἀλογος illius opinatio. Scribit enim septimum hunc annum, cui Ptolemæus Lunarem defectionem adscribit, vel non ultimum ab eodem Cambyfis regni vitæque statui: vel, si ultimus ponitur, non ab eo tempore putari, quo in Perside regnare cœpit, sed quo Ægypto potitus est. tanquam duodecim in totum regnarit annos; quorum ultimis 7 Ægypto dominatus fuerit. Verū ista commentitia sunt, & à Ptolemæi rationibus aliena. Cambysem octavum annum haud excessisse, non solum Herodotus, sed etiam Ptolemæus arbitratus est. Id ostendit Canon ille Mathematicus Ptolemæi, in quo Babylonii Reges descripti sunt: qui in fine hujus Partis editus est Græcè ac Latine, extatque in Theonis libro nondum edito, qui Πρώχειροι Κανόνες inscribitur: cujus nos partem illam, quæ Babyloniorum Regum seriem continet in a 9 de Doct. Temp. exscripsimus. In eo catalogo Cyrus Babylone regnum auspiciatus proditur anno Nabonassari 210, ac 9 annos imperasse, ut anno Nabonassari 218 decesserit. Huic Cambyfes subjicitur, qui orsus anno 219 Nabonassari, annis 8 confectis, obiit 226 Nabonassari, ac successorem Darium habuit. Annus Nabonassari 210, ex methodo superius tradita, iniit anno Per. Jul. 4176, ante Christum 538. Annus item Nabonassari

a Lib. 9.
cap. 52.

nassari 218, est 530 ante Christum. Denique 226 est 522 ante eandem Christi epocham. Quocirca Ptolemæus ultra annos 8, Cambyfis imperium, ex quo Cyro patri successit, propagari non censuit. Indidemque manifestus est Chronologi istius error, qui initium Cambyfis illigat anno mundi 3689, mortem 3700, quorum ille est 512 ante Christum, hic verò 501. Ita in Cambyfis initio labes est profanæ istius Chronologiæ, annorum 18, quot distat 533 ante Christum, à 512. In obitu verò Cambyfis differt à Ptolemæi calculo, utràque temporum putatione, annis 21. quo intervallo discrepat annus ante Christum 501 à 522.

Sic Darii Hytaspis filii annus primus comparatur ab isto Chronologo cum anno mundi 3701, qui est Per. Jul. 4214. ante Christum 500. Proinde annorum 21 error est. siquidem ex certissimis observationibus Darii primordium incurrit in an. Per. Jul. 4193, ante Christum, 521.

Salaminium certamen, quo Xerxes cum Atheniensibus Græcisque cæteris confligit, in Chronologia sancta adscribitur anno mundi 3723; qui est Per. Jul. 4236, ante Christum 478. Hic biennii labes admissa. Nam prælium istud anno Per. Jul. 4234, ante Christum 480, omninò convenit.

Verùm absurditatem excedit omnem, quòd Dario Hytaspis filio non plures annos, quàm 20 tribuit, Metasthenem nescio quem stramentitium secutus, quem Herodoto præfert. Sed si tanti non erat Herodotus, ut ei auscultare potius vellet, quàm suppositio Metastheni, saltem astronomiæ rationem aliquam duceret, & ἀποδείξει cederet. Est enim apud Ptolem. li. 4. cap. 9. pag. 102 edit. Græcæ, Lunaris defectionis observatio; quæ Darii anno 31 notatur, Nabonassari 257, Tybi 3, sequente 4, hora 10, 40, à meridie. Igitur 31 saltem annum Darius attigit. Sed nimirum annos 36 imperavit, ut non solum

Chron.
sancta.
p. 450.

Chronol. sanc.
p. 38.

lùm Herodotus testatur, verùm etiam astronomicæ *τηρήσεις* inter se collatæ; quæ Cambyſis 7, Darii 20, & 31, Xerxis anno 6, ac demum Darii Codo-
mani ultimo conveniunt, quarum intervalla Chrono-
logiæ noſtræ fidem adſtruunt.

Chronol.
ſanc. p. 39

Chron.
ſanc. p.
146.

Alexandri M. primordium poſt Philippi patris
obitum eadem illa *Chronologia ſancta* conſtituit in
anno mundi 3885, ante Chriſtum 316. Additis ex
perpetua methodo 513 ad 3885, exiſtit annus Per.
Iul. 4398. Ruſus initium Monarchiæ Alexandri,
unà cum clade Darii ad Arbella, eadem Chronolo-
gia anno mundi 3889 tribuit, ante Chriſtum 312.
ut ſit annus Per. Iul. 4402. Cujus quidem Monar-
chiæ annos numerat 12, quibus Dario ſuperſtes
vixit. Hæc temporum ratio proriſus abſurda eſt, &
imperita. Arbellica victoria, & occaſus Perſici re-
gni, extra controverſiam, incidit anno ante Chri-
ſtum 331. Per. Iul. 4383, anno 2 Olympiadis 112:
ut infrà lib. 3. c. 11. demonſtratum eſt, partim con-
ſenſu hiſtoricorum veterum, partim Lunari defe-
ctione, quæ paulò ante prælium contigit Septem-
bris 20. Ea porrò victoria ſexto anno poſt Philippi
obitum accidit, ut teſtis eſt Dionyſius Halicarnaſſ.
in Dinarcho. cui & Diodorus aſſentitur. Eusebius
anno Alexandri ſeptimo tribuit. Unde Philippi obi-
tus rectè à Diodoro confertur in annum 1 Olympia-
dis 111, qui eſt Per. Iul. 4378, ante Chriſtum 336.
Quocirca Chronographus iſte opilio in Alexandri
initio collocando, & obitu Philippi, annis totis 20
fallitur. in Arbellica victoria, & occaſu Perſici re-
gni, aunis 19.

Imperavit Alexander annis poſt mortem Darii
haud amplius ſeptem; in totum verò 12, cum
menſibus aliquot, ut Diodorus Siculus, & Arria-
nus lib. 8, ex Ariſtobulo, qui fuit Alexandri *σύν-
χερονος*, & Eusebius in Chronico teſtantur. Philip-
pus enim obiit Pythodoro Athenis Præto-
re, ut ſcri-
bit

bit Diodorus, & Arrianus. qui est annus 1 Olympiadis 111, ante Christum 336 Alexander verò mortuus est Hegesia Prætoræ an. 1 Olympiadis 114, iisdem auctoribus: anno ante Christum 324, Per. Jul. 4390. Quod non solum auctoritate veterum, sed etiam astronomicis rationibus colligitur, ut in lib. 3. cap. 12. ostendimus.

At Chronologus nuperus, postquam Darii cladem in annum contulit mundi 3889, & annis solidis 19 aberravit, Alexandrum asserit 12 annos post Darium imperasse, obiisseque anno mundi 3900, qui est 302 ante Christi æram, Per. Julianæ 4413. Nihilominus propter auctorum quamplurimorum testimonia, qui post Darium annos 8 superstitem fuisse volunt Alexandrum, tanquam in dubio posita re, annum alterum Alexandri mortis præfinit; qui sit mundi 3896, ante Christi æram 306. Est hic Per. Jul. 4409. Itaque prior illius sententia, quam & alteri præfert, annis 23 tardius Alexandri consignat obitum. posterior, annis 19. Nam de anno mortis Alexandri nulla, nisi paucorum ad summum mensum, potest inter eruditos esse controversia. Tum hoc falsissimum est, post Darii necem annis illum 12 in vivis fuisse. Non enim dubium est, quin anno 2 Olympiadis 112 victus & occisus sit Darius, Alexander verò mortuus sit primo anno Olympiadis 114. quod egregie confirmat antiquorum consensus omnium, velut Diodori, Arriani, Censorini, Ptolemæi, Theonis, & Astronomorum cæterorum, qui ab obitu Alexandri M. sive initio Philippi Aridæi, tempora subduxerunt. Quod in 10 de Doct. Temp. cap. 38, 39, & seq. tum in Paralip. pag. 859, uberrimè demonstravimus.

Præterea mortuus est Alexander M. anno ætatis suæ tertio & tricesimo, ut scribit Cicero in Philippica quinta, nec non Justinus libro 12, & Arrianus Eusebius in Chronico, anno tricesimo secundo; cui

Chronol.
sanc. p.

39. 546,
& 547.

Chron.
sanc. p.
9. 34.

cui assentitur Alexandrinum Chronicon. Regnare idem coepit post Philippi necem anno circiter ætatis vicesimo, cujus rei testes sunt Plutarchus, Arrianus, Justinus, Zonaras, & alii. Ita duodecim integros regnavit annos post obitum Philippi. Diodorus enim Siculus post patrem ait regnasse annos 12, menses 7. Livius libro 9 annos tredecim, totidemque Cornelius Nepos in Eumene. Si ergo mortuus est, ut jam dixi, Philippus Pythodemo, vel Pythodoro, Archonte, qui fuit annus Olymp. 111, ut disertè refert Diodorus, ad stipulante Curtio, & Arriano; isque annus est ante Christum, 336, vel 335, si exeuntem Græcum annum computes. ac si obiit Hegesia Archonte, anno 1 Olympiadis 114, ut Diodorus, Arrianus, Eusebius lib. 8 de Demonstr. asserunt. qui annus coepit ante Christum anno 324, sanè 12, non ampliùs, annos solidos regnavit à Philippi morte. His omnibus assentitur Vignierius, & quisquis rem Chronologicam cum aliqua laude tractavit. Sed quibus præfidiis portentum illud novæ opinionis fulciat sese, paululum videamus.

Tres sunt potissimum allati ab nupero Chronologo scriptore, qui post victum Darium annos Alexandro 12 imputant. Primus est auctor libri primi Machabæorum, qui Alexandrum ait annos regnasse 12. Verùm anni isti regni totius habendi sunt, non Monarchiæ. neque, ut aliter sentiamus, cogere nos opilio iste potest. Etenim Scriptura 12 in totum annos ait Alexandrum regnasse. Secundus est Josephus, qui lib. 12, cap. 2, duodecim annos imperii tribuit Alexandro. Atqui de Alexandro verbum illuc Josephus nullum facit: nec usquam imperasse ait annos 12. neque Josephum Chronologus iste legit: sed apud Ruffinum interpolatorem Josephi verba ista reperit: *Post decimum verò & secundum annum imperii Alexandri, & post quadagesimum Pto-*
lemæi

lemæi salvatoris, quæ in Græco non comparent, & Ruffinus de suo, ut solet, emensus est. Nec illa verò nuperi Chronologi causam promovent. Imperium enim universè pro Alexandri regno sumpsit: quemadmodum & Ptolemæi imperium nominat, quod regnum fuit. Tertius est Strabo, qui in calce libri 15 annos 10, vel 11 ab everso Dario imperasse scribit Alexandrum.

Sed nimirum everfionem Darii ab anno primo expeditionis Asiaticæ Alexandri M. & clade Persarum ad Granicum Strabo repetiit. Anno quippe regni tertio, ut ait Zosimus, tertio item Olympiadis 111, ut Diodorus, aliique testantur, ante Christum 334, Per. Jul. 4380, Alexander fufis ad Granicum in Phrygia Persis Asiam perdomuit. Id initium evertendi Darii fuit: à quo anno demum undecimo inchoato mortuus est Alexander. Ita verum est, quod *ὁ λόγος* prodidit Strabo: *τὸν δὲ καταλύσας Ἀλέξανδρος αὐτὸς ἤρξε δέκα, ἢ ἑνδεκά ἔτη*. Falsissima est igitur & absurdissima profana ista Chronologia.

Chron.
sancta.
p. 847.

In æra Græcorum, qua libri Machabæorum usi sunt, quæ & Seleucidarum dicitur, consentaneus est error nuperi Chronologi, qui hanc æram à postrema Alexandri victoria ad Arbella numerandam asserit, & Vignerium aliter sentientem redarguit. In quo gravissimè ipse labitur. Certissimum est enim, annum primum Græcorum ab Autumno cœpisse anni 12 post mortem Alexandri; post Darii mortem, anni 20. ut in lib. 10 de Doct. Temp. & hujus Operis lib. 3. docuimus.

Chron.
sancta. p.
39. & 40.

Ptolemæorum tempora apud eundem Chronologum perturbatissimè digesta sunt. Nam cum de annis Alexandri & ejus obitu ancipitem posuisset sententiam, ac partim anno mundi 3896, partim 3900 illius mortem illigasset, quem posteriorem annum alteri præferre se dixit, his ita constitutis,

Pto-

Ptolemæi Lagidæ, qui post Alexandrum primus in Ægypto regnavit, annum primum illi ipsi 3896 adscripsit anno; adeo ut quinto, antequam moreretur Alexander, anno Ptolemæus ei in Ægypto successerit. Etenim si, ut ille statuit, probabilius est, Alexandrum anno 3900 obiisse quàm 3896, Ptolemæus autem anno 3896 in Ægypto regnare cœpit, profectò id, quod dixi, sequitur absurdum. Neque enim duplicem ibidem, ut Alexandri, ita Ptolemæi epocham definit ad utramque de Alexandri obitu sententiam accommodatam; sed unam duntaxat, è qua reliqui deinceps Ptolemæorum anni consequuntur. Itaque non potest effugere, quin annis 5 ante Alexandri mortem ex sua & veriori sententia constitutam, successorem ei Ptolemæum dederit.

Chron.
sancta.
P. 40.

Ad hæc Ptolemæum Philadelphum superstitè adhuc patre regnare cœpisse vult anno mundi 3930, cum eoque regnasse annis 6. Mortem enim Lagidæ collocat in anno 3935. In quo plurimum error annorum est. Siquidem annus 3930 est Julianæ Periodi 4443, ante Christum 271. Atqui demonstratum est ex Astronomicis observationibus, initium Philadelphi congruere anno Per. Iul. 4429, qui est ante Christum 285. Itaque annis 14 hallucinatus est.

Lib. 3.
hujus
operis.

Tum quòd addit, ex Dionysii Mathematici sententia, & Metasthenis, Philadelphum regnasse annis 36, at Prologum Ecclesiastici annos 38 numerare, in utroque falsus est. Dicat obsecro, ubinam legerit, Dionysium scripsisse, Philadelphum annis regnasse sex & triginta. Nam apud Ptolemæum sparsim ex Dionysio ponuntur anni, quibus singulæ observationes notatæ sunt. De Philadelphi annis ac regno non meminit. Nos in 4 de Doct. Temp. cap. 16. omnia illa Dionysii exempla descripsimus: ex quibus contra Chronologum efficitur, primum annum Philadelphi in Per. Iul. 4429 incurrere. De Me-

Metasthene (ita enim imperitè vocat, qui Megasthenes appellari debuit) jam pridem ab emunctæ naris Chronologis exceptum est, fœneum illum ac nullius auctoritatis esse testem: qui cum Viterbien-sibus quisquiliis ab omni literatorum commercio procul est rejectus.

Quod ad 38 illos annos attinet, qui in Ecclesia-stici Prologo recensentur, falsum est, eos ab Phi-ladelpi primordio numerari: neque id probare potest Chronologus. Nos in 10 de Doct. Temp. cap. 44. aliunde illos esse repetendos ostendimus. nimirum ab eo tempore, quo in Ægyptum profe-ctus est, vel certè ab eo, quo avus illius Jesus li-brum istum edidit.

Denique Ptolemæi Philometoris, qui sextus in ordine censetur, annum 1 comparat cum anno mundi 4029 qui est Per. Jul. 4542, ante Christum 172. Ostensum est autem ex Astronomica observa-tione, coepisse illum anno Per. Jul. 4533, ante Christum 181, Proinde annis 9 vitiosa est ista Chro-nologia.

Annum primum Julianum comparat cum anno mundi 4157, qui est ante Christum 44. Per. Jul. 4670. In quo uno anno fallitur. Quippe annus Ju-lianus 1 est ante Christum 45, Per. Jul. 4669, ut lib. 3, cap. 14, probatum est.

Præterea Christianam æram, five annorum Chri-sti principium, refert in annum Julianum 45, mundi 4201, qui sit Jul. Per. 4714. Verùm anno isti Jul. Per. convenit annus Julianus 46, quo cum æræ caput conjungi debet, uti libro eodem illo pla-num fecimus. Quare unius anni prochronismo pec-cat in anno 1 Christi.

In anno porrò Passionis Dominicæ ridiculam rem facit. Etenim anno mundi 4233, Martii 25, Chri-stum ait in crucem fuisse sublatum. Hic est æræ Christianæ 33, quo litera Dominicalis fuit D, cyclo

Chronol.
sancta.
p. 600.
In Discip.
Temp.
par. 2.
Observ.
22. & in
Chron.
sancta.
p. 43. &
605.

Chron.
sancta.
p. 606.

Cyclo
Lunæ 15.

Solis 14. Novilunium Martii 20: Unde 25 Martii Luna fuit 6. feria 4. Itaque ex subtilissimi Chronologi ratiociniis passus erit Christus Luna 6, feria 4. Vides, candide Lector, quæ monstra pariat bonarum artium & Chronologicorum elementorum inscitia.

Chron.
sancta.
p. 43.

Claudii Imperatoris initium anno Christi 43, Neronis, anno 57 imputat. In priori error est biennii. coepit enim anno 41. In posteriore, triennii. Quippe pro anno 54 imperare aggressus est Nero. quod lib. 4 demonstrabitur.

Domitianus obiit anno Christi 96, Septembris 18, cum Luna esset in Aquario, ut Sueton. in ejus vita, cap. 16, prodidit. At Chronologus noster biennio tardius ponit, anno 98.

Trajani idem exordium refert in annum 100, qui esse debuit 98.

In Hadriano verò triennio peccat. Coepit enim anno 117, ut in lib. 4. hujus Operis adstruetur. At iste conjicit in annum 120.

Sic in Antonino Pio, M. Aurelio, biennii metachronismo fallitur. in Commodò, unius anni.

De absurda Chronologi nuperi ratione, qua Olympiadum, & aliarum epocharum, fidem dubiam esse caussatur, deque aliis ejusdem peccatis.

CAP.
XVII.
Chron.
sancta.
p. 525.

Monitum se ab amicis ait Chronologiæ sanctæ conditor, haud bene collocata videri Cyri & Cambyſis exordia in eo libro, quem *Discipulum temporum* inscripſit. Ibi enim ab communi ipſum & vulgò recepta diſceſſiſſe ſententia, quæ anno Olympiadis 55 Cyrum iniſſe confirmat. ex quo ſucceſſore ejus Cambyſes præpoſterè poſitus ſit. cum tamen hujus 7 annus reſpondere debeat anno Nabonaſſari 225, quod in lib. 9. de Doct. Temp. cap. 11, & hujus Operis lib. 2, docuimus.

Huic

Huic argumento ita noster occurrit: Frustra Nabonassaricos annos, & Olympiadicos, objici sibi, cum nec illorum, nec Urbis annorum certa exploratâque sint exordia, sed in magna opinionum varietate posita. Non esse porro certa hæc initia demonstrat ex eo, quod non ad eisdem Hebræorum regum annos à Chronologis applicentur. Exempli causa, primam Olympiadem Petavius cum anno Azariæ 34 comparat; Temporarius Eusebium secutus cum anno ejusdem 50: Salianus cum 1 Joatham: ipse autem cum 6 Joatham. Vignerus cum 12. Sic annum 1 Urbis conditæ, Nabonassaris item, Cyrique cum aliis atque aliis regum Judaicorum annis auctores iidem illi conferunt. Unde consequens putat, incerta illorum esse omnium exordia, de quibus tantopere inter se Chronologi dissentiant.

Atqui frivola est & inscita hæc argumentandi ratio. Etenim non ex Regum Judaicorum, aliorumve istiusmodi, comparatione æstimandæ sunt epochæ Chronologicæ, sed ad certos fixosque cardines exigendæ. Alioqui, ut se habet ista collectio, nihil erit omninò in profana vel sacra historia & Chronologia certi, de quo asseverari possit. Age enim eligatur, quam voles, fixa exploratâque temporis alicujus circumscriptio. Solem abhinc anno tertio defecisse die Junii 10 sub occasum ipsius, resest certissima. qui fuit annus Christi 1630. Hoc ipsum, de quo nemo sobrius ambigit, incertum esse, simili ac Chronologus noster argumento conficiam. Dicam enim, annum eclipsis illius à Petavio constitui ab Orbe condito 5613, à Temporario 5650: à Vignero 5757: à Saliano 5683: ab nupero Chronologo, 5830. tum si percensere cæteros velim, longum instituiam catalogum eorum, qui diversas ab Orbe condito summas annorum computant. Eiusdem modi erit argumentum, si à Diluvio, vel

Abraamo, Mose, Davide, Babylonica deportatione, vel alia quapiam epocha repetatur initium. Nam omnibus illis diversus finitur annorum numerus penè singulis ab Chronologis. Qui ad hunc modum ratiocinetur, & dubium esse concludat, an 1630 anno Solis illa defectio Junii 10 contigerit, quam nos ipsi oculis aspeximus, nonne risu omnium obruatur? Atqui par & germana est Chronologiae sanctæ auctoris argumentatio; qui Olympiadum epocham, vel Nabonassaream, ex eo controversam & incertam esse contendit, quòd ab initio Azariæ, vel Joatham, variè computari soleat. Qui si ad fixum aliquem & opinione receptum omnium temporis cardinem calculos suos dirigeret, inveniret profectò, bellè inter peritos artis suæ Chronologos, & Annalium Scriptores in illis convenire, quæ ab cœlestibus observationibus fidem accipiunt. Ut si ad annos Christi referantur: quorum primus, dissentiente nemine, cœpit ante annos 1632; ac cyclo Lunæ præditus fuit 2, Solis 10. Ad hunc, inquam, annum, si Olympiadum ac cæterarum epocharum ratiocinia dirigantur, mirificè consentientes reperiemus non opiliones, aut bubulcos, & ignaros artis illius, quam profitentur, sed eruditos Chronologos. Etenim primus annus Iphiti æræ Christianæ principium antecessit annis 776. in eoque docti omnes consentiunt, qui in annis ab Orbe condito, vel ab Diluvio, reliquisque dissident.

Exempli causa, Scaliger, Calvisius, & alii, qui hujus artis methodum amplexi sunt, mundiano 3174 primam Olympiadem cœpisse volunt circa 35, vel 36, Ozia. Idem natalem Christi communem attribuunt anno mundi 3949. Per. Jul. 4713. Unde perpetua methodo ad annos mundi addi jubent 764, ut Periodi Jul. annum assequamur. Igitur si ad annos 3174 adjeceris 764, fiet annus Per. Jul. 3938, ante Christum 776.

Jaco.

Jacobus Capellus natalem communem confert in annum mundi 3199. Proinde ad Per. Jul. obtinendam addit annos 714. Idem primam Olympiadem censet anno mundi 3224, Oziæ 34 cœpisse. Ad-
ditis 714, fiunt anni Per. Jul. 3938, ante Christum 776.

Salianus annum 1 Olympiadis ponit anno mundi 3278, Jothami Regis Judæ 1, ante æram Christianam 776, quam verò Natali Christi uno anno posteriorem facit.

Petavius, quem & aliis Chronologis accenset, annum eundem Olympiadis primæ confert in annum mundi 3208, Oziæ 34. Et tamen ille annus ab eo putatur Per. Jul. 3938, ante Christum 776.

Temporarius quoque ante Christum anno 776 Olympiadis iniisse docuit, quod Capellus ad annum mundi 3224 observat.

Quocirca licet annos mundi, vel ab Judæorum Patriarcharum, aut regum initiis, variè subducant, nihilominus cum ad certam aliquam & confessam epocham calculos suos revocant, tam in Olympiadibus, quàm in cæteris concordant, quæ cælestibus nituntur observationibus.

Poteram alia, præter hæc, innumera Chronologiæ istius errata persequi, si aut nos res ea tota delectaret, aut operæ pretium in nugis istiusmodi scrutandis esset ullum. Nisi quem fortè talia quædam ex illo notare, ac seriò castigare juvet; a Quod a Chro-
Constantium II. Constantini M. F. ex duabus conju- nol. fan-
gibus, Eusebia, & Faustina, nihil unquam susce- etæ pag.
pisse liberorum, ait, quòd tam ipse, quàm ejus 687.

uxores, steriles essent. Et ibidem tamen pag. seq. Gratianum Valentiniani filium refert Constantiam ejusdem illius Constantii filiam duxisse, quod posterius est verum. Nam moriens Constantius Faustina conjugem prægnantem reliquit, ut scribit Ammianus. Si quis autem prægnantem uxorem re-

liquit, non videtur sine liberis decessisse, de reg. jur. 187. Sterilis certè nec ille, qui genuit, nec quæ postea peperit, cenferi potest.

- a p. 661. b A* Tum quòd M. Antoninum Philosophum filium
b p. 676. ait fuisse L. Ælii Veri Cæjonii. *b* Quod Asclepiodoro-
 rum Præfectum Prætorio Constantii Chlorig, à quo
 superatus est Britannia tyrannus Aleæctus, regem
e p. 679. vocat Anglorum. *c* Quòd Constantinopolitanam
 Ecclesiam Patriarchatus titulo affectam esse scribit
d p. 707. ex anno Christi 331. *d* Quòd Clodionem Pharamun-
 di successorem, Burgundiam & Ingolismenses sub-
 egisse, ac Tolosam usque pervagatum esse narrat.
e p. 677. *e* Quòd ab ultima Darii Codomani, Persarumque
 clade ad annum Christi 226 annos ait præcise esse
 538. cum sint omnino 557. nempe 331 ante Chri-
 stum, ad 226 adjectis.
- Item quod *f* Aratum Poëtam super Acta Aposto-
 lorum scripsisse narrat. Quòd *g* Optatum Miletii
g p. 46. vocat Episcopum, qui fuit Milevitanus. Quòd
ad A. C. *h* Boëtium illum, qui sub Theodorico Rege Gotho-
 rum floruit, *historicum* nominat. Quòd *i* Tycho-
 nem Brahe ad A. Christi 1546 adscribit, & æqua-
 lem B. Rhenani facit. Quod *k* Cassium Viscellinum
i p. 58. Consulem A. U. C. 267 capite truncatum asserit;
k p. 450. quem Romano more de saxo præcipitatum esse
l Dion. produnt *l* Annales Romani. tum alia insuper ridicu-
Hal. l. 8. la, quibus Chronicon aspersit suum. Ego verò li-
 benter missa ista facio: qui superiora illa non nisi
 necessarium in usum methodi nostræ ac specimen
 adduxi. auctorem verò ipsum indocti & infaceti
 Operis

Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.

RATIONALARI

TEMPORUM

PARS SECUNDA,

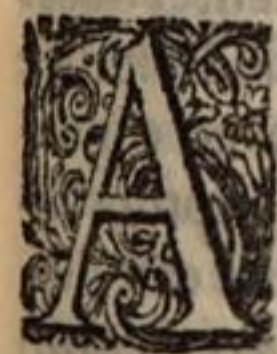
LIBER SECUNDUS.

De Annorum calculo ab Orbe condito ad æram Christianam. Ostenditur, non posse summam illam certò definiri. De discrimine Græcorum codicum ab Hebraeis, & Latinis. Mundum Autumno creatum videri. Anni Diluvii διακλὺς.

CAP. I.

Vide l. de
Doct.

Temp.
c. 6. & 8.

ANNORUM numerus, qui ad hanc ætatem ab orbe condito fluxerunt, nulla certa ratione, sed verisimili conjectura colligitur. Hinc illa in mundi annis putandis varietas auctorum: nemo ut ferè sit, qui hoc in capite cum alterius opinione concordet. Hujus diversitatis una hæc est, præcipuâque causa, quòd annorum illorum calculus non aliunde quàm ex sacrorum librorum historia deducitur. Ea porrò minus liquidam & explicatam temporum subductionem continet.

Hic enim primùm ille Græcorum codicum cum Latinis Hebræisque conflictus occurrit. quòd priores mille ferè ac quingentis annis ab Adamo ad Abraami natalem amplius numerant, quàm reliqui duo. Tum in sequentibus intervallis communis utrosque temporum obscuritas exercet; præsertim in eo, quod ab exitu Hebræorum ex Ægypto, ad Davidem vel Salomonem extenditur. Nam Judicum anni propemodum inexplicabilem quæstionem

Gen. V.
31. &
VI. 3.

continent. Ad hæc utriusque regni, Judæ, Israëlque, successiones, quæ duobus libris Regum, totidemque Chronicorum, traditæ sunt, non parvam controversiam afferunt, nec eodem ab omnibus modo numerantur. Denique, cum in Scriptura sacra annorum aliqua summa concipitur, ut cum vixisse vel regnasse quispiam tot annos dicitur, non satis exploratum est, an rotundum consecrata numerum, aliquot omiserit, qui ad summam explendam defint, aut supra eam excurrant. Sanè August. lib. 15 de Civit. Dei cap. 24, quod ex Genesi colligi videtur, Noëmum quingentos annos natum fuisse, quando Arcam moliri jussus est, revera quadringentos octoginta duntaxat egisse putat, *quos more, inquit, suo Scriptura quingentos vocat, nomine totius maximam partem plerumque significans.* Quod etsi necesse non est, (nam aliter locus ille potest ac solet exponi) tamen quid de Scripturæ consuetudine vir summus arbitretur, ex eo cognoscimus. Ac si viginti totos annos nihil à scriptura dissimulari vetat, ut eo minuss exactus sit calculus, multò magis paucioribus usuvenit: quos plerumque neglectos fuisse, nemo nisi stolidè pervicax inficiari audeat. Ut in utraque genealogia, tam Adami posterorum ad Diluvium, quàm Noëmi ad Abrahamum: nec non in annis Regum, ac similibus numeris, in quibus vel pauci anni excluduntur ab summa, vel inchoati pro integris usurpantur; vel, si quid mensium supra vertentes annos reliquum est, omittitur. Itaque Theophilus Antiochenus vetus scriptor libro 3 ad Autolycum, cum Patriarcharum, ac Regum annos ex sacrorum librorum auctoritate retulisset in summam, prudenter admonet, non posse certò accuratum & exactum iniri numerum, quòd excurrentes menses ac dies à Scriptura prætereantur: *ὥστερ ἡμεῖς τὸ ἀνεκτέες ἴσως ἀγνοῶμεν*

νοῦ μὲν αἰπάντων τ' ἐτῶν τ' ἀριθμὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀναγεγραφθαι ἐν ταῖς ἱερῇς βίβλοις τοὺς ἐπιτέχοντας μῆνας, ἢ ἡμέρας.

Quocirca probabili tantummodo conjectura annorum ab initio mundi numerus conficitur; quatenus qui in illis, quas dixi, genealogiis putantur anni integri omnes habentur, ac præcisi, ut ne uno quidem plus aut minus intercesserit. quod etsi non est credibile, tamen, quia fieri aliter non potest, eos solos Chronologia persequitur.

Quibus utiliter animadversis, nos ab Orbe condito ad annum natalem Christi ex vulgari calculo, Quo anno conditus sit mundus. elapsos esse putamus annos 3983, quos per intervalla sex ita partiti sumus Operis hujus initio.

1 Ab rerum primordio ad Diluvium absolutum numeramus annos 1656.

2 Ab eo verò, qui Diluvium proximè secutus est, ad Abraami 75, quo stirpem illi pollicitus est Deus, anni sunt 366.

3 Ab anno 76 Abraami ad eum, qui in Israëlitarum exitum ab Ægypto desiit, anni 430.

4 Ab eo, qui proximè ab exitu cœpit Israëlitarum, ad tertium Salomonis, ante Templi conditum, anni 519.

5 Ab quarto Salomonis anno, quo Templi fundamenta jacta sunt, ad annum, Cyri 21, sive ultimum captivitatis Judaicæ, anni sunt 474.

6 Absoluta captivitate ad communem Christi natalem, anni subducuntur 538.

Fiunt ab initio mundi ad eum annum, qui æram Christi præcessit, anni 3983. Ergo æra Christiana annus est mundi 3984, orsus ab Januario.

Horum intervallorum ratio hoc & sequentibus in libris reddetur. Et ut à primo longissimòque intervallo omnium ordiamur, ejus summa decem ex Patriarcharum Genealogia constat, quæ cap. 5

Gen. exponitur. In hac verò Græci codices ab Hebræis Latinisque discrepant. Illi enim plures ferè centenis annos singulis imputant, ut sequens laterculum ostendit, in quod Latinorum Græcorumque calculos coniecimus.

<i>Laterculum ætatis Patriarcharum.</i>		
<i>Vixerunt secundum.</i>		
	Hebr. & Lat.	70. Interp.
Adam	130	230
Seth	105	205
Enos	90	190
Cainan	70	170
Malaleel	63	165
Jared	162	162
Henoch	65	165
Mathusalem	187	167
Lamech	182	188
Noë	600	600
<i>Summa</i>	1656	2242

Ex Græcorum rationibus, quas vulgata Biblia referunt, hoc absurdum sequitur, Mathusalem quatuordecim annis supervixisse diluvio. Vixit enim annos 969. anno verò 167 Lamechum genuit, Lamech anno ætatis 188 genuit Noëmum. fiunt anni 355. Adde 600, quibus ad diluvium vixit Noë. Colliguntur anni 955 vitæ Mathusalem usque ad diluvium. Defunt ad explendam ætatem omnem, anni 14. Ideò in septuaginta Interpretum editionem irrepsisse putatur error, qui ex Latinorum Chronologia castigandus est. Nam pro 167 annis Mathusalem, scribendi sunt 187. Ita fient ab Adamo anni 2262: 4 quot Epiphanius numerat, & Augustinus,

gustinus, nec non Africanus, ut in Chronico Alexandrino legitur.

Cæterum cum hoc vel illo anno genuisse posteriorem prior Patriarcha scribitur, non ita semper accipi debet, quasi nullum antè suscepit, sed is, omiſſis reliquis, à Moſe commemoratur, per quem generis ſeries ad Noëmum deducitur.

Quæſitum eſt jamdudum, quanam anni tempeſtate mundus à Deo procreatus ſit? Plerique vernum tempus præferunt. Nos cum aliis autumno magis arbitramur. cujus conjecturæ inde argumentum ducimus, quòd ante Moſem caput anni erat in autumno. Itaque cap. 23. com. 16, Exodi, ſcenopægiæ feſtum indicitur *in exitum anni*, & cap. 34. comm. 22, *in annum vertentem*, ſecundùm Hebraicam fidem; quod Latinus *redeunte anno* vertit. At hoc tempus autumnus fuit, mēſe Tiſri. Quin, ut plerique ſentiunt, primus Moyſes novum anni principium in Niſan verno mēſe ſtatuit. quod ex cap. 12. Exodi colligitur; etſi dubium id aliis videtur, ut Gregorio Nazianzen. Orat. 42. Sed vulgò ſic exiſtimant, & eſt multo altero probabilius. Quare ante id tempus aliud erat initium, quo veteres illi Patriarchæ ſunt uſi.

Igitur mundus à Deo conditus videtur in Libræ cardine, anno Periodi Julianæ 730, autumno illo, qui eſt ter miſleſimus nongentēſimus octogēſimus quartus ante autumnum anni ab Orbe condito 3983. quo natus vulgò Chriſtus ponitur, qui eſt Periodi Julianæ 4713. Prima dies mundi in 26 diem Octobris incidiffet, ſi tunc in uſu forma hæc eſſet anni: quo die æquinoctium, ſive medius in Libræ cardinem ingreſſus, contigit. Sed nos ab Januariis Calendis annorum exordia ſumemus; ac proinde diſſimulato quod reliquum eſt anni Juliani ad Decembris uſque finem, ab ſequentibus Calendis numerabimus annos ab Orbe condito: ſic ut primus illorum ab anno procedat Periodi Julianæ 731. In

Mundum autumno creatum eſſe.

Gen. 7. In anno Diluvii, ejusque mensibus, ac diebus;
 com. 11. talem *διασκευὴν* ordinandam putamus.
 Vide 9. Coeptum est Diluvium mense secundo, ejusque
 de Doct. Temp. c. die 17, ut refert Moses. Quo anni genere tum usi
 9. & 5. fuerint homines, nondum certò comperi. Credi-
 Dissert. bile est, communes saltem adhibuisse trecentorum
 ad Ura- ac sexaginta dierum, quos identidem intercalaribus
 mol. 6. 2. augerent. Annus porro Diluvii ab exordio rerum
 putatur 1656, cujus caput in 10 Octobris Juliani
 conjicimus diem; quo per id tempus autumnalis
 æquinoctii cardo continebatur, Sole Libram adeun-
 te. Proinde 17 dies secundi mensis Novembris 25
 diem occupavit. à quo ad Januarii 3, totos 40 dies
 continens imber fuit. Ab eodem Novembris 25 ad
 Aprilis usque 23, qui mensis septimi 16 numeratur
 dies, centum & quinquaginta diebus aquæ consti-
 terunt. Post hunc diem sensim imminutæ sunt;
 adeò ut undecimo post die, septimi mensis 27, Maji
 4, in Armeniis montibus Arca subsederit. Mense
 deinde ineunte decimo, Julii 7, montium cacu-
 mina detecta sunt. Post dies verò 40, Augusti 16,
 corvum Noë dimisit ex Arca. ac post 7 alios colum-
 bam, Augusti 23: quam subinde reversam, ite-
 ratò septenis elapsis diebus emisit, Augusti 30. quæ
 oleagineum ramum rostro ferens sub vesperam re-
 diit. Tertiò demum post 7 dimissa dies, Septembris
 6, haud ultra est reversa. Postremò anno ineunte
 601, vitæ Noëmi, exsiccatae sunt aquæ. ac die
 secundi mensis 27, Decembris 5, ex Arca cum suis
 Noëmus exscendit. Initium diluvii factum est anno
 Per. Jul. 2385, coepto jam mundi 1656, si ab
 Octobri caput annorum petimus; sed labente 1655,
 si ab Januariis Calendis proficiscantur. Desiit anno
 Per. Jul. 2386, mundi exeunte 1656, si ab iisdem
 Calendis annos auspicemur: vel ineunte 1657, si
 ab Octobri.

De intervallo annorum à diluvio ad ortum Abraami, & promissam ei stirpem, deque Græcorum ab Hebrais & Latinis discrepantia. De Cainan insititio, & de ortu Abraami, quoto Tharei patris anno contigerit.

Alterum intervallum ab fine diluvii, ad promissam Abraamo stirpem, annorum est 366. quod ita colligitur. Ortus est Abraamus anno 292 post diluvium. Idem anno ætatis 75 cœleste responsum habuit de fatali humani salutis generis stirpe. Fiunt anni, quot dixi, 366. Anno 29 post diluvium natum esse Patriarcham, suadet genealogica series, Gen. c. 11. quæ sic habet.

<i>Laterculum ætatis Patriarcharum ab Diluvio ad ortum Abraami.</i>		
<i>Vixerunt secundum</i>		
	<i>Hebraeos</i>	<i>LXX. Interp.</i>
Sem post Diluvium	2	2
Arphaxad	35	135
		Cainan 130
Sala	30	130
Heber	34	134
Phaleg	30	130
Reu	32	132
Seruek	30	130
Nachor	29	179
Thare	70	70
<i>Summa</i>	292	1172

In hac annorum conficienda summa, par atque in superiore cautio est. Non enim liquido constat, singu-

singularum *γενεών* plenos annos fuisse; qui interim pro plenis habentur, dum quantum iis desit, aut superfit ad exactum, in incerto ponitur. Sed hoc paucorum annorum discrimen est. Plurimum Græci controversiam movent: qui singulis ferè capitibus centenose metiuntur. Ita non 292, sed 1172 summa conflatur. Id, siue corruptela librorum, siue alia quapiam ex causa contigit, nemo hodie Chronologia dignum putat. Sed sunt è nostris, qui Cainan, quem Græci tertium numerant, in Latinam seriem intrudant. quod non tam Lxx seniorum auctoritate ducti faciunt, quàm Lucæ, qui in percensendis originibus Cainanum amplexus est. Sed è Græcis Bibliis irrepere hoc nomen potuit in Lucam. Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 17. Nam in vetustissimis quibusdam codicibus non comparere dicitur. Omittatur itaque, cum in Latinis Hebræisque desit.

Vide 9 de Doct. Temp. c. 18. a Gen. 11. 26. b cap. 12. 4. Non minor in altera quæstione controversia est, quæ ex Abraami natali ducitur. Hunc enim Thare genitum anno ejus septuagesimo a scriptura docet. Verùm eadem b capite sequenti dubiam rem facit. Quippe Abraamum dicit ætatis anno 75 è Chaldæa migrasse, post parentis obitum, quem 205 annos vixisse tradit. Quo fit, ut demptis annis Abraami 75 de 205, residuus sit annus 130 Tharei, quo in lucem editus est Abraamus. quæ est recentiorum quorundam opinio; qui iecirco annos à diluvio ad natalem Abraami plures computant, nempe 352; vel, (si Cainanum inferas, cui 30 annos attribuunt) 382. sed nos Abraamum anno Tharei 70 genitum esse, scripturæ ac veteribus penè omnibus assentimur. Nec aliter prudens quisque sentire poterit, qui hoc secum cogitabit, Mosem, Geneseos capite 11, humani generis ætatem ab diluvio ad Abraami ortum per eos annos putare, quibus quisque Patriarcharum filium illum genuit, qui ad seriem pertinet. Sunt autem Patriarchæ, qui genuisse dicuntur, numero

Thareus
anno 1172

numero novem, summoto scilicet Abraamo; totidem sunt, qui geniti memorantur, quorum postremus est Abraamus, primus Arphaxad. Ut igitur in octo prioribus Patriarchis, qui Abraamum antecedunt, nemo dubitat, quin eo parentum anno nati sint, qui à Mose ponitur, ut puta Thare anno Nachoris 29, Nachor anno Seruchi 30, & ita reliqui, per quos annorum ab diluvio summa decurrit, ita cùm Scriptura anno Tharei 70 natum asserat Abraamum, qui præcipuum in ea serie locum sibi vendicat, adeò ut ejus propemodum unius causa narratio hæc & enumeratio Patriarcharum instituta sit, non est consentaneum, alteri, quàm septuagesimo patris anno, ortum illius adscribere: ne, quod absurdissimum merito judicat. Abulensis, ejus natalis annus prætermisus sit, in quem præcipuè Moses animum ac stilum intendebat, fratrum autem illius, aut amborum, aut alterius, notati sint, qui obiter & unius Abraami causa commemorantur. Sanè, ut rectè Abulensis idem observat, cùm Noëmi filiorum trium nomina & progeniem Moses retulisset, in unius tamen Semi stirpe annuæ ætatis numeravit, quo Arphaxadum genuit. quod & deinceps in Isaaci & Jacobi ortu fecit, omissis annis, quibus nati erant Ismaël, & Esau. Quænam igitur fingi causa potest, cur cùm Tharei posteritatem per Abraamum potissimum Scriptura propagare vellet, ejus ortum in obscuro reliquerit, immo vero fucum fecerit, ac ludicra ambiguitate lectorum judicia frustrata sit; *Vixit, ait Moses, Thare septuaginta annis; & genuit Abram, & Nachor, & Aram.* Contra nostri illi Chronologi vixisse dicunt Thareum annis 130, cùm Abraamum genuit, ac totis sexaginta annis posteriorem hunc faciunt. Si uno, alterove, vel tertio, aut quarto amplius putarent, ferri utcumque possent. cùm autem annos totos sexagenos ad summam adjiciant, miror,

tis 70

Abraa-

mum 50,

nuit.

Quæst.

31. in

cap. II.

Gen.

miror; si quis illis potius, quàm Mofi, auscultandum existimet.

Solun-
tur argu-
menta re-
centio-
rum
Chronolo-
gorum.
a Gen.
12. 4.
b Aa.
7. 4.

At enim facere se necessariò dicunt, ut anno Tharei 130 natum esse Abraamum asserant. Quippe a ex Scriptura constat, inquiunt, Abraamum quinto & septuagesimo atatis anno Dei jussu exisse de Haram, ut veniret in terram Chanaan. Ex eadem etiam constat inde exisse, postquam mortuus est pater ejus (ut affirmat b D. Stephanus) qui mortuus est 205 atatis anno, ut affirmat Moses. Ex quibus consequens est Abraamum natum esse anno 130 vitæ patris sui. Nam 130 & 75 efficiunt omnino 205. Hæc illi. Hunc nodum indissolubilem vocat Hieronymus in Hebraïcis traditionibus, & solvit tamen, quomodo potest. Augustinus vero rem accuratius exequitur in libro 16 de Civit. Dei cap. 15. neuter ob quæstionis difficultatem conturbandas Mosis rationes putavit; neque ortum Abraami in annum alium rejicere est ausus, quàm qui à Scriptura concipitur. Quàm enim multa sunt in sacris libris, quæ dicuntur ἀπορροια, è quibus audaciores quique Chronologi, quibus scilicet

Abraa-
mi non
una vo-
catio.

Nil intra est oleam, nihil extra est in nuce duri, nullo se negotio explicant: prudentiores inscitiam plerumque fateri malunt, quàm perspicuam verborum auctoritatem novis commentis eludere. Atqui non sic impedita est ista quæstio, ut propterea vadimonium deferendum sit. Respondit ei pridem Augustinus, ac post eum Abulensis; tum Peterius, Delrius, alique innumeri: quorum in hanc ferè summam conspirantes sunt sententiæ, bis vocatum à Deo Abraamum; primùm è Chaldæa cessisse anno ætatis, ut Hebræi volunt, septuagesimo, & in Mesopotamiam, ejusque oppidum Charram abiisse. tum post annos 5, rursus patre ac propinquis relictis, in Chananæam migrasse anno vitæ 75, Tharei patris

patris 135. Ibi cum annos 60 circiter hæssisset, sub Tharei obitum, divino, ut credibile est, instinctu Mesopotamiam adiisse, cum ageret ipse ætatis annum 135. Inde mortuo parente ac sepulto, divi-
 sóque cum fratribus patrimonio, in Chananæam rediisse. actum denique *translatum* dici ab Stephano Abraamum, vel, ut legit Augustinus, *collocatum* in Chananitide, cum jam nullam bonorum partem extra illam haberet. Nam hætenus haud omninò, hoc est *πανοικει*, migraverat, cum pars aliqua ejus domesticæ rei penes patrem esset in Mesopotamia. Non est autem insolens in Scriptura, tum dici aliquid fieri cum plenè perfectèque sit, quamvis multo antè sit factum, uti plus uno loco docti Scripturæ Interpretes observant. Ergo *inde*, inquit Stephanus, *postquam mortuus est pater ejus, transtulit illum in terram istam*, μετακισεν αὐτὸν; penitus ac perfectè transtulit, re familiari ac servi-
 tiis non ampliùs loco disjunctis, sed in unum coactis atque translatis. Prima Abraami profectio è Chaldæa ab Mose refertur Gen. 11. 31, ac Dei mandato suscepta proditur ab Stephano Act. 7. 2. quando & Dominus his eum verbis allocutus est, quæ Gen. 12. 1. narrantur: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua*, &c. Quæ tametsi post Tharei obitum edita ponantur à Mose, tamen ex Stephani oratione tum esse dicta constat, cum esset in Mesopotamia, priùs quàm moraretur in Charram. Ideo priora tria com-
 mata capitis 12 Geneseos, *Dixit autem Dominus ad Abram, Egredere de terra tua*, &c. κατὰ ἀνακεφαλαίωσιν scripta sunt. vel, ut rectè interpretantur alii, *dixit idem valet ac dixerat*. Nam quod mortis Tharei Moses in fine capitis anteceden-
 tis meminit, id eo fecisse constat, quod ad Abraami gesta properans, quæ de Thareo narrare coeperat, semel absolvere voluit, ac moram illius pertexere.

Ab commate 4. 12. capitis Geneseos, Moses priorem è Charris profectionem in Chananæam describit. posteriorem Stephanus attigit com. 4. capitis 7.

Sic ad amussim omnia constant, sine ulla Scripturæ *παράστροφῇ*, quam contraria sententia devitare non potest. Hic multa contra nos disputant adversarii: atque illud imprimis: *Si Abraamus*, inquiunt, *natus est anno patris 70, ergo moriente patre agebat annum 135. Verissimè. Ergo, ajunt, jam genuerat Ismaëlem & Isaacum. Quid tum? At D. Stephanus ait translatum ipsum in terram Chanaan, eique promissionem factam de ea possidenda, cum nondum haberet filium. Non translatum esse Abraamum ait Stephanus, antequam haberet filium; neque enim ad illud prius, Et inde postquam mortuus est pater ejus, transtulit illum, referri, quæ deinceps dicuntur, omnia necesse est, & ad idem pertinere tempus. Repromisit, inquit, dare illi eam in possessionem, & semini ejus post ipsum, quum non haberet filium. Sola ergo repromissio facta dicitur, antequam haberet filium; non autem translatio, & secunda in Chananæam migratio: quasi diceret, repromisit illi jam tum, quum non haberet filium. Porro ista promissio jampridem edita est, cum primùm è Chaldæa proficisceretur, ut indicat Stephanus.*

Quærent exinde, in priore illa profectione, quæ Chananæam primùm adiit, solusne, an cum omni familia & Loto eò se contulerit. Respondet Moses, cum omni, quam tum in potestate habebat, familia profectum. Hoc si ita est, quærent denuò, cum ex intervallo patrem reviseret, secumne familiam omnem deduceret, an solus eò pergeret. Et si otiosa ista sunt, neque digna, quorum ratio ducatur, tamen, ne quid neglectum à nobis queri possint, verisimile esse dico, Abraamum neque familiam

univer-

universam in Mesopotamiam revexisse sub Tharei obitum, neque porro incomitatum illò venisse. Non enim aut tam crebra, quàm isti hariolantur, aut diuturna fuit illa profectio, sed paucorum dierum; aut ad summum, mensium, ut & patris funus curaret, & de eriscunda hereditate cum fratre transigeret.

At enim *si crebrò Patrem adibat*, inquiunt, *quomodo ex vicino nepotum suorum ortum non discibat, ut necesse foret ei per nuncium, non unius, sed duodecim filiorum sobolem simul nunciare?* Hoc eo nobis objiciunt, quod Gen. 22. 10. nunciatum esse dicatur Abraamo, Melcham Nachori patri numerosam peperisse sobolem. Quod quidem sub idem tempus incidit, quo Isaacum, Deo imperante, ad aram admovit, qui fuit ætatis annus Abraami circiter 125, ante Tharei mortem decimus.

Atqui neque tam frequenter in Mesopotamiam è Chananæa profectum esse dicimus Abraamum, sed semel omnino sub patris obitum. & quod tanto intervallo de Nachoris stirpe allatus esse nuncius dicitur, mirum videri non debet. Fieri enim potest, ut ad id tempus Nachor in Chaldæa permanferit. quem cum patre Thareo minimè esse profectum in Mesopotamiam Abulensis observat. Quamobrem cur tum primum de Nachoris rebus ad Abraamum nuncius venerit, ea esse causa potuit, quod tunc Nachor relicta Chaldæa ad patrem se receperit. Hæc à nobis dici probabiliter, ne illi quidem inficiari possunt *eruditi viri*, qui se *intelligere dicunt*, nos *illis tam facile respondere posse, ac flare simul, atque sorbere*. Ita enim faceti voluerunt: quod minimè necesse fuit. Nam nullum ex iis argumentis omnibus, quæ contra nos allata sunt, tanti esse video, ut vel mediocri harum literarum usu prædictum ab sententia dimovere possit.

*De Assyriorum imperio, nec non Ægyptiorum, ac Sicyoniorum, quæ omnium vetustissima produ-
tur.*

CAP.
III. Lib.
9. de
Doct.
Temp. c.
12. &
seq.

*Belus,
sive Nem-
broth.*

*Demon-
stratur
Assyrio-
rum ini-
tium.*

a Lib.
10 de
Præp.
b Ctes.
Diod. 2.
Clem.
Alex. 1.
Str. Just.
Aug. 12.
Civ. c. 10.
Lib. 9.
de Doct.
Temp.
c. 15.
Lib. 9.
de Doct.
Temp.
c. 15.

Antiquissima omnium regna, post scissam lin-
guarum dissidio concordiam hominum, fuisse
perhibent tria, Assyriorum, sive Chaldæorum,
Ægyptiorum, ac Sicyoniorum,

Conditor illius imperii Belus ab exteris, Nem-
broth à nostris perhibetur: ut unius hominis ambo
illa vocabula fuerint, qui turris illius ædificandæ
princeps, novum sibi rudes in populos usurparit
imperium. Quoto verò mundi anno regnare cœpe-
rit, Chronologica ratio hoc modo conficiet.

Etenim inter omnes convenit, primos in Orien-
te Assyrios imperasse; postea Medos; inde Persas.
Persarum regni conditor fuit extra controversiam
Cyrus. cujus initium incidit in annum primum
Olympiadis 55. quod ipsum postea demonstrabitur.
Annus primus Olympiadis 55 Christianam æram
antecedit annis 539. Esto is annus Julianæ periodi
4155. mundi 3425: quo primus Olympiadis illius
erat in cursu, sic ut æstivis diebus secundus inie-
rit.

Hæc est epocha Persici regni, in quam historicos
omnes egregiè consentire docet Africanus apud
Eusebium. Qui illos antecessere Medi, auctori-
bus Ctesia & Diodoro, annis imperarunt paulo am-
plius trecentis; hoc est 317. Quia post Diluvium
imperia cœperunt, & quidem annis amplius cen-
tum, videlicet orto jam Phalego, annus autem
Diluvii mundi numeratur 1656, ab hoc anno ad
exordium Cyri putantur anni solidi 1768. de quibus
dempto intervallo Medorum annis 317, reliqui sunt
anni post Diluvium 1451. Rursus Assyrios annis cir-
citer mille ac trecentis imperasse b complures perhi-
bent.

bent. Eâ summâ 1451 abjecta, residui sunt anni post diluvium 151. Quare anno ab Diluvio 152 Assyriorum regni fundamenta jacta sunt. qui est ab orbe condito 1808, Periodi Julianæ 2538.

Quod ad Ægyptios attinet, eorum origines, & quæ ex Africani Chronico commemorantur ab Eusebio Dynastiæ multis annorum millibus comprehensæ, ab vero diffident. Exitus illius regni anno Cambyse quinto contigit. quo Ægypto ille potitus est. Atque hoc tempus in annum mundi 3459, Periodi Julianæ 4189, incidere ex astronomicis observationibus suo loco declarabitur. Quare hoc intervallo annorum 1803, qui ab Diluvio ad 5 Cambyse propagantur, contineri necesse est Ægyptiorum tempora. de quibus illud insuper demendum est spatium, quod à Diluvio ad terrarum partitionem intercessisse novimus, annorum amplius centum.

Sicyone, quæ urbs in Peloponneso fuit, haud Sicyoniorum regnum. a Excerpta Eusebii. Scalp. p. 19. procul Isthmo, regnatum esse mille circiter annis testis est Apollodorus, & Castor, ex iisque Chronicon Eusebianum. hoc est sub regibus, 967, vel 952, sub sacerdotibus tribus & triginta vixisse. Pausanias verò in Corinthiacis postremum regnasse Zeuxippum refert, eoque mortuo Agamemnonem Sicyoniam rem ad Mycenæos transtulisse.

Ut in re perobscura conjecturæ permittatur aliquid, Sicyoniorum initium ponimus anno mundi 1820, Periodi Julianæ 2550. à quo putati regum anni 967, desinunt in Agamemnonis primordium, qui regnare coepit anno Periodi Julianæ 3516, mundi 2786; hoc est quindecim solidis ante Trojanum excidium, quod annum mundi 2800 obtinere postea docebitur.

Lib. 9.

de Doct.

Temp.

c. 16.

De tertio annorum intervallo, quod ab 76 Abraami ad migratam Ægyptum extenditur, cujus ratio differitur.

CAP.
IV. Lib.
9. de
Doct.
Temp.
c. 21.
a Gal.
3. 17.

b Gen.
21. 5.
c Gen.
25. 26.
d Gen.
47. 9.

e Gen.
42. 46.

f Gen.
45. 9.
g Gen.
50. 25.

h Exod.
7. 7.

AB anno septuagesimo sexto ineunte Abraami, ad eum, qui migrationem ex Ægypto Israël anteceffit, anni sunt quadringenti & triginta ver-
tentes, quot ab Apostolo numerantur in ^a Epistola ad Galatas: ubi cum Abraami semini promissam divinitus terram esse dixisset, post annos inde triginta supra quadringentos legem ait editam fuisse. Quam summam ita partiri convenit. Natus est Isaac ^b anno Abraami centesimo. Isaaco ^c sexagenario Rebecca Esau & Jacobum peperit. Jacob ^d annum agens 130 in Ægyptum cum stirpe sua profectus est. Fiunt ab ortu Abraami ad Ægyptiacam Jacobi profectionem anni 290. à promissione verò, & epocha, quam ad Galatas scribens indicat Apostolus, anni 215. Josephus, quo tempore in Ægypto patrem excepit, annum agebat 40. si quidem ^e tricenarius Pharaoni se stitit. Exinde septem anni ubertate insignes, ac duo steriles præterierunt. ita ut ^f tertius in adventum Jacobi ceciderit. Vixit autem annos in totum ^g 110. Proinde à promissione stirpis Abraamo edita ad Josephi mortem anni sunt 285. Hinc ad ortum Moïsis, anni 75. Quippe Moïses annum ^h agebat octogesimum, quando populum ex Ægypto transportavit. Colliguntur à promissione ad migrationem ex Ægypto anni 430. Ergo anno 431 ineunte, legem in Sina monte Judaicus populus accepit. Hunc in modum ex sacrorum auctoritate librorum probabiliter summa ista digeritur.

Duo sunt loca, quæ adversari videntur. Primus Genes. 15. 13. ubi annis 400 peregrinum fore genus Abraami, ac servitutum esse prædicitur.

tur. Huic sic occurritur : annos illos ab ortu Isaaci, & Abraami anno centesimo computari ; à quo ad exitum Israëlitarum ex Ægypto quadringenti ferè numerantur ; hoc est amplius quatuor.

Alter longè explicatu difficilior locus Exodi 12. 40. *Habitatio, inquit, filiorum Israël, qua manserunt in Ægypto, fuit quadringentorum annorum.* Hic verò necessario quædam ex 70 seniorum interpretatione supplenda sunt, apud quos ita locus ille concipitur. *Habitatio filiorum Israël, qua inquilini in Ægypti terra, & in Chananaa fuerunt, tam ipsi, quàm eorum patres, fuit annorum 430.* Ut ab Abraami anno 76, & in Chananaeam transitu, numerus ille putetur annorum, ut paulò antè calculos posuimus. Nam revera in Ægypto Jacobi posterii annos haud amplius 215 hæserunt. Nec audiendi sunt, qui 430 istos annos à Jacobi profectio- Exod. 6. 16. & 26. ne deducunt. cui Mosis genealogia ipsa reclamat. Etenim Caath avus Mosis vixit in totum annos 123, qui cum Jacobo venit in Ægyptum. Amram pater vixit annos 137. Adde Mosis annos 80. fient anni 340. de quibus demptis iis, quos cum patribus suis singuli vixerunt, (Neque enim ultimo ætatis anno suum quisque filium procreavit, quod in ista computatione sumitur) tum verò longè pauciores intercedent à Jacobi migratione ad Israëlitarum exitum.

De Argivorum regno, Ogygis diluvio, Promethei tempore, & Atheniensium regni primordio.

UAP. V.
Lib. 9.
de Doct.
Temp.
c. 18.

Apud
Euseb. I.
Chr. p.
13. edit.
Scal.

Argivorum regni primordium ex Eusebianis calculis ita conficitur. In Chronico posteriore, anni circiter 675 fluxisse perhibentur ab Inacho ad Agamemnonis necem, quæ Trojanum excidium haud longo consecuta spatio est. Quare deductis annis 675 de anno proximo à capto Illo, qui est Periodi Julianæ 3531, mundi 2801, ut paulo post exponam, relinquentur anni Periodi Julianæ 2856. Igitur anno sequenti 2857 Periodi Jul. mundi 2127, Inachus regnare est orfus, sexto videlicet ab obitu Abraami. Regum Argivorum seriem è Castore, & Eusebio, ac Tatiano describam: tum è Pausania quædam adjungam.

Later-

4 37

Duo sunt loca, quæ adversari videntur. Primus Gen. 15. 13. ubi annis 400 peregrinatum fore genus Abraami, ac servitutum esse prædicatur.

Laterculum regum Argivorum.

		Anni regni	Anni Per. Jul. quibus coeperunt.
1	Inachus	50	2857
2	Phoroneus Inachi F.	60	2907
3	Apis Phoro- nei F.	35	2967
4	Argus	70	3002
5	Criafus	54	3072
6	Phorbas	35	3126
7	Triopas	46	3161
8	Crotopus	21	3207
9	Sthenelus	11	3228
<i>Gelanore pulso, qui Sthenelo successurus erat, Danaus regnavit.</i>			
10	Danaus	50	3239
11	Lynceus Æ- gypti F.	41	3289
12	Abas	23	3330
13	Proetus	17	3353
14	Acrisius	31	3370

Anno ante Christum 1312, occiso Acrisio re-
gnum Mycenae à Perseo translatum, cum regna-
tum esset Argivis annos 546.

*Laterculum regum Argivorum è Pausania
Corinth. p. 58.*

- 1 Inachus.
- 2 Phoroneus Inachi F.
- 3 Argus Phoronei N. ex filia.
- 4 Piraeus Argi F.
- 5 Phorbas Argi F.
- 6 Triopas Phorbantis F.
- 7 Jasus Triopæ F.

Hujus Io filia in Ægyptum abiit.

- 8 Crotopus Agenoris filius fratris Iasi.
- 9 Sthenelas Crotopi F.
- 10 Gelanor Sthenelæ F.

*Huic Danaus Ægyptius advena
regnum eripuit.*

- 11 Danaus.
- 12 Lynceus Ægypti filius fratris Danai.
- 13 Abas Lyncei F.
- 14 Acrisius Abantis F.

*Hujus frater Proetus Heraum, Mideam,
& Tirynthem obtinuit.*

Ogygis
dilu-
vium.

Excerpt.
Gr. Seal.
p. 383.

De Ogygis diluvio non una conjectura fit. In Eusebii Chronico ex editione Pontaci confertur in annum Abraami 254. qui ex methodo primo libro partis hujus tradita, Periodi Julianæ putatur 2951. Alii ante primam Olympiadem 1020 annis incidisse volunt. Iserit Periodi Julianæ 2918. quæ fuit Acupilai sententia. Vetus apud Cedrenum Chronologus annis

annis 248 ante Deucalionem diluvium, ponit Ogygium. Hoc modo cum Deucalionem congruat in annum Periodi Julianæ 3185, ut postea demonstrabitur, Ogygium cadet in 2937. Proinde Jacobi Patriarchæ tempore diluvium istud evenit; annis ante Christum, ex Acusilai calculo, 1795, post Noëmiticum, 532.

Tertio post Ogygiam eluvionem labente sæculo, clarus ille Poëtarum fabulis vixit Prometheus cum Atlante fratre. quorum ætas in incerto posita est apud Eusebium. Quidam enim circa annum statuunt, quem ab Abraamo 332 numerat. qui est Periodi Julianæ 3028, sub Josepho Patriarcha. Longius alii relegant in eum, qui putatur ab Abraami epocha, 431, Periodi Julianæ 3127. quem ab ortu Moïsis septimum Eusebius, ex eoque Cyrillus lib. 1. cont. Julian. numerant. nec longè aberrat Augustin. 18 de Civit. cap. 8. Tatianus verò sub Triopa septimo Argivorum rege collocavit. Initium Triopæ capit annus Periodi Julianæ 3161, & Trojano excidio prius est annis 370. Hæc veterum ratio fabulatoribus quibusdam displicet, qui Prometheus Herculis & Alcmenæ filii æqualem fuisse contendunt. Sed inepta est *περσική*; nec in fabulis Scriptorum quærenda concordia est. Prometheus ecce Japeti filium primum homines luto finxisse, Poëtæ cecinerunt. Hunc eundem Pallade antiquiorem facit Apollodorus libro 1, & Deucalionis parentem ait fuisse, ut & Ovidius 1 Met. Atqui Deucalion Herculem sæculis antecessit aliquot, uti postea docebitur. Proinde frivola est eorum argutia, qui super ætate Promethei ex Poëtis litigare instituunt.

Promethei sæculum.

Nobilissimæ civitatis Athenarum regnum in eodem intervallo initium habuit, etsi propter veterum dissensionem certus annus obfirmari nequeat. Eusebius, ut jam dixi, triplicem eorum, qui Athenis præfuerunt, ordinem commemorat. primus est

Athenianorum regnum.

est regum numero 17; quorum princeps Cecrops, postremus fuit Codrus. secundus Archonten, sive Prætorum perpetuorum. tertius decennialium Archonten, postquam magistratus perpetui sublati sunt. Ex regibus undecimus Menestheus annos 23 regnasse ponitur, atque anno eodem, quo Ilium captum est, obiisse; ad quem à Cecrope computantur anni 375. quibus de anno calamitatis Trojanæ demptis, qui est Periodi Julianæ 3530, residuus est annus 3155. Ergo anno Periodi Julianæ 3156, mundi 2426, Cecrops iniit.

Arundelliana verò marmora, in quibus illustriora quæque intervalla descripta sunt, rationes nostras nonnihil conturbant. Siquidem ab exordio Cecropis, quo terra ipsa primum Cecropia dicta est, ad eum annum, in quem scriptor ille definit, qui est Periodi Jul. 4450, vel 4451, computat annos 1318. Qui si auferantur ex annis 4451, residui erunt anni Periodi Julianæ 3133. Ita tribus & viginti circiter annis antecedit initium Cecropis & Attici regni Eusebianam epocham. Sed quia nullum alium auctorem habemus, quàm Eusebium, qui Regum annos singillatim enumeret, ideo collectam ab illo seriem præterire non possumus: ne ex ingenio ac divinatione singulorum proferre spatia cogamur, si altius istius regni primordia repetamus. Cætera, quæ in regum Atticorum Catalogo quæstionem habent, in alio intervallo, ubi proprius Regum illorum locus est, disceptanda venient.

De quarto intervallo ab egressu Israëlitarum ad Salomonis 3, quod annis 519 finitur contra multorum opinionem.

CAR. VI.

AB eo anno, quo Moses ex Ægypto trans Arabicum fretum Israëlitas eduxit, ad Salomonis tertium, qui proximè Templi conditum antecessit, annos

annos putamus 519; adeo ut vicesimus ille sit, quo templi fundamenta sunt jacta.

Hic verò nos à plerisque Chronologis dissentire cogimur, qui anno quadringentesimo octogesimo ab Israëlitarum exitu Templum extrui cœpisse non dubitant: quibus & Scriptura ipsa suffragari videtur. Nam 3 Reg. cap. 6. 1. totidem numerantur anni. *Factum est ergo, quadringentesimo & octogesimo anno egressionis filiorum Israël de terra Egypti, in anno quarto, mense Zio, Ipse est mensis secundus regni Salomonis super Israël, edificari cœpit domus Domini.*

Sed cum ex eadem scriptura, in libro Judicum, ac 1 Regum, multo plures anni colligantur, quàm 480, interpretatione opus est, ne secum ipsa pugnare videatur. Etenim liber ille Judicum, singulorum principum, qui post Mosem ac Josuë populo præfuerunt, Judicēsque sunt vocati, per censet annos, nec non interregna, per quæ alienigenis in servitutem traditi sunt Israëlites; quibus si anni Mosi quadraginta, & hujus successoris Josuë, itémque Seniorum, qui post Josuë populum rexerunt, addantur incerta, sed non exigua spatia, sexcenti propemodum anni conficiuntur. Sanè Josuë post Mosi obitum annos 25 a Josephus assignat. Josephus Clemens autem Alexandrinus lib. 1. Strom. Josuë, 5. Antiq. Senioribus omissis, 27. Quare ut solos 25 Josuë ac Senioribus attribuamus, annorum numerus in sequente laterculo colligetur 599.

Later.

Laterculum Judicum, ac Rectorum Judaici populi ab exitu ad templi conditum.

<i>Nomina Rectorum.</i>	<i>Anni in Scriptu- ra expressi.</i>	<i>Communis calculus annorum.</i>	<i>Ex nostra computa- tione.</i>
Moses	40 Exod. 7. 7. &	40	40
Josue	0 Deut. 34. 7.	3 17	14
Seniores	0	3	10
1 Servitus Mesopotamena	8 Jud. 3. 8.	0	8
Othoniel	40 Jud. 3. 11.	40	40
2 Servitus Moabitica	18 Jud. 3. 14.	0	18
Aod	80 Jud. 3. 30.	80	80
3 Servitus Chananæa	20 Jud. 4. 3.	0	20
Debora	40 Jud. 5. 32.	40	40
4 Servitus Madianitica	7 Jud. 6. 1.	0	7
Gedeon	40 Jud. 8. 28.	40	40
Abimelech	3 Jud. 9. 22.	3	3
Thola	23 Jud. 10. 2.	23	23
Jair	22 Jud. 10. 3.	22	22
5 Servitus Ammoni- tica	18 Jud. 10. 8.	0	0
Jephthe	6 Jud. 12. 7.	6	6
Abesan	7 Jud. 12. 9.	7	7
Ahialon	10 Jud. 12. 11.	10	10
Abdon	8 Jud. 12. 14.	8	8
6 Servitus sub Philis- tæis	40 Jud. 13. 11.	0	0
Samson	20 Jud. 16. 31.	20	20
Heli	40 1. Reg. 4. 18.	40	20
			Samuël,

Samuël, & Saül	40	Act. 13. 20.	40	40
David	40	2. Reg. 5. 4.	40	40
Salomon	4	3. Reg. 6. 1.	4	4
<i>Fiunt anni expressi 574. Ad-</i>			Summa	Summa
<i>ditis 25 Josue fient 599.</i>			480	520

Plerique Chronologi, ut ad summam illam annorum 480, quam liber Regum tertius exprimit, calculos suos redigant, intervalla servitutum supprimunt, & annos Judicum refundunt quasi interim, dum rempublicam Magistratus illi tenerent, sub exterorum dominatu vixerint. Ex quo ita catalogum Judicum principumque contexunt, quomodo in superiore laterculo descripsimus.

Hæc multorum communis hodie descriptio mihi propterea non probatur, quod vim afferat historiæ sacræ. & quæ in ea distincta sunt tempora permiscet. Etenim, ut exempli causa unus alterve locus expendatur, cap. 3. Jud. vers. 8. Israëlita ab offenso Deo traditi referuntur in manus Chusan, eique serviisse annis octo. sed cum ad sese reversi Dei opem implorassent, liberatorem excitavit illis Dominus Othonielem, à quo Chusan est oppressus.

Quievit terra, ait Scriptura, *annis quadraginta*. Quis non videt annos istos ab octo prioribus omnino esse sejunctos, quorum hi pleni clamoris ac querelæ, illi pacis ac quietis fuisse dicuntur? Rursus Jud. 8. 28. postquam annos 7 sub Madianitarum fuisse dominatu Israëlitas retulit, atque ab Gedeone liberatos, mox ita loquitur: *Quievit terra per quadraginta annos, quibus Gedeon præfuit*. Atqui non prius Gedeon populo præfuit, quam servire Madianitis desiit, &, quod est consequens, quam 7 illi anni sunt expleti. Non possunt igitur intra annos 40 Judicis Gedeonis septem illi servitutis includi. quod eodem

Vide lib.
9. de
Doct.
Temp.
c. 32.

eodem modo de plerisque aliis interregnorum spatiis demonstrari potest. Sanè Augustinus libro 17 de Civit. cap. 13. difertè intervalla pacis à bellicis sollicitisque discernit. velut octoginta illos annos, quibus Aod rempublicam administrasse dicitur.

Mea igitur hæc ratio est; cùm sint servitutum intervalla sex, horum priora quatuor ea verborum serie describi, ut cum antecedentium aut consequentium annis Judicum permiscere non liceat; posteriora verò duo licere. Nam Judicum cap. 10. 8. Ammonitæ Israëlitis, qui erant in Peræa, domitis, in Chananæam ac trium maximè Tribuum regiones irruperunt, eodémque tempore Palæstini propinquos finibus suis agros infestarunt. Utraque populatio & calamitas annos octodecim tenuisse dicitur, Jud. 10. 8. quam sub Jaire coepisse nihil prohibet, & ad Abesam usque perseverasse: adeo ut in Peræa victis ac repressis Ammonitis à Jephthe, Palæstini vicina sibi loca deprædari pergerent. Similiter postrema servitus, quam sub Palæstinorum jugo annos 40 tolerasse dicuntur, Jud. 13, in antecedentes & sequentes Judicum annos refundi potest, ac distribui. quod in 9 de Doct. Temp. explicavimus. Ad hæc Samsoni & Heli non plures annos, quàm videnos singulis, imputamus. Cùm enim 70 Seniores, ut ex Eusebii testificatione & Sixtiana editione liquet, Heli non nisi 20 annis judicasse scribant, Hebræi verò codices 40 tribuant, hæc nobis conciliandi visa non inepta ratio est, si Heli dicemus Samsonis tempore judiciariam functionem obiisse. quod & Masius in Commentariis ad librum Josue meritò secutus est, & nos uberius capite illo 33 libri 9 de Doct. Temp. ostendimus.

His animadversis, de summa illa annorum, qui è sacris libris colligi videntur, fiuntque 599 ad tertium Salomonis expletum, si annos 79 detrahas, hoc est duarum servitutum, 58, unà cum viginti Heli,

Heli, & uno, quem Josue ac Senioribus adimimus, quibus 24 concedimus, existet ille, quem posuimus, annorum 520 numerus ab exitu posteriorum Israël, ad Salomonis quartum. quod in superiori diagrammate sub aspectum posuimus.

Quod ad illum verò locum libri Regum 3. cap. 6. pertinet, in quo anni putantur quadringenti octoginta ab egressu Israëlitarum ad Templi conditum, nos egressionem ex Ægypto pro anno illo accipimus, quo post quadragenariam in Arabiæ solitudine mansionem, Chananæam ingressi sunt, Jordane trajecto. Ita enim solet interdum in sacris literis usurpari. ut Deuteron. 4. 45. & 46. *Hæc sunt testimonia, & ceremonia, atque judicia, quæ locutus est ad filios Israël, quando egressi sunt de Ægypto trans Jordanem. &c. Mox. In terra Sebon Regis Amorrhæi, qui habitavit in Hesebon, quem percussit Moses. Filii quoque Israël egressi ex Ægypto possederunt terram ejus.* Sed Hebræa paulo aliter: *quem percussit Moses, & filii Israël, cum egredierentur de Ægypto, quæ observationem nostram adjuvant. Hæc enim omnia anno quadagesimo ab exitu sunt gesta. Præterea Psalm. 113, In exitu Israël de Ægypto, cum alia facta memorantur, tum Jordanes retrò conversus, & alia quædam, quæ anno illo quadagesimo post exitum inciderunt. Quocirca Exodus & egressio ex Ægypto non necessario tempus illud significat, quo relictis Ægypti finibus trans rubrum mare profecti sunt Hebræi, sed id etiam, quo Chananæam & erroris longissimi terminum attigerunt. Nec ab simili ratione S. Augustin. quæst. 151, & 173 in Gen. nec non libro 16 de Civit. Dei cap. 43, Jacobi ingressum in Ægyptum ad illud omne tempus extendit, quo tam ipse, quàm ejus filius Joseph, in Ægypto superstites fuerunt.*

*De annis Sabbaticis, qui & Semitah nominantur;
deque Jubilais.*

CAP.
VII VI-
de lib. 9.
de Doct.
Temp.
c. 26.

Exodi 23, ac Levit. 25, mandatum Judæis editum est, ut, cum in Chananæ possessionem pedem immisissent, sex annis terram colerent, frugisque meterent, septimum verò quemque ab omni cultu satùque feriatum haberent. ut quemadmodum post sex dies negotiosos septimus quilibet ab opere vacuus erat, ita septimus annus quieti ac cessationi tribueretur. unde Sabbatum terræ Levit. 25, vulgo *Semitah* dicitur. quæ vox *dimissionem ac quietem* significat. Horum annorum initium semper ab Autumno deductum est: unde & agrorum cultus & popularis Judæorum annus capit exordium. Quod in Talmudicis Digestis tam de Sabbaticis quàm de Jubilæis annis docent Magistri initio Tract. Ros-haschanah. Ea porrò lex sic à Judæis accepta est, ut ei malignè neque constanter obtemperaverint. Non fuit igitur Sabbaticorum annorum perpetua series. Sed è Machabæorum historia & Josepho colliguntur omninò tres: è quibus tam in anterioribus sæculis, quàm in posterioribus, certæ illorum sedes investigari queunt: siquidem, ex quo semel instituta res est, eodem cursu actenore propagata fuit; ut post primum Sabbaticum septimi deinceps anni simili religione censerentur.

Primus annus Sabbaticus est, quo Antiochus Eupator Epiphanis filius Hierosolymam obsedit cum Lyfia: qui fuit annus Græcorum centesimus quinquagesimus, ut ex 1 Mach. cap. 6. com. 20, 49, & 53 conficitur. Sed & c. 7. 1. proximus ab illo annus putatur Græcorum 151. Adstipulatur & Josephus lib. 12. cap. 14. De annis Græcorum dicemus postea, eorùmq; principium ab Autumno duci monstrabimus in secundo Machabæorum libro; in
priori

priore verò, ab verno mense, qui est Nisan. Interim sciri convenit, Autumnum illum, à quo annus iste Sabbaticus iniit, cadere in annum Jul. Periodi 4550, mundi 3820. Ita pars major anni sequentis Sabbatica fuit. quo anno Per. Jul. 4551, mundi 3821 Antiochus Eupator Hierosolymam obsedit.

Secundus Sabbaticus est ille, quo Simon Joannis Hyrcani pater insidiis Ptolemæi generi sui in castello Dagon interfectus est. quod mense undecimo, qui est Schebath, anni Græcorum 177 contigit, ut est in 1 Machab. cap. 16. 14. quem & Sabbaticum fuisse Josephus indicat. Annus Seleucidarum 177 cœpit ab Autumno anni Per. Jul. 4578, mundi 3848. adeo^{a 13.} ut insequentem annum Sabbatismus occuparit. ^{Ant. c. 16.}

Tertius annus Sabbaticus ille fuit, quo ab Herode & Sosio capta sunt Hierosolyma, Agrippa & Caninio Coss. ut auctor est b Josephus. Incidit hic annus in eum, qui est Per. Jul. 4677. Igitur ab Autumno^{b 14. Ant.} anni antecedentis 4676, ad Autumnum anni 4677, ^{c. 28.} Sabbaticus annus extenditur.

Hi sunt annorum Sabbaticorum cardines, ex quibus tam antecedentibus, quàm sequentibus, certus, ut paulò antè docui, locus assignari potest: nimirum anni Per. Jul. 4551, 4579, 4677.

Quibus constitutis, primus omnium Sabbaticus post aditam Chananæam ita deprehenditur. Josue sex totos annos in promissæ terræ parte maxima debellanda posuit: quod ex Scriptura colligitur. Nam Caleb 40 se annos natum ad explorandam Chananæam missum esse dicit: indèque quinque & quadraginta confectos, cùm annos haberet ætatis octoginta quinque. Missi sunt exploratores anno ab exitu secundo, sub vindemiæ tempus. Quare hinc ad Mosis obitum anni consecuti sunt octo & triceni cum mensibus sex. Quippe anno evoluta quadragesimo ab Ægyptiaca migratione mortuus est. Porro

40 & $38\frac{1}{2}$ efficiunt $78\frac{1}{2}$. Desunt igitur ad explen-
 dos Calebi annos 85, anni sex integri cum mensibus
 sex. Quocirca quoniam sex annis obferi terram me-
 tique lex jubet, ac demum septimo quiescere, nec
 ante perdomitos Chananæos & agros eorum divisos
 coli terra potuit, quod sub annum ab exitu 46 fieri
 coeptum esse monstravimus, verisimile est annum
πληρωχίας, quo agri tribubus assignati, & à pleris-
 que occupati sunt, fuisse Per. Jul. 3228, Mundi
 2498. Quare primus annus γεωργίας & agricolatio-
 nis iniit ab Autumno anni ejusdem. primus verò
 Sabbaticus ab Autumno anni Per. Jul. 3234, Mundi
 2504. quo coepit ab ingressu Chananææ decimus
 tertius, si ab Autumno annos ordiare; vel adhuc
 duodecimus erat in cursu, si ab Nisan inchoentur.
 Unde major Sabbatici pars incurrit in annum Per. Jul.
 3235, Mundi 2505. Discrimen anni Periodi Julia-
 næ 3235. & 4551, qui est Sabbaticus è tribus allatis
 prior, anni sunt 1316, qui numerus per septem di-
 visus nihil relinquit. quod & in cæteris apparet.

Ex iis deprehendi potest, plurimum in consti-
 tuendis annis Sabbaticis aberrasse Chronologos
 nonnullos; in primis verò Torniellum, qui pri-
 mum annum Sabbaticum numerat eum, qui sit ab
 egressu ex Ægypto Hebræorum, septimus & qua-
 dragesimus, mundi 2590. cujus error ita convinci-
 tur. Christi natalem confert auctor ille in annum
 mundi 4051, & primum æræ Christianæ, in an-
 num 4052. Deductis de anno Periodi Julianæ 4714,
 annis 4052, supersunt anni 662 perpetua methodo
 addendi ad annos mundi, ut eorundem annorum
 situm habeamus in Juliana Periodo, secundum re-
 gulam à nobis capite 9 libri 1. partis hujus editam.
 Proinde si ad annos 2590 addas 662, existet annus
 Periodi Julianæ 3252, quem primum Sabbaticum
 Torniellus computat; ita ut ab Autumno coepit
 anni

anni antecedentis 2589 mundi, Periodi Julianæ 3251. Sumatur annus aliquis Sabbaticus, de quo nulla controversia esse possit, cujusmodi tres à nobis descripti sunt in primo libro partis hujus cap. 15. Esto hic annus, quo Consules fuere Agrippa & Caninius, quem ex Josepho Sabbaticum fuisse constat, & insignem nece Antigoni Hasamonæorum postremi. Fuit hic annus Julianæ editionis nonus, ante Christum, 37, Periodi Jul. 4677. Annus ergo Sabbaticus iniit ab Autumno anni 4676. Est autem hæc ratio Sabbaticorum annorum inter se comparatorum, ut amborum differentia septenario numero constet, quippe discrimen duorum septenariorum, exempli causa 7, & 14, sunt 7, & sic in cæteris. Si igitur anno Per. Jul. 4676 cœpit annus Sabbaticus, auferatur ex eo annus primus Sabbaticus iniens Tornielli, qui est Per. Jul. 3251. Discrimen amborum est 1425. qui numerus per 7 divisus residua facit 4. Falsò igitur primus ab illo constitutus est annus Sabbaticus. Sed & perperam annus idem, quo Sabbaticus cœpit ab Autumno Consulatus Claudii & Norbani, ab eodem Torniello putatur mundi 4016, hoc est, additis 662, Per. Jul. annus 4678. Biennio quippe fallitur.

Minus aberrat, sed aberrat tamen, qui eundem annum Mundi cum Torniello præfinit anno primo Sabbatico ineunti, nempe 2589. sed annum primum æræ Christianæ putat ab orbe condito 4054, qui de annis Per. Jul. 4714 deductus relinquit 660. Adde igitur annos 660 ad annum Mundi 2589, confiet annus Per. Jul. 3249, quo Sabbaticum 1 inchoat. Differentia annorum 3249 & 4676, sunt 1427, qui numerus per 7 divisus relinquit 6. Uno itaque anno labitur.

De Jubilæis annis extat divina sanctio Levit. 25. 8. qua numerari jubentur annales hebdomadæ septem ab eo anno, quo terra primum est cœpta coli,

Lib. 14.
Ant. c. 18.
Vide lib.
2. Par. 1.
hujus,
c. 7.

Vide lib.
9 de
Doct.
Temp.
c. 27.

ac mense septimo, qui est Autumnalis, Jubilæus annus indici clangore buccinæ. *Sanctificabisque*, ait, *annum quinquagesimum*, &c. Ex quo multorum fert opinio Jubilæos annos quinquagesimos esse post antecedentes Jubilæos: ut si annus Jubilæus incurrit in annum Christi 1600, proximus ab eo sit anno 1650. tum 1700: atque ita deinceps. Verum nonus & quadragesimus quisque Jubilæus fuisse potius videtur, qui incluso anteriore, ut assolet, ritè quinquagesimus putatur. adeo ut Jubilæus omnis etiam Sabbaticus fuerit, sed majori quadam religione consecratus. Hoc eo statuimus, quòd cum Deus quietem illam agrorum & cessationem non nisi post sex agricolationis annos observari jusserit, ut paulo antè significavi, si Jubilæus à Sabbatico diversus esset, non rarò contingeret post unam, aut alteram messem, agros otiosos ac feriatos relinqui. Sit enim, exempli causa, Sabbaticus annus, qui proximè sæculi hujus initium præcessit, Christi 1599, Jubilæus autem insequens annus 1600, erit Sabbaticus annus Christi 1648, Jubilæus item annus 1650. Itaque unus tantummodo agriculturæ annus post Sabbaticum intercedet: biennium autem inter Sabbaticum 1697, & Jubilæum 1700. Mihi verò credibile non videtur, tam inusitatæ rei observationisque nullum, aut in Mosaïcis libris, aut in historia, vestigium apparere: neque Legislatorem vel semel illius admonuisse: sed præcisè sex annis obarari terram obferique jussisse. Sed ne longiores hic simus, quàm volumus, ad ea Lectorem rejicimus, quæ super utraque quæstione 9 de Doct. Temp. explicamus. Quibus modò illud adjicimus, Isidorum Hispalensem nobiscum facere: qui libro de mundo, c. 6. *Annus Jubilæus*, inquit, *est remissionis, qui septem annorum hebdomadibus, id est, 49 annis textitur.* Basiliius item Epist. 317: ἐπτα
 ἑβδομάδων ἔστιν ὁ ἔτος

ἡ ἑβδομάδες ἐτῶν τὸν ὀνομαστὸν Ἰωβηλαῖον
ἐποίησαν ἐν τοῖς πάλαι, ἐν ᾧ ἐσαββάπιζε μὲν ἡ
γῆ, χρεῶν δὲ ἦσαν ἀποκῆται. δουλείας ἀπαλ-
λαγῇ, καὶ οἶονεὶ νέος ἀνῶθεν καθίστατο βίος,
ἐν τῷ ἑβδοματικῷ ἀριθμῷ τῶ παλαιοῦ τρόπου
πρὸς τὴν συντέλειαν δεχομένου. Septem verò
hebdomades annorum celebrem illum Jubilæum olim
efficiebant; per quem terra velut Sabbatum suum
agebat, ac tum nova tabula fiebat; & servi ma-
numittebantur; & nova quodammodo vita de in-
tegro instituebatur, cum vetus in septenario numero
suum quasi finem acciperet. Petrus quoque Chryso-
logus luculenter id docet Serm. 139. Septimus, in-
quit, numerus cum vadit per annos, septimanas
facit: facit annum, qui requiem dat terræ, nexus
omnes fraternæ obligationis absoluit. Septimus nu-
merus annorum cum circuit septimanas, annum
quingagesimum, qui Jubilæus vocatur, ad ple-
nitudinem totam veniæ & remissionis adducit, ut
tollatur servitus, redeat libertas, &c. Et si septi-
mus numerus septuplicatus per dies, per menses,
per annos locum contulit remissionis, & veniæ, se-
ptuplicatus septuagesies septies septimus numerus
quid afferre possit Christianus æstimet, & advertat
auditor.

Primus Jubilæus est Sabbaticus septimus, cujus
initium cadit in Autumnum anni Per. Jul. 3283,
mundi 2553.

De Atheniensium, ac Mycenaorum regibus, & illorum Archontibus; nec non de Heraclidarum in Peloponnesum irruptione.

**CAP.
VIII.**

Regum ac Prætorum, qui Athenis summam regerunt, tempora, propter auctorum disensionem, haud satis explorata sunt. quorum imprimis ex Eusebio seriem adscribam, paucis duntaxat immutatis.

Later.

Laterculum regum Atheniensium ex Eusebio.

		Anni regni	Anni Periodi Julianæ qui- bus inierunt.
1	Cecrops	50	3156
2	Cranaus	9	3206
3	Amphictyon Deucalio- nis F.	10	3215
4	Erichthonius	50	3225
5	Pandion Erichthonii F.	40	3275
6	Erechtheus Pandionis F.	50	3315
7	Cecrops II. Erechthei frater	40	3365
8	Pandion II. Erechthei filius.	25	3405
9	Ægeus Pandionis F.	48	3430
10	Theseus Ægei F.	30	3478
11	Menestheus Petei F.	23	3508
12	Demophoon Thesei F.	33	3531
13	Oxyntes Demophoon- tis F.	12	3564
14	Aphidas Oxyntæ F.	1	3576
15	Thymoetes Aphidantis frater	8	3577
16	Melanthus Andropom- pi F.	7	3585
17	Codrus Melanthi F.	21	3622

Hactenus reges, qui circa annum Per. Iul. 3643
desierunt, & annis 487 perseverarunt.

<i>Archontes perpetui.</i>			
1	Medon	20	3644
2	Acastus	36	3664
3	Archippus	19	3700
4	Thersippus	41	3719
5	Phorbas	31	3760
6	Megacles	30	3719
7	Diognetus	28	3821
8	Phereclus	19	3849
9	Ariphron	20	3868
10	Thespheus	27	3888
11	Agamestor	20	3915
12	Æschylus	23	3935
13	Alcmæon	2	3958

Hactenus Archontes perpetui, qui annos 316 tenuerunt.

<i>Archontes decennales.</i>			
1	Charops	10	3960
2	Æfimedus	10	3970
3	Clidicus	10	3980
4	Hippomenes	10	3990
5	Leocrates	10	4000
6	Apfandrus	10	4010
7	Eryxias	10	4020

Desierunt archontes decennales anno Per. Jul. 4029.

Colliguntur anni à Cecropis initio ad Eryxias finem 874.

In hac Eusebiana descriptione haud pauca sunt, quæ ab aliorum Chronologorum ratione dissident. Imprimis auctor ille, cujus Chronicon marmori incisum in Asia ante paucos annos repertum est,

quæ

quæ *Arundelliana marmora* dicuntur, & Joannis Seldeni Commentariis illustrata prodierunt anno 1628, annis tribus & viginti Eusebianam antevertit epocham, ut supra docui. & Cecropis initium conjicit in annum Per. Jul. 3133. ex quo reliquorum deinceps regum anticipanda sunt exordia. Exempli causa Amphictyonis initium ponit anno illo, qui est Per. Jul. 3192: Thesei, anno 3455.

De Theseo quoque ipso non levis est quæstio. Nam Eusebius annos ei 30, successoris verò ejus Menestheo 23 impurat. Ita initium Thesei cladem Trojæ præcedit annis 53. At vetus Clementis Alexandrini Chronologus anno 47 ante Trojanum excidium cœpisse ponit Theseum. ex quo Menestheo non plures 17 annis relinquuntur, si Theseus 30 regnaverit. Sed Menesthei anno 22 captam Trojam notant *Arundelliana marmora*. Vide quæ de Theseo postea dicentur, cùm de Heraclidis sermo erit. Est & super Melantho 16 rege magna dubitatio: cujus exordium collocat Eusebius anno circiter 55 post Trojæ vastitatem, & 25, ante Peloponnesum ab Heraclidis occupatam: quæ ἡ τῶν Ηρακλειδῶν καὶ Ἰδοῦς dici solet. ea verò octoginta post Trojanam cladem annis incidit: quod postea demonstrabimus. Atqui a gravissimi Scriptores Melanthum asserunt ab Heraclidis è Peloponneso fugatum, Athenas se recepisse, ibique regnum occupasse, interfecto Thimœte, ac pulsos deinde ab Æchæis Ionas excepisse. Id si verum est, non rectè calculos ponit Eusebius.

Neque verò superiorum regum annis addere quicquam aut detrahare per Castorem antiquum Chronographum licet. Hic enim, ut refert b Eusebius, ab anno primo Cecropis ad Thymœtæ ultimum, annos numerabat 429, quot in nostro Diagrammate cernuntur.

Charo.

a Paus.
Acha. &
Corin.
Conon.
lib. 39.
apud
Phot.

Cod.
186..

b Chron.
post. ad
A. 382.

• Edit.
Pont.

Charopis præterea primus annus, qui decennali-
um Prætorum princeps fuit, ab • Eusebio in an-
num Abraami confertur 1264, qui est Jul. Per.
3960, quo tertius iniit Olympiadis sextæ. Atqui
Dionysius Halicarn. anno primo ineunte Olympi-
adis septimæ Charopem decennalem præturam in-
choasse scribit: qui est annus Per. Jul. 3962. Pau-
sanias autem in Messen. annum 2. Olymp. 9. com-
parat cum Æsimedis quinto. Is est Per. Jul. 3971.
Hoc modo primus Æsimedis erit Per. Jul. 3967.
& primus Charopi, 3957. Hæc non con-
gruunt.

P. 124.
Messen.

Ad hæc decennales omnes Prætores perperam,
nisi fallor, decem quique suos annos expleße per-
hibentur. Etenim Suidas Hippomeni, quod filiam
suam in stupro deprehensam equo laniandam ob-
jecisset, abrogatum esse magistratum asserit. Tum
ejus annus quartus expletus est anno 1 Olympiadis
14, Per. Jul. anno 1390, ut auctor est Pausanias.
Igitur primus ejusdem cœpit anno 3986, non 3990,
ut putat Eusebius.

P. 125.

Vellej.
l. 1.

Denique quo anno ex decemnovennalibus annui
Prætores esse cœperint, non planè convenit. Pau-
sanias in Messeniæ anno quarto Olymp. 23 jam
institutos annuos ait Archontas, ac Tlesiam eo anno
præfuisse scribit: & scilicet annum & ipsum fuif-
se. neque tamen primus is fuit. Nam primus Creon
numeratur, ut & Vellejus narrat, & Eusebius. At
marmora Arundelliana primum annum archon-
tem conferunt in annum Per. Jul. 4030, quo 24
Olympias iniit. in quo suffragatorem habet Euse-
bium.

Mycen-
æorum
regnum.

Mycenæorum regum series à Perseo cœpta, &
à Pelopidis continuata, in Heraclidarum adventum
definit. Acrisio circa annum Per. Jul. 3400, (qui
est Eusebianus 704) ab nepote cæso Perseo, trans-
latum est Mycenæ imperium: quam urbem Per-
seus

seu extruxerat, ut suprà significavi. In nonnullis codicibus ^a Eusebianis post Acrisium, nulla Persei mentione facta, statim Sthenelus subjicitur, ac deinceps Eurystheus, ut in Scaligeriana editione. At in Pontacena Perseus post Acrisium ponitur, ei-que anni 8 tribuuntur, omisso Sthenelo. etsi Persei primus annus non subinde post Acrisii ultimum sub-
 textitur, sed anno post septimo. Annus Abraami 704 est ultimus Acrisii. primus autem Persei est 711. Per. Jul. 3408. Apud Scaligerum Sthenelus iniiit an-
 no Abraami 705. Per. Jul. 3402. Rursus Euristheo Pontaci editio annos assignat 38; Scaligeriana, 43. utraque Mycenæorum regnum Trojano excidio claudit. Quæ omnia in sequenti Diagrammate com-
 plectar.

^a In pos-
 teriore
 Chron.

*Laterculum Mycenæorum regum post Acrisii obitum,
 ex Eusebii Chronico posteriore.*

Ex edit. Scal.					Ex Pontaci edit.			
		An- ni re- gni	Cœpit anno Abraa- mi.	Cœpit anno P. J.		Anni regni	Cœ- pit Abr.	Per. Jul.
1	Sthe- nelus	8	705	3402	Per- seus	8	711	3408
2	Eury- stheus Atreus	43	713	3410	Eury- stheus Atreus	38	718	3415
3	& Thye- stes	65	756	3453	& Thye- stes	65	756	3453
4	Aga- me- mnon	15	821	3518	Aga- me- mnon	15	821	3518

Desit.

Defuit Mycenarum regnum anno Per. Jul. 3531. Post Agamemnonem, Ægisthum, atque Orestem deinde nominat Eusebius; nec tamen in serie describit. Sed cū in illa descriptione multa reprehendenda sunt, tum id imprimis, quod Atrei & Thyestæ primordium anno ei, qui est Per. Jul. 3453, assignat. Hoc si verum esset, Eurystheus anno septuagesimo ante obitum Herculis occubuisset. si quidem extinctus est Hercules anno Eusebii 825, ut est in editione Scaligeri, Per. Jul. 3522. aut sexagesimo quarto, si, ut Pontaci habet editio, decesserit Hercules anno 819, qui est Per. Jul. 3516. Neutrum verò tolerabilem habet errorem. Nam ab Herculis posteris Eurystheum in Attica occisum esse non dubium est, vita jam functo Hercule, ut testatur gravis auctor Thucydides lib. 1, & Isocrates in Panathenaico, & Panegyrico. Addit etiam Diodorus, Theseo & Hyllo ducibus contra Eurystheum pugnasse posteros Herculis. At verò Thesei primordium imputat Eusebius anno Abraami 783, qui est Per. Jul. 3480, & quadragesimus tertius ante obitum Herculis, cuiusmodi refert editio Scaligeri, vel septimus & tricesimus ex Pontacenæ fide: cūque Theseus haud plures 30 regnarit annos, ante Herculem obierit oportet: quæ est fœdissima, sed isti Chronologo non insolens ἀλογισία. Thucydidis Scholiastes primam Heraclidarum eruptionem in Peloponnesum viginti ante Trojanum excidium annis constituit; posteriorem, post idem excidium, octoginta. Ita prior impressio convenit in annum 3511, quarto anno postquam Eurystheus obiit, & Atreus cum fratre regnavit, ut antea demonstravimus. Ex his nonnulla contra Eusebii rationes consequentia sunt. Imprimis Atreum & Thyestem non 65 annis regnasse, sed ad summum 8. Nam Agamemnoni annos in Chronico posteriore tribuit 15, quos ab anno Periodi Julianæ 3516 ordiri necesse est,

est, ut in annum proximum ab Trojæ calamitate definant. Quod si 18 vel 17 eidem annos cum vetere apud Clementem Alexandrinum Chronologo concedat, ut ab anno Per. Jul. 3514 regnare cœperit, tum Atreo & Thyestæ Mycenæi regni sex haud amplius annos adscribes. Hæc propter antiquorum dissidium liquido definiri nequeunt. etsi de Heraclidarum prima expeditione maximè sit probabilis Scholiastæ sententia.

Ut ad vetustiora transeam, inter Acrisii mortem, quæ anno circiter 3401 Per. Jul. accidit, & Eurysthei necem, quæ anno 3508 incidit, anni sunt 107: de quibus si Eurysthei 43, & Stheneli 8, id est, in totum 51 detrahas, reliqui erunt 56 ab Acrisii morte ad Eurysthei obitum: quo toto intervallo non solus imperavit Perseus, sed præter hunc Electryo, & Taphius, ut Apollodorus ait.

Jam Pelopis è Phrygia adventus in Græciam ab Eusebio confertur in annum Abraami 696, Periodi Jul. 3393. sed cùm ejus filii Atreus & Thyestes anno 3508 Mycenis regnare cœperint, post annos inde 115, tardius iste ipse Pelopis in Peloponnesum transitus collocandus videtur.

Ex his Mycenæorum regum catalogus aliter atque Eusebius fecit ita digerendus videtur.

*Catalogus Mycenæorum regum ex probabili
sententia.*

		Anni regni	Anni Per. Jul. qui- bus ine- runt.
1	{ Perseus	56	3401
	{ Electryo		
2	Taphius		
3	Sthenelus	8	3457
4	Eurystheus	43	3465
5	Atreus & Thyestes	8	3508
6	Agamemnon	15	3516
7	Ægistus	7	3531
8	Orestes	70	3538
	Tisamenus		
6	{ Penthilus	3	3608
	{ Cometes		

Ab anno primo Persei ad Mycenæorum regum
ultimum anni sunt 209.

*De diluvio Deucalionis, Cadmi profectiōe in Gra-
ciam, Argonautarum expeditione, Herculis
etate.*

CAP. IX.
*Deuca-
lionis di-
luvium.*

Vetus apud Clementem in Stromat. Chronolo-
gus Deucalioneum diluvium antecessisse docet
excidium Trojæ annis trecentis ac triginta. Quare
cū anno Per. Julianæ 3530, mundi 2800, ever-
sam esse Trojam postea probaturi simus, conse-
quens erit, anno Per. Jul. 3200. mundi 2470, di-
luvium incidisse, regnante, si Eusebium sequimur,
Athe-

Athenis Cecrope primo illarum rege. & Apollodorus ^{Apollod.} verò sub ejus successore ponit Cranao, qui sex annis ^{loc. 34} postea regnavit. At antiquus ille Chronologus, qui ex Arundellianis marmoribus apud Smyrnam effos-
sis nuper editus est, quique anno 1 Olympiadis 129, Per. Jul. 4450, scribebat, eo ipso videlicet, quo bellum primum Punicum cœpit, Deucalionium diluvium confert in annum Periodi Jul. 3185, mundi 2455. Quippe annis 1265 ante suam epocham, quam esse diximus annum Per. Jul. 4450, illud incidisse refert: regnante Athenis Cranao, decimo sexto nimirum ante eum, quem alter apud Clementem Chronologus fixit.

Quare haud longo tempore post demigrationem Hebræorum ex Ægypto diluvium istud evenerit. Post annos inde octo Deucalionis filius Hellen regnavit in Thessalia, si qua fides Smyrnæo Chronologo; nempe Julianæ Periodi 3193, regnante Athenis Amphietyone. quod Cecropis anno 28 ex Eusebiano calculo congruit.

Biennio post Cadmi adventum in Bœotiam, ac ^{Cadmi} Thebarum conditum idem Chronologus statuit, ^{adventus} Per. Jul. 3195, quem Eusebius Abraami anno 583, Per. Jul. 3280 assignat. Sed cum Danaus Cadmi patrue-
lis anno Per. Jul. 3239. Argis in Peloponneso regnare cœperit, ut ex Eusebii Chronico supra demonstravimus, credibile est multo antè præstitum ab eodem Eusebio tempus, Cadmum in Græciam adventasse. In Thebaicis Anonymi Poëtæ à Neandro editi anno 1588, anno 109 ante Argonautarum expeditionem Cadmus in Græciam navigasse legitur. quod nimis ferum arbitror, ut mox intelligetur.

Argonautarum profectio apud Clementem Alexandrinum ex antiquo Chronologo ponitur anno <sup>Argo-
nautarum
expeditio</sup> 79 ante Trojanam everfionem, ut sit annus Per. Jul. 3452 (siquidem Trojana clades fixa est in anno

Per. Jul. 3530, ut postea constabit.) Nec longè abest Eusebius, qui anno illam accommodat Abraami vel 756, ut est in editione Scaligeri, vel, ut in Pontacena, anno 752: vel denique anno 755, ut se in quibusdam codicibus invenisse testatur Pontacus. è quibus primus annus est Per. Jul. 3453; secundus est 3449: tertius est 3452, prorsus ut vetus ille Chronologus, cui Jacobus Capellus subscribit. Sed adversus hanc sententiam multa solent objici ex Argonautarum historia; cujusmodi ab a Diodoro, a Lib. 4. Apollodoro, Hygino, ac Poëtis, memoriæ proditur; quorum nonnulla sibi ipsi Eusebius opponit: velut quod Castor & Pollux Helenæ fratres inter Heroas illos recenseri solent: non est autem verisimile, sororem eorum Helenam post annos inde 60 tanta fuisse pulchritudine, ut ejus gratia inter Græcos & Trojanos decennale bellum exarserit. Quanquam ne istud quidem incredibile sit, Ledam anno ætatis 14, vel 15 Castorem Pollucemque peperisse, & post annos 30 Helenam, quæ, cum rapta est, annum egerit 30. Verùm alia sunt, quæ nos movent. Imprimis autem quòd omnes ferè, qui de Argonautis meminerunt, ut Dares Phrygius, Diodorus, Hyginus, asserunt paulo post eorum reditum è Colchide, Trojam ab Hercule esse captam, & occiso Laomedonte, Priamum ejus loco substitutum. At verò Priamus nequaquam annos 79 imperavit: cui quidem Anonymus Poëta Neandri 40 solos tribuit. Hoc si verum est, ejus initium incidet in annum circiter Julianæ Periodi 3490. Argonautarum verò profectio anno proximè antecedente, vel biennio antè, à quo non abhorremus.

De Hercule Alcmenæ filio summa quoque veterum est dissensio. Nam Vellejus ait annis 120 ante Heraclidarum posteriorem in Peloponnesum reditum, excessisse Herculem; qui est annus Per. Jul. 3491, quadragesimus ante Trojæ vastitatem. Sed
idem

idem secum pugnat paulo pòst, dum scribit ante annos 1250, quàm Consul esset Vinitius, Herculem Olympicis Atrei ludis fuisse victorem. Consulatus M. Vinitii convenit in annum æræ Christianæ 30. Per. Jul. 4743. demptis inde 1250, residui sunt 3493. quo adhuc superstes erat Hercules. Vetus Clementis Alexandrini Chronologus Olympica certamina censet instituta ab Hercule anno 442 ante Iphitea. qui est annus Per. Jul. 3497. Eusebius verò anno 430 ante eadem Iphitea, ut sit Per. Jul. annus 3509. Si Argonautarum expeditio annis quadraginta uno vel duobus Trojanum antecessit excidium, potest Herculis obitus longius summoverti, ut paucis annis Eurysthei necem præcesserit; quæ annum occupat 3508 Julianæ Periodi.

Cæterum Heraclidarum prior impressio, quæ centum annis ante posteriorem ab Scholiaste Thucydidis ponitur, adeoque viginti ante Trojam excisam, collocanda videtur in anno Per. Jul. 3511. Ea verò rursus bifariam est tribuenda. Nam principio ducibus Iolao, Theseo, & Hyllo cum Eurystheo conflixerunt; &, eo cæso, annum circiter Peloponneso potiti sunt. Postea ob pestilentiam inde digressi, tertio pòst anno rursus irrumpunt, quando cum Atreo pepigit Hyllus, ut si in pugna vinceretur, non ante centesimum annum Heraclidis fas esset regredi. Ita quartus iste numerandus est annus, quo Hyllus interfectus est, ab eo, quo primùm eruptionem fecit cum Theseo: ut id argumento sit, Theseum haud diu post opem Heraclidis allatam Athenis mansisse; sed illo ipso, quo Eurystheus occubuit, anno Per. Jul. 3508, à quo quartus est 3511, idèmq; ante Trojæ cladem vicesimus. Ex his constat Herculis obitum haud multis annis superiorem esse anno 3508, ac morte Eurysthei, atque Thesei.

De tempore Trojani excidii, quod firmissimis rationibus asseveratur, ac de Trojanorum & Latii antiquis regibus; deque Lacedæmoniorum & Corinthiorum regnis, ac Periandri tempore.

CAP. X.

CArdo veteris historiæ, præsertim illius, quæ Poëticis infecta fabulis, minus habet explicata tempora, Trojanæ urbis est excidium. ejus annum ita statuemus. Omnium, qui de eo scripserunt, accuratissimus fuit Eratosthenes in commentario, quem Canones inscripsit. Hunc Dionysius Halicarnassensis libro 1 Orig. sequitur, ejusque sententiam ita declarat: Ilium captum esse definente verè. Sic enim apud Dionysium legendum est, *τελευτῶντος οὐδὲ τῆς ἑαρος.* non ut est vulgò, *θέρους*: diebus ante solstitium æstivum septemdecim; Thargelionis vicesima tertia, secundum Atticam anni rationem, *ὥς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἀγοῦσι.* Idem annus viginti diebus ultra solstitialem cardinem redundabat: ita ut ab eo die, quo capta urbs est, ad finem anni, dies essent septem & triginta. Hæc Dionysius ex Eratosthene. Qui eodem libro Romam conditam asseverat ex Catone post annos quadringentos triginta duos ab excidio Trojano.

Annus conditæ Urbis ex Halicarnassensis opinione fuit is Julianus, in quo desiit quartus Olympiadis sextæ, & iniit primus septimæ, ut suo loco colligemus: qui est Periodi Julianæ 3962, mundi 3232. Demptis ergo 432 de 3962, residui sunt Periodi Julianæ anni 3530. Ergo anno isto capta est Troja ex Eratosthenis & Dionysii sententia. Necque verò alius annus constitui potest, in quem characteres illi competant, quos ex ambobus enumeravimus. Est enim Thargelion lunaris mensis Atticus. Solstitium verò, civile itidem Atticum fuit,

a Videl. i.
de Doct.
Temp. c.
22. & l. 9.
c. 29. nec
non 4.
Dissert.
ad Ura.
not. c. 13.

ex

ex antiquis Astronomis Junii 28 constitutum. Novilunium Thargelionis eo anno contigit Maji 21, cyclo Lunæ 15, feria 4. Ergo vicesima tertia ejusdem incidit in Junii 12, feriâque quintam, quæ fuit dies decima septima ante Solstitium. Scirophorionis neomenia incurrit in 20 Junii, feria 6. Hecatomæonis verò, Julii 19, feria 6. Igitur 20 dies post Solstitium superant ad illius anni finem, nempe à Junii 29 ad 18 Julii. Sed admirabiliter convenit opinioni nostræ cum Eratosthenis ratiociniis; nec alius omnino, quàm qui à nobis positus est, annus accommodari potest. Accedit & Diodorus Siculus, Diod. 1. 14. init. qui annum primum Olympiadis 94 putat ab excidio Trojæ septingentesimum octogesimum. Primus Olympiadis illius annus convenit in annum Per. Julianæ 4310: de quo decerptis 780, reliqui fiunt anni 3530. Denique Eusebius libro 10 de Præpar. Græcos ait à capta Troja ad primam Olympiadem numerare annos 408, quot ab eodem illo anno Per. Jul. 3530 interjecti sunt in annum 3938, quo prima celebrata est Olympias Iphitea. Igitur anno Per. Jul. 3530, mundi 2800, ante Christianam æram, 1184, nobilissimum illud excidium incidit. Marmora Arundelliana idem ei anno vindicant, qui sit Per. Jul. 3505, Thargelionis ἐβδόμη φθινόπωτος, hoc est 24 die, quod antiquorum omnium rationes conturbat.

Computato anno Trojani excidii, regni totius in illa urbe tempus ita statuetur.

Auctor ille Troicorum, qui cum Iliade parva aliisque carminibus Græcè editus est à Michaële Neandro, Trojanum regnum annis trecentis perseverasse dicit, ac reges fuisse sex, quorum singillatim annos enumerat; qui in unum collecti minus quatuor trecentos conficiunt, ut rotundo numero dixisse videatur.

-εἰπέρες ἦλθε τριησίων λεκαβάντων.

Proinde si de anno Trojani excidii, & ultimo Priami, qui est Per. Jul. 3530, adimas 296, primus annus Trojani regni cadet in annum Per. Jul. 3234, ex quo deinceps reliquorum initia describentur; quæ in hoc laterculum conjecimus.

<i>Laterculum Regum Trojanorum.</i>		
<i>Trojani Reges.</i>	<i>Anni singulorum.</i>	<i>Anni Per. Jul.</i>
Dardanus	31	3234
Erichthonius	75	3265
Tros	60	3340
Ilus	54	3400
Laomedon	36	3454
Priamus	40	3490
<i>Desit hic anno.</i>		3530
<i>Summa regni totius, anni 296.</i>		

Vetus in Italia regnum. Vide Aur. Vict. de Orig. Urb. & Messalam Corv.

Quod ad priscos Latii reges attinet, antequam Æneas Latino regi succederet, regnatum jam annos aliquot ibidem fuerat. Eusebius in Chronico Pontaceno, ante Æneam reges ait fuisse quinque, qui 150 circiter annos imperarunt, Janum, Saturnum, Picum, Faunum, & Latinum. Æneas, ut ex Dionysio colligitur lib. 1, anno quinto ab excidio Trojæ regnare cœpit; Per. Jul. 3534. de his ergo si annos 150 detrahas, reliqui erunt anni 3384. In Excerptis Georgii Monachi apud Scaligerum p. 31, tres solum reges hoc ordine describuntur: Picus Saturnini F. 37 annis: Faunus Pici F. annis 44: Latinus annis 36, cujus anno 33 Æneas in Italiam appulit. Colliguntur anni 117 ad mortem Latini, & Æneæ successionem. Quocirca ad explendos 150, lano

Iano nonnisi reliqui 33 fiunt. quo regnante Saturnum è Creta profugum in Latium venisse cum Historicis Poëtæ consentiunt.

Lacedæmoniorum Corinthiorumque regum initia ex Diodori, Pausaniæ, aliorumque fide statuuntur. Prioris exitus regni ex Polybio definitur paulo Lib. 4. post Olympiad. 140. Posterius in Periandro desinit Cypseli filio: qui 44 annos apud Aristotelem regnasse perhibetur. etsi 40 plerique cum Laërtio tribuant. Idem Laërtius anno quarto Olympiad. 84 mortuum esse Periandrum asserit. qui est annus Per. Jul. 4129. Demptis annis 44, cœperit Periander anno Per. Jul. 4086, primo Olympiadis 38. Cypselus verò anno 4056, Olympiadis 30 tertio. Igitur Bachiadæ post reges desitos Prytaneatum obtinuerunt annis 121, ab anno scilicet Jul. Per. 3936, ad 4056, non annis 90, ut Diodorus in a Excerptis Eusebianis Scaligeri a P. 33. prodidit. quem de hac historia consule: nec non Pausaniam Corinthiacis, Herodotum lib. 5.

De Hebraorum regibus, ac diviso bifariam illorum regno, in Judaicum, & Israëliticum. Utriusque æpocæ declarantur.

Quo longius ab mundi ac temporis initio progredimur, eo nobis & certior, & uberior copia rerum, atque historiæ seges ostenditur. Hoc enim intervallum, quod ab orbis conditu quintum ordine putatur, illustrium regnorum exordia, aliasque insignes epochas amplectitur, quæ in omni Chronologica disputatione principatum tenent. De quibus singillatim agendum erit. Sed prius, more nostro, intervalli hujus annos ratione ac methodo colligemus.

Initium ducimus ab anno eo, quo templum à Salomone fundatum est, qui quartus numeratur illius regni, estque in Juliana Periodo 3702, mundi

2972, ante Christum 1012, ut ex antecedentibus patet. Finis est annus ille, qui Cyri primum annum Babylonici regni proximè præcessit. Cœpit autem Cyrus Babylone regnare anno Periodi Julianæ 4176, ut postea probabimus. Ergo ab anno Periodi Julianæ 3702, à quo intervallum hoc ordimur, ad ejusdem Periodi annum 4175, in quem definimus, anni sunt solidi 474. Quo spatio primum ambo regna Hebraici populi, id est, Judæ, & Israëlitis explicantur, tum amborum captivitas; sed illius septuaginta annis definita; hujus sempiterna.

3. Reg.
12.

Quæstiones in historia Regum difficiles.

Mortuo Salomone scissum est regnum bifariam, ejusque parte Roboamo Salomonis filio relicta, nempe Judæ, ac Benjamin tribu: reliquæ tribus Jeroboamo Nabati filio ex tribu Ephraïm permissæ sunt. Utriusque regni successio in historia Regum ac libris Paralipomenon traditur, quæ perobscura & implicatissima quædam continet in digerendis inter seque componendis annis amborum principum, atque innumeræ quæstiones existunt; quas si disputare voluero, longioris ac difficilioris operæ res erit, & propter partitionum tricas injucundæ ac molestæ. Itaque cum in 9 de Doct. Temp. cap. 55 fusè accuratèque disceptatæ omnes illæ controversiæ sint, hîc satis esse videtur, utriusque regni catalogum exponere: tum ex iis, quæ *ἀπογε* dicuntur, & ibidem enucleata sunt, pauca & insigniora seligemus.

Quibus modis explicari soleant istæ quæstiones.

Solet autem explicandis quæstionibus istis, conciliandisque regum temporibus, adhiberi non una ratio. Nam aut labentes anni pro vertentibus & integris usurpari dicuntur; aut à vivis adhuc parentibus in regni consortium creduntur adhibiti; aut annorum singulorum initia non ab eo mense, diève, quo reges renuntiati sunt, sed à populari initio ducuntur; aut denique ab insigni quapiam epocha, quo-

quorundam intervalla procedunt. ex quibus quid
cuique loco maximè congruat, prudentiæ est ani-
madvertere. Nos regum istorum Diagramma pro-
ponemus; in quo singulorum anni tam expressi sa-
cra in historia continentur, quàm Chronologici,
hoc est non implicati invicem, sed distracti. Adde-
mus & annos ante Christum, quibus regnum auspi-
cati sunt: ad quos si illos adjunxeris, qui ab æra
Christiana ad nostram ætatem lapsi sunt, scire
potes, quantum inter hanc, & illorum initium in-
terfit.

2	Robur	17	17
3	Adam	3	3
4	Abel	41	41
5	Japhet	27	27
6	Shem	4	4
7	Cham	1	1
8	Abraham	6	6
9	Isaac	40	40
10	Jacob	29	29
11	Joseph	2	2
12	Moses	18	18
13	David	14	14
14	Solomon	49	49
15	Manasse	27	27
16	Aaron	2	2
17	Jonas	2	2
18	Joachim	1	1
19	Isaiah	1	1
20	Jeremiah	1	1
21	Ezekiel	1	1

Diagramma regum Juda ab anno 4 Salomonis.

	<i>Reges Juda.</i>	<i>Anni in Scri- ptura expressi.</i>	<i>Loca, quibus anni continen- tur.</i>	<i>Anni Chro- nolo- gici.</i>	<i>Anni ante æram Chri- sti, quibus exorſi ſunt.</i>
1	Salomon	37	3. Reg. 6. 1. &c. 11. 43.	37	1012
2	Roboam	17	3. Re. 14. 21.	17	975
3	Abiam	3	3. Reg. 15. 2.	3	958
4	Aſa	41	Ib. verſ. 10.	41	955
5	Jofaphat	25	3. Re. 22. 42.	25	914
6	Joram	8	4. Reg. 8. 17.	4	889
7	Ochozias	1	Ib. verſ. 26.	1	885
8	Athalia	6	4. Reg. 11. 3.	6	884
9	Joas	40	4. Reg. 12. 1.	40	878
10	Amafias	29	4. Reg. 14. 2.	29	838
11	Azarias, qui & Ozias	52	4. Reg. 15. 2.	52	809
12	Joathan	16	Ib. verſ. 33.	16	757
13	Achaz	16	4. Reg. 16. 2.	14	741
14	Ezechias	29	4. Reg. 18. 2.	49	727
15	Manaffes	55	4. Reg. 21. 1.	55	698
16	Amon	2	Ib. verſ. 19.	2	643
17	Jofias	31	4. Reg. 22. 1.	31	641
18	Joachas	M. 3	4. Re. 23. 31.	M. 3	610
19	Ioakim	11	Ib. verſ. 36.	11	610
20	Iechonias	M. 3	4. Reg. 24. 8.	M. 3	599
21	Sedecias	11	Ib. verſ. 18.	11	599

*Colliguntur ab A. 4. Salo-
monis A. 430. M. 6.
Ab Davidis initio A.
473. M. 6.*

*Colliguntur à 4. Sa-
lomonis A. 426. M. ante Chri-
6. A Davidis initio ſtum A.
A. 469. M. 6. 589.*

*Diagramma Regum Israël ab anno 1 Jeroboami,
sive ab obitu Salomonis.*

	Reges Israëlis.	Anni in Scri- ptura expressi.	Loca, unde anni colli- guntur.	Anni Chro- nologici.	Anni ante Christum, quibus inierunt.
1	Jeroboam	22	3. Re. 14. 20.	21	975
2	Nadab	2	3. Re. 15. 25.	1	954
3	Baasa	24	Ibid. ver. 33.	23	953
4	Ela	2	3. Reg. 16. 8.	1	930
5	Zamri	D. 7	Ib. vers. 15.	D. 7	929
6	Amri	12	Ib. vers. 23.	11	929
7	Achab	22	Ib. vers. 29.	21	917
8	Ochozias	2	3. Re. 22. 52.	1	897
9	Joram	12	4. Reg. 3. 1.	12	896
10	Jehu	28	4. Re. 10. 36.	28	884
11	Joachaz	17	4. Reg. 13. 1.	16	856
12	Joas	16	Ib. vers. 10.	16	840
13	Jerob. II.	41	4. Re. 14. 23.	41	824
				Inter- regn.	783
				A. 11.	
14	Zacharias	M. 6	4. Reg. 15. 8.	M. 6	772
15	Sellum	M. 1	Ib. vers. 13.	M. 1	772
16	Manahem	10	Ib. vers. 17.	10	771
17	Phaceja	2	Ib. vers. 23.	2	761
18	Phacee	20	Ib. vers. 28.	20	759
19	Osee	9	4. Reg. 17. 1.	18	738

Colliguntur anni 241. M. 7. D. 7.	Colligun- tur anni 253. M. 7. D. 7.	Desierunt ante Chri- stum 721.
-----------------------------------	--	--------------------------------------

In utraque Regum serie, si amborum tempora inter se conferantur, multa, ut jam dixi, perplexa sunt in sacris libris: ex quibus, prætermisissis iis quæ faciliorem habent explicationem, præcipua quæque complectar.

Salomon.

Igitur Salomon anno quarto regni sui, quadringentesimo verò, & octogesimo, quàm ex Ægypto profecti Palæstinam adierunt Israëlita, ^a Templum ædificare est aggressus. quod opus ^b octavo anno, id est septem exactis, cum mensibus circiter totidem, absolvit, anno Per. Jul. 3709, Salomonis ipsius undecimo. Cœptum est enim anno illius 4, mense secundo, qui est proximus à Nisan, & Iiar appellatur. Perfectum est anno undecimo, mense octavo. Proinde annos 7, menses totidem, ædificatio tenuit. ^c Encæniam porrò cum mense septimo, opere jam absoluto, celebrata dicantur, videntur anno sequenti, duodecimo Salomonis indicta. qui fuit annus Sabbaticus iniens, Per. Jul. 3710, millesimus ante natalem Messia regis, cujusmodi ex Josephi ac Dionis historia conficitur. Verùm plerique Chronologi solemne dedicationis in undecimum ipsum Salomonis conferunt: ita ut octavus mensis, quo extrema manus operi imposita dicitur, significetur exclusus, & operis ipsius pars sit, ejusdem jam exædificati consecratio. De quo prudentis lectoris existimatio sit.

Regnante Afa mortuus scribitur Jeroboam rex Israëlitarum, paucisque post mensibus Nadab.

Jeroboam Israëlita annis 22, Nadab ejus filius duobus regnasse proditur: hic verò etiam anno Afae Judæ regis altero cœpisse. Porro ^d anno 20 Jeroboam Afa iniit. Si anno Afae 20 Jeroboamus regnum auspicatus est, & anno Afae 2, Nadabus, consequens est Jeroboami patris 21, Nadabum obiisse, vel faltem 22. Hæc nos ita conciliabimus. Anno Jeroboami expleto 20, & ineunte 21, regnum in-

inchoavit Aſa: Jeroboamus autem integros regnavit annos 21, & paucos de 22 libavit dies: Nadab porro anno 21 patris ſui aſcitus in regni ſocietatem, unum cum eo communem habuit annum, alterum ſolus. Proinde nos Nadabo unum duntaxat in Chronologica ſerie annum imputamus.

Quin etiam neceſſe eſt, eundem illum annum Nadabi ſecundum, quem & Jeroboamus attigit, Baſæ, qui Nadabo ſucceſſit, parte aliqua communem facere. ^{a 3. Reg. 15. 33.} Hic enim 24 annos regnavit, & Aſæ tertio cœpit: Aſa porro Jeroboami 20. Proinde hic ille viceſimus ſecundus Jeroboami, à paucis diebus inceptus ab Jeroboamo, ab Nadabo & hujus interfectore Baſa confectus eſt.

Baſæ ſucceſſit Ela filius ejus, cujus exordium cum ^{b 3. Reg. 16. 8.} Aſæ 26 componitur. Proinde Baſa, qui 3 Aſæ cœpiſſe dicitur, non integros ſolus explevit 24, ſed ultimi partem Ela ſibi vendicat. Quocirca Baſæ in Chronologica ſerie 23 annos adſcripſimus. Igitur anno Aſæ 26, quarto & viceſimo Baſæ, eo mortuo regnavit Ela, qui ſequente Zambri inſidiis ^{c 3. Reg. 16. 10.} oppreſſus eſt, ^{d lb. ver. 15.} Aſæ 27. ^{e Com. 21.} Zambri verò poſt 7 dies interfecto, regnum occupavit Amri. ^{f Com. 23.} eodemque tempore Thebni filius Geneth ab altera factione renuntiatus eſt. Unde ^{g 2. Par. 16. 1.} non ante 31 Aſæ primordium Amri ponitur: quòd anno quarto poſt mortem competitoris ſolus Iſraëlitis imperavit. At enim Baſa ^{h 3. Reg. 22. 41.} anno 36 Aſæ, bellum ei intuliſſe legitur. quânam ergo ejusdem Aſæ 26 mortem obiit? Huic à plerisque ſic occurritur; triceſimum ſextum regni Aſæ nominari in 2 Paralipomenon, non ex quo primùm Aſa regnare cœpit, ſed ex quo bifariam diviſum eſt Hebræorum imperium; quod ſubinde poſt Salomonis mortem accidit. Itaque fuit annus iſte ab initio Aſæ 16, ab Roboami exordio, 36.

Jofaphat ^{i lbid. 6. 29.} anno Achabi 4 orſus eſt regnum: Achab ^{est} verò anno Aſæ regis Judæ 38. Ita mortuus eſt

est Afa anno Achabi 4 (Nam 41 annos regnavit.) Itaque anno Afæ patris 41, & quarto Achabi defunctibus, evectus est ad regnum Josaphat: ut primus hujus cum majori parte quarti Achab congruat.

a 3. Reg. 16. 23. Sed quod *a* Achabum ipsum attinet, hujus pater Amri 12 annis præfuit Israëlítico regno, cœpitque Afæ anno 27, ut paulò antè statuimus. Igitur obiit anno 38 ejusdem Afæ, & eodem cœpit Achab. Ideo in serie Chronologica annos tantum 11 Amri tribuimus.

b 3. Reg. 22. 52. Ochofiam filium habuit Achab. *b* qui anno 17 Josaphati regnum auspicatus est, ac biennio regnavit. *c* 3. Reg. 16. 29. Porro Achab 22 annos regnavit, & quarto ejus anno Josaphat cœpit, ut jam diximus, vel ineunte quinto. Proinde Achab obiit anno Josaphati 18. Ochofias autem Achabi filius anno eodem patris 22, & Josaphati 18. Quocirca non plenos 22 Achabo concedimus, sed ultimi particulam, quam Ochofias ejus filius explevit. Ita ambo isti non 24, sed 22 annos exegerunt.

De Joramo utroque, altero Josaphati, altero Achabi filio, & Ochofiæ fratre, similis ænigmatis oritur quæstio. Nam Achabi filius *d* anno 18 Josaphati cœpisse memoratur, & idem tamen *e* alibi iniisse fertur anno Jorami Judæ regis secundo. Hoc modo anno patris sui Josaphati 17 Ioram rex Judæ cœperit, mortuusque sit anno altero ante Josaphati patris obitum. cui Scriptura reclamationat. Quin ipse Joram rex Judæ regnare cœpit *f* anno quinto Jorami regis Israëlitis. Hæc *ἀπορρο* Scripturæ ita solvimus, ut Joramum Josaphati filium quatuor annis circiter, hoc est triennio solido cum aliquot mensibus, commune putemus habuisse cum patre regnum: puta anno Josaphati 22 cœpisse. quo mortuo quatuor alios adjecit. (nam octo regnavit annos.) At Joram Israelita post fratris Ochoziæ mortem non statim

tim popularibus suffragiis regnum adeptus est: sed sex circiter vicariam regni præfecturam habuit, donec legitimis comitiis à populo renunciatus est. Ab anno itaque Josaphati 18 ad ineuntem 24, pro regis titulo præfuit; cum secundus Jorami Judæ regis esset in cursu; ex quo scilicet à patre Josaphato in consortium acceptus est. Qui vicissim anno ejusdem Josaphati patris 22 cœpisse narratur, quinto Jorami alterius Israëlitarum, si ab Ochoziæ morte computentur anni.

Annus primus Josaphati est Jul. Per. 3800. Jorami verò fratris Ochoziæ vicariæ præfecturæ primus incurrit in annum 3827. ineunte Josaphati 18. Porro Joram filius Josaphati in regni consortium adscitus est à Patre anno Per. Jul. 3821, quinto ineunte Jorami alterius; qui anno 3822, aut sequente, rex à populo legitimis comitiis institutus est, cum secundum ageret Joramus Josaphati filius.

De Ochozia Judæ rege perplexum quiddam sacris libris proditum est. Nam pater illius Joramus a anno ætatis 32 regnare cœpit, & octo regnavit annis. Igitur anno quadragesimo ætatis suæ obiit. At Ochozias cum regnare cœpit, 6 annos natus erat duos & quadraginta, & anno uno regnavit. Biennio itaque ante patrem ortus est. Quare necesse est in Hebræis codicibus numerum esse corruptum; atque in 2 Paralipomenon, itidem ut in 4 Reg. cap. viii, 25, pro 42, legendum 22. quod in Sixtiana editione Lxx Interpretum loco illo libri Paralipomenon habetur.

Post Ochoziam Judæ regem mater ejus c Athalia tyrannidem occupavit annis 6. Excepit hanc Joas Ochoziæ filius, d regnavitque annis 40. cujus anno 22 obiit Jehu rex Israëlitarum. Quippe e Joachazus Jehu filius anno Ioasi Judææ regis excessit. f Joas verò cœpit anno Jehu 7. Ioaso successit Amasius ejus filius, g imperavitque annos 29, ac secundo anno

Ochozias
rex Juda.
a 4. Reg.
8. 7.
b 2. Pa-
ral. 22. 2.

c 4. Reg.
11. 1.
d 4. Reg.
12. 1.
e 4. Reg.
13. 1.
f 1b. c.
12. 1.
g 4. Reg.
14. 1 & 2.

a 4. Reg. anno Ioasi filii Joachazi Israëlitæ regis obiit. a Ioas
13. 10. iste anno Ioasi alterius Iudæ regis 37 cœpit; ac 16
regnavit annis. Igitur si Ioas Israëlitæ regnum orsus
est anno Ioasi Iudææ regis 37, ejus secundus annus
erit Ioasi Iudæ regis octavus & tricesimus. Est au-
tem secundus Ioasi Israëlitæ, primus Amasias. Qua-

b 4. Reg. re Amasias cœperit anno patris Ioasi 38. b Ad hæc
14. 17. Amasias vixit annis 15 post mortem Ioasi Israëlitæ.
Mortuus est igitur anno Ieroboami, ejus filii, 15.

c 4. Reg. c Atqui Azarias sive Ozias Amasias filius cœpisse di-
15. 1. citur Ieroboami 27: d & Zacharias Ieroboami filius

d 4. Reg. anno Azariæ 38. e Sellum deinde, ac Manahem
15. 8. anno Azariæ 29. Porro si Azarias iniit Ieroboami

e Ibid. 27, ultimus illius, f (regnavit autem annos 52)
vers. 13. incidet in quartum Osee regis Israëlitæ, ut ex annis
& 17.

f 4. Reg. Israëlitarum regum in laterculo suprâ positis appa-
15. 2. ret. At hoc absurdissimum est. g Nam Osee cœpit

g 4. Reg. anno Achazi nepotis Azariæ 12: & præterea Phace-
17. 1. ja, qui duodecimo ferè anno post obitum Ieroboami
ejus nominis secundi Israëlitarum regis iniit,

h 4. Reg. cœpit h anno 50 Azariæ: & Phacee, qui Phacejæ
15. 23. successit, i anno Azariæ 52.

i Ib. v. 17. Nos hæc ita invicem concilianda credimus. Ioachaz anno regni sui quintodecimo, qui fuit Ioasi Iudæi 37, consortem adhibuit regni filium Ioasum, illius cognominem, cum eoque biennio regnavit. Ioachazo vita functo, Ioasus ejus filius anno Ioasi Iudæi 39 novum regnandi cepit exordium. Inde accidit, ut ejus anno secundo, mortuo Ioaso, qui annis 40 præfuit, successerit Amasias.

Sic Ieroboami secundi duplex initium fuisse conjicimus. Primum à patre Ioaso in communionem adscitus est regni anno circiter illius sexto, qui fuit Amasias quartus, (siquidem Ioasi Israëlitæ secundo anno cœpit Amasias, ut paulo antè diximus.) Ita undecim annis cum Ioaso patre regnavit Ieroboam: eoque mortuo, & Amasias quintodecimo, novum

imperii primordium habuit, à quo 41 ejus anni proficiscuntur. Porro Amasias, qui undetriginta regnavit annis, obiit exeunte anno 15 Ieroboami à posteriore initio, qui 26 à priore numerabatur. Hinc Azarias filius Amasiae anno 27 Ieroboami regnasse legitur.

Annus itaque 41 & ultimus Ieroboami incurrit in Azariae 26. Verum post illius obitum interregnum fuit apud Israëlitas annorum circiter duodecim, à 27 Azariae ad 38. Siquidem anno 38 Azariae, Ieroboami filius Zacharias regnum adiit, ut supra demonstravimus; & à quo deinceps reliqui; Sellum ^{a 4. Reg.} mense unico; qui cum Azariae 39 componitur: co- ^{15.} demque Manahem coepit, qui decem annos regnavit. Quare anno expleto 38 Azariae, & inchoato 39, exorsus est Zacharias: tum Sellum. Manahem verò sub initium quadragesimi coepit; Phaceja anno ejusdem Azariae 50. Phacee denique anno ejus ultimo, & 52. Iam verò ^{b 4. Reg.} secundus annus Phacee ^{15. 32.} primus est Ioathamii filii Oziae Iudae regis, qui 16 ^{15. 32.} regnavit annis. Proinde anno Phacee 17 defuit. Verum ^{c 4. Reg.} hoc ipso 17 Phacee, coepit Achaz Ioathamii ^{16. 1.} filius. Primus ergo Achazi annus communis ipsi cum patre fuit: atque iccirco de annis 16 Ioathamii vel Achazi, unus detrahendus est. Nos Achazo non hunc tantum, sed alterum etiam adimimus. Id enim Osee & Ezechiae primordia postulare videntur.

^{d 4. Reg.} Quippe anno vicesimo Ioathamii regnare coepit ^{15. 30.} Osee postremus rex Israëlitarum, hoc est Achazi regis Iudae 4. Nam Ioathamus haud amplius decem praefuit. At idem Osee rursus ^{e 4. Reg.} anno duodeci- ^{17. 1.} mo Achazi regnasse dicitur, novemque anni illi tribuuntur. ^{f Ibid.} Ad hæc Ezechias anno Osee tertio coe- ^{v. 18.} pisse fertur. Itaque duplex regni auspiciu habuit Osee: alterum ab anno Achazi 4 usque ad 12, in quo nonum annum attigit. Exinde novum initium

regnandi fecit ab anno 12 ejusdem Achazi jam finito, & inchoato 13. cujus posterioris regni anno tertio, hoc est Achasi patris ineunte decimo sexto regnavit Ezechias. Quocirca Chronologicos annos Achazo 14 haud amplius adscribimus. Nam de sedecim, quos ei Scriptura tribuit, primum Joathamo ejus parenti, ultimum Ezechiae filio concedimus. Osee porro in totum 17 vel 18 annos Israelitarum rexit populum; ab anno scilicet Achazi quarto, ad Ezechiae 6, quo ab Assyriis Israelitarum extinctum est regnum. In reliquis Judae regibus nulla vehementior est temporum quaestio, praeterquam de septuagenaria servitute ab Jeremia praedicta: de qua nonnulla dicentur.

De septuaginta servitutis annis, quos Hieremias Propheta praedixit.

CAP.
XII. Vide
l. 12. de
Doct.
Temp.
c. 22. &
seq.
& Hier.
25. 10.

2 Par. 36.
20.

JUDAEORUM servituti annorum LXX spatium a praefinit Hieremias; qui tam Hebraeos ipsos, quam vicinos circum populos a Nabuchodonosoro rege Chaldaeorum opprimendos ait servitute miserrima annis septuaginta. Id autem vaticinium editum est anno 4 Ioakimi, primo Nabuchodonosori, paulo ante quam Ioakimus in illius potestatem veniret, ac stipendiarius fieret. Ejusdem intervalli fit & capite 29 mentio sub id tempus, quo Jechonias in Babylonem ductus est. Item post aequatam solo Hierosolymam terra dicitur egisse sabbata sua, id est vastitate ac solitudine damnata esse, donec implerentur anni 70. Denique Daniel c. 9. *desolationis septuaginta annos* ab Hieremia constitutos refert ad id tempus, quo calamitati illi modus adhiberetur. Tria sunt igitur tempora; unde duci potest septuagenarii illius intervalli principium. Nos vero ex omnibus primum jure deligimus; atque ab anno 4 Ioakimi, Nabuchodonosori primo, deducimus. Quod ex

ex Jeremiæ verbis c. 25. haud obscure conficitur. Non enim spatium istud Hierosolymorum tantummodo ac Templi vastitati præstituit; neque Judæorum exilio, ut complures existimant: sed tam horum, quàm circumfusarum nationum servituti, Ammonitarum, Palæstinorum, Moabitarum, Idumæorum, aliorumque, quos omnes primo ipso in Syriam adventu suo Nabuchodonosorus ditioni paternæ subjecit, ut ex Beroso postea declarabitur. Ac, quod Judæos ipsos attinet, etsi ab Assyriis & Chaldæis alias antè vexati populatiquæ fuerant, nondum tamen perpetua iis erat imposita servitus, cum tributii annui pactione. ab illo verò quarto anno Joakimi, libertate penitus amissa, Babylonio regi, usque ad Cyri tempora, deinceps subjecti sunt. Ideo memorabilis epocha illa fuit Judaicæ servitutis, & libertatis Judæ regibus ac populo ereptæ. quæ ut antè non acciderat, ita postea propagata, majora paulatim incrementa cepit.

Definit autem intervallum illud in primum annum Cyri, non quo regnare cœpit, sed quo, Babylonia subacta, Judæis, qui illic attinebantur, edicto suo redeundi potestatem tribuit. quod anno Per. Jul. 4176 evenisse postea docebitur. Quartus annus Joakimi fuit Periodi Julianæ 4107. Ablatis ergo 4106 de 4176, reliqui sunt septuaginta. At initium Persici regni annus est Periodi Jul. 4155. ad quem anni ab Joachimi quarto non plures sunt, quàm 22. Multo minus respondebunt spatia, si ab Jechonia, velexcidio & clade Sedeciæ ducatur exordium. Quare ne aliunde quidem licet, quàm ab quarto Joakimi, septuaginta istos annos evolvere, si certam Babyloniorum, Persicorum, ac Judaicorum temporum rationem admittimus, quàm, cum de prioribus duobus agetur, validissimè statuemus. Quæ verò contra nos opponi solent, ea in 12 de Doct. Temp. cap. 24 dissolvimus.

De Tyrriorum regibus, deque Tyri & Carthagini conditu.

CAP.
 XIII. Vi-
 de l. 9.
 de Doct.
 Temp.
 cap. 62.

a Joseph.
 8. Ant. 2.

Error Jo-
 sephi.

b 2. Reg.
 5. & 1.
 Paral. 14.

c 3. Reg.
 9. & 2
 Par. 8.

d 3. Reg.
 7.

e 3. Reg.
 9. 27.

f 3. Reg.
 10. &

2. Par.
 8. 2.

Josephus libro primo contra Appionem ex Archi-
 vis Tyrriorum, atque ex Dii & Menandri libris,
 Tyrriorum aliquot regum seriem refert, quorum
 notitia historiarum sacrarum profanarumque lucem potest af-
 ferre. Est autem series duplex, priorum videlicet
 regum, atque posteriorum. In priori, post Abi-
 balum, Iromus ejus filius ponitur; quo cum Davi-
 di & Salomoni amicitia fuit. cui 4 annos regni tri-
 buunt 34. Josephus anno ipsius 11 coeptam esse
 Templi exædificationem asserit, quamvis Primo
 contra Appionem duodecimum ponat. Sed in eo
 falsus est Josephus, & qui hunc secuti sunt: nec non
 annales Phœnicum, qui non plures quam 34 annos
 imputant. Etenim 6 ex historia sacra liquet, Hira-
 mum sub id tempus, quo David, mortuo Isbose-
 tho, totius Judaici nominis principatum obtinuit,
 jam in Tyro regnasse, ac Davidi familiarem fuisse.
 Id autem anno circiter 8, vel 9, postquam à Judæ
 tribu inunctus erat, accidit. à quo ad Templi con-
 ditum anni sunt 36, vel 37. Atqui post Templum
 operaque cætera ab Salomone perfecta, c adhuc in
 vivis erat, hoc est anno Salomonis 23: d si quidem
 domum suam, quam post Templum 13 annis ex-
 struxit, absoluto jam Templo condidit. imo lon-
 gius etiam superstes fuit, ut e ex scriptura constat.
 Sanè vitari non potest, quin anno saltem vicesimo
 Salomonis vixerit Hiramus. Quippe sexpletis vigin-
 ti annis, postquam ædificavit Salomon domum Do-
 mini, & domum suam, viginti civitates Hiramus de-
 dit. tametsi haud adeo certò tempus concipi possit.
 Sed de vicesimo anno indubitata res est, sive ab ini-
 tio regni Salomonici, sive à jactis Templi funda-
 mentis putatur. Quare gravissimus iste est hætenus

Anna-

Annalium error. Etenim 53 annos regnavit, ut minimum, Hiramus; videlicet ab 8 Davidis, ad 20 saltem ejus filii Salomonis. Quod si anno regni 23, aut 24, ædificia sua Salomon absolverit, ad 56, aut 57, annum pervenit Hiramus. quod in Chronico libri 13 de Doct. Temp. secuti fuimus. Ita anno Hiram 37 non 11, vel 12, Salomon Templi fundamenta posuit. Non enim fingi potest alter ejusdem nominis, qui Davidis amicus à posteriore diversus fuerit, qui Salomonis ætate vixit. Ejusmodi enim nullus in serie Tyrriorum principum ponitur. ac præterea eundem illum Hiramum, *a qui Davidis* 4 3 Reg.
5. 1. *amicus fuerat omni tempore*, Salomoni opem navasse, Scriptura demonstrat. Nunc regum seriem hîc describemus, cum annis singulorum ex Phœnicum Annalibus depromptis: nisi quod Hiram, iis, quas dixi, de causis, non 34 annos, sed 56 assignavimus.

Laterculum regum Tyri priorum.

		Anni regni	Initium in annis Per. Jul.
1	Abibalus	00	000
2	Iromus	56	3666
3	Baleazarus	7	3722
4	Abdastratus	9	3729
5	Nutricis Abdastrati filius	12	3738
6	Astartus	12	3750
7	Aserymus	9	3762
8	Pholes	M. 8.	3771
9	Ithobalus Astartæ sacerdos	32	3772
10	Badezorus	6	3804
11	Margenus	9	3810
12	Pygmalion.	47	3819

*Desit Pygmalion anno 3866.**Colliguntur anni, quibus regnarunt, 199. M. 8.*

3. Reg.
6. 31.
Vide l. 9.
de Doct.
Temp.
63.

Ithobalus ille est ipse, cujus filiam Iezabelem duxit impius Achab; & sanè tempus mirificè congruit.

Posteriorum Tyri regum, qui circa Nabuchodonosori & Cyri tempora vixerunt, meminit ex Tyrriorum annalibus Josephus eodem libro contra Appionem. Sed obscure tempus illorum concipit; quod tamen ex ejus verbis haud levi conjectura sic extricabimus, ut in sequenti laterculo vides.

Poste.

Posteriorum regum Tyri Catalogus.

		Anni regni	Initia in Per. Jul.
1	Ithobalus	24	4116
2	Baal	10	4140
3	Ecnibalus	M. 2	4150
4	Chelbes	M. 10	4150
5	Abbarus Pontifex	M. 3	4151
6	Mytgonus	6	4157
7	Gerastratus		
8	Balatorus	1	4157
9	Merbalus	4	4158
10	Iromus	20	4162

Anno Ithobali septimo Tyrum obsidere cœpit Nabuchodonosor, ut ex Josephi verbis, quamlibet depravatis libro primo contra Appionem, ostendimus. At verò anno 14 Iromi Cyrus Babylone potitus est, eodem teste. Intervallum à septimo Ithobali ad decimum quartum Iromi, anni 54, M. 3, ut putant Annales Tyrii, & ex his Iosephus. Ab initio verò Baalis, ad 14 Iromi, anni intercedunt 36, mensesque tres. Quippe horum omnium regum, præterquam Ithobali, annos expressit Iosephus ex archivis Tyriorum. Si de annis 54 ac 3 mensibus detrahas annos 36, mensesque tres, residui erunt octodecim anni solidi, à septimo Ithobali ad ejus obitum. Quocirca quatuor & viginti regnavit annis, quot in laterculo posuimus. Iam verò Babylone primùm potitus est Cyrus anno Periodi Jul. 4176, ut demonstrabitur. Detractis 54 annis, mensibusque tribus, relinquetur annus labens è Periodo Jul. 4122. in quem septimus incurrit Ithobali. idemque est Nabuchodonosori 16, & primus

4 Vide l.
9. de
Doct.
Temp.
c. 63.

obsidionis Tyriæ, quod paulo post suadebitur. Ergo coepit Ithobalus anno Per. Iul. 4116.

Joseph.
8. Ant. 2.

Ex iisdem Tyriorum annalibus refert Iosephus, Tyrum habitari coepisse annis 240 ante Templi conditum, qui incidit in annum Per. Iul. 3702. Quocirca Tyrus frequentari coepit incolis sub annum ejusdem Periodi 3462, mundi 2732, Gedeonis tempore.

Carthagi-
nis condi-
tus.

Videl. 9.
de Doct.
Temp.
c. 63.

8 Apud
Jof. 1.
contra
App.

Tyriorum colonia Carthago fuit: de cujus origine mira est in historia varietas opinionum: quæ ex eo videtur orta, quod urbs ista paullatim ac per partes exstructa & amplificata fuerit. Itaque alii Trojanæ bello antiquiorem illius originem faciunt annis vel triginta, ut Philistus apud Eusebium in Chronico, vel quinquaginta, ut Appianus initio Africanæ. utrobique Zorus & Carchedon condidisse dicuntur. Alii Troicis rebus posteriorem memorant. 6 Phœnicum Annales, ex iisque Menander, Pygmalionis anno septimo Didonem Tyro profectam in Africa condidisse Carthaginem referunt. Is est annus Periodi Iul. 3825. quod ex iis constat, quæ de Hiram tempore paullo antè attigi. Quippe anno Davidis octavo, Periodi Iul. 3666, jam Tyriis regnabat: pervenitque, ut minimum, ad Salomonis vicefimum, & annum Per. Iul. 3722, ac 56 annos explevit. Exinde reges cæteri, ex Iosephi & Annalium Tyriorum calculo, ad usque Pygmalionis septimum, annos exhibent 103, menses 8, qui in annum perficiunt Periodi Iul. 3825. qui est ab excidio Trojanæ, 296, ante primam Olympiadem, 114; Romam verò. 137. quam sententiam, ut probabilior cæteris, amplectimur. Non tamen Iosepho, sive iisdem illis Annalibus, assentimur, quatenus ab initio Hiram ad ædificationem Carthaginis annos numerant 155, menses 8, & ab jactis Salomonici templi fundamentis ad eandem Carthaginem, annos 143, menses 8: quasi anno Hiram

mi undecimo Salomon ædificare cœperit. Huic enim Scriptura penitus adversatur. Licet tamen numerum hunc annorum 144 inter Templi & Carthaginis initia hoc tueri modo, ut principio arcem duntaxat Tyrii condiderint, quàm Botfram nominarunt; Græci Byrsam. post annos deinde 21 Carthadam, sive Carthaginem. Annus conditi ab Salomone Templi fuit Hiram 37, ut suprâ declaratum est. Inde ad septimum Pygmalionis anni sunt 122, menses 8. reliqui sunt ad complendum intervallum Josephi, anni 21.

Ab hac opinione nostra haud longè Solinus abcessit, qui Carthaginem post annos 737, quàm condita fuerat, everfam asserit. Excisa porro est anno U. C. 608, Lentulo, & Mummio Coss. Per. Jul. 4568. de quo demptis 737, restat annus Per. Jul. 3831, ante urbem Romam, 131. At Iustinus annis ante eandem Romam 72; Vellejus 65: Dionysius Halicarnassensis ex Timæo, ante primam Olympiadem annis 38, qui sunt ante Romam, circiter 162.

Solin.
c. 30.

Botfram à Poenis arcem dixi nominatam Hebraicis vocabulo **בצרה**. post Carthada vocata est, ait Solinus, quam *urbem novam*, hoc est νεάπολιν interpretatur. **קרית חדתא**. Ex Bosra Græci **Βύρσαν** fecere, quod *corium* significat, atque ex fabula duxere appellationis originem, quam Virgilius secutus est.

Appian.
init. Pon.

De Lycurgi atate, ac Medorum & Macedonum regnis.

Lycurgus Lacedæmoniorum Legislator qua tempestate floruerit, dici pro comperto non potest; ita diversæ sunt de eo priscorum sententiæ, quas vitæ ejus initio Plutarchus attigit. Herodotus

C. XIV.

a Lib. 14.
b Eliac.
1. p. 150.

imprimis Leobotæ regis tutorem illum ait fuisse; qui in Eurysthenidarum familia quartus ab Eurysthenes censetur, atque ab Eusebio regnasse perhibetur anno Abraami 994. qui fit Periodi Jul. 3691, ante primam Olympiadem circiter 248. Sunt qui æqualem faciant Iphiti, à quo prima instaurata est Olympias. Sic Athenæus, & Pausanias. Plerique Charilai Polydecti filii, ex Proclidarum familia, tutorem extitisse putant. Ita Plutarchus, & Justinus. Eratosthenes apud Clementem Alexandr. anno post Trojæ cladem uno minus 300; ante primam Olympiadem octavo & centesimo Lycurgi tutelam adscribit. qui est annus Per. Jul. 3830.

Medorum primordium congruit anno 100 ante primam Olympiadem. quod in hunc modum probatur. Ctesias apud Diodorum libro 2 Medorum ab Arbace regum seriem ita describit.

Medo.

Medorum regum successio à Ctesia.

	<i>Reges.</i>	<i>Anni regni</i>	<i>Anni Periodi Jul. quo cœperunt.</i>
1	Arbaces	28	3838
2	Mandaucæ	50	3856
3	Sofarmus	30	3916
4	Artycas	50	3946
5	Arbianes, qui & Cardiceas	22	3996
6	Arfaces, qui & Deioces	40	4018
7	Artynes, qui & Phraortes	22	4058
8	Astibaras, qui & Cyaxares	40	4080
9	Apandas, qui & Astyages	35	4120

Colliguntur anni 317.

Astyagis annos prætermiſſos à Ctesia ex Herodoto ſupplevimus. Igitur Aſtyages poſtremus Medorum principum ab Cyro nepote exutus imperio eſt anno primo Olympiadis 55, ut poſtea demonſtrabitur. hoc eſt anno Per. Jul. 4155. de quibus ſi annos 317 detrahas, reſiduus erit annus Per. Jul. 3838. Porro Cyri primordium, & Aſtyagis exitus demonſtratione conſtat, quam ſuo loco proponemus. Proinde rectè conſtitutum à nobis eſt regni Medorum exordium ex hiſtoria Cteſiæ, quem cæteris, qui eadem de re ſcripſerunt, fide digniorem meritò Diodorus exiſtimat. quoniam apud Perſas in Artaxerxis Mnemonis comitatu vixit annis pluribus, & ex archivis Medorum Perſarumque ſcè ea, quæ me-

morix

moriæ prodidit, haufisse profitetur. At Herodotus Medorum reges quatuor duntaxat enumerat; quorum primus est Dejoces; eosque annis 150 regnasse perhibet. Eusebius annos huic regno dat 259, Justinus 350. Agathias è Ctesia, ἔτη οὐ μεῖον ἢ τριακόσια, non pauciores trecentis annos expleffe scribit.

Macedonum regnum ab Carano Phidonis Argivi fratre coeptum, haud dubio exitu terminatur: sed initium sola auctoritate constat. Postremus rex Perseus Philippi filius à Paulo Æmilio superatus est anno Urbis Varroniano 586; qui incurrit in annum Olympiadis 153. Per. Jul. 4546, ante Christi æram, 168. Quod ex ea Lunæ defectione colligitur, quæ pridie ejus diei, quo factum prælium est, incidit, ut scribit Livius, nosque suo loco notavimus. Hic igitur Macedonici regni postremus esse debet annus. Primus ab Eusebio ad annum Abraami ponitur 1203: qui ex methodo Eusebianorum annorum in Periodo Jul. numeratur 3900. Quare Macedonicum regnum annis obtinuit circiter 647. ac reges fuere 39, quorum catalogus non uno modo apud Eusebium Latine ab Hieronymo redditum, & in Dexippi fragmento, ac Georgii monachi Excerptis, tum apud Diodorum legitur. Nos, ut probabile visum est, iis ex auctoribus hunc in modum confecimus.

Euseb.
Chron.
ex edit.
Pontaci.

• Apud
Scal. in
Gr. Euf.
P. 47.

*Catalogus regum Macedonia ex Dexippo,
Diodoro, & Eusebio.*

		Anni regni.	Anni Per. Jul. quibus inierunt.
1	Caranus	28	3900
2	Coenus Carani F.	28	3928
3	Thurimas Coeni F.	45	3956
4	Perdiccas Thurimæ F.	48	4001
5	Argeus Perdiccæ F.	32	4049
6	Philippus Argei F.	35	4081
7	Aëropas Philippi F.	42	4116
8	Alcetas Aëropæ F.	28	4158
9	Amyntas Aëropæ F.	49	4186
10	Alexander Amyntæ F.	43	4235
11	Perdiccas II. Alexandri F.	23	4278
12	Archelaus Perdiccæ F.	14	4301
13	Orestes Archelai F.	0	4315
14	Aëropas tutor Orestis	4	4315
15	Pausanias Aëropæ F.	1	4319
16	Amyntas primò	1	4320
17	Argeus	2	4321
18	Amyntas iterum	21	4323
19	Alexander Amyntæ F.	2	4344
19	Ptolemæus Alorites Amyntæ F.	3	4346
20	Perdiccas Amyntæ F.	5	4349
21	Philippus Amyntæ F.	24	4354
22	Alexander Philippi F.	12	4378
23	Aridæus Philippi F.	7	4390
24	Casander Antipatri F.	19	4397
25	Philippus Casandri F.	1	4416
			26 Ann.

26	Antipater	} Casandri FF.	3	4417
	&			
27	Alexander			
28	Demetrius Poliorcetes		6	4420
29	Pyrrhus		M. 7	4426
30	Lyfimachus		A. 5. M. 6	4427
31	Ptolemæus Lagi F.		A. 1. M. 5	4433
	ἡγεμὸν			
32	Meleager Lagi F.		M. 2	4434
33	Antipater		D. 45	4434
34	Sothenes		2	4434
35	Antigonus Gonatas, Demetrii Poliorcetae F.		36	4436
36	Demetrius Gonatae F.		10	4472
37	Antigonus Δῶρων		12	4482
38	Philippus Demetrii F.		42	4494
39	Perseus Philippi F.		11	4538

Desiit Macedonia regnum anno 4546 Per. Jul. postquam perseveravit annos integros 946.

Horum in regum serie quædam animadversione digna sunt. a Primum quod ad Perdiccam undecimum regem attinet, ejus initium finemque perperam ab Eusebio collocari in anno 1 Olympiadis 80. Abraami 1557, qui congruit anno Per. Jul. 4254. cui quidem Perdiccæ primum annum b Scaliger adscribit. Ita cum annis regnasse velint ambo 28, desinet in anno Per. Jul. 4282, qui proximè belli Peloponnesiaci exordium antecessit. Atqui anno belli 15 regnabat idem ille Perdiccas, ut fidem facit gravis imprimis auctor c Thucydides. Castigandus itaque est longè gravissimus hic error; & Perdiccæ primordium ad annum Per. Jul. 4378 accommodandum, quo cœpit annus 1 Olympiadis cxi. Et qui-

a Vide

Par.

Oper. de

Doct.

Temp.

p. 848.

b Lib. 2.

Isag. Can.

p. 163.

c Lib. 5.

p. 400.

edit.

Græcol.

quidem • Diodorus ad annum sequentem meminit • Lib. II.
 Perdiccæ Macedonum regis. Sed quot annis regna-
 rit, haud una sententia est, ut refert • Athenæus. • Lib. 5.
 Nos 23 cum Marfya, Philochoro, & ac Dexippo • In ex-
 tribuimus. Proinde obiit anno Per. Jul. 4301, belli • temp. 62.
 Peloponnesiaci 19. Euseb.

P. 47-

Hinc Alexandri patris illius exordium statuimus
 circa annum Per. Jul. 4235, qui proximus est ab
 expeditione Xerxis in Græciam. Nam 43 annis Ale-
 xandro competunt ex Græcis Eusebii Collectaneis.
 Archelao verò 14: quamvis Diodorus septem dum-
 taxat ei tribuat. Nos Dexippum sequi maluimus.
 Deinceps ad Alexandrum usque Magnum regum
 decem tempora ex Diodoro constituimus. In quib-
 us Dexippi fragmentum haud satis integrum
 extat.

CAP. I.
 Vide a.
 de Doct.
 Temp. c.
 37. 38.
 39.
 40.
 41.
 42.

Tempus
 continu-
 4. 5. 6.
 7. 8. 9.
 10. 11. 12.

RAE

RATIONARIUM

TEMPORUM

PARS SECUNDA.

LIBER TERTIUS.

De initio ludorum Olympicorum, quos instauravit Iphitus.

CAP. I.
Vide 9.
de Doct.
Temp. c.
37. &
seq.
Ad O-
lymp. 3.

DAULATIM ad ea tempora progredimur, quæ certi aliquid & explorati in Græcorum historiam conferunt: in quibus principem locum tenent Olympiades, quæ post annos vertentes quatuor instaurabantur. Scribit Pindari Scholiastes, eos ludos alternis in mensem quadragesimum nonum, & quinquagesimum incurrisse, hoc est in Apollonium mensem, aut Parthenium. Quod de vetere anno Lunari deber accipi, cujus modus nimium distabat ab exacto, Quatuor anni simplices octo & quadraginta mensibus constant. quibus evolutis, quadragesimo nono mense, hoc est initio Tetraëteridos alterius, ludi committebantur. Postea mensis unus intercalabatur. Ideo in quinquagesimum mensem cadebant. Sed hujus anni forma propter vetustatem ignota est hodie.

Tempus
ludorum.
a Paralip.
p. 850.

Legitimum tempus ludicri peragendi fuit æstivum, sub ipsum solstitium. quod in Paralipomenis Operis a de Doct. Temp. accuratè demonstravimus ex Herodoto; Censorino, & aliis. Tametsi non diffitendum est, interdum serius esse commissos:

Sed

Sed id præter ordinem morémque contigit; ut eo anno, quo Julius Cæsar interfectus est, cum Cicero navigare vellet in Græciam, videntur in Septembrem mensem prorogati ludi, ut ex lib. 15. epist. ad Attic. Epist. 7 haud absurdè colligitur; quod rectè Vendelinus noster observavit. Legitimum tamen & ordinarium tempus æstivum fuit.

Primum ludicrum Olympiadicum eo anno celebratum est, qui est septingentesimus septuagesimus septimus ante primum annum æræ Christianæ; & est in Juliana Per. 3938, mundi 3208, circa tricimum quartum Azariæ, five Oziæ regis Judæ. quod certissimis argumentis ex historia & cœlestibus observationibus adstruitur. Imprimis autem ex Thucydide colligitur, qui Solis deliquia duo, unum Lunæ, contigisse scribit totidem in annis Peloponnesiaci belli. ^a Velut anno primo Solem ait defecisse post meridiem. Bellum Peloponnesiacum cœpit anno primo exeunte Olympiadis 87, sequente secundo. Nam ^b anno quarto belli labente, incidit Olympicus agon, quo vicit pancratis Doritus Rhodius iterum, quæ fuit Olympias 88. Ergo anno quarto exeunte Olympiadis 87 cœpit annus quartus belli Peloponnesiaci. Quippe *ἡ ἐκ ἀρχομένη*, ineunte vere, anni Peloponnesiaci belli inchoandi sunt, ut idem auctor est ^c Thucydides. ^d Item anno belli duodecimo Olympia peracta sunt, quibus Androsthenes Arcas pancratis vicit, Archonte Athenis Euclide, quando Lacedæmonii ab Eleis exclusi sunt. Ea non alia est Olympias, quam nonagesima. Proinde definiente anno quarto Olympiad. 89, duodecimus annus iniit belli Peloponnesiaci. ex quo sequitur, primum belli cadere in annum primum Olympiadis 87. Secundum Solis deliquium notatur ab eodem historico anno octavo ineunte belli Peloponnesiaci, quo Sol ex parte defecit. Ad hæc, ^f incipiente duodecimo anno belli Athenienses fœdus ait annorum

Primæ Olympiadis tempus.

^a Thuc. l. 2. p. 157. Græcolat.

^b Thuc. l. 3. p. 178.

^c Lib. 2. sub init.

^d Thuc. 5. p. 372. & 379.

^e Thuc. 4. p. 286.

^f Thuc. 5. p. 372. & 370.

Græcol,

a Thuc.
7. P. 527.

b Xen. 2.
Hellen.
p. 270.
edit.
Græc.

centum iniisse cum Argivis, & Eleis, ac Mantineis, ac sequenti æstate ludos Olympicos incidisse, quibus Androsthenes Arcas vicit Pancratio primùm. Fuit hæc Olympias nonagesima. Denique Lunam defecisse narrat anno 19 belli, quando Athenienses à Siculis victi & profligati sunt cum eorum duce Nicia. Non possunt hæc abire, quin prima eclipsis contigerit anno Periodi Julianæ 4283. secunda anno 4290. tertia anno 4301. Bellum quippe Peloponnesiacum cœptum est anno Per. Jul. 4283, uti postea probabitur: quo anno Sol defecit Augusti tertio, feria 4, hora 5, 53', à meridie, idque Athenis: fuitque defectio digitorum $10 \frac{1}{2}$ fere. Anno verò 4290, idem sidus Martii 21 defecit, feria 4, hora 8, 17' post noctem mediam, digitis circiter novem. Denique anno 4301 Luna defecit Augusti 27, paulo ante mediam noctem. Igitur Olympias 87 cœpit anno eo Juliano, qui initium belli proximè antecessit, nimirum anno Per. Jul. 4282. Olympias 88 iniit anno 4286. Olympias nonagesima anno 4294. Quare si Olympiades integræ 86 quaternario multiplicentur, (nam quælibet annis constat quatuor) consient anni 344 à primo agone Iphiti. Hi detracti de anno 4282, quo Olympias 87 cœpit, relinquunt annum Julianæ Periodi 3938, ante Christianam æram 777, quo primus agon Olympicus indictus est. Præterea *b* Xenophon Olympiade quadam ineunte bellum idem defuisse narrat, sub Solis defectionem. Quam quidem Olympiadem proximè subjicit ei, quam initio libri 1 dilertè numeraverat tertiam & nonagesimam. Unde sub initium 94 Olympiadis finis impositus est Peloponnesiaco bello; qua ineunte Olympiade Sol defecit Septembris 3, anno ante Christum 404. Per. Jul. 4310. Id ipsum & expeditio Xerxis in Græciam ostendit, & Salaminia clades; quam anno primo ineunte Olym-

Olympiadis 75 contigisse, Periodi Julianæ 4234, suo loco declarabitur. Deductis annis ab Iphito 296, five Olympiadibus 74 integris, de annis 4234, restat annus Per. Jul. 3938.

Nec aliud persuadet Censorini locus insignis cap. 21. ubi annum. quo scribebat, variis characteribus illustrat, aitque fuisse ab Olympiade prima millesimum & quartum decimum. Annus, quo scribebat, æræ Christianæ fuit 238. Per. Jul. 4951. de quibus si deduxeris 1014, residuebunt 3937. Ergo sequenti 3938 primus Olympicus annus incepit.

Ex his, aliisque, quæ deinceps occurrent, efficitur, primum agonem Iphiti abhinc annis 2407 iniisse, & hoc anno Christi 1631, à diebus æstivis processurum annum tertium Olympiadis 602. Quæ quidem epocha firmissimè munienda fuit, quod ad eam insequentia tempora deinceps exigenda sunt.

De Romæ conditu, deque varia putatione annorum ab Urbe condita, præsertim Varroniana, quæ quidem approbatur. Videri Romam autumno conditam: tum de conceptu Romuli, & ortu.

URbem Romam non eodem omnes anno conditam veteres perinde ac recentiores existimant. Sed duæ sunt hodie receptæ ac celebriores reliquis sententiæ. Prima Varronis, ut testatur Plutarchus, quæ anno tertio desinenti sextæ Olympiadis conditum Urbis assignat. posterior est Verrii Flacci in Fastis Capitolinis, quæ eundem conditum rejicit in annum sequentem, qui est quartus desinens Olympiadis sextæ, quam Catonianam frustra Scaliger appellat, ut a suo loco demonstravimus. Utra verior sit, difficile est dictu. Nos priorem anteponimus alteri: atque ita conditam esse Romam asserimus anno tertio Olympiadis sextæ, five Iphiteo tertio

CAP. II.
De Urbis
initio va-
ria sen-
tentia.
Vide 9.
de Doct.
Temp.
c. 46.
& seq.
Vide 9.
de Doct.
Temp.
c. 45.

& vicefimo. cūque Olympias prima cœperit anno Per. Jul. 3938, qui est 777 ante Christianam æram, ut alio loco demonstratum est, primus annus Urbis ex Varronis putatione, cadit in annum Per. Jul. 3960, vel 3961. Anno quippe 3960 iniiit annus tertius Olympiadis sextæ à diebus æstivis. Quare si Urbs Roma Aprili mense fundata est, ut vulgò ferè sentiunt, primus Urbis incurrit in annum 3961. Verùm Manilius lib. 4. Romam ait in Libra conditam:

*Hisperiam sua Libra tenet, quæ condita Roma;
&c.*

Roma
videtur
autumno
condita.

Solinus verò, cap. 2, perinde Lunam in Libra fuisse refert; sed Solem in Tauro præterea collocat: quod minimè procedit. Plutarchus autem ex Tarutii Firmani genethliaci ratiociniis, quem Varro ad ejus rei inquisitionem adhibuit, Romam conditam ait Pharmuthi 9. Ut igitur ambo illa completamur, Romam & in Libra & Pharmuthi nono die fundatam esse, congruet annus Per. Jul. 3960, Octobris 4. Siquidem anno isto neomenia Thoth anni Ægyptiaci incidit in Feb. 28; Pharmuthi 9 in 4 Octob. Novilunium autem medium uno die antecellit. Contigit enim ex Parisinis tabulis Octob. 2, feria 3, hora 18, 18' post mediam noctem, Romæ, hoc est Octob. 3. Nam Judaicus character neomeniæ Marchesuvan anno Judaico 3008, habetur feria 4, 1, 830, Octob. 3. Verum autem novilunium commissum est Octob. 2, hora 7, 22' post mediam noctem, Romæ. Quare non respondet ἀνεξέρης illa τριανκὰς Plutarchi; sed abest biduo. Potuit tamen popularis ac civilis esse τριανκὰς, ob μετὰ πτασίον sideris, in Græcia: præsertim cū pleræque civitates à corniculata Luna neomeniam auspi-

auspicatae sint : ea verò in 4 Octobris incurrerit. Quam ad rationem exigenda sunt, quæ in 9 de Doct. Temp. cap. 48. super hac re tradidimus. & pro æneas novilunio popolare computandum. Proinde nullus aptior annus est Tarrutii & Manilii sententia, quam Jul. Per. 3960. quo tertius Olympiadis sextæ Octobri mense labebatur. Sed ut à communi usu minimè recedamus, Palilia prima (pastorale id erat festum, quo Romulus Dominæ rerum Urbis fundamenta posuit, 11 Cal. Maji, ut tunc annus habebatur) conferemus in annum sequentem Julianæ Periodi 3961, quo tertius adhuc in cursu erat annus Olympiad. 6. ante Christianam æram septingentesimum quinquagesimum quartum, mundi 3231.

Hujus epochæ fides innumeris veterum testimoniis & cœlesti quoque observatione constat. Nam complures in annalibus Solis Lunæque defectiones annis Urbis conditæ notatæ leguntur, quarum lib. 9. de Doct. Temp. cap. 50. nonnullas retulimus. Velut insignis illa fuit Lunæ, quam C. Sulpitius Gallus pro concione prædixit, pridie quàm Perseus à Paulo Æmilio in Macedonia vinceretur, æstivo tempore, ut refert Livius. ^a Ea verò deprehenditur ^a Lib. 4. anno Per. Jul. 4546, ea nocte, quæ inter Junii 21 Dec. 5. & 22 intercessit, anno illo, quo Coss. fuere L. Æmilius Paulus, C. Licinius Crassus, quique numeratur in Fastis Capitolinis, quos Sigonius sequitur, ab U. C. 585. ex Varronis autem calculo, ut in Onuphrianis, 586. quorum numerorum alterutro dempto ex Jul. Per. annis 4546, invenies Palilia prima Romuli cadere in annum 3961 secundum Varronem: vel, ex Capitolinis Fastis, 3962. Tum omnes illæ defectiones, quibus Olympiadum initium cap. superiori probavimus, ad annorum Urbis adstruendam Originem spectant. Quemadmodum & Censorini memorabilis ille locus, ex cap. 21.

ubi annum illum, quo scribebat, quem esse Christi 238 significavimus, numerat 991 conditæ Urbis, ex Palilibus. Erat is in Periodo Juliana, 4951, de quo si 991 deduxeris, relinquetur annus Periodi Jul. 3960. Igitur sequenti, qui est 3961, imputantur à Cenforino Palilia prima, ex Varronis sententia. Vide præter Onufrii, Sigonii, Pighiique Fastos, quæ à nobis in 9 de Doct. Temp. pertractata sunt.

Post natalem Urbis, Romuli ipsius ejus parentis conceptus atque ortus paucis hîc exponendus est.

9. de
Doct.
Temp. c.
48. Dion.
1. & 2.
Liv. 1.
Plut.
Rom.
6 L. 2.
p. 219.
Vech. ed.

Tarrutius & Firmanus conceptum matris utero Romulum asseverabat anno primo Olympiadis secundæ, Chœac 23; natum verò die 21 Thoth, atque in ejus conceptu Solem defecisse penitus: quemadmodum & illo die, quo Roma condita est, Halicarnassensis autem consentire ait omnes, Romulum anno ætatis 18 Urbem ædificare cœpisse. Ea ratione natalis ejus incurret in Annum Per. Jul. 3944. Addit & tam eo anno, quo conceptus est, quam quo mortuus, Solem defecisse totum. De morte paulò pòst viderimus. Quod ad Solis deliquia pertinet duo, quorum alterum in ipso Romuli conceptu; alterum eo die, quo Urbs est fundari cœpta, contigisse dicitur; ea sunt hæctenus ex Tabulis quæ sita frustrâ, ut in 9 de Doct. Temp. cap: 48. fusè declaravimus. Quare auctorum gravissimorum testimonio potius, quam cœlesti observatione nititur hæc opinio, quam Halicarnassensis persuadet, Romulum anno 2 exeunte Olympiadis secundæ in lucem editum esse. qui est Per. Jul. 3944, & octavo decimo pòst, id est, Per. Jul. 3961, Urbem condidisse. At eo, quo mortuus est, anno Romulus, hoc est Olympiadis 16 anno 1 exeunte, revera Solem defecisse sub occasum comperimus, anno Per. Jul. 3999, Maji 26.

De æra Nabonassari, & initio Babylonici regni.

A pud Ptolemæum & astronomos reliquos celeberrima est æra Nabonassari, quem Babylone regnasse inter omnes convenit. Hujus verò mentio apud Græcos rerum cœlestium peritos ideò percrebuit, quòd permultæ verustissimorum temporum observationes regis illius epocha consignatæ Babylone missæ sunt à Callisthene Aristotelis discipulo, ut testatur Simplicius. Initium Nabonassari iis ex observationibus, quas passim Ptolemæus commemorat, latere potest neminem. Contigit autem anno Per. Jul. 3967, mundi 3237, ante Christianam æram 747, Urbis conditæ septimo. Anni forma, cui iste titulus illigatur, est Ægyptiaca, quæ solidis diebus 365 constat, sine ullis appendicibus horarum sex. Unde quarto quoque vertente anno, caput anni die uno retrocedit, ut in lib. 1. declaravimus. Ergo Thoth Nabonassar incidit in diem 26 Februarii Juliani, & à meridie ejus diei astronomicè computatur, ut auctor est Ptolemæus. quanquam *πολιτεως* ab ortu Solis antecedente repetitur.

Quod Nabonassar anno illo, quem significavi, regnare sit aggressus, fidem faciunt Solis ac Lunæ deliquia, quæ à *b* Ptolemæo notata sunt. velut anno Nabonassari 366, Thoth 27, hora 6, 30' à media nocte, Alexandria defecisse Lunam ait, Archonte Phanostrato. Tempus congruit Decembris 23, fer. 3, ante Christianam æram 383. Periodi Julianæ 4331. Anni Ægyptiaci 365 absoluti cum diebus Thoth æquè confectis 26, horis 6, 30', dies complent 133251, horis 6, 30'. qui sunt anni Juliani 364, dies 300, horæ 6, 30'. Si igitur de annis vertentibus 4330, & diebus 356, horis 6, 30', quæ ab initio Julianæ Periodi ad momentum observationis

CAP III.

Vide l. 9.
de Doct.
Temp c.
51. & seq.*a* Comm.
46. in 2.
de Cœlo.
Vide l. 9.
de Doct.
Temp.
c. 13.*Nabonassar*
epocha
demon-
stratur.
b Ptol. 5.
p. 115.
Græcæ
edit.

à Ptolemæo descriptæ lapsa sunt, auferas annos 364, dies 300, horas 6, 30', residui erunt anni 3966, dies 56, à Calend. Januarii. Igitur die 57 ab iisdem Calendis cœpit neomenia Thoth anni primi Nabonassari. Is est verò Februarii dies 26. Idem & observationes reliquæ promittunt, quas recensere super-
vacaneum est.

Censorinus prætereà, cap. 21, anno Juliano ducentesimo octogesimo tertio cœpisse dicit non-
gentesimum octogesium sextum annum Nabonassari. Annus primus Julianus quadraginta quin-
que annis æram Christianam antecedit, ut suo loco demonstrabitur. Quare si de 283 Julianis subtrahas 45, residuus erit Christi 238. quo quidem neome-
nia Thoth anni Nabonassarei 986 contigit 7 Calend. Jul. Hic est annus Periodi Julianæ 4951, de quibus deducendi sunt anni 3965, ut habeatur Nabonassa-
reorum numerus, ex iis, quæ lib. 1. hac de re tra-
didimus. Unus quippe annus accrescit ad summam. Unde consequens est, primum annum Nabonassari cadere in 3967 Per. Jul.

Chaldaei

Reges.

a 4. Reg.

10. & 2.

Par. 32.

31.

Ex his efficitur, Chaldæorum regnum eodem illo anno cœptum videri, auctore, ut est credibile, Nabonassaro. Est in sacris libris prima regum Ba-
byloniorum mentio sub Ezechix regno, circa an-
num ejus 14, quo Merodach filius Baladan rex Babyloniorum legatos misisse fertur ad Ezechiam, ut interrogarent de portento, quod acciderat super terram; tum quod illum ægrotasse didicerat. Annus 14 Ezechix ex his, quæ suo loco exposita sunt, incurrit in annum Per. Jul. 4000, qui est à Nabonassari primordio tricesimus quartus.

In fine

hujus

Pais.

Extat vetus Canon Babyloniorum regum, quo Ptolemæus aliique Mathematici sunt usi. qui à Nabonassaro ad Alexandri M. obitum perducitur. In eo porrò Mardokempadus, qui Merodach in sacris libris nominatur, regnare cœpit anno ab Nabonassaro

faro 27. & fortassis Baladan illius pater is est, quem Canon Ilulæum vocat.

Quocirca probabilis est conjectura, post Assyrios, aliquanto spatio defecisse ab Medis Babylonios, ac privatum sibi statuisse regnum, duce Nabonassaro. quod regnum initio tenue, & Assyriis obnoxium, ab Nabopolassaro ejusque filio Nabuchodonosoro amplificatum est, ut & Medos ipsos Assyriosque sibi subjiceret. de qua re postea. Sed obscurissima sunt illius imperii primordia; de quibus nihil præter conjecturam ferè reliquum habet historia.

De tempore belli, quod rege Cyaxare Medi cum Lydis gesserunt, deque Lunari defectione, quam Thales prædixit; tum de Nabopolassaro rege Babylonis, ejusque filii Nabuchodonosori primordio.

Herodotus in primo libro refert, Cyaxarem sexennale bellum cum Alyatre Lydorum rege gessisse, ac demum anno sexto, cum inter eos commissum esset prælium, obscurato repente Sole, territos illos abstutisse pugna, atque ita bellum esse diremptum. Hujus belli tempus ex illa Solis eclipsi investigari debet.

Ea verò quo anno contigerit, magna Scriptorum est dissensio. Nos in annum Per. Jul. 4117, mundi 3387, ante Christum 597, illam conjicimus, quo defecit Sol Julii 9, feria 3, sub horam sextam matutinam: ac digitorum, ut vocant, eclipsi illa fuit ex Tychonico calculo, 9, 22: ex veterum autem ratiociniis, amplius $10 \frac{1}{2}$ Cyaxares anno Per. Jul. 4080 regnare cœpit: & annos 40 Medis præfuit, usque ad annum Per. Jul. 4120. Proinde anno ejus 37 belli Lydi sextus incidit. Prima Scytharum eruptio sub initium illius contigit, puta anno Per. Jul.

CAP. IV.
Lib. 10.
de Doct.
Temp.
c. 1.

4081. Circa annum deinde 4108, id est, post annos 28, à Cyaxare circumventi, & occisi sunt. Inde post unum vel alterum annum alia Scytharum manus supplex ad eundem regem adiit. Ponatur hic annus Per. Jul. 4110. Bellum verò sexennale inchoari potuit anno 4111, vel 4112. Ita sextus incurret in annum 4117, qui est quartus Olymp. 45, quo tempore regnabat in Babylonia Nabuchodonosor, qui Herodoti Labynitus esse videtur.

Lib. 9.
de Doct.
Temp.
c. 57. &
seq.

a Ber. a-
pud Jos.
l. 9. Ant.
c. 11. &
1. contra
App. p.
92. edit.
Frob.
Euf. 9. de
Præp.
p. 267.

Quod ad Nabopolassarum attinet, is in Canone Mathematico, quem sæpè laudavimus, inter Babyloniæ principes ponitur; eique unus & viginti anni tribuuntur; cui Nabuchodonosorus subjicitur, qui annis tribus & quadraginta regnavit. a Berosus verò Chaldaicorum annalium scriptor, qui Alexandri M. ætate floruit, apud Josephum, & Eusebium auctor est, Nabopolassarum Nabuchodonosori patrem Ægypto, Coelesyriæ, ac Phœniciaë dominantem, illis præfecisse Satrapam; cujus, inquiunt, audita defectione, filium suum Nabuchodonosorum adversus illum cum exercitu misit, qui victis rebellibus, recuperatoque imperio, cum interea fato functus esset Nabopolassar ejus pater, raptim Babylonem advolavit, copiis omnibus una cum præda cuidam amicorum commendatis, ut ea deportaret in Babyloniam.

b Ptol. l.
5. p. 125.
Græc.
Vide 9.
de Doct.
Temp.
c. 53.

Quo tempore Babylone regnare Nabopolassar coeperit; ex cœlesti observatione constat lunaris defectus, b quem Ptolemæus ex Chaldæorum fide recenset. Si quidem anno quinto Nabopolassari, qui est à Nabonassaro 127, Athyr 27, sequente 28, hora 5, 50 à media nocte Babylone, Alexandriaë verò hora ipsa 5, obscurata est Luna quarta diametri parte. Tempus congruit in annum Periodi Julianæ 4093, mundi 3363, ante Christianam æram, 621, quo anno lunaris defectio contigit Aprilis 22. Neomenia Thoth anni Nabonassari 127 incurrit in Januarii

nuarii

nuarii 26. Quare cùm anni regum istorum à neo-
 menia Thoth computari soleant, quintus annus
 Nabopolassarum cœpit anno Jul. Per. 4093. Primus
 itaque cadit in annum 4089, qui est 17 Josiæ regis.
 Porro tametsi lib. 1. con. Appionem Josephus Be-
 rosi fragmentum illud citans εἴκοσι ἐννέα, *vinginti*
novem annos adscribat Nabopolassaro; tamen in
 lib. 10. Originum, & apud Eusebium εἴκοσι ἐν,
vinginti unus legitur, quod & nos amplectimur. Ita
 enim Mathematicus ille Canon Babyloniorum re-
 gum. Tum historia ipsa suffragatur. Siquidem Be-
 rosus addit, Nabopolassarum haud multò post mis-
 sum ad expeditionem filium decessisse. Accidit au-
 tem expeditio ista anno Joakimi tertio, vel quarto
 ineunte. Sanè ab anno quarto Joakimi primus Na-
 buchodonosori numeratur in sacris literis, ut Hie-
 remiæ 25. quod suo loco dictum est. Quanquam
 Nabopolassarum nonnisi biennio postea mortuus est,
 anno Per. Jul. 4109, cùm primum & vicesimum in-
 choasset. Ideò vel Nabopolassarum annos tantùm 19
 in imperio vixit: vel Nabuchodonosori primor-
 dium ab eo tempore, quo cum imperio primum
 apud se visus est, numeravere Judæi, cùm biennio
 serius à Chaldæis putari cœperit, quod mihi proba-
 bilius videtur. Quocirca ambo ista vera sunt; &
 anno Per. Jul. 4089. Nabopolassarum regnare cœ-
 pisse; & Nabuchodonosori imperium ex anno 4107
 ab Judæis esse deductum, cùm ab 4109 Babylonii
 putaverint, mortuo Nabopolassaro, qui vicesimum
 primum eodem inchoavit. Ad hanc normam exi-
 genda sunt, quæ in 9 de Doct. Temp. c. 61 diximus.
 Nam ibi æra utraque rectè constituta est. Sed Nabu-
 chodonosori, ut est unica Judaica anno 4 Joakimi;
 ita Babylonica est altera, biennio tardior. siquidem
 Nabopolassarum annos in imperio 21 vixisse credi-
 mus. alioqui si ab anno 4107, indidem unde Ju-
 dæi,

dæi, Babylonii quoque Nabuchodonosori regnum auspicati fuerunt, non plures, quàm 19 ab anno 4089 ad 4107 putandi sunt. Sed Judaicam epocham à Babylonica satius est discernere. Ex priore Nabuchodonosor annos 45; ex posteriore 43 regnaverit: quot & Berosus, & Canon Babyloniorum regum imputat, quæ res sequenti capite pertractabitur.

De Nabuchodonosori successoribus, præsertim Nabonido, & Dario Medo.

CAP. V.
Vide 10.
de Doct.
Temp.
c. 7.
a Jos. 1.
con. App.
Euf 10.
Præp.
p. 267.

Naboni-
das.

& Extat.
in fine
Partis
hujus.

Berosus apud Josephum, & Eusebium Babyloniorum regum seriem à Nabopolassar ad Cyrum ita digerit. Nabopolassar dat annos 21, Nabuchodonosoro 43. Huic filius successit Evilmerodachus, qui, cum biennio regnasset, à Neriglissooro sororis suæ marito necatus est. Neriglissoorus deinde quatuor annis regnum tenuit. cui successit Laborossoarchodus ejus filius mensibus novem. qui ob pravam indolem conspiratione suorum interfectus est, ac de consensu eorundem Nabonido cuidam Babylone oriundo, qui conjurationis erat particeps, delatum est imperium. quem annum decimum septimum agentem in regno Cyrus Persarum rex aggreditur, ac prælio victum in arce Borsippena obsidet. Interim verò, expugnata Babylone, ad obsidionem reversus, Nabonidum in deditiorem accepit, & in Carmaniam transtulit. Hæc Berosus 3 libro Chaldaicarum Originum. Quibus consentanea sunt, quæ Abydenus ex Megasthene refert apud Eusebium. qui hoc addit, Nabonidum nulla cum Laborossoarchodo (Labassoaracum vocat) propinquitate fuisse junctum. Canon ille Babyloniorum principum, 6 quem sæpe citamus, in recensendis regibus, cum Beroso, Abydeno, ac Megasthene consentit; in annis verò paululum discrepat. Utramque summam hoc laterculo comprehendemus.

Nabo-

	Anni ex Berofo	Anni ex Canone	Cœperunt ex Beroſi puta- tione anno Periodi Jul.
Nabopolaffarus	21	21	4089
Nabuchodonofor	43	43	4109
Evilmerodachus	2	3	4152
Nerigliffarus	4	5	4154
Laborofoarchodus	M. 9	Omiſit	4158
Nabonidus	17	32	4159
	Summa anno- rum 87 Me. 9	Summa anno- rum 104	Deſierunt anno 4176.

Nos Beroſo potiùs aſſentimur. Nam Canonis ſumma minùs cum hiſtoria congruit. Idem Neri-
gliſſaro annum Laborofoarchodi proprium admeti-
tur. Igitur ab initio Nabopolaffari ad captam Baby-
lonem anni ſunt 88, quorum ultimus inchoatus eſt.
Totidem ad annos Periodi Julianæ 4088 adjecti;
(Nam 4089 Nabopolaffarus iniiit) deſinunt in 4176,
quo capta eſt Babylon, ut poſtea demonſtrabitur.
Adſcripti ſunt in laterculo anni Periodi Julianæ, qui-
bus ſinguli reges iniiſſe videntur, quos paulo aliter
in Tomo ſecundo, de Doctr. Temporum digeſſi-
mus. Id enim penè arbitrarium eſt; cùm & anno-
rum numeri non iidem apud Scriptores inveniantur;
& incertum ſit, utrum ſuos quiſque annos integros,
ac vertentes habuerit; an, ut moris eſt, inchoati
pro plenìs accipiantur. Quare utcumque calculos
poſueris, non valdè refert: niſi quod prius illud de
Nabopolaffaro tenendum potiùs eſt, quàm quod
illuc amplexi ſumus.

Nabonidum hunc, quem poſtremum in cata-
logo

a Joseph.
lib. 10.
Antiq.
c. 12.

b Dan. 5.

Josephi
error.

c Hie.
rem. c.
27.

logo recensuimus, a Josephus Baltasarem esse putat; cujus in Danielis libro mentio est. ubi & Nabuchodonosori filius appellatur; & post horribile spectrum scribentis ad parietem manus ab eo conspectum, & à Daniele interpretatum, eadem nocte interfectus dicitur, ei que successisse Darius Medus. Baltasaris porro tertius annus 7 capite Danielis exprimitur. Sed an pluries idem imperarit, haud satis constat.

Hic verò Josephi mira est oscitantia; qui illos ipsos, unde hanc historiam descripsit, auctores incuriosè legit. Testis est enim Megasthenes Nabonnedom nullo propinquitatis jure cum Laborossarchodo fuisse conjunctum. At Baltasar ille Danielis non alienis utique successit: sed paternum, & avitum sortitus est regnum. Verba Berosi, ἀπολομένης τῆς σιωελθόντες οἱ ἐπιβελύσαντες αὐτῶ κρινῇ πρὸ βασιλείαν πειέθησαν Ναβοννήδω τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστάσεως. Hoc verò necato (Laborossarchodo) convenientes inter se conjurati de communi consensu regnum detulerunt Nabonnedo cuidam ex iis, qui Babylone orti erant, ejusdem conspirationis socio. Non possunt hæc de legitimo ejus, qui mortuus erat, herede, ac successore dicta videri: sed de peregrino, & adscititio; cujusmodi Baltasar non fuit. Non est igitur idem cum Nabonnedo Baltasar, sed potius cum Laborossarchodo Nabuchodonosori nepote, ex ejus filia, quæ Neriglissaro nupsit; ut scribit Berosus Neriglissarus verò, quasi tutorio nomine, pro filio Laborossarchodo, seu Baltasare regnum administravit. Hinc est, quod Baltasari tertius annus tribuitur à Daniele. Quod autem Hieremias prædixerit, Deum Nabuchodonosoro, ejusque filio, ac filii filio regnum esse datarum; filii nomen

nomen pro genero sumi potest. Ita Davidem filium appellat Saul. & Hieronymus quoque, ubi Nabuchodonosor pater Baltasaris vocatur, proavum significari aasserit. ut mirum non sit, si, ut patris appellatio, ita filii, à propria notione ad minus propriam aliquando transferatur. Nam & 2 Paralip. c. 22. 2. Athalia Amri filia dicitur, quæ neptis esset. Sed vide l. 10 de Doct. Temp. c. 7. & seq.

De obsidione Tyri, aliisque Nabuchodonosori rebus gestis, & insequentium Babylonis principum. ac de postremo Medorum rege: quem fuisse Astyagem ostenditur, non Xenophontem Cyaxarem, aut Darium Medum.

CAP. VI.

Res à Babyloniiis illis regibus gestas inopia Scriptorum oblivione damnavit; præter illa, quæ in sacris libris memoriæ produntur; quæque in Berossi aliorumque Fragmentis apud Josephum & Eusebium extant. quæ in calcem Operis de Emendatione Temporum conjecit Scaliger. Nabuchodonosorum sanè longè maxima bella fecisse, ac plurimas gentes vincendo peragrasse, non solum sacre litteræ testantur, sed etiam Megasthenes in quarto libro rerum Indicarum, ut scribit Josephus, de hoc rege prædicavit, fortitudine ac rerum gestarum magnitudine multum ab eo esse superatum Herculem. quippe præcipuam illum urbem Africæ & majorem Hispaniæ partem armis subjugasse. Philostratus verò in Phœnicum & Indorum historiis, Tyrum ab eodem annis tredecim oppugnatam esse scripsit. Quæ de obsidione diximus in d 9 de Doct. Temp. eamque coeptam esse docuimus anno Nabuchodonosori circiter 16, Per. Jul. 4122. anno antequam Hierosolymam obsideret, Sedecia regnante. Id verò demonstratur hoc modo. Auctor est Josephus Phœnicum Annales tradere, Cyrum anno

10 Ant.
c 11.

d Cap 2.
& seq.

Lib 1.
con App.

anno

anno 14 Iromi posterioris rerum esse potitum, Babylonem videlicet subacta: Ithobalo verò regnante, ejusque septimo anno, Nabuchodonosorum obsidisse Tyrum: à quo tempore ad imperium Cyri annos intercessisse quatuor & quinquaginta, mensesque tres. Cùm igitur Babylonem Cyrus occuparit anno Per. Jul. 4176, ut postea probabitur, si inde annos 54, menses 3 eximas, fiet annus Per. Jul. 4122, ac septimus Ithobali, quo Tyrum obsidere est aggressus Nabuchodonosorus. Neque tamen interim Hierosolymam oppugnare destitit: Nam ad annos 13 Tyrus est obsessa. cujus belli exitus nobis est ignotus. Vide omnino quæ in 9. de Doct. Temp. c. 63. de ea re commentati sumus. Fuit etiam cum Ægyptiis eodem tempore Nabuchodonosori dimicandum. quorum regem Vaphree Judæis auxilia portantem repressit. Deinde post obsidionem Tyriam, quæ anno Periodi Jul. 4135 finita videtur, Ægyptum invadit, anno regni sui ferè 30, vel 31. quo ex tempore novum imperii primordium habuit, quantum ex a Daniele colligitur. Etenim somnium illud, quo regnorum quatuor status adumbratus est, anno secundo Nabuchodonosori incidisse fertur. qui non ab expeditione prima Syriaca, sed ab eo, quod dixi, imperii & monarchiæ, ut vocant, initio putari videtur.

Mortuus est Nabuchodonosorus circa annum Per. Jul. 4151. cui deinceps reliqui successerunt, quos capite superiori percensui. quorum ultimum Nabonidum, non eundem cum Dario Medo fecimus. Sed hunc ipsum Darium quidam Medorum fuisse regem asserunt. In quo magnus est eorum error. Nam ultimus Medis regnavit Astyages, ut Herodotus lib. 1, Ctesias, ex iisque complures deinceps historici prodiderunt. At Xenophon in iis libris, quos de Cyri institutione scripsit, Astyagis filium facit Cyaxarem, cujus filiam duxit Cyrus, eoque

eoque mortuo Media potitus est, cum eo superstitē Babylonem expugnasset. Josephus Xenophontem eatenus sequitur, ut Astyagem putet regni sui hæredem habuisse filium, quem Darium illum Medum facit, cujus est apud Daniele mentio. in aliis ab eo dissentit. Ab utroque, Josepho, inquam, & Xenophonte, recentiores plerique discrepant: qui ex amborum auctoritate cum Astyagi filium hæredem substituunt, tum hunc Darium fuisse Medum asserunt. quos quidem hoc loco refellere longius est, quam pro instituti operis modo. Nos verò Xenophonti antiquiorem opponimus Herodotum; quo cum sentit Ctesias Xenophontis æqualis; tum Diodorus, Trogus Pompejus, cæterique; qui Herodotum, sine ulla controversia secuti, Astyagis successorem, non filium, quem habuit iste nullum, sed nepotem ex filia Cyrum dederunt. Actametsi Ctesias, quoad potuit, Herodoto contradicente, ejusque fidem elevare studuit, & in plerisque ab illo dissidet, in hoc ipso concors est tamen, ut Astyagi Medum, aut marem filium neminem, Cyrum verò Persam successisse confirmet. De Xenophonte porro certum est, quod in Epistola ad Q. fratrem scribit Cicero, *non ad historia fidem, sed ad effigiem justī imperii*, Cyrum ab illo esse scriptum. Minimè igitur audiendi sunt, qui Xenophonteam fabulam tot gravissimis auctoribus anteponunt. Quibus animadversis, ita demum ratiocinabimur. Cum è sacris libris appareat, ultimum de Nabuchodonosori stirpe fuisse Baltasarem, eoque necato Darium successisse Medum, cumque Berofo Megasthene & Abydeno testibus constet, ultimum è Nabuchodonosori itidem progenie regnasse Babylonē Laborossarchodum, eoque cæso, consensu principum regem esse factum Nabonnedum, sive Nabonidum, ex eo directè sequi, Baltasarem eundem esse cum Laborossarchodo; Darium verò

Ctesias
apud
Photium
n. 72.

cum Nabonido. neque hunc Astyagis fuisse filium, sed origine duntaxat Medum, hoc est Medo patre, & Babylonis inquilino, genitum. Siquidem Nabuchodonosor uxorem habuit Medam, ut refert Berofus; cum ea verò Medos aliquot principes in Babyloniam immigrasse verisimile est. Inde ergo Darius prodierit; hoc est de *semine Medorum* fuerit, uti Daniel 9 cap. loquitur.

De Ægypti regibus, qui Nabuchodonosori, Judaeorum principum, ac Persarum rebus implicati sunt, & ad illorum historiam spectant; velut Aprie, sive Vaphree, & Necao.

CAP.
VII. Vi.
de l. 9.
de Doct.
Temp.
c. 17.

• Diod.
l. 1. p.
Græ. 43.

Scribit Herodotus libro secundo, post multos Ægypti reges, ac duodecim illos, qui communiter imperarunt, unum ex illis regnasse Psammitichum annis 54, quem Necos filius excepit, annis 16. Inde Psammis Neco filius annis 6. post Apries ejus filius annis 25. ac demum Amasis, qui 44 regnavit. post hunc Psammenito sex mensibus perfuncto, Cambyfes Cyri F. Ægyptum occupavit. • Diodorus Apriem regnasse prodit annis 22. Amasim verò 55. & hunc mortem obiisse sub Cambyfis expeditionem anno circiter tertio Olymp. 63. Africanus & Eusebius in annis regum validiùs discrepant. Nos Herodotum, utpote antiquiorem, præferimus.

Jam cum initium Cambyfis inciderit, ut postea docebitur, anno Per. Jul. 4185, quo quartus iniit Olymp. 62, quintus ejusdem, in quem Ægyptiaca expeditio cecidit, est Per. Jul. 4189. quo anno deficiente tertio Olympiadis 63, quartus iniit. Anni regum Ægyptiorum ex Herodoti calculo colliguntur 146 ferè. Detractis ergo 145 annis, mensibus 6, de annis 4189, reliqui fiunt anni Periodi Jul.

4044. quando regnare cœpit Psammitichus. Horum regum laterculum hic adscribam.

Reges Ægypti ex Herodoto.		
	Anni regni	Initium
Psammitichus	54	4044
Necos	16	4098
Psammis	6	4114
Apries	25	4120
Amasis	44	4145
Psammenitus	M. 6.	4189
Colliguntur anni 145, menses 6, ad annum 4189. in quem quintus incidit Cambyſis.		

Horum regum tempora tam cum sacra, quàm cum Herodotea historia mirificè consentiunt. Necos Herodoti Necaosest Ægypti rex, qui cum Josia rege confligit. quo in prælio cæsus est ^a Josias in 44 Reg. Mageddo. Hieremias porro c. 46. 14. Magdoli me- 23. 29. & minit; quem ad locum Ægyptios à Nabuchodono- 2. Par. foro cladem accepturos indicat. ^b Herodotus verò 35. 20. Necon ait cum Syris acie congressum in Magdolo, ^b Lib. 2. c. 159. vicisse. Id evenit anno Josiæ ultimo, Periodi Ju- lianæ 4103, quo sextum jam annum regnabat Ne- cao. qui in eadem expeditione, ut apparet, post tres menses, quam Josiam occiderat, ^c Joachazum c 4. Reg. ejus filium à populo regem creatum abduxit in 23. & 2. Ægyptum, cum Hierosolymam cepisset, ac Par. 35. grandi multasset ære, nec non Joakimum regem ibidem constituisset. Postea victus à Nabuchodono- foro in Palæstinam desiit excursiones facere. ^d quod d' 4. Reg. anno ipsius decimo accidit, Nabuchodonosori pri- 24. mo, Joakimi quarto.

Apries Neco successit, quem ^e Hieremias Ephree e Hier. vocat; eique simile ac Sedeciæ minatur exitium: 44. 30. quale contigisse ipsi testis est Herodotus in secundo;

Cap. 29. nempe ut in hostium potestatem veniret, & ab illis occideretur. Hujus præfectum Amasim fuisse idem Herodotus refert; qui ab illo defecerit, eoque capto regnum occupavit, ac postulantibus Ægyptiis Apriem ad necem dedit. Verum huic historię contradicit Ezechielis vaticinium, qui post obsidionem Tyriam indicat Nabuchodonosorum Ægyptum invasisse, & in solitudinem vastitatēque redegis-
 se, quæ annos quadraginta tenuit. Finis obsidionis Tyriæ ex iis, quæ paulo antè disputata sunt, convenit in annum Per. Jul. 4135, Nabuchodonosori circiter nonum & vicesimum. Quare anno sequenti Ægyptiacam expeditionem obire potuit Nabuchodonosor, novem circiter annis ante Amasidis initium.

Lib. 10. Existimo falsa quædam Ægyptios Herodoto re-
 de Doct. nunciassē; & Amasim, non Vaphree, sed Nabu-
 Temp. chodonosori præfectum, post annos aliquot, quàm
 c. 17. in officio continendis Ægyptiis propositus erat, oc-
 ciso Vaphree, demum & ipsum, mortuo Nabu-
 chodonosoro, ex præfectura regnum usurpasse:
 Ægyptios verò præfecturæ tempus cum ejusdem
 regni annis promiscuè habuisse. Quod autem de
 Ægypti solitudine prædicit Ezechiel, id * καὶ
 ὡς ἐρηλίκω' apparet esse dictum: quia tanta futura
 sit calamitas, ut si cum pristina felicitate compare-
 tur, mera videri solitudo possit. Sanè Prophetica
 ista responsa, propter historię temporum illorum
 obscuritatem, interpretationem habent diffici-
 lem.

De Cyro, & Persici regni primordio, quod demonstratione probatur.

Chronologiæ cardinem non semel appellare me-
mini Persici regni primordium, quod auctore
Cyro Cambyfis filio jactum est anno primo Olym-
piadis 55. quod sine ulla dubitatione veteres omnes
ac recentes asserunt. Non enim auctoritate sola,
sed etiam coelestibus observationibus id esse verum
ostenditur.

Eusebius lib. 10. de Præpar. Euangel. scribit ex
omnium consensu; primo anno quintæ & quin-
quagesimæ Olympiadis Cyrum in Perside regnare
cœpisse; auctoresque citat imprimis, Diodorum,
Thallum, Castorem, Polybium, Phlegontem,
ac reliquos, qui Olympiadas digesserunt. Id vero
præterea ex astronomicis, uti dixi, observationi-
bus efficitur, quæ Cambyse ac Dario Hytaspis F.
regnantibus acciderunt. a Ptolemæus refert ex
Chaldæorum monumentis, anno septimo Cambyfis
Lunam defecisse, anno Nabonassari 225, Phame-
noth 17, hora 1, 50' ante mediam noctem. Id
evenit anno Per. Jul. 4191, ante Christum 523,
Julii 16, sequente 17. Rursus b Lunæ defectio al-
tera incidit in annum 20 Darii, Nabonassari 246,
Epiphi 28. Tempus est anno Per. Jul. 4212, No-
vembris 19, sequente 20. Tertia denique visa est
anno Darii 31, Nabonassari 257, Tybi 3, sequente
4, Per. Jul. 4223, Aprilis 25.

Ex his certissimè colligitur initium Persici regni.
Etenim Cyrum fatentur omnes annos imperasse 30,
ut Cicero lib. 2. de Divinat. testatur. totidemque
Ctesias adscribit. uno minus Herodotus, qui Cam-
bysem ait regnasse annos 7, menses 5: Smerdin
verò Magum menses 7. Efficiuntur ab exordio Cyri,
ad septimum Cambyfis, anni 37. Annus septimus

CAP.

VIII.

Vide 10.

de Doct.

Temp. c.

12. & seq.

Vide l.

10 de

Doct.

Temp.

c. 14.

a L. 5. p.

125. Gr.

b Ptol. l.

4. p. 302.

Cambyſis incurrit in annum Per. Jul. 4191. De quibus detractis 37, reſidui ſunt 4154. Ergo anno ſequenti 4155 primus Cyri congruit. Idem efficies, ſi ex anno 4212, qui eſt Darii 20, deducas annos à Cyro lapſos 58; aut ab anno Per. Jul. 4223, qui eſt triceſimus primus Darii, annos 69. Igitur exorſus eſt Cyrus anno Per. Jul. 4155, quo deſiit annus primus Olympiadis 55, & ſecundus iniit.

Annus, quo Crœſum, expugnatis Sardibus, in poteſtatem Cyrus accepit, certò demonſtrari non poteſt. Licet tamen probabili uti conjectura; ex eo, quod Diogenes Laërtius in Periandro refert, ipſum, auctore Soficrate, mortuum annis 40 ante Crœſi calamitatem, & uno ante Olympiadem 49. Quare videtur Olympiade 59 incunte Crœſus à Cyro captus eſſe, Per. Jul. 4170.

a Fine
Partis
hujus.

De initio Babylonici imperii, expugnataque Babylone, veriſimilem ſententiam facit Mathematicus Canon, quem a deſcripſimus. qui inter Babylonios reges Cyrum recensens, annos ei dat novem. Hi de triginta deducti, primum conferunt in annum Cyri 22, Per. Jul. 4176. quo victo Nabonne-
do, & in Carmaniam tranſlato, Cyrus Babylone potitus eſt. Fuit hic annus tertius Olympiadis 60, ante Chriſtum 538. à Nabonaſſaro 210. quod egregiè cum Mathematico Canone congruit. Nam & ibi ducenteſimus decimus annus à Nabonaſſaro numeratur ille, quo Cyrus Babylone regnare cœpit.

De Cylonii piaculi, deque Periandri, & Piſiſtrati temporibus.

CAP. IX.

CYlonium piaculum accidisse ſcribit Thucydidis Scholiaſtes ſub Marathoniam pugnam, errore ſanè maximo. Siquidem Marathonius conflictus incidit in annum tertium Olympiadis 72, Per. Jul.

4224, uti postea dicetur. At Cylonium piaculum (sic enim appellare mos Κυλώνειον ἄγος) ante Solonis Præturam factum est, ut docet ^a Plutar- ^a In chus. Prætor autem fuit anno Olympiadis 46 tertio. ^a Solone. Quare immaniter Scholiastes iste peccavit. Scaliger in Collectaneis Olympiadum contulit in annum primum Olympiadis 45 uti & nos in Chronico fecimus. Is est annus Per. Jul. 4114, septimus ante magistratum Solonis. de quo tamen dubitationem injicit Plutarchus; qui, cum primum prodire cœpit in publicum Solon, jam dudum Cylonio scelere perturbari cœpisse rempublicam refert. Verum quia certus nobis, quem potius sequamur, deest auctor, in anno illo primo sistimus Olympiad. quadragesimæ quintæ.

Periander anno quadragesimo ante Crœsi calamitatem obiit, & uno ante Olympiadem 59, ut Sofrates apud Diogenem testis est. Igitur & anno primo Olympiadis 59 Crœsus captus est. qui est Per. Jul. 4170; & anno 4129, quarto Olympiad. 48 Periander obiit, quinto anno ab excidio Hierosolymitano. Huic annos tyrannidis 44 assignat ^b Aristoteles. Quare iniit anno Per. Jul. 4086, Olympiade 38. qua & ipsum claruisse scribit Diogenes. ^c Herodorus verò auctor est Periandrum anno 5 Alyattis patris Crœsi, Corinthi jam tyrannum fuisse. qui est annus secundus Olympiadis 42, Periodi Jul. 4103.

De Pisistrato sic accipe. Scribit ^d Aristoteles bis ^d L. 5. Athenis pulsum esse Pisistratum, atque ex annis 33, ^e qui ab initio occupatæ tyrannidis ad ejus obitum ^e Id. & interjecti sunt, nonnisi 17 tenuisse dominatum: ^f Heraclides de ejus verò filios, Hipparchum & Hippiam, annis 18. ^f Politiis. Unde in totum annis 35 tyrannidem gesserunt. Ad hæc Thucydides refert annis 20 ante Marathoniam pugnam Pisistratidas Athenis esse pulsos. Ea pugna

contigit anno Per. Jul. 4224, ut postea probabitur. Proinde anno circiter 4204, five tertio Olympiad. 67, Pisistratidæ Athenis exacti sunt. Pisistratus verò mortuus erit anno 4186, id est, Olympiade 63. Initium porro tyrannidis Pisistrati annis ante hoc tempus 33, incidet in annum Per. Jul. 4154, vel 4155, primum Olympiadis 55, qua Cyrus in Perside regnare est orsus. Refert Herodotus ^a Pisistratum, cum primò urbem occupasset, Megacリス factione brevi postea dejectum esse. Deinde conciliato sibi nuptiarum pactione Megacle eodem, denudò per subornatam Minervæ specie scēminam in arcem introductum fuisse. Unde Megacリス conspiratione rursus expulsus, undecimo demùm anno restitutus est. Idem verò testatur restitutionem hanc alteram sub id incidisse tempus, quo Cræsus contra Cyrum bellum agitans, Græcarum civitatum circumspectabat auxilia. quod in annum Periodi Julianæ 4169 meritò conjicere possumus. Nam sequente victus est Cræsus. Itaque si de annis 4169 deducantur anni 11, reliquus erit annus 4158, quo secundò dejectus est Alcmaeonidarum factione Pisistratus. Cum autem ab anno 4169, five quarto Olympiad. 58, ad annum 4186, quo mortuus est Pisistratus, anni sint integri saltem 16, & septimi decimi pars aliqua, ut si anno 4169 exeunte tyrannidem recuperasse dicatur, & ineunte 4186, mortuus esse Pisistratus, ut, Aristotelem secuti, annos in totum 17 explese putemus, consentaneum est, priora duo tyrannidum tempora singula paucos menses obtinuisse, ut ex omnibus 17 solidi componantur anni. Vide omnino Paralipomena Operis de Doctr. Temp.

^a Lib. 1.
c. 59. &
seq.

De tempore, quo Cyrus Babylone regnare cœpit, deque sequentium regum initiis. tum de iisdem, quatenus in libris Esdra memorantur, ac de Zorobabele. tum de Danielis hebdomadibus.

CAP. X.

QUoniam Judaicæ res illorum temporum cum Persicis ita sunt implicatæ, ut sine his explicari istæ nequeant, præsertim nisi Persarum illi reges illustrentur, quorum est in Esdræ ac Neemiæ libris mentio, de illorum regnis ac temporibus initio videndum est.

Cyrus itaque, quod libro superiore constituimus, exordia regnandi habuit duo. Nam in Perside dominari cœpit anno primo 55 Olympiadis, Per. Jul. 4155. Babylone anno tertio Olympiad. 60, Per. Jul. 4176. Mortuus est anno 4 Olympiad. 62, nono ab initio Babylonico. Nam 30 annis in totum regnasse, scriptores penè omnes consentiunt; interque cæteros Ctesias, Diodorus, & apud Cicero- nem lib. 1 de Divin. Dionysius Persicus, qui & eundem annos vixisse 70 refert. falsò id quidem, si verum est, quod scribit Herodotus, rege illum Astyage natum esse, qui haud plures 35 regnavit. Cambyses igitur anno Periodi Jul. 4185 Persis imperavit. quod & Lunæ deliquium ostendit illius anno septimo notatum.

Cyri re-
gnum.

Regnavit Cambyses annis 7, mensibus 5. Quod reliquum erat hujus anni Smerdis Magus explevit, qui pro Cyri filio sese gerens, paucis consciis, illudit Orienti.

Camby-
ses.

Mago sublato, conspiratione principum septem Darius Hystaspis F. suffectus est. cujus exordium duplici lunarium eclipseon observatione munitum est; idque cecidit in annum quartum Olympiad. 64, qui est Periodi Julianæ 4193. quod & Eusebius in Chronico, & a lib. 5. de Præp. Evang. tradidit.

Darius.

a Pag. Gr.
283.

Annos Dario dat Herodotus, aliique vulgò, sex & triginta.

Xerxes. *a* Xerxes à patre Dario designatus Rex anno ex-
a Lib. 10. cto tertio post cladem Marathoniam, de qua dice-
 de Doct. mus postea, quod anno circiter Olympiadis 73
 Temp. secundo contigit, Darii ineunte 35, Per. Jul. 4127,
 c. 23. illo mortuo solus imperare cœpit, anno Periodi
 Julianæ 4229 quarto Olymp. ejusdem 73: & paulo

b Diod. l. amplius 20 regnavit annis, ut *b* Diodorus aliique
 15. pag. veteres asserunt. Obiit ergo anno quarto Olymp.
 Gr. 278. 78, Per. Jul. 4249.

c Lib. 10. *c* Hunc Artaxerxes filius excepit, Longimanus
 de Doct. dictus, quod manu esset una longiore, qui annos
 Temp. 40 Persis imperavit, post patris obitum. At nos
 c. 25. duplex ejus initium facimus; alterum, quo cum
Artaxerxes patre regnavit annos circiter decem, alterum post
ejusque ejusdem obitum annorum 40. Hujus conjecturæ
duplex nobis hoc argumentum suppetit. Themistocles
initium. Athenis profugus ad regem Persarum profectus est,
 quem antequam adiret, literas ad eum dedit. Thu-

d Apud filium, qui nuper imperare cœperat. Idem & *d* Cha-
 Plut in ron Lampfacenus prodidit, qui Xerxis ætate vixit,
 Themist. & Herodotum antecessit, ut auctor est *e* Tertullia-
e Lib. de nus, quibus Cornelius Nepos in Themistocle sub-
 Ant. c. scribit, & Plutarchus. At verò Xerxe adhuc vivo,
 46. ad eum venisse Themistoclem, plerique alii scri-

f Lib. pferunt, Ephorus, Dinon, cui Persicis in rebus
 111. multum se tribuere Cornelius Nepos ait in Conone,
 Clitarchus, Heraclides, aliique complures (ait
 Plutarchus) quos *f* Diodorus sequitur. qui The-
 mistoclis fugam conjicit in annum secundum
 Olympiad. 77, qui est septimus ante Xerxis obi-
 tum. nec multum discrepat Eusebius. Tùm quæ de
 Themistocle ab eodem Plutarcho narrantur, ejus-
 que morte, satis evincunt, ad Xerxem illum potius
 adiisse, quàm ad Artaxerxem. Quocirca ne men-
 daci

dacii tot veteres & gravissimos historicos arguamus, nulla conciliandorum illorum inter se ratio probabilior offertur, quàm ut utrosque vera scripsisse, & Artaxerxem à patre destinatum imperii successorrem, & collegam factum esse dicamus, ex veteri Persarum consuetudine, cujus meminit ^a Herodotus, ubi morem fuisse refert, ut à rege in expeditionem eunte filiorum unus rex eligeretur. secundum quem Darius contra Ægyptios & Athenienses exercitum comparans, Xerxem natu licet minorem, sed rege se genitum, majori prætulit Artobazani, quem privatus susceperat. Eodem ritu credibile est Artaxerxem à patre bellum de integro contra Græcos moliente (quod Justinus in calce secundi libri memorat) regem esse factum, & Dario fratri natu licet majori antepositum fuisse; quod iste privato adhuc Xerxe genitus, Artaxerxes eodem rege natus esset, ut ^b ex Herodoto non levis est conjectura.

^a Lib. 7.
initio.

^b Lib. 10.
de Doct.
Temp.
c. 25.

Itaque cum Themistocles sub annum Per. Jul. 4243, hoc est secundum Olymp. 77 ad Artaxerxem profugerit, isque *νεωστὶ*, paulo antè, regnum iniisse dicatur à Thucydide, potest Artaxerxis exordium triennio antè statui, duodecimo Xerxis, Per. Jul. 4240. Ita decem annos cum patre regnaverit, solus verò 40.

Reliqui Persarum reges perexiguam habent controversiam. Quare iis omissis, quæ de iisdem Persarum regibus in sacris libris sunt expressa videamus.

^c Vide
hos reges
in l. de
Doct.
Temp.
c. 26.

In libro primo Esdræ fit quorundam Persicorum regum mentio, de quibus haud levis est inter peritoshistoriæ quæstio. Primum capitibus primis tribus, populi reditus in Judæam exponitur ex edicto Cyri, duce Zorobabele, qui & Saffabar. c. 5. nominatur; nec non Josue filio Josedec summo Pontifice;

a Cap.
4. 6.

b Lib. 2.
Esd. 5.
& seq.

c Lib. 1.
Esd. 6. 15.

d Lib. 2.
Esd. 7. 8.

e Lib. 2.
Esd. 2. 1.

f Lib.
5. de
Emend.

tifice; à quibus templi fundamenta posita sunt, altareque constructum. Sed inchoatum opus æmulo-
rum improbitas procedere ultra vetuit, Cyro, quod reliquum tempus habuit, longinquis, ut apparet, expeditionibus occupato. Post hunc a nominatur Assuerus: quo regnante, rursus Judæis obtrectarunt inimici: & videlicet absolvendi spem operis eripuerunt. Sequitur Artaxerxes commate seq. qui ab iisdem Judæorum hostibus plenis accusationum literis incitatus, urbis ædificationem prohibuit. b Tandem Dario regnante, ejusque secundo anno, Aggæo & Zacharia prophetis hortantibus, Zorobabel & Josue intermissam Templi molitionem repetunt. c quam sexto anno perduxerunt ad exitum.

d Post hæc anno septimo Artaxerxis Esdras Babylone profectus est, commeatu ab rege dato.

e Demum anno vicesimo Artaxerxis, Neemias, impetrata ab rege licentia, in Judæam venit, atque urbem exædificavit.

In his Persarum regibus, quia medius inter Artaxerxes duos ponitur Darius. hunc esse Nothum arbitrati sunt aliqui, uti f Scaliger, qui ab Dario Notho instaurandi Templi veniam datam esse contendit. Sed fallitur. Id si esset, oporteret Zorobabelem annos, ut minimum, 140 vixisse, ex iisque 114 Judæis præfuisse. Nam Darius Nothus imperare coepit anno Periodi Jul. 4290. ad quem ab anno primo Cyri Babylone regnantis, qui est Per. Jul. 4176, anni sunt 114. Adde jam 30, vel plures, quot ille natus principatum inter suos obtinuit. Fiet illa, quam diximus, incredibilis annorum summa 140. Prætereà lib, 3. Esdræ cap. 3, & 4, nec non Josephus l. 11. c. 4. referunt, Zorobabelem anno Darii secundo domesticum protectorem, *σωματοφύλακα* regis fuisse. Itane homo natus annos 140

fatel.

satelles regis esse potuit? Hoc ipsum de Josuë summo sacerdote multo est consequens magis. Non enim Pontificatum nisi matura jam ætate sortiebantur. Igitur Darius iste procul dubio est Hytaspis filius. Assuerus autem est Cambyfes, ut asserit ^a Lib. II. Josephus: qui eundem & Artaxerxem in Esdræ libro nominari putat. quod est probabile. Ita eundem regem duplici nomine designavit Esdræ liber. ^b Nisi Artaxerxem istum mavis esse Smerdin Magum. quod & nos arbitrati sumus.

^c Sed nec illud præterire volumus, quod de duplici Artaxerxis exordio superius attigimus, utile imprimis esse ad 70 Danielis hebdomadas explicandas. Quarum initium ab anno Artaxerxis 20 ducimus; eo nimirum, ^d quo edictum de instaurandis Hierosolymis exitum habere cœpit. quem calumniis ac ludificationibus æmuli hætenus impedierant. Sed vicefimus iste Artaxerxis, non à morte Xerxis, sed à primo ejus initio repetitur. Itaque primus annorum 490, quæ sunt hebdomadæ annales 70, convenit in annum ante Christum 455, Periodi Julianæ 4259. mundi 3529. Septuagesima hebdomas iniiit anno ipso, quo Christus à Joanne baptismo tingitur, Per. Julianæ 4742. Quare anno 3 hebdomadis Christus interfectus est: *In dimidio*, inquit, *hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium.* hoc est *in ejus parte dimidia*, μεσάζουσας τῆς ἑβδομάδος, labente hebdomade postrema, legalibus sacrificiis modus adhibebitur. quod ea morientis Christi vox indicat: *Consummatum est.* Vide Operis de Doctr. Temp. ^e librum duodecimum.

^a Lib. II.

Ant. c. 2.

^b Vide

12. de

Doctr.

Temp.

c. 25.

^c Vide

12. de

Doctr.

Temp.

c. 32.

& seq.

^d Dan.

9. 25.

^e Cap.

32. 33.

De

De annis Marathonii, & Salaminii conflictus; initio Peloponnesiaci belli; & Roma à Gallis occupata.

CAP. **A**Nno tertio Olympiadis 72, Per. Jul. 4224, XI. Ma. ante Christum 490, Marathoniana pugna commissa est, Phænippo Archonte, ut ait ^a Plutarchus, de qua l. 10. decimo anno ante Salaminiam, auctore ^b Thucydide Doct. de. Sunt qui anno antecedente pugnatum velint, Temp. hoc est secundo Olympiadis 72, Hybrilida Archonte. c. 22. cui favere videtur ^c Dionysius. Hic enim Marathoniam pugnam sedecim annis Bruti funere posteriorem facit; & initio libri 7 annum secundum Olympiadis 72, quo Hybrilides Archon fuit Athenis, decimum septimum ait vertentem esse ab expulsis regibus. Mortuus est autem Brutus anno altero ab exactis regibus. Verum Thucydidis potior est auctoritas, qui δεκάτω ἔτει à Marathoniana pugna certatum esse dicit ad Salaminem: quemadmodum & Lysias in Epitaphio Corinthiacorum auxilium. Atqui Salaminus conflictus extra controversiam incidit in annum primum Olympiadis 75, Per. Jul. 4234. Igitur Marathonius anno congruit 4224. Adde nomen Prætoris Atheniensis, quem Plutarchus Phænippum vocat. Hic enim tertio anno 72 Olympiadis congruit, non secundo; eo quippe Hybrilides Prætor Athenis fuit, ut scribit Dionysius initio libri 7. non à primo, quo Diognetum Prætorem fuisse memorat idem sexto libro. Quinetiam ex Herodoti narratione conficitur, quinto ante Darii obitum anno victum esse ad Marathonem illius exercitum, ut subinde constabit.

Quod autem illo, quo dicimus, anno Salaminia pugna gesta sit, ^e ex Herodoti narratione conficitur: qui mensibus aliquot ante prælium Olympica certamina

CAP.

XI. Ma.

rathonia

pugna, de

qua l. 10.

de Doct.

Temp.

c. 22.

^a Plut. in

Arist.

^b Thu-

cydid. 1.

p. 13.

^c Dion.

Hal. 5 p.

291. Græ-

colat.

^d Pag.

378.

^e Herod.

lib. 8.

pag 293.

Græc.

Vide I.

10. de

Doct.

Temp c.

24. &

Paralip.

pag. 852.

mina peracta meminit, ac cætera deinceps ita digerit, ut autumnō sequente prælium istud videatur accidisse. Præterea scribit Herodotus lib. 9, post Salaminiam pugnam, cū Cleombrotus Lacedæmoniorum dux muniret Isthmum, ut Mardonio aditum intercluderet, Solem defecisse, eaque re territum illum abstitisse. Atqui defectio Solis ipso facta est anno, quo Olympias 75 cœpit, nempe Jul. Per. 4234, Octobris secunda, hora 1 $\frac{1}{2}$ fere post meridiem. Convenit igitur Herodoteæ narrationi annus iste, quem dixi.

Peloponnesiaci belli primordium ostenditur multis & certissimis argumentis in annum Per. Jul. 4283, ante æram Christianam 431, competere: quæ a Thucydidis historia suppeditat. Siquidem anno illius primo Sol defecit post meridiem. ac rursus anno ejus octavo. At anno 19, quo in Sicilia clades ab Atheniensibus est accepta, Luna defecit sub æstatis finem. Hæc omnia demonstrant, anno, quo dixi, Per. Jul. 4283 bellum iniisse, & octavum ejus incidere in annum 4290, decimum nonum in 4301. quibus omnes illæ defectiones acciderunt, ut in 8 & 10 de Doct. Temp. exposuimus.

Annus Urbis à Gallis occupatæ 364 est secundum Varronem; at uno minus ex Fastis Capitolinis Olympiadis 97 tertius. ab eo verò, quo reges pulsi sunt, centesimus & vicesimus. Itaque falsus est b Halicarnassensis, qui ineunte Olympiade 98, Archonte Pyrrhione, vel Pyrgione, captam esse Romam asserit, qui est annus Urbis, ex Varronis calculo, 366. nec non Polybius, qui anno sequenti, Archonte Theodoto id assignat. Nam contigisse refert anno decimo nono ab victis Atheniensibus ad Ægos potamon, & sexto decimo ante pugnam Leuctricam. At clades Atheniensium incidit anno 27 belli Peloponnesiaci, quarto Olymp. 96, Per. Jul. 4309.

Leu-

De bello Peloponnesiaco.

a Thucyd. 2. p. 117. & 1. 4. p. 286. & lib. 7. p. 517.

De anno capta à Gallis Urbis.

b Dion. Halic. l. 11. p. 60. Polyb. l. 1. p. 5. Polybius, & Halicarnassensis errores.

Leuctrica verò pugna, secundo Olympiadis 102, Per. Jul. 4343. Itaque Polybius Romanæ Urbis ἄλωσιν coniecit in annum Per. Jul. 4327, in quem cadit annus U. C. 367. Verùm extra controversiam est, eo captam anno fuisse, quo Tribunatum militarem Consulari potestate gessere Fabii tres, qui Gallorum irruptioni causam dederant, ut Livius lib. 5, aliique consentiunt. At is annus est Varro-

• Vide l. 9. de Doct.

Temp. c.

46. & l.

10. c. 30.

lib. 5.

Vat. Diff.

ad Uran.

c. 12.

CAP.

XII.

Arriani error.

• Thu cyd. l. 4.

p. 287.

De Alexandri M. pugna ad Arbella cum Dario; deque ejus ortu, ac morte, epocha Philippi, Calippica Periodi, Ptolemai Philadelphi, & Philometoris initiis.

Darii clades ad Arbella paucis diebus secuta est lunarem defectionem, quæ Septembris 20 accidit, prima ferè noctis vigilia, ait Curtius. Plinius verò, hora noctis 2. idque Arbellis in Sicilia, commodum occidente Sole. quæ de illius exordio capienda sunt. At Arrianus imperitè scribit, τὸ σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο. *magna pars Luna defecit.* quasi non tota defecerit. In quo b Thucydideum loquendi modum, quo Solis deliquium exprimit, κακῶς & pueriliter est imitatus. Anno quippe belli Peloponnesiaci octavo, τὸ ἥλιος, ait Thucyd. ἐκλιπὲς πὶ ἐγένετο ἐν Ὀκτωβρίῳ. Arrianus, quia maximam Lunæ defectionem Arbellicam istam fuisse legerat, τὸ πολὺ dicere satis esse credidit. Quin falsò refert Pyanepsione mense & eclipsin & victoriam incidisse. Melius Plutarchus Boëdromione circa mysteriorum initium defecisse Lunam asserit, & undecimo post die, quæ sunt Octobris Kalendæ, pugnam esse com-

commiffam. Cicero lib. 1. de Divinat. cū hujus defectionis meminit, mirum quiddam significat: *Quale inquit, scriptum illud videmus, si Luna paulo ante Solis ortum defecisset in signo Leonis, fore ut armis Darius & Persæ ab Alexandro & Macedonibus pralio vincerentur, Dariûsque moreretur.* His verbis non aliam Lunæ defectionem adumbrat, quàm insignem illam, quæ Septembris 20 contigit. At hæc sub initium noctis est visa: eratque tum Luna in Piscibus, non in Leone. Porro natus est Alexander anno primo Olympiadis 106, mundi 3628, Hecatombæonis sexta die, quæ incidit in Julii 20. Obiit anno 1 Olymp. 114, Mundi 3660. ^a Quod ex astronomorum veterum calculo probatur. Siquidem Ptolemæus à Thoth Nabonassari, id est neomenia primi anni Nabonassarei, quæ incidit in Februarii 26 diem, anno mundi 3237, ad Thoth Philippi, sive mortis Alexandri, computat annos Ægyptiacos & simplices 424. ut & Theo, cæterique omnes astronomi. Anni 424 ad Julianos reducti, sunt 423, dies 259. qui ab anno mundi 3237, ac Februarii 26 putati, definunt in annum 3660, ac Novembris diem undecimum. Igitur annus Nabonassari 425, sive Thoth anni primi post obitum Alexandri, coepit duodecimo die Novembris anni ab orbe condito 3660, qui est Periodi Jul. 4390, ante Christianam æram 324.

Mors
Alexan-
dri.

^a Vide l.
10. de
Doct.
Temp. c.
39. & in
Paral.
p. 859.

Eadem epocha ab astronomis Thoth Philippi, sive anni Philippi, aut ab excessu Alexandri M. nominari consuevit, ab Aridæo Philippi ex pellice filio, qui post Alexandri fratris obitum consensu principum specie regis ac larva subornatus est, eique Philippi nomen impositum, uti suo loco meminimus. Ab ejus itaque primordio æra ista cognominata est. Testis est ^b Censorinus, annos Philippi ab excessu Alexandri M. numerari. qui quidem anno Christi 238 c. 21. scribens, asserit eo anno quingentesimum sexage-

^b Censor.
21.

finum secundum à Philippo putari, eosque annos à primo die mensis Ægyptiaci proficisci, qui 7 Calend. Jul. isto anno cœperit. Annus Christi 238 est ab orbe condito 4221. de quo deductis 462, restant anni 3659. Igitur anno sequenti 3660 cœpit æra Philippi.

*Calippi-
ca periodi
initium.* Septimus ante hunc annus periodo alteri dedit initium: cujus auctor Calippus Mathematicus, qui anno Periodi Julianæ 4384, altero ab Arbellica clade, novum instituit orbem annorum 76. de quo *Vide 2. de Doct. Temp. c. 16. & seq. & lib. 10. c. 37.* libro primo cap. 5. diximus. Hanc verò periodum cœpisse anno illo, quem dixi, demonstrant astronomica *τηρησεις*, quas Ptolemæo in libris de Doctrina Temporum attulimus. Scribit Ptolemæus, Aristarchum observasse solstitium æstivum anno quinquagesimo exeunte primæ periodi Calippicæ, ab obitu Alexandri 44, ab observato à Metone solstitio, anno 152. Hæc omnia cadunt in annum Periodi Julianæ 4434. Est hic proinde quinquagesimus ab initio Calippicæ periodi: adeoque cœpta est hæc anno Periodi Jul. 4384. Et quoniam desinente anno Calippico solstitium incidit, argumento id est, ab æstate media annos Calippicos inchoatos esse.

Sic anno 54 periodi secundæ Calippi, anno Nabonassari 547, Mefori 16, sub occasum Solis Luna defecisse proditur, qui annus, ex methodo Nabonassareorum annorum, quam in primo libro tradidimus, incurrit in annum Periodi Julianæ 4513, Septembris 22. Proinde cùm annus 54 periodi secundæ Calippi, sit 130 ab exordio periodi primæ Calippicæ, necesse est id incidisse in annum Periodi Jul. 4384. Quod & reliquæ duæ Lunares eclipses ab eodem Ptolemæo descriptæ persuadere possunt: quas in 2. & 10. de Doct. Temp. diligenter enucleavimus.

Ptolemæorum in Ægypto primordium ab eodem illo, quo mortuus est Alexander, anno processit. In horum serie duo sunt, quorum initia cœlesti caractere notantur, nempe Philadelphus & Philometor.

Illius exordium astronomica observatione munitum est apud Ptolemæum. ^a Ibi ab Timocharide notata Venus describitur anno 13 Philadelphi in gradu Virginis 4, 10', Mesori 17, sequente 18. qui est Octobris 12, anni mundi 3712, ante Christum 272. Ex quo conficitur, iniisse Philadelphum anno mundi 3699, vel antecedente, prout decimus ille tertius Philadelphi cœperit, vel defierit anno illo, qui observationem continet.

^a Ptol. 1.
10. c. 4.

Sic Ptolemæi Philometoris, qui Ptolemæorum sextus à Lagida numeratur; exordium lunari defectione fit insigne. Quam ^b Ptolemæus deprehensam prodidit anno illius 75 Nabonassari 574, Phamenoth 27, sequente 28, hora 2 circiter post noctem mediam. Est hic annus Periodi Jul. 4540, ante Christum 174. quo Kalend. Maji Luna defecit. Proinde Philometor exorsus est anno Periodi Julianæ 4534, vel antecedenti, ante Christum 180, vel 181. Cæteros Ægypti reges habes in 10 de Doct. Temp. cap. 46. & in Paralip. pag. 868. ubi Ptolemæo Lathuro, qui secundo regnavit, Alexandros subjecimus duos: quibus successit Auletes. quod rectè ^c ab ambobus Manutiis observatum est ex Agraria prima & secunda Ciceronis.

^b Ptol. 6.
c. 5. Vide
10. de
Doct.
Temp.
c. 44.

^c Paulus
Manu-
tius ad 1.
Agrar.
Aldus in
Quæst. per
Epist.

Cleopatrarum porro duos annos ac viginti plerique tribuunt. Sed ea primùm cum Ptolemæo Dionysio fratre tres regnavit. pulsa deinde sub idem est tempus, quo Pompejus in Pharsalica pugna victus in Ægyptum profugit, ut ^d indicat Appianus, & Dio, hoc est anno Urbis 706. Post biennium, occiso fratre in eo prælio, quod contra Cæsarem Alexandrini gesserunt, in regnum à Cæsare est restituta, Urbis

^d Appia.
l. 2. Civil.
Dio. l. 42.

anno 708, mundi 3938. à quo septemdecim deinde regnavit, usque ad occupatam Alexandriam ab Augusto. Fiunt anni duo & viginti ab excessu Ptolemaei Auloedi ad obitum Cleopatrae.

De Seleucidarum imperio, & era Seleucidarum, sive contractuum, vel Dhilkarnain, ac duplici epocha libri utriusque Machabaorum. ubi anni Græcorum appellantur.

CAP.
XIII.
a Vide 10.
de Doct.
Temp.

c. 36.

Post necem perdicæ, quæ anno quarto ab Alexandri morte accidit, summa penes Antipatrum potestas fuit. Is aliam provinciarum in duces partitionem instituit: in qua Seleuco Babylonia obtigit. Neque tamen ex illo anno putari cœptum est Seleuci regnum, sed ab anno duodecimo post obitum Alexandri, ineunte Olympiade 117, qui est Per. Jul. 4402. quo Babyloniam, unde metu Antigoni fugerat, exigua manu recuperavit. tametsi mox à Demetrio Antigoni F. rursus illa spoliatus est. Nihilominus ea, quam dixi, Seleucidarum est epocha. à qua Seleucus duos & triginta regnavit annos, ab eoque deinceps ejus posterii, qui unus circiter & viginti numerantur; sed peregrini interim aliquot in seriem intrusi sunt.

b Vide 1.
10. de
Doct.
Temp.
c. 41.
42. 43.

b Seleuci regis exordium novam æram in oriente peperit, qua Judæi plurimum usi sunt, postquam sub Græcorum dominatu esse cœperunt. Hanc æram *Terik dhilkarnain* Arabes vocant, id est epocham τὴ δινέρωντος, *cornigeri*. Is est Alexander M. qui se Ammonis, sive Iovis cornigeri filium existimari volebat. Ita passim Albatenius eam appellat. Judæi שטדון מנין *eram contractuum*; quod illam ad obfignandos contractus adhiberent. etsi de appellationis origine minùs constat. Illud extra dubitationem est, hujus initium epochæ ab illo anno procedere,

dere; qui ante Christianam æram putatur 312, & est Per. Jul. 4402, quo 117 Olympiadis iniit. Al-
 batenius huic epochæ fidem facit, pluribus fiderum
 defectionibus, quas æra illa notat, quæque in 10
 de Doct. Temp. cap. 39. & 40. descriptæ sunt. Sed
 & id ipsum testatur ^a Eusebius; qui Seleucum ait ^a Euseb.
 regnare cœpisse anno duodecimo post obitum Ale- ^{1. de de-}
 xandri, qui est ab initio Cyri, 248. quod quidem ^{monst. c.}
 eximiè convenit. Nam Cyrus in Perside cœpit anno ^{2. p. 241.}
 Per. Jul. 4155, à quo ad annum 4402 totidem in-
 terjecti sunt. Addit verò, ab hoc principio Græco-
 rum imperium in Machabæorum historia profi-
 cisci.

Sed duplex est horum annorum initium. Nam
 aliàs à verno tempore, & à Nisan Judaico, aliàs ab
 autumno, & Tisri progrediuntur. Rursus interdum
 lunares anni, interdum Juliani usurpantur, & fixi.
 Judæi in annis Contractuum lunares adhibent: Sy-
 romacedones, sive Antiocheni, post Julianam anni
 formam editam, Solares adsciverunt, atque ab
 Hyperberetæo, sive Octobri Juliano duxerunt
 exordium.

In libro primo Machabæorum anni Græcorum à
 Nisan, seu verno mense: in posteriore, à Tisri se- ^{Anni}
 quente, autumnové procedunt. ita ut anni prioris ^{Græco-}
 libri sex mensium intervallo posterioris antevertant ^{rum in 1.}
 initium. quod hac argumentatione suadetur. ^{Mach.}

Libro ^b primo Machab. Demetrius Seleuci filius ^{sex men-}
 Româ profugit anno Græcorum 151. Eodem an- ^{sibus in-}
 no, ^c Adar 13 die, Bacchides victus est. Annus porrò ^{ciunt}
 sequens 152 inchoatus est à Nisan; quem primum ^{ante eos}
 mensem Scriptura nominat. Siquidem cap. 9. 3. ^{qui in 2.}
 scriptum est, anno centesimo quinquagesimo se- ^{memo-}
 cundo, mense primo, Demetrii exercitum ad ur- ^{rantur.}
 bem Hierosolymam applicuisse. Hunc verò men- ^b Cap.
 sem, qui primus dicitur, esse Nisan, declarat cap. ^{7. 1.}
 16. 14; ubi undecimus mensis vocatur Sabbath, qui & 49. ^c Cap. 7.
 v. 43.

a Cap.
10. 21.

b Cap.
13. 22.

** Ib.*

v. 41.

c Ib.

v. 31.

d Cap.
6. 16.

e Cap.
11. 33.

f Cap.
6. 20.

g Cap.
13. 1.

& 13.

h c. 7. 1.

i e. 14. 4.

proximè Adarem præcedit. Item cap. 10. 1. anno 160 Græcorum Alexander Antiochi F. Ptolemaidem obtinet. Eodem *a* anno labente, per solemnem Scenopegiæ diem Jonathas Pontificatus insignia cepit. Igitur nulla est anni mutatio facta ineunte Tifri. Ad hæc *b* Jonathâ interfecto, hyemis tempore, cum multum nixisset, Simon *** sacerdotio summo positus est anno 170. Postea *c* mense secundo numeratus est annus 171. Hic igitur à mense primo, five Nisan incepit.

Quod autem in secundo libro minus uno computentur anni Græcorum, res est perspicua. Nam *d* lib. 1. Antiochus Epiphanes obiisse fertur anno 149, cui statim successit Antiochus Eupator ejus filius. At in *e* libro 2, Antiochus idem Eupator post parentis obitum scripsit ad Judæos anno 148. Item *f* lib. 1. anno 150 Antiochus Eupator in Judæam venit contra Judam Machabæum, ac paulo post cum eo pacem fecit, auctore Lyfia, quòd Philippum metueret. Idem istud anno 149 factum proditur *g* libro 2. Rursus Demetrius Seleuci filius anno 151 Roma profectus est in Syriam, & Antiochum ac Lyfiam interimmi jussit *h* libro 1. Sed *i* libro 2, id anno 150 accidisse dicitur.

Ex quibus efficitur, annorum libri prioris initia præcedere posterioris annos mensibus senis. Hoc verò ratiocinando sic concluditur. Annus 150 libri prioris, quo Antiochus Eupator Hierosolymam obsedit, erat Sabbaticus, ut indicat caput 6. 53. ac testatur *l* Josephus. Cum igitur Sabbaticus annus ab autumno cœptus, in autumno sequente desierit, non potest Sabbaticus idem putari in priore libro centesimus & quinquagesimus, in posteriori 149, nisi ab Tifri & autumno antecedente numeratus sit 149 idem annus, qui à verno tempore & à Nisan in primo libro computatus est centesimus quinquagesimus. Sed hæc fusiùs & accuratiùs habes explicata libro

libro 10. de Doctr. Temp. cap. 41. & seq. ubi & annos contractuum à Judæis, & Dhilkarnaim ab Arabibus ex autumno numerari docuimus, atque ab anno Per. Jul. 4402 procedere.

Tum verò Chronologorum aliquot error animadversus est, qui annos Græcorum, hoc est Seleucidarum, in libro primo Mach. mensibus 18 antecedere putant eos, qui in secundo libro numerantur. Exempli causa, annum primum Seleucidarum inchoant à mense Nisan anni mundi 3743, secundum Machabæorum priorem librum: at secundum posteriorem, ab autumno anni 3744, quam æram Chaldaicam nominant. Sed falsos illos esse docet annus Græcorum 150, quo Judas Machabæus Hierosolymorum arcem obsedisse ^a dicitur in priore libro, atque Antiochus Eupator Epiphanis filius suppetias iis tulisse, ^b cum annus esset Sabbaticus: deinde pacem cum Juda fecisse, ut contra Philip-pum, qui Antiochiæ rebellarat, arma converteret. At hæc ipsa ^c in libro posteriore tribuuntur anno 149 Græcorum. Si anni libri secundi mensibus octodecim tardius inchoantur, quàm anni libri prioris, debuit annus 150 iniens in primo libro, putari 148 in secundo, non 149. Adhæc, non possunt ambo illi anni 150, & 149, in eundem Sabbaticum concurrere, si plus semestri spatio eorum initia distent. Cum enim anni Græcorum in priore libro priùs incipiant, quàm anni posterioris, annus autem 150 prioris à Nisan cœptus, Sabbaticus fuerit, Sabbatismi exordium ex antecedente Tisri repetendum est, quo annus 149 in cursu erat, secundum libri prioris epocham. Aut igitur, ratione annorum posterioris libri, numeratus fuit annus idem 148, aut 149. Si prius, ergo Nisan insequente debuit annus idem 148 pertexi, non autem 149. quoniam anni libri secundi Machabæorum, ut iisdem Annalium Scriptoribus, contra quos disputamus, placet, à

^a Lib. 1.
Mac. c.
6. 20.
^b Ver. 49.

^c Lib. 2.
Mac.
c. 13.

Tisri proficiscuntur, utpote Chaldaeorum proprii. Siquidem Scaligerum, & Serrarium auctores citant, ac sequuntur; qui ita, ut dixi, sentiunt. Sin autem initium anni Sabbatici ab autumno antecedente ductum incidit in annum 149, ex libri posterioris epocha, igitur initium annorum libri secundi sex duntaxat mensibus posterius est initio libri 1. quoniam annus 149 libri hujus iniit ex Nisan ejusdem anni Juliani; ejus ab Tisri exorsus est annus 149 posterioris libri. Torniellus annum primum Græcorum, ex iis, qui in libro primo Machabæorum ponuntur, confert in annum mundi 3743, qui cadit in annum Periodi Julianæ 4705, ex iis quæ libro 2. cap. 7. contra illum disputavimus. Ita triennio labitur.

De anno primo Juliano, & era Antiochenorum, atque Hispaniensi.

CAP.

XIV.

Lib. 4.

de Doct.

Temp. c.

1. & seq.

& L. 10.

c. 59.

Annus

Julianus.

EX omnibus Julii Cæsaris actis nullum laude dignius est, quàm Romani anni castigatio, cujus modum rationemque descripsimus in libris de Doctrina Temporum. hoc verò, initium illius, sive, ut loqui solemus, epocham argumentatione certa colligemus.

Anno itaque conditæ Urbis 708, Romanum annum jam pridem vitiatum emendare instituit, mensibus aliquot intercalatis, uti Januarius in eum, quem deinceps tenuit, locum ordinemque cogere-tur. Januarius enim Pompilianus in Octobrem inciderat ejus formæ, qua nunc utimur. Ita 708 annus iniit à die 13 Octobris anni mundi 3937, sive Periodi Julianæ 4667. à quo die ad ultimum Decembris anni mundi 3938, dies putantur 445. Totidem enim habuit ultimus ille Confusionis annus, ut auctor est Censorinus. Quocirca anni primi Juliani Calendæ incurrerunt in annum Per. Jul. 4669. mundi 3939. quo

a Censor.

c. 20.

quo quartus iniit Olympiadis 183, & Urbis 709, quando Cæsar Consulatum quartum obtinuit, ut idem Censorinus asserit, ad stipulante ^a Dione. Atque hoc ipsum Solares & Lunares eclipses adstruunt, quas certis editionis illius annis, impetrantibus Augusto, Claudio, ac Nerone, postea consignabimus. Deinde ^b Censorinus anno illo, quo scribebat, Ulpio & Pontiano Coss., cœpisse refert annum Iphiti 1014 ex diebus æstivis, (qui est Olympiadis 254 annus secundus) Urbis verò conditæ, secundum Varronem, 991, Julianum verò 283 ex Calend. Jan. Aufer 283 de 1014. relinquentur 731, qui per 4 divisi conficiunt Olympiadas absolutas 182, & tertium sequentis 183. Proinde Juliani primi anni Calendæ in eum annum mundi ceciderunt, quo desit tertius Olymp. 183, & quartus incepit. Similiter deductis 283 de 991, residui sunt anni Urbis 708. Igitur annus Urbis 709 initium habuit Juliano primo. Ad summam, annus primus Julianus sextus & quadragesimus retro numeratur ab anno primo æræ Christianæ.

^c Est apud Græcos Annalium Scriptores æræ cuiusdam, sive epochæ, mentio, quam Antiochenorum vocant, Græcè *χρηματισμὸν τῆς Αντιοχείας*. quam appellationem, vel nomenclaturam, temporum illius urbis interpretari licet. Hujus exordium ab Octobri deductum est: quod popolare apud illos anni fuit initium, & ab anno Per. Jul. 4665, paulo ante Januarium anni U. C. 706, qui tum in Octobrem Julianæ formæ cadebat, uti supra docuimus. Quod ex Evagrio historico, qui sæpius hac putatione temporum utitur, hoc pacto demonstrabimus. ^d Scribit enim Leonis Imperat. anno 2, *χρηματισμοῦ* verò 506, ingentem terræ motum evenisse Indiēt. 11. Septembr. 14 die, feria 1. Fuit hic annus Christi 458, quo litera Domin.

^a Dio.
l. 43.

^b Cen-
sor. c. 21.

^c Vide
de Doct.
Temp.
c. 62.

*Æra
Antio-
chena.*

^d Evag. l.
r. c. 12.

erat E. & Indictio in cursu 11, mundi annus 4441, Periodi Jul. 5171. Igitur definebat annus *χρηματισμοῦ* 506, & proximè ab Octobri cceptus est 507. Subtractis annis 507 de annis mundi 4441, residui sunt 3934. Igitur anno mundi 3905 primus annus occcepit *χρηματισμοῦ τῆς Ἀντιοχείας*. Rursus *Evag. l. 1. c. 9.* idem *a* Evagrius refert Justinianum Imperatorem ab Justino renunciatum esse Aprilis Calendis anno *χρηματισμοῦ* 575. cui assentitur & Chronicon Alexandrinum; idque Mavortio Consule factum esse narrat Theophanes Indict. 5. Hic est annus Christi 527, mundi 4510. Cujus in Octobrem incidit initium anni Antiocheni 576. Quare deductis 576 de 4510, restant 3934. Igitur anno mundi 3935 ccepit Antiochenorum epocha. Porro ex utriusque loci Evagrii comparatione certissimè probatur, Antiocheni *χρηματισμοῦ* annos ab Octobri procedere, non autem à Majo, ut ex Alexandrino Chronico suaderi videtur. Etenim si à Majo deducerentur, anno illo mundi 458, quo Antiochenus putabatur 506 Septembri mense, ab Januario ad Majum numerari debuit 505. Additis 69 annis, qui consurgit Christi 527, fuisset 574 à Januario ad Majum. At qui 575 ab Evagrio computantur. Non igitur mutatio fit anni mense Majo.

Lib. 30. de Doct. Temp. c. 68. & l. 11. c. 47. tom. 5. Differ. Var. ad Uranol. c. 3. b. Idat. in Chron. p. 10. & Fast. p. 63. *Æræ* vocabulum ab Hispanis præcipuo quodam usu celebratum est, uti libro primo monuimus. Hujus primordium Hispani Scriptores ab eo anno repetunt, qui est tricesimus nonus ab anno primo Christi; hoc est 38 solidis annis hunc antecessit, nimirum ab anno Juliano 8, Appio Claudio & Norbano Flacco Coss. quibus annus Urbis conditæ 716 tribuitur. Hoc verò testatur *b* Idatius, ubi æra 447, qua Alani, Vandali, & Suevi Hispanias ingressi sunt, 4 Kalend. Octobr. feriam ait fuisse 3, Coss. Honorio 8, &

& Theodosio 3. Est hic annus Christi 409, quo litera fuit C. Detrahis 409 de 447, restant 38. Rursum idem Scriptor ait, æra 440, Arcadio 5 & Honorio 5 Coss., Solem defecisse 3 Eid. Novembres. Hic annus est Christi 402, quo revera Solis defectio contigit Novemb. 11. hora circiter 9 matutina. Differentia anni Christi 402, & æræ Hispanicæ 440, sunt 38. Docet hoc ipsum S. Julianus Toletanus lib. con. Jud.

Jam cur anno illo potissimum editionis Julianæ octavo Hispaniensis æra cœpta sit, cum variæ sint sententiæ, nostra illa conjectura probabilis est, cum, ut scribit a Dio, anno Juliano 7 Triumvirorum acta ab Senatu confirmata sint, inter quæ fuit orbis partitio ab Augusto & Antonio facta, à Calend. Jan. anni 8 Juliani cœpisse in Hispaniis Augustei imperii annos computari, quam æram posteri deinde nuncuparunt. Non enim statim ab origine putationis illius æræ nomen inditum est; sed inclinante puriori jam Latinitate, & in barbariem degenerante, ut alibi notavimus.

*Æra
Hispani-
ca unde
cœpta.
a Dio.
l. 48.*

*De variis exordiis Imperatoris Augusti, & annis
Ætiacis.*

Natus est Augustus, ut ait b Suetonius, Cicerone & Antonio Coss., 9 Calend. Octob. qui est annus Urbis 691. Ideo cum Julius Cæsar occisus est, annos ille natus erat octodecim, mensesque circiter sex. c Atque hic, avunculi audita nece, Apollonia urbe Macedoniæ, quò in spem Parthicæ expeditionis à Julio præmissus erat, Romam adveniens, privata auctoritate veteranorum copias conscripsit. Anno verò sequente, Urbis 711, Septembr. 22, Consulatum cepit cum Q. Pedio, annos natus 21. Eodem anno, 5 Calend. Decemb. Triumviratum iniit. Ab utrovis anno primordium Augusti

GAP.
XV.
Vide 10.
de Doct.
Temp.
c. 64.
b Suet. in
Aug. c. 5.
c Dio.
45. App.
2. Civ.
Epit. 117.

Scri-

Anni
Augusti.

Scriptores repetunt: quorum alii ejus imperio annos imputant 57, vel 56, supra menses aliquot. Mortuus est, ut postea dicetur, anno Juliano 59, Augusti mensis 19. Intervallum ab anno Juliano 2, quo Julius occisus est Idibus Martiis, anni 57, menses 5, dies 4. A sequenti verò anno, & adito Consulatu, anni intercedunt pleni 55 cum mensibus 10, diebus 28. a Triumviratu, anni 55, menses 8, dies 22.

a Dio.
l. 51.

Tertium imperii primordium a Dio commemorat ab Actiaca victoria, unde Augusti monarchia procedit, five ab anno sequente post Antonii & Cleopatrarum necem.

b L. 10.
de Doct.
Temp.
c. 69.

Quadruplex est epocha, quæ appellationis similitudine potest fallere. Nam alii sunt anni ab Actiaca victoria; alii Actiaci simpliciter; alii Augustorum Romani: alii denique anni Actiaci fixi, & Julianum ad modum ab Alexandrinis redacti. Navalis ad Actium victoria contigit, ut Dio testatur, Cæsare tertium & Messala Coss. Urbis conditæ 723, Julianæ editionis 15, die 2 Septembris; imò 3, si ad emendatum annum Julianum ratiocinia dirigantur, ut b aliàs ostendimus. Ab hoc tempore anni ἀπὸ τῆς ἐν Ἀκτίῳ μάχης, five Monarchiæ Augustæ accurata putatio repetitur, auctore Dione.

c Oros. l.
6. c. 19.

d Dio.
51.

e Cens.
21.

Insequente anno Cæsar ingressus Ægyptum Alexandriam occupavit Antonius Kal. Sextilibus, ut scribit c Orosius, defectione classis ad Cæsarem suæ territus, sese ferro transverberavit. Postea Cleopatra ejusdem mensis, ut est probabile, die 29, sibi mortem attulit. Qua ex die refert d Dio Senatus decreto Ægyptios tempora dinumerasse. Hic annus Coss. habuit Cæsarem 4, & Licinium Crassum, ut Dio memorat: & est Urbis 729, Julianus 16. e Censorinus annum, quo scribebat, qui fuit Christi 238, numerat Urbis ex Varrone, 991, Julianum 283, Iphiti 1014, Actiacum Ægyptiorum 267. Scri-

Scribebat nimirum librum suum Julio mense, vel Augusto, ante 29 hujus diem, exeunte Actiaco 267, & imminente 268. Nam si anni Juliani inierunt anno U. C. Varroniano 709, & Cleopatrarum nex anno 724, anno Juliano 16, detractis 15 de Julianis 283, reliquus est annus à Cleopatrarum obitu, sive Actiacus Ægyptiorum, 268. qui cœpit anno Christi 238, Augusti 29, paulo postquam scripserat ista Censorinus. Igitur anni Ægyptiorum Actiaci à morte Cleopatrarum & anno Juliano 12, Augusti mensis 29 ducuntur.

Anni Augustorum Romani ex Calend. Jan. proficiscuntur ejus anni, quo Cæsar 7 & Agrippa 3 Coss. fuerunt. Hoc enim anno à d. 17 Calend. Febr. sententia Munacii Planci Octaviano Cæsari tributum est Augusti nomen, anno Urbis conditæ 727, Juliano 19, ut auctor est Censorinus. qui annum Julianum 283 dicit Augustorum Romanum esse 265. Ab anno porro antecedente legitimum deinceps imperium penes Cæsarem extitit. Tunc enim à S. P. Q. R. id illi est attributum, ejusque administrandi certa ratio ab eo constituta, partitis cum populo Provinciis, ut scribit Dio.

Denique cum Ægyptii anno hætenus vago usi essent & mobili, cujus formam libro 1 descripsimus, post Ægyptum in potestatem Augusti redactam, annum fixum ad Juliani modum assumpserunt; hujus initio, quæ sunt Calendæ Thoth, eo die Juliani & Romani mensis adstricto, in quem commodum incurrebat.

Atqui anno ipso, quo Alexandria potitus est Cæsar, neomenia Thoth incurrit in Augusti 31. nec ad 29 pervenit nisi anno Juliano 21, Urbis 729. Proinde annis quinque vertentibus post Cleopatrarum mortem, Ægyptii, anno vago repudiato, fixum & stabilem adoptarunt, cujus neomenia in Augusti 29 diem competit. Quod testatur Theo libro, qui nondum editus

Anni
Augusto-
rum.

Dio.
53.

Epiph.
in Hieron.
Expositio
in psalm.
in Job.
in Jerem.
in Ezechiel.
in Daniel.
in Apocalyp.
in Evangelio.
in Actibus.
in Epistolis.
in Testamento.

editus est, εἰς τὰς δευχείρας κανόνας. ubi ab initio Nabonassari ad mortem Alexandri, sive Thoth ejus, annos Ægyptios computat 424. inde verò ad ἀποκατάστασιν (ita nominat epocham anni fixi.) annos 299. Colliguntur à Thoth Nabonassari, ad Thoth anni fixi, anni 723. Porro annus 723 Nabon. definit anno illo, quem dixi, Juliano 21, quo cœpit 724. Idem ex aliis Scriptoribus efficitur. de qua re plenius in 10 de Doct. Temp. cap. 71. De Actiaca porro victoria, & annis Actiacis, consule capita 69 & 70.

De Jacobi Patriarchæ celebri illo vaticinio, quod est Genes. cap. 49. de Christo Domino. cujus probabilis adducitur interpretatio.

CAP.
XVI.
a Vide
Hieron.
in c. 9.
Dan.
Prosper.
2. de
Prom.
c. 40.

b Epiph.
in Herod.
Explica-
tur pro-
phetia
Jacobi de
Christo.

QUIDAM ex antiquis, cum alienum esse ab Jacobi, sive Israëlitis, sanguine Herodem animadvertenter, peregrinæque stirpis & originis in eo finem habere, crediderunt vetus illud oraculum Jacobi Gen. 49. 10. *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est: & ipse erit expectatio gentium.* Hinc Herodiani, quæ fuit secta Judæorum sub Christi tempus exorta, Herodem dicebant fuisse Messiam; quoniam ad eum usque principatus penes Judæ tribum extiterat. At Græcè ita conceptum est Jacobi vaticinium: ἡκ ἐκλείψει ἀρχων ἐξ Ἰούδα, ἕως ὅν ἐλθῇ ὃ ἀπόκειται: *Non deficiet princeps à Juda, donec venerit, cui repositum est.* hoc est, cui repositum est, ut sit Christus, ait b Epiphanius. Ea quippe de causa dictos Herodianos, quòd Herodem profitebantur esse Christum, magis probamus, quàm quæ alii commenti sunt.

Superioris autem illius de prophetia Jacobi sententiæ fallitas ex ejusdem veriori interpretatione pen-

pendet, quæ, ut brevissimè perstringam, non enim longiori uti sermone licet, mihi videtur istiusmodi. Primum Judæ vocabulo tribum ipsam intelligo Judæ Patriarchæ cognominem, penes quam solam, a profligatis & extinctis in perpetuum cæteris, Hebræorum & populus, & religio, & appellatio ipsa resederit; quibus notis ab aliis gentibus populus iste discernebatur. In quo nobis cum antiquorum plerisque convenit; ut b Eusebio, c Epiphanio, b Dem. 2. d Cyrillo, e Augustino, aliisque, ut recentiores c Hær. 20. d 8. cont. Jul. e 22. cont. Faust. f lib. 11. Orig. c. 5. sola ista tribu superstita, Judæi ab Juda nominati sunt. quod subinde post reditum à Babylonica deportatione cœptum esse f Josephus affirmat. *Sceptrum* ergo significare illuc arbitror multitudinem ipsam, five cœtum hominum, qui uno reipublicæ, populi, & communis nomine continetur, ac suas habet leges, & magistratus suos tam civiles, profanosque, quam sacros. Etenim vox מַשְׁכָּבָה pro tribu sumitur, cujus symbolum virga, five *sceptrum* fuit, Num. 17. 2. tum pro jurisdictione, ac civili potestate solet accipi. quâ utrâque notione in illis Jacobi verbis usurpari videtur. *Non auferetur*, inquit, vel, ut Hebraicè legitur, *non recedet sceptrum de Juda*. hoc est, non prius tribus ac populus inter populos esse desinet, aut proprios habere magistratus, jurisdictionemque propriam, & principes, qui à peculiari ista multitudine nomen accipiant, ut reges, aut principes, vel sacerdotes, & Pontifices Judæorum appellentur, *quàm Messias venerit*. Ut hoc signum certissimum habituri essent posteris, jam advenisse Christum, & impletam illius oraculi fidem, cum sublata illa de populo Judaico, & quæ sola nomen illud ac rempublicam sustinebat, Judæ tribu cernerent. Ac nescio, an non *sceptri* nomen civilem & profanam jurisdictionem

nem propriè significet; *ducis* autem vox, pro qua in Hebræo קִדְּשָׁה, *legislator*, ponitur, Ecclesiasticam potestatem, hoc est Pontificatum & sacerdotium. Quippe leges istius populi primariæ, sacræ erant & Ecclesiasticæ, ut pro Exod. 19. 8. *eo a sacerdotale regnum & gens sancta dici meruerit.*

Paululum obscura sunt illa, & *dux de femore ejus*: vel, ut Hebraicè concipiuntur, & *Legislator de inter pedes ejus*, quibus honestè putant adumbrari τὸ γέννημα πόδα: quasi de stirpe ac semine Judæ non antè sit princeps legislatorque, id est legis interpret, defuturus, quàm Christus advenerit. Verùm Hebræi aliter hanc locutionem explicant; *de inter pedes ejus*, nec ad generationem referunt. Mea porro hæc ratio est: significationem illius ex iis, quæ paulo antè præcedunt, oportere peti: *Catulus leonis Juda: ad prædam, fili mi, ascendisti: requiescens ac cubuisti ut leo, & quasi leana. quis suscitabit eum!* Hebraicè autem sic: *Incurvavit se, ac cubuit sicut leo.* Quæ sic Aben Hezra declarat. Exprimi dicit morem leonis & habitum: qui capta præda laniatâque subsidere solet, & incubare; neque vi ulla detrahi sibi patitur, quidquid pedibus amplexus fuerit. Ad hunc modum Jacob ait Judam, hoc est tribum ipsam, populûmque de Judæ stirpe venientem, postquam semel principatum, vel reipublicæ jus & magisterium acceperit, non prius extorqueri passurum sibi, quàm Christus advenerit. Quocirca *de femore ejus*, sive *de inter pedes ejus*, valet idem ac *de cruribus illius*, amplexûque quo stringit. Sic Isaïæ 5. 29; *Tenebit prædam, & amplexabitur, & non erit, qui eruat.* Vide & Numer. 23. 24.

Potest etiam sic illud exponi. Quoniam ad judicis præsidisque pedes decubare Scriba solet, qui dictatam ab illo sententiam excipit, docet Patriarcha, non defuturum ex Judæ tribu legislatorem & magistratum, qui traditam ab ea tribu potestatem exerceat: quique illius vice, ac de ejus voluntate, commissa sibi jurisdictione fungatur: ut penes communitatem ipsam jus ac potestas omnis sita sit, quam in Magistratus deinde suos conferat, qui *de inter pedes ejus*, hoc est de sinu ipsius ac gremio producti fuerint: vel denique qui administrationem omnem propriam illius populi, & eidem inscriptam & attributam, exerceant. Ita ne Herodes quidem ipse, & si qui alii sunt ejusmodi, exitum oraculi istius interpellant, qui reges, principesque Judæorum, & illius tribus peculiare extiterunt. Maxime cum ordinarii interim alii Magistratus essent, præsertim Ecclesiastici, legum, ut diximus, interpretes.

Quamobrem non uno tempore, sed pedetentim vaticinium illud finem habuit. Paullatim enim ab Romanis reipublicæ forma, jusque illis, & civilis sacraque potestas est adempta: donec everfa urbe, atque templo, populus & communitas Judæorum esse desiit, uno & loco & magistratu imperioque comprehensa. Quod occiso denique Christo in postrema illa vastitate fore a Daniel his verbis demonstrat: *Et non erit ejus populus, qui eum negaturus est.* Deinceps enim sceptrum, ac civilis omnis & Ecclesiastica potestas, ac magistratuum jurisdictio funditus iis est adempta; cum per orbem dispersi sub alieno dominatu miserrimam servitutem tolerent, neque formam ullam habeant civilis communitatis, vel civitatis, ac reipublicæ, magistratusque, penes quos vitæ sit ac necis potestas.

a Dan.
9. 26.

At complures antiquorum, recentiorumque, qui in illa Jacobi sententia Judam peculiari de tribu intellexerunt, id sibi Patriarcham voluisse credunt, ex stirpe ac progenie Judæ filii ipsius perpetuò Judæis præfuturum aliquem, eorumque fore principem, donec Christus adveniat. Sed in hujus reddenda dicti ratione multum æstuant. Siquidem vetustatis omni teste memoria refelluntur. quæ non solum ante Davidem unum alterumve duntaxat ex illa tribu rexisse populum ostendit, annis circiter 675 ab edita prophetia, sed etiam post Sedeciæ necem, occasumque Urbis, & Templi, ad Christum usque, de alia quam Judæ stirpe duces extitisse annis 588. Etenim Machabæos ^a constat ex Levitica & sacerdotali progenie descendere. Quod verò sic à ^b nonnullis occurritur, Machabæos istos maternum genus ab Judæ tribu duxisse, vel gratis dicitur, vel nihil ad rem pertinet. Imprimis de materna illis Machabæorum origine nullus fidejussor idoneus est. Tum id certum est, maternum genus nullius apud Judæos momenti fuisse, ut ex eo tribu in aliqua censeretur quispiam. Postremò invictum adversus illam sententiam argumentum suppetit. Nam si materna stirpe Judæ tribum contingere ad id satis est, ut regni jus ac principatus sibi quispiam assumat, quod illi tribui divinitus est concessum, non minus hoc in tribu Levitica sacerdotalique stirpe locum habebit, ut qui maternam ex illa originem acceperit, ad eam tribum pertineat, & Leviticas sacerdotalisque functiones vendicare sibi possit. At hoc ne illi quidem existimant, qui de Machabæis ista disputant. Etenim Christi matrem B. Virginem cum Aaronis genere implicatam fuisse confitentur; eo quod Elizabeth, ^b quæ de filiabus Aaron fuit, Mariæ cognata dicitur. Atqui non ideo Christus Levita, vel sacerdos secundum Aaronis ordinem erat: sed ab eo prorsus alienus, ut ^d Paulus affirmat.

^a Mach.

2. 1.

^b Abul.

Lyran.

Burg.

^b Luc.

1. 5.

^c Ib. 36.^d Heb.

7. 13.

Igi-

Igitur neque Machabæi in Judæ tribu reponendi sunt. neque jus illius proprium sibi possunt defendere, quamlibet maternum genus indidem traxerint.

Ggg 2

RA-

RATIONALIARI

TEMPORUM

PARTIS SECUNDÆ,

LIBER QUARTUS.

*De ara Dionysiana, cujusmodi ab auctore instituta
fuit: deque vulgari epocha annorum Christi,
ac vero natali ejusdem.*

CAP. I.

T ab Urbis conditu annos olim suos
Romani putare consueverant, ab
Olympiadum exordio Græci vete-
res, ab initio Seleuci, Syri, &
Orientales plerique, ab orbe condi-
to, Constantinopolitani, Græci que
hodie reliqui, ita nos ab Incarnatione, vel Nativi-
tate Christi tempora nostra numeramus. Hujus in-
stituti Dionysius auctor fuisse traditur cognomento
Exiguus, qui Justiniano imperatore floruit, &
cum Cassiodoro familiarissimè vixit. Quanquam
paulo aliter epocham istam constituisse Dionysium
a in 12 de Doct. Temp. ex ipsomet ac Beda demon-
stravimus. Nos enim primum annorum Christi, à
quo hic ipse, quo scribimus, 1632 putatur, pro-
ximum post illum facimus, quo incarnatus est, na-
tusque Dominus; & aureum illi numerum assigna-
mus 2, Solis verò Cyclum 10, cum Indict. 4. Dio-
nysius verò ab antecedenti anno, aureoque numero
1, cyclo Solis 9, æram incarnationis auspicatus est.
Siquidem primum annum Cycli decemnoventalis
in epistolis suis, quas in Appendice Operis de Doct.
Tara

a Lib. 12.
cap. 2. &
3. & in
App. p.
890.

Unde
Dionysius
aram
suam
perit

Temp. edidimus, attribuit aureo numero 19. eundemque cœpisse dicit ab 15 Paschalis mensis, quæ in Aprilis diem 17 incidit, & desisse in nonas Aprilis anni sequentis, in quas Luna 14 compete-
 bat. Qua ratione primus annus Cycli biennio præcessit æram Christi communem. Atqui ^{a Beda} Beda testatur, ^{de Rat.} Dionysium æram Incarnationis ab anno secundo cy- ^{Temp.} cli decemnovennalis inchoasse. Exorsus est igitur ^{cap. 14} ab anno illo, qui vulgarem æram proximè antecedit. Quod à nemine, quod sciam, observatum hæte-
 nus; neque à Beda; imò ne ab ipso quidem, æqua-
 lis qui fuit Dionysii, Cassiodoro intellectum, in
 duodecimo Operis nostri finè declaravimus. Nunc
 de æra nostra communi, annisve Christi paucis est
 agendum; ut illud investigemus, ecquid revera
 annus primus epochæ communis in lucem sit edi-
 tus.

Quam in rem certissimè tenendum illud est, pri-
 mum eorum annorum, quos Christi vulgò nuncu-
 pamus, incidisse in annum editionis Julianæ 46, &
 Olympiadis 194 annum quartum ante sex menses
 inchoatum: sic ut numerari cœpta sit Olympias 195
 æstivis diebus illius anni primi Christi, sive Juliani
 46. Hoc enim Romanorum Fastorum series, atque
 Augusti, & aliorum Imperatorum initia, exitus,
 ac totius imperii intervalla persuadent; quæ certis
 characterismis ac Solis Lunæque defectionibus ita
 sunt notata, nullam uti dubitationem ac contro-
 versiam admittant. Exempli causa; mortuum esse
 constat Julium Cæsarem anno secundo Juliano, &
 quadaagesimo quarto ante eum annum, quo natus
 ponitur Christus: Augustum verò excessisse anno
 Julianæ editionis 59. Atqui mortem Augusti incur-
 risse in annum 14 Christi paulo post adstruemus. Ex
 quo consequens est primum annum Christi Julia-
 num esse 46; Urbis conditæ Varronianum 754;
 hoc est Palilia 754 isto anno putari cœpisse. Id ipsum

*Annus 1
Christi
unde cœ-
perit.*

& Claudii ac Neronis Imperatorum anni nos docent. Quippe anno Christi 45 Sol defecit Cal. Augusti, Claudii anno quinto, Juliano 90, ut suo loco demonstrabitur. Unde constat annum, uti dictum est, Julianum 46, Christi esse primum. Sic Neronis anno 5, Urbis conditæ 812, Juliano 104, Solis defectio prid. Cal. Majas accidit, anno Christi 59, ex quo eadem annorum Christi epocha conficitur.

Quamobrem, si, ut persuasum est vulgò, natus est Dominus anno Juliano 45, Urbis ex Varrone 753, id evenit anno imperii Augusti 43 ab Triumphatu, vel Consulatu, de quo *4* libro superiore. At Bedæ, cæterorumque post illum Computi Paschalis artificum, hæc sententia, incarnatum esse Christum & in lucem editum anno ipso primo æræ Christianæ, Juliano 46, aureo numero 2. quod in *6* 12 de Doctr. Temp. ostendimus.

6 Lib. 21.
cap. 1.

Jam Augusti mors sine ulla controversia contigit anno Juliano 59, Christianæ æræ 14, quod etiam postea invictis rationibus affirmabitur. Tùm itaque Christus annos 13, mensesque circiter octo conceperat, si vera est communis putatio. uno minus anno, si Bedæ, Computique magistrorum placet opinio.

Tiberii denique quintus decimus annus iniit Juliano 73, ab Augusti mensis 17, & ad insequentis anni diem eundem perductus est: qui annus Julianus 74 numeratur, & Consulatu notatur Gemino-
rum duorum, ab U.C. 782. quo anno baptizatus vulgò Dominus creditur.

Hinc apparet, Christum, ut anno Tiberii 15 à Joanne baptizatus fuerit, annos natum fuisse totidem, quot à Decembris 25 anni Juliani 45, ad 6 Januarii anni 64 intercurrunt. Sunt autem pleni 28, ac dies præterea 12. Atqui aut tricesimum jam egisse, aut proximum illi fuisse vulgò convenit. Non igitur

igitur eum communi de ætate Christi sententia æra illa paria facere videtur.

Ea res hoc, & antecedente, sæculo complures *Natalem* eruditos homines adduxit, uti natalem Christi uno *Christi* anno, vel duobus, anteverterent: ut alii *Coss. quidam* Augusto XIII, & Sylvano, alii Lentulo, & Mes- *uno ante-* salino natum esse defenderent. priorem Onuphrius *vertunt* opinionem, uti cæteros omittam, posteriorem *anno, vel* Baronius amplexus est. Idem tamen natalem Chri- *duobus.* sti vulgi opinione constitutum ab exactiori illo calculo minimè separant: quod alii postea fecerunt.

Hactenus igitur uno anno, vel biennio, anticipandum esse Christi ortum pii ac docti homines arbitrati sunt. Verum ante annos ferè triginta, nova quædam exorta sententia est, quæ quatuor solidis annis prævertendam esse Christi nativitatem adstruit. cuius auctor extitit R. P. Dekerius. Is natum esse *Alii, 4,* Christum docuit anno Juliano 41, Augusto XII, & *5, vel 6.* L. Cornelio Sulla Coss. quatuor annis ante eum qui vulgò statuitur. Hic enim Juliano 45 congruit, ut paulo antè diximus. Keplerus verò annum insuper adjecit ad Dekeriana ratiocinia, ac natum posuit anno Juliano 40. M. Antonius Capellus Franciscanus, biennio Dekerium supergressus, sex annis communem anticipavit epocham, adeò ut Christi natalis annus incurrat in Julianum 39. Sed hujus jam à nobis explosa ratio est, in duodecimo de *Doct. Temp. a Lib. 12.* Reliquæ sunt ergo duæ: imò verò Kepleriana præ- *de Doct.* termiſſa, quæ minimè necessarium addit annum, *Temp.* unica Dekerii superest; de qua nos eodem in libro *c. 6.* ita disputamus. Si Josephi ac Dionis auctoritatem sequimur, eam probabilem maximè videri. Et enim ex amborum consensione superiore libro illud effectum est, Herodem anno Juliano 42 circa Pascha esse mortuum, cum paulo antè Luna defecisset. Quare necesse est, Christum saltem anno Ju-
liano

liano 41, hoc est quadriennio ante communem epocham, in lucem exisse.

Quomodo
vulgaris
natale
defendi
debeat.

a Luc 3.

b Ib.

v. 23.

Sin est, ut eo anno natum omnino velimus, à quo Christiana æra procedit, (quem & ab ipso Dionysio præstitutum esse Dominicæ Incarnationi ac Natali supra docuimus) unica in promptu ratio est, qua illi patrocinari possumus; uti baptizatum dicamus esse Christum anno ætatis ineunte 29, si quintodecimo Tiberii id assignare libeat. Quod si sola Joannis prædicatio quintodecimo illi anno tribuenda sit, Christus verò sequenti anno baptismum adierit, ineunte tricesimo ad Joannem accessisse dicetur; Juliano 75. Sanè Lucas Evangelista Joannem anno quintodecimo Tiberii ad prædicandum ac tingendum prodierit narrat. utrum autem eodem anno Christum baptizavit, haud expressis verbis indicat. De Christo verò id unum refert, annorum quasi triginta fuisse cùm ad Joannem venit: *ὅτε αὐτὸς ὡς ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τελέοντα ἀρχόμενος*. Et ipse Jesus erat quasi annorum triginta incipiens. Quæ verba suam quique hætenus ad sententiam accommodare studuit. Nos ea sic interpretati sumus, ut annos plus minúsve triginta natus fuerit, cùm in publicum exire ac prædicare est aggressus. Clem. Alex. 1. Stro. p. 147, ita locum illum concipit: *ὡς ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ἐπὶ τὸ βαπτισμα ὡσεὶ ἐτῶν λ'*. Vide caput V. libri XII de Doct. Temp. ubi de hac tota controversia accuratè scripsimus. Quocirca non potest ex isto Evangelii loco super ætate Christi certa & exacta sententia colligi, ex quo tanta illa ejus in natalem obscuritas redundavit.

Neque verò prætermittendum est, quod ad Historiam & Chronologicam rationem magnopere pertinet, quocumque natus anno Christus fuerit, nihilominus communem & usu receptum Ecclesiæ calculum.

calculus annorum Christi utilem esse, & ab omnibus adhibendum. Non enim est necesse, ab vero natali proficisci summam annorum Christi, dum fixo & immobili ex capite pendeat: hoc est, anno Juliano 46 illigata sit: five, ante annos 1631 coeperit. Nam hoc unum Chronologus inquit, qui quidem æra illa utitur, quoto ante illud initium, vel post illud, anno quælibet res inciderit; ut quanto ab nostris temporibus intervallo distet, sine errore pronunciet.

De his, quæ ad illustrandum Christi ortum pertinent. ac primùm de Syria Præsilibus: deque Quirino, & ejus duplici censu. Tum de Bethleemo, & diversorio, ac stabulo, in quo positus est Christus. deque die ipso natali.

JUvat illustrandæ Dominici natalis historiæ quædam ejus *περὶ αἰτίας* expendere. Quarum præcipua, & primo loco memoranda venit Quirini censio. Hoc enim & Syriæ Præsidi, & censum agente, natus est Christus: quod Lucas capite 3 nos docet. Provinciam Syriam postquam Pompeji opera Romani in jus suum accepere, ad eam gubernandam, uti mos illis fuit, Magistratus ex Urbe miserunt. a divisione ab Augusto provinciarum facta, ut aliæ populo permitterentur, ad quas rectores suo ille suffragio destinares, alias Cæsar ipse per legatos suos administraret; inter Cæsareas locum habuit Syria. itaque qui eam Magistratus obtinebant, ii Legati, vel Proprætores, vel etiam Præsides appellati sunt, quacumque in Urbe dignitate functi essent, ac five Præturam, five etiam Consulatum gessissent: ut Vitellius; qui post Consulatum Præsides Syriæ factus est, auctore b Josepho. qui illum vocat *ἡγεμὸν τῆς Συρίας* *τῆς ἡγεμονίας*

CAP. II.
Vide l. ii.
de Doct.
Temp.
c. 11.

a Strabo
17. Dio.
17.

Provincia
quo
modo, a
Romanis
gesta.

b Lib.
18. Antiq.
c. 5.

μὲν ἔχοντα, *Consularem virum, & Syriae Pra-*
sidem. Ubi *Consularis* vox absolute *Praesidem* non
 significat: quod aliquando suspicati fuimus. Inter-
 dum nullo gesto magistratu, tam in Syriam, quàm
 in reliquas Cæsaris provincias cum potestate mitte-
 bantur. Græci *στρατηγὸς*, vel, *ἡγεμόνας*; vel,
Praesides, *πρεσβευτής* nominant. Præter Præsidem, cui tota
 & *Pro-* Syriae Provincia parebat, minores additi sunt alii;
curatores. velut Procuratores, qui nonnunquam & ipsi Præsi-
 des, & *ἡγεμόνες*, latius acceptis nominibus, ap-
 pellantur; ex equestri ordine, vel etiam libertino-
 rum genere assumpti, ut scribit *a* Dio. Horum of-
 ficiū fuit tributa colligere in ea provinciae parte,
 quæ mandata illis erat, ac sumptus suppeditare.
 Paullatim verò jus illorum amplificatum est: ut
 meram etiam potestatem & gladii jus acceperint:
 præsertim in parvis provinciis; quibus nemo, præ-
 ter Procuratorem, jus dicebat. Sed in iis etiam,
 quas Cæsaris Legati vel Præsidēs curabant, eadem
 functione præditi fuerunt. Sic in Judæa, quæ por-
 tio quædam erat Provinciae Syriae, & à Præside gu-
 bernabatur, summa Procuratoris potestas fuit. Iti-
 dem & in Samaria, Galilæa, ac reliquis Syriae par-
 tibus evenit: quæ singulae suos Procuratores habe-
 bant, quamdiu nullis regibus, aut retrarchis sube-
 rant; sed contributebantur Syriae. Itaque sub Hero-
 de, ac postea sub Agrippa seniore, qui ambo pro-
 vincias illas omnes cum titulo regis acceperant,
 Procurator Judææ nullus extitit. Post Herodis primi
 obitum, *b* Archelaus novem solidis annis Judæam,
 hoc est Palæstinæ partem illam, cujus caput erat
 Hierosolyma; tenuit, cum Idumæa, & Samaria.
 cætera in illius fratres Augustus partitus est. Post
 Archelai relegationem, ejus ditio Romani facta
 juris, Syriae est adjuncta: in eamque deinceps Pro-
 curatores Cæsaris sunt profecti. Quamobrem per
 id

Procura-
tor nullus
Judææ
sub regi-
bz fuit.
b Joseph.
lib. 17.
Orig. c.
13.

id tempus, quo natus est, passusque Christus, suum Judæa Procuratorem habuit, non item Gallæa, quæ Herodi ac Philippo tetrarchis parebat.

Archelao in exilium pulso, missus est in Syriam ^{a Joseph.} P. Sulpicius Quirinus, vir per omnes honorem gra- ^{l. 18, c. 1.} dus ad Consulatum usque proventus, ait Josephus: ^{Quirini census duplex.} δικαιόδοτος τῶν ἔθνων ἀπεσάλμνος, καὶ τμητὴς τῶν ἑσίων χρησόμενος: ut jura populis redderet, ac bonorum censum institueret. Cum eo venit & Coponius, ut Judæam procuraret quam nihilo- minus & Quirinus adiit, ut & Judæorum fortunas censeret, & Archelai bona venderet. Hæc censitio Judæorum, & Archelai fortunarum venditio anno Juliano 51 contigit, æræ communis circiter 6. Hoc enim anno Archelaus tetrarchia multatus abiit in exilium, decimo ineunte post Herodis patris excessum, quod Josephus indicat: qui decimo anno principatus relegatum eum esse scribit in 17 Orig. cap. 15. nono verò anno, in 2 de Excid. cap. 6. Ex quo id efficitur, novem integris annis expletis, initio decimi id evenisse. Non potest hic census esse, de quo Lucas meminit: quippe tandiu post natum ^{b Lib. 1.} Dominum factus. In quo turpiter lapsus est ^{b Euse-} Euse- ^{Hist. c. 5.} bius, qui eundem fuisse credidit. Nos ab Quirino bis in Judæa censum actum esse conjicimus, & ex- traordinarium utrumque, hoc est, præter ordina- ^{Primus census Quirini.} rios Præsides Syriæ, missum esse cum extraordina- ria curatione ac potestate Quirinum. Primus ab illo census institutus est sub ortum Domini, quo tempore Cn. Sentius Saturninus Syriæ præerat. Hic enim extremo Herodis tempore eam provinciam regebat. ^{c Lib. 16.} quod ex ^{c Josepho} colligitur. ac successorem, ^{d eo-} ^{Orig. c. 11.} dem teste, Quinctilium Varum habuit anno Hero- ^{d Lib. 17.} dis ultimo: cum is scilicet Antipatro filio necem ^{c. 7.} moliebatur. Quænam causa censitionis illius extraor- dinariæ fuerit, pro comperto nemini affirmare li- cet.

a Lib. II.
de Doct.
Temp.
c. 8.
b Dio.
l. 56.

c Lib. 4.
con.
Marc.
6. 19.

Secundus
census
Quirini.

cet. Probabilis est tamen conjectura illa, quam
alibi fecimus: Augustum, qui b breviarum Im-
perii Romani moriens reliquit, in quo descriptæ
omnes illius erant opes ac vires, ad id conficiendum,
exactiorem toto orbe Romano censum instituisse
facere: cujus exequendi munus per Orientem &
Syriam Quirino commiserit. qui proinde extra or-
dinem tum Syriæ præfuit. Cùm verò Sentius Sa-
turninus per idem tempus Præses ordinarius esset,
ejus quoque nomine census idem inscribi potuit.
Hinc est quod c Tertullianus per Sentium Saturni-
num census istos per Judæam actos esse dicit: quod
sub ejus ordinaria Præfectura inchoati sint & affecti.
Posterior censio, post Archelai relegationem ab eo-
dem facta Quirino est. Ideò S. Lucas superiorem il-
lam descriptionem primam appellat. In qua tributi
nihil, aut capitationis, exactum puto. Non enim
id in Herodis regno, rege adhuc superstite, Augu-
stus usurpavit. Neque verò ἀπὸ γροφῆς, *ἀπὸ γροφῆς*,
aliud est quàm cenferi, ac nomen profiteri, quod
citra pensitationem potest fieri. Plerique tamen tri-
butum exactum indicant.

Indicta igitur ab Romano Præfide censione, Jo-
sephus cum B. Virgine partui jam propinqua Beth-
leemum contendit. Joannes Euangel. cap. VII.
42, & Justinus Martyr Apolog. 2, κώμην,
id est, vicum, Bethleemum vocant. Lucas cap. 2, com.
4, πόλιν Δαβὶδ, oppidum Davidis. d Epipha-
nium in quibusdam codicibus Euangeliorum,
πόλιν, in aliis κώμην, dici meminit. Apparet
angustum oppidulum fuisse: ac ne muris quidem
fortasse cinctum. Distabat Hierosolymis stadia, ut
Justinus habet, 35. sive, e ut Beda scribit, millia
passuum sex.

e Lib. de
locis
sanct.
f Mich.
s. v. 2.

In id oppidum, uti fides f Michææ vaticinio con-
staret,

staret, cum Josepho sanctissima Virgo pervenit; ibidemque salutarem humano generi partum edidit. In ipso, inquam, oppidulo, ac publico diverforio, ἐν τῷ καταλύματι, ut Lucas loquitur. Ubi, cum vacuus ad eos excipiendos locus esset alius nullus, ad stabulum diverterunt. Et quoniam ὑπόπετρος ac rupibus aspera erat illa regio, credibile est, in rupe stabulum hoc impressum fuisse. atque ideo plerique veterum, ut Justinus, σπήλαιον, spelaeum, sive antrum nominant. Intra vicum ipsum, oppidumve, natum esse Christum, ex eo fit probabilius, quod Michææ verba id ipsum significant, dum ex ipsa Bethleemo oriundum fore Christum prædicant. Nam qui in suburbiis Bethleemiticis natum esse conjiciunt, haud satis rectè vico perexiguo suburbiorum aliquid annectunt. Tum Bedæ ipsius testimonio refelluntur; qui intra oppidum hanc qualemcumque speluncam collocat.

Dies
Christi
natalis.
a Hom.
31. in
Tomo
de Divers.
novi Te-
stam. lo-
cis edit.
Front.
Duc.
b Hom.
in Nat.
Dom. c.
4. de
Trin. c. 5.
c Nat. 1.
S. Felic.
d Serm.
159.
e In Ap-
pend.
Operis de
Emend.
Temp. &
in Isag.
Can.
f Cap. 74

De die, quo natus est, vetustissima & olim recepta traditio est, octavum Cal. Ian. sive Decembris 25, Christi fuisse natalem. Hoc antiquitus Occidenti Ecclesiæ persuasum esse, testis est Homilia quædam, quæ inter a Chrysostomi opera legitur. b Gregorius item Nyssenus, c Augustinus, d Paulinus, e Chrysologus, ac vetera Martyrologia idem afferunt. Quocirca inutilis est f Scaligeri aliorumque divinatio; qui ex Sacerdotum ephemeris, & hieraticis nescio quibus circulis, priscam illam & πατὴρ παρὰ δόξαν opinionem elevare student. Contra quos in g 12 de Doct. Temp. accuratè disputavi-

De

De Magorum historia; hoc est, de eorum patria, conditione, profectiois tempore, & infantium cæde.

CAP.

III.

a I.

Strom.

b In

Matth.

c In Ex-

pos. fid.

num. 8.

d Lib.

con. Jud.

c. 9.

e Paulin.

epist. II.

Remig.

Regesne

fuerint

Magi.

Tertul-

lianus re-

fellitur.

SUPEREST Magorum ad Christum venerandum ex Oriente profectio, & infantium cædes. Magos istos non aliunde primùm venisse suspicio est, quam inde, ubi genus id hominum præcipuè degebat. Ea est Persidis regio. Hinc igitur adducere illos oportet: non ex Arabia: aut ex Magodia nescio qua provincia, quæ nunquam in rerum natura fuit. Ita censet *a* Alexandrinus Clemens, *b* Chrysostomus, Theophyl. aliique; quibus Evangelista suffragatur; qui illos ab Oriente venisse scribit. quod de Arabia, ut *c* Epiphanius existimat, aut de Damasco, quæ pars olim fuit Arabiæ, quod *d* Tertulliano placet, usurcon. Jud. pari non potest, solétve. Chaldæos aliqui faciunt, quod eo vocabulo *e* ab nonnullis vocentur. Verùm Chaldæorum nomen plerumque non tam gentis est, quàm artis & professionis. Ita quippe Mathematicos & Genethliacos vulgò nominant.

Tertullianus loco illo, quem attuli, reges Arabiæ fuisse defendit. *Nam & Magos*, inquit, *reges ferè habuit Oriens*. Equidem reges sic illos fuisse concefferim, quomodo unius oppidi reguli, vel toparchæ, reges interdum in sacris literis appellantur. Quòd verò passim per Orientem reges fuisse Magos Tertullianus affirmat, id historia omni teste refellitur. Nam si Magi ferè in Oriente, adeoque Perside, reges fuerunt, cur semel in historia Magorum dominatus apud Persas, ac ne is quidem annus, notatur post Cambyfis obitum? Nam cæteri deinceps Persarum reges Magi utique non fuerunt. neque qui Persarum delevit imperium, Alexander, ejusque successores Seleuci posterique, Magi itidem erant. Tum Tertulliani sæculo non Persæ, sed Parthi

thi Oriente potiebantur. Hos verò Magos fuisse nemo dixerit. Ac tametsi Persarum reges olim Magorum disciplinis imbuerentur, ut *a* auctor est Cicero, non iccirco professione appellationeque Magi illi fuerunt, neque, qui post Persas dominati sunt, Parthi eodem usi sunt instituto, vel Seleucidæ. Quocirca nihilo verius est reges in Oriente Magos fuisse, quam in Galliis Druidas, aut Romæ Augures, aut in Ægypto Sacerdotes. quamvis illorum omnium institutis ac disciplinis qui illuc regnabant, erudirentur.

De tempore, quo in Judæam Bethleemumque venerunt, ambigua est quæstio. Sunt qui biennio post ortum Domini advenisse censeant. Sic inter alios *b* Epiphanius putat, nec non *c* Eusebius post Originem. Epiphanius porro S. Josephum ac B. Virginem existimat primo ac secundo anno vertentibus, è Nazareth, ubi domicilium habebant, Bethleemum, eorum, quæ ibi gesta fuerant, conservandæ memoriæ causâ, venisse, ac secundo demum anno, cum fortè illic essent, Magos occurrisset. Nec aliter *d* Augustinus. *e* Alii confestim post natum Dominum conspectam esse stellam, & subinde profectos Magos asserunt. sed infantium cædem in biennium esse dilatam. cujus rei varias ex conjectura causas edisseruunt. *f* Nonnulli statim post animadversam stellam adventum Magorum & parvulorum necem contigisse malunt; sed Herodem biennio prius, quàm apparuerat stella, natos infantes jussisse perimi. *g* Non desunt qui hæc Matthæi verba, *à bimatu, & infra, secundum tempus quod exquisierat à Magis*, sic interpretantur: Herodem ajunt infantes occidi mandasse biennio natos ante tempus, quo stellam Magi viderant, aut Hierosolymam accesserant; non verò ante tempus, quo de illis mactandis edixerat. Qui mihi videntur nimis anxiam ab satellitibus, in tam præcipiti calore cædis, ac festinatione, curam exigere.

a 3. de
Nat.
Deo.

b Hæc.
51. n. 9.
c In cate-
na Græca
Manuscr.

d Hom.
7. in
Epiph.
e S. Tho.
Lycan.
Abul.
Cajet.
f Maldon.

g Janf.
Baron.

Mea

Appari-
tionis
stellæ
tempus.

Mea igitur hæc ratio est: Magos paucis post ortum Christi diebus in Judæam venisse; stellam autem duobus circiter ante id tempus annis apparere coepisse. Quam sic illi contemplabantur hætenus, ut quid ea portenderet nondum intelligerent; neque verò sine divina significatione assequi potuissent: quam illis Deus, ubi opportunum est visum, edidit; nato scilicet jam Christo. Eam porro stellam in Oriente primum; hoc est in patria sua, deinde Hierosolymis egressi rursus aspexerunt: medio intervallo, & in itinere ipso, non videtur apparuisse. Hoc enim Matthæi verba illa demonstrant: *Et stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos.* Dixisset, *quam hucusque viderant*, nec Orientem nominatim exprimeret, si deinceps illam perpetuò vidissent. Tum inusitatum illud ex aspectu stellæ gaudium id ipsum nescio quo modo suadere videtur. At Herodes aliquanto post spatio, cum de iis, quæ in purgatione B. Virginis atque in Templo contigerunt, fama percrebuiisset, immanem illam carnificinam indixit, secundum quam altero mense obiit, ex Josephi ac Dionis rationibus, quas in libro 3 differuimus.

De Tempore Dominicæ Passionis, hoc est, anno, mense, ac die.

CAP. IV. **R**omanam rem administrante Tiberio, Christus pro hominum salute in crucem actus est. de quo imprimis duo solent inquiri: alterum quo anno passus sit: alterum quo mense, ac die. Prius indubitariam spectatur: Nam & quoto ætatis quæritur, & quo mundi vel æræ communis anno. Utrumque verò pendet ex annorum numero, quos secundum baptismum in Evangelii prædicatione posuit. Eos plures, paucioresve, docti Chronologi statuunt. Nos anno prædicationis tertio passum esse Christum

Vide 12.
de Doct.
Temp. c.
17. &
Animad.
ad Epiph.
Hæc. 51.

asse-

asserimus, ac biennium integrum cum mensibus aliquot supervixisse baptismo: in quo auctores maximè sequimur *a* Irenæum, *b* Apollinarem Laodiceum, *c* Origenem, *d* Epiphanium. etsi non eodem, quo illi, modo Paschata priora duo percensem. Ut hoc spatio Dominicam *κῆρυξι* includamus, adducimur Joannis Evangelistæ testimonio; qui cum annos prædicationis, ac singula Paschata, disertius cæteris studuerit exprimere, ut Epiphanius affirmat, *e* duo tantum ante postremum & *συνώριμον* nominat. Tum quæ ex eodem, ac cæteris tribus, à Christo dicta factaque referuntur, eo, quod definimus, intervallo comprehendi nihil vetat, quod in *f* 12 de Doct. Temp. fecimus.

His animadversis, annum ipsum, quo Christus mortem obiit, cum Epiphanio constituimus eum, qui Coss. dedit Tiberium V, & Sejanum. tametsi alios adscribit *g* Epiphanius; nempe Vicinium, ac Longinum Cassium. Sed annum nihilominus eundem significat, qui Julianus fuit 76, æræ communis, 31. ab U. C. Varroniano calculo, 784, Olymp. 202 annus secundus exiens, Per. Jul. 4744, mundi 4014. Quem quidem annum *h* Africanus, Eusebius, Hieronymus, alique demonstrant: qui est reliquæ omni consentaneus historiæ. Nam Paulus Apostolus, exempli gratia, anno 25 post Passionem Christi, ac 2 Neronis anno, victus Romam venisse dicitur ab *i* Hieronymo ex Eusebii Chronico. Hic est Julianus annus 100, Christi 55, ut postea *m* constabit. Deductis 25 de 55, restant 30. Igitur anno ineunte 31 æræ Dionysianæ passus est Christus. Rursus Hieronymus Petrum & Paulum post Passionem anno 37 interfectos esse prodidit, Neronis 14. Est is annus Julianus 112, Christi 67. quod *n* suo loco declarabitur. Si ergo de 67 tollas

a Lib. 2.*c.* 38.*b* Apud Hieron.

in 9.

Dan. c. 2.

con. Cels.

d Hær. 51.*e* Cap. 2.

13 & c. 6.

f Cap. 18.

Annus

passionis

Christi, &

mensi, &

dies.

g Hær. 51.

Num. 23.

Vide Ani-

mad.

nost. p.

96 & 12.

de Doct.

Temp.

c. 12.*h* Apud

Euf. in

Collect.

Gr. p. 63.

& 8. de

Dem.

i Chron.*l* De

Scrip.

Eccl.

m Cap. 3.*n* Cap. 4.

37, reliqui erunt 30. Ad hæc, Paulum affirmat
 a Hom. a Chrysostomus annis 35 servisse Domino. Quod
 de Princ. si 25 de 67 auferas, fient anni 32. Ita anno 33 Chri-
 Apost. sto nomen dedit Apostolus. Atqui anno à Passione
 To. 5. tertio conversus est Paulus ad Christum, uti parte 1,
 libro 6, cap. 1. docuimus. Præterea annus excidii
 b Euseb. Hierosolymitani à 6 plerisque veteribus à passione
 Chion. numeratur quadragesimus. Incidit autem clades illa
 & 3. in annum æræ vulgaris 70, Julianum 115. Tolle
 Hist. 40 de 70, supererunt 30. Sed hæc, hisque plura,
 Hieron. d alibi ad idem argumentum attulimus. Ergo anno
 c Cap. Juliano 76, Tiberii instante 11, sed adhuc labente
 seq. 17, in crucem actus est Dominus.
 d 12. de
 Doctr. Temp. e De mense, ac die, quo passus est, cum Epi-
 c. 12. phanio & antiquis aliis arbitramur, Martii 23 illum
 e Vide fuisse: quo Novilunium medium accidit Martii 12,
 Anim. Luna 15. Martii 26. Sed propter Lunaris Cycli la-
 Epiph. bem, triduo antevertit; fuitque Luna 15, Martii
 cit. & 12. 23, feria 6, litera Dominic. G. Quo die Christus
 de Doctr. interemptus est, cum pridie cum Discipulis suis
 Temp. c. typicum pariter ac verum immolasset agnum. Ne-
 ii. & seq. que enim auscultandum est Græculis quibusdam,
 qui ultima in coena Christum negant Judaicum atti-
 gisse Pascha. quod inter cæteros fusè disputat Joa-
 nes Philoponus libello de Paschate nuper edito. Mar-
 tii 23 passum esse Christum, indicat, præter Epi-
 phanium, Conc. Cæsariense habitum anno 197
 Christi, sub Victore Papa: cujus fragmentum apud
 Bedam legitur in libello de Æquinoctio: nec non
 Hippolytus Thebanus To. 3. Var. Lect. Canisii.
 Vide Porro non eodem die Christus; quo Judæi com-
 Animad. plures, ipsique adeo Sacerdotes, à quibus damna-
 ad Epiph. tus est, Paschali functus est epulo. Id enim ex Joan-
 Hær. 51. nis Evangelio colligitur. qui f Judæos refert ipso
 p. 184. & die, quo passionem adiit Christus, Prætorium in-
 12. de gredi religione dixisse, *ne contaminarentur, sed*
 Doctr. *ut comederent Pascha.* Nondum ergo Pascha man-
 Temp. c. duca-
 15. & 16.
 f Cap. 18. 28.

ducaverant. Item ^a cap. sequenti; *Erat autem pa-* ^{4 Cap.}
rasceve Pascha; hora quasi sexta. Non igitur pri- ^{19. 14.}
 mo die Azymorum, qualem Judæi plerique cele-
 brabant, sed in ejus parasceve, hoc est pridie,
 Christus occisus est. Nam *Parasceve pascha* pridie
 Paschatis est; non utique Pascha. Neque verò pro-
 pterea contra legis interdictum commisisse putan-
 dus est Christus. Nam legitimo ipse die celebravit;
 cum eoque nonnulli: cæteri præposterè, & alieno
 die perfuncti sunt. Quippe turbatum illo anno so-
 lemnis in hujus celebratione ab Judæis fuisse testa-
 tur ^b Epiphanius. cujus causam perturbationis in ^{b Har.}
 Commentariis ad eundem nos scriptorem ex conje- ^{51 n. 17.}
 cturæ reddimus. Etsi minimè id necesse est, dum ^{Vide}
 de facto ipso eventūque constet, cur factum sit, ^{Animad.}
 anxie quærere. Quamobrem illo die passus est, qui ^{nostris}
 revera, & ex lege, primus esse debuit Azymorum, ^{ibid &}
 quod & reliqui Evangelistæ referunt: sed non eo, ^{12. de}
 quem Judæi complures primum Azymorum insti- ^{Doct.}
 tuerant. ex quo contrariæ partis argumenta licet ^{Temp.}
 explicare propemodum omnia. Cætera, quæ ad ^{c. 18.}
 Christi Domini vitam ac necem pertinent, copiosè ^{c Mat.}
 petraçtata sunt in 12 de Doct. Temp. cap. 19. ^{26. 17.}
 & seq.

De Augusti, Tiberii, ac cæterorum ad Domitianum
usque Imperatorum temporibus.

TAm Augusti mors, quàm Tiberii primordium ^{annus}
 & constanti Scriptorum fide, & astronomica ^{mortis}
 observatione munitur. Scribunt ^{Augusti} Tacitus & Dio ^{& Tibe-}
 paullo post Augusti exitum Lunam defecisse, eaque ^{rii.}
 re territas in Pannonia legiones, quæ tumultuari ^{a Tac. 1.}
 cœperant, ad obsequium rediisse. Accidit eclipsis ^{Dio 57.}
 ista anno Christi 14, cyclo Lunæ 15, Solis 23, ^{Vide 12.}
 Septembris 27, hora circiter 5 matutina in Panno- ^{de Doct.}
 nia, quadragesimo die post Augusti mortem. Quare ^{Temp.}
 c. 6.

non potest aliud in tempus, quàm illum ipsum communis æræ 14 annum, conferri obitus Imperatoris Augusti, Coss. Sextis duobus, Juliano 59, Urbis 767. Dio refert eundem vixisse annis 75, mensibus 10, diebus 26. hoc est, anno 76 mortuum, ut scribit Tranquillus. Natus est enim Cicerone & Antonio Coss. anno U.C. 691. nono Cal. Oct. à quo annus 76 defuit in eum, qui est U.C. 767. Sic de initio quoque Tiberii constat. Cujus mors à Suetonio, à Tacito, Dione, aliisque, tribuitur anno U.C. 790, Acerronio & Pontio Coss. Juliano 82, Christi 37.

b Vide
12. de
Doct.
Temp.
c. 9.
Demon-
strantur
horum
Imp.tem-
pora.

c Dio 60.

b Claudii imprimis, ac Neronis, sed & cæterorum quoque primordiis & temporibus affirmandis, præter scriptorum consensionem, utiles sunt Solis eclipses duæ. quarum altera natali die Claudii incidit Cal. Aug. Vinicio & Statilio Coss. ut c Dio testatur. Quare ne id in religionem verteret populus, illam Claudius edicto denunciavit. Par illud Consulatum quintum numeratur ab iis Coss. quibus Caligula interfectus est. Itaque quintus annus fuit Claudii. At idem æræ Christianæ putatur 45. Hoc enim Sol Romæ defecit Cal. Aug. hora circiter nona matutina. Unde necesse est Claudium anno Christi 41. imperare cœpisse.

Altera Solis defectio accidit Vipfano & Fontejo Coss. prid. Cal. Majas, hora diei inter 7 & 8 in Campania, ut scribit d Plinius. Consules isti sextum annum obsident ab Asinio & Aviola Coss. quibus defecit Claudius, & in annum U.C. 812, Julianum 104 competunt. quo quintus defuit Neronis, & sextus iniit. atque idem annus est Christi 59. Ergo Neronem imperium adiisse consequens est anno Christi 54: cùmque annos 13 & menses ferè 8 imperarit, ut auctor est c Dio, hoc est annos paullo minus 14, ut scribit Suetonius, obiit anno Christi 68.

Sic

Sic reliquorum tempora principum non sola fa-
storum auctoritate, ac nobilium historicorum fide
nituntur, sed etiam astronomicis observationibus.
Nam quo anno Vespasiani duces cum Vitellianis ad
Cremonam cruento Marte pugnarunt, quod Octo-
bri exeunte mense contigit, paulo ante prælium
Luna defecit, ut auctor est ^a Dio. Eam nos ex ta-
bulis discimus in annum Christi convenire 69, Ju-
lianum 114, quo eclipsis Lunarîs incidit in Octobris
18, feriâ 4, hora post meridiem 9. 42'. in horizonte
Romano: fuitque digitorum pene 11.

Ergo eodem illo anno tam Otho, quàm Vitellius
extincti sunt, & Vespasianus in Ægypto renuncia-
tus Imperator Cal. Juliis, ut scribit Tacitus. Hæc
enim omnia in eundem annum competunt. Ac Vi-
tellius quidem sub exitum anni periit, hoc est sub
iplos Saturnaliorum dies, uti Tacitus extremo libro
Histor. tertio significat. Hunc porro testis est Dio
post Galbæ necem (â qua statim occupavit impe-
rium, auctore ^c Suetonio) imperasse annum 1,
minus dies 10. Othonem verò scribit uterque tres
circiter menses, hoc est dies 90 vel 95 præfuisse.
Galbam mensibus septem principatum gessisse docet
Suetonius. Neronis exordium cadit in annum Julia-
num 99, Christi 54, Coss. Marcello & Aviola, ter-
tio Eid. Octob. ut nos antea ex ^d Suetonio retulimus,
& Dione: quorum hic annos 13, menses 8, dies
20, Neronem imperasse scribit. Ab die Oct. 13, 1. 60.
qui est tertius Eidus, anni Christi 54, explicati
menses 8, dies 20, supra annos 13, desinunt in
Calendas Julias anni Juliani 113, Christi 68. Exin-
de Galbæ menses septem in Januario terminantur
anno Christi 69. Etsi novem menses cum diebus 13
eidem assignat Dio. sed Suetonii potior est fides.
Othonis tertius mensis in Aprilem cadit. quod reli-
quum est anni, partim Vitellio, partim Ve-
spasiano tribuitur. Verùm, quod jam dictum
est,

Vide r.
de Doct.
Temp. c.
16. 18. 19.

^a Dio 65.
^b Suet.

^c Vitel.
c. 9.

^d Suet. in
Claud.
45. Dio.
1. 60.

est, à Cal. Juliis Vespasiani primus annus incepit.

a Vide II. de Doct. Temp. c. 17. *b* Jose. de Exe. c. 47. *c* Lib. I. de Doct. Temp. c. 19. Hujus *a* secundo anno Hierosolyma esse capta *b* Josephus asseverat, Gorpixi mensis 8, qui Macedonicus est mensis, & Metagitnioni Attico respondet, atque Augusto ferè Juliano cœpit, *c* ut alibi docuimus. Ita Cal. ipsis Sept. urbs capta videtur. Quare anno Christi 70, inchoato jam Vespasiani secundo, illa clades incidit, post Passionem Christi 40, ut rectè censet *d* Eusebius.

Imperium Domitiani duplici charactere munitur. *a* Eusl. 3. Hist. & in Chro. *e* Ptol. 1. 7. cap. 3. Vide II. de Doct. Temp. c. 19. Primus à *e* Ptolemæo memoratur libro septimo. ubi Agrippam Bithynum Mathematicum ait observasse Lunam cum Vergiliis conjunctam anno duodecimo Domitiani, Metroi 12, hora noctis ineunte tertia, anno Nabonassari 840, Tybi 2, sequente 3. Ex methodo annorum Nabonassari primo libro tradita, constat hunc annum Christi putari 92, & Novembris 29 illud accidisse. Unde colligitur, annum primum Domitiani in eum, qui est Christi 81, incurrisse.

f Suet. Dom. 16. & 17. Alterum argumentum. Scribit *f* Suetonius, Domitianum interfectum esse 14 Kal. Octob. anno imperii 15, ac pridie ejus diei affirmasse, fore ut *sequenti die Luna se in Aquario cruentaret*, hac ambage necem sibi allatum iri significantem. Quòd si quis astronomicas tabulas consulat, inveniet anno Christi 96, decimo quarto Kal. Octob. id est 18 Sept. Lunam in gradu Aquarii 24, meridie constitisse. Quare occisus est eo anno Domitianus: adeoque quindecim integros annos quinque diebus excessit. Sed & Zosimus in libro 1 significat, quindecim illum annos absolvisse.

g Censor. cap. 18. Vide II. de Doct. Temp. c. 20. Agon denique Capitolinus ab Domitiano institutus est duodecimo ejus & Cornelii Dolabellæ Consulatu, *g* auctore Censorino: quo annus illius imperii quintus iniit: & Christi fuit 86, Julianus

131. Apparet autem tetraëtericum fuisse, uti quarto quoque finito anno, & quinto ineunte commissus fuerit, ad modum Olympicorum certaminum. quod Censorinus indicat, dum anno eo, quo scribebat, Christi 238, cœpisse dicit agonem 39; hoc est, 38 completos fuisse. Agones 38 quater multiplicati conficiunt 152. qui detracti de annis 237 verterentibus, relinquunt annos Christi absolutos 85. Ergo anno 86 primus agon celebratus est. Quæ omnia in 11 de Doct. Temp. à cap. 16. ad 20 habes explicata copiosius.

Quibus argumentis Nerva, Trajani, Hadriani, & ceterorum ad Alexandrum usque Imperatorum epocha nitantur.

CUM Domitiani exitus astronomica ratione, quæ ex Lunæ situ in Aquario 14. Cal. Oct. petitur, in annum Christi 96 conferri debeat, ac Nerva decesserit anno 98 ineunte, 6 Cal. Febr. indidem Trajani ducendum est initium. Huic adversari videtur observatio Menelai Mathematici apud Ptolemæum, qui Lunam cum Spica conjunctam animadvertit anno Nabonassari 845, ea nocte quæ inter 15 Mechirac 16 intercessit, anno Trajani primo. Congruit tempus anno Christi 98, Januarii 10. Ergo jam tum erat in imperio Trajanus. Unde consequens videtur, Nervam obiisse anno Christi 97, atque exeunte primo Trajani observationem illam esse factam. Sed reclamant Romani Fasti omnes, qui Domitiani mortem Valenti ac Veteri Coss. assignant, Septembris 18. Tùm Nervæ annum 1, menses 4, ac dies 11 tribuunt: qui explicati desinunt in Januarii finem anno Christi 98.

Eadem de annis Adriani ex Ptolemæo quæstio nascitur. Siquidem anno Christi 117, Augusti 10,

CAP. VI.
Vide 11.
de Doct.
Temp.
c. 21.

• Ptol. I.
7. p. 170,
Gr. edit.

Lib. 11.
de Doct.
Temp. c.
22. & 23.

mortuus est Trajanus, ut supra memoravi, Nigro & Aproniano Coss. auctoribus Fastis. unde Adriani constat exordium. Proinde & anno Christi 125 desinit octavus illius annus, ac nonus incepit; & anno Christi 133 coepit ejusdem 17 annus: atque ita deinceps ordine cæteri. At verò Ptolemæus in omnibus Lunæ & æquinoctiorum observationibus, quas Adriani annis obsignat, uno anno ejus anticipavit initium. Etenim Lunam ^a scribit defecisse anno Nabon. 872, nocte quæ inter diem 17 ac 18 mensis Pachon intercessit: quod tempus cadit in annum Christi 125, Aprilis 5. Jam si Aprili mense labebatur annus 8 Adriani, cum imperare coeperit 4. Eid. Aug, eodem illo anno nonus occæpit; adeoque primus incidit in annum Christi 116, non 117. Sic anno Adriani 17, Nabonassari 880, Payni 20 ^b eclipsis altera notatur. qui est annus Christi 133, Maji 6. Proinde ab Augusto mense anni hujus putari coepit annus 18 Adriani; unde primus incurrit in annum 116. Ejusdem modi sunt & aliarum *τηρήσεων* exempla, quæ à Ptolemæo memorantur, sive Adriani annis inscripta, sive Antonini; quæ omnia uno anno amborum epochas anteverunt.

^a Ptol. 1.
4. c. 9.

^b Ptol. 1.
4. c. 6.

Cum hic scrupulus plerosque Chronologos exercuerit, nos certam illius rationem investigavimus in libro 11. de Doct. Temp. c. 22. Observavimus enim Canonem quendam Imperatorum ac principum à Ptolemæo esse confectum, qui in fine Partis hujus est editus, inscribiturque *Κανὼν Βασιλειῶν*. in eo Romanorum principum anni deinceps à Cajo Caligula mendosè descripti sunt; sic ut anno uno minus putetur. Hunc ergo Canonem Ptolemæus secutus, in annis Imperatorum adnotandis unius anni errore lapsus est. Vide quæ illo capite disputamus.

Ratio temporum ab obitu Commodi ad Alexandri

dri necem partim certissimo caractere nititur, quo initium Alexandri notatur, partim annorum calculo, quos unicuique Imperatori Scriptorum consensus attribuit.

Extat Hippolyti Portuensis Canon Paschalis vetus inter antiquas Inscriptiones è statua quadam, quæ adhuc Romæ visitur, excerptus, quem in secundo de Doct. Temp. cap. LX. declaravimus. In hujus Inscriptione, anno primo Alexandri Imperatoris, Paschalis decimaquarta convenisse dicitur in Eidus Apriles, feriâque septimam. Hoc verò necesse est accidisse anno Christi 222, Cyclo Solis 7, litera F, Lunæ cyclo 14. Quare hoc anno imperare est orsus Alexander Mammææ filius. Ex quo antecedentium Principum initia constituuntur, si annorum summas, quas unicuique idonei auctores assignant, in anteriora promoveas, & cum isto caractere reliquos conferas, qui à nobis supra commemorati sunt.

*Ratio
annorum
Chrono-
logica.
Vide I. r.
de Doct.
Temp.
c. 24.*

De instaurato in Oriente Persarum imperio, ac de Parthis recuperato.

Alexandro Mammææ filio Romanis imperante, novum imperii Persarum exordium in Oriente factum est, cum Parthi rerum hætenus potiti essent, quorum primus regnavit Arsaces, postremus Artabanus; qui ab Artaxerxe, ut eum vocat ^a Herodianus, vel, ut ^b Agathias, Artaxare victus occisusque est. Ut hoc certum est Alexandro Imperatore contigisse, sic annus in dubio est. ^c Agathias, qui historiam illam accuratè describit, ab initio Artaxaris, ad 28 annum Justiniani, & 25 Chosrois annos putat 319, Annus 28 Justiniani coeptus est Christi anno 554. de quibus deductis 319, restat annus Christi 235, quo Alexander obiit, cum jam antecedente anno cum Persis bellum gessisset. Itaque

*CAP.
VII.*

^a Lib. 6.
^b Lib. 2.
p. 61.
Græcæ
edit.
^c Lib. 2.
p. 62.

¶ Pag.
129.

non convenit. Melius Agathias idem a libro IV coe-
pisse ait Artaxarem anno 4 Alexandri Severi, qui est
Christi 225. Sed annum 4 jam elapsum, & ineun-
tem 5 interpretor; ut anno 226 Christi Artaxares
imperare sit orsus. Idem Agathias ad annum illum
Alexandri Severi quartum, annos numerat 538 post
Alexandrum M. Annus Christi 226 est Per. Jul.
4939. de quo detrahe annos 538, supererit annus
Per. Jul. 4401. Proinde annos post Alexandrum
usurpavit de Seleucidarum æra, quæ ab anno 4402
procedit. Suspikor Agathiam pro 319 anno scripsis-
se 329. qui ab anno Christi 226 inchoati desinunt in
554. in quem Justiniani octavus & vicesimus in-
cidit.

¶ Vide
l. 4. Par.
2. c. 3.

Omninò Artaxaris, & Persici instaurati regni
primordium anno Christi 226 convenit. Sed Aga-
thiæ non uno loco perversa Chronologia est. ut cum
à primordio Arsacis ad Artabani exitum annos nu-
merat 279; qui sunt 475, b si Justinum sequimur.
Initium igitur imperii Persici habet annus Christi
226; finem, annus 632, à quo æra Iesdegirdis in-
cipit. qui postremus in illa stirpe regnavit, & à Sa-
racenis victus, cum vita regnum amisisse dicitur
anno illo 632. de quo vide quæ in XI de Doct.
Temp. c. 51. docuimus; nec non in 3. cap. 11. Ve-
rùm ex Theophane colligitur Iesdegirdem, quem
ille vocat Hormisdam, ultra tempus illud vitam
cum regno propagasse.

¶ Lib. 4.
pag. 136.

¶ Agathias ex Archivis Persicis accuratam Persa-
rum se regum seriem accepisse confirmat per Ser-
gium interpretem; quam hîc describemus, adno-
tatis annis, quibus regnum inierunt. Desinit autem
Agathias in Hormisdam, qui Justiniano imperante
regnabat: reliquos ex Theophanis annalibus pete-
mus.

Later.

Laterculum regum Persarum ab initio Artaxerxis, sive Artaxaris, ex Agathie lib. 2.
à pag. 61, & deinceps.

	Reges.	Anni regni.	Anni Christi, quibus cœperunt.
1	Artaxares sive Artaxerxes.	14. M. 10	226
2	Sapores <i>Hic Valerianum cepit, in Cappadociam excurrit.</i> Agath. lib. 4. p. 129.	31	241
3	Hormisdates	A. 1. D. 10	272
4	Vararanes I	3	273
5	Vararanes II	17	276
6	Vararanes III	M. 4	293
7	Narfes	7. M. 5	294
8	Hormisdates II	7. M. 5	302
9	Sapores II <i>Hic in matris utero rex creatus est.</i> Agath. 4. p. 130.	70	319
10	Artaxerxes Saporis frater.	4	380
11	Sapor II. filius Artaxerxis.	5	384
12	Vararanes IV. cognomento Cermafas.	11	389
13	Isdirgerdes Saporis F. <i>Huic moriens Arcadius filium commisit.</i>	21	400

14	Vararanes V. Isdigerdæ F.	20	421
15	Isdigerdes II. Vararanis F.	17. M. 4	441
16	Perozes <i>Hic à Nephthalitis Hunnis oppressus est.</i> Procop. l. Perf. & Agath.	24	459
17	Hobalas Isdigerdis frater.	4	483
18	Cabades primò. <i>Hic violentus, & impotens, ob legem de promiscuis uxori- bus latam pulsus ad Nephthalitas confugit.</i> Agath.	11	487
19	Zamasphes Perozis F.	4	498
0	Cabades iterum. <i>Obiit anno 5 Justiniani.</i> Agath. lib. 5. p. 135.	30	502
20	Chosroes	48	532
21	Hormisda I. <i>Eo regnante scripsit Agathias, & ideo annos illius omisit.</i>	0	580

*Sequuntur reliqui Reges ex
Theophane.*

	<i>Reges.</i>	<i>Anni re- gni.</i>	<i>Anni quibus inierunt.</i>
21	Hormisda II.	15	580
22	Chosroes	39	595
23	Siroes	1	634
24	Adefer Sirois F.	M. 7	635
25	Sarbarazas	M. 2	635
26	Borane Chof- rois filia.	M. 7	636
27	Hormisda III. <i>Hic à Saracenis vita regnóque est exutus. Obiit an. 547.</i>	11	636

Si hæc vera est Theophanis Chronologia, Persicum regnum non anno 632, sed 647, à Saracenis occupatum est. Petrus Bifarus in calce Historiæ Persicæ, Hormisdæ Chosrois F. dat annos 8, non 15. & postremo omnium Hormisdæ, annos 10. Scaliger priori annos itidem 8. posteriori, 3. quæ ratione mortuus hic erit anno 634. Colliguntur ab initio Artaxerxis ad annum 632, quæ est Iezdegirdis æra, anni 307. Sed ut ad conditorem hujus regni Artaxerxem redeam, Herodianus auctor est, contra hunc anno imperii decimo quarto Alexandrum Imperatorem movisse. Id verò falsum est. Si quidem annos 13 paucis diebus Alexander excessit, ut Lampridius docet. Triumphavit autem de Persis VII. Cal. Oct. ut ex Actis Senatus idem refert: omnino anno 13 imperii sui. Nam decimi quarti dies haud amplius novem attigit.

Demon-

Demonstratio Chronologica, qua Gordianorum tempora probantur.

CAP.
VIII.

Lib. 11.
de Doct.
Temp.
c. 24.

Superiorum principum epochæ pendent ex antecedentium temporibus, quæ figillatim adstruximus; præsertim Alexandri Mammææ filii, cujus annus primus ex Hippolyti Canone statuitur Christi 222. reliquos historicorum consensus affirmat. Imperavit enim annos solidos 13, ac 14 inchoavit, ut ex Herodiano, Eutropio, aliisque constat. Proinde ab anno Christi 222 cœpti; anno 235 terminantur.

Gordianorum
duorum
tempus.

Error Capitolini.

De Gordianis duobus, qui in Africa contra Maximinum imperium & arma sumpserunt, non parva quæstio est. Sunt enim aliqui, qui haud amplius uno mense ac paucis diebus imperasse sentiant; quod Onufrio placuit. Capitolinus autem annum imputat cum mensibus sex. In quo sibi ipse contradicit. Et enim in Maximinis ait, 6. Cal. Junias literas Gordiani senioris ex Africa missas à Silano Consule in Senatu recitatas esse, quibus se ad imperium vocatum esse significabat. Idem in Maximo & Balbino refert, 7. Cal. Junias in Senatu de nece Gordianorum ac Maximini adventu mentionem esse factam. Quæ, si vera Onufrii esset opinio, mendosè scripta sint, oportet. Non enim eodem anno accidere ista potuerunt. Itaque nos in 11 de Doct. Temp. cap. 24 emendanda putavimus, quod tùm communis illa, & Onufriana ratio placebat. In libro verò 13, qui Chronicon continet; annum 1 ac dies aliquot Gordianis attribuimus, non menses sex. Ita anno secundo Maximini incunte, mensēque Majo anni Christi 236, Gordiani Imperatores creati; sequenti anno 237, eodem circiter mense, interempti sunt. Id nobis probabilius quoque modo videtur.

Maximus &
Balbinus.

Error Herodiani.

Maximus & Balbinus à Senatu contra Maximinum

num Gordianis substituti sunt ; iisque Gordianus junior primùm Cæsaris titulo , paulo post etiam Augusti & Imperatoris adjunctus est. In quo falsus est Herodianus ; qui Gordianum puerum post am-
borum cædem ex Cæsare Augustum esse factum as-
ferit. Sed in Actis ipsis Senatus, quæ idem Capito-
linus recitat , Maximo & Balbino Imperatoribus
Imperator & Augustus Gordianus accensetur, ut in
eodem capite lib. 11. de Doct. Temp. ostendimus.

Ad hæc Eutropius lib. IX. *Postea*, inquit, *tres
simul Augusti fuerunt , Pupienus , Balbinus , &
Gordianus.* Quocirca vel anno Christi 237 , quo
Maximus & Balbinus auspicati sunt, vel 238, quo
sunt interfecti, Gordianus junior iis aggregatus est
Augustus. Scribit Capitolinus in omen non diu im-
peraturi Gordiani tractam esse Solis eclipsin, quæ
tum horrenda contigit. Duas nos reperimus; alte-
ram anno 237, Aprilis 12 ; alteram anno 238,
Aprilis 2. sed hanc minorem, illam verò majorem.
Itaque prior ad historiam Capitolini magis convenit:
ut vel hoc argumento esse possit, jam tùm anno
237 Augustum & Imperatorem fuisse Gordianum,
quem in annum Solis defectio ista ceciderit. Quan-
quam anni Gordiani ab eo , qui est Christi 238,
procedere incipiunt, postquam, collegis sublati,
solus imperare perseveravit.

Eodem ipso anno Christi 238, ac Gordiani solius
primo, Censorinus libellum suum de natali die
commentabatur; cujus in capite 21, illum ipsum
annum insignibus notatum titulis temporum reli-
quit, quo Ulpus & Pontianus Consules fuerunt.
Hunc enim annum ab Olympiade prima millesi-
mum quartum decimum numerat ex diebus æstivis,
à Roma condita 991, Julianum 283, Nabonassar
986. quæ omnia in eundem conspirant limitem anni
illius, quem posui. Siquidem primus annus Olym-
piadicus cœpit anno mundi 3208, ante æram Chri-
stianam

*Censorini
tempus.*

*CAS. IX.
Lib. 11.
de Doct.
Temp.
c. 21.*

stianam 776. Adde annos 1014 ad 3207 mundi confectos, existet annus mundi 4221. de quo ablati 3983 annis, qui ab Orbe condito ad Natalem Christi communem evoluti sunt, superest annus Christi 238, ut ratio postulat. Sic Romæ conditus à nobis positus est anno mundi 3231. Adde 991 ad 3230, fiet annus ab orbis initio 4221, & Christi 238. Julianus itidem annus primus quadragesimus quintus fuit ante natalem Christi vulgarem. Itaque detractis annis 45 de 283, supersunt à Christiana epocha anni 238. Non minus hoc Nabonassariorum annorum calculus efficiet. sed ea servanda, quæ de horum annorum methodo libro primo præscripsimus.

Hæc sunt firmamenta temporum, quibus Chronologia debet inniti. Addit auctor idem, abhinc annos centum Antoninum Pium II, & Bruttium Præsentem Consules fuisse. Atqui Consulatus horum incurrit in annum Christi 139, ab eoque centesimus est annus Christi 238. Quare firma est temporum putatio, quam ex Fastis Romanis construimus, rectèque à nobis Imperatorum Romanorum intervalla definita sunt: præsertim cum cœlestium observationum, quas suprâ retulimus, ad Censorini auctoritatem consensus accedat.

De annis Philipporum, ac cæterorum deinceps Imperatorum, vide omnino caput 26 libri II de Doct. temporum. Nolo enim in tricis istis hæere diutius.

Chronologica temporum ratio, qua Probi Imperatoris anni, Diocletiani, & Maximiani exordia colliguntur.

CAP. IX. **D**E Probi Imperatoris tempore invicem auctores
 Lib. II. dissentiunt. Vopiscus dat annos 5, Eutropius
 de Doct. annos 6, menses 4. Victor Schotti cis annum sex-
 Temp. tum periisse scribit. Eusebii Chronicon & Cassiodo-
 c. 27. rus

rus Eutropium sequuntur. Sed & Julianus in Cæsaribus Probo 7 assignat annos. Sanè temporum illorum valde incerti sunt discordesque Fasti. Qua ex diffensione corrigendi sui erroris ansam Chronologi quidam acceperunt : qui cum biennio hætenus, unove deerrassent anno, & in Christianæ æræ putandis annis alterutro spatio tardiozem calculum instituisent, versuram facere coacti sunt in Probi Imperatoris tempore, de quo annum unum alterumve detraxerunt. Nam cum fixa sit Diocletiani Imperatoris epocha in eo, qui numeratur annus Christi 284, quique proximè Consulatum Diocletiani II & Aristobuli præcedit, ac notatur Coss. Carino II. & Numeriano in Fastis Cassiodori & Idatii, totidem Consulatum paria digeri necesse est à Coss. Cajo Cæsare & Æmilio Paulo, hoc est anno 1 æræ Christi, ad Diocletianum & Aristobulum, qui est ejusdem æræ 285. Consulatus, inquam, sunt absoluti 284. Atqui Christianam æram exorsi sunt aliqui ab Consulatu Augusti XIII, & Sylvani, qui biennio vulgarem antecedit epocham. alii à sequentibus Coss. Lentulo & Pisone, ut Onufrius. Utrosque igitur à primo anno Christi duobus unove plures Consulatus necesse est ponere ; quod ad Probum usque fecerunt. Ubi detractis totidem, quot superfluos habebant, rediere deinceps in viam. Quare Probo alii 5, alii 6 haud integros assignant ; nos septimum inchoasse pertendimus. Sed ea quæstio diligentius à nobis est pertractata in undecimo de Doct. temp. c. 27.

Nunc de Diocletiani agamus initio, quod insigne est, ac præcipuam à Chronologo curam exigit. Nos in 11 de Doct. Temp. c. 30. certissimè, quantum in hac re consequi licet, ostendimus, anno Christi 284. post Cari & Numeriani obitum, ab exercitu Diocletianum ad imperium esse prove-

que occidentales provincias obtineret, in his annis demum 285. occiso Carino, Diocletiani nomen receptum.

a Cas-
siod. Si-
culi. Ida-
tii.
b Amm.
23.

*Diocle-
tianus
Impera-
tor ex
anno
284.*

e Inscript.
p. 285.

Quod igitur ab anno Christi 284 imperare Diocletianus coeperit, ex eo conficitur. Consulatus Diocletiani II, & Aristobuli, est septuagesimus nonus ante Consulatum Juliani IV, & Sallustii, quod docent Fasti omnes antiqui, ut Idatii, & Cassiodori, & quos Onufrius ac Baronius adhibuerunt: idemque quinquagesimus est ante Consulatum Optati & Paulini. Atqui Juliani IV & Sallustii Consulatus incurrit in annum Christi 363; quo, mortuo Juliano, Jovianus imperare coepit; ut & *a* Fasti Consulares, & *b* Ammianus, alique omnes historici tradunt, discrepante nullo. Optatus verò & Paulinus Consules fuerunt anno 334. quod præterea demonstrat Solaris illa defectio, quam his Consulibus sub meridiem accidisse testatur Firmicus lib. 1. c. 2. quam nos deprehendimus Jul. 17. hora circiter meridiana in horizonte Romano. Si igitur de annis 363 subducas annos 79. vel de 334, annos 50, utrobique residebunt anni 284. Quare sequens annus, qui numeratur à Christo 285, Consules habuit Diocletianum II, & Aristobulum. At verò ante Calendas anni hujus Imperatorem jam fuisse Diocletianum, ex Ammiano colligitur: qui Julianum ait Augustum cum Sallustio homine privato Consulatum iniisse; *quod post Diocletianum & Aristobulum nullus meminerat gestum.* Ergo Imperator tum erat Diocletianus, & Augustus, quando cum Aristobulo magistratum iniit. Hoc verò anno 285 factum est, ut ostendimus. Quare ex anno 284 imperare coepit. Id ipsum vetus quoque apud Gruterum *e* inscriptio declarat, quæ cum Diocletiano II Consule Tribunitiam potestatem II copulat. Proinde Tribunitiam potestatem primò est indeptus ante Consulatum secundum: quia cum potestate primum quoque Con-

Consulatum accepisse videtur, affecto jam anno cum Numerianus Consul esset occisus. Hæc ἀποδεικτικῶς quod studemus, efficiunt, anno 284 Diocletianum imperatorem fuisse. Quod verò illis ipsis Coss. Diocletiano II. & Aristobulo refert Idatius levatum esse Diocletianum, id ita par est intelligi, ut occiso tum Carino solus ac sine rivali dominari cœperit, & in Occidente, ibique, ubi Carinus hætenus imperarat, sit appellatus Augustus. Vide lib. 11. de Doct. Temp. caputque 30. Chronicon Alex. egregiè quod docuimus affirmat. Ait enim Diocletianum Carino II, & Numeriano Coss. (is est annus Christi 284) ante diem 15 Cal. Oct. Chalcedone renunciatum esse Imperatorem, & 5 Cal. Octob. cum purpura ingressum esse Nicomediam; ac demum Cal. Januariis sequentibus Consulem processisse cum Aristobulo collega. qui locus eximius est. Nam ex eo discimus, falsò hætenus persuasum fuisse Chronologis, Diocletianum Palilibus ipsis, sive xi Cal. Majas imperium accepisse; quod longè post hoc tempus evenit. Quod autem ex Mamertini Panegyrico de Palilibus colligi Onufrius, Scaliger, ac reliqui fere omnes existimarunt, fugit illos ratio. Nihil enim ejusmodi illius verba significant, ut capite isto 30 probavimus. Quinetiam Ambrosius annum Christi 377, quo Luna 14 in quintum Eides Aprilis incurrit, quæ dies erat Dominica, Pascha verò celebratum est 16 Cal. Maji, numerat tertium & nonagesimum à die imperii Diocletiani. Detrahis 93 de 377, residui sunt 284. Hoc igitur anno Diocletianus iniit. Quippe initium annorum Diocletiani ab Augusti 29 die capitur, ex Alexandrinorum instituto; adeoque ante Pascha: sic ut anni 93 principium cadat in Christi 376.

Diocle-
tianus
non à
Palilibus
iniit, sed
Septem-
bris men-
se.
a Epist.
ad Epif.
Æmil.

b Vide
App.

Operis
de Doct.
Temp.

b Dionysius etiam Exiguus epistola I, scribit Cyrillum primum cyclum suum exorsum esse ab anno 153 Diocletiani, & ultimum in 247 terminasse.

p. 874.

Nos à 248 anno ejusdem, ait, tyranni potius, quàm principis inchoantes, nolimus circulis nostris memoriam impii & persecutoris innectere. Annus primus cycli S. Cyrilli coepit à 29 die Augusti anni Christi 436: anni verò ultimi Pascha convenit in annum Christi 531, quo putabatur 247 annus Diocletiani, & 248 inchoatus est ab Augusto mense. Proinde si de annis 531 subducas 248, relinquentur anni 283. ut sequenti anno Christi 284 Diocletiani primus exordium habuerit. Non sunt igitur audiendi, qui Diocletiani exordium in anno Christi statuunt 286, vel 287.

Maxi-
miani
exor-
dium.

Maxi-
miani
initium.

ap. 280.

De Maximiano Herculio Diocletiani collega haud levis est dubitatio. Nam plerique Coss. Maximo II & Aquilino Maximianum Imperatorem esse factum asserunt, ut Idatius, qui & Cal. Aprilis diem designat. Hic est annus Christi 286. Cassiodorus Basso & Quintiano Coss. anno 289. Nos anno 285, Diocletiano II & Aristobulo Coss. Cæsarem esse ab Diocletiano creatum arbitramur: eodem verò, vel sequenti, Maximo & Aquilino Coss. Augustum, & Imperatorem. quod ita demonstramus. Panegyricus Maximiano & Constantino Augustis ab incerto auctore dictus viginti annis Maximianus ait Imperatorem fuisse. Aurelius autem Victor à Schotto editus Diocletianum refert *vicesimo anno regni curam abjecisse reipublica, & in sententiam Herculium agrè traduxisse, cui anno minus potentia fuerit.* Ergo 19 annis solidis regnavit. Rursus inscriptiones veteres apud Gruterum testantur, Diocletianum Coss. II fuisse cum Maximiano Aug. Ergo saltem anno 286 Augustus esse coepit. Nam anno 287 Diocletianus Consul tertium fuit; anno verò 285 Consul secundum. Eutropius Maximianum scribit prius Cæsarem fuisse, postea Augustum ex Cæsare. Igitur anno 285, id est altero post initium Diocletiani, primum Cæsar est creatus, deinde Augustus, vel eodem

eodem anno, ut Inscriptio illa persuadet, vel sequenti, ut Idatius significat. Id enim ambiguum est. de quo vide caput 30 libri 11 de Doct. Temp. Annus, quo purpuram ambo deposuerunt, est Christi 304. qui Diocletiano IX, & Maximiano VIII Coss. notatur, ut refert Idatius, & Alexandr. Chron. de quo mox agetur. Hac ratione 20 annos solidos Diocletianus, uno minus Maximianus, rempublicam administrarunt.

De initio persecutionis Diocletianæ, & anno depositi ab ambobus imperii. quod utrumque firmissimis argumentis adstruitur.

Eusebius in historia Ecclesiastica, & in Chronico, testatur, anno imperii 19 Diocletianum contra Christianos horribilem persecutionem excitasse; cuius initium edicto illo fecit, quo Ecclesias dirui, & libros sacros tradi iussit, & exuri, mense Martio, cum Passionis festum appeteret. Ita Eusebius. Subjicit Martyrum historiam, qui tum primum pro fide certarunt; & in nonnullis etiam dierum characteres adscribit, sed plerunque mendosos, ac minimè cohærentes. Et apparet, hanc octavi libri laciniam, vel assutam aliunde, vel, additis & immutatis ab recentiore manu quibusdam, interpolatam fuisse.

CAP. X.
Vide l. 12.
de Doct.
Temp. c.
32. & 33.
Euseb.
Hist. 8.
c. 13.

Duo sunt anni, qui persecutionis exordio probabiliter adscribi queant, nimirum 302, & 303. Nam priore cœptus est Diocletiani 19 annus circa autumnum, ut supra demonstravimus; posteriore, desiit 19, & inchoatus est 20. Verum potius anno 302 persecutionem cœpisse nobis ista persuadent.

Conciliabulum Cirthense à Donatistis coactum est, præfidente Secundo Tigisitano episcopo, post annum, quàm commota persecutio est, ut scribit Augustinus. At idem celebratum est IV Non. Mar-

Aug. in
Brevic.
Collat.
diei 3.
cap. 17.

tii, Diocletiano octies, & Maximiano septies Coss.
 Aug. 3. ut Acta illius fidem faciunt, quæ idem refert Au-
 con. gustinus. Consules isti cadunt in annum Christi
 Gaud. 303. Ergo annus antecedens persecutionis initium
 cap. 27. dedit. Contra hoc opponi posset, Augustinum in
 Breviculo scribere, Conciliabulum istud Cirthense
 coactum esse anno proximè sequenti ab eo, quo
 Coss. fuere Diocletianus IX, Maximianus VIII.
 Nam gesta Martyrum, quibus ostendebatur tempus
 persecutionis, Consulibus facta sunt Diocletiano
 novies, & Maximiano octies, pridie Idus Februa-
 riis; gesta autem episcopalia decreti Cirthenfis post
 eorundem Consulatum, tertio Nonas Martias; ac
 per hoc tredecim menses interesse inveniuntur, ad
 Explica- plures utique quàm undecim, quos prius Catholici
 tur Au. minus diligenter computando responderant Hic lo-
 gustini cus insignis est, & à nobis illustrandus. Nam ex eo
 locus persecutionis exordium investigare possumus. Cum
 igitur in Collatione cum Donatistis Catholici ex
 Concilio Cirthenfi ab illorum majoribus habito eos
 revincerent, hi adversus Concilium istud & ejus
 acta falsum exceperunt, asserentes persecutionis
 tempore non potuisse Concilium congregari. Con-
 trà, Catholici dicebant, post passionem illorum
 Martyrum, unde persecutionis tempus probabatur,
 prope annum consecutum fuisse usque ad Consulem
 & diem Concilii Cirthenfis. at Officiales mensem
 interfuisse dixerunt. Nempe quod Martyrum gesta
 pridie Id. Februarias, Concilii verò Cirthenfis acta
 tertio Nonas Martias erant inscripta, annis utique
 diversis. Sed Officiales menstrui solius intervalli
 rationem duxere per imprudentiam. Quare sequi-
 tur apud Augustinum: Sed illud verius erat, quod
 Catholici dixerant. Nam gesta Martyrum Consuli-
 bus facta sunt Diocletiano novies, & Maximiano
 octies, pridie Idus Februarias: gesta autem episco-
 palia decreti Cirthenfis post eorundem Consulatum,
 tertio

tertio Nonas Martias. ac per hoc tredecim menses interesse inveniuntur. Hæc Augustinus in Bre-
viculo.

In Diocletiani persecutione non uno anno passi sunt martyres in Africa. ac primi quidem sub illius initium: posteriores anno sequente. amborum gesta sunt confecta, & Consulibus notata. Diocletiano IX, & Maximiano VIII Coss. pridie Idus Febr. passi erant aliqui, secundo persecutionis anno labente. Cum ergo constaret, anno post inchoatam persecutionem Cirthense Concilium peractum fuisse, & Officiales ex Actis Martyrum, qui primi occurrerant, eos fortè recitassent, adeoque in anni secundi Martyres incidissent, anno sequenti, quo persecutionis, secundo defito, tertius incepit annus, Cirthense Concilium attribuit Augustinus, cujus gesta III. Non. Mart. notata erant. Quare Officiales quidem illo ipso anno, quo Coss. fuere Diocletianus IX, Maximianus VIII, utrumque contigisse putarunt, Martyrum illorum passionem, & Cirthense Concilium. Augustinus verò Concilium anno sequente, qui fuit Christi 305, Nam Consulatus iste Diocletiani IX, annum occupat 304. Verùm Acta ipsa Cirthenfis Synodi, quæ totidem verbis exscribit in lib. 3 contra Crescon. c. 27, Cirthense Concilium Coss. Diocletiano octies & Maximiano septies assignant, quarto Nonas Martii. Is est annus Christi 303, quo episcopi Donatistæ convenerunt quarto Nonas Martii; gesta autem episcopalia confecta sunt postridie, tertio Nonas. Ex quo necessario sequitur, persecutionis exordium anno antecedente, Christi 302 accidisse, Coss. Constantio Choro Cæsare IV, & Maximiano Armentario Cæsare IV. Etenim persecutionis classicum Imperatorum edicta cecinere sub Paschatis solemne, hoc est exeunte Martio, vel Aprili ineunte. at Cirthense Concilium Martio ineunte cogitur, utique jam inflammata

I ii 4 per-

a Pho-
rius. Cod
296.

persecutione. Igitur antecedente anno coepta perse-
cutio est. Hæc pro certissimis habenda sunt. Pluris
enim gesta ipsa Concilii Cirthenfis, Consulúmque
notam iis appositam facimus, quàm quod per hal-
lucinationem Officiales responderunt. Ergo anno
Christi 302, Diocletiani 18 exeunte, vel 19 ineunte,
si à Paschali mense, ut Christianis mos erat, annos
illius auspicemur, circa Passionis Dominicæ tempus
persecutionis edicta publicata sunt. Eusebius in
calce libri 7 annum illum 305 numerat à Natali
Christi; quod idem legitur in Actis SS. Metropha-
nis & Alexandri apud Photium. Sed si de æra vul-
gari sermo sit, eum constat esse 302, quem Euse-
bius auxit triennio, quòd antecedentium annos Im-
peratorum, qui nonnunquam invicem permisti
sunt, distraxit, atque integros explicavit.

Idem porro de die ac mense sibi non constat. Lib.
8. c. 2. edicta primùm proposita scribit anno 19
Diocletiani, mense Dystro, qui est Romanus Martius,
τῆς τῆ σωτηρίας πάθους ἑορτῆς εἰσελευνούσης,
appetente festo salutifera passionis. *b* at in Appendice
libri ejusdem anno eodem 19 Diocletiani, mense
Xanthico, qui est Aprilis, *τῆς τῆ σωτηρίας πά-
θους ἑορτῆς ἐπιλαμβανούσης,* subeunte festo sa-
lutifera passionis, idem, quod prius scripserat,
contigisse dicit. Utrumque verum esse potest, ut
& Martio desinente primum edictum promulgave-
rit, & Aprilii ineunte posterius, & absolutius. Ale-
xandrinum Chronicon diem adjicit Martii 25,
ἐν ἡμέρῃ τῇ ἑορτῆς τῆ Πάχα, ipso Paschatis
festi. quod falsum est. Nam Pascha non potest in
illum cadere diem, nisi litera Dominica sit G Hoc
verò contigit anno 305, cyclo Lunæ 2. quartadeci-
ma Paschalis Nicæna Martii 25. ac Diocleriani tem-
pore fortasse Martii 26. &, ut Nicænam tunc obti-
nerint, Pascha non potuit conferri in 25 Martii,
nisi

nisi in termino celebraretur. Denique Diocletianus anno illo Imperator esse desierat. Itaque non congruit tempus in isto Chronico designatum.

Eusebius ait Diocletianum & Maximianum ab inchoata persecutione duos annos haud integros in imperio permanisse, οὐδ' ὅλοις δυοῖν ἔτεσιν ἐπι-
Euseb. l. 8. c. 13. & in Ap- pend. l. 8. f. 91. p. 2. Rob. Sc.

γυόμενοι τῷ διωγμῷ, μεθίστανται τῇ βασιλείᾳ. Purpuram exuerunt eo anno, quo Coss. erant Diocletianus IX, Maximianus VIII, Calendis Apr. ut scribit Idatius. Quare ita componenda res videtur. Anno 302 Pascha celebratum est, ut dixi, Aprilis 5. Festum Passionis, id est Parasceve sancta, Aprilis 3, quo die edicta publicata sunt. Biennio nondum plenè vertente, ac biduo ante secundi anni terminum, Calendis Aprilis, ambo Imperatores privatam ad vitam redierunt. Chronicon Alexandrinum Coss. Diocletiano VIII, & Maximiano VII, commotam esse procellam persecutionis affirmat, & sequenti, Diocletiano IX, & Maximiano VIII, Coss. imperio cessisse. Hoc modo vix anno integro post initium illius imperassent. Siquidem anno 303 Aprilis 18 Pascha contigit, aut April. 25, si neomenia uno die tardiùs collocata sit: Imperatores verò Cal. Apr. in ordinem redacti sunt.

Jam verò anno illo, quo Coss. erant Diocletianus IX, Maximianus VIII, utrumque imperium abdicasse, Fasti omnes consentiunt, Idatii, Cassiodori, Siculi, Zosimus Lib. II; qui etiam addit à Consulatū Chilonis & Libonis, quo Severus Ludos seculares edidit, ad Diocletianum IX, & Maximianum VIII. Coss. annos putari 101. Atqui Severus ludos illos celebravit anno Urbis conditæ 957, ut testis est

Censorinus, qui & eosdem Consules illo anno fuisse scribit; qui annus Tribunitiæ potestatis duodecimus Severo fuit, ut vetus Inscriptio testatur apud Onufrium. Annus Urbis 957 est æræ Christianæ 204.

Per. Jul. 4917. à quo centesimus primus annus est Christi 304. Idatius porro Coss. istos adscribit æræ Hispanicæ 342. de qua detractis ex methodo annis 38, residui sunt anni Christi 304.

Aurelius Victor à Schotto vulgatus refert, Diocletianum anno imperii vicesimo se abdicasse. quem secundum persecutionis annum numerat Eusebius in Chronico. Auctor verò Panegyrici Maximiano & Constantino dicti, Maximianum imperii vicesimo, octavum jam Consulem, posuisse purpuram significat. Annus primus Diocletiani cœpit anno Christi 284, ut superius ostensum est. Ergo annus vicesimus iniit anno 303. Maximianus verò Cæsar est factus anno 285. Proinde vicesimus illius inchoatus est anno 304. Vide quæ suprà de initio utriusque disseruimus.

*Refellitur quo-
rundam
opinio de
anno 1
persecu-
tionis
Diocle-
tiani.*

Ex his intelligi potest, quantum aberrant eruditi quidam viri, qui annum primum Diocletianæ persecutionis, quo edictum de Ecclesiis subvertendis propositum est, applicant ad annum Christi 305, quo Diocletianum VIII, Maximianum VII Coss. fuisse volunt. anno verò 306 Diocletianum IX, Maximianum VIII. quo iidem purpuram exuerunt. In quo sua ipsos refellit ratio. Siquidem Zosimi testimonium approbant libro 2. narrantis à Consulatu Chilonis & Libonis, per quem Severus saculares ludos exhibuit, usque ad Consules Diocletianum IX, Maximianum VIII, annum fluxisse unum supra centenos. ac tunc Diocletianus privatus ex Imperatore factus est. Cum autem Constantinus & Licinius tertium ambo Consules forent, centum ac decem annorum vertebat spatium; quo legitimos saculares ludos fieri oportebat. Subjicit, Diocletianum post tres inde annos excessisse.

Hæc Zosimus. Chilonis & Libonis Consulatus in annum Christi 204 necessario competit, ut proximè antè collegimus. à quo anno centesimus primus

mus est 304. at verò 306, est centesimus tertius. Sic Constantinus & Licinius III Consules fuerunt anno Christi 313, qui est centesimus decimus ab anno 204. Quare Consulatus IX Diocletiani, & Maximiani VIII, erit Christi 304, ex Zofimi sententia: aut saltem 305, si annos 101, excluso Christi 204, computet. Non potest verò 306 numerari. Præterea Diocletianus anno 304 vicesimum annum absolvebat imperii, eodémque imperium abdicavit. persecutio verò coepta est anno ejus 19. Atque hoc demonstrant illa, quæ super ejus exordio capite superiori diximus; ubi ex anno Christi 284 iniisse Diocletianum ostendimus, maximè Ammiani auctoritate freti, Fastorúmque Consularium, quibus cœlestes observationes fidem conciliant.

At enim ^a Eusebius anno 305 Christi persecutionem coepisse asserit, cum eoque nonnulli. Primùm animadvertendum erat, eum annum, qui 305 à natali Christi putatur ab Eusebio, non esse communis æræ 305. Hic enim vulgarem Christi ortum antevertit, in Chronico quidem anno solido; sic ut annus 303 æræ communis incidat in eum annum Julianum, qui trecentesimus quintus est ab eo, quo Christum natum posuit. In eo porro libri historiæ septimi loco, unum emetiri annum potuit, ut eum, qui communis est æræ 302, ab ortu Christi numeraret 305. Neque verò ex historia Martyrum, quæ in 8 libri Historiæ Ecclesiasticæ fine legitur, explorati quippiam ac certi illius ad conjecturæ patrociniū efficitur. Quippe mendosa illuc omnia ferè sunt; & si quæ sunt anni primi persecutionis indices notæ, ex non uni & eidem congruunt, sed plures diversósque designant.

^b Anno persecutionis 3, Apphianus ^c mensis Xanthici, sive Aprilis 2, feria 6 passus est. Igitur litera tum fuit Dominicalis C. proindèque annus Christi 303, vel 308, ut primus coeperit vel 301,

^a Lib. 7.
Hist. in
fine.

^b Eusl. 8.
f. 93. p. 2.
ed. Rob.
St.
^c Ib. f.
94. p. 2.
vel

vel 305. Utrumque verò falsissimum est, etiam ex illorum opinione, qui anno 305, ab die Martii 25, inchoatam esse persecutionem existimant: cum Aprilis anni 308 hac ratione quarti anni principium esse debuerit.

a Ib. f.
94. p. 2.

a Eadem Aprilis 2 die, Dominica Paschali, Theodora virgo pro Christo mortem obiit anno 5 persecutionis. Convenit anno 310. Unde primus in annum cadet Christi 306. Reliqua, ne longior sim, omitto, quæ sunt absurdiora temporis vestigia.

b Lib. 8.
f. 90 p. 2.

b Illud movere quempiam potest, & quod Eusebius ait, persecutionem octavo anno nonnihil relaxatam, decimo tandem anno quievisse penitus. Atqui si in annum 302 Christi primus illius incurrit annus, decimus anno Christi congruet 311. quo ipso nondum persecutioni modus est adhibitus: nec ante 313 id

c Euseb.
8. Hist. c.
17. & L.
9. c. 9.

c evenit, paulo ante Maximini obitum, Sed sciendum est, in persecutionis annis enumerandis Eusebium illud intervallum minimè comprehendisse,

d Euseb.
init. l. 9.

d quod ab insectatione Christianorum vacuum intercessit post annum illius octavum; quod spatium

e Lib. 9.
c. 2.

e sex fuisse mensium significat. Quocirca octavus annus persecutionis finitus est anno Christi 310. quo ad tempus pace restituta, iterum anno sequenti novis decretis à Maximino repetita est Christianorum vexatio. Ita decimus annus in Christi 313 desit. Sanè probabiliter hæc dicuntur à nobis. Qui autem annum persecutionis primum 305 esse Christi volunt, eosdem necesse est decimum illius inchoare anno 314, sublato jam è vivis ex anno superiore Maximino: ante cuius exitum finem illi adhibitum esse scribit Eusebius.

*Epilogismus temporum Constantii, & Constantini,
Chronologica ratione confectus.*

Constantius Chlorus obiit anno Christi 306, ut CAP. XI.
in Fastis scribit Idatius, ipso & Armentario VI.
Coss. æra 344. Cal. Augusti; quo die functum esse
vita Constantium auctor est a Socrates. Id anno a Socra.
quarto persecutionis esse factum Eusebius docet. Lib. 1. c. 1.
Cœpta verò persecutio est; ut ostendimus, anno Eusebius
Chron.
302. Quare annus quartus expletus debet intelligi,
utin 306 cadat initium Constantini.

Cæterum nos in undecimo de Doct. Temp. me- Lib. 11.
de Doct.
Temp.
c. 35.
ritò dubitavimus, an Christi anno 305 mortuus sit
Constantius, potiùs quàm sequenti. Etenim Euse- De Con-
stantii
morte
quæsitum.
bius lib. de vita Constantini cap. 53. Constantinum
refert imperasse annos 32, paucis exceptis mensi-
bus; hoc est, annos 31, menses 10, ut ait Theo-
dorus Lector in Collectaneis. at mortuus est anno
Christi 337, die XI. Kal. Jun. ut mox dicetur. Proin-
de Julio exeunte illius anni tricesimus tertius in-
choandus erat. Deductis 33 de 337, restant 304.
Ergo anno 305 mors Constantii, & initium Con-
stantini contigit. Hæc firmissima ratio videtur.
Nam Constantini annos ignorare non potuit inti-
mus ejus Eusebius. Assentitur Eusebio Victor. in
Epit. qui 10, 12, ac 10, hoc est 32 annos illius nu-
merat. & disertius idem à Schotto editus tricesimo
ac secundo obisse dicit. Eutropius 31 anno mor-
tuum refert, nempe absoluto. Præterea Victor
Schotti annum Chloro imperium attribuit, ex quo
Augustus esse cœpit: quod anno 304 contigisse su-
pra demonstravimus. Tum quartus ipse persecutionis
annus, cujus paulo ante memini, id ipsum adstruit.
Nec abhorret Socrates, qui anno 1 Olymp. 271
obiisse Constantium narrat 25 Julii. At hæc Olym-
pias procedit à solstitio anni 305. Quamobrem
suspi-

susplicamur, anno 305, post obitum patris, Constantinum militari suffragio Cæsarem esse renuntiatum, eundemque anno iequenti à Maximiano socero una cum Fausta conjugè Augusti titulum impetrasse. Nam Cæsarem aliquandiu antè, quàm Augustus à socero fieret, Constantinum fuisse, docet Paneg. Maxim. & Constant. dictus. Porro anno altero ab morte Constantii Faustam duxit. Hoc modo ab obitu Constantii annos 32, ab Augustæ dignitatis initio, uno minus imperaverit. Hæc ut verisimilia sunt, sic non temere ab communi Chronologia discesserim, quæ annum 306 Constantii morti præfinit; præsertim cum eundem annum Fasti Idatii designent.

*Annus
mortis
Constantini.*

*a Euf. 4.
de vita
cap. 64.
b Socr. 2.
c. 32.*

*De Maxentii
obitu.*

Mors Constantini fixa est in anno Christi 337, Feliciano & Titiano Coss. ipso die Pentecostes; ut notat *a* Eusebius, & 22 Maji, quod *b* Socrates prodidit, nec de eo controversia est ulla. Ex quo refelluntur ii, qui Constantinum anno 307 iniisse volunt: siquidem 32 annos ferè in imperio transegit. Qui & validius ex Maxentii primordio ac nece confutantur. Hic enim, mox ut audiit Constantinum mortuo patri successisse, ejusque Romam imagines allatae sunt, imperium & ipse sumpsit, quod sexennio toto tenuit; sic ut sexti anni postremo die in pugna ceciderit. Testatur hoc Nazarius in Paneg. Constant. ubi dominationem illius sexennio toto definit. & alter Paneg. eidem Constantino dictus. *Consumpto, inquit, per desidias sexennio, (ita leg. pro senio) ipsum diem natalis sui ultima sua cade signaret, ne septenarium illum numerum sacrum & religiosum vel inchoando violaret.* Pridie natalis sui, hoc est ejus diei, quo imperare coepit, annique septimi, occisum esse Maxentium ait. Anni porro tempus indicat Nazarius hibernum, ac nondum satis aperto mari, quando caput illius in Africam missum est: *Et nondum satis tempestivo mari, affuerant tamen navi-*

navigantibus felices aura. Jam certissimum est, annum hunc fuisse Christi 312, Constantino II, & Licinio II Coss. ut est in Idat. Fastis, æra 350. quod ex eo demonstratur, quia sequenti anno, ambobus illis tertium Coss. Constantini jussu Melchiades de Donatistarum & Cæciliani causa Romæ judicavit 6. Non. Oct. feria 6. ut ex Actis Optatus refert lib. 1. & Aug. Epist. 68: cum eodem anno, 17 Cal. Maji, libellus contra Cæcilianum à Donatistis directus esset Constantino Imperatori; quo accepto libello, cum literis Anulini Procos. Romam illos evocavit Imperator. Hæc anno 313 necessariò contigerunt. Ergo jam Romam Constantinus obtinebat. proindèque superiore anno victus & occisus est Maxentius. cujus si annus septimus inchoandus fuit anno 312, primus ab anno 306 procedit. Quod autem de anno 305 suspicati sumus, id non alia ratione conciliari potest, nisi ut Constantinum anno ipso 305, superstite patre, Cæsaris dignitate auctum esse dicamus, quamvis nondum imperaret. Solent autem nonnunquam eorum anni, qui Cæsares antè, quàm imperarent, fuerunt, ab ipso Cæsarei nominis auspicio progredi. Velut in Chronico Eusebii scriptum est, Constantium Chlorum *anno sextodecimo imperii diem obiisse in Britannia Eboraci*: cum imperarit Augusta potestate non integrum biennium. Sunt & alia ejus rei apud historicos exempla. Quo magis de Constantino licet usurpare; etsi auctoritas scriptorum expressa non est. Sed Panegyricorum loca, quæ adduximus super Maxentii tempore; Scaligeri & aliorum Chronologorum licentiæ frænos injiciunt, qui anno 307 Constantii obitum, & initium Constantini alligant, errore haud mediocri.

Idem Constantini primordium ex Nicæni Concilii tempore confirmari potest. * Eusebius refert, post finem Nicæni Concilii, antequam Patres dimitteret, Vicennalia commodum absoluta; a Lib. 3. de vita Const.

ob

L. i.
c. 16.
L. i.
c. 25.

ob quæ splendido convivio episcopos excepit;
 καὶ τὸ αὐτὸ ὃ καὶ τὴ βασιλείας εὐνοουμένης ἐπι-
 γούτω χρόνος. Idem & Socrates, & Sozomenus
 testantur. Atqui Nicæna Synodus anno Christi 325
 Paulino & Juliano Coss. est habita, uti omnes con-
 sentiunt. Is autem est annus Christi 325. Igitur
 anno 325 Constantini 20 saltem est inchoatus. Sanè
 Euseb. in Chron. ad annum Olympiad. 276. secun-
 dum in editione Scaligeri, tertium in Pontacena,
 ita scribit, *Vicennalia Constantini Nicomedia facta,
 & sequenti anno Romæ edita.* Idatius in Fastis Vi-
 cennalia Constantini Romæ ait edita Constantino
 VII, & Constantio Cæsare Coss. æra 364. Is est
 annus Christi 326. Ergo anno antecedenti 325 Ni-
 comedix celebrata sunt. Si vicesimus Constantini
 coepit anno 325, primus saltem anno 306 inchoatus
 est, non 307.

*De Nicano Concilio, ejusque tempore, ac rebus in
 eo gestis; tum de initio Constantii, & insequen-
 tium annorum ad usque Christi 416 ratione
 Chronologica.*

CAP.
XII.

Lib. II.
de Doct.
Temp.
c. 41.

Fuit ista quorundam opinio, partim Nicænum
 Concilium anno Christi 322 celebratum fuisse,
 partim ad annos propagatum, paullo plus tribus,
 aut sex. Priorem, quæ anno ipso 322 peractum as-
 ferit, Paulus Forosempronienfis episcopus amplexus
 est Parte 1. lib. 3. & 4. itidemque computi Scriptores
 aliqui, Joannes Stæflerus in Kalendario, Propos.
 34. & Joannes Lucidus. Quò illos induxisse videtur
 aurei numeri commoditas; ut ab eo anno, qui pro-
 ximè Concilium illud secutus est, in quo & cele-
 brandi disciplina Paschatis, & lunaris cycli castigata
 ratio creditur, is ipse lunaris cyclus processerit.
 quippe annus Christi 323 aureum numerum habuit
 1. Hæc

1. Hac methodi opportunitate in eam sententiam illectos Computi magistros illos arbitror. Triennio, sexque mensibus Synodum hanc habitam referunt Acta Metrophanis & Alexandri apud Photium, Cod. 256. Scaliger in 5 de Emendatione Temp. triennium circiter tenuisse Nicænum Concilium existimat, ab anno 325 ad 327. Gelasius apud Photium Cod. 88. annos sex, ab decimo sexto Constantini ad vicesimum sextum.

Sed istos omnes falsos esse constat; neque quidquam exploratius est, quam eodem anno, qui Consulibus notatur Paulino & Juliano, & inchoata & absolutam esse Synodum. De anno testatur Socrates libro 1. cap. 13. eum fuisse dicens 636. ab regno Alexandri Magni, quæ est æra Græcorum Seleucidarum ab anno coepta ante Christianam æram 312. de qua Seleucidarum epocha diximus in libro 3. cap. 3. tum eosdem Consules adscribit, quos retuli. Addit primum confectum habitum Maji vicesimo die. Eusebius porro libro 3. de vita Constant. c. 21. & lib. 4. cap. 47. Sozomenus lib. 1. cap. ult. scribunt in eum annum, vicesimum Constantini annum incidisse, ac Vicennalia post absolutam Synodum dedisse iis Imperatorem. Est autem vicesimus annus Constantini, æræ Christianæ 325.

In actis Synodi percensendis mirus est veterum conflictus. Nos hinc ea paucis exequemur. a Conve- a Socra 1.
nere episcopi numero 318, omnes ferè aut vitæ Sozom. 1.
merito, aut doctrina, aut utroque celebres. Quo- Gelas. 2.
rum illecti fama gentiles eodem venere philosophi,
cum iisque in certamen descenderunt. b Edita fidei b Ruff. 1.
formula, septemdecim initio reclamationum, Ariana I. c. 5.
infecti labe. Mox autem Imperatoris minas veriti Gelas. 2.
undecim ex illis subscribere, ut ait Ruffinus; qui cap. 7. &
sex reliquos cum Ario relegatos asserit. 24. 25.

c Hieronymus octo ait Arianos episcopos in Ni- c con.
cæno concilio susceptos, è quibus tres nominat, p. 622.
Lucif.

Eusebium Nicomediensem, Eusebium Cæsareensem, Theogonium Nicænum: tum Saram Lybiæ presbyterum, Arium presbyterum, Euzojum Diaconum, & Achillam Lectorem.

• Apol. 1.
p. 566.
b lib. 1.
pag. 265.
Gr.

Socrates libro 1. & Sozom. 1. cap. 21. quinque commemorant, qui invitati deinde τῷ ὁμολογίῳ subscripserunt. quibus si Eusebium Cæsareensem addas, sex illos reliquos efficies. Addunt, post receptam subscriptamque formulam, cum de Arianæ damnatione agi coeptum est, restitisse Nicomediensem Eusebium, & Theogonium Nicænum. Ideo jussu Constantini una cum Ario deportatos, ac pro Eusebio ordinatum Nicomediæ Amphionem, pro altero Christum. quod posterius testatur Athanasius. & Theodoretus duos omnino, subscribentibus cæteris, assentiri noluisse, Theonam & Secundum. Sanè Epistola Synodica Nicæni Concilii apud Socratem docet, Arium damnatum, cum eoque duos istos. Verùm Hieronymus tam Episcopos omnes, quàm Arium ipsum, Synodo plenè satisfecisse significat, & ab ea esse susceptos. Verùm persuasum id habuerunt historici veteres, Arium cum quibusdam episcopis, è quibus fuit Nicomediensis Eusebius, ex ipsa Synodo Imperatoris edicto relegatos fuisse. Sed Constantini ipsius rescriptum post annos aliquot ad Nicomedienses datum, cujus fragmentum legitur apud Theodoretum lib. 1. c. 19. fol. 290 edit. Græcæ, fidem facit, Eusebium aliquanto post Nicænum concilium tempore depositum esse: cum quidem sub ipsum Concilium, pendente adhuc damnationis sententia, infimis precibus veniam exorasset. cujus etiam Sozomenus lib. 2. cap. 21. fol. 29. meminit. Quocirca conciliari in hunc modum historia illa debet. Cum in Nicæna Synodo de Ario damnando actum esset à Patribus, ei primùm intercessisse episcopos sex: tum cæteris metu consentientibus, Eusebium Nicomediensem,

ac Theogonium, pertinacius in sententia cum Ario perstitisse. atque in eos propterea depositionis primum ab episcopis, tum ab Imperatore constitutam in illos exilii poenam. Sed eos omnes oblato supplici libello reconciliatos esse, ac poenae gratiam impetrasse. Demum ambo illi episcopi, cum eorum simulatio ab Constantino detecta esset, ex pristino illo decreto in ordinem redacti, in exilium abierunt, è quo subinde revocati sunt, & in priorem gradum restituti. Vide Annales Baronii ad A. 327. & 329.

Constantii Imperatoris tempus primum Scriptorum auctoritate munitum est, qui ejus initium in Consulatum referunt Feliciani & Titiani, quo mortuus est Constantinus, cum Pentecoste in Maji 22 incidisset, mortem verò in Coss. Taurum & Florentinum anno 361. tum caelesti observatione nititur. Quippe anno eo, qui proximè mortem illius antecessit, quo ipse Constantius decimum, Julius Cæsar tertium fuere Consules, scribit Ammianus horrendam solis defectionem sub diluculum in Oriente conspectam. Ea contigit anno 360, Augusti 28. Proinde Constantius anno 361 obiit. Ad hæc Hieron. in Chron. & Theophanes asserunt anno 10 Constantii Solem defecisse hora diei tertia, Junii 9. fuit annus Christi 364. Ergo anno isti decimus Constantii congruit; adeoque primus annus 337. Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 43.

Constantii tempus
ratione
firmatur.

Am-
20.

Intervalli porro illius, quod ab anno Christi 378 ad 408 interjectum est, ac superiorum itidem annorum Chronologicum munimentum, præter Historicorum auctoritatem, coelestium quoque observationum fidem advocat. Suspicitur Scaliger, Fastos Consulares circa illa tempora corruptos esse, atque inter Consulatum Ausonii, qui in annum 379 incidit, & Stiliconis atque Anthemii, qui annum 405 obsidet, par unum desiderari Consulatum.

Lib. 8.
de Doct.
Temp.
p. 840.
Scal. 5.
de E-
mend.
Temp.

Lib. II.
de Doct.
Temp. c.
46. & 47

quod esse falsum in 12. de Doct. Temp. cap. 46. demonstravimus. Nunc idem triplici de cœlo petito caractere sic probamus. Non est dubium, quod Ammianus initio libri 20 prodidit, anno illo, qui Constantii præcessit obitum, quo Coss. erant Constantius & Julianus III, sub ortum Solis, ingentem Solis eclipsin accidisse. Ea porro convenit in annum Christi 360, Augusti die 28, ut ex astronomicis tabulis constat. quadriennio post bisextilis annus fuit, quo, Joviano mortuo, Valentinianus rerum potitus est, eodem Ammiano testante lib. 25. fuit hic annus 364. Rursus anno illo, quo Coss. fuere Theodosius III, & Abundantius, atque Honorius salutatus est Augustus, hora diei tertia tenebræ factæ sunt, Indictione 6, ut Prosper & Marcellinus in Chronicis referunt. Assignantur ii Consules anno vulgaris æræ 393, quo Sol obscuratus est Novembr. 20, Indict. 6. Rectè igitur isti Consules anno 393 attribuuntur. Demùm Arcadio V, & Honorio V Coss. scribit Idatius in fastis defectionem Solis accidisse 3 Id. No. Hoc nullo alio anno contigit, quàm qui vulgò Christi 402 putatur. Siquidem eo anno, atque illo ipso die, Sol defecit circa horam 9 à nocte media. Quocirca ex anno 360 ad 393, & 402, plena sunt Fastorum Consularium intervalla: quibus nec addi potest quicquam, nec detrahi. Nam eclipses istæ velut limites ac termini sunt, qui certis finibus spatia illa continent. Deinceps verò tria Consulum paria, totidem annis respondent. ac secundum, quo Honorius VI & Aristænetus Consulatum gesserunt, non alium annum, quàm 404 obtinere potest: ut ex historia S. Joannis Chrysostomi postea constabit, qui hoc anno in exilium abiit.

Mors Arcadii Basso & Philippo Coss. notatur ab Zosimo lib. 6, & Prosperi Chronico 3. nec non Socrate lib. 7. cap. 1. & lib. 6. cap. 23. ubi ait, illum vixisse annos 31, imperasse post parentis

rentis mortem annos 14, & Calendis Majis obiisse.

Alaricus Urbem expugnavit anno 410, Varane Vide 11.
 Consule, ut Prosper, Cassiodorus, & Marcelli de Doct.
 nus adstruunt. At Idatius in Chron. & Isidorus æræ Temp.
 447, hoc est anno 409, id evenisse scribunt. quibus c. 47.
 non assentior.

De S. Martini, & Eudoxia Arcadii conjugis obitu, deque Chronologicis quibusdam notis, quibus Marciani Imper, & sequentium principum tempora demonstrantur.

DE S. Martini morte summa veterum scripto- CAP. XIII.
 rum dissensio est. Gregorius Turon. lib. 1. cap. De Mar-
 46. Cæsario & Attico Coss. obiisse narrat, *media* tini obitu.
nocte, quæ Dominica habebatur. Hic est annus 397. Vide l. 11.
 Verum eo anno litera Dom. fuit D. proinde No- de Doct.
 vemb. 11 erat 4 feria, non Dominica. Sigebertus, Temp.
 quem Annales Ecclesiastici sequuntur, annum 402 c. 44.
 addicit. at eo anno litera fuit E, Novembris 11 feria
 3. Aut ergo anno 400 obiit, quo litera Dominicalis
 erat A G, Novembris 11 feria 1. aut 401, quo fuit
 secunda feria. Si prius amplectimur, mortuus erit
 ea nocte, quæ Dominicam antecessit. si posterius
 placet, ea nocte, quæ Dominicam excepit. An-
 num 401 suadet Severus Sulpicius, qui Dial. 3. scri-
 bit, Martinum sedecim annis vixisse post Consula-
 tum Evodii, qui incidit in annum 386: à quo sextus
 decimus annus Christi 401. a Gregorius verò Turo- a Greg. l.
 nensis annum 400 designat, dum Chlodoveum ab 2. c. 43.
 obitu Martini anno 112 mortuum esse scribit, qui
 excessit anno Christi 511.

Circa annum obitus Eudoxiæ Imperatricis obser- De tem-
 vatione digna est historicorum veterum consensio, pore obi-
 & illorum adeo, qui eodem vixere tempore. Hi tus Eu-
 omnes anno ipso, quo Chrysostomus exulavit, doxia.

Christi 404, tertio postquam ille Constantinopoli discessit mense, Eudoxiam periisse dicunt. Ita Prosper in Chron. Eunapius apud Photium Cod. 77. Eudoxiam obiisse prodidit eo anno, quo Arscius pulso Joanne substitutus est, qui est ille ipse 404. Idem docent Socrates lib. 6. capite 17. Sozom. lib. 8. c. 27. & Chronicon Alexand. in quo & anni ejusdem characteres adhibentur. Ait enim, mortuam Eudoxiam prid. Non. Octob. FERIA 5. & depositum ejus cadaver in Ecclesia sanctorum Apostolorum 4. Eid. Oct. FERIA 4. quæ in annum 404. competunt, quo litera Domin. erat CB. Assentitur etiam Theophanes. sed & Marcellinus, qui Honorio VI. & Aristæneto Coss. Eudoxiam obiisse refert, anno scilicet 404. Quod autem antecedente anno Chrysostomi exilium atque mortem posuit, non ideo accusandus est. Id enim eo fecit, quod anno isto 403 primum damnatus est Chrysostomus in suburbio Chalcedonensi, ad Quercum, sed subinde ob tumultum populi revocatus. Unde cum semel Chrysostomi mentionem attigisset, reliqua, quæ deinceps annis insequentibus ei contigerunt, eodem filo pertexuit.

Apud Idatium quædam sparsim defectiones Solis Lunæque memorantur, quibus velut notis Marciani & insequentium principum tempora designantur. Nam eo anno, qui Theodosii mortem secutus est & initium Marciani, quo Attila, populatis Galliis, ab Aëtio, & Theodorico Gothorum rege in Catalaunicis campis superatus est, 5. Calend. Octob. Lunam ait esse fuscata. Atqui hoc anno Christi 451 accidit. Hoc enim ipso, Sept. 26, feria 4. Luna defecit. cujus deliquii extremum in Hispania videri potuit. Nam defuit hora 7, 25'. fuitque digitorum 10. Eodem anno Placidiam mortuam refert. Quocirca Theodosii mors, & initium Marciani, rectè ab omnibus in annum antecedentem

¶ Vide
lib 8.
de Doct.
Temp.
p. 845.

con-

confertur, Christi 450. Attilæ verò clades, in 451. Sed apud Idatium pro *quinto Calend. Octob.* scribendum est, *sexto.*

^a Item æra 500, sexto Non. Mart. five Martii 2, ^a Idat. feria, Lunam defecisse notat. Hic est annus 462. P. 40. quo ineunte Feria 6, hoc est ^b paulo post mediam noctem diei 2 Martii, obscurata est Luna ad dodrantem diametri. Atque hunc annum proximum numerat ab eo, quo Severus post Majorianum ad Imperium est evectus. quem Christi 461 fuisse superius adnotavimus. ^b Lib. 8. de Doct. Temp. p. 846. ^c Idat. p. 42.

^c Ad hæc anno illo, qui proximè eum antecessit, quo mortuus est Severus, Solis defectionem observat Idatius 13 Cal. Aug. Feria 2. qua die in speciem Lunæ quintæ, Sol ab hora tertia in sextam obscuratus est. Id evenit anno 464, Julii 20. Rectè ergo Severi nex anno sequenti 465. tribuitur.

De Chlodovei posterorum temporibus, ac S. Benedicti obitu.

Chlodovei filiorum tempora ex Gregorio Turo-
nensi, Aimoino, & aliis veteribus in hunc
modum approbantur. Obiit Chlodoveus anno Chri-
sti 511, Novembris 27. quo die anniversariæ pro
illo preces Lutetiæ in cœnobio Sanctæ Genovefæ,
ubi is sepultus est, hodièque celebrantur. Quippe
Secundino ac Felice Coss. excessit, ut *d* suo loco
docuimus. Childebertus ^e anno regni 49 periit. *f* cu-
jus anno 38, Indictione 13, quinto Calend. No-
vembris. Aurelianensis V Synodus notatur. est hic
annus Christi 549. Proinde cœpit anno exeunte 511,
Novembri exeunte. Sic Aurelianensis III celebrata
dicitur anno Childeberti 27, quarto post Consula-
tum Paulini Junioris, Nonis Maji. Paulinus iste
Consul fuit anno Christi 534. Quare annus 4 post
ejus Consulatum est 538. Ergo Childebertus iniit

CAP.
XIV.

Demon-
strantur
anni

Chlodovei
postero-
rum.

^a Par. 1.

l. 7. c. 2.

^e Aimoino.

2. c. 29.

^f Tom. 1.

Concil.

Gall. p.

277.

anno 511: Christi vero annus 560 postremus illi fuit.

Jam quod in 7 libro prioris partis cap. 6. quadrien-
nio post Chlodomiri necem Burgundiam dixi ab
illius fratribus Childeberto & Chlothario domitam
esse, id hac ratione nititur. Scribit Gregorius Tu-
ron. lib. 3. cap. 11. expeditionem Burgundicam am-
borum fratrum incidisse post obitum Almarici Go-
thi Hispaniæ regis, quam antecedenti capite 10
posuit. At Almarico successisse Theudes dicitur in
Isidori Chronico æra 560, qui est annus Christi
522. Ergo hoc anno Burgundia à Francis est subacta,
quarto scilicet post Chlodomiri mortem.

Theodoricus a anno regni 23, Christi que adeo
3. c. 23. 534 obiit. Theodebertum anno 14 mortuum esse
Aim. l. 2. scribit b Gregorius: c Aimoinus 13 assignat. Vide-
c. 14. tur ineunte 14 mors illi contigisse, Christi 547.
b In fine d Theodebaldus anno septimo moritur: cui e Ai-
l. 3. moinus octavum arrogat. Ergo vivere desiit anno
c Lib. 2. 554. Porro Gregorius à morte Chlodovei, ad exi-
c. 25. tum Theodeberti, annos numerat 37, qui ab anno
d Greg. 4. Christi 511 putati incidunt in 547. Chlotharius
c. 9. regni f anno 51, Christi 561, decessit. Quæ omnia
e Lib. 2. c. 25. Marcellini Appendix præposterè collocavit.
f Greg. 4. c. 21.

Quod ad S. Benedictum attinet, g hunc extra
De morte controversiam est imperantibus Justino & Justinia-
S. Bene- no floruisse. Mortis annus incertus est. Nam Fau-
dicti. stus ejus discipulus, ut testis est h Sigebertus, scri-
g Greg 2. ptum reliquit, eum obiisse 12 Calend. Apr. Martii
Dial. 21, pridie Paschatis; idemque i Leo Hostiensis
h Sigeb. refert; sed addit, anno 542, indict. 2, obiisse
A 509. Benedictum. quæ sunt αὐτῶν. Nam Indictio 5
i Leo. fuit anno 542. Reliqui characteres inextricabiles
Host in sunt. Ut enim Pascha contigerit Martii 22, literam
Chron. sunt. Ut enim Pascha contigerit Martii 22, literam
Cass. c. 1. oportet fuisse D. adeoque Cyclum Solis 3. vel, 14,
20, 25. Lunæ porro Cyclus Nicænus fuerit 16.
Quo cum Cyclo litera D. non concurret, nisi annis
Christi

Christi 72, 319, 414. 509, 604. Quòd si quis Latinorum Paschalem methodum adhibeat, quæ per id tempus usurpata nonnunquam fuit, Cyclum Lunæ 19 fuisse necesse est, qui fuit Latinorum 16; vel 8, qui fuit Latinorum 5. Prior Cyclus cum litera D non convenit, nisi Christi annis 151, 246, 341, 436. Posterior, annis 235, 330, 425, 520. qui omnes ab vera mortis illius historia discrepant. Constat enim, quod ^a S. Gregorius Papa scripsit, ad ^a Greg. 2. eum Totilam Gothorum regem adiisse anno regni Dial. sui secundo, eique prædixisse Benedictum, no- c. 15. vem adhuc annis regnaturum ipsum, ac decimo moriturum. Atqui Totila regnum auspicatus est anno belli Gothici 7, Christi 541, ^b ut ex Procopio ^b Lib. 3. liquet: mortuum verò anno 11 regni nondum ex- Vide su- pleto, Christi 552 ineunte. quod ex ejusdem Pro- pra Par. 1. copii lib. 4. colligitur. Itaque congressus ille Totilæ l. 7. c. 5. cum S. Benedicto, anno Christi 542 convenit; à quo 10 post anno labente cæsus est à Narsete. Non potuit igitur ante hunc annum decessisse Benedictus. hoc verò ut excesserit, falsa est nota diei, & Paschatis, à Fausto prodita. siquidem Pascha isto anno cadit in Aprilis 20. Unde mortuus erit 13 Calend. Maji. ^c quod & Sigonius amplexus est. ^c Sigon. l. 19. de Occid. Imperio.

Chronologica temporum, quibus Justinus, Tiberius, Mauricius, Heraclius Imperatores vixerunt, demonstratio. tum de anno primo Hegiræ, & eo quo Trullana Synodus est peracta.

Justinum anno Christi iniisse 565, ex Justiniani CAP. obitu colligitur. Mortuus enim est Novemb. 14 XV. die, Indiēt. 14 jam inchoata, cùm imperasset ^d annos 38, menses 8, ab Aprilis Calendis, ut scri- ^d Evag. bit Evagrius. Chronicon Alexand. menses undecim 4. c. 41. numerat; non sine mendo: quasi ab Januario annos illius auspiceretur, cùm tamen ab Aprili putet. Atqui

imperare cœpit anno 527, Mavortio solo Consule, Indict. 53, ut Marcellinus, Chron. Alexandr. Theophanes, Paul. Diac. Cedrenus disertè asserunt. Inde ergo numerati anni 38, mensèsque 8, definunt in Novemb. anni 565, Indict. 14. Quocirca mirum est valdè, quod Victor Tununensis, & Joannes Biclariensis Indict. 15 functum esse Justinianum referunt. quod etiam in Alexandr. Chron. contextu legitur; etsi anni titulus Indict. 14 præfert. Non est dubium, quin anno 565, Novemb. 14, Indict. 14, Justinus II imperare cœperit. Idem porro decessit anno 578, indict. 12. ineunte à Septembri mense, ut Chron. Alex. & Theophanes fidem faciunt.

a Theop. l. 3. c. 11. Quod Tiberium attinet, is anno 574 Cæsar factus, Decembris die 7, feria 6, ut scribit *a* Theophyl. Simoc. Sed perperam addit Indict. 9. Melius Chron. Alexandr. Indict. 8. cui & Theophanes assentitur. At idem Chron. Septembr. 7, non Decembris, id assignat. Uterque dies feriam 6 habuit anno 574, litera Domin. G. Magnopere autem fallitur *b* Evagrius: qui Justinum ait solum imperasse annos 12, menses 10, dies 15, cùm Tiberio annos 3, menses 11. in totum annos 16, menses 9 $\frac{1}{2}$. Verùm solus annos haud amplius 8, superque menses novem ferè, cum Tiberio annos 4, ac duos circiter menses, imperavit, siquidem Septembri mense Cæsaris titulum ei concessit.

Mauricii initium demonstratur. c Beda 1. Hist. Angl. c. 23. Mauricius denique mortuo Tiberio imperare cœpit Indict. 15, Augusto mense: quod in Alexand. Chron. & apud Theophanem legitur. estque annus iste Christi 582, ut disertè à *c* Beda proditum est. Atque hoc insuper demonstratur ex initio libri 2 Epistol. S. Gregorii Papæ. ubi depositus legitur Laurentius Diaconus septimo anno à Consulatu Mauricii, Indict. 10 à Septembri mense cœpta, anno

anno 2 Gregorii. Porro Theophanes auctor est, Manricium 4 anno 2 imperii, Indiēt. 2, Decembris 20, Consulatum cepisse. Est hic annus Christi 583. Igitur anno 591 erat in cursu annus 7 à Consulatu Mauricii Septembri mense, quo Indiētio 10 coepit, & annus 2 Gregorii. Ad hæc, Romanum Concilium 2 sub Gregorio I, notatur Indiētione 13, anno 13 Mauricii, Julio mense. Necessariò annus hic est Christi 595. qui si 13 est Mauricii, primum incur-
 rere necesse est in annum 582. Id ipsum docent & Epistolæ Pontificis ejusdem, quas Beda recenset loco jam citato. Unum illud objici potest; *b* Theophylactus Simocatta, Theophanes, & Miscella referunt, anno 9 Mauricii, vere ineunte, cum Imperator in expeditionem proficisceretur, Solem defecisse. Convenit ista defectio anno Christi 592, Martii 19, hora 10, 12', post mediam noctem; & Solaris diametri dextans obscuratus est. Ex quo efficitur, primum Mauricii in annum cadere 583. Sed sciendum est, illos anno uno tardiùs Mauricii computare tempus. Nam ex antecedentibus liquet; Mauricii Imperatoris exordium duci ab anno 582. Itaque pro ἐνατον apud Simocattam legendum ἀλέκατον. quem errorem Theophanes expressit, ex eoque cæteri.

a Paulus
Diac. l.
17. c. 8.
Ced.

b Simoc.
5. c. 16.
Paulus
Diac. in
Miscel. l.
17. c. 24.

Error Si-
mocatta,
& alio-
rum.

Lib. II.
de Doct.
Temp.
c. 42.

Heraclii primordium, nec non obitus, haud du-
 biis notis in Annalibus Græcis exprimitur. Alexan-
 drinum Chronicon anno illo, quo Phocas occisus
 est, & Heraclius iniit, Indiētionem ait fuisse 14
 Octobri mense, ejusque tertia die feriam 7. Hic
 est annus Christi 610, quo Indiētio 14 ab Septem-
 bri coepta Constantinopoli, cyclo Solis 3, lite-
 ra D.

Maximus Martyr, qui paullo ante obitum Hera-
 clii Computum scripsit, annum ejus 31 notat Indiēt.
 14. aitque Diocletiani fuisse 357, quo Paschalis ter-
 minus

minus incidit in Kal. Apr. Feria 1: Pascha verò celebratum est Aprilis 8. Theophanes item obiisse scribit Indiēt. 14, Martii 11 die. cū imperasset annos 30, menses 10. At Nicephorus in Breviario annos tribuit 30, menses 4, dies 6. Proinde annus illius 31 cœpit ex anno Christi 640. adeoque primus ex anno 610.

Lib. 2. Heraclio rerum potente Muhammedes Arabum
de Doct. princeps novæ æræ dedit initium, quam *Hegira*
Temp. c. nominant. quæ vox *διωγμὸν* & persecutionem ob
 50 & seq. fidem indicat. Hanc Saraceni, & Arabes, & eos
 & l. 9. c. secuti Turcæ inchoant ab illo die, quo ob novam
 22. & in institutam religionem fugere coactus est. quod ac-
 1.11.c. 50. cidit anno Christi 622, Julii 16, Feria 6, ut ex
 eorundem populorum historiis & Annalibus con-
 stat.

Trullana Post annos 85 Constantinopoli in Trullo Synodus
Synodus. habita est, velut ad supplendam quintam, & sex-
 tam, in qua nihil Canonum editum fuerat. Eam
Anast. in porro contigisse Indictione 5, anno mundi 6199,
Sergio. docet Canon tertius ejusdem: quem annum Theo-
Beda de phanes ait esse 27 post sextam & œcumenicam Sy-
sex ætat. nodum, Justiniani secundò imperantis secundum.
 Est hic annus Christi 607, Indictione 5, à mundi
 conditu secundum æram Alexandrinam, qua Theo-
 phanes, & illa Synodus utitur, 6199. Itaque non
 dubitat idem ille Theophanes, errare nonnullos,
 qui post annos 4 ab Synodo sexta legitima, spurios
 istos canones extitisse putant. Hanc enim Synodum
 ait anno mundi 6172 celebratam fuisse, canones
 verò anno 6199 institutos. Apparet igitur, Trulla-
 nos Canones anno Christi 707 sancitos esse. Annus
 æræ Græcorum Alexandrinæ 6172 est vulgaris com-
 puti, 680, quo sexta Synodus inchoata. Additis
 annis 27, fit Christi 707. At plerique anno 692
 editionem illorum canonum assignant, sub Sergio
 Romano Pontifice: quibus Anastasius Bibliotheca-
 rius

rius favet in vita Sergii. sed Canon tertius Trullanus de 707 persuadet; cum Joannes VII Romæ sederet. quem & de Canonibus istis approbandis interpellatum à Justiniano, in Joanne VII scribit Anastasius.

^a Tarasius verò, nec non ^b Auctor illius Tractatus contra Iconoclastas, qui in septima Synodo lectus est, Canones istos in Synodo ipsa sexta fuisse conscriptos asserunt, quod minimè procedit.

In 70.

Syn. Act.

4. p. 481.

edit.

Rom.

b Act. 6.

p. 576.

De Clotharii primi posteris, quorum initia Chronologicis probationibus adstruuntur.

Clotharii filiorum tempora non solum auctoritate priscorum Annalium, sed etiam cælestium observationum fide nituntur: ex quibus ad anteriorum quoque regum epochas asseverandas argumenta suppetunt. Imprimis autem Childeberti Austrasiorum regis anni accuratè ab Gregorio designantur, quod in illius ditione Turonum erat civitas. Quare ex ejus regno reliquorum tempus affirmabimus.

CAP.

XVI.

Vide 11.

de Doct.

Temp.

c. 48.

^c Initium illius Natalem in ipsum Dominicum incidit; convenitque anno Christi 575. Anno quippe ejus 2, ut ex ^d Gregorio liquet, ambigua Paschatis observatio fuit. Nam in Galliis celebratum est 14 Cal. Majas, in Hispania 12 Cal. Apr. Quod factum oportuit anno Christi 577, cyclo Solis 26, Lunæ 8, cum litera Dominicalis erat C. quando Pascha ex Latinorum methodo peractum est 21 Martii, ab Hispanis verò Aprilis 18. quod 25 mensis ejusdem ritè celebrari oportuit.

Greg. 1.

5. c. 1.

L. 5. c.

14 17. & 25.

Cal. Majas,

in Hispania

12 Cal. Apr.

Quod factum

oportuit anno

Christi 577,

cyclo Solis

26, Lunæ

8, cum litera

Dominicalis

erat C. quando

Pascha ex

Latinorum

methodo

peractum est

21 Martii,

ab Hispanis

verò Aprilis

18. quod 25

mensis ejusdem

Sic anno 15 Childeberti, Gunthchramni 29; ait ^f Gregorius, dubium Pascha fuit. Nam alii ex Victoris præscripto Pascha Luna 15 celebrarunt; alii, Latinos secuti, Luna 22. Deinde 18 Cal. mensis quinti, id est Julii, FERIA 4 notatur: & mense octavo mediante Sol defecit. Quæ omnia in annum Christi

Vide 2.

de Doct.

Temp.

c. 63.

f Lib. 10.

cap. 20.

& 23.

ac 24.

48.

Christi

Christi 590 conveniunt, cyclo Solis 11, Luna 2, quo Pascha Catholicum incidit 26 Martii, & Junii 14 fuit 4 Feria. Sol verò Octobris 4, hora 10 circiter defecit. Nam *mediante aliquo mense*, ex usu Gregorii & aliorum scriptorum, idem est ac la-

bente, a ut alibi docuimus.

Rursus 6 anno 8 Childeberti prid. Cal. Febr. Dominicam fuisse scribit auctor idem, qui est annus Christi 583, quo litera Dom. erat C.

Quamobrem cum annus 2 Childeberti anno Christi 577 in Paschate numeretur, & anno 590 eodem tempore, Childeberti 15, initium ejus ori-

tur à natali anni 575. Chilperici verò, & Gunthchramni 17, cum anno ejusdem Childeberti tertio concurrat, ut ait Gregorius d qui & 4 Childeberti cum illorum 18 componit, & e septimum istius cum illorum 21, mense Januario. Unde colligas, ambos illos anno cœpisse Christi 562 ineunte, vel exeunte, 561, quo Chlotharius obiit. Proinde Sigebertus anno quartodecimo periit, quem 29 computat Gregorius in fine lib. 4, ab exitu Theodeberti, qui anno 547 accidit. Chilpericus anno 23, Gunthchramnus 32 vel 33, Childebertus 21, ut superiora demonstrant.

De Gunthchramno haud levis est dubitatio. Et enim f Fredeg. & g Aimoin. scribunt, anno 32 Gunthchramni ita solem defecisse à mane usque ad mediam diem, vix ut tertia pars illius appareret. h Cujusmodi solis defectio in annum cadit aut 592, Martii 19, aut 594, Julii 26, Nulla verò anno 593 in Galliis est conspecta. Quocirca si haud falso eclipsim istam literis prodidere scriptores Francici, necesse est vel anno 593, vel 595 decessisse Gunthchramnum, 5 Cal. Apr. ut iidem asserunt: neutra autem ratione mortuus erit anno 33 regni: sed prior, anno 32 ineunte; posteriori, anno 34. Rursus i Fredegarius & l Aimoinus Childebertum ajunt an-

a Lib. 11.

de Doct.

Temp. c.

48. & ad

Hæc. 70.

Epiph.

Num. 10.

& 12.

b Greg. 1.

c. c. 25.

c Lib. 5.

c. 21.

d c. 27.

e L. 6.

c. 14.

f Append.

ad Greg.

c. 13.

& 14.

g L. 3.

c. 80.

h Vide 8.

de Doct.

Temp.

p. 853.

i cap. 16.

l Lib. 3.

c. 84.

no quarto, postquam Gunthchramni regnum acceperat, è vita migrasse, paterni regni 23, ætatis 25. Ex epistolis verò Gregorii M. constat, Indictione 14, anno 596 obiisse Childebertum. Siquidem Epist. 6. Indictionis illius ad Childebertum data est, & 18 ejusdem Indictionis ad successores ejus Theodoricum & Theodebertum. Prorsus igitur anno 596 Childebertus extinctus est, quo viceſimus primus erat in cursu, ex anno 575, Decembris 25; quo patre mortuo regnum adiit, vix uno ætatis lustro peracto, ait a Gregorius. Quare natus est a L. 5. anno 570, vel 571 incunte, ut anno 596 quintum c. 1. & viceſimum absolverit. Quòd si annus 596 quartus erat à morte Gunthchramni, necesse est hujus exitum anno 593 congruere.

Chronologica ratio annorum Dagoberti, Chlodovei, Chlotharii, Childerici, Theodorici, Chlodovei, & Childeberti Franciæ regum, nec non Caroli M. & Ludovici Pii Imperatorum.

DAgobertus initium regni duplex habuit: alterum patre adhuc superstite Chlothario, 6 anno ejus 29, qui est æræ Christianæ 622, quando Austrasiam regere cœpit. alterum post patris obitum anno 628, cum e sextum ageret Austrasii regni. Obiit a anno 644; decimo sexto videlicet, ex quo sceptrum solus tenuit, e 14 Cal. Feb. Chlodoveus eodem illo anno 644 inivit. Quod imprimis sanctus Audoënus in vita sancti Eligii testatur: qui anno 3 Chlodovei, pridie Idus Majas, Dominica die ante Litanias, eadem, qua & S. Eligius, factum se esse scribit episcopum. Est hic annus 646, quo litera fuit A, cyclo Solis 11, Lunæ 1, Pascha 9 Aprilis, Ascensionis solemne Maji 18. quod Dominica antecessit Maji 14. Igitur primus Chlodovei est Christi 644. Hunc ipsum Chlodoveum anno

CAP. XVII.
Aim. 4.
c. 8.
b Fredeg. c. 58.
c Fredeg. c. 79.
Aim. 4.
d Aim. ib.
Lib. 2. c. 12.
Apud Surium Dec. 1. 82
vita S. Audo. c. 14.
Aug. 24.

Dago-

a Cap. 76. Dagoberti 12 natum esse *a* Fredegarius & *b* Aimoi-
b Lib. 4. nus affirmant. à quo anno seriatim ultimum Dago-
c. 27. berti computant 16. Ita anno 12 monarchiæ Dago-
 berti in lucem editus fuerit, hoc est Christi 639;
 & quinquennis, ut multum, fuerit, cum patre
 mortuo regnavit; vixeritque annos omnino 21 so-
 lidos. quippe obiit anno 60. Quomodo ergo tres ex
 Bathilde reliquit liberos, è quibus Chlotharius re-
 gnavit annos 4, Chilpericus verò 3, cum jam ante
 9 in Austrasia regnasset; quod nonnulli asserunt?
 Sic enim anno ætatis 15, vel 16, Chlodoveus
 Chlotharium genuerit, Childericum sequenti. Exi-
 stimo, duodecimum illum Chlodovei ab exordio
 regni Austrasiæ sumendum esse, atque anno 633
 natum esse Chlodoveum; ut annos natus 11 patri
 succederet, vixeritque 27. Itaque Annalium aucto-
 res illi per imprudentiam duo ista Dagoberti pri-
 mordia confuderunt.

c Ivo
 Carnot.
 Aimo.
 4. c. 41. Jam Chlodoveus annum *c* explicuit 16, attigit-
d Ai- que 17. Decessit enim anno 660. Post hunc Chlo-
 gard. in tharius & Childericus regnarunt. quorum ex Theo-
 Vita S. dorici exordio firmanda sunt tempora. Hunc enim
 Ansbert. anno 667 coepisse multa persuadent. Rothomagen-
 Vide To. sis Synodus anno Incarnationis Dominicæ 682, In-
 1. Conc. dictione 10, celebrata *d* dicitur anno Theodorici
 Gal. p. 16. Sic annum 7 Theodorici cum 2 Indictione com-
 509. cap. poni anno 674, supra docuimus. Quocirca Chil-
 17. *e* Frede. dericus occisus est anno 667, quo Theodoricus è
 c. 101. Monasterio ad regnum capeffendum retractus est.
f Ivo. Huic annos *e* alii 14. *f* alii 18, alii *g* 19 assignant.
g Gesta. *b* Chlodoveus huic filius suffectus est, qui annos præ-
 Franc. 1. fuit 4, quem Childebertus ejus frater excepit. *i* De
 2. c. 49. hoc in fine Chronici veteris Eusebiani, quod penes
b Fred. Bongarsium fuit, scriptum erat; anno 5 Childeberti
 c. 101. regis Francorum, Pipino jubente, (id est regente)
e Scalig. fuisse Pascha X Cal. Aprilis, Ascensionem Cal.
 in Anim. Majis. Hic annus est 699 Christi, Cyclo Solis 8,
 ad. Euf. litera
 p. 276.

litera E, Lunæ 8, quo Pascha contigit Martii 23. Unde Childeberti initium cadit in annum 694: eodémque Chlodoveus vivere desiit. cujus proinde anno 690 convenit exordium. quem ad annum Theodorici regnum perducit, annis solidis expletis 23. Alioquin interregnum incidisset; quod nullum fuisse proditur.

Caroli Magni Imperatoris anni certissimis notis in Annalibus rerum ab eo gestarum, aliisque Chronicis, obfignantur: præsertim Solis, Lunæque defectionibus. ^a quarum una Solis anno ejus 20 ^a Annal. Pith. contigit, Sept. 16, cujus & Theophanes meminit. ^b Item Luna anno ejus 39, imperii 6, Christi 806, ^b Annal. Garoli, & defecit 4. Non. Sept. Pridie verò Cal. Febr. eodem Adelmi. labente 39. Caroli, Christi 807, stella Jovis cum Vita Ca- Luna visa conjungi est. & tertio Eid. Febr. Sol defe- roli. cit in Aquarii 25. Luna quoque 4. Cal. Martias: ac rursus 11. Cal. Sept. Sic anno Caroli 42 iidem Annales eclipsin Lunæ 7. Cal. Jan. assignant Christi 809. nec non alias utriusque sideris anno 42 & 43 Caroli, Christi 810. Anno item labente 44, Idibus Maji, solem defecisse narrant, Christi 811.

^c Sic Ludovici Pii Imperatoris annos complures ^c Vita Lud & Lunæ Solisque defectiones illustant, quæ annis Lud & Christi 817, 818, 820, 828, 832, in Annalibus Ann. redduntur. Exitum maxima Solis obscuratio antecessit pridie Ascensionis Dominicæ, qui fuit pridie Nonas Majas, hora diei nona, anno Christi 840. Ipse verò paullo post 12. Cal. Jul. excessit è vivis.

Cæterorum regum & insequentium temporum epochæ nihil ferè accuratiori opera dignum continent. aut si quid est paullo difficilius, id cum historica narratione rerum priori in hujus Operis parte retulimus.

α Κίν-	Πολεμαίς Κανών Βασιλέων.		
ζηρος,	Ασυνείων ή Μήδων.	Ετη.	Συνα- γωγή.
ή Πύ-			
ρς.			
β Αρ-	Ναβονασσάρου	ιδ	ιδ
καια-	Ναδίς	ε	ις
νς.	α Χωζίρου, ή Πόρου	ε	κα
ς Α-	Ισραίς	ε	κς
παα-	Μαρδοκεμπάδου	ιδ	λη
ναδίς.	β Αρκιανού	ε	μγ
d Μέ-	Αβασιλεύτου πρώτου	ε	με
σησι-	Βηλίς	γ	μη
μορ-	ς Απερναδίς	ς	νδ
σάκς.	d Ριγηθήλς	α	νε
e Ασα-	Μεσεασιμορδάκς	δ	νθ
ραδι-	Αβασιλεύτην ε	η	ζς
νς.	e Ασαραδίνς	ιγ	π
f Σα-	f Σαοσδουχής	κ	ρ
οσδς-	g Χωιλαδάνς	κς	ρκς
χίνς.	h Ναβοποκλασσάρς	κα	ρμγ
g Κυνι-	i Ναβοκθλασσάρς	μγ	ρπς
λαπά-	k Ιλαροδάμς	ε	ρπη
νς.	Νερκασουλασσάρς	δ	ρςς
h Λα-	Ναβοναδίς	ις	σθ
βοπο-			
λασ-			
σάρς.			

Ριθ.

i Λαβοκθλασσάρς. k Ιαλοαροσάμς.

Ptolemai Canon Regum.

Affyriorum & Medorum.	Anni fingu- lorum.	Anni colle- cti.
Nabonassari	14	14
Nadii	2	16
Choziri, & Pori	5	21
Jugai	5	26
Mardocempadi	12	38
Arciani	5	43
Interregni primi	2	45
Belibi	3	48
Apronadii	6	54
Rigebeli	1	55
Mesessimordaci	4	59
Interregni secundi	8	67
Assaradini	13	80
Saosduchei	20	100
Chyniladani	22	122
Nabopollassari	21	143
Nabocollassari	43	186
Iluarodami	2	188
Niricassolassari	4	192
Nabonadii	17	209

Περσῶν Βασιλεῖς.		
Κύρου	θ	ση
Καμβύσου	η	σκς
Δαρείου α	λς	σξβ
Ξέρξου	χα	σπγ
Αρταξέρξου α	μα	τκδ
Δαρείου β	ιθ	τμγ
Αρταξέρξου β	μτ	τπθ
Ωχου	χα	υι
Αρσίου	ς	υιβ
Δαρείου γ	δ	υις
Αλέξανδρου Μακεδόνος	η	υκδ

Perfarum Reges.

<i>Cyri</i>	9	218
<i>Cambyſis</i>	8	226
<i>Darii primi</i>	36	262
<i>Xerxis</i>	21	283
<i>Artaxerxis primi</i>	41	324
<i>Darii ſecundi</i>	19	343
<i>Artaxerxis ſecundi</i>	46	389
<i>Ochi</i>	21	410
<i>Arogi</i>	2	412
<i>Darii tertii</i>	4	416
<i>Alexandri Macedonis</i>	8	424

Ετη βασιλέων ᾗ μὲ τὴν Αλεξάνδρου τῷ βασι-
λέως τελευτῶ.

α Φι-
λιπ-
που τῷ
Αει-
δαίς.

α Φιλίππου τῷ μετ' Αλέ-
ξανδρον τὸν κτίστην
Αλεξάνδρου Αιγίου

ζ

ζ

ιβ

ιβ

Εκλυύων βασιλεῖς ἐν Αἰγύπτῳ.

Πτολεμαῖος Δάχου

κ

λθ

Πτ. Φιλαδέλφου

λη

οζ

Πτ. Εὐεργέτου α

κε

ρβ

Πτ. Φιλυπάτρου

ιζ

ριθ

Πτ. Επιφάνους

κδ

σμγ

Πτ. Φιλομήτορος

λε

ροη

Πτ. Εὐεργέτου β

κθ

σζ

Πτ. Σωτήρος

λς

σμγ

Διονύσου

κθ

σβ

Κλεοπάτρας

κβ

σξβ

Anni Regum, qui post Alexandri regis obitum regnarunt.

Philippi qui post Alexandrum conditorem regnavit,	7	7
Alexandri Aegi,	12	19

Græcorum Reges.

Ptolemæi Lagi	20	39
Pt. Philadelphi	38	77
Pt. Energetæ	25	102
Pt. Philopatoris	17	119
Pt. Epiphanis	24	143
Pt. Philometori	35	178
Pt. Energetæ secundi	29	207
Pt. Soteris	36	243
Dionysii	29	272
Cleopatrarum	22	292

Ρωμαίων Βασιλείς.		
Αυγούστου	μγ	τλζ
Τιβερίου	κϛ	τν θ
Καίου	δ	τξγ
Κλαυδίου	ιοδ	πζ
Νέρωνος	ιοδ	τλα
Ουεσπασιανῶ	ι	υα
Τίτου	γ	υδ
Δομετιανού	ιε	υιθ
Νέρωνα	α	υκ
Τραϊανού	ιθ	υλθ
Αδριανού	κα	υξ
Αντονίνου	κγ	υπγ

Romanorum Reges.

<i>Augusti</i>	43	337
<i>Tiberii</i>	22	359
<i>Caii</i>	4	363
<i>Claudii</i>	14	377
<i>Neronis</i>	14	391
<i>Vespasiani</i>	10	401
<i>Titī</i>	3	404
<i>Domitiani</i>	15	419
<i>Nervæ</i>	1	420
<i>Trajani</i>	19	439
<i>Hadriani</i>	21	460
<i>Antonini</i>	23	483

I N D E X

R E R U M P R Æ C I P U A R U M,

quæ in posteriore Rationarii parte continentur.

A.

<p>A B R A M I or-
tus, 74, quan-
tum distet à
diluvio 73,
septuagesimo
natus anno Thare 75,
ejus peregrinationes, 76,
77
Achab, 121
Achazus rex, 125
Acrisius Mycenarum rex, 104
Æneas in Italia regnat, 114
Æræ vocabulum unde, 182
Æra Seleucidarum, 176
Æra Christiana, ejusque ra-
tio, 17
Agon Capitolinus Domitia-
ni, 210
Alexandri Magni ortus, 173
mors, <i>ibid.</i>
Alexandri Rom. Imperato-
ris initium, 218
Alyattes Lydorum rex, 149
Amasius rex Judæ, 124, ejus
obitus, 125
Amasis, 158
Amphictyonis regnum, 109
Amri, 122</p> | <p>Ancyrana Synodus, Differ.
2
Anni Actiaci, 184
Anni Ægyptiaci quomodo
in Juliana Periodo inve-
stigandi, 44
Anni Eusebiani Chronici
quomodo ad Julianam
Periodum accommodan-
di, 32
Anni Iphiti, <i>vide</i> Olympia-
des.
Anni Juliani, 36
Anni Contractuum qui, 176
Anni Christi. <i>vide</i> Æra Chri-
stiana.
Annorum numerus ab orbe
condito ad æram Christia-
nam cur certò definiri ne-
queat, 67, 68. Græco-
rum ab Hebræis & La-
tinis codicibus discrimen,
67
Annorum urbis conditæ ra-
tio, 35
Annus Atheniensium, 18
Annus primus Julianus ape-
ritur, 180, 181
Annus Solaris & Lunar, 6
Annus</p> |
|---|--|

I N D E X.

Annus Civilis,	<i>ibid.</i>	Astyages ultimus Medorum	
Annus Tropicus,	6, 7	rex, 156, quid in ejus	
Annus Julianus, 7, ejus uti-		historia erratum sit, osten-	
litas, 9, 24, methodus		ditur,	<i>ibid.</i>
illius,	36	Astyages à Cyro imperio	
Annus Judaicus quando Lu-		spoliatur.	135
naris fuerit,	22	Athalia Ochoziæ Judææ re-	
Annus Arabicus qualis sit,		gis mater tyrannidem	
<i>ibid.</i>		occupat,	123
Annus Ægyptiacus qualis,		Athenienfium regnum,	87
22 & seq. ejus methodus,		Athenienfium regum series	
36 & seq.		excutitur,	101
Annus Græcus olim à bru-		Atrei & Thyestæ regnum,	
ma cœpit: postea ab sol-			106
stitio,	20	Augusti imperatoris initium	
Antiochenorum æræ,	181	multiplex explicatur,	
Antiochi Eupatoris tempus,			183, 184
	178	Augustorum anni unde ini-	
Apparitionis stellæ Magos		tium repetant. <i>ibid.</i> &	
antecedentis tempus,	204		176
Apries Ægypti rex,	158	Aurei numeri cyclorum in-	
Arbellicæ pugnæ tempus,		dices qua ratione dispositi	
	172	sint in Calendariis,	12
Archontes Attici perpetui,		Azarias,	124, 125
& decennales.	102		
Argivorum regnum 84, re-		B.	
gum series,	85	B Aasa,	121
Argonautarum expeditio,		Babylonici regni ortus,	
	109		147
Artaxerxes Longimanus,		Bacchiadæ,	115
	166	Baladan,	148
Afa,	120	Balbinus Imp.	218
Assuerus,	168	Baltasar,	154
Assyriorum imperium sive		Basilus hæreticus Diff.	
Chaldæorum quando cœ-		Belus, sive Nembroth,	80
perit,	80	quoto	

I N D E X.

quoto anno regnarit, *ibid.*
 S. Benedictus floruit sub Ju-
 stino & Justiniano, 244,
 obitus ejus annus est in-
 certus, *ibid.* variæ de ejus
 obitu sententiæ, *ibid.*

Bissextilis dies, 13

Borsippena arx, 152

Botfra, sive Byrsa, 133

C.

CAdmi in Græciam ad-
 ventus, 109

Calendarii castigandi quæ
 fuerit ratio, 8

Calippicæ periodi initium,
 174

Cambyfes, 165

Caranus Macedonici regni
 fundator, 136

Caroli Magni Imperatoris
 anni, 253

Carthada sive Carthago, 133

Castor & Pollux, 110

Cecrops Athenis regnat, 101,
 103, 109

Chaldæorum regnum quan-
 do cœperit, 148

Charopis initium, 104

Childericus Chlodovei 2. fi-
 lius, 252

Chilpericus, 250

Chlodovei I posterorum
 tempus demonstratur,
 243

Chlodoveus II, 252

Chlotharii primi tempus,
 251

Chlotharii Chlodovei secun-
 di filii tempus, 252

Christi adventus Jacobi Pa-
 triarchæ vaticinio osten-
 ditur, 186 & seq.

Christianæ æræ initium,
 192 & seq.

Chronologia quid sit, 5, &
 seq. ejus principia, 45,
 ejus examinandæ metho-
 dus, 51

Chronologiæ sanctæ ac nu-
 per editæ brevis elenchus,
 52 & seq.

Cirthenfis Concilii tempus,
 225

Chronologiæ communis ter-
 minus quis, 17

Chronologiæ tria principio-
 rum genera explicantur,
 47

Claudii Imperatoris initium,
 208

Cleopatraræ tempus, 175

Constantius Chlorus, 233

Constantii Constantini F.
 tempus ratione firmatur,
 239

Constantii ejusdem obitus,
ibid.

Constantini initium, 233,
 mors, 239

Cranai regnum, 109

Cra-

I N D E X.

Crœsum in potestatem Cy-
rus suam accipit, 162, &
164

Cyaxares, 149, 150

Cyclus est periodus anno-
rum 10, varii cycli *ibid.*
octaëteris, enneadecaë-
teris, *ibid.* hujus ratio
redditur, *ibid.*

Cyclus Solis, Lunaris, &
indictionis exponitur 12,
13, & seq.

Cylonium piaculum, 162

Cypselus, 115

Cyrus in Perside regnat, 161
regnat Babylone, 165

D.

DAgoberti initium, 251

Danaus, 109

Danielis hebdomades decla-
rantur, 169

Darius Medus, 158

Darius Hystaspis Filius, 165

Darii Codomanni clades, 172

Diluvium Noëmi, ejusque
descriptio, 72

Diluvium Deucalionis, 108

Diluvium Ogygis, 86

Diocletiani initium, 222, &
seq. imperio cessit, ini-
tium persecutionis Dio-
cletianæ, 225, & seq.
229, & seq.

Dionysii Exigui tempus,

192 unde æram suam coe-
perit, *ibid.*

Domitiani Imperium, 210
ejus mors, *ibid.*

E.

ENcænia templi Salomo-
nici celebrata, 120

Enneadecaëteridis inventor
quis, 11

Ephree, 159

Epochæ Chronologicæ insi-
gnes, & minime dubiæ,
49, 51.

Esdras Babylone profiscisci-
tur, 168

Eudoxiæ Imperatricis obi-
tus, 242

Evilmaraduchus, 152

Eurystheus in Attica occisus,
106

F.

FAunus, 114
Feriarum investiganda-
rum methodus, 13

G.

GAlba, 209.

Gordianorum duorum
tempus, 218

Guntchramnus, 250

H. Hadria-

I N D E X.

H.

H Adrianus,	212
Hecatombæon primus mensis Atticus, 20, Solstitium interdum antecedit,	<i>ibid.</i>
Helena,	110
Hellen Deucalionis filius,	109
Heraclidarum in Peloponnesum eruptio,	106, 111
Heraclidæ Peloponnesum obtinent,	106, 111
Heraclii primordium,	247
Herculis tempus explicatur,	110, ejus mors, <i>ibid.</i> & 111
Hierosolyma capta,	96
Hierosolyma ab Herode & Sosio capta.	95
Hipparchus tyrannus,	163
Hippias,	<i>ibid.</i>
Hispanicæ æræ initium,	182
Hirami regnum,	128, 129
Historia quid sit,	5
Hybrilides,	170

I.

I Acob nascitur, 82, in Ægyptum venit,	<i>ibid.</i>
Iacobi Patriarchæ de Christo vaticinium explicatur,	186, & seq.

Ianus,	114
Ieroboam Israëlitæ,	120
Ieroboami secundi initium duplex,	124
Ioas Ochoziæ filius,	123
Ioathamus,	125
Iobelæi anni accuratè discussi,	98, & seq.
Ionathæ Pontificis tempus,	178
Iorami duo,	122
Iosaphatus rex,	121, & 123
Ioseph in Ægypto patrem excipit,	82
Iosua post Moysen in promissa terra subigenda quot annos posuerit,	89
Isaacus nascitur,	82
Israëlitici reges exponuntur,	119 & seq.
Ithobalus Astartæ sacerdos,	130
Iudæi à Nabuchodonosore in servitutem redacti, & quo tempore,	126, & seq.
Iustini Imp. initium,	245

L.

L Aborasoarchodus,	152, & seq.
Latii veteres reges,	114
Ludovicus Pius Imperator,	254
Lycurgi Legislatoris ætas,	133, 134
M. Mace-	

I N D E X.

M.

Macedonici regni initium, 136 regum series, 137
 Machabæorum utriusque libri epocha duplex. 177
 Magorum ad Christum venientium patria, 202, regesne fuerint. *ibid.* quo tempore in Judæam Bethleemumque venerint, 203
 Magus post Cambysem Persarum rex, 165
 Marathonis pugne tempus, 170
 Marciani Imperatoris tempus, 242
 Sancti Martini obitus notatur, 241
 Mauricii initium demonstratur, 246
 Maxentii obitus, 234
 Maximiani exordium, 224 ad privatam vitam redit, 229
 Maximus Imperator, 218
 Medorum regum successio, 135
 Belli Medorum cum Lydis à Cyaxare rege gesti tempus aperitur, 149, & seq.
 Megacelis Atheniensis factio, 164

Mensis Lunaris quid sit, 10, alius est Civilis, alius Astronomicus, *ibid.*
 Mensium Ægyptiacorum, & Romanorum laterculum, 39, investigatio, 40
 Merodach, 148
 Methodus cyclorum, 23, in periodo Juliana, 26, in annis mundi, 30
 Methodus cyclorum in annis propositis investigandorum, 24
 Meton cycli decemnovennis auctor, 11
 Mundi annorum ante Christum investigandorum methodus, 30, 31
 Mundi annorum varia putatio, & unde orta, 67, non potest certò iniri numerus, 68, quot ex auctoris opinione constituentur, 69, conditus est autumno 71, & Octobris vicesimo sexto. *ibid.*
 Mycenæorum regnum, 104, quando desierit, *ibid.* regum Mycenæorum series, 105

N.

Nabonassari initium, 147 & seq.
 Nabon-

I N D E X.

Nabonassar anni, eorūque
 methodus, 37 ejus æra
 solis cognita Mathemati-
 cis, *ibid.*
 Nabonidus, 152
 Nabopolassar, 150, re-
 gnare cœpit, *ibid.*
 Nabuchodonosorus Judæos
 servitute opprimit, 127
 Nabuchodonosorus regnare
 cœpit, 150, ejus gesta,
 155, & seq. mortuus est,
 156
 Nadab, 120, 121
 Natalis Christi ratio explica-
 tur, 201, ejus locus, &
 dies, *ibid.*
 Necaos five Necos Ægypti
 Rex, 159
 Neemias in Judæam venit,
 168
 Neriglissar, 153
 Neronis imperium, 208
 Nerva Imperator, 211

O.

Ochozias rex Israël, 122
 Ochozias rex Judæ,
ibid. & 123
 Octaëteris Græca, 18, 19
 Olympiades Græcæ per an-
 nos quatuor evolvuntur,
 20, 34 eorum annorum
 methodus, *ibid.*
 De Olympiadibus, & earum

initio, ac tempore plenius,
 140, 141, & seq.

Osee rex, 125
 Othonis tempus, 209
 Ozias regnat, 124

P.

Palilia pastorale festum,
 145
 Passionis Dominicæ annus,
 mensis ac dies 204, &
 seq.
 Patriarcharum ante diluvium
 series 70, & post dilu-
 vium, 73
 Pelopis è Phrygia in Græciam
 adventus, 107
 Peloponnesiaci belli tempus,
 171
 Perdiccæ undecimi Macedo-
 niæ regis initium, 138
 Periander, 115, 163
 Periodus Juliana declaratur,
 15, ejus utilitas, *ibid.* &
 162 methodus Cyclorum
 in ista Periodo, 26, 27
 Periodus Calippica & Me-
 tonica declaratur, 21
 Periodus Victoriana, 29
 Persecutionis Diocletianæ
 tempus, 225, & seq.
 Persici regni initium, 161
 Phaceja, 125
 Philippi Aridæi epochæ ini-
 tium, 173
 Phi-

I N D E X.

Philipporum anni, 220
 Picus Latii rex, 114
 Pisistrati tempus, 163
 Præsidum & procuratorum
 potestas in administrandis
 provinciis, 198 nullus in
 Judæa sub regibus fuit,
ibid.
 Probi Imper. tempus, 220,
 & seq.
 Promethei sæculum, 87
 Provinciæ quomodo a Ro-
 manis gestæ, 197 & seq.
 Psammitichus, 158
 Ptolemæi Philometoris ini-
 tium, 175
 Ptolemæorum in Ægypto
 initium, *ibid.*

Q.

Quæstiones in Regum
 historia difficiles,
 116, quomodo eno-
 datæ, *ibid.* & 117
 Quirini censio, 199, du-
 plex, *ibid.*

R.

Romæ conditus, 143,
 autumnno extrui cæ-
 pta, 144
 Romæ à Gallis occupatæ
 tempus, 171
 Pars II.

Romuli ortus exponitur,
 146

S.

Sabbatici anni tres orti,
 49 eorum accurata dis-
 putatio, 94
 Salaminia pugnæ tempus,
 170
 Salomonis initium, 120
 Saturnus, 114
 Sicyoniorum regnum, 81
 Simon Joan. Hyrcani pater
 occisus, 95

T.

Templi Salomonici fun-
 damentum, 115,
 116, 120
 Tempus quid sit, 5, 6
 Thebani, 126
 Themistocles ad Persas pro-
 fugus, 166, & seq.
 Theodoricus Franc. rex, 244
 Thesei initium, 103
 Tiberii initium, 208
 Tiberii alterius imperium,
 246
 Tlesias, 104
 Trajanus, 211
 Trojani excidii tempus ape-
 ritur, 112
 Trojanorum regum series,
 114
 M m m Troj

I N D E X.

Tropicus annus, unde dica-
tur, 6

Trullana Synodus, 248

Tyri conditus, 132

Tyrriorum reges, 130, 131

Tyrus quando obseffa, 131

V.

V Aphrees, 158, & seq.

Vespasiani initium, 209

Vitellii tempus, *ibid.*

X.

X Erxes, 166, Artoba-
zani fratri anteponi-
tur, 167

Z.

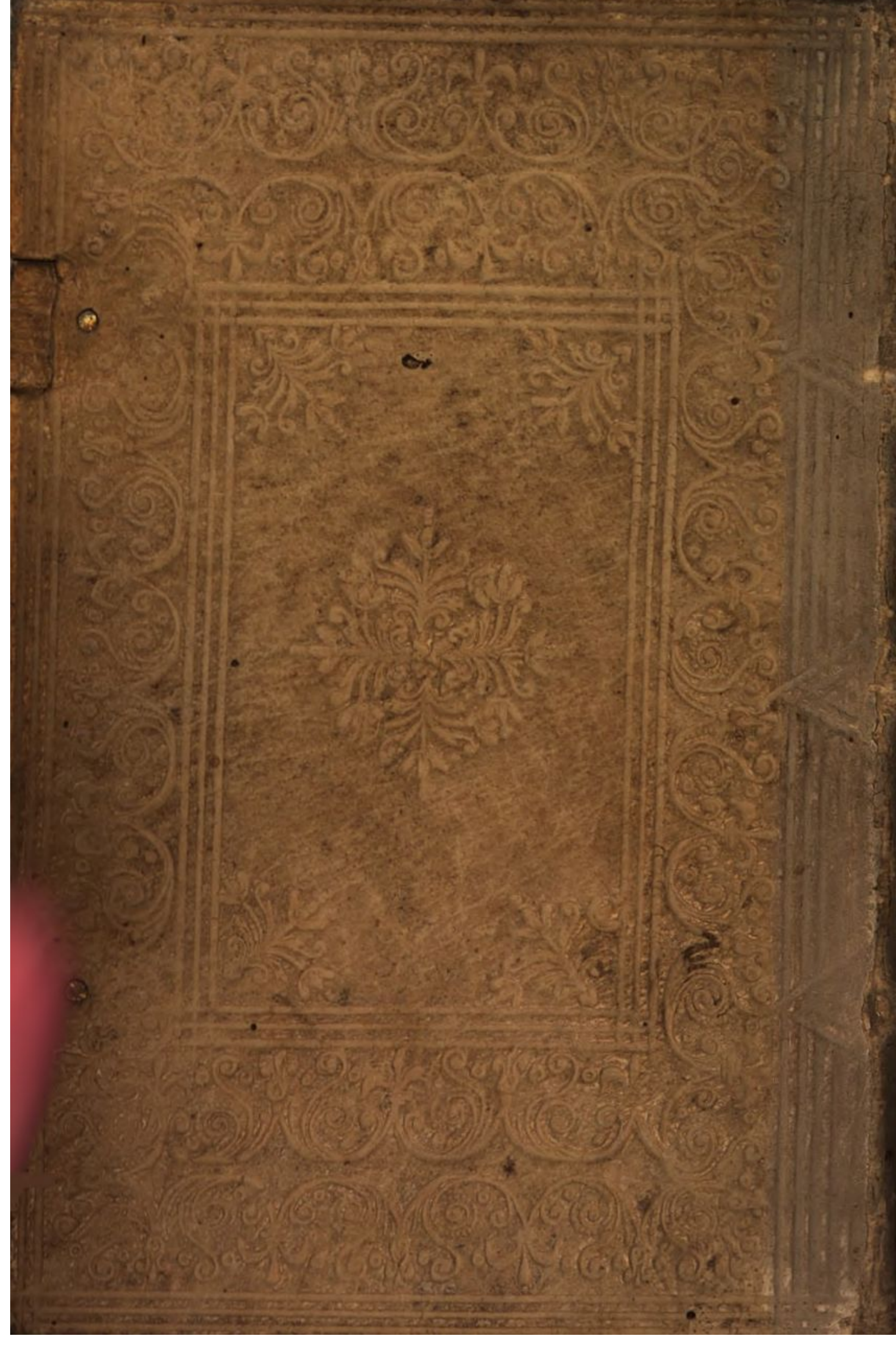
Z Acharias rex, 125

Zambri, 121

Zorobabel populi Judæam
repetentis dux, 167

F I N I S.

Petau, Denis,

Rationarium temporum

Franequerae 1694

H.un. 430

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10033161-1